

Ergenekon, Akfırat, Veli Küçük ve İTO seçimi

Pelin Cengiz 22.02.2009

Geçtiğimiz günlerde Ergenekon soruşturmasının 10'uncu dalgası kapsamında Erzincanlı işadamı Hüdai Ünlüer gözaltına alındı. Hayvancılık sektöründe tanınan bir isim olan Hüdai Ünlüer, Ünlüer Et'in sahibi. 2007'de Erzincan'da Ünlüer Et Entegre tesisinin açılışına Tarım Bakanı Mehdi Eker ile BBP Genel Başkanı Muhsin Yazıcıoğlu katılmıştı.

Hüdai Ünlüer'in kardeşi ise Önder Ünlüer de Ünlüer Et'in Yönetim Kurulu Başkanı ve İstanbul Ticaret Odası'nda Meclis üyesi. Onun ismi de geçtiğimiz günlerde Akfırat Belediyesi'ndeki rüşvet ve yolsuzluk iddialarına karıştı.

İddiaya göre, Muhtaçları Koruma Yardımı için kurulan sandıktan fakir vatandaşlara kömür ve gıda yardımı yapılmış gibi belge düzenlenip makbuz kesilmesine rağmen bunlar kâğıt üzerinde kaldı.

Paralar, aynı zamanda AKP Maltepe Belediyesi Meclis Üyesi de olan Önder Ünlüer, AKP Tuzla İlçe Yönetim Kurulu Üyeleri Hüseyin Koca ve İbrahim Halil Gözgülü ile Akfırat Belediye Başkanı Hilmi Yıldız ile iki oğluna aktarıldı.

Küçük'le hatıra fotoğrafı

Önder Ünlüer'in Maltepe'deki lokantasının açılışında Akfırat Belediye Başkanı Hilmi Yıldız ve Ergenekon'un bir numaralı sanığı Veli Küçük'le çekilen fotoğrafı da basına yansımıştı. Ünlüer kardeşlerin ismi son dönemde fazlasıyla gündemde. Ünlüer kardeşlerin basına yansıyan bu ününün dışında, son günlerde Önder Ünlüer'in ismi başka bir mecrada da duyuluyor. O da İstanbul Ticaret Odası'nın pazartesi günü yapılacak meslek komiteleri ve Meclis üyelikleri seçimleriyle ilgili.

Muhafazakârların desteğini aldı

Ünlüer'in şirketi, İTO'nun 3 no'lu Et Ürünleri Meslek Komitesi listesinde. Komitesinden seçilirse, İTO'nun yeni meclisinde yer alacak. Siyasetin oda seçimlerine son yıllarda ne kadar müdahil olduğunu görüyoruz. Bu seçimlerde de muhafazakar yapılarıyla ve iktidara yakınlıklarıyla bilinen işadamı örgütleri oda seçimlerinde faaller. Kulağımıza gelenlerden biri de bu derneklerin Ünlüer'i komitesinden seçilip Meclis'e girmesi için desteklediği yönünde. AKP'nin kurucuları arasında yer alan ve İTO Başkanlığı'na seçilmesiyle birlikte bu görevi bırakan Murat Yalçıntaş'ın da Ünlüer'e destek verdiği yolunda iddialar var...

***

Bilgi'yi önce Santralistanbul zora soktu, sırada tıp fakültesi mi var?

Bilgi Eğitim ve Kültür Vakfı tarafından 1996'da kurulan Bilgi Üniversitesi'nin yüzde 50'si Kasım 2006'da dünya çapında 20 ülkede okulları olan Laureate Education'a satıldı. Bu ortaklık, yabancı sermayeli bir kuruluşun Türkiye'de bir üniversiteye ortak olması açısından bir ilkti. Türkiye o dönemde yabancı sermayenin dikkatini her zamankinden daha fazla çekiyordu, farklı sektörlerde yabancılarla ortaklık ve yatırım haberleri geliyordu.

Bilgi Üniversitesi'nin ortak arayışının ardındaki sebepse, Santralistanbul projesiydi.

Silahtarağa'daki İstanbul'un ilk elektrik santrali restore edilerek, modern sanata kazandırıldı, eğitim ve sanat içiçe bir ortam yaratıldı. Üniversitenin patronu Oğuz Özerden, üniversiteyi sıfırdan yarattığı gibi, burayı da sıfırdan yarattı. Girişimcilik hele de kültür ve sanat için güzel şey tabi ama Santralistanbul, 50 milyon dolar gibi bir paraya mal oldu. Üniversitenin ortak aramasının altındaki neden de buydu. Kültür dünyasına sağladığı katkı kuşkusuz önemli. Ancak, projenin ekonomik olarak pek de anlamlı bir yatırım olmadığı ortaya çıktı. Türkiye'de modern sanat üretiminin ve ilginin azlığı da düşünülüğünde 118 bin metrekarelik devasa alanı ile Santralistanbul, gerçek anlamla işlevini yerine getirebilen bir yer olamadı.

Nitekim, Bilgi'nin ortağı Laureate dünyanın en büyük ticari üniversitelerden biri ve farklı ülkelerde çok sayıda üniversitenin ortağı ve sahibi konumunda. Dolayısıyla para kazanmak ve kâr etmek istiyor. Bilgi ve Loureate ortaklığında Santralistanbul, sadece Özerden'in denetiminde.

Bilgi Üniversitesi ile ilgili ikinci konu ise üniversite bünyesinde tıp fakültesi açılacağı söylentisi. Özü itibariyle Bilgi, sosyal bilimlere yoğunlaşan bir üniversite. Üniversite bünyesinde tıp fakültesi açılması halinde, tüm kaynakların buraya akıtılacağı ve diğer fakültelere yapılması gereken yatırımlara para kalmayacağı belirtiliyor. Bir duyuma göre, okul bünyesinde mühendislik bölümlerinin de açılacağı kaydediliyor. Laureate'in anlaşıldığı kadarıyla bundan sonra öğrenci sayısını artırarak, paralı bölümler açarak Bilgi'ye koyduğu parayı çıkarmaya çalışacak.

***

Jak Kamhi'nin İsrail gezisinin perde arkası

Davos'ta gerilen İsrail Türkiye ilişkilerini düzeltmek için devreye Jak Kamhi'nin girdiği, arabulu-culuk için İsrail'i gittiği geçen hafta basında yer aldı. Kamhi'nin ziyareti, gerilen ilişkilerin ekonomi ekseninde tekrar toparlanması yönelik. Barışa katkı sağlamak ve Filistin'i ekonomik olarak düzlüğe çıkarmak için Erez Sanayi Bölgesi gündemde. Projenin gündeme geldiği dönemde Dünya Bankası Başkanı olan Paul Wolfowitz, projeye destek vermiş, söylenlere göre projeye Dünya Bankası ve diğer fonlardan 9 milyar dolar bulunabileceğinden söz etmişti. Buranın projelendirilmesi, yapımı ve işletmesi gibi yapılması gereken pek çok iş var. Türkiye'nin bu büyük pastadan pay almasını ya da en azından konuyla ilgili inisiyatif sahibi olma-sını istemeyenlerin olabileceği ve Türkiye'nin devre dışı bırakılabileceği konuşuluyor. Kamhi'nin girişimi de, siyasi gerilimin gölgesinde kalan konunun gündeme taşınması ve ilişkilerin bu yolla tekrar ısındırılmasına yönelik...

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İTO'da Yalçıntaş'la Çağlar'ın yolları ayrılıyor mu?

Pelin Cengiz 25.02.2009

İstanbul Ticaret Odası'nda meslek komitesi seçimlerinin tamamlanmasının ardından başkan adaylığı için pazarlıklar yapılmaya başladı. Seçim sonunda 90 meslek komitesinden 257 Meclis üyesinin belirlenmesinin ardından şimdi sıra cumartesi günü yapılacak başkanlık seçiminde. Adaylar açısından en önemli mesele,

Meclis'e girmeye hak kazananların kime daha yakın durduğu, iktidara yakınlıkları ile bilinen muhafazakâr işadamları örgütlerinin başkanlık için kimden yana tavır alacağı ile ilgili.

İTO kulislerinde oklar şu anda üç ismi gösteriyor. Daha önce başkanlığa ikinci kez aday olduğunu açıklayan Murat Yalçıntaş'ın karşısına çıkması muhtemel iki isim konuşuluyor.

Ali Kopuz nabız yokluyor

Biri geçen seçimlerde başkanlığa aday olan kendi meslek komitesinden çıkamayan ve bir gece operasyonu ile adaylığı Yalçıntaş'a bırakan İbrahim Çağlar. Diğeri de İTO'nun en muhalif isimlerinden Ali Kopuz.

Bu iki isim de Yalçıntaş'ın başkanlığı döneminde yönetim kurulunda bulundu. Kopuz, daha önce Mehmet Yıldırım ile aynı saflarda yer aldı, ancak Formula 1 tartışmaları başlayınca geçen seçimde Yalçıntaş'a destek verdi ve yönetim kuruluna girdi. Ancak, bu yönetimin çalışmalarından da memnun olmayınca Kopuz, Odanın en muhalif isimlerinden biri olarak anılır oldu ve bu seçimde kendi grubuyla hareket etme kararı aldı. Kopuz, 3 no'lu Et Meslek Komitesi'nden Yalçıntaş'a yakınlığı ile bilinen ve adı Akfırat yolsuzluğuna karışan Önder Ünlüer'e karşı seçimi kazanarak, ilk galibiyetini almış oldu. Kopuz, kendisine destek verenleri kastederek 90 meslek komitesinin 30'unda başarılı olduklarını belirtti ve şu anda Meclis aritmetiğini incelediğini önümüzdeki birkaç gün içinde stratejilerini belirleyeceklerini söyledi.

Diğeri taraftan, daha önceleri birlikte hareket ettikleri bilinen İbrahim Çağlar'la Yalçıntaş'ın yollarının ayrıldığı ve Çağlar'ın daha önce ucundan döndüğü başkanlık için adaylığı düşündüğü belirtiliyor. Bu seçimlerde Yalçıntaş'ın aday olmayıp koltuğu Çağlar'a devretmesinin beklendiği ancak bu gerçekleşmeyince Çağlar'ın buna içerleyip başkanlık yarışına girmek istediği de iddialar arasında... Muhalif grupların da Çağlar ismi üzerinde uzlaşma çabaları var. Bu noktada da gözler Çağlar'ın alacağı tutumda...

Öte yandan, Mehmet Yıldırım'ın başını çektiği Çağdaş Liberal Demokrat İşadamları Grubu (ÇDLG), meslek komitesi seçimlerinde Yıldırım'ın seçime girdiği dört sandıktan da çıkamayıp İTO Meclis'ine girememesi üzerine büyük bir hezimete uğradı. Grubun, daha önce kendileriyle birlikte olmayan ancak şu anda onlarla çalışan Yalçıntaş'a muhalif grup ve isimlerle bir liste oluşturma konusunda görüşmeleri olduğu belirtiliyor.

TOBB'un yerli malı kullanalım önerisine itiraz

Dünyada ABD'nin başını çektiği bir yerli malı korumacılığı politikası rüzgârı esiyor. Kulağımıza gelen bir bilgiye göre, TOBB da (Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği) bu konuyu gündemine almış durumda. Niye dersiniz şöyle ki... TOBB, geçen hafta iş dünyasını temsil eden sivil toplum örgütleri ile çeşitli gazetelerin genel yayın yönetmenlerine bir davet göndermiş. Hatta yayın yönetmenlerine yapılan davet, toplantının içeriğinin yazılmaması kaydıyla yapılmış. TOBB, küresel krizi en derin şekilde hisseden gelişmiş ekonomilerin korumacılığa yönelik uygulamalarından esinlenmiş olmalı ki, toplantının içeriği yerli malı kullanımının özendirilmesiyle ilgiliymiş. Hem ekonomide canlılık yaratmak ve hem de yerli üreticiyi korumaya yönelik olsa gerek, TOBB'un teklifine toplantıda sadece iki dernekten itiraz gelmiş. Haliyle itiraz eden bu derneklerden biri de Uluslararası Yatırımcılar Derneği YASED olmuş.

AKP'de dava arkadaşları şimdi İTO'da rakipler

Pelin Cengiz 26.02.2009

İstanbul Ticaret Odası'nda başkanlık yarışının yapılacağı 28 şubat tarihi yaklaştıkça, İTO kulisleri de git gide ısınıyor. Dört yıl önceki seçimlerde Mehmet Yıldırım'a karşı aday olan ancak seçimden bir gece önce başkan adaylığından Murat Yalçıntaş lehine çekilen İbrahim Çağlar, seçime üç gün kala resmen aday olduğunu açıkladı. Yalçıntaş'ın dört yıllık başkanlık döneminde yönetimde yer alan ve yönetim kurulu başkan yardımcılığı yapan Çağlar'ın ismi meslek komiteleri seçimlerinin tamamlanmasının ardından daha fazla dillenmeye başladı. Bu konuda Çağlar'ın kararlılığı da daha çok ortaya çıktı. Nitekim dün artık Çağlar da kendi adaylığını dillendirdi. Çağlar, Yalçıntaş döneminin diğer bir yönetim kurulu üyesi olan Ali Kopuz'la birlikte ortak bir liste hazırlayarak cumartesi günü seçime gideceklerini açıkladı. Çağlar, konu üzerinde birkaç gündür çalıştıklarını, şu anda oluşan Meclis'in büyük kısmının kendisini desteklediğini ve pozisyonlarının güçlü olduğunu söyledi. Çağlar, Yalçıntaş'la yollarının neden ayrıldığını açıklamaktan kaçınarak sadece "Amacımız güzel bir İstanbul, güzel bir İTO" demekle yetindi. Böylece, AKP'nin kurucu üyeleri arasında yer alan, siyasette dava arkadaşlığı yapan daha sonra İTO saflarında da birlikte hareket eden Murat Yalçıntaş ve İbrahim Çağlar bu kez birbirlerine rakip oldular.

1960 doğumlu Çağlar'ın İTO'daki görevinin yanı sıra TOBB Yönetim Kurulu Sayman Üyeliği, TSE Yönetim Kurulu Üyeliği, DEİK İcra ve Yönetim Kurulu üyeliği gibi pek çok şapkası daha var. Aslen Konyalı olan Çağlar, birkaç yıl önce verdiği bir röportajda, Türkiye'nin en eski tüccar sanayici aileleri arasında yer aldığını söylemiş, dedesinin aslında CHP'li olduğunu belirterek, "Çok partili döneme geçince DP'li olmamış. Ancak babam DP'liydi. Özal'la da ANAP'lıydı. Ailede ise Eymen Topbaş (Topbaş'larla kardeş torunlarıyız. Ahmet Topbaş dedemin dayısı) ANAP İl Başkanı'ydı" demişti. Çağlar'ın Bereket İplik şirketi, bir dönem Merkez Bankası başkanlığı için ismi geçen Adnan Büyükdenez'in bu şirkette ortaklığının olmasıyla gündemde epeyce yer almıştı. Çağlar'ın da ortak olduğu bu şirkete bir zamanlar Maliye Bakanı Kemal Unakıtan ve TMSF Başkanı Ahmet Ertürk'ün de ortak olduğu ortaya çıkmıştı. İstanbullu tüccar, şimdi 28 şubatta iki eski arkadaşın rekabetinin sonucunu bekliyor...

Bıyığa değil kolyeye oy verin

Türkiye nüfusunun yüzde 50'sinin kadın olmasına rağmen, kadınların siyasetteki temsili son derece düşük. Avrupa Parlamentosu'nda kadın temsiliinin oranı yüzde 31, AB ülkelerinin ortalaması yüzde 24. AB Komisyonu'ndaki 27 bakandan dokuz tanesi kadın. Avrupa'da kadın siyasetçi konusunda en önemli ilerlemeyi yapan İspanya'da 18 bakanlığın dokuzu kadınlarda. İsveç'te kadının siyasete katılımı yüzde 47, Danimarka'da yüzde 38, soykırımlar ülkesi Ruanda'da ise yüzde 55. Türkiye'de Meclis'teki kadın oranı yüzde 9. 29 martta yapılacak yerel seçimlerde belediyelerdeki çeşitli pozisyonlar için aday gösterilecek kadın sayısı ise yine çok güdük. 2004 yerel seçimlerinde 3225 belediye başkanlığı seçimi yapıldı, bunlardan 18 tanesi kadınlardan seçildi. Bu yıl 2941 koltuk var. Bu başkanlık koltukları için AKP'nin 18, CHP'nin 46, DTP'nin 37, MHP'nin 35 kadın adayı mevcut. Toplamı 136 yapıyor ki, dört partinin tüm adayları bu koltukları kazansa bile rakam son derece düşük kalıyor.

Kadın Girişimciler Derneği KAGİDER'in düzenlediği Türkiye'de yaklaşan yerel seçimler ve haziranda yapılacak

Avrupa Parlamentosu seçimlerini konu alan paneline konuşmacı olarak katılan Avrupa Parlamentosu Milletvekili Karin Riis Joergenson, kadın erkek eşitliğinin 50 yıldır Avrupa'nın gündeminde olduğunu, kadınların siyaset yapabilmesi için özel hayatlarından fedakarlık etmeleri gerektiğine değinen Jorgensen, "Ama tabi siyasette kadınların sadece kadın oldukları için seçilmediklerini de göstermek lazım. Kadınların kadın seçmenler kadar erkek seçmenlere de hitap edebiliyor olması lazım. Sadece kadın olduğu için oy istememeli" dedi.

Avrupa'da pek çok ülkeden önce Türkiye'nin kadın başbakana sahip olduğunu söyleyen Jorgensen, "Ancak erkek komplolarından iktidarını arındıramadı ve buna kurban gitti. Gerçi çok iyi bir örnek olarak almamak lazım ama Türkiye için bu önemli bir fırsattı ve iyi değerlendirilemediğini düşünüyorum. Ancak, Türkiye'nin potansiyeli var bunun desteklenmesi gerekli. Kadınlar siyasete ilgi duymalı. Ne kadar ilgi duyarlarsa toplumun dönüşümü sağlanabilir. Özellikle genç kadınlar kendilerini siyasetle pek özdeşleştirmiyor" dedi. Türkiye'de yapılan çalışmaları takdir ettiğini ifade eden Jorgensen, 8 martta yapılacak bir etkinlikte "Bıyığa oy vermeyin kolyeye verin" mesajı verilebileceğini söyledi.

Kadınlar görüntüleri ile haber oluyor

Kadın Adayları Destekleme Derneği KADER Başkanı Hülya Gülbahar ise, Türkiye'de siyasetteki kadınların sadece giyim kuşamları, saç ve makyajları ile gündeme geldiğini belirterek, bunu kadını siyasette yıpratmanın çok tipik bir durumu olduğunu dile getirdi. Kadınların seçilmemesinin yanı sıra atanmadığına, hatta KİT'lerdeki oranlara bakılırsa işe dahi alınmadığına dikkati çeken Gülbahar, "Parti il başkanları arasında 1-2 taneden başka kadın yok. İllerde kadın vali, bakanlıklarda kadın müsteşar yok. Kaymakamlıkta bu oran yüzde 1,53. Başbakan Erdoğan her dört adaydan biri kadın, biri genç olsun diye bir genelge gönderdi, ancak gereği yapılmadı" dedi.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Orakçioğlu İSO'ya ihracatçıyla asılacak

Pelin Cengiz 28.02.2009

Türkiye'nin en büyük iki odası İstanbul Ticaret Odası ve İstanbul Sanayi Odası Meclis üyeleri bugün başkanlık seçimi için sandığa gidiyor. İSO'da bilindiği gibi başkanlık yarışında iki isim var. Biri İSO'nun dört yıllık başkanı Tanıl Küçük, diğeri uzun yıllar İstanbul Tekstil ve Hazırgiyim İhracatçıları Birliği başkanlığı yapan ve geçen yıl bu koltuğu Hikmet Tanrıverdi'ye kaptıran Süleyman Orakçioğlu. İki başkan adayı da son birkaç gündür yeni yönetim kurulu listeleri oluşturma telaşında. Süleyman Bey'in listesinde Orta Anadolu Makine ve Aksamları İhracatçıları Birliği Başkanı Adnan Dalgakıran, İstanbul Tekstil ve Hammaddeleri İhracatçıları Birliği Başkanı İsmail Gülle, İstanbul Değerli Maden ve Mücevherat İhracatçıları Birliği Başkanı İmam Altınbaş ve Selahattin Akaydın'ın bulunacağı neredeyse kesin gibi... Süleyman Bey'in başkan olması halinde, İstanbul Sanayi Odası'nın yeni dönemde yönetiminde ihracatçı kimliği ön planda olan işadamlarının ağırlığı hissedilecek. Öte yandan, hem Küçük'ün hem de Orakçioğlu'nun geçen dönemde de yönetim kurulunda yer alan Gülsüm Azeri'yi listelerine almak istediği de kaydediliyor.

İSO Meclis Başkanlığı için en güçlü aday olarak ismi geçen Erdal Bahçıvan'ın ise meslek komitesi seçimlerinin ardından bu göreve sıcak baktığı biliniyor. İSO'da Orakçioğlu'nun aday olarak ortaya çıkmasının ardından Bahçıvan, "Doğal olarak İSO Meclisi Başkanı bütün meclisin başkanıdır. Her meclis üyesine olumlu, dengeli yakınlıkta olur, tüm meclisi kucaklar. Yeni meclis kolay bir meclis olmayacak gibi görünüyor. Tabii ki meclis

başkanını seçecek olan meclis üyeleridir ve takdir onlarındır" demişti. Orakçioğlu'nun gönlünden geçen Meclis başkanının Bahçivan olduğu ancak Tanıl Küçük'le Bahçivan'ın uzlaşma ihtimali göz önünde bulundurularak, ikinci isim olarak Hasan Bayram isminin düşünüldüğü konuşulanlar arasında.

Orakçioğlu'nun başkan olması halinde İSO'da ikinci bir yeni durum da hemşehrlikle ilgili oluşacak. Bilindiği gibi Sanayi ve Ticaret Bakanı Zafer Çağlayan Muşlu. 2004'te Çağlayan'ın TOBB'da Başkanvekili olduğu dönemde, yine Muşlu işadamları Erdal Bahçivan ve ayakkabı sektörünün önde gelen isimlerinden Selahattin Akaydın bu yoksul kenti kalkındırmak ve yatırım çekebilmek için Muş Kalkınma Platformu'nu oluşturmuştu. Orakçioğlu ise Muş'a çok yakın bir kentten Elazığlı. Eğer şansı yaver gider ve Bahçivan ve Akaydın ile İSO'da birlikte çalışabilirlerse, Bakan Çağlayan yakınındaki iki isim İSO'da da etkin olacak gibi görünüyor.

Türkiye imajı için lüks marka geliştirin

Dünyaca ünlü perakende sektörü düşünce kuruluşu Gottlieb Duttweiler Institut'un Başkanı David Bosshart, devlet destekli markalaşma programı Turquality kapsamında yer alan şirketlerin üst düzey yöneticilerine üç gün boyunca tüm dünyayı etkisi altına alan kriz ortamını fırsat ve tehditler açısından değerlendirdi. Bosshart, dünya markaları ve küreselleşme ile ilgili değerlendirmelerini yakın zamanda Davos Zirvesi'nde de anlatmış. Gürmen Giyim'in patronu ve Başbakan Erdoğan'ın yakın arkadaşı Remzi Gür'ün de katıldığı seminerlere Altınyıldız, Vakko, Sarar, Gilan, Orka, Desa, Pınar, Anadolu Efes, Vestel, Temsa, Eczacıbaşı gibi şirketlerin üst düzey yöneticileri de yer almış. Toplantıların ardından gazetecilerle biraraya gelen Bosshart'ın özellikle vurgu yaptığı bir nokta vardı ki, o da Türkiye'nin mutlaka ve mutlaka lüks bir marka geliştirmesinin gerekliliği. 2009'un özellikle dünya markası olma yolunda ilerleyen firmalar için kaçırılmaz bir fırsat olduğunu dile getiren Bosshart, "Şu dönemde lüks ürün ve lüks marka geliştirin Prada, Gucci gibi. Bu Türkiye'nin imajı açısından çok önemli. Markalar kendi iç pazarlarında strateji geliştirdikten sonra bölgedeki stratejisini belirlemeli. Ben Prada, Gucci seviyesinde iki üç markanın çıkacağı beklentisi içindeyim. Türkiye'nin Mavi Jeans gibi uluslararası bir markası var. Böyle yeni uluslararası markalar da bekliyorum. Mesela kuyumculuk sektöründen böyle bir marka çıkabilir" dedi.

Bosshart, şirketlerin Türkiye'deki konumlarını değerlendirdikten sonra çevre ülkelerde neler yapılabileceğini incelemesi gerektiğini, en önemli konunun ucuz olmak değil, kalite ve güven olduğuna dikkat çekti. Krizde yapılan en büyük hatanın 'herkesin yaptığını yapmak' olduğunu söyleyen Bosshart'ın tavsiyeleri ise şöyle: "Krizde fiyatlandırma önemlidir, fiyatları çok düşürmeyin, değiştirmeyin. Hangi işte iyiyseniz ona devam edin, yenilik yapmak için temkinli olun. İyi olduğunuz işi geliştirin. Stratejinizde zigzaglar çizmeyin. Markanın değeriyle alakasız bir şey yapmayın. Finansal anlamda muhafazakar, büyümede temkinli olun. Her yerde olmak yerine, bulunduğunuz yerde bir numara olun."

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İstanbul kamu ve sivil inisiyatif anlaşmazlığı kurbanı

İstanbul 2010 Kültür Başkenti Ajansı Yürütme Kurulu'nun dört üyesinin istifasının yarattığı depremin etkileri sürüyor. Yürütme Kurulu Başkanı Nuri  olakoğlu ile Yürütme Kurulu  yeleri G rhan Ertür, Prof. Dr. İskender Pala ve Prof. Dr. Metin S zen, istifalarıyla ilgili açıklama yaptı. Ardından İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti Ajansı, bu kişilerin kendi istekleriyle ayrıldıklarını ve bugüne kadar yaptıkları katkılar nedeniyle kendilerine teşekkür ettiklerini içeren bir açıklama gönderdi. Bunlar ne olup bittiğini açıklamadığı gibi kafalarda da pek çok soru işareti yarattı. İstifaların arkasında yaklaşık bir yıldır süren rahatsızlıklar var. Bunun temelinde de yürütme kurulu ile Genel Sekreter Eyüp  zg   arasında yaşanan anlaşmazlıklar ve kültür sanat projelerine bakış açısındaki farklılık yatıyor.

İlk kriz genel sekreterin atanması

2005'te Türkiye, 100 civarında proje ve dört yıllık hazırlık süreci için 120 milyon avro b t  yle Avrupa Kültür Başkenti için AB'nin ilgili birimine başvuru yaptı. Türkiye'de erken seçimin araya girmesiyle yasa Aralık 2007'de çıktı, bu da İstanbul'un hazırlık sürecini iki yıla düşürdü. 2008 için 285 milyon TL'lik b t   oluşturuldu. İşin icraası için dokuz kişilik yürütme kurulu belirlendi ve proje Başbakan Erdoğan tarafından Devlet Bakanı Hayati Yazıcı'ya bağlandı. Bu arada, genel sekreter seçimini yasaya göre yürütme kurulu yapması gerekirken, atamayı Koordinasyon Kurulu yaptı. Böylece, ilk kriz burada yaşanmış oldu.

İlk imzayı Atilla Koç atmıştı

Koordinasyon Kurulu'nda ise Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Hayati Yazıcı, Dışışleri Bakanı Ali Babacan, İçişleri Bakanı Beşir Atalay, Maliye Bakanı Kemal Unakıtan, Kültür ve Turizm Bakanı Ertuğrul Günay, İstanbul Valisi Muammer Güler, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Kadir Topbaş, İstanbul 2010 AKB Danışma Kurulu Başkanı Hüsamettin Kavi ve istifa eden Nuri  olakoğlu yer alıyordu. Bu arada, kültür başkenti olmaya hak kazanmış kentlerin hepsinde projenin kültür bakanlıkları ile belediyelere bağlı yürütüldüğünü hatırlatmakta fayda var. Hatta Türkiye'nin AKB için ilk başvuruyu yaptığı zaman metne imzasını atan da dönemin Kültür ve Turizm Bakanı Atilla Koç'tu.

Meselenin özüne tekrar dönersek, 2008 b t cesinin çıkarılmasının ardından ilk belirlenen projelerin çerçevesinde değişiklikler yaşanmış. Koordinasyon Kurulu aldığı bir kararla, b t cenin yüzde 70'inin İstanbul'un yenileme ve dönüşüm projelerine aktarılmasını kararlaştırmış. Bu da projeyi amacından saptıran ilk düzenleme olmuş. Bu arada, Koordinasyon Kurulu Genel Sekreter  zg  '  muhatap alırken, yürütme kurulu üyelerini dikkate almamaya başlamış. Böylece, yürütme kurulundaki kamu ile sivil inisiyatif arasında anlaşmazlıklar gündeme gelmiş ve işler tam manasıyla kilitlenmiş.

2009 b t cesi 805 milyon TL olarak belirlenirken, bazı harcamalar da ciddi tartışma yaratmış. En fazla tartışılan projelerden biri, altı caminin yer halılarının Uçak halıları ile yenilenmesi işi. İstanbul'a ve Avrupa kültürüne Uçak halısının nasıl bir katkısı var bilemiyoruz ama projenin tanıtımına 10 milyon TL b t   ayrılırken, Uçak halıları için 15 milyon TL ayrılması pek anlamlı olmasa gerek. İkincisi medyaya 'çakma festival' olarak yansıyan Boğaziçi Festivali. Festivalde, St. Petersburg Balesi ve Rusya Devlet Senfoni Orkestrası adıyla 'toplama sanatçıların' sahneye çıkarılması, AKB'nin başını ağrıttı. 'Sahne Senin İstanbul' kampanyasının 15 milyon TL'ye ihalesiz olarak Publics Yorum'a verilmesi de diğer bir mesele. AKB, daha önce ihalede birinci seçilen Klan'la çalışmaya başlamış,  zg  ' n göreve gelmesiyle birlikte bu iş ihalede ikinci gelen Publics Yorum'a verilmiş.

İki hafta önce Günay devreye girdi

Koordinasyon Kurulu'nda yer alan Kültür ve Turizm Bakanı Ertuğrul G n y, istifaların gündeme gelmesiyle iki hafta önce devreye girmiş ve üyelerle 'bekleyin' demiş. G n y, projenin sorunsuz ve hızlı ilerlemesini istiyor. Bu arada, üyelerin sıkıntıları da Bakan Yazıcı'ya iletilmiş ancak o tavrını  zg  'ten yana koyunca istifalar da kaçınılmaz olmuş. Söylenenlere göre, yürütme kurulundaki diğ r devlet tarafından atanmışlar da durumdan rahatsız. Hatta ilk istifanın 2008 ortalarında şu anda Elazığ Valisi olan Genel Sekreter Yardımcısı Muammer Erol'dan geldiği de belirtilenler arasında.

Yeni başkanı da Yazıcı atayacak

Biz okuduğunuz bu duyumları İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti Ajansı'na da ilettik, gelen yanıtta, "İstifa edenlerin bu yönde bir gerekçe sunmadığı, genel sekreterin yürütme kurulu tarafından belirlenen tüm faaliyetlerin programlanması ve yürütülmesinden sorumlu olduğu, yürütme kurulunun ise her türlü faaliyetin hayata geçirilmesi noktasında tek yetkili merci olduğu" belirtildi. İstifacılar ise yaptėı açıklamada, "karşılaştıkları olumsuzlukları gidermek için gayret gösterdiklerini fakat bazı engellere takıldıklarını" belirtmiş ancak detay vermemişti. Açıklamada, istifa edenlerin yerine en kısa sürede Danışma Kurulu tarafından yeni isimlerin belirleneceği, yürütme kurulu başkanının ise Koordinasyon Kurulu tarafından belirleneceği kaydedildi.

şimdi, 2010'a çok kısa bir zaman kala yapacak çok iş var, süratle bu krizi çözmek düşüyor. Tabi, hükümetin bu işten ders çıkararak hızla yol alması ve İstanbul'a 2010'da yüz akı bir kültür başkenti yılı yaşatması gerekiyor.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kadınlar iyi bir mayaydı, o maya tuttu

Pelin Cengiz 09.03.2009

Yerel seçimlere az bir zaman kala siyasi partilerin kadın adayları yine azınlıkta kalsa da, iş dünyasında birinin inisiyatif alması için illa da bıyıklı olması gerekmediğine en iyi örnek oda ve borsa seçimleri sonrası ortaya çıkan tablo oldu. Türkiye'nin dört bir yanında yapılan oda ve borsa seçimlerinin ardından, TOBB (Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği)  atısı altındaki oda ve borsalarda 51 olan kadın Meclis  yesi sayısı üç kat artarak 149'a yükseldi.

TOBB çatısı altındaki oda ve borsalarda Meclis ve yönetim kurullarına seçilen kadınlar d n 8 Mart Kadınlar Günü'nü birlikte kutladı. Türkiye'de kadın girişimci sayısını artırmayı hedeflediklerini belirten TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu, kadınlara "Sizler bir mayaydınız, şimdi görüyoruz ki bu maya tuttu" dedi

İlk kez kadın oda başkanı

Üstelik artık  orlu Ticaret ve Sanayi Odası ile İzmir Ticaret Borsası'nını birer kadın başkanı var. Türkiye'de ilk kez bir oda ve bir borsa başkanlığına kadınlar gelmiş oldu.

Özlem Yemişçi, erkek egemen sanayi kenti Çorlu'da oda başkanlığı koltuğuna oturken, Işinsu Kestelli de İzmir Ticaret Borsası'nı ilk kadın başkanı oldu. Işinsu Kestelli'nin yönetiminde ayrıca bir kadın üye daha var. 8 Mart Dünya Kadınlar günü vesilesiyle dün bu kadınlar Ankara'da bir araya geldi.

Kadın sayısı üç kat arttı

8 Mart vesilesiyle yapılan toplantıda konuşan TOBB Başkanı Rifat Hisarcıklioğlu, hedeflerinin Türkiye'de kadın girişimcilerin sayısını erkek girişimcilerin sayısı ile eşit hale getirmek olduğu belirterek, şu anda 1 milyon 259 bin olan işveren sayısının yüzde 7'sinin yani 83 bininin kadın olduğuna dikkat çekti ve kadın girişimci sayısını da bu noktaya çekmek istediklerini söyledi.

Hisarcıklioğlu, "29 Ekim 2007'de TOBB Kadın Girişimciler Kurulu'nu kurduk. 73 ilde kadın girişimci kurullarının oluşum süreci tamamlandı. İllere verdiğimiz kotalar çerçevesinde 1275 kadın girişimci, il kadın girişimci kurullarına üyelik kaydı yaptırdı. Kadın girişimcilerin oda ve borsa seçimlerinde yer almasını kolaylaştıracak şekilde bilgilendirme yaptık ve bunun sonucunda bir devrim yaşandı. Rekor düzeyde kadın üye oda ve borsa seçimlerine ilgi gösterdi. Bir önceki seçimde 51 olan kadın Meclis üyesi sayısı üç kat artarak 149 oldu. İki odanın meclis başkanı ile bir oda ve bir borsanın yönetim kurulu başkanı da kadın üyelerden seçildi. Sizler bir mayadınız, şimdi görüyoruz ki bu maya tuttu" dedi.

Rifat Bey'in verdiği bilgilere göre, ticaret ve sanayi odalarında kadın sayısı 22'den 68'e, ticaret odalarında 16'dan 46'ya, sanayi odalarında 3'ten 20'ye, deniz ticaret odalarında 2'den 5'e ve ticaret borsalarında 8'den 10'a yükseldi.

Şu anda meclislerine en fazla kadın üye sokan iki oda var. Eskişehir Ticaret Odası ve İstanbul Ticaret Odası'nda 6 kadın meclis üyesi bulunuyor.

Alaşehir Ticaret ve Sanayi Odası, İskenderun Ticaret ve Sanayi Odası, Erdek Ticaret Odası, Marmaris Ticaret Odası ve Nazilli Ticaret Borsası'nda yönetim kurulu başkan yardımcıları da kadın.

Kadın istihdam oranı yüzde 25

Öte yandan, Türkiye'de kadının istihdamında hala sorun var. Türkiye'de kadın istihdam oranı yüzde 25. Bu demek ki, kadın istihdam potansiyelinin sadece dörtte biri değerlendiriliyor. Oysa ILO'nun (Uluslararası Çalışma Örgütü) verilerine göre, 2007'de küresel ölçekte kadın istihdam oranı yüzde 49'du. AB'de ise bu rakam yüzde 56. Son verilere göre Türkiye'de 15.7 milyon erkek istihdamına karşı, kadın istihdamı ancak 5.6 milyon. Çalışabilir yaştaki 25.4 milyon kadının yaklaşık 20 milyonu işgücüne dahil değil. İstihdam edilen kadınların yüzde 44'ü de tarımda çalışıyor. Tarımdaki kadın istihdamının yüzde 74'ü ise ücretsiz, aile işçisi statüsünde.

Yönetim Kadının Hakkıdır

Toplantıda bir konuşma yapan TOBB Kadın Girişimciler Kurulu Başkanı Aynur Bektaş da, 'yönetim kadının da hakkıdır' sözünü 'yönetim kadının hakkıdır' diye değiştirdiklerini ifade ederek, kadınların haklarının kullanımında ve fırsat eşitliğinde sorunlar yaşandığını dile getirdi. Kadın erkek eşitliğinin zenginlik unsuru olarak görülmesi gerektiğini kaydeden Bektaş, kadınlara yönetim kadrolarında yer verilmesinin önemine değinerek, kadınlar için iş aile yaşamı uyumlaştırılmasının gerçekleştirilmesi gerektiğini kaydetti.

Clinton'a Nemrud Dağı'nda zirve teklifi

ABD Dışışleri Bakanı Hillary Clinton'ın Ankara ziyareti sırasında gazetelere yansıyan fotoğraflarda yer alan türbanı ve modern giyimiyle dikkat çeken TOBB Kadın Girişimciler Kurulu Adıyaman Başkanı Hayriye Ersoy, Clinton'ı Adıyaman'a davet etti.

ABD Büyükelçiliği ile birlikte "Anadolu'nun Sultanları" adlı bir proje yürüttüklerini söyleyen Hayriye Ersoy, Adıyaman'ın tanınan ve çok sevilen isimlerinden biri. Adıyaman Ticaret ve Sanayi Odası eski başkanı Zafer Ersoy'un eşi olan Hayriye Ersoy, "Anadolu'nun Sultanları projesiyle 200 kadını eğittik. Ayrıca toplumlararası hoşgörüyü de vurguladık. ABD Büyükelçiliği de beni programa davet etti. Clinton'a Adıyaman'a özgü kök boyasıyla dokunmuş halı ve ilimizi tanıtan bir dosya hediye ettim. Ayrıca Ortadoğu sorunun çözümü için Tanrılar Dağı olarak bilinen Nemrud'ta bir zirve yapılmasını önerdim" dedi.

Clinton'la buluşmasının çok sıcak bir ortamda gerçekleştiğini belirten Ersoy, "Kendisine şu an yaşanan ekonomik ve sosyal sorunların bu kadar etkili olmasının nedeni kadınların yönetimde daha az yer alması olabilir mi, sizin kadınlar konusundaki çalışmalarınız ne olacak" diye sordum. Kendisi de 'Çok güzel bir soru' diyerek yanıtladı. Programda manken hanımın sorduğu tuhaf sorulardan sonra bu soruyu beğendi" dedi.

Ersoy, eşi ticaret odası meclis üyesi olduğu için bu yıl seçimlerde aday olmadığını da belirterek "Adıyaman küçük yer, etik bir durum olmazdı. Yine kadınlar fedakarlık yapıyor ancak gelecek dönem aday olacağım" dedi.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Öldük, bittik deyince kimse tüketmiyor'

Pelin Cengiz 10.03.2009

TOBB (Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği) çatısı altındaki oda ve borsalarda yönetim kurullarına ve meclis üyeliklerine seçilen kadınlar 8 Mart Kadınlar Günü vesilesiyle Ankara'da biraraya geldi. TOBB Başkanı Rifat Hisarcıkloğlu, burada işkadınlarına yönelik küresel kriz ve genel bir Türkiye ekonomisi değerlendirmesi yaptı. Hisarcıkloğlu'nun burada vurguladığı birkaç nokta vardı. Ancak, bunlardan en önemlisi iç tüketimin canlandırılmasına yönelik oldu. Geçtiğimiz günlerde TOBB çatısı altında, sivil toplum kuruluşları temsilcileri ve medya kuruluşlarının üst düzey yöneticileri ile ekonomideki durgunluğun nasıl aşılabileceği ile ilgili bir ortak akıl toplantısı yapılmıştı. Burada, dile getirilen düşünceler iç tüketimin canlandırılması ağırlıklı olmuştu. Toplantıda getirilen önerilerin değerlendirilip yeni bir toplantıda ele alınması kararlaştırılmıştı.

Hisarcıkloğlu, İngiltere eski Başbakanı ve Dörtlü'nün (AB, ABD, Rusya ve BM) Ortadoğu Temsilcisi Tony Blair'in iki ay önce Türkiye'ye geldiğini ve TEPAV'da yapılan dört saatlik bir toplantıda kendisine krizi sorduğunda Blair'in, "Hayatım boyunca karşılaşmadığım bir kriz" dediğini belirtti. Orta Avrupa'da bir finans krizi çıkmasının

ayrıca Çin ve Japonya'dan ikinci bir kriz dalgasının gelmesinin beklendiğini kaydeden Hisarcıklioğlu, "Haritası çıkarılmamış topraklardan geçiyoruz. Krizin vahametini çok iyi anlamamız lazım. 2010'da her şeyin düzeleceğinin garantisi yok" dedi.

Türkiye'de büyüme rakamlarının dünyada kriz yokken bile 2007 ortalarından itibaren düşmeye başladığını kaydeden Hisarcıklioğlu, "Sanayi üretimi ve kapasite kullanım oranı düşüyor. Protestolu senetlerde yüzde 45 artış var. 3 milyon kişi işsiz. Vergi tahsilatında düşüş var, bankaların verdiği kredi hacminde azalma var. İç tüketimi canlı tutarsak, krizden etkilenmemiz daha az sürecek. Üretim yapan sektörler ağırlıklı olarak içeriye satıyor. İçerdeki tüketimi artırırsak, hem zenginliğimizden bir şey kaybetmeyiz hem de sektörler ayakta kalabilir" dedi.

İşler iyi dersek herkes bize güler

Bugünlerde herkesin seçim sahasında olduğunu ve kimsenin yüzlerine bakmadığından şikâyet eden Hisarcıklioğlu, "Seçimler bitince Türkiye'nin birinci gündem maddesi acilen ekonomi olmalı. Kriz geliyor, batıyoruz dersek bu toplumda herkes kaybeder. İşler iyi dersek herkes bize güler ama söylemlere de dikkat etmek lazım. Artık siyasi çekişmeler bitsin. Öldük bittik deyince kimse tüketmiyor. Ekonomi beklentileri yönetme sanatıdır. Bir paket beklentisi varsa hepsinin açıklanması lazım. Bir hafta birini bir hafta ötekini açıklayınca etkisi azalıyor" dedi.

Ön plana çıkın ama kavga etmeyin

Hisarcıklioğlu konuşmasında kadınlarına birkaç da öneride bulundu: "Kendinizi fark ettirin, ön plana çıkın. Bir kadın girişimci bunu yaptı dedirtin. Hiçbir eksikliğiniz yok, kendinize güvenin ama kavga da etmeyin. Bu ülke kavgalardan çok çekti. Kadın girişimcilerin daha fazla sistemde yer almasını istiyoruz ama bu kadınlar da başımıza nereden çıktı dedirtmeyin."

Oda ve borsalardan kadın manzaraları

Toplantıda biraraya geldiğimiz iş kadınlarından oda seçimlerine dair perde arkası olaylar da duyduk. 365 oda ve borsada yapılan seçimler sonucunda 2005 seçimlerinde 51 kadın meclis üyeliklerine seçilirken, sayı bu seçimlerde 149'a çıktı. Özlem Yemişçi'nin Çorlu Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı olduğu seçimlerde Işınso Kestelli de İzmir Ticaret Borsası Başkanı oldu. Daha önce tek kadın başkan olan Zuhal Akyüzlü tekrar Of Sanayi ve Ticaret Odası'nın Meclis Başkanı olurken, Tijen Aras da Selçuk Ticaret ve Sanayi Odası'nın Meclis Başkanı seçildi. Kadınlar seçilen bu kadın başkanların yanı sıra çok sayıda kadının da başkanlıkları birkaç oyla kaybettiğini söylüyor. Aksaray ve Kocaeli bu illerden bazıları. Doğu ve Güneydoğu'daki illerde hala feodal yapı sürüyor, bu illerde kadınlar çeşitli engellerle de karşılaşmış. Nitekim Malatya'da Meclis'e girmek isteyen kadın adaylar erkeklerin "Meclis'e kadın sokmayız" tepkisiyle karşılaşmış ve Meclis'e girememiş. Tunceli'de ise kadın aday çevre illerdeki işkadınlarından bile destek görmüş ama erkek aday fazla baskın çıkınca adaylıktan çekilmiş. AGİFED (Anadolulu Girişimci İşkadınları Dernekleri Federasyonu) Başkanı Nilüfer Baran da, odalardaki kadın sayısının artmasında Hisarcıklioğlu'nun etkisinin çok büyük olduğunu belirterek, "Görebileceği her türlü tepkiye karşın yaptığı iş çok önemli, devrim niteliğinde" dedi.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Gıda firmaları TRT Şeş'e reklam verme hazırlığında

Pelin Cengiz 15.03.2009

TRT Şeş'in 24 saat Kürtçe yayın yapmaya başlamasıyla birlikte, reklam sektörü de hareketlendi. İlk reklamverenlerin fazlasıyla konuşulacağı da kesin. TRT Şeş henüz reklam yayınlamıyor ama kanal anlaşmalar yapmaya başlamış bile. Medya satın alması yapan şirketler biraz ketum duruyor ancak bu konuda hazırlık yapan pek çok firma olduğunu duyuyoruz. Reklam hazırlığı içinde olan firmaların başında da hem yerli hem de yabancı gıda firmaları geliyor. İkinci sırada da GSM ve iletişim şirketlerinin gelebileceği tahmin ediliyor.

Başlangıçta markaların mevcut reklamlarının Kürtçe'ye çevrilmesi, ilerleyen zaman içinde TRT Şeş'e ve bölge insanına özel reklamların hazırlanacağı belirtiliyor. TRT Şeş'in rakiplerinin Kürtlere sadece siyasi içerikle seslendiği için TRT Şeş'in reklam açısından daha şanslı olduğu da ifade edilenler arasında.

Bu durum, şimdilik küçük de olsa reklam sektörüne yeni bir soluk, yeni bir heyecan da katmış durumda. Bu noktada reklam sektöründe yaşanacak bu değişim yeni bir iş alanı da yaratacak. Sektörde Kürtçe bilen insan insanlar istihdam edilmeye başlayacak, bu alanda Kürt gelenek göreneklerini adetlerini bilen insanlar çalışacak

Türkiye'de TV reklam pazarı 2.5 milyar dolarlık bir pazar ve bunun ancak yüzde 1'i yerel kanallara ayrılıyor. Firmaların yerel kanallara ayırdığı bütçeler son derece düşük. Çünkü sadece satış kampanyaları için yerel mecralar kullanılıyor, imaj çalışması için esas kullanılan mecra ulusal kanallar. Özellikle Diyarbakır ve çevresinde Kürtçe yayın yapan kanalların seyredilme oranı gayet yüksek. TRT Şeş yayına başlamadan önce yapılan bir araştırmada, uydudan yayın yapan Roj TV, en çok seyredilen ilk 10 içinde yer alıyormuş. TRT Şeş daha çok yeni olduğu için şu anda izlenme oranı ile ilgili bir data yok. Halihazırda Diyarbakır'daki Söz TV, Gün TV gibi mevcut yerel kanallara Vodafone, Turkcell, Ülker, Procter&Gamble gibi firmalar reklam veriyor. Ancak, reklamverenlerin Türkiye'yi sadece İstanbul'dan ibaret görmeyip, bu mecralara daha fazla ilgi göstermesi gerekiyor.

TOBB kampanyayı seçimden sonraya bıraktı

Cuma günü Başbakan Erdoğan, iç talebi artırmak, kredi artışını sağlamak ve maliyetleri aşağı çekmek için hükümetin uygulamaya koyacağı acil kriz önlemleri paketini açıkladı. Buna göre çeşitli KDV ve ÖTV indirimleri yapılacak, stoklar eritilecek ve ekonomi canlandırılacak.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği de, bir süredir iç tüketimin nasıl canlandırılacağı yönünde çalışmalar yürütüyor. TOBB'un tüketimi canlandırmayı hedefleyen kampanyası seçim sonrası start alacak.

Geçtiğimiz günlerde TOBB çatısı altında sivil toplum kuruluşları, sendikalar ve medya kuruluşlarının üst düzey yöneticileri ekonomideki durgunluğun nasıl aşılabileceği ile ilgili bir ortak akıl toplantısı yapılmıştı. Burada, dile getirilen düşünceler iç tüketimin canlandırılması ağırlıklı olmuştu. Geçen salı TOBB, Türk-İş, Hak-İş, Kamu-Sen,

DİSK tekrar biraraya gelerek, kampanyanın ana hatlarını oluşturmuş. Kampanyanın sloganı üzerinde çalışmalar yürütülüyor. Kampanya, şimdilik seçimle toz duman olan gündemde yeterince yer bulamayacağı için seçimlerden sonraya bırakılmış.

Eroğlu'nun cevabı AKP'nin kadına bakış açısını yansıtıyor

Çevre ve Orman Bakanı Veysel Eroğlu, geçen hafta seçim çalışmaları kapsamında bulunduğu Afyonkarahisar'da, bir grup kadının "İş istiyoruz sayın bakanım" sözlerine karşılık olarak alaylı bir cevap vererek, "Evdeki işler yetmiyor mu" diye karşılık verdi.

AKP'nin kadına bakış zihniyetini gayet net bir şekilde ortaya koyan bu cevap, açıkçası AKP'nin mangalda kül bırakmayan seçim propagandasına pek uymadı. Zira, AKP Kadın Kolları'nın gazetelere tam sayfa verdiği ilanlarda deniyor ki: "Yerel meclislerde 1650 kadın aday. Genel Başkanımızın fırsat eşitliği, temel haklar ve kadının siyasete katılımını artırmak konusundaki kararlılığı, teşkilatlarımızın tüm kademelerinin ortak çabasıyla 'kadının gücü' yerel yönetimlere taşınıyor." Belediye meclislerine gösterilen kadın aday sayısı yüksek görünebilir ancak AKP'nin belediye başkanlıkları için gösterdiği aday sayısı topu topu 18. AKP'nin resmi internet sitesinde AKP Genel Merkez Kadın Kolları Başkanı Fatma Şahin'in verdiği bilgiye göre, Yerel Yönetimler Siyaset Akademisi'ne 3000 kadın katıldı ve çok başarılı oldu. Siyaset Akademisi'ne katılan bu kadar çok kadının yüzde 10'u da mı aday gösterilemezdi? Kadının yerinin hala ev olduğunu düşünen, kadınlara üç çocuk doğurun diyen bir zihniyetin sadece 18 aday gösteriyor olması, kadın adaylar üzerinden oy avcılığından başka birşey değil gibi duruyor.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İş dünyası Obama randevusuna hazırlanıyor

Pelin Cengiz 22.03.2009

Nisan ayında gözler birkaç günlüğüne her zamankinden daha fazla Türkiye'nin üzerinde odaklanacak. ABD Başkanı Barack Obama, nisan ayında G-20 zirvesi ve NATO toplantılarının ardından 5 nisan pazar akşamı Türkiye'ye gelecek, 6-7 nisanda Ankara ve İstanbul'da temaslarda bulunacak. Obama'nın çantasındaki muhtemel dosyaların konu başlıkları bölgesel güvenlik, Ermeni soykırımı, Irak, Ortadoğu, Kıbrıs ve ekonomik ilişkiler olacak. Obama'nın Ankara'daki yoğun siyasi gündemin ardından İstanbul'da da temaslarda da bulunması ve Medeniyetler İttifakı toplantısına katılması bekleniyor. Bir diğer beklenti de, Obama'nın buradan Müslüman dünyaya yönelik bir konuşma yapacak olması...

Siyasi gündem epeyce yoğun, gelelim iş dünyası ayağına... ABD'nin Türkiye'deki en üst düzey makamları Türkiye'deki Amerikan Şirketler Derneği'nden (American Business Forum in Turkey-ABFT) Obama için etkinlik önerileri istemiş. Dernekte birkaç çeşit senaryo hazırlayarak göndermiş. Güvenlik nedeniyle şu anda net bir şey yok. Ancak, iş dünyasının yoğun şekilde Obama ile bir öğlen ya da akşam yemeğinde bir araya gelme isteği

var. Şu anda ABD'den gelen bir ekip geçen cumadan bu yana Obama'nın geçmesi muhtemel her noktada çalışma yapıyormuş.

Dernekte dev şirketler var

2004'te kurulan ve Türkiye'deki sadece 61 ABD'li şirketin üye olduğu ABFT, Türkiye ile ABD iş dünyası arasında ilişkileri güçlendirmeye yönelik çalışma ve reformları destekliyor. Derneğe, gelenek olarak Türkiye'deki ABD Büyükelçisi onursal başkanlık yapıyor. Kuruluşundan kısa süre sonra ABFT'ye ABD Ticaret Odası iştiraki olma hakkı tanınmış. Derneğin üyeleri arasında Oracle, Fedex, American Express, Pfizer, Citibank, Ritz Carlton, Johnson&Johnson, P&D, UPS, Coca-Cola, Goodyear, GAP International gibi şirketler üye.

ABD'nin küresel krizden derinden etkilendiği, dev bankaların battığı bir dönemde Türkiye ABD ikili ticareti de önem kazanıyor. ABD'de tepki çektiği için fazla dillendirilmeyen ancak planlanan korumacılığın hayata geçmesi halinde Türk şirketlerinin ABD pazarına ticareti zorlaşacak, ABD'den Türkiye'ye gelecek yatırımların da etkilenmesi söz konusu. Eğer iş dünyası ile Obama'nın planlanan buluşması gerçekleşirse, burada 'Türkiye'de ABD şirketleri için çok fırsat var' mesajı verilecek. ABFT'nin yaptırdığı bir araştırmaya göre, şu ana kadar Türkiye'ye yatırım yapan ABD firmalarının yüzde 75'i yaptığı yatırımdan memnun.

En kritik konu Ermeni soykırımı

Obama'nın ziyareti sırasındaki en kritik ve en hassas konuların başında Ermeni soykırımı meselesi geliyor. Obama'nın Türkiye ziyareti, seçim kampanyasında 1915 olaylarının soykırım olarak kabul edileceği sözünü vermesi açısından da önemli. Bu ziyarette, daha önce verilmiş olan bu sözün, Türkiye-ABD ilişkileri açısından nasıl yönetileceğini ve nasıl bir diplomatik dil kullanılacağını birlikte göreceğiz.

Türkiye ve Ermenistan'ın geçmişleriyle yüzleşmelerine, iki toplum arasında geçmişe yönelik açık ve dürüst bir diyalog yaratılmasına ABD'nin nasıl yardımcı olacağı konusuna odaklanılacağı belirtiliyor. Türkiye'de ABD Ticaret Odası olarak görev yapan ABFT'nin Başkanı Galip Sukaya ile Ermenistan'daki ABD Ticaret Odası Başkanı David Atanessian, iki ay önce ikili ilişkilerin geliştirilmesine yönelik bir anlaşma imzalamıştı. İki başkan yaptıkları açıklamada, Ermenistan ve Türkiye cumhurbaşkanlarının başlattığı olumlu girişimi desteklediklerini, bu çabaların devam etmesi yönünde fikir birliğinde olduklarını ve ekonomik işbirliğinin artmasını yönünde çalışacaklarını belirtmişlerdi.

Türkiye seçim telaşında... Muhtemeldir ki Türkiye, Obama'nın burada olduğu tarihlerde de sandıktan ne çıktığı ile ilgileniyor olacak... Umalım da öyle olmasın.

İstanbul 2010'da yeni üyeler seçimden sonraya kaldı

İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti Ajansı'nın Yürütme Kurulu'nda istifa eden dört üyenin yerine yenileri yerel seçimden sonra nisan ayı başında atanacak. Yürütme Kurulunda bilindiği gibi İstanbul Sanayi Odası ve İstanbul Ticaret Odası'nın da birer temsilcisi yer alıyor. İTO ve İSO'da yapılan seçimler sonrasında oluşan yeni yönetim kurullarından İstanbul 2010 için birer üyenin de bu hafta belirlenmesi bekleniyor. Daha önce İSO'yu Nuri Tuna, İTO'yu Şekip Avdagiç temsil ediyordu, aynı isimlerin tekrar yürütme kurulunda yer alması muhtemel. İstanbul 2010'le ilgili bir diğer iddia da, istifalara neden olarak gösterilen Devlet Bakanı Hayati

Yazıcı tarafından atanan Genel Sekreter Eyüp Özgüç'ün yerel seçimler sonrasında ajansla yollarını ayıracak olması.

Doğan Holding doğru bilgi akışı için sözcü atayacak

Doğan Yayın Holding'e, iştiraki Doğan TV Holding'in yüzde 25'ini Alman Axel Springer'e satmasından sonra bu satışın bildirimini zamanında yapmadığı gerekçesiyle Maliye yaklaşık 900 milyonluk liralık vergi cezası kesti. Ardından Doğan Yayın Holding, çeşitli şirketlerin marka değerlerini ve bazı gayrimenkulleri teminat gösterdi ancak bunlar kabul edilmeyince, 1 milyar 120 milyon lira değerinde aralarında *Hürriyet* ve *Milliyet*'in de bulunduğu medya şirketlerinin hisselerinin belirli kısmını teminat olarak gösterdi. Halkalı Vergi Dairesi bu teminatları 'haciz tutanağı' ile teslim aldı.

Tam bu noktada medyada çeşitli haberler yer aldı. Kimine göre bu işlem hacizdi, kimine göre ihtiyati tedbir, kimine göre de normal bir prosedür. Haberlerin birbirinden farklı olmasının birçok sebebi olabilir şüphesiz. Ancak bilinen bir gerçek var ki o da her iki taraftan da sağlıklı bilgi akışı olmadığı yönünde. Duyduğumuza göre, sağlıksız bilgi akışından rahatsız olan Doğan Grubu, kısa süre içinde bu konuda gelecek soruları yanıtlayacak, medya ile direkt görüşme yapacak bir 'sözcü' atamayı planlıyormuş...

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ethem Sancak, Fettah Tamince ve Star gazetesi

Pelin Cengiz 29.03.2009

Türkiye kamuoyunun çeşitli vesilelerle sık sık adını duyduğu ve birkaç yıl önce medya sektörüne el atan Sancak Holding Yönetim Kurulu Başkanı Ethem Sancak, bilindiği gibi *Star* gazetesinin ve *Kanal 24*'ün patronu.

Sektörde, uzun zamandır Sancak'ın medya alanındaki faaliyetlerini daha fazla sürdürmek istemediği, medya şirketlerini satmak istediği yönünde rivayetler dolaşiyor. Öyle olunca da, Sancak'a ait *Star* gazetesini ve *Kanal 24*'ü almak istediği iddia edilen çeşitli isimler ortaya atılıyor. Bu isimlerden bir tanesi *Bugün* gazetesinin ve *Kanaltürk*'ün patronu Akın İpek. Ancak, Akın İpek, şu aralar *Star*'la ilgilenmiyor. Buna rağmen medyadaki atılımlarını sürdürüyor. İpek'in son yatırımının yeni bir TV kanalı olduğu, bunun da haber ağırlıklı faaliyet göstereceği biliniyor.

Başında *Bugün* gazetesinin eski Genel Yayın Yönetmeni Selahattin Sadıkoğlu'nun bulunduğu altyapısı tamamlanan ve test yayınlarına başlayan haber kanalının isminin de 'Bugün Haber TV' olacağı konuşuluyor.

Aslında, kulislere Akın İpek'in, *Star* gazetesinden çok *Vatan* gazetesiyle ilgilendiği söylentileri dolaşıyor.

Son günlerde adı *Star* gazetesinin etrafında dolaşan işadamlarının arasına Rixos Otelleri'nin patronu Fettah

Tamince de katıldı. Hatta iki tarafın resmî açıklamayı yapmak için seçim sonrasını beklediği öne sürüldü. Bir toplantı sırasında kendisine bu yönde soru yönelten gazetecilere ise Tamince'nin, böyle bir konuyu doğrulayan ya da yalanlayan hiç bir şey söylemediği, diğer bir ifadeyle gazetecilerin kafasında soru işareti yarattığı belirtiliyor.

Star ve *Kanal 24*'le ilgili bu kadar çok iddia ve rivayet ortada dolaşırken, biz de konunun esas muhatabına soralım dedik. Ve Ethem Sancak'ı aradık...

Sancak, Tamince'nin arkadaşı olduğunu zaman zaman da görüştüklerini ancak bunun içeriğinin herhangi bir ortaklık olmadığını söyledi.

Ethem Sancak, konuyla ilgili sorumuz üzerine de, "Böyle bir şey yok, bunları birileri uyduruyor. Bunlar tamamen palavra" dedi.

"Peki, Tamince ile ortaklık yok, başkalarıyla var mı," sorumuza ise Sancak, "Şimdi bunlar ticari sırlara giriyor, bunları anlatırsam sır olmaktan çıkar. Bu konuyla ilgili size vereceğim bir haber yok" yanıtını verdi. Basın dedikodularına ilgisi olanlara ve internet sitelerine duyurulur...

Real 'Fulya' startı için Aşçıoğlu'nu bekliyor

Beşiktaş Spor Kulübü'nün Fulya'da bir zamanlar idman sahası olarak kullandığı yerde, Aşçıoğlu İnşaat Selenium Twins isimli iki residence blokundan oluşan bir proje gerçekleştirdi. Başında Beşiktaş Kulübü'ne yılda 10-12 milyon dolar gelir sağlayacak şekilde planlanan projenin sosyal tesislerinde ise Alman Metro Group'a ait Real Hipermarket, Medical Center ve Acıbadem Hastanesi yer alıyor.

Yatırım maliyeti 200 milyon dolar olan projede Türkiye'nin önde gelen ailelerinin yanı sıra yabancı şirket yöneticilerinin de buradan konut aldığı haberleri bir ara sıkça basında yer aldı.

Projede, Mesut Yılmaz'la Tansu Çiller'in komşu olacağı, Mehmet Kutmak, Şenol Güneş, Şenes Erzik ve hatta Rahmi Koç'un bile ev aldığı bizzat Aşçıoğlu İnşaat'ın sahibi Yaşar Aşçıoğlu tarafından açıklandı.

Ancak, proje çeşitli sebepler nedeniyle bir türlü taahhüt edilen zamanda teslim edilemiyor. Bu da hem evlerini teslim alamayan ev sahiplerini hem de buradaki ticari alanları kiralayanları zor duruma sokuyor.

Residence katları henüz boş. Bu sıkıntıyı yaşayanlardan biri de Real. Türkiye'deki prestij projesi olarak nitelendirdikleri ve hassas davrandıkları Fulya mağazasını Real, nisan ayında açmayı planlıyormuş. Hatta ilk planlanan açılış tarihi ise Aralık 2008'miş. Hipermarket inşaatını da Aşçıoğlu yaptığı için henüz mağazayı teslim alamayan Real, açılış tarihini hazirana atmış.

Sürenin eylüle bile sarkması durumu var çünkü, inşaatı teslim aldıktan sonra Real'in kendi hazırlıklarını yapması için belli bir süreye ihtiyacı var. Real'e ayrılan bölüm 16 bin metrekare.

Del Bosque'nin parası bu projeden gelmiş

Bu arada, bir iddia da Beşiktaş Kulübü'nün bir ara davalı olduğu eski teknik direktörlerinden Vincente Del Bosque'ye ödenen sekiz milyon avroluk ödeme ile ilgili. 2004-2005 sezonunda takımı yarım sezon çalıştırdıktan sonra gönderilen Del Bosque, kulübe bir servete mal olmuş, Del Bosque'nin açtığı dava ile FIFA Beşiktaş'ın alacağına tedbir koydurmuş, Beşiktaş da Şampiyonlar Ligi'nde hak ettiği üç milyon avroluk avansı alamaz hale gelmişti. Bu noktada, imdada Selenium projesi yetişti. İddiaya göre BJK, Selenium projesinden gelecek parayı süresinden önce isteyip, buradan gelen parayla Del Bosque'ye gereken ödemeyi yapmış...

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

THY'nin Kanada'ya 'rötarlı' uçuşu

Pelin Cengiz 05.04.2009

Türk Hava Yolları, 1 haziranda Kanada'ya direkt uçuşa başlamayı planlıyor. Seferlerin başlamasına ilişkin görüşmeler tamamlandı, 13 martta Türk ve Kanadalı sivil havacılık otoriteleri ikili uçuş anlaşmasına imza attı. İki ülke arasında haftada üç gün yolcu ve kargo seferleri yapılacak. Son yıllarda filosunu giderek büyüten ve uçuş noktalarını artıran THY, Japonya, ABD gibi uzak ülkelere direkt uçuşlar gerçekleştirse de, Kanada'ya direkt uçuş yapmıyordu. Kanada'da 100 bin civarında Türk yaşıyor ve Türkler Türkiye'ye gelebilmek için büyük sıkıntı yaşıyor, saatler hatta günler süren seyahatler yapmak zorunda kalıyor. Direkt uçuş yapılması ve iki ülke arasında yıllardır imzalanmayan çifte vergilendirmeyi önleme anlaşması zaman zaman gündeme gelse de, ilişkiler Kanada Senatosu'nun Ermeni soykırımı tasarısını kabul etmesiyle birlikte gerilimli bir döneme girdi.

Üç bakan gitmek istedi gidemedi

Bundan birkaç yıl önce Ulaştırma Bakanı Binali Yıldırım, Enerji Bakanı Hilmi Güler ve Devlet Bakanı Kürşad Tüzmen, Kanada'ya farklı zamanlarda ziyarette bulunmak istemişler. Hatta Bakan Güler, nükleer santral işi için Kanadalı firmalarla görüşmek istemiş. Tüzmen de, Chicago yaptığı bir ziyaret sonrası, Toronto'ya geçmeyi planlamış. Ancak, o dönemki Kanada'daki Türk büyükelçisinden hep aynı yanıt gelmiş: "Gelmemiz uygun değil." Dönemin büyükelçisi Kanada'nın Ermeni soykırımı tasarısını kabul ettiği gerekçesiyle, bakanların ziyaretlerini engellemiş ve sürüncemeye giren dönemin de başlangıcı olmuş. Hatta, 2007'de Kanada Dışişleri Türk Dışişlerinden randevu istemiş, ancak Türk tarafı randevu vermemiş. Böylece, Türkiye çok büyük avantajlar elde edeceği bir ülkeyle ilişkileri en aza indirerek, fırsatları da kaçırmış oldu.

Unakıtan devreye girdi

Daha sonra Maliye Bakanı Kemal Unakıtan'ın "soykırım tasarısını kabul eden başka ülkelerde var, oralara uçuş yapılıyor, ilişkiler yürüyor, bunu çözün" demesi üzerine, hem çifte vergilendirmeyi önleme anlaşmasının imzalanması hem de direkt uçuşlara başlanmasıyla ilgili çalışmalar start aldı. Unakıtan'ın talimatından sonra geçen yıl, Maliye Bakanlığı bürokratları anlaşmayı hazırlayarak, Dışişleri Bakanlığı'na gönderdi.

Şimdi iki bakanlık da çifte vergilendirmenin önlenmesiyle ilgili gerekli düzenlemeyi kendi bakanlıklarının yapacağını söylüyormuş, orada bir karışıklık var. Air Canada'nın Türkiye'ye uçuş yapmak gibi bir planı şimdilik

yok. Sadece THY uçacak. Ancak, 1 haziranda başlaması planlanan uçuşlar için, henüz biletler satışa çıkmadı.

Air Canada da THY'yi engelledi

Kanada'ya direkt uçuş yapılamamasının diğeri bir neden de, Air Canada'nın THY'nin Kanada'ya uzun yıllar direkt uçmasına engel olması. Türkiye ya da Ortadoğru ülkelerine gelecek yolcuların büyük bir kısmı Air Canada ile Frankfurt'a geliyor, oradan da diğeri havayollarıyla gideceğeri yere gidiyordu. Air Canada'nın Avrupa yolcularının önemli bir kısmını Türkiye ve Ortadoğru'ya gitmek isteyenler oluşturuyor. Bu pazarı kaybetmek istemeyen Air Canada, tamamen ticari kaygılarla hükümetleri üzerinde ciddi baskı oluşturarak, THY'nin Kanada'ya girmesini engelledi. şimdi, sorunların büyük kısmı çözülmüş gibi görünüyor.

Ticaret hacmi 2 milyar dolar

Geçen yıla kadar belli bir seviyede ilerleyen iki ülke arasında ticaret hacmi ise 2008'de 2 milyar dolara ulaştı. 33 milyon nüfusu olan Kanada'nın yıllık ithalatı 360 milyar dolar, ihracatı ise 470 milyar dolar. İki lke arasındaki ilişkilerin geliştirilmesi için büyük potansiyel var. Kanada, yılda 10 milyar dolarlık taze sebze meyve ithal ediyor, Türkiye'nin Kanada'ya taze sebze meyve ihracatı ise sadece 37 bin dolar. Eğeri ilişkiler iyi yönetilseydi, bunun rahatlıkla 1 milyar dolara ulaşabileceğeri belirtiliyor.

2008'e kadar Türkiye'ye yatırım yapmış Kanadalı firma sayısı 100. Yine, bu birkaç yıllık süre kaybedilmemiş olsaydı, bu rakamın 500'ü yakalayacağı ve bunların en az 150'sinin de gıda firması olacağı kaydediliyor.

Türkiye'ye her yıl gelen Kanadalı turist sayısı ise 2004'te 60 binken, 2008'de 150 bine çıkmış. Direkt uçuş yapılabilseydi, bu rakamın da 300 bin civarında olacağı söyleniyor. Kişi başına milli gelirin 45 bin dolar olduğu Kanadalılar uzun tatil programları yapıyor ve kişi başı en az 10 bin dolar harcıyor.

Ermeni soykırımı ile meselelerinin çok gündemde olduğu, Türkiye ile Ermenistan arasında ısınma turlarının başladığı bir dönemde, hele hele Bakan Cemil iek'in DTP ve Ermenilerle ilgili büyük tepki toplayan sözleri söylediğeri zamanda bu girişim önemli bir adım olarak nitelendirilebilir.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

AKP'nin 'kaybedenleri' 2010 sahnesinde

Pelin Cengiz 12.04.2009

Yaklaşık bir buçuk ay önce İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti Ajansı'nın yürütme kurulu başkanlığını yürüten Nuri olakoğlu ve üç üye istifa etti, istifaların ardından pek çok söylenti ıktı, Devlet Bakanı Hayati Yazıcı'nın atadığı Genel Sekreter Eyüp Özgüç ile anlaşamadıkları iddiaları konuşuldu, "AKP bu işi beceremedi" eleştirileri aldı başını gitti. AKP'nin artık yerel seçim telaşı da bittiğinden, sıra geldi İstanbul 2010'un istifa eden üyelerinin yerine yenilerini seçmeye.

Bir buçuk aydır boş duran koltuk için bizzat Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın devreye girdiği, İstanbul 2010'la ilgili fazlasıyla şaibe dolaştığı için "üzerinde asla tartışma yaratılmayacak ve bu işi layıkıyla yapacak bir isim" seçilmesi yönünde talimat verdiği kaydediliyor.

İstanbul 2010'da başkanlık için adı geçen isimler, 29 Mart seçimlerinde aday gösterildikleri yerlerden seçilemeyen, hatta aday bile gösterilmeyenler. Bunlardan biri, uzun yıllar Türkiye İhracatçılar Meclisi başkanlığı yaptıktan sonra siyasete atılarak, AKP'den Bakırköy Belediye Başkan adayı olan Oğuz Satıcı. Satıcı'nın adı şimdi Avrupa Kültür Başkenti 2010 Yürütme Kurulu Başkanlığı için geçiyor.

Sinan Genim'in adı geçiyor

Ancak, Oğuz Satıcı kulislerde dolaşan tek isim değil. Diğer isim yine CHP'nin kalelerinden Kadıköy'de AKP'den adaylığını koyan mimar Sinan Genim. Restorasyon projeleriyle tanınan Genim, halen İstanbul 2010'un Danışma Kurulu Üyesi.

Belediyesi kapanan Er de listede

Üçüncü isim ise Eminönü Belediye'sinin son Başkanı Nevzat Er. İstanbul'un hem tarihî, hem turistik hem de ticari en önemli merkezlerinden Eminönü'nde, normalde 30 bin civarında olan nüfus gündüz 1 milyona çıkıyor. Devletin 30 bin nüfusu baz alarak belediyeye verdiği parayla 1 milyon kişiye hizmet vermesinin imkansız olmasının savunan Er, ilçenin Fatih'e katılmasını sağlamış, bunda da başarılı olmuştu. Ancak, Nevzat Er 29 Mart seçimlerinde partisi AKP tarafından Fatih ilçesinde aday gösterilmedi, parti tavrını mevcut başkan Mustafa Demir'den yana koydu. Belediyesini kendi isteği ile kapattıran Nevzat Er de, halen İstanbul 2010'un Danışma Kurulu Üyesi.

Yürütme Kurulu'nun yeni üyeleri, Danışma Kurulu sivil toplum temsilcileri ve diğer üyeler arasından Danışma Kurulu tarafından yapılacak seçimle belirlenecek. Bu isimlerin bir hafta 10 gün içinde belli olacağı belirtiliyor. Yürütme Kurulu Başkanı ise dokuz kişiden oluşacak yeni yürütme kurulu üyeleri arasında Koordinasyon Kurulu tarafından belirlenecek.

Can Akın Çağlar'a işadamlarından sitem

Dünyanın 80 ülkesinden 1500 Türk işadamı Dünya Türk Girişimciler Kurultayı'nda biraraya geldi. Krizi fırsata çevirmek ve dünyadaki Türk işadamlarının birlikte dünyanın en etkin diasporalarından birini oluşturması çağrısı yapıldı. Kurultay'da Türkiye'deki ve dünyadaki işadamları birbirleriyle görüşme imkânı da buldu.

Bir süre önce Ziraat Bankası Yunanistan'ın Gümölcine ve Atina kentlerinde şube açmıştı. Kurultay sırasında Ziraat Bankası Genel Müdürü Can Akın Çağlar'la biraraya gelen Yunanistan'da iş yapan Türk işadamları, Çağlar'a sitem etmiş. İşadamları "Ziraat'ten kredi alamıyoruz" diye şikâyetle bulunmuş. Çağlar sitemler üzerine, "Kredi vermiyoruz, mevduat topluyoruz. İki yıl beni idare edeceksiniz, ondan sonra biz de size destek olacağız" demiş. Yunanistan'da iş yapan işadamlarına duyurulur!

Star'ın eski patronu üniversite kuruyor

Star Gazetesi'ni 8 milyon dolara alarak Türk medyasında ikinci Asil Nadir dönemi başlatan Kıbrıslı işadamı Ali Özmen Safa da, kurultaya katılanlar arasındaydı. Star'daki hisselerini sattıktan sonra medya işini seven Safa, Kıbrıs'ta halen Star Kıbrıs ve Ada TV'nin sahibi. Türkiye'de şimdi KKTC'den haberler veren bir gazete projesi varmış.

KKTC ve İngiltere'de gayrimenkul yatırımları bulunan Safa'nın bu aralar asıl önceliği farklı bir alanda. Safa, Kıbrıs'ta yeni bir üniversite kurma çalışmaları yürütüyormuş. Adı British University in Cyprus olacakmış.

Dubai'de terk edilmiş 1000 lüks araç

Bir zamanların yıldızı en fazla parlayan bölgelerinden Dubai, şu günlerde küresel krizin etkileriyle boğuşuyor. Pek çok yabancı şirketin başlattığı gayrimenkul projesi yarım kalmış durumda, bu da şehre yarım kalmış hayalet binalarla dolu bir görüntü veriyor. Yabancı şirketler kapısına kilit vurunca, Dubai'de çalışan yabancılar işsiz kalmış, kiraladıkları evleri bırakıp gitmiş, giderken de kullandıkları lüks otomobilleri havaalanına terk etmiş. Kurultay'da sohbet ettiğimiz Türkiye Mühendisler Birliği Başkanı Erdal Eren, havaalanında şu anda 3000 tane terk edilmiş otomobil bulunduğunu söyledi. Eren, "Ülkede iş yapan ABD'li, Rus, İngiliz şirketleri işleri bozulunca, ofislerini kapatmaya başladı. Çalışanlar da havaalanına kadar lüks arabalarıyla gelip, orada bırakmış" dedi. Havaalanı otoparkını tamamen dolduran araçlar sıkıntı yaratmaya başlayınca, araçların açık artırma ile satışa çıkarılmasına karar verilmiş.

Eren, Türkiye'de kriz dönemlerinde inşaat sektöründe bir silkelenme olduğunu ve sağlam olmayan şirketlerin sektörden elendiğini belirtiyor. Eren, "Bu dönemde mezarlık soyguncuları da ortaya çıkar. Zor durumdaki bir şirket bugüne kadar 200 milyon dolar harcamışsa, biri çıkıyor '20 milyon dolara bana sat' diyor. Satmayınca, 'bir hafta sonra 10 milyon dolar veririm şimdi sat' diyor. Yok pahasına yarım kalmış projeleri almaya çalışanlar var" diyor.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yalçıntaş önerdi İstanbul 2010'a MÜSİAD'lı başkan geldi

Pelin Cengiz 16.04.2009

Hükümet, 29 Mart yerel seçimleri nedeniyle pek fazla ilgilenemediği İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti Ajansı ile ilgili olarak bu hafta art arda önemli kararlar aldı.

İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti Ajansı'nın iki aydır boş duran Yürütme Kurulu Başkanlığı koltuğuna İstanbul Ticaret Odası Başkan Yardımcısı Şekib Avdagiç atandı. Avdagiç, İstanbul 2010 AKB Koordinasyon Kurulu Başkanı Hayati Yazıcı tarafından bu göreve getirildi. Daha önce bu görevde bulunan Nuri Çolakoğlu ve üç yürütme kurulu üyesi, Hayati Yazıcı'nın Genel Sekreterliğe atadığı Eyüp Özgüç ile yaşanan birtakım sorunlar nedeniyle iki ay kadar önce istifa etmişti. İstifaların ardından pek çok iddianın medyada yer almasına rağmen görevden alınmayan Özgüç, en sonunda pazartesi akşamı görevden alındı. İstanbul 2010 sürecinde fazlasıyla ön plana çıkan Özgüç'ün yerine de kısa sürede yeni bir genel sekreter atanması bekleniyor.

Satıcı ismi rahatsızlık yarattı

Geçen hafta, yürütme kurulu başkanlığı için yerel seçimlerde AKP'den Bakırköy'de aday olan Oğuz Satıcı ile Kadıköy'den aday olan Sinan Genim'in isimleri kulislere konuşuldu. Uzun yıllar Türkiye İhracatçılar Meclisi başkanlığı yaptıktan sonra siyasete atılan Satıcı'nın bu koltuğa oturmasına neredeyse kesin gözüyle bakılıyordu. Hatta, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın devreye girdiği, "Bakırköy'de çok iyi performans gösterdin, seni buraya düşünüyoruz" dediği konuşuldu. Ancak, hem İstanbul 2010 danışma kurulu üyelerinde ortaya çıkan rahatsızlık, hem de medyada yer alan haberler nedeniyle hükümetin bu isimden geri adım attığı belirtiliyor.

Avdagiç'i Murat Yalçıntaş önerdi

Avdagiç ismi aslında bu görev için sürpriz değil. Avdagiç, Çolakoğlu'nun başkanlığı döneminde İstanbul 2010'un İTO'yu temsil eden yürütme kurulu üyesiydi. Şubatta yapılan oda seçimleri öncesinde Avdagiç, bu görevinden istifa etti. Murat Yalçıntaş'ın 2005'te İTO'ya başkan olduğu dönemde yönetim kurulu üyesi olan Avdagiç, şubatta yapılan oda seçimlerinde yine Yalçıntaş'ın listesinde yer alarak, bu kez İTO'da başkan yardımcısı oldu.

Ardından Avdagiç, 14 nisanda tekrar İstanbul 2010'un yürütme kurulu üyeliğine getirildi. Uzun bir süredir İstanbul 2010'un kültür, sanat, mimari yerine sürekli tartışmalarla anılmasından rahatsız olan hükümete, Yalçıntaş tarafından Avdagiç ismi önerildi, tavsiye kabul gördü. Yalçıntaş gittikçe daralan sürece önemli bir katkı sağlamış oldu. MÜSİAD'ın kurucu üyeleri arasında da yer alan Avdagiç'in otomotiv yan sanayi işleri yapan bir aile şirketi var.

Siyasi otorite teklif etti, kabul ettim

Konuyla ilgili olarak konuştuğumuz Şekib Avdagiç, İstanbul 2010'la ilgili olarak Avrupa Birliği'ne taahhüt edilen projeler olduğunu, bir yol haritası bulunduğunu, bundan sapma olmayacağını dile getirerek, "Bazı projelerin çıkarılması, bazı projelerin de eklenmesi gündemde olabilir. Ama, rotamızda proje odaklı olarak ilerleyeceğiz. Bugüne kadar aslında projelerin gündeme gelmesi gerekirken çok daha başka şeyler gündeme geldi, bazı ilişkiler ön plana çıktı. Daha evvel yaşadığımız enerji kayıplarını telafi ederek yola devam edeceğiz" dedi. Avdagiç, 22 nisanda Brüksel'de Avrupa Kültür Başkenti projelerindeki ilerlemelerle ilgili mutat bir toplantı yapılacağını belirterek, projelerle ilgili ilerlemelerin anlatılacağını kaydetti. Başkanlığının gündeme nasıl geldiği ile ilgili yorum yapmaktan kaçınan Avdagiç, "Değer verdiğim siyasi otorite bana bir görev teklifinde bulundu, bende bunu kabul ettim" dedi.

Bu alanda deneyimi olması, konuları bilmesi ve fikir alışverişine açık olması nedeniyle Avdagiç'in seçilmesi danışma kurulu üyeleri arasında memnuniyet yaratmış. Herkes için hayırlı olsun...

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

TOBB yönetiminde TÜSİAD izi olacak mı?

Pelin Cengiz 19.04.2009

Bu yıl Türkiye'nin şansı seçimlerden yana çok açık. Önce oda ve borsalarda yeni meclis ve yönetim kurulu başkanları belirlendi, ardından yerel seçimler derken, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB), 2 mayısta seçimli genel kurul yapacak. TOBB'un 64. Genel Kurulu'nda mevcut Başkan Rifat Hisarcıklioğlu rakipsiz olarak seçime gidiyor. 1.5 milyona yaklaşan üyesiyle Türkiye'de işadamlarının en büyük sivil toplum örgütlenmesi olan TOBB, dört yıllığına göreve gelecek yönetim kurulunu belirleyecek. Başkanlık koltuğunda da son dakika sürprizi çıkmazsa yine Hisarcıklioğlu oturacak.

Kriz birinci gündem maddesi

2006'daki genel kurulda Hisarcıklioğlu, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, CHP Başkanı Deniz Baykal ile o dönem DYP Başkanı olan Mehmet Ağar'ı elele tutuşturarak, birlik beraberlik mesajı vermişti. Hatta, kürsüdeki bu şov o günlerde 'Hisarcıklioğlu siyasete mi hazırlanıyor' sorularını da akıllara getirmişti. Hisarcıklioğlu, yasalara göre son kez seçilecek, dört yıl sonra siyasete girip girmeyeceği ile ilgili şimdiden fikir yürütmek zor. Ancak, 2006'dan bu yana çok şey değişti, Ergenekon, yerel seçimler, Kürt, Alevi, Ermeni açılımları ve en önemlisi global kriz derken gündem her zamankinden daha da ağırlaştı. Bu genel kurulda Hisarcıklioğlu'nun Türkiye'de en çok tartışma yaratan konuların yanı sıra, esas olarak ekonomik kriz ve bundan sonra yapılması gerekenlere odaklanması bekleniyor. Türkiye'nin iş dünyasının en geniş şekilde temsil edildiği TOBB genel kurulunda bu kez verilecek mesajlar gerçekten önemli. İş dünyasının sesi, eleştirileri, istekleri burada dile getirilecek.

Beş isim bu kez yönetimde yok

Gelelim TOBB'un yeni yönetim kuruluna. Bu genel kurulda beş kişi İbrahim Çağlar, Tamer Taşkın, Fethi Coşkuntuncel, Kemal Özgen, Ahmet Şekeroğlu yönetime veda edecek. İTO'da Murat Yalçıntaş ile girdiği başkanlık yarışını kaybeden Çağlar, İTO'ya Meclis Başkanı oldu ama TOBB delegesi olamadı. TOBB delegesi olmadığı için yönetime girme şansı yok. Antalya'da seçimi kaybeden Kemal Özgen de, TOBB delegesi olamadı. Seçimi kazanamayan bir diğer isim de Adana Ticaret Borsası'ndan Fethi Coşkuntuncel. Ege Bölgesi Sanayi Odası Başkanı Tamer Taşkın da, bu görevden çekildiği için yeni yönetimde yer almayacak.

TOBB TÜRKONFED yaklaşması

TOBB'da yönetimi oluşturmak ince hesaplar gerekiyor. Zira hem denge kurmak, hem de her bölgeyi temsil

ediyor olmak gerekiyor. Seçime tek listeyle gitmesi beklenen Hisarcıklioğlu'nun listesinde yeni isimler yer alacak. TOBB, kadınların oda ve borsa seçimlerinde aktif rol alması için epey emek sarf etti. Bu yönetimde Hisarcıklioğlu'nun kadın üyeye yer verebileceği, yönetim kuruluna girebilecek en yakın adayın da İzmir Ticaret Borsası Başkanı Işınso Kestelli'nin olduğu belirtiliyor.

Ancak, esas merak edilen konu, Hisarcıklioğlu'nun yönetimi oluştururken, seçimini hükümete yakınlığı ile bilinen MÜSİAD, ASKON, TUSKON gibi iş dünyası örgütlerinin üyelerine yer verip vermeyeceği. Bu örgütler oda ve borsa seçimlerinde de gündeme gelmişti. Kulislerde, Hisarcıklioğlu'nun bu örgütlere daha mesafeli durduğu belirtiliyor. TÜSİAD'dan yana tavır koyması beklenen Hisarcıklioğlu'nun TÜSİAD'ın öncülüğünde kurulan ve dokuz federasyon ve 10 bine yakın üyeli TÜRKONFED üyelerine yönetimde daha çok yer vereceği de konuşulanlar arasında. Geçtiğimiz aylarda Hisarcıklioğlu ile TÜRKONFED Başkanı Celal Beysel arasında ortak sinerji ve diyalog amaçlı bir yakınlaşma olmuştu. Hatta Hisarcıklioğlu, Beysel'in daveti üzerine pazartesi günü Mardin'de yapılacak TÜRKONFED Başkanlar Konseyi toplantısına katılacak.

TOBB yönetiminde daha muhafazakar ve hükümete yakın örgütlerin üyelerinin yer almaması halinde, bu geleceğin siyasi gelişmeleriyle ilgili ipuçları verecek.

Doğuş, Park Hyatt'ta aradığını bulamadı

İstanbul'un en önemli simgelerinden biri olan Maçka Palas, geçen yıl kasımda Doğuş Grubu tarafından otele dönüştürülerek, Park Hyatt İstanbul Maçka Palas adıyla açıldı. Yaklaşık 55 milyon dolar para harcanan otelde işler pek iyi gitmiyormuş. Otelin aylık ortalama doluluk oranı yüzde 22'ymiş. ABD Başkanı Barack Obama ziyaretinin ve Medeniyetler İttifakı toplantısının yapıldığı hafta otelin dolulukta ancak yüzde 55'i yakalayabilmiş. Bu durum, Doğuş Holding'in patronu Ferit Şahenk'in de canını sıkmış. Lüks marina sektöründe de büyüyen Doğuş Holding, bir aralar Amerikalı Island Global Yatching şirketiyle ortaklık görüşmelerinde bulunmuştu. Küresel krizle birlikte şu anda bu görüşmeler de askıya alınmış. Ancak, marina yatırımları devam ediyor. Şu anda Doğuş Holding, yap-işlet-devret modeliyle yapacağı altı marinanın yatırımlarını sürdürüyor. D-Marin Turgutreis, D-Marin Didim'den sonra D-Marin Dalaman yatırımına başlamak üzere olan Doğuş Holding, şu anda bürokrasiyle ilgili bazı sorunlarını çözmeye çalışıyormuş.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

THY'nin Kanada uçuşu kabine revizyonuna takıldı

Pelin Cengiz 26.04.2009

Geçen hafta, Ottawa Büyükelçisi Rafet Akgünay'ın Kanada Parlamentosu'nda beş yıl önce Ermeni soykırımının tanınmasının yıldönümü dolayısıyla ülkede düzenlenen anma törenine katılması üzerine Ankara, büyükelçiyi geçici olarak merkeze çağırdı. Ardından Kanadalı yetkililer hem diplomatik ilişkilerin bozulmaması yaptıkları açıklamalarla durumu yumuşattılar. Bunda, Türkiye ile Ermenistan arasındaki ilişkinin normalleşmesi için çizilen

yol haritasının da etkili olduğu belirtiliyor. Ancak, bu arada 26 nisanda Kanada'ya gidecek olan Maliye Bakanı Kemal Unakıtan'ın Kanada seyahati iptal edilmiş oldu.

Çifte vergilendirme yine sürüncemede

Birkaç hafta önce de değindiğimiz üzere, Türk ve Kanadalı sivil havacılık otoriteleri tarafından 13 martta imzalanan ikili uçuş anlaşması ile, Türk Hava Yolları 1 haziranda Kanada'ya direkt uçuşa başlayacak. Kanada'ya yaşayan 100 bin civarında Türk, Türkiye'ye gelebilmek için büyük sıkıntı yaşıyor, saatler hatta günler süren seyahatler yapmak zorunda kalıyor. Türkiye ve Ortadoğu'ya gidecek yolcuların büyük bölümü Avrupa'dan aktarma yapıyor, bu hem yolculara sıkıntılı bir yolculuk yaşıyor, hem de Türkiye'nin bu pazardan yararlanamamasına neden oluyor.

Zaman giderek daralırken, THY tarafından Kanada'da gerekli hazırlıklar yapılıyor, personel tahsis ediliyor, yerler kiralanıyor, slot izinleri alınıyor. Ancak direkt uçuş yapılması için 13 martta yapılan anlaşma gereği, iki ülke arasında yıllardır imzalanmayan çifte vergilendirmeyi önleme anlaşmasının yapılması gerekiyor. Bu anlaşmanın imzalanması zaman zaman gündeme gelse de, ilişkiler Kanada Parlamentosu'nun 2004'te Ermeni soykırımını tanınmasıyla birlikte zayıflamıştı.

Kabine revizyonu etkiledi mi?

Geçen yıl Maliye Bakanı Kemal Unakıtan, Kanada ile hem çifte vergilendirmeyi önleme anlaşmasının yapılması hem de iki ülke arasında direkt uçuşlara başlanmasıyla ilgili talimat verdi. Anlaşmanın imzalanması için bizzat Unakıtan'ın 26 nisanda Kanada'ya gitmesi kararlaştırıldı. Tam bu girişimlerle ilgili somut adım atılacaktı ki, Ottawa büyükelçisinin Ankara çağırılmasının akabinde Unakıtan'ın bugün yapılması planlanan Kanada seyahati de iptal edildi. Unakıtan, yerine kimseyi göndermezken, gidişi için yeni bir tarih de belirlenmedi. Unakıtan'ın bu anlaşmaları bizzat kendisinin gidip imzalamayı tercih ettiğı için yerine bir temsilci de göndermediğı belirtiliyor.

Tabii, bunda bugünlerde Başbakan Erdoğan'ın kabinede yapacağı revizyonun da etkisinin büyük olduğı konuşulanlar arasında. Büyük ihtimalle kabine değışikliğı tamamlandıktan sonra ve Unakıtan da hâlâ Maliye Bakanlığı koltuğunda oturuyor olursa Kanada'ya gidecek. Gerçi, kabine dışı kalacak bakanlar arasında sağlık sorunları yaşayan Unakıtan'ın ismi son günlerde daha çok telaffuz ediliyor. Maliye Bakanlığı'na gelecek kişinin de önceliğı Kanada meselesine vermesinin zayıf bir ihtimal olduğı belirtiliyor. Geçen hafta Ulaştırma Bakanı Binali Yıldırım'a yöneltilen, "Ottawa büyükelçisinin Ankara'ya çağırılması, THY'nin Kanada'ya başlatacağı uçuşları etkiler mi" sorusuna, "O uzun süreden beri devam eden bir çalışma. Kısa vadeli gelişmeler bunu fazla etkilemez" diye cevap verdi.

Öte yandan, 1 haziranda uçuş başlayacak ancak hâlâ biletler satışa çıkmadı. THY'ye Kanada'dan büyük baskı olduğı, ancak uçuşla ilgili bilgil almak isteyenlere net cevap verilemediğı de kaydediliyor. Bundan sonra Ermeni soykırımı meselesi de bahane edilemeyeceğine göre, herhangi bir aksamada hükümetin ve Maliye Bakanlığı'nın ihmali söz konusu olacak. THY'nin Kanada uçuşu şu anda tam bir yılan hikâyesine dönmüş durumda.

Afiş değişti Zapsu ilaç satma sevdasından vazgeçmedi

Pelin Cengiz 10.05.2009

Zapsu ailesi, kamuoyunda Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın eski danışmanı, bir dönem AKP Merkez Karar Yürütme Kurulu üyesi Cüneyd Zapsu ile tanınır. Bir de, 1995'te 'toptan fiyatına perakende satış' sloganıyla kurulan ve önemli bir pazar payına ulaşınca Topbaş ailesine satılan BİM market zinciriyle... Zapsu ailesinin sahibi olduğu Azizler Holding, perakende alanında en büyük atağını BİM market zinciriyle yaptı. Bu şirketteki payını karlı bir şekilde sattıktan sonra indirim mağazacılığı modelini Evdi, Tedi ve For You ile ev ürünleri, tekstil ve kozmetik alanına taşıdı. Son olarak A101 mağazaları ile BİM'e rakip olarak tekrar gıda sektörüne giriş yaptı.

29 Mart yerel seçimlerinin hemen ardından Zapsu ailesinin ismi, yaptığı atakla yeniden gündeme geldi. Onları gündeme taşıyan ise For You mağazalarına astıkları "Drugstore For You çok yakında yeniden geliyor" pankartları oldu. Ancak, bu isim, hem eczacıların tepkisine yol açtı hem de mevzuat engeline takıldı. Sağlık Bakanlığı'nın gönderdiği uyarı ile 'For You Drugstore' ismi 'For You Extra' olarak değiştirildi. Afişlerdeki drugstore ibaresinin üzeri kapatıldı, extra yapıldı. İsim engeli böyle aşıldı ama konseptte değişiklik yok.

Ağırlıklı olarak kişisel bakım ve kozmetik ürünleri satan For You'ların zamanla ürün portföyü genişletilmiş, temizlik ve gıda maddeleri de satılmaya başlamıştı. Şimdi bu ürün gamına reçetesiz satılan ilaçlar, vitaminler, öksürük pastilleri de eklenecek. Yeni konseptin yüzde 30'unu bu ürünler oluşturacak. For You'nun internet sitesinde reçetesiz olarak hangi ürünlerin satılacağı ilan edilmiş bile. Ayrıca, daha çok ara sokaklarda bulunan mağazalar da artık For You Extra adıyla ana caddelere, daha işlek yollara taşınıyor.

Reçetesiz ilacın yolu açılacak mı?

Drugstore, ABD başta olmak üzere bazı Avrupa ülkelerinde eczacısız ve reçetesiz ilaç satışının yapıldığı mağazalara verilen isim. Türkiye'de mevcut yasalar, ilacın eczaneler dışında satılmasını yasaklıyor. Eczane dışında ve eczacı olmadan ilaç satışı yapılamıyor. Hatta bir süre önce eczanelerle ilgili hazırlanan yasa tasarısının zincir eczane oluşumuna fırsat vereceğini belirten eczacılar sert tepki göstermişti. Söz konusu tasarıyla eczacı ortaklığı getirilmesi amaçlanıyordu. Böylece büyük sermaye sahibi kişi ve kuruluşlara alışveriş merkezlerinden sokak aralarına kadar pek çok yerde eczane açma fırsatı tanınıyordu. Bu durum zincir eczane sahibi şirketlerle rekabet etmesinin imkânsız olduğunu savunan eczacıların tepkisine neden olmuştu. Aralık 2008'de Sağlık Bakanı Recep Akdağ'ın hükümetin bu yönde girişiminin bulunmadığını açıklamasıyla tartışmalar sona ermişti.

Bu tür bir oluşum için hazırlık yapan Zapsu'ların drugstore hayali yasa değişikliği yapılmadığı için Sağlık Bakanlığı'na takılmış oldu. Bu arada, küresel krizin etkilerinin hissedilmeye başladığı 2008 ortalarından sonra küçülmek zorunda kalan For You, 100 civarında mağazasını kapatmak zorunda kaldı. Şirketin hâkim ortağı Zapsu ailesi, ancak şirkette krizden olumsuz etkilenen ve birkaç kez ABD Hükümeti tarafından kurtarılan ABD'li sigorta şirketi AIG'nin yüzde 30,5, Hüsnü Özyeğin'in sahibi olduğu Fiba Holding şirketlerinin ise yüzde 20 hissesi var. Aziz Zapsu, şimdi bu hisseleri de devralıyor. Bu arada internet sitesinde For You mağazalarının ana hissedarı olarak gözüken Sevenoaks Finance Holding, vergi cenneti Cayman Adaları'na kayıtlı. AIG'nin içinde bulunduğu zor durumun For You mağazalarını da olumsuz etkilediği belirtiliyor. Bu yıl yeni mağaza açılmayacak, yeni konseptte odaklanılacak. Diğer taraftan büyüme planını sekteye uğratan en önemli etkenin

marketlerde ilaç satışının önünü açacak yasal düzenlemelerin bir türlü yapılamamış olması da konuşuluyor. Zapsular, göz göre göre yasaları bu kadar çiğnediğine göre birşeylerin kokusunu almış olabilir mi?

Gayrimenkulde 'bölgesel marka' olan kazanıyor

Gayrimenkul sektöründe proje geliştiriciliği git gide önem kazanırken, proje yapmak için uygun arsaların giderek azaldığı İstanbul'da bölgesel markalaşmayı sağlayanlar avantaj yakalıyor. Demir çelik sektörünün eski firmalarından Efesan Grubu'nun kurduğu Efektif Gayrimenkul, 40 yıldır takip ettiği, arsa topladığı ve 23 milyon dolarlık arsa stokuna ulaştığı Kâğıthane'de yeni projeler peşinde. Efesan Grubu, bir dönem Şişecam'dan 80,5 milyon dolara Ferro Döküm'ü satın almasıyla adını duyurmuştu. İstanbul'da neredeyse sadece Kâğıthane'de konumlanan Efektif Gayrimenkul, bundan sonraki projelerinde de yine bu bölgede konumlanmayı planlıyor. Şirket, ilk projesine başlamadan önce altı ay süren ve 4000 kişiyle nasıl bir konut istedikleri sorulan kapsamlı bir araştırma yaptırmış.

İnşaatın özel tarzıyız

İstanbul'un en önemli kentsel dönüşüm bölgelerinden Kâğıthane'de yer alan gecekondu arsalarını da birleştirerek yeni projeler yapmayı hedefleyen şirket, her büyüklükte arsa ile ilgileniyor. İstanbul Sadabad ve Cendere Vadisi projelerinin hemen yayında yer alan bölgede üç bloktan oluşan bir proje yaptıklarını söyleyen Efektif Gayrimenkul Genel Müdürü Cem Dolunay, projede mimar Han Tümertekin ile çalıştıklarını belirtti. 2010'un sonlarında bitmesi planlanan yeni bir projeye başladıklarını kaydeden Dolunay, 2015'e kadar 3-5 projeyi rahatlıkla yapacaklarını belirtti. Dolunay, "Cendere ve Sadabad projeleri hayata geçince, Kâğıthane İstanbul'un en lüks bölgelerinden biri haline gelecek. Burada, bir de Metrocity benzeri bir alışveriş merkezi ve residence projesi düşünüyoruz. Bildiğimiz bir bölgede iş yaptığımız için avantajlıyız. İnşaatın özel tarzı gibiyiz, tamamen butik işler yapıyoruz" dedi. Kâğıthane bölgesinde marka olmaya başlayan şirkete taleplerin de arttığını söyleyen Dolunay, "Burada arsası olanlar birlikte proje yapalım diye bize gelmeye başladı. Avrupa'dan da ortaklık teklifleri geliyor ancak şu anda düşünmüyoruz" dedi.

Maliyetler arttı fiyatlar düştü

Sektörde şu anda en iyimser tahminde 40-50 bin konut stoku bulunduğunu kaydeden Dolunay, şöyle konuştu: "Sektör 2008'in başından itibaren durdu. Demir çelikçi olduğumuz için satışlardan biliyoruz. İnşaat maliyetlerinde bir tek betonun fiyatı düştü o da yüzde 3-5. Demir TL bazında yüzde 15-20 yukarda. İnce inşaat malzemeleri dolar bazlı olduğu için yüzde 35-40 arttı. Metrekare maliyetlerinde yüzde 15-20 artış var fiyatlarda ise yüzde 20-25 düşüş var. Sektörde kontrolsüz büyüyenler var. Önemli olan bu dönemde projelerin sattığını görmek. Projeleri bitirmek değil satmak önemli. 2010'da sektörde iyi rüzgârlar esmeye başladı."

Vodafone iPhone rövanşını Storm'la alacak

Pelin Cengiz 31.05.2009

Teknolojideki yenilikler, şirketleri yeni pazarlama arayışlarına yönlendirirken rekabeti de kızıştırıyor. Bu da son yıllarda en fazla GSM ve cep telefonu pazarında hissedilir oldu. Yeni nesil akıllı cihazlar barındırdıkları özellikler gereği yaygın olarak iş dünyası ve profesyoneller tarafından tercih ediliyor. Telefon üreticileri ile GSM operatörleri arasında yapılan özel anlaşmalar birini bir adım öne çıkarırken, diğerini bir adım geride bırakabiliyor. Bunun en çarpıcı örneklerinden biri tüm dünyaya salgın gibi yayılan iPhone ile yaşandı. Vodafone, iPhone ile yaptığı satış anlaşması kapsamında bu ürünü Türkiye'de satışa sunacak ilk operatör olacaktı. Ancak Vodafone bu avantajına rağmen ürünü Türkiye'ye getirmekte geç kalınca, Turkcell ile aynı anda pazara sundu, Turkcell kampanyaları ile Vodafone'nun önüne geçti. Şimdi ise benzer bir durum yine Türkiye'de Blackberry Storm ile yaşanıyor.

Turkcell sessizliğini koruyor

Bu kez Vodafone Türkiye, elini çabuk tuttu ve herkesten önce Blackberry Storm'un tanıtımını yaptı, fiyatlarını açıkladı ve geçen hafta reklamları yayınlanmaya başladı. Dokunmatik ekranlı telefon yarışına katılan Blackberry, Blackberry Storm modeli ile piyasa çıktı ve dünya genelinde Vodafone ile yaptığı özel anlaşma gereği Türkiye'de de pazara Vodafone ile girdi. Arkasından Avea da, Blackberry Storm reklamlarına başladı. 8 hazirana kadar geçerli olmak üzere başvuru taleplerini almaya başladı. Avea'nın sunduğu kampanyaya göre, ön başvuru yapan ilk 1000 kişiye altı ay internet ücretsiz. Söylenenlere göre, Avea 4 hazirandan itibaren ürünü abonelerine sunmaya başlayacakmış. iPhone'da Vodafone'a karşı rekabeti kazanan Turkcell ise, Blackberry Storm konusunda sessizliğini koruyor. Turkcell'in henüz Blackberry Storm ile ilgili herhangi bir reklamı ya da duyurusu yok.

Gelelim iddialara... Blackberry Storm fikrini ortaya atan ve RIM (Research in Motion) firmasına tasarlatan da Vodafone'muş. Bu arada, Kanadalı RIM firmasının kurucusu ve CEO'su Mike Lazaridis, yani bir anlamda Kanada'nın Bill Gates'i Mike Lazaridis, altı yaşında ailesi Kanada'ya göç eden İstanbul doğumlu bir Rum. Forbes'a göre dünyanın en çok kazanan CEO'ları listesinde. Söylenenlere göre, hala Türk vatandaşı, Türkiye'ye çok gelmek istiyor ancak asker kaçağı durumunda olduğu için gelemiyormuş. Dünya genelinde 25 milyon aktif kullanıcısı olan Blackberry'nin geçen yılki cirosu global bazda 11 milyar dolar. 27,5 milyar dolarlık bir marka değerine sahip. Blackberry servislerini verebilmek için operatörlerin şirketle bir anlaşma imzalaması gerekiyor. Türkiye'deki üç operatörün de anlaşması var.

Dünya genelinde Vodafone ile yapılan Blackberry Storm anlaşması, Türkiye'de de Vodafone'u Turkcell ve Avea'ya karşı öne geçirmiş durumda. Ancak, Avea'nın da bu ürünün reklamlarını yapıyor olması, kafalarda ürünü nasıl sağlayacak soruları yaratmış. Söylenenlere göre, reklam yapıyor olmasına rağmen Avea'nın durumu bu üründe net değil. Şu anda, elinde bu cihaza sahip olan tek operatör Vodafone. Diğer yandan, Turkcell tarafının ise Blackberry'nin yazılım tarafında sorunlar olduğu gerekçesiyle, sorunlar halledilmeden bu ürünle pazara girmek istemediği belirtiliyor. Yeni yazılımlar ise henüz operatörlere ulaştırılmamış. Fakat, Blackberry Bold'da da meydana gelen yazılım hatalarının giderildiği, şu anda bu konuda bir sorun yaşanmadığı ve Turkcell'in Storm'la piyasaya girene kadar zaman kazanmak için yazılım sorununu bahane ettiği kaydedilenler arasında... Şimdi gözler daha önce elindeki fırsatı avantaja çeviremeyen Vodafone'un bu kez Storm ile Turkcell karşısında avantaj sağlayıp sağlayamayacağında...

Ziraat'ten Yunan işadamlarına kredide pozitif ayrımcılık

Ziraat Bankası, şubat ayında Yunanistan'ın Atina ve Gümölcine kentlerinde birer şube açılışı gerçekleştirdi. Aslında Gümölcine'de şube açabilmek için Atina'da da bir şube açıldığı söyleniyordu. Batı Trakya Türklerinin, Pomakların ve Müslümanların en yoğun yaşadığı şehirlerden biri olan Gümölcine'deki şubenin açılış davetiyesi, Türkçe ve İngilizce olarak hazırlanmış, şehrin Yunanca Komotini olan adı sadece Gümölcine yazıldığı için kriz çıkmıştı. Yunan gazetelerinde, bankanın hedefinin ülkedeki Müslüman azınlığın kaynaklarını çekmek olduğu yazılmıştı. Ardından, Yunanistan'da iş yapan Türk işadamlarının Ziraat Bankası Genel Müdürü Can Akın Çağlar'a, Ziraat'ın Yunanistan'daki şubelerinden kredi alamadıkları yönünde şikâyetle bulundukları kulağıımıza gelmişti. Çağlar, işadamlarının bu sistemi üzerine, kredi vermediklerini, mevduat topladıklarını söylemiş, "İki yıl siz bizi idare edeceksiniz, sonra biz size destek olacağız" demişti. Ancak, Batı Trakyalılar pek öyle demiyor. Bankanın Gümölcine şubesi, Avrupa'da bankaların kredi musluklarını kapattığı bu dönemde Yunanlı işadamlarına kolaylıkla kredi veriyormuş, Türk işadamları ise kapıdan dönüyormuş. Bu akla hemen, Ziraat Bankası, Yunanistan'da işadamlarına pozitif ayrımcılık mı yapıyor sorusunu akla getirdi..

İngiliz Next Türkiye'deki faaliyetlerini askıya aldı

Üretim kalitesi, coğrafi yakınlık, yenilikçilik gibi özellikleri ile Türk tekstil ve hazır giyim sektörü, yıllar içinde İngiliz satın almacılar için önemli bir cazibe merkezi oldu. Daha önce Uzakdoğu ülkelerinden satın alma yapan bu şirketler, Türkiye'yi tercih etmeye başladı. Birçok şirket Türkiye'nin sağladığı bu avantajları görerek, burada ofisler açtı. Ancak, tüm dünyayı sarsan krizin etkisi finans ve bankacılık sektörünün yanı sıra tekstilde de etkisini gösterdi. Dokuz yıldır Türkiye'de faaliyette olan İngiltere'nin köklü hazır giyim firmalarından Next, Türkiye'deki işlerini askıya alıyor. Next, Türkiye'de yılda 350 milyon dolarlık üretim yapıyor. Next'e Türkiye'de üretim yapan en büyük üreticilerden biri ise Colins. 350 kişilik Türkiye ofisinden şu ana kadar 180 civarında kişiyi işten çıkardı. Firmanın çalışan sayısını 40'a kadar düşüreceği belirtiliyor. Şirket, şu anda teminatlarla ilgili sıkıntılar nedeniyle bazı çalışanlarıyla da mahkemeleri olmuş. Next, Türkiye'den yaptığı alımları ise Pakistan ve Mısır'a kaydırmış durumda.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kürtler 'think tank'lere milyon dolarlar harcıyor

Pelin Cengiz 07.06.2009

Geçen hafta Genel Enerji'nin 2003'ten bu yana petrol arama ve çıkarma çalışmaları yaptığı Kuzey Irak'tan Kürt petrolünün Kerkük Ceyhan Boru Hattı kanalıyla dünya pazarlarına ulaşması nedeniyle yaptığımız Erbil seyahati,

biz gazetecilere bu kadar çok sözü edilen ve bu denli yakın bir coğrafya ile ilgili ne kadar az şey bildiğimizi gösterdi. Yüzyıllardır savaş ve yoksulluk ile boğuşan Irak'ın kuzeyindeki Kürdistan Bölgesel Yönetimi (Kurdistan Regional Government - KRG), şimdi petrole bu kötü kaderi değiştirmeye çalışıyor. İşin ilginç tarafı, geleceklerini şekillendirirken Kürt yönetiminin özellikle ABD'li think tank kuruluşlarıyla yakın temas halinde olması. Söylenenlere göre, KRG think tank kuruluşlarına ve danışmanlık faaliyetlerine yaklaşık 300 milyon dolar harcıyormuş. KRG'nin danışmanlık şirketi ABD'li Atlantic Council, Türkiye ve Irak Kürtleri arasındaki ilişkilerin yol haritasını kısa süre önce Kürt Hükümeti'ne sunmuş. Raporun detayları ortaya çıktıkça, tahminen konu ülkelerin kamuoylarında da tartışmaya açılacak.

En büyük projeler 77 İnşaat'a gidiyor

Sahip olduğu 45 milyar varillik rezervle uluslararası petrol şirketlerinin dikkatini çeken bölge, OPEC verilerine göre günlük ihracatını 1 milyon varile çıkardığında dünyanın 24'üncü büyük petrol ihracatçısı olacak. Şu anda hükümetle saha anlaşması yapan 15 ülkeden 26 şirket mevcut. Bölgede, bankacılık sistemi çok zayıf, hemen hiç gelişmemiş durumda. Petrol dışında bölgenin yeniden inşası için konut, otel, otoyol, iş ve alışveriş merkezi gibi akla gelebilecek her şey gerekli. Zaten şehirdeki şantiye havası hemen fark ediliyor. İnşaatı devam eden birkaç tane otel var. Bunlardan biri de bu yıl bitirilmesi planlanan beş yıldızlı The Park Hotel Kempinsky. Üç dört Çinli şirkette bölgede faaliyette. Otoyol ihaleleri almaya başlamışlar.

Bu anlamda aslında en şanslı olanlar da Türk şirketleri. Şehrin billboardlarında Vestel, Beko gibi Türk markalarının reklamlarını görmek mümkün. İnşaat sektörünün yüzde 75'ini Türk şirketleri oluşturuyor. Bunların bir kısmının MHP kökenli işadamları olduğu da konuşulanlar arasında. Türk şirketlerinin iş hacmi 2 milyar doları aşmış. Yapılan yeni anlaşmalarla birlikte bu rakamın beş yılda 7,5 milyar dolara ulaşması bekleniyor. Bölgedeki en büyük inşaat işlerini alan şirketlerin başında ise Oyak (Ordu Yardımlaşma Kurumu) var. İş bağlantılarından taşeron firmalar kullanan Oyak'ın sahip olduğu 77 İnşaat ve ortak olduğu bazı şirketlerin Dohuk Havaalanı ile Erbil-Kerkük arasındaki yol yapımı için 200 milyon dolar harcadığı belirtiliyor. Anlatılanlara göre, 77 İnşaat, sadece Kuzey Irak'ta değil, tüm Irak'ta en etkili Türk şirketlerinden biri. 77 İnşaat'ta, Başbakan Neçirvan Barzani ve kardeşi Nihat Barzani'nin ortaklığı olduğu da söyleniyor. Aslında Kuzey Irak'ta iş yapmanın sırrı da bu: Barzani ailesi ile ortak iş yapmak.

16 ülkenin diplomatik temsilciliği var

Bu bölge Irak'ın en güvenli bölgesi. Bölge güvenli ancak yine de buraların Irak toprağı olduğunu unutmamak gerek. Yollarda, şehrin giriş ve çıkışlarında, adım başında mevzilenmiş elleri kalaşnikoflu askerler dikkat çekiyor. Bütün önemli binaların çevresi kalın taş bloklarla çevrili ve binaların dışında yapılan birkaç aramadan sonra içeri girilebiliyor. Tüm bunlar geçmişte bölgeye kanlı eylemler yapmak için gelenleri önlemek için kurulmuştu ama uygulama devam ediyor. Mayıs 2009 verilerine göre 16 ülkenin şu anda Kuzey Irak'ta diplomatik temsilciliği var. KRG'nin dış ilişkiler ofisinden yapılan açıklamaya göre, Avrupa'nın 10 ülkesinde KRG de temsilcilik ofisleri açacakmış. Erbil, dünyaya yeni yeni açılan bir yer olsa da, dünyanın en uzak köşelerinden bile göç almaya başlayan bir kent. Kentte 4000 Çinli, 5000 Filipinli ve Bangladeşli var.

Irak'ın laik yüzü

Bölgedeki yoğun güvenlik, Erbil'de hayatın civil civil hareketli olmasına engel değil. Caddeler gezen, alışveriş yapan, restoranlarda oturan insanlarla dolu. Şehirde rahatlıkla içki içilebilen restoran bulunabiliyor. Yazılı ve görsel medya yeni yeni oluşuyor, ancak çok sayıda özel kanal mevcut. Şehirde zenginler, yabancılar ve

işadamları için lüks villalardan oluşan mahalleler yapılıyor. Caddeler kimisi gösterişli kimisi zırhlı jeeplerle dolu. Kadın erkek ilişkileri ve sosyal yaşam rahat, hatta bu durumun Süleymaniye’de Erbil’den daha rahat olduğu belirtiliyor. En olmazsa olmazlardan biri ise, İbrahim Tatlıses. şehirdeki tüm dükkan, restoran ve arabalarda İbrahim Tatlıses alınıyor, şehirde gezerken onun sesini duymadan bir yerden bir yere gitmek imkansız. Bir taksiciye nedir bu Tatlıses sevgisi diyoruz, “Erbil İbrahim Tatlıses dinler” diyor.

Kürt Bölgesi’nin nüfusu ile ilgili ise farklı rivayetler mevcut. Kaç kişiye sorduysak, hep farklı cevaplar aldık. 4.5 milyon diyen de var, 6 milyon diyen de. Acil olarak bir nüfus sayımına gidilmesine ihtiyaç var. Kürtler hâlihazırda Irak merkezİ hkmetinden petrol gelirlerinin yüzde 17’sini alıyor. Bu Kürt bölgesinin nüfusuna göre ortaya çıkarılmış bir rakam. Nüfus sayımı bu oranla ilgili dengeleri değiştirecek olması açısından önemli.

Erbil Kalesi dünya mirası listesinde

Bölgede güvenliğin iyiye gitmesi ile birlikte turizmde de canlanma başlamış. En çok rağbet Irak’ın diğer bölgelerinde yaşayanlardan gelse de, ABD, Avustralya gibi ülkelerden de turistler geliyor. Ziyaret edilen yerlerin başında da kentin sahip olduğu en önemli eser olan ve geçmişi milattan 3000 yıl önceye dayanan Erbil Kalesi var. Bundan birkaç yıl önceye kadar kalenin içinde kurulmuş olan mahallelerde yaşam devam ediyormuş. Ancak, UNESCO’nun kaleyi ve içindeki yapıları Dünya Mirası listesine almasının ardından, Kürt Hükümeti burada yaşayanları başka bir bölgeye taşımış, restorasyon çalışmalarına yakında başlayacak.

Kuzey Irak’ı da kapsama alanına almak istiyor

Kuzey Irak’ta geçen dönemde üç yeni GSM lisansı için açılan ihaleyi Korek, AsiaCell ve Kuwait MTC kazandı. İhale gereği, lisans başına fiyat 1.250 milyar dolar olarak belirlendi. Bu paraların ödenmesi için GSM şirketlerine süre verildi, iki şirket yabancı ortak bulurken, Barzani ailesinin sahibi olduğu Korek şirketi Turkcell ile ortaklık görüşmeleri yapmaya başladı. Söylenenlere göre pazarlık ise şöyle sürdü: şirketin yüzde 37’si için 600 milyon dolar istediler, Karam Mehmet’in şirketi Turkcell, yüzde 51’ine 1,1 milyar dolar veririm ama yönetimi alırım dedi. Bu teklif reddedilse de, bir süre sonra pazarlık yeniden başladı. Karam Mehmet, en son şirketin yüzde 50’si için teklif edilen 800 milyon dolar üzerinden sürüyor.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Krizde 20 lke gezdi, yeni projeler yarattı

Pelin Cengiz 14.06.2009

Küresel kriz, tüm dünyayı mevcut iş yapma modellerini yeniden gözden geçirmeye ve krizin yarattığı değişime hazırlanmaya itti. Özellikle gayrimenkul sektöründe ne yaparsam satarım anlayışı da artık sona erecek gibi görünüyor. Bu değişimle ilgili kafa yoranlardan biri de İnanlar İnşaat Yönetim Kurulu Başkanı Serdar İnan. Krizin başladığı dönemden bu yana 20 ülkeyi gezen ve buralarda incelemelerde bulunan İnan, bu sürede  ülkede de temsilcilik açmış.

2005 ve 2006 yıllarının gayrimenkul sektörünün tavan yaptığı yıllar olduğunu ve özellikle 2007'de çok fazla proje üretildiğini kaydeden İnan, "2008'de de kriz yaşandı. Gayrimenkul pazarı krizlerde ilk bozulur, en son düzelir. 2007'de biz elimizdeki tüm projeleri bitirmiştik. 2008'de yeni işe girmedik. Ama şimdi yedi projeye birden start veriyoruz" dedi.

Bazı şeyler güvenliğin önüne geçecek

Artık etkileşim çağının başladığını ve bu dönemin mimari yapılarını yapmanın kime nasip olacağını şimdilik bilinmediğini kaydeden İnan, "Umarım bu Türkiye'ye nasip olur. Bundan sonra binalar daha insani olacak, insanı daha çok mutlu edecek yapılar inşa edilecek. Çünkü böyle bir gereksinim var. Toplumda şu anda güvenlik çok önemli. İnsanlar çok iyi bir şey yaptığını sanarak site denen gettolarda yaşıyor. Şu anda bu projeler satıyor ama gelecekte bazı şeyler güvenliğin önüne geçecek" dedi. Şu anda Türkiye'de oluşan konut fazlası şu anda 100 bin adet olduğunu belirten İnan, özellikle İstanbul'da oluşan konut stoku fazlasının dış mahallelerde gerçekleştiğine dikkat çekiyor. İnan, "Şu anda İstanbul'da konut üretilmesine gerek yok" dedi. Birçok kişinin krize yarı yolda yakalandığını söyleyen İnan, bu yüzden sektörde çok fazla indirimli proje satışı yapıldığını vurguladı.

İstanbul'a kademeli olarak ve 25 milyon nüfusa göre imar planı yapılması gerektiğini belirten İnan, "İstanbul'a şu anki haliyle en fazla 8 milyon kişi yerleştirilebilir. Ormanlarda 0,5 imar planı çıkarmak lazım. Ormanları denetimli olarak imara açarak ormanları yaşanan yerler haline getirmek mümkün. O zaman şehir içindeki yoğunluk da azalır" dedi.

Ekolojik projelere başlıyor

Yeni projeleri kapsamında Akfırat ve Güzelce'de ekolojik projeler yapacaklarını dile getiren İnan, şöyle devam etti: "Bu projelerde dış cepheler özel bir camla kaplanacak. Binalar güneş enerjisi ile ilkbahar ve sonbaharda başka yakıt kullanmadan kendi ısıtmasını kendi yapacak. Binalar kendi elektriğini kendi üretecek. Bunların yanı sıra Fatih, Merter, Kartal ve Zekeriyaköy'de de konut projeleri planlıyoruz. Bu arada Edin Grubu ile Balmumcu'dai Aşçıoğlu ile de Fulya'da ortak yeni projeler yapacağız. Antalya Kundu'da bir projemiz var ama onu beklemeye aldık. Bu Batı Avrupalı ve Ruslara hitap eden bir proje olacak. Ancak küresel kriz nedeniyle onu şimdilik beklemeye aldık. Şartlar düzeldiğinde hayata geçecek."

Bahreyn, Abu Dabi, Doha, Cidde, Dubai gibi şehirlerin artık yıldızının sönmeye başladığını ifade eden İnan'a göre, İstanbul yıldızı parlayanlar arasında. İstanbul ve Türkiye'nin iyi pazarlanamadığını vurgulayan İnan, "İmar planlarının dış yatırımcılara göre de düzenlenmesi lazım. Birkaç yılda 80 tane fon yöneticisi ile görüştüm.

Talep çok yüksek ama birtakım engeller nedeniyle Türkiye 100 milyar dolarlık bir pastayı kaybetti. Türkiye'nin en büyük kaynağı arsaları, arazileri. Bunları uluslararası firmalara satmanın hiçbir mahsuru yok. Ancak imar durumu ve kat mülkiyeti ile ilgili hukuksal sorunların çözülmesi gerekiyor. TOKİ, gayrimenkul üreten bir yapıdan arasa üreten bir yapıya dönüştürülmeli. Yabancılar bugüne kadar bitmiş projelere ortaklık için geldi ama Türkiye'de arsa üretmek çok zor ve yorucu bir süreç" dedi.

TÜSİAD genel sekreteri göreve hızlı başladı

TÜSİAD'ın (Türkiye Sanayici ve İşadamları Derneği) 2000 yılından bu yana Ankara Daimi Temsilciliğini yürüten Zafer Ali Yavan geçen yılın sonlarında TÜSİAD genel sekreterliğine atandı ve bu yılın ocak ayında yapılan genel kurul sonrası görevine başladı. Duyduğumuza göre, Yavan yeni görevine epey hızlı başlamış ve TÜSİAD üyelerini tek tek ziyaret ediyormuş. Bazı şehirlerde de TÜSİAD üyeleriyle 10-15 kişilik gruplar halinde toplantılar düzenliyormuş. Yıllardır unutulmuş TÜSİAD üyeleri bu uygulamaya bir hayli şaşırmış ve kendileri ile ilgilenilmesinden büyük memnuniyet duymuşlar.

TÜSİAD'la ilgili ikinci bir duyum ise TÜSİAD'ın bugüne kadar çeşitli konularda yayınladığı raporlarla ilgili. TÜSİAD, uzun yıllardır gerek siyaset gerek ekonomi gündemini yakından ilgilendiren raporlar yayınlıyor. Bunların kimi kamuoyunda çokça tartışıldı, kimi ise gerek politik çevrelerde ve gerekse bürokraside fazla yankı bulmadı. Geline nokta bu raporların daha sofistike bir hale getirilmesi, konuların fazla dağılmamasına dikkat edilecekmiş. Yani bundan sonra hedef, az ve öz rapor yayınlamak. Yine çeşitli üniversitelerle yapılan çalışmaların da, üzerinde daha ciddi çalışılan projeler haline getirilmesi hedefleniyor.

Gerçi henüz konuşmak için çok erken ama daha önce Ferit Şahenk'in başkanlığı istemediği için Arzuhan Doğan Yalçındağ'ın ikinci dönem başkanlığa devam ettiği gündeme gelmişti. Geline son durumda, TÜSİAD'a yakın kaynaklar Yalçındağ'dan sonra bu koltuğa kim oturur sorusunun cevabı için iki kişiyi gösteriyor: Ferit Şahenk ve Ali Koç.

'Kalbini Sev, Kırmızı Giy' ve ortadan kaybol

Kalp ve damar hastalıklarına dikkat çekmek için geçtiğimiz aylarda Dünya Kalp Federasyonu'nun yaklaşık 100 ülkede başlattığı "Kalbini Sev Kırmızı Giy" kampanyası Türkiye'de de gerçekleştirildi. Kampanyaya ünlüler de kırmızı kıyafet ve aksesuarları ile destek oldular. Kampanya dahilinde ünlülerin bağışladığı kıyafetler açık artırma www.gittigidiyor.com'dan satıldı ve elde edilen gelirin Türk Kardiyoloji Derneği'ne bağışlanmasına karar verildi. Kampanyaya destek veren ünlüler arasında Tarkan, Ajda Pekkan, Sibel Can, Ebru Gündeş, Beyazıt Öztürk, Hande Yener gibi sanatçıların yanı sıra Mehmet Ali Birand ve Güneri Civaoglu gibi gazeteciler de yer aldı. Satılan ürünler arasında 910 TL ile en yüksek tutar Tarkan'ın kırmızı şifon gömleğine verilirken, ikinci 520 TL ile Ebru Gündeş'in elbisesi, üçüncü ise 375 TL ile Nil Karaibrahimgil'in elbisesi oldu. Ancak, Türkiye'nin en işlek alışveriş sitesinden açık artırma ile satılan bu eşyalardan biri olan Tarkan'ın kırmızı gömleği elde kalmış. En yüksek teklifi veren kişiden sonra başka teklif çıkmamış, ancak en yüksek teklifi veren kişi ödemeyi yapıp gömleği teslim almamış ve ortadan kaybolmuş. Bu durumda, Tarkan'ın gömleği elde kalmış görünüyor.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bütçe açığını soran TÜSİAD'ın bütçesi açık verir mi?

Pelin Cengiz 21.06.2009

Türkiye'nin IMF anlaşması biteli bir yıl oldu, bu sürede konu yılan hikâyesine döndü.

Genellikle verilen siyasi içerikli mesajlarla gündem yaratan TÜSİAD'ın bu yılki ilk Yüksek İstişare Konseyi toplantısında bu kez gündem ekonomi oldu ve piyasaların ve iş dünyasının gözü Bodrum'daydı.

Geçen hafta ekonomi gündeminde IMF Başkan Yardımcısı John Lipsky'nin önce Ankara'da ardından Bodrum'da Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Ali Babacan ile biraraya gelmesi, bu arada IMF Türkiye Masası Şefi Rachel van Elkan'ın Hazine Müsteşarı İbrahim Çanakçı ile görüşmesi IMF anlaşmasıyla ilgili epeyce spekülasyon yaratılmasına neden oldu.

Başbakan Erdoğan'ın geçtiğimiz günlerde, "IMF'ye mecbur değiliz, IMF olmazsa ölecek miyiz? Gerekirse 'kusura bakmayın' deriz. Bizi bu noktaya getirmesinler" açıklamasının ardından ayrıca önem kazanan Bodrum'daki TÜSİAD, Babacan, Lipsky buluşması, her köşede "IMF anlaşması imzalanıyor mu" sorusunu gündeme getirdi.

Hatta, hükümetin IMF ile 18 ay süreyle 15 milyar dolarlık bir anlaşma yaptığının yayılması geçen hafta borsanın 'coşmasına' yetti.

"IMF anlaşmasında sona gelindi" kulisleri patronlar arasında da yayılmaya başlayınca, YİK toplantısı önce yapılan kokteylde, yüzler gülmeye, kadehler kalkmaya başladı.

15 milyar doların beklentileri karşılamayacağı söylene de, önümüzdeki haftalarda bir anlaşma olabileceği düşünüldü. Ancak, TÜSİAD'ın Yüksek İstişare Konseyi toplantısının ardından yapılan dört saatlik Babacan-Lipsky görüşmesinden sonra yine sorular yanıtsız kaldı. Yapılan açıklama, "önümüzde günlerde temaslara devam edeceğiz"den öteye gitmedi.

İş dünyasından Babacan'a destek

Ama TÜSİAD toplantısı, Bodrum'da pek rastlanmayan bir buluşmaya zemin yaratmış oldu. Bu aynı zamanda, patronların Ekonominin Koordinasyonundan Sorumlu Devlet Bakanı Babacan'a destek verildiğini de gösterdi.

Babacan, TÜSİAD Başkanı Arzuhan Doğan Yalçındağ'ın ve YİK Başkanı Mustafa Koç'un taleplerini dinledi, patronlardan reformlarla ilgili destek istedi ve yeni program hazırlanırken iş dünyasının görüşlerinin de dikkate alınacağını sinyallerini verdi.

TÜSİAD kesenin ağzını açtı

Bu yılın ilk YİK toplantısını Bodrum'un en pahalı ve lüks otelinde yapan TÜSİAD, Bodrum'a da hareketlilik getirdi. Geçen yıl bütçesi açık verdiği için üyeleri tarafından eleştirilen ve daha fazla tasarruf etmesi gerektiği söylenen TÜSİAD, IMF Başkan Yardımcısı John Lipsky ve Dünya Bankası Başkan Yardımcısı Ngozi-Okonjo Iweala için kesenin ağzını açtı.

YİK toplantısının yapıldığı yer Bodrum olunca, katılım da yüksek oldu. Patronların yatları ve özel uçakları ile geldiği Bodrum'daki Kempinski Barbaros Bay'da otelde boş oda kalmadı, üyelerin bir kısmı yakındaki başka otellerde rezervasyon yaptırdı. Kempinski'de kral dairesinin bir geceliği 5000-6000 avro, suitler ise 1500

avroymuş.

TÜSİAD'ın Lipsky'yi Kempinski'de ağırlama tercihi, bu yılki bütçeye de zarar verecektir. Ocak ayında yapılan TÜSİAD Genel Kurulu'nda 2007 bütçesinin fazla verdiği, ancak krizin yaşandığı 2008'de kurlardaki ani değişiklikler nedeniyle bütçenin 484 bin TL açık verdiği kaydedilmişti.

Krizle birlikte 17 bin TL olan aidat ücreti de 19 bin 500 TL'ye çıkarılmıştı. Bütçenin bu yıl tutturulabilmesi için üyelik aidatlarının düzenli şekilde tahsil ediliyor olması lazım. Toplantıda, Babacan'a hem Koç hem de Yalçındağ konuşmalarında bütçe açığının nasıl finanse edileceğini sordu. Teşvik ve istihdam paketi açıklandığında da TÜSİAD, paketin bütçedeki açığı arttıracığına ilişkin uyarıda bulunmuştu.

Şimdi soru şu: Bütçe açığı konusuna bu kadar hassasiyetle yaklaşan TÜSİAD'ın bütçesi bu yıl açık verecek mi? Derneklerde paranın geldiği yer üyelerin ödedikleri aidatlar. Ocak itibarıyla 578 üyeye sahip TÜSİAD'da üyelerden aidat alınması konusunda sıkıntı yaşanırsa, bütçede önemli bir belirsizlik yaşanacak belki de patronların üye olduğu derneğin bütçesi iki yıl üst üste açık verecek.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Demir Sabancı'yı ortak olmadı, 'For You' iflas ertelemeye gitti

Pelin Cengiz 24.06.2009

Aziz Zapsu, Hüsnü Özyeğin ve krizde zor duruma giren Amerikan sigorta devi AIG'in ortak olduğu Türkiye'nin ilk indirimli kozmetik ve kişisel bakım ürünleri zinciri For You, içinde bulunduğu finansal sıkıntıdan çıkamadı ve pazartesi günü, "krize yatırım safhasında yakalandığı için etkilenmesinin yüksek olduğunu, iflas erteleme isteğinin de global krizin etkilerinden kaynaklandığını" açıkladı. İflasın eşiğine gelen şirketler, mahkemeye bir plan sunarak, iflasın ertelenmesini talep edebiliyor. Mahkeme planı olumlu bulursa, iflası erteliyor, alacaklı takiplerini durduruyor ve şirketin mallarını korumaya alıyor. Yeniden yapılanma süreci başlatan şirketin ortakları, böylece "iflas etmek istemiyoruz" diyerek bankaların ve alacaklıların hacizlerinden şimdilik kurtuldu. Aslında, bu iş dünyasında yeni bir durum değil, daha önce Türkiye'nin önde gelen gruplarından Profilo Holding ve Şahinler Holding de bu kararı aldırmıştı.

BİM'deki başarıyı For You'da gösteremedi

Zapsular, Türkiye'de kamuoyunun çeşitli vesilelerle adını sıkça duyduğu bir aile. Cüneyt Zapsu, Başbakan Erdoğan'ın danışmanı ve en yakınındaki isimlerden biri olarak bilinirken, abisi Aziz Zapsu şirketlerin başında bulunan isim. Ailenin perakende sektöründe bir hayli deneyimli. İki yıl önce hisselerini sattıkları Türkiye'nin mağaza sayısı anlamında en büyük zinciri olan BİM'i kurdular. Satışın ardından yine aynı konseptte A.101 zincirini yaratarak, mağaza sayısını bir yılda 375'e çıkardılar. Ancak, Hüsnü Özyeğin'in sahibi olduğu Fiba Holding şirketlerinin yüzde 20, ABD'li sigorta şirketi AIG'nin yüzde 30,5 ortak olduğu For You'da bu hızlı

büyüme modeli işlemedi, şirket içine girdiği krizden bir türlü çıkmadı. Alacak takipleri arttı, şirket yeni kaynak bulamadığı için zorlanmaya başladı. Eylül 2008’de 208 olan mağaza sayısı 100’e indirildi. Bu mağazalar da üç aydır yeni konsept hazırlığı nedeniyle kapalı, hatta söylenenlere göre bir kısmının kiralari bir süredir ödenmiyormuş.

Bu arada, Aziz Zapsu’nun For You ismini önce For You Drostore, daha sonra For You Exstra olarak değiştirip reçetesiz ilaçların da satılacağı bir konsepte dönüştürme hayali de hem eczacılardan gelen tepkiler hem de mevzuat engeli nedeniyle suya düştü. Tabii, tüm bu süreçte ortak arayışları da devam etti.

Sabancı vazgeçti, umutlar tükendi

Gelelim işin perde arkasına... For You’nun içine düştüğü mali sıkıntının ardında, Demir Sabancı ile yapılan ortaklık görüşmelerinin olumsuz sonuçlanması gösteriliyor. Uzun süredir kozmetik ve kişisel bakım ürünleri zinciri kurma niyeti içinde olan Sabancı, Zapsularla ortaklık görüşmeleri yaptı, hatta el sıkışıldı ancak son noktada Sabancı bu işten vazgeçti. Aziz Zapsu, AIG ve Hüsni Özyeğin’deki hisseleri de devralarak, yeni ortağa satma planı yaptı. Anlatılanlara göre, AIG’nin hisse devri konusunda son anda vazgeçmesiyle, Demir Sabancı ile yapılan pazarlıklar da sonuçlanamadı. Demir Sabancı hisse devirleri gerçekleşmeyince For You zincirini almaktan vazgeçmiş. Bu süreç olumsuz sonuçlanınca Sabancı, Sedes Holding bünyesinde Gratis markasıyla kozmetik ve kişisel bakım ürünleri zinciri yaratarak, pazara giriş yaptı. Gratis’in tanıtımı da haziran ay başında gerçekleştirildi.

Tabii bu satın alma gerçekleşmeyince, biriken borçlar ve alacak takiplerinden bunalan Aziz Zapsu, çareyi iflasın ertelenmesi için mahkemeye başvurmakta bulmuş. Konuşulanlara göre, üç aydır kapalı olan For You’ların mal sahipleri kiralari alamadıkları gerekçesiyle mahkemeye gitmeye başlamış.

Bu arada, For You bu çıkmaz duruma sokan etkenlerden birinin marketlere ilaç satışının yolunu açacak olan yasanın çıkarılmamış olması da gösteriliyor.

İlk dava 15 eylülde görülecek

Şirket, 1 haziran tarihinde Kadıköy 4. Asliye Ticaret Mahkemesi’ne iflasın ertelenmesi talebiyle başvurdu, mahkeme de iflas erteleme talebi ile ilgili olarak tedbir kararı verdi. Şirketin ilk davasının 15 eylül tarihinde görüleceği belirtiliyor.

Mahkemeden tedbir kararı aldırın For You yönetimi, şimdi eylül ayına kadar mahkemeye bir iyileştirme planı sunarak, nihai kararı çıkarmaya çalışacak. Mahkeme, hazırlanan iyileştirme projesini inandırıcı bulmaz ve iflasın ertelenmesi talebini reddederse şirketin iflasına karar verecek.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Berkarda’nın ticari değeri(!) mahkemelik

İstanbul Üniversitesi rektörlüğü yaptığı yıllarda üniversitede estirdiği terör havası, türban yasağıyla ilgili baskıları ve açtirdığı soruşturmalarla zihinlerde kalan, daha sonra Ergenekon soruşturması kapsamında tutuksuz yargılanan Şener Eruygur'un kurduğu Cumhuriyet Çalışma Grubu'na bağlı olarak faaliyet gösteren Ulusal Birlik Hareketi'nin başına geçen Prof. Dr. Bülent Berkarda'nın ismi şimdi çok daha başka bir nedenle yargı gündeminde. Aslında onkoloji alanında uzman olan ancak, son yıllarda ulusalcı kimliği ile ön plana çıkan ve soruşturma kapsamında herhangi bir işlem görmese de, Ergenekon savcılarının geçtiğimiz günlerde para trafiğine bakılmasını istediği isimlerden biri olan Berkarda, "iyi ününden haksız kazanç" elde ettikleri ve bu adın ticari olarak kullanılmaması gerekçesiyle tam bir yıl önce Berkarda Koçluk Eğitim Danışmanlık şirketine 50 bin TL tutarında tazminat davası açtı.

Berkarda'nın dava gerekçesi, Berkarda soyadının kendi ailelerine ait olduğu ve başka hiç kimse tarafından kullanılamayacağı yönünde. Bir yıldır devam eden dava süreci, şu anda Yargıtay'da.

Berk Arda ismi şirketin sahibi Canan Gök'ün oğlunun adı. Şirketi 2006'da kurduklarında, oğullarının ismini vermek istemişler. Haziran 2008'de ellerine gelen tebligatla, Prof. Dr. Bülent Berkarda'nın kendilerine markanın iptali için yüklü bir tazminat davası açtığını öğrenmişler. Ardından iki ayrı bilirkişi raporu yazılmış. İlk bilirkişi, şirketin sahiplerinin lehine bir rapor yazmış. Ancak, bu rapora Prof. Berkarda'nın avukatları itiraz etmiş ve hukukçu bir bilirkişi talep etmiş. İkinci bilirkişi durumu medeni hukuk açısından yorumlamış. Tabii, Türkiye'de şu ana kadar böyle bir davanın eşi benzeri olmadığını da belirtelim. İkinci bilirkişi doğal olarak örnekleri ABD ve Avrupa'dan almış ancak, burada verilen örneklerin hepsi de ismin kötüye kullanımı, şöhretli bir kişinin adının arkasına gizlenerek haksız kar elde etme ya da haksız ün sağlamaya yönelik örnekler olmuş. İşin ilginç, raporda verilen bu örneklerle ilgili davaların nasıl sonuçlandığına dair bir bilgi de yer almamış.

Şirketin savunmaya temel oluşturan iddiası da zaten, "burası bir tıp laboratuvarı ya da onkolojiyle ilgili araştırma yapan bir yer değil, koçluk, insan kaynakları, stres yönetimi gibi tamamen iş dünyasına yönelik olarak sunulan hizmetler veren bir yer" şeklinde.

Şirket, dava süreci devam ederken, "markanın tehdit altında olduğunu" düşündüğünden şirketin isminin tescili için Türk Patent Enstitüsü'ne başvurmuş. Ardından Prof. Berkarda da, aynı başvuruda bulunmuş. Bu arada, avukatlar "Patent Enstitüsü'nün kararını bekleyelim" deseler de, süreç durdurulmuş. Bu arada, Prof. Berkarda'nın daha önce isim tescili ile ilgili herhangi bir başvurusunun olmadığı belirtiliyor. Şimdi dava Yargıtay'da, ancak orada da bir sorun var çünkü dava Asliye Mahkemesi'nde görülüyor. Bu tür davaların Fikri ve Sinai Haklar Mahkemesi'nde görülmesi gerektiği kaydediliyor. Şirket, yargı süreci sonuçlanana kadar Berk ve Arda'nın arasına tire koyarak ismini kullanıyor.

Buna benzer bir durum, daha önce İspanyol kadın hazır giyim devi Zara ile uzun yıllardır halkla ilişkiler alanında faaliyet gösteren Necla Zarakol arasında yaşanmış, Necla Hanım'ın Zarakol unvanını tescil ettirmek istemesiyle dava süreci başlamıştı. Zara, "ünümü kullanarak, haksız rekabet oluşturuyor" gerekçesiyle dava açmış, bunun üzerine Zarakol İletişim de karşı dava açmış, uzun bir dava süreci yaşanmıştı. Genellikle bu tip durumlarda, sorun daha çok isimlerin ticari unvan olarak kullanılmasında değil de, marka olarak tescil ettirilmesinde yaşanıyor. Nasıl sonuçlanırsa sonuçlansın, Berkarda davasının tamamlandığında bu ve benzeri durumlar için örnek oluşturacağı kesin...

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Esnaf Hastanesi'ne yardım İTO'yu karıştırdı

Pelin Cengiz 05.07.2009

Üye sayısı itibarıyla dünyanın sayılı odalarından biri olan İstanbul Ticaret Odası'nın gündeminde şu sıralar Esnaf Hastanesi ile ilgili tartışmalar var. 1937'de kurulan hastane, Türkiye'nin kâr amacı gütmeyen tam teşekküllü ilk özel hastanesi unvanına sahip. Kurucuları arasında İstanbul Ticaret Odası, İstanbul Sanayi Odası ve İstanbul Ticaret Borsası'nın bulunduğu Esnaf Hastanesi, birkaç yıl önce 10 milyon TL'ye yenilenerek, Business Esnaf Hastanesi ismini aldı. Bu kadar köklü bir hastane olmasına ve yıllardır para aktarılmasına karşın hastane sürekli zarar ediyor. Hastanenin İTO'nun gündemine oturmasının sebebi de bu. Yönetim kadrosu profesyonel değil ve hastane her ay 400 bin TL zarar ediyor. Hastanenin yönetim kurulunun başında Zeki Sayın var.

İTO hastaneye çok para harcadı

2004'e kadar İstanbul Esnaf Hastanesi Koruma ve Yardım Derneği bünyesinde hizmet veren hastane, dernek kapsamında çıkarılıp yine eski kurucuları tarafından oluşturulan İstanbul Huzur Hastanesi ve Dinlenme Evleri Vakfı bünyesine geçti. Derneğin tasfiyesi döneminde de İTO'da çeşitli tartışmalar yaşandı hatta olay mahkemeye kadar taşındı. Eski Başkan Mehmet Yıldırım zamanında hastane için 200 bin TL ve şimdiki Başkan Murat Yalçıntaş zamanında ise 800 bin TL olmak üzere 1 milyon TL yardım yapıldı. Konuşulanlara göre, tam bir karadelik haline gelen ve ciddi şekilde zarar etmeyi sürdüren hastaneye, odadaki yeni yönetim kurulu, bir ay önce avans hesabından 1 milyon 300 bin TL aktardı. Ancak, belirtilenlere göre hastanenin 4 milyon TL'ye daha ihtiyacı var.

İTO Vakfı'na devretme niyeti var

Kasasında 90 milyon TL civarında para olduğu söylenen İTO'nun 11 haziranda yapılan meclis toplantısında hastaneye 5 milyon TL verilmesi gerektiği, aksi takdirde hacizlerin başlayacağı gündeme geldi. Ancak bazı üyeler, yeterli sayının olmadığını belirterek itiraz etti. Bu gelişme üzerine İTO Başkanı Murat Yalçıntaş, yönetim kurulu üyeleriyle bir toplantı yaptı. İTO yönetimi bir sonraki Meclis toplantısını beklemeden, Meclis'i, 30 haziranda yani geçen salı günü olağanüstü toplantıya çağırdı. Olağanüstü toplantıda kararın çıkarılması isteniyordu. Ancak birkaç üye, 257 üyeli mecliste 30-40 kişi bulunduğunu, çoğunluğun olmaması nedeniyle böyle bir kararın alınamayacağını belirterek itiraz etti. Bu itiraza Meclis üyelerinin pek çoğunun da tepki gösterdiği belirtiliyor. Şimdilik, karar alınabilmiş değil. Öte yandan, kulislere İTO yönetiminin, bugünlerde hastaneyi İTO Vakfı'na devrederek, İTO Üniversitesi ile birlikte yönetmek ve yardımları da kendi vakfı kanalıyla yapmak formülü üzerinde durduğu konuşuluyor.

İTO'nun Zarifi Köşkü hayali suya düştü

İTO, Osmanlı döneminde imparatorluğa borç veren ünlü bankerler arasında anılan Yorgo Zarifi'nin Tarabya'daki köşkünü, sosyal tesis haline getirme hayali suya düşüyormuş. İTO, üyelerinin kullanımına yönelik olarak Kandilli Cemile Sultan Korusu içinde bir sosyal tesise sahip. İTO Vakfı, Zarifi Köşkü'nü de 49 yıllığına kiralayarak, Cemile Sultan'a ek olarak Avrupa Yakası'nda da bir tesisle üyelerine hizmet vermek niyetindeydi. Zarifi Köşkü, Yorgo Zarifi'nin ölümünden sonra varislerine geçti, varisler de köşkü bir şirkete sattı. Ancak, burayı alan şirket borçlarını ödeyemeyince köşk Milli Emlak'a geçti. Buranın 49 yıllığına kullanım hakkını alan İTO, köşkün restorasyonu için bir proje hazırlattı. Söylenenlere göre, İTO bakım, onarım ve yenileme yatırımlarını kapsayan projenin hazırlanması için 1 milyon TL'den fazla para harcamış. Ancak, Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu, projeye onay vermedi. Projenin onaylatılması için gereken sürenin dolduğu ve harcanan paranın da boşa gittiği belirtiliyor. Zarifi Köşkü'nü geri vermek zorunda kalan İTO'nun köşk hayali de suya düşmüş oldu.

Bu hayalden vazgeçmek zorunda kalan ilk kurum İTO değil. İTO'dan önce 2005'te Zarifi Köşkü'nün 49 yıllığına kullanım hakkını Türkiye Futbol Federasyonu almıştı ve buranın federasyonun merkez binası yapılması planlanıyordu. Ancak, onarım ve yenileme yatırımlarını tamamlayamadığı gerekçesiyle sözleşmesi feshedilmişti. 2004'te ise Maliye Bakanlığı köşk ve yalıların ekonomiye kazandırılması için ihaleye çıkmış, Törem Turizm şirketi Sait Halim Paşa Yalısı ve Zarifi Köşkü için açılan ihaleleri almış ancak gerekli ödemeleri yapmayarak, bu işten vazgeçmişti.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

THY ve Hido'yla Kanada ilişkilerinde yeni dönem

Pelin Cengiz 19.07.2009

Türk Hava Yolları, altı yıllık zorlu bir çabanın ardından Kanada'nın Toronto kentine ilk direkt uçuşu 11 temmuz günü gerçekleştirdi. THY'nin New York ve Chicago'dan sonra Kuzey Amerika'da uçuş yaptığı üçüncü destinasyon olan Toronto seferleri, sadece burada yaşayan 100 bine yakın Türk'ü değil, İran, Irak, Pakistan, Azerbaycan, Lübnan, Rusya, Ukrayna ve Ortadoğu ülkelerinin vatandaşlarını da sevindirdi.

Bundan birkaç yıl önce THY üst yönetiminin bile "talep yok, kârlı değil" gibi sebeplerle geri çevirdiği ama aslında büyük oranda siyasi nedenlere dayanan gecikmeli Toronto seferleri, Türkiye'nin etrafında yaşayanlar için de önemli. Bu hattın en az 10 milyon yolcu kapasitesi olduğu söyleniyor. Şimdilik haftada üç gün yapılacak olan seferlerin arttırılması planlanıyor.

THY Genel Müdürü Temel Kotil, Toronto'ya yedi gün uçmak için hazır olduklarını dile getirerek, "İstiyoruz, yeter ki izin verilsin. 2008'de IATA toplantısında meslektaşlarıma 'Batı demokrasileri arasında bize uçuş hakkı vermeyen bir tek sizsiniz' dedim. O zaman 'potansiyel yok' dediler. Bu benim Güney Afrika ve Sao Paolo'dan sonra üçüncü uzak mesafe hattı açışım. Onlara açılış yapmadık. Uzak mesafede açılan yeni hatlardan orada yaşayan toplumun çok olumlu etkilendiğini gördük. Şu anda Avrupa'nın dördüncü büyük havayolu şirketiyiz" dedi.

İki ülke ilişkilerinde önemli adım

Kısaca, Türkiye Kanada ilişkilerinin son birkaç yıllık dönemine baktığımızda ise şunları görüyoruz: Kanada'nın Ermeni soykırımı tasarısını kabul ettiği dönemdeki büyükelçi, bu ülkeyi ziyaret etmek isteyen bakanların ziyaretlerini engellemiş ve sürüncemeye giren dönemin de başlangıcı olmuştu.

2007'de Kanada Dışişleri, Türk Dışişleri'nden randevu istemiş, ancak Türk tarafı randevu vermemişti. Böylece, Türkiye'nin çok büyük avantajlar elde edeceği bir ülkeyle ilişkileri yok denecek bir noktaya gelmiş ve önemli fırsatlar da kaçmıştı. 2008'de Maliye Bakanı Kemal Unakıtan, Kanada ile hem çifte vergilendirmeyi önleme anlaşmasının yapılması, hem de iki ülke arasında direkt uçuşlara başlanmasıyla ilgili talimat verdi.

Anlaşmanın imzalanması için Unakıtan'ın 26 nisanda Kanada'ya gitmesi kararlaştırıldı. Tam somut adım atılacaktı ki, Unakıtan'ın sağlık durumu, kabine revizyonu ve Ottawa büyükelçisinin Ermeni soykırımını anma törenlerine katılması gibi nedenlerle yaşanan gerilim işi biraz geciktirdi. Gelinek noktada artık iki ülke arasında direkt uçuşlar başladı, çifte vergilendirmeyi önleme anlaşması da salı günü itibarıyla imzalandı.

Göçmenler ülkesi

Gelelim, dünyanın önde gelen refah ülkelerinden biri olan Kanada'da kriz sonrası duruma. 33 milyonluk nüfusunun yüzde 50-55'i gibi bir oranda göçmenlerin yer aldığı Kanada'nın aslında en büyük gelir kaynağını göçmenlik faaliyetleri ve üniversiteler oluşturuyor.

Dünyanın ikinci büyük petrol yataklarına sahip ülkenin petrolü kum ve taş karışımı olduğu için bunu ayrıştırmak büyük maliyetler gerektiriyor. Petrol fiyatı yükseldiğinde kendi petrolünü çıkaran ve bu ayrıştırma işlemini gerçekleştiren Kanada, petrol fiyatları düştüğünde ithal etmeyi tercih ediyor. Dünyanın sanayileşmiş sekiz ülkesini temsil eden G-8 içinde yer alan Kanada, global krizin etkilerini azaltmak için 2009 başlarında 32 milyar dolarlık bir teşvik paketi açıklamıştı.

Kişi başına milli gelirin 50 bin dolar civarında olduğu Kanada'da kriz sırasında iflas eden banka, finans kurumu ya da sigorta şirketi yok. Sadece ABD'deki otomotiv devlerinin geçirdiği zorlu süreç nedeniyle Kanada'da bu şirketlerin üretim yapan fabrikaları sarsılmış durumda. Daha önce öğrencilerin çalışmasına izin verilmezken, artık bunun da önü açılmış. Bir stüdyo dairenin fiyatının 380 bin dolardan başladığı Toronto'da villalar milyon dolarlarla telaffuz ediliyor. Krizde fiyatlar biraz düşse de, diğer gelişmiş ülkelerde yaşanan emlak krizi burada pek yok.

80 ülkeden değişik etnik grubun bulunduğu ülkede, 1 milyon nüfusla Çinliler birinci sırada. Toronto'da üç tane China Town var. Onları 850 bin kişiyle Hintliler takip ediyor. Bunların dışında Jamaikalılar, Afrikalılar, Pakistanlılar, nereden isterseniz insan var.

Kanada'da kadın olmak varmış

Kanada ile ilgili önemli bir not da kadınları ilgilendiriyor. Burada kadına büyük değer veriliyor ve kadının önemli hakları var. Toplumdaki önem sıralaması çocuklar, kadınlar, hayvanlar ve erkekler şeklinde. Bir kadının polise kocasının onu dövebileceği ihtimalinden bile bahsetmesi, polis kocayı işyerinden alıp götürmesi için yeterli oluyor. Töre, namus, koca ve baba dayağı gibi sebeplerle Kanada'ya sığınan çok sayıda kadın var, bu konuda zaten onlara da kolaylık da sağlanıyor.

Hidayet'in maçları Rogers Centre'da oynanacak

Öte yandan, Toronto son dönemde NBA'de fırtına gibi esen milli basketbolcu Hidayet Türkoğlu ile de epeyce gündemde. Orlando Magic'ten ayrılan Türkoğlu, geçtiğimiz günlerde Toronto Raptors ile beş yıllığına 53 milyon dolarlık rekor denebilecek bir sözleşmeye imza attı.

Tam da, THY'nin bu şehre sefer başlattığı bir döneme denk gelen bu transfer, burada yaşayanlarla da önemli bir iletişim yarattı. Sporun her zaman farklı kültürleri, farklı milletleri yakınlaştırması çoğu kez şahit olunan bir durum. Hidayet, yeni evinde maçları eski adı Skydome olan ancak birkaç yıl önce GSM şirketi Rogers tarafından satın alınarak Rogers Centre olarak değiştirilen Ontario Gölü'ne nazır stadda oynayacak.

55 bin seyirci kapasiteli stadın üstü açılıp kapanabiliyor, hemen yanı başında ise Toronto kentinin simgesi CN Tower bulunuyor. 553 metre yüksekliğindeki CN Tower, halen dünyanın sayılı en yüksek binalarından biri durumunda.

Ecocab İstanbul'a uyar mı?

Toronto caddelerinde gençlerin pedalla kullandıkları araçlar göze çarpıyor. Öğrencilerin saatlik ücretle ve kendileri için belirlenmiş güzergâhlar içinde kullandığı bu araçlar, insanları bedava gezdiriyor. Bu araçlara sahip Ecolabs şirketi, anlaşmalı olduğu firmaların reklamlarını araçlarına yerleştiriyor. Hem müşteri kısa bir mesafe içinde gideceği yere bedava gidiyor, hem de çevre kirletilmemiş oluyor. Atmosferi kirletmeyen bu taksiler, Toronto'da başarılı olunca Detroit, Chicago, New York gibi kentlerde de kullanılmaya başlamış. ABD'nin başka kentlerinde de kullanılması hedefleniyor. Toronto'daki araçların sponsoru Lipton Ice Tea, bu reklamlardan ücret alınıyor. Pedal gücüyle çalışan ecocab'ler sürücü yorulsa bile sizi yolda bırakmıyor, çünkü aracın aküsü var. Çünkü, sürücü yorulsa bile aracın aküsü var. Belli bir rota içinde çalışan bu araçlar için düz yollara sahip yerler daha ideal. Uzun caddeler ve tatil yöreleri bu araçların Türkiye'de kullanımı için ideal. Belediyelere duyurulur!

THY'de sıkıyönetim dönemi

Toronto'ya uçuş vesilesiyle biraya geldiğimiz THY Genel Müdür Temel Kotil'le de konuşma fırsatı bulduk. Bulmuşken de, son dönemde artan tehirleri sorduk. Kotil'in bu soruya cevabı açık ve net oldu: "Tehirlerle ilgili sıkıyönetim uyguluyoruz. İki hafta sonra tehir yok."

Sabahları 100 uçak kaldırdıklarını, onlar zamanında vardığında problem olmadığını belirten Kotil, "Tehirler domino etkisi yaratıyor. Bunu bir yerde durdurmak gerekiyor. Tehirlerle gelen tepkileri de toplayıp bir kitap yapmayı düşünüyoruz. Uçağın yurtiçi uçuş için hazırlanması 45 dakika, yurtdışı için hazırlanması bir saat sürüyor. 250 şefimiz var, tehirlerin nedenini bana mail atarak açıklamak zorundalar" dedi.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Kültür Başkenti' yine dalgalı

Pelin Cengiz 30.07.2009

İstanbul'un 2010 Avrupa Kültür Başkenti (AKB) seçilmesiyle birlikte kentin tarihi, sanatsal, sosyolojik ve doğal güzelliklerinin, sahip olduğu farklı renklerin gözler önüne serilmesi açısından tüm Türkiye 2010'un çok önemli bir tarih olacağını düşündü. Ancak, takvimler 2010 yılına büyük bir belirsizlikle ilerliyor. İstanbul'un 2010 Avrupa Kültür Başkenti olmasıyla ilgili bugüne kadar tartışmalardan, şikayetlerden, projelere aktarılan ya da aktarılamayan bütçelerden öte fazla birşey duyamadık.

Sular bir türlü durulmuyor

Koordinasyon Kurulu başkanlığını Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Hayati Yazıcı, Danışma Kurulu başkanlığını İstanbul Sanayi Odası eski Meclis Başkanı Hüsamettin Kavi'nin yaptığı İstanbul 2010 AKB Ajansı'nın Yürütme Kurulu Başkanı Nuri Çolakoğlu, çeşitli iddiaların ardından nisan ayında görevinden ayrıldı.

Bir süre boş kalan koltuğa Yürütme Kurulu Üyesi Şekip Avdagiç getirildi. Çolakoğlu'nun anlaşmazlık yaşadığı Yürütme Kurulu Genel Sekreteri Eyüp Özgüç de, görevden alındı, yerine Yılmaz Kurt atandı. Ancak, yönetim değişikliği 2010 çalışmalarıyla ilgili ne iddiaları, ne de sıkıntıları ortadan kaldırdı.

Son günlerde, Atatürk Kültür Merkezi'nin yenilenmesi sürecinin önünün tıkanması ve İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti Ajansı'nın ana sponsoru olduğu İstanbul'dan başlayacak olan Avrupa Yelken Yarışı'nın iptal edilme riski gündemi meşgul etmeyi sürdürüyor. Şimdi kafalardaki soru şu: Son gelişmeler, İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti Ajansı yönetiminde yeniden taşları yerinden oynatır mı?

Kültür sanat işi kamuya bırakılmamalıydı

İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti Ajansı'nda aktif görev alan bazı isimler, tüm bu sorunların temelinin aslında kaynakların yönetimiyle ilgili olduğu görüşünde. Bu kültür ve sanat yönetimi gerektiren bir iş. Bunu bürokratik bir yapı altında yapmak ve idari bir merkezin altında yönetmek başından yanlış. Bütçeyi yönetecek insanların kültür profesyonelleri olması gerekiyordu.

Ayrıca, kaynakların tümünün kamudan gelmesi de sorun yaratıyor. Proje ortakları olmalı, bütçenin yüzde 40'ı belediyelerden, yüzde 30'u merkezi otoriteden ve geri kalanı da hayırsever kuruluşlardan gelmeliydi. Kar amacı gütmeyen kültürle ilgili sivil toplum kuruluşlarını da bu işin içine toplamak, bürokrasiye baskı yapmak gerekiyordu. Ancak, böyle karma bir bütçeyi yönetecek yeterince kültür profesyoneli Türkiye'de yok. Konu, karşımıza bir anlamda, bir entelektüellik sorunu olarak çıkıyor. Geline nokta, devleti 'yolunacak kaz gibi' gibi görülmekten öteye gidemedi.

Projelerin yüzde 90'ı işe yaramaz

Uygulamaya yöneltilen eleştirilerin bir bölümü de, İstanbul 2010 için kabul edilen projelerle ilgili. 2008'de Ajans'a verilen 78 milyon 487 bin 387 TL'nin 40 milyon 374 bin 233 TL'si harcandı. 2009'un ilk beş ayında harcanan miktar ise 32 milyon 387 bin 849 TL oldu.

Ajans'taki isimler, 2008'de aktarılan 40 milyon TL'nin neredeyse yüzde 90'ının "ıvır zıvır" projelere aktarıldığını, İstanbul 2010'un proje hurdalığı haline getirildiğini söylüyor. O projelerin hepsi yapılsa bile, yine 2010 başarısız olur görüşündeler. Çünkü, projeler birbirinden alakasız ve kopuk. Bürokrasi mantalitesi ile yönetildiği için projelere karışan çok, her kafadan bir ses çıkıyor.

Büyük firmalar neden girmedir sorulmadır

Son günlerdeki bir diğerk konu da, Atatürk Kültür Merkezi'nin (AKM) yenilenmesine ilişkin İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti Ajansı tarafından yapılan onarım ve yenileme ihalesiyle ilgili. İhaleye katılan 15 firma içinde en düşük teklifi veren Özsoy İnşaat Turizm Ticaret A.Ş. 64 milyon 883 bin 308 TL bedelle kazandı.

Yenileme ve onarım çalışmalarının yedi ayda tamamlanması planlanıyordu. Ancak, AKM'nin yenileme projesi tam start alacakken, İstanbul 9'uncu Bölge İdare Mahkemesi'nden gelen kararla tüm süreç sil baştan oldu. Mahkemenin ocak ayında Kültür Sanat ve Turizm Emekçileri Sendikası'nın (Kültür Sanat-Sen) AKM'nin yenileme projesi aleyhinde açtığı davada yürütmenin durdurulması kararı vermesi, süreci iyice içinden çıkılmaz bir hale soktu.

Mimarlar durumu anlatacak

Kültür Sanat-Sen, binanın önüne reklam panosu konacağı gerekçesiyle davayı açmıştı. Belirtilenlere göre, binanın önüne konacak panoda inşaat faaliyetiyle ilgili bilgi verilecekti. Bu söylentilerden, bilirkişilerin etkilenmiş olabileceği de konuşulanlar arasında. Davanın muhatabı Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın bir üst mahkemeye itiraz etmesi bekleniyor. Tabi, bu arada sürecin şeffaf işlemediği, inşaat alanında Türkiye'nin isim yapmış firmalarının bu prestijli ihaleye neden girmediklerinin sorgulanmadığı kaydediliyor. 2010'un, bu süreci yeniden şeffaf bir şekilde anlatması gerekiyor. Gelecek hafta, AKM'nin yenilenmesiyle ilgili çalışma grubu içinde yer alan mimarlar bir toplantı yaparak konuyla hakkında bilgi verecek.

İşin içindeki siyasetçiler ve kültür sanat insanları ya bunu Türkiye için büyük bir fırsata dönüştürecekler ya da sadece bir kez alınabilen bu unvanı değerlendirememenin vebalini üzerlerinde taşıyacaklar...

***

'Europa Race'in tek destekçisi Ajans değil'

Dün, Europa Race'a ilişkin bazı gazetelerde yer alan haberler üzerine İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti Ajansı, ana sponsoru olduğu yarışla ilgili yükümlölüklerini yerine getirdikini kaydetti. Yapılan açıklamada, şu bilgilere yer verildi: "Europa Race, çok destekçisi olan, farklı kentlerin merkezi yönetimlerinden Ajansımıza kadar pek çok değişik kurumun sponsorluğuyla yürütölmesi planlanan projedir. Yürütme Kurulu ve Bütçe Komisyonu, Ajansın 2009 bütçesi yüzde 70'lere varan oranda kesintiye uğramış olduğu halde, 9 mayısta Europa Race'e 500 bin avro gibi ciddi bir destekte bulunma kararı aldı. Bu karar, projenin sahibi Cumali Varer'e tebliğ edilmiş ve sözleşme tarafların karşılıklı mutabakatıyla imzalanmıştır. Sözleşme, 500 bin avromeblağın ödenmesi sürecini de düzenlemekte ve İstanbul Europa Race'te Ajans tarafından karşılanacak masraf kalemlerinin gerçekleşmiş olması şartını getirmektedir. Bu şart yerine geldikçe İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti Ajansı üzerine düşen yükümlölükleri sözleşme çerçevesinde yerine getirecektir. Basında yer alan haberlerde, Ajans, projenin tek destekçisiymiş gibi gösterilmekte, esasen projenin sahiplerinin diğerk destekçilerden almayı öngördükleri fonları bulamamalarından kaynaklandığını düşündüğümüz bir sorun, sanki sadece İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti Ajansı'nın kaynak yaratmamasından kaynaklanıyor gibi yansıtılmaktadır. Bu durum, gerçekte bağdaşmamaktadır."

Öte yandan, organizasyon şirketi Olay Nautic'in sahibi Cumali Varer ise, daha önce Taraf'a yaptığı açıklamada, Ajans'ın ana sponsor olduğunu belirtirken, Gençlik ve Spor Müdürlüğü tarafından kendisine verilen "yarışın finansmanında her türlü maddi ve manevi desteğin TC Devleti garantisi altında" olduğunu ifade eden belgeyi göstermişti. Varer, Türkiye'nin temin etmesi gereken tutarın 2.4 milyon dolar olduğunu belirtmiş, aksi halde yarışın iptal riskinin bulunduğunu söylemişti.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İş dünyasının Kürt sorunuyla yüzleşme zamanı

Pelin Cengiz 17.08.2009

Türkiye'nin demokratikleşme sürecinde önemli bir hamle olacak Kürt açılımı konusunda günlerdir toplantılar yapılıyor, bazı siyasilerin çıkışları ibretle izleniyor.

İçişleri Bakanı Beşir Atalay'ın "demokratik açılım" olarak nitelendirdiği çalışmaları yoğun şekilde sürüyor. "Çözüme en fazla yaklaştığımız dönem" iyimserliği içinde devam eden bu süreçte, TOBB ve TÜSİAD gibi sivil toplum kuruluşlarının önemi de bir kez daha ortaya çıkıyor. Geniş bir mutabakat zemini inşa etmek amacıyla konunun tüm taraflarıyla yapılan bu toplantılarda, ilk görüşülen sivil toplum kuruluşu da TOBB oldu. TOBB, örgüt yapısıyla Türkiye'de özel sektörün tamamını kapsayabilen tek çatı kuruluşu. Ancak, geçen hafta İçişleri Bakanı Atalay'la yapılan görüşmenin ardından TOBB cephesinden çok cesur bir açıklama duyamadık.

TOBB yönetimi, önce milliyetçi muhafazakar tabanının nabzını yoklayacak, ondan sonra oluşan mutabakat ya da ortak tavırla hareket edecek gibi duruyor. Nitekim, Bakan Atalay'la yapılan görüşmenin ardından TOBB Başkanı Rifat Hisarcıklıoğlu, benimsedikleri "katılımcı yönetim anlayışı" adına, genel politikaları belirlerken daima camialarının görüşlerini alarak hareket ettiklerini söyledi ve ekledi: "Bu konuda da prensibimizi sürdürerek, 365 oda ve borsamızla da istişare içinde olacağız." Katılımcılık adına bunlar önemli ancak elinin altında TEPAV gibi düşünce kuruluşu ve bir de üniversitesi bulunan TOBB'un, buralarda tartışmak yerine işi oda ve borsalarla istişare mekanizmasına havale etmesi olup bitenleri izleyip görelim tavrından kaynaklanıyor olabilir mi?

Bu hafta sıra TÜSİAD'da

Bakan Atalay'ın demokratik açılım turları bu hafta TÜSİAD'la devam edecek. TÜSİAD, bundan kısa süre önce DTP Genel Başkanı Ahmet Türk ile biraraya gelmişti. Karşılıklı iyi niyetlerin ele alındığı toplantının çıkışında, TÜSİAD'dan dikkat çekici herhangi bir açıklama gelmedi. TÜSİAD, salı günü Atalay ile görüşecek. Ağustos ayı TÜSİAD'da tatil ayı, 24 ağustosa kadar izinliler. TÜSİAD Başkanı Arzuhan Doğan Yalçındağ, Ekonominin Koordinasyonundan Sorumlu Devlet Bakanı Ali Babacan başkanlığında yürütülen Ekonomi Koordinasyon Kurulu toplantılarına da katıldığı için ona pek tatil yok gibi. Ancak, TÜSİAD diğer yönetim kurulu üyelerinin hepsini toparlamakta biraz zorluk çekebilir. Zaten, Bakan Atalay'a da, Ahmet Türk'e yaptıkları gibi iyi niyet bildirmekten başka pek söyleyecekleri birşey yok gibi. İhtiyatlı olarak hükümetin planını bekleyip görmek niyeti var. Eğilim, konuyla ilgili görüşlerin ekim ayında yapılacak Yüksek İstişare Konseyi toplantısında değerlendirilip,

kamuoyu ile paylaşılması yönünde.

Son dönemde yaşananlara bakınca, Türk iş dünyasının sivil toplum kuruluşları daha önce daha mı cesurdu demekten de kendimizi alamıyoruz. TOBB eski Başkanı Yalım Erez döneminde, TOBB 1990'lı yıllarda iki rapor hazırlattı. Bunlardan birini İktisadi Kalkınma Vakfı, diğerini ise Prof. Dr. Doğu Ergil hazırladı. Özellikle Ergil'in hazırladığı ve fırtınalar koparan rapor, yayınlanmasının ardından büyük tepkiler aldı. O dönemde, kısır döngüyü kırmak için Türkiye'nin en önemli sorunuyla ilgili bir tespit ortaya koymak istendi ancak tarafların başına gelmeyen kalmadı. Rapor DGM'lik oldu, TOBB içinde çalkantılar yaşandı.

TÜSİAD'ın 1997'de Prof. Dr. Bülent Tanör'e hazırlattığı Türkiye'de Demokratikleşme Perspektifleri başlıklı raporda, Kürt sorununa ilişkin önemli değerlendirmeler dikkat çekmişti. 1999'da Tanör'e ikinci bir çalışma yaptırılmış, ana dil, yerleşim yerleri adları, radyo ve TV yayınları, siyasi partiler gibi konulardaki gelişmeler değerlendirilmişti. 2001'de TÜSİAD, AB reformlarının hızlandırılması çağrısında bulunmuş, kültürel hakların tanınması için gerekli değişikliklerin yapılması ve dil yasaklarının kaldırılması gibi öneriler getirmişti. Yakın dönemde, TÜSİAD Prof. Dr. Zafer Üskül'e, Tanör'ün çalışmalarının ana temasını benimseyerek güncellenmiş yeni bir rapor yazdırdı. Üskül'ün bu raporu yine o dönemde fazlasıyla tartışma yarattı.

Bugün, açılımlar ve çözüm önerilerinde konuşulanlar, bu raporlarda yer alan tespit ve önerilerden çok farklı değil oysaki. Geçmişte konuyu tartışmaya açan, yayımladığı raporlarla önemli bir bilgi birikimi ve tecrübeye sahip olan TÜSİAD ve TOBB'un, şimdiki çekimserliği anlamak pek mümkün değil.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

ABD'li senatörlerin Türkiye çıkarması

Pelin Cengiz 30.08.2009

Geçtiğimiz hafta, hükümetin 'Kürt açılımı' ABD planı mı değil mi tartışmaları sürerken ve ABD'li think tank kuruluşları da yayınladıkları raporlarla Kürt sorununa ilişkin tavsiyelerini ortaya koydu. Bu arada, ABD Büyükelçiliği de yaptığı açıklamada, 'Kürt açılımı'nın bir ABD planı olduğu şeklindeki iddialara ilişkin tartışmalar konusunda, "Türkiye'nin demokratikleşmesini destekliyoruz ancak bu plan, bir Türk planıdır. Bu, Türkiye tarafından çözümlenmesi gereken ve çözümlenmekte olan bir iç meseledir" dedi. Ardından yine geçen hafta, ABD Temsilciler Meclisi Türkiye Grubu Eşbaşkanı Robert Wexler, Türkiye'ye gelerek bir dizi ziyarette bulundu. Wexler'in, yaptığı ziyaretlerin içeriği pek fazla basına yansımazken Wexler, Enerji Bakanı Taner Yıldız ile yaptığı görüşmenin ardından, Türkiye'nin Rusya ile enerji konusunda yaptığı işbirliğini desteklediğini kaydetti. ABD'li şirketlerin, Türkiye'nin enerji sektöründeki potansiyelini değerlendirmek için fırsat kolladığı malum. ABD'li pek çok şirket enerji pazarını yakından takip ediyor, Türk şirketleriyle ortaklıklar kuruyor. Tabi, ABD'li şirketlerin iştahı kaçmadan yenilebilir enerji yasasının çıkarılması da ayrıca önem arz ediyor. ABD'lilerin enerji dışında sağlık alanında da Türkiye'ye ilgisi var.

Genelkurmay İkinci Başkanı'na ziyaret

Geçen hafta böyleydi, gelelim gelecek haftaya... Bu akşam ABD Kongresi'nden dört yeni ve iki eski senatör Türkiye'ye geliyor. Senatörlerin, programında iş dünyasından, siyasetten ilginç isimler var. Geliş sebepleri "ilişkileri geliştirmek" şeklinde özetlense de, belli ki milletvekillerinin gündeminde de Türkiye'nin demokratikleşme hamlesi var. Bunun yanı sıra ekonomiyle ilgili gelişmeler de, konu başlıkları olacak.

Pazartesi günü senatörlere ABD'nin Ankara Büyükelçisi James Jeffrey, bir yemek verecek. Ardından, TOBB (Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği) Başkanı Rifat Hisarcıkıoğlu ve TEPAV Direktörü Güven Sak, Türkiye'nin genel ekonomik görünümüyle ilgili sunum yapacak. Ayrıca, Türkiye'nin yükselen bir enerji koridoru olmasıyla ilgili bilgi verilecek. Senatörler, Cumhurbaşkanı Abdullah Gül ve Başbakan Recep Tayyip Erdoğan ile de biraraya gelecek. Ayrıca, Genelkurmay İkinci Başkanı ile bir görüşmeleri olacak.

Ümit Fırat'tan sunum, Çalık'la buluşma

Ziyaretin İstanbul ayağında, iş dünyası ve dini liderlerle yapılacak temaslara var. Ermeni Patriği ve Yahudi Cemaati liderleri ile buluşacak milletvekilleri, "Kürt sorunu devlet politikası haline geldi, çözüme hiç bu kadar yaklaşmadık" diyen Kürt aydınlarından Ümit Fırat ile Ritz Carlton'da biraraya gelecek. Fırat'ın burada Kürt açılımıyla ilgili son gelişmeler hakkında bilgi vereceği belirtiliyor.

Bu arada, milletvekilleri biraraya iş dünyasından ilginç isimlerle de biraraya gelecek. Hem enerji hem de medya alanında hızla büyüyen Ahmet Çalık, bunlardan biri. Çalık Enerji, ABD'li Terra Insight Corp. isimli bir şirketle petrol ve gaz arama konusunda geçtiğimiz yıllarda bir ortaklık kurmuştu. Bir diğer isim de, Erdem Holding'in patronu Zeynel Abidin Erdem. Erdem, daha önce TABA (Türk-Amerikan İşadamları Derneği) Başkanlığı da yapmıştı. Milletvekilleri onuruna TABA ve Turkcell bir yemek verecek. Başmüzakereci Egemen Bağış'ın da katılacağı yemek, Mikla Restaurant'ta yapılacak.

Son olarak, ABD'li senatörler Türk-Amerikan İş Konseyi Başkanı Haluk Dinçer ve eşi Akbank Yönetim Kurulu Başkanı Suzan Sabancı Dinçer'in konuğu olacak. Biz de, gelecek hafta gerçekleştirilen temaslara verilen mesajların satır aralarına bakacağız...

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ruble ile gaz alımı Merkez'in kararını bekliyor

Pelin Cengiz 13.09.2009

Türkiye ile Rusya arasında yaşanan gümrük krizinin çözülmesinin ardında iki ülke arasındaki ticari ilişkiler de olumlu şekilde seyretmeye başladı. 2009'un başlarında Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün Rusya'ya yaptığı ziyaret ve ardından Rusya Başbakanı Vladimir Putin'in geçen ay Türkiye'ye gelmesi iki ülke arasındaki ticaretin ruble ile yapılmasına da imkân sağladı.

Kriz döneminde iki ülke arasındaki ticari ödemelerde ciddi sıkıntılar yaşandı. Türk işadamları, kriz öncesi ihraç ettikleri malların ödemelerini Ruslardan zamanında alamadı. Ruslar, ödemelerindeki gecikmeye yeterli oranda

döviz stokuna sahip olmamalarını gösterdi. Ardından iki ülke arasında yapılan ortak mutabakatla ruble ile ticaret yapılabilmesinin yolu açıldı. Garanti Bankası başta olmak üzere beş Türk bankası, ödemelerin ruble ile yapılabilmesi için gerekli altyapıyı oluşturdu. Geçen hafta İstanbul Tekstil ve Konfeksiyon İhracatçı Birlikleri (İTKİB) tarafından düzenlenen bilgilendirme toplantısı için Moskova'daydık. 300 milyon doları deri sektörünün olmak üzere Rusya'dan yaklaşık 1,5 milyar dolarlık alacağı olan ihracatçılar, ruble ile ticaretten umutlu. Hazır giyim ve konfeksiyon ihracatçıları beş yılda 5 milyar dolarlık ihracat hedefini de şimdiden koymuş durumda. Hatta, Vestel, Efes, Arçelik ve Tofaş gibi şirketlerin ruble ile ihracata başlamış bile.

Merkez'in kötü tecrübeleri var

İhracatçılar, Türkiye'ye gelecek rublenin Merkez Bankası'nda toplanarak Türkiye'nin petrol ve doğalgaz alımlarında kullanılmasını istemiş, ancak Merkez Bankası böyle bir uygulamayı gerçekleştirmeye yanaşmamış. İhracatçılara göre, bu durum risk teşkil etmeyecek ancak şimdilik bu formül geride kalmış. Aslında, rublenin rezerv para olması konusunda Rusların ciddi açıklamaları ve çalışmaları var. İTKİB Başkanı Hikmet Tanrıverdi, şu anda Avrupa ülkelerinden daha avantajlı olduğumuzu söylüyor ve şöyle devam ediyor: "Biz o günlerde Türkiye'de toplanacak rublelerin Merkez Bankası kanalıyla toplanması ve Türkiye'nin 29 -30 milyar dolar civarındaki doğalgaz ve petrol ürünleri alımının ruble ile ödenecek şekilde kontratlara eklenmesinin ciddi bir risk olmayacağını söyledik. Doğalgaz anlaşması yaparken bugün döviz kaç para o fiyattan sabitleyip yüzde 10'unu o günkü sabit kurla ruble olarak almayı taahhüt edeceksiniz ve siz o rubleyi toplayıp daha sonra Rusya'ya göndereceksiniz. Ancak, Merkez Bankası üzerinden Libya ve Irak'la daha önce bu tür ufak uygulamalar yapılmış. Banka, her defasında zarar etmiş. Tabi, bunlar siyasi iradenin verdiği kararlar. Merkez Bankası, o nedenle çok karışmak istemiyor. Burada top şimdi Merkez'de. Hükümet, ileride gazın şu kadarını ruble ile alacağız diye bir konuyu masaya getirebilir."

İşlemin başlamasının üzerinden dört ay geçmesine rağmen 1.35 milyar rublelik ticari işlem yapılırken, bunun 450 milyon rublelik kısmı ise tahsilat olarak gerçekleşti. Ruble kullanımının artmasının ardından Romanya ve Ukrayna'nın para birimleriyle de ticaret yapılması için girişimler başlatılıyor.

Rusya'da 1,5 yılda 1500 Digitürk sattı

Türklerin müteşebbisliğinin önüne hiçbir şey geçemiyor. Digitürk Asia olarak Rusya'da Digitürk'ün distribütörlüğünü yapan İfo şirketinin sahibi Murat Şahinöz de, ruble ile ticaret tanıtım toplantısına katılan işadamları arasındaydı. Lig TV başta olmak üzere spor, belgesel ve çocuk kanallarının rağbet gördüğü Rusya'da İfo, 1,5 yılda 1500 adet Digitürk satışı gerçekleştirmiş. Şirket, Rusya'da müşterilerine kendi isim ve adreslerine aktivasyon yapıyor, Türkiye'den yasal olmayan yollarla getirilerek kullanılan yüksek miktardaki Digitürk decoder ve kartları da yasal hale getiriyor. Talebin beklenenin üzerinde olduğunu söyleyen Şahinöz, Kazan ve St. Petersburg kentlerinde de acenteleri olduğunu ve yakında bazı Afrika ülkelerinde de hizmet vermeye başlayacaklarını belirtti. .

Çalışma vizesi kotaları işadamlarının en büyük derdi

Rusya'da işadamlarının en büyük sıkıntılarından biri çalışma izinlerinin alınamaması. Vize verilemediği dönemlerde büyük zorluklar yaşıyor, şirketler Rusya'da çalışan elemanlarını turist vizesiyle ülkeye getirtmek zorunda kalıyor. Çalışma izinleriyle ilgili en büyük sorunun kotaların çok az çıkartılması olduğunu söyleyen Desat Elektrik Mekanik şirketinin Moskova Ofisi Direktörü Hasan Zunbulcan, "10 bin kişilik kota çıkarılıyor, bu da hemen doluyor. Sadece Moskova'da çalışan 10-15 civarında beyaz yakalı var" diyor. Krizden Rusya'nın da önemli oranda etkilendiğini ve şu anda ellerindeki projelere devam ettiklerini, yeni iş alamadıklarını dile getiren Zunbulcan, "Biz iki tane 1 milyar dolarlık enerji santrali yapıyoruz. Şu anda işler biraz yavaşlasa da durmadık. Ancak, yeni iş alamıyoruz" dedi.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sarkozy'nin G-20'deki kumpasına kimse yüz vermedi

Pelin Cengiz 04.10.2009

Eylülün sonlarında ABD'nin Pittsburgh kentinde yapılan G-20 zirvesi, liderlerin dünyanın tanık olduğu en büyük krizden sonraki üçüncü buluşması oldu. Önce Kasım 2008'de Washington'da, daha sonra Nisan 2009'da Londra'da biraraya gelen G-20 liderleri, krizden çıkışın yolunu birlikte bulma ve hayata geçirme konusunda – her ne kadar bazı konularda ciddi fikir ayrılıkları yaşasalar da- son derece kararlı. Bu ülkeler, dünya ekonomisinin yüzde 90'ına yakını temsil etmesi açısından önemli. Nitekim, İstanbul'da devam eden IMF-Dünya Bankası Yıllık Toplantıları'nda son G-20 zirvesinde alınan kararlara fazlasıyla atıf yapılıyor, hatta IMF Başkanı Dominique Strauss-Kahn, bu konuyla ilgili olarak sanayileşmiş yedi ülkenin artık merhum olduğunu ve G-20 ülkelerinin küresel sorunları çözme iradesinin çok daha güçlü olduğunu söyledi.

G-20 toplantılarına G-8'i oluşturan ABD, Almanya, Kanada, Fransa, İngiltere, İtalya, Japonya ve Rusya'nın yanı sıra gelişmekte olan ekonomiler katılıyor. Bunlar da Türkiye, Brezilya, Güney Afrika, Suudi Arabistan, Arjantin, Avustralya, Çin, Şili, Güney Kore, Hindistan, Endonezya ve Meksika olarak sıralanıyor. İspanya, Hollanda, İsveç, Singapur ve Tayland'da konuk ülke sıfatıyla yer alırken, AB, IMF ve Dünya Bankası da G-20'ye katılan kurumlar arasında.

G-14 önerisi gündeme alınmadı

G-20 zirvesi öncesinde Fransa Cumhurbaşkanı Nicolas Sarkozy, bankacıların primlerine kısıtlama getirilmesi yönünde çıkışlarda bulunmuş, zirvede buna ilişkin bir düzenleme olmaması halinde zirveyi terk edeceği tehdidinde bulunmuştu. Sarkozy'nin o günlerde hedefindekiler sadece bankacılar değilmiş. Sarkozy, G-20'nin fazlasıyla kalabalık olduğunu, o nedenle bazı ülkelerin çıkarılması gerektiğini ve dolayısıyla G-20'nin G-14'e indirilmesini teklif etmiş. Sarkozy'nin gruptan çıkarılmasını istediği ülkeler ise Arjantin, Avusturalya, Güney Kore, Endonezya, Suudi Arabistan ve Türkiye. Toplantıların öncesinde Sarkozy, bu konuyu dile getirmiş ancak ciddiye alınmamış. Diğer ülkelerden destek bulamayınca da konu gündeme dahi getirilmemiş. Fransa'nın Türkiye ile her zaman çok iyi ikili ilişkileri olduğunu söyleyen Sarkozy'nin, Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliğine

karşıtlığı ise herkes tarafından bilinen bir gerçek. Avrupa Birliği'nde Türkiye'yi görmek istemediği için imtiyazlı ortaklıktan Akdeniz Birliği'ne kadar çeşitli formüller ortaya koyan Sarkozy'nin ayak oyunları bu kez tutmadı. Zira, burası Avrupa Birliği değil G-20...

Sarkozy'nin bu tutumu ve Türkiye ile ilgili niyetleri hükümet ve dışişleri tarafından da yakında izleniyor. 8 ekimde Fransa'da Türk Mevsimi etkinlikleri kapsamında Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, Sarkozy ile biraraya gelecek. Bakalım, Sarkozy'nin buradan Türkiye'ye yönelik mesajı ne olacak?

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Onları artık kimse durduramaz

Pelin Cengiz 09.10.2009

Biri, ailesi 1915 sonrası Muş'tan kalkıp Marsilya'ya gelen ve bugün Ermeni diasporasının kalesi olarak nitelendirilen Marsilya'nın Belediye Başkan Yardımcısı Didier Parakian. Fransa Cumhurbaşkanı Nicolas Sarkozy'nin partisi UMP'de siyasetçi. Aynı zamanda dünyaca ünlü bir moda markası olan Parakian'ın da sahibi. Diğeri, Türk kamuoyunun yakından tanıdığı, iş dünyasının önde gelen isimlerinden Murat Yalçıntaş. AKP'nin kurucularından olan Yalçıntaş, eğitimi, insan ilişkileri ve siyasi geçmişinin getirdiği tecrübeye sahip bir işinsanı. Türkiye ile Ermenistan ilişkilerinde tarihi bir sürecin yaşandığı bugünlerde, Türk iş dünyasının önde gelen isimlerinden Yalçıntaş ile Ermeni diasporasının önemli bir temsilcisi, barış sürecini geliştirmek için el ele verdi. Yalçıntaş ile Parakian, Ermeni diasporası ile Türkiye'nin yakınlaşması için çok sıkı bir lobi faaliyeti yürütüyor.

Birlikte Erivan'a gidecekler

Özel hayatlarında da yakın dost olan Yalçıntaş ve Parakian, Türkiye Mevsimi etkinlikleri kapsamında Marsilya'da gerçekleştirilen ve iki tarafın iş dünyasını buluşturan toplantıların ardından bunun bir benzerini 2010'da İstanbul'da, ardından da Erivan'a yapmayı hedefliyor. Konuyla ilgili olarak yaptığı açıklamada Parakian, "Diaspora içinde Türkiye ile yakınlaşmayı istemeyen çevreler, beni namlunun ucuna getirdi. Ancak Türkiye-Ermenistan ilişkilerinde başlayan yeni süreci kimse durduramaz" derken, Yalçıntaş ise, "Son derece tarihî bir fırsat yakaladık. İşadamları olarak bu sürece elimizden geldiği kadar destek vereceğiz" dedi.

Türkiye'de çok şey değişti

Türk gazetecilerle biraraya gelen Parakian, futbol diplomasisi ile başlayan ilişkilerin bu aşamaya gelmesinden çok mutlu olduklarını belirterek, şunları söyledi: "Geçen hafta Sarkozy tüm Ermeni diasporası ile biraraya geldi, ben de oradaydım. Türkiye ile ilişkilere diasporanın bir kısmı destek verirken, bir kısmı da bu yakınlaşmaya karşı. Ermenistan Cumhurbaşkanı Serj Sarkisyan, vizyon sahibi bir cumhurbaşkanı. O da, 'Türkiye ile tabusuz konuşmayı öğrenmemiz lazım' diyor. Soykırım konusu sonradan gelecek ikinci bir aşamadır. Türkiye'de birçok şey çok değişti. Dink cinayeti, futbol diplomasisi... Sanırım, artık iki ülke yeterince olgunlaştı ve ilişkilerini

bundan sonra resmîleştirebilir.”

Tarihî açılıma çok yaklaştık

Ermenistan’ın Türkiye’ye sattığından 27 kat fazlasını Türkiye’nin Ermenistan’a sattığını dile getiren Parakian, “Bazı Türk entelektüelleri geçtiğimiz haftalarda buraya özür dilemek için geldi. Marsilya’da 1915 felaketiyle ilgili entelektüeller biraraya geldi. Bu Türk sivil hayatının da ilerleme kaydettiğini gösteriyor. Toplumlarda her zaman radikal milliyetçi insanlar vardır. Gerek Ermenistan’da gerekse Türkiye’de... Bugün tarihî bir açılıma çok yaklaştık. Marsilya Belediye Başkan Yardımcısı olarak, Fransa-Ermenistan Ticaret Odası Başkanı olarak ve Ermeni kökenli bir Fransız vatandaşı olarak bu açılımın gerçekleşmesi için elimden gelen her şeyi yapmaya hazırım. Murat Yalçıntaş değerindeki insanlarla karşılaştığımız zaman beraberce ‘business diplomasisi’ yapmak için elimizden geleni yapıyoruz. Marsilya’ya geldi ve önemli şirket temsilcileri ile onları karşıladık. Gelecek yıl ümit ediyorum ki biz de şirket sahiplerini ziyaret ederiz. Daha sonra da karma bir heyetle Erivan’ı ziyaret etmeyi ümit ediyoruz” dedi. Kibele gemisine yapılan protesto gösterileri ile ilgili olarak da, politikanın ayrı, ekonominin ayrı olduğunu ifade eden Parakian, “Avrupa’daki en kuvvetli ve kudretli diaspora burada. Ermeni diasporası maalesef karşılamamanın en düşük düzeyde tutulması için baskı yaptı. Fakat bir süreç başlamıştır ve bu süreci artık hiçbir şey durduramaz” dedi. Gerek Türkiye gerek Ermenistan gerekse diaspora olarak tarihî bir fırsat yakalandığını söyleyen İstanbul Ticaret Odası Başkanı Murat Yalçıntaş, “Bizler diğer insanlarla barış içinde yaşamaya mecburuz. Barış içinde yaşamamanın adımlarını atmak da her şeyden önce biz işadamlarına düşer. Ülkeler ve halklar arasında kalıcı bir dostluk olacaksa, bunun birinci yolu ekonomik ilişkilerin kurulmasıdır. Biz de bunu için buradayız” dedi.

Daha önce 1915 Olayları ile ilgili olarak ABD ve Rus arşivlerindeki belgelere dayanan iki tane kitap bastırdıklarını, bunu gerçekler ortaya çıksın diye yaptıklarını belirten Yalçıntaş, şöyle devam etti: “Türkiye’nin Ermenistan’la ilgili attığı adımlarla, bizim yaptığımız ekonomik girişimler üst üste geliyorsa, bu da bunun artısıdır, bonusudur. Bu yakınlaşmada çorbada tuzumuz bulunuyorsa, ilişkileri biraz daha geliştirebiliyorsak, işadamlarını biraz daha yakınlaştırebiliyorsak büyük mutluluk. Parakian’la, Ermenistan’a birlikte gitmek konusunda anlaşmıştık. Sarkisyan, Fransa’ya geldiğinde Ermeni diasporasına ‘Ermenistan olarak Türkiye ile yakınlaşıyoruz. Bunu desteklemek zorundasınız’ dedi. 1915 Olayları’ndan bahsederken Türkiye’yi rahatsız edecek sözleri sarf etmekten uzak durdu. Parakian, vizyoner ve öngörülü bir insan. Bir şeyler yapmak istiyor. Bunun için de güçlü idareciler lazım.”

“Ortak bulursam Türkiye’de yatırım yaparım”

İstanbul’da Abdi İpekçi Caddesi’nde markasının isim hakkını verdiği bir mağaza ile Türkiye’de temsil edilen Parakian, geçen yıl tüm dünyada 68 milyon avro ciro yapmış bir moda markasının sahibi. İstanbul Moda Günleri’ne de katılan Parakian, bir ortak bulması halinde Türkiye’de yatırım yapmak istiyor. Parakian, “İstanbul’da kendi ürünlerimi sergilemek için henüz Türk piyasasının anahtarını bulamadım. Çünkü Türkler tekstil ve hazır giyimde çok ilerdeler ve çok zevkliler. Benim İtalya ve Fransa’da mağazalarım var. Eğer bir ortak bulabilirsem, Türkiye’de de yatırım yaparım” dedi.

Fransa Ermenileri Yozgat'ı anlatıyor

Pelin Cengiz 11.10.2009

Geçen hafta, bir grup gazeteci Fransa'da Türkiye Mevsimi etkinlikleri kapsamında İstanbul Ticaret Odası'nın, Marsilya Ticaret ve Sanayi Odası ile birlikte Fransa'da gerçekleştirdiği etkinliklere katıldık. Türkiye ve Ermenistan ilişkilerinin normalleşme sürecine girmesi yönünde önemli adımların atıldığı bir dönemde, Marsilya'da diaspora Ermenileri ile biraraya gelmiş olmak da biz gazetecilere farklı bir deneyim yaşattı. Marsilya'da bulunduğumuz beş gün boyunca, çok sayıda Ermeni ile konuşma fırsatı bulduk. Marsilya'da sayıları 85 bini bulan Ermenilerin büyük çoğunluğu Türkiye'den göç etmiş Ermenilerden oluşuyor. Hayatlarında hiç görmedikleri, hiç gitmedikleri Malatya'dan, Yozgat'tan, Tokat'tan, Diyarbakır'dan, Erzurum'dan, "Biz oralıyız" diye bahseden, ama aynı zamanda Türkiye'den gelecek her habere, her adıma oldukça hassas ve temkinli yaklaşan, hala evlerinde Türkçe, hatta Kürtçe konuşan insanlar...

En milliyetçi olanları, "Ben Taşnak zihniyetindeyim" diyenleri bile iki ülke arasındaki sınır kapısının açılmasından, protokollerin yapılmasından yana. "Geçmişte olanlar geçmişte kalmış artık, ama en azından hiç birşey olmadı demesinler" diyecek kadar da sağduyulu. Ama herşeyden önemlisi diasporanın kalesi olarak nitelendirilen fanatik Ermenilerin sayısının ne kadar azaldığına, itiraz eden ve sesi yüksek çıkanların sayısının azaldığına, hem Türkiye'deki değişim sürecine, hem de Ermenistan'ın ortaya koyduğu iradeye saygı duyulduğuna tanık oluyoruz. Ancak, bazı Ermeni işadamları sürecin futbol diplomasisi ile başlamasından rahatsız. Herşey masaya gelmeli ve masada konuşulmalı. Ayrıca, normalleşme ve yakınlaşma sürecine mutlaka soykırımın tanınmasının da dahil edilmesini, önemli ve olmazsa olmaz olarak görüyorlar. Buna rağmen, tartışmayı bu kelimeye odaklamak yerine, acıların paylaşılması ve tabusuz bir yakınlaşmanın gereğine inanıyorlar. 100 yıllık bir sessizliğin ve ilişkisizliğin yarattığı olumsuzluklara rağmen bu dengeyi kurabilmiş olmaları şahit olduğumuz başka bir nokta.

Türkiye'nin gelecek dönemdeki inandırıcılığı çok önemli. Türkiye'nin alacağı ve uygulayacağı kararlara yönelik ciddi bir güvensizlik var. Bu noktada, Türkiye'nin diaspora Ermenilerine göstereceği yakınlık, daha fazla biraraya gelmeyi sağlayacak etkinlikler, zihinlere kazınmış kodların silinmesinde bin anlam kazanabilir. Çünkü onlar, anlaşılacak, anlaşılacak için konuşmak, anlatmak ve o hiç görmedikleri memleketlerini bir gün görebilmenin umudunu taşıyorlar...

***

İTO'nun ilk başkanı da bir Ermeni'ydi

İstanbul Ticaret Odası'nın Ermeni meselesine yaklaşımındaki değişimin hızına da şapka çıkarmamak elde değil. Bundan yaklaşık iki yıl önce İTO, Ermeni soykırımı iddialarının asılsız olduğunu ortaya koymak niyetiyle olsa gerek, birkaç kitap çalışması yapmıştı. Bunlardan biri Ermenistan'ın ilk Başbakanı Ovanes Kaçaznuni'nin 1923'te Taşnak Partisi konferansında yaptığı konuşmanın kitaplaştırılarak, dört dilde basılıp onbinlerce adet dağıtılmasıydı. Bu kitabı İşçi Partisi Genel Başkanı Doğu Perinçek'in oğlu Mehmet Perinçek'in Lenin Kütüphanesi'nde bulup 2005'te yayınladığını da hatırlatalım. Tam o sıralarda Osmanlı arşivlerinde yapılan çalışmalarda fark edildi ki, İstanbul Ticaret Odası'nın ilk Başkanı bir Ermeni. 1880'de Dersaadet Ticaret Odası adıyla kurulan odaya 1897'de ölümüne kadar 18 yıl Aristaki Azaryan başkanlık etti. 19'unun gayrimüslim

olduğu İTO'nun 24 kişilik ilk yönetim kurulu, aslında o dönemin hem sosyal hem de ticari durumunu çok iyi anlatıyor. İTO, şimdilerde kuruluş yıllarını ve ilk başkanını anlatan bir kitap hazırlığında. Kitap bitmiş, basılmak üzere matbaaya gönderilmiş. Önümüzdeki günlerde büyük bir lansmanla tanıtımı yapılacaktı.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Anadolu Grubu'nda ikinci kuşak çatışması

Pelin Cengiz 19.10.2009

Bundan 60 yıl önce Kamil Yazıcı ve İzzet Özilhan tarafından kurulan Anadolu Endüstri Holding, geçtiğimiz hafta Yazıcı ailesinin ikinci kuşak üyelerinden Osman Yazıcı'nın bazı gazetecilere verdiği röportajlar nedeniyle biraz karıştı desek yeridir. Osman Yazıcı, Kamil Yazıcı'nın kardeşi Nuri Yazıcı'nın dört oğlundan biri. Osman Yazıcı'nın anlattığına göre, kendisi 2001 yılında geçirdiği bir kalp krizi sonrası ara verdiği iş yaşamına kısa süre önce geri döndü. Amacı da, grubu farklı bir platforma taşımak...

Yazıcı'nın niyetleri iyi hoş ancak Holding'den gelen açıklama Yazıcı'nın bu istekleriyle pek uyum göstermiyor. Zira, Anadolu Endüstri Holding'ten gelen açıklamaya göre, Yazıcı'nın Holding'de hiçbir hissesi bulunmuyor, sadece Yazıcılar Holding'te binde 1 hissesi var. Ayrıca, Anadolu Endüstri ve bağlı şirketlerin hiçbirinde görev ve yetkiye sahip değil. Hatta Yazıcı, 15 yıldır Holding'de hiçbir görev almamış durumda.

'Abank benim sayemde alındı'

Gelelim Yazıcı'nın açıklamalarına... Osman Yazıcı, Anadolu Endüstri Holding'i halka açmak istediğini ancak diğer yönetimin buna taraftar olmadığını, holdingin menfaatine bir iş yaptığını ve bu konuda yine yönetimle konuşup ikna etmeye çalışacağını anlattı.

Yazıcı, "12 yıl önce Efes Pilsen'in üreticisi Erciyes Biracılık'ı ben tek başıma halka açtım. O zamanda yönetim ve aileler bana karşı çıktı. Ben bu girişimi planlı ve hızlı hamlelerle beni engellemelerine fırsat vermeden gerçekleştirdim. Herkes bana ateş püskürdü, ama birkaç yıl sonra holding bu halka açılmadan sonra büyüdü ve yine benim sayemde tüm bira grubu tek çatı altında birleşti. Bu parayla Abank'ı Doğan Grubu'ndan aldılar. Erciyes'i halka açmasaydık, Banka ayakta duramazdı. Banka çok büyüdü ve talipleri de çıktı. Ancak, benim yokluğumdaki dönemde alınan hatalı kararlar sonucunda banka satılma aşamasına geldi. Ancak, o satış şans eseri BDDK'dan döndü. Bankanın bizde kalmasından çok memnunuz" dedi.

Holding'in yönetimine talip olacak

Yazıcı'nın üzerinden durduğu bir diğer konuda holdingin yönetim kurulu başkanlığı ile ilgili.

Osman Yazıcı'nın Mart 2010'da Anadolu Endüstri Holding'te yönetim kurulu üyeliği başlayacaktı. Ardından

da niyeti holdingin yönetim kurulu başkanlığına adaylığını koymak. Yazıcı, bir diğer hedefinin de enerji sektörüne girmek olduğunu, Karadeniz’de durma aşamasına gelen santral girişimlerinin piyasanın güçlenmesiyle birlikte yeniden canlandırılması olduğunu söylüyor. Yazıcı’nın başka iddialı hedefleri de var. Şu ana kadar yurtdışında yapılan yatırımlarını yurtiçine çekmeyi planladığını söyleyen Yazıcı, “Erbakan döneminde ülkenin ve ekonominin gidişatından korktuk ve alkollü içecek grubu başta olmak üzere yatırımları yurtdışında yapmaya başladık. Efes’i yatırımsal anlamda Türkiye’ye geri çekmek en büyük hedefim” diyor.

Gruba yakın kaynaklar, Osman Yazıcı’nın bu tür açıklamaları geçmişte de yaptığını, ancak bu açıklamaların Holding’i kesinlikle bağlamadığını söylüyor. Gelişmeleri izleyip göreceğiz...

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

El Beşir Boşnaklardan daha mı fazla din kardeşi

Pelin Cengiz 08.11.2009

Geçen hafta, bu yıl dördüncüsü düzenlenen Türk Ürünleri Sergisi vesilesiyle yakın tarihin en karanlık sayfalarından birine sahne olan Saraybosna’daydık. 14 yıl önce yaşanan katliamın izlerini şehrin kaldırımlarında, binaların cephelerinde, insanların yüzlerinde hâlâ en canlı haliyle görebilmek mümkün.

Binlerce insanın ölümüyle sonuçlanan katliamların üzerinden 14 yıl geçmesine rağmen hâlâ sorumlular ceza almış değil. Bosnalı Sırpların eski lideri Radovan Karadzic’in yakalanmasının üzerinden 15 ay geçmesinin ardından yargılanmaya başlaması da onlar için yeterli değil. Boşnaklar için, bu yargılama “adalet yerini buldu” duygusu yaratmıyor, vicdanları rahatlatmıyor. Çünkü, onlara göre Karadzic savaşın, hatta etnik temizliğin aktörlerinden sadece bir tanesi. Yargılama süreci sona erdiğinde insanlık aklanmayacak, katliamların vebali bu duruma seyirci kalanların, hatta destek verenlerin bugünkü gibi üzerlerinde duracak. Nitekim, daha önce Müslüman Boşnaklara yönelik soykırımın mimarlarından, eski devlet başkanlarından Biljana Plavsic, 11 yıl hapis cezasına çarptırılmış. İsveç’te bir hapishanede tutulan Plavsiç, cezasının üçte ikisini tamamladıktan sonra, Stockholm Hükümeti’nin sürpriz kararıyla salıverilmişti. Emri verenlerin mi, yoksa onları ölüme terk edenlerin mi suçlu olduğu hâlâ tartışmalı bir konu.

Her şeye rağmen bu derin acılara şahit olmuş Boşnaklar, zaman içinde intikam almak gibi bir duygu içinde değil. Ancak, o dönemde hemen hiç sebepsiz şekilde ve savunmasız olarak maruz kaldıkları vahşete bundan sonraki “olası haller için” hazırlıklı olmak istiyorlar. Sohbet ettiğimiz Boşnaklar, “Nasıl o dönemde sebepsiz şekilde Sırpların vahşetine, zulmüne uğradıysak, Onlarla yaşamaya devam ettiğimiz sürece yine aynı şeyler söz konusu olabilir. Nasıl daha öncekinin bir nedeni yoktu, şimdi de bir neden gerekmez” diyor. Sırplar tarafından ailelerinden bir kadının mutlaka tecavüze uğradığı, pek çok kişinin boğazlanarak öldürüldüğü hikâyeleriyle büyüyen binlerce Boşnak çocuğu, şimdilerde biraz daha savaşçı yetiştiriliyor.

Ülkenin ve önemli kentlerin ciddi bir imara ihtiyacı var. Türkiye’nin Bosna Hersek’e yaptığı toplam yatırım tutarı sadece 68 milyon dolar ve son derece düşük bir rakam. Türkiye, bu rakamla Bosna Hersek’e yatırım yapan ülkeler arasında 10’uncu sırada. Ülkede kalkınma süreci yaşanıyor ve akla gelebilecek her türlü işbirliğine, her türlü yatırıma ihtiyaç var. Hamaseti elden bırakmayanlar, din kardeşi olduklarını söyleyenler, hele hele ortak kültür ve tarihi geçmiş söylemini sık sık kullananlar için, bu dönem bu ülkeye desteği göstermek yönünde çok uygun...

Son günlerin en hassas konularından biri şüphesiz, Darfur'daki katliamların sorumlusu, Uluslararası Ceza Mahkemesi'nin tutuklama kararı verdiği Sudan Devlet Başkanı El Beşir'in Türkiye'ye gelecek olması. Bu ziyaret nedeniyle hem ABD'nin hem de Avrupa Birliği'nin tepkisini göze alan Türkiye'nin verdiği mesajlar, El Beşir'in ziyaretini epeyce sahiplenir nitelikte. 2010'da günlük 1 milyon varil petrol üretimine ulaşacak Sudan'daki toplam Türk yatırımları ise 115 milyon dolar. Bosnalılara gereken desteği vermeyen Türkiye'nin, El Beşir'e gösterdiği bu yakınlık neyle açıklanabilir? Üstelik Darfur'daki Müslümanın Müslümana yaptığı bir katliamdı. Dış politikada arabuluculuk ve açılım politikalarında denge sağlayabilmek, işine gelen katliamı unutup, işine gelmeyen unutmayanlara da cevap olur...

Belediye'den 2010'a para yok

Saraybosna'da bulunduğumuz sürede kendisi de bir Boşnak olan İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti (AKB) Ajansı Yürütme Kurulu Başkanı Şekib Avdagiç ile de sohbet etme fırsatı bulduk. Süreçle ilgili bilgi veren Avdagiç, 110 civarında projenin tamamlandığını, 300 civarında projenin de planlandığını ifade ederek, "Kasım sonunda etkinlik takviminin lansmanı yapılacak, 23 kasımda iletişim kampanyamız başlayacak. 16 ocakta da resmî açılış etkinliği olacak" dedi.

Bugüne kadar İstanbul 2010 ile ilgili bütçe, beklenti ve hedeflerin çok abartıldığını söyleyen Avdagiç, "İstanbul'daki önemli bir ilçenin belediye başkanı 'Bu çatıdaki antenleri ne zaman kaldıracaksınız' diye sordu. Bu abesle iştigal. Çöp konteynırlarının düzenlenmesi bile bizden istendi. İstanbul'daki her sorun İstanbul 2010 ile ekleniyor. Bu her ne kadar sivil bir inisiyatif olarak başlatıldı ve kamuda bugüne kadar pek yapılmayan bir uygulama ile sivil toplum kuruluşlarının ağırlıklı olarak oluşturduğu bir yürütme kuruluyla kamu kaynaklarını kullanmaya izin vermiş olsa bile, kamu 'bütçenin yüzde 70'ini restorasyona, yüzde 30'unu kültür sanata kullanacaksınız' dedi. 2009 bütçesi 200 milyon lira. Şehir efsanesi yaratılarak, 800 milyon lira diye söylendi. Bu 200 milyon liranın da çok sınırlı bir kısmını nakden tahsil ettik. 2010 bütçesi de 300 milyon lira olarak belirlendi."

Kurumlar krize mi takıldı

İl Özel İdaresi'nin ve İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin 10'er milyon lira vermesi gerektiğini belirten Avdagiç, "Belediye hiç para vermiyor. Bütçede belediyeden talep edilen 10 milyon lira var. Sanıyorum, İstanbul Belediyesi'nin gelirlerindeki düşüşe bağlı olarak 2009'da bunu alamayacağız. İstanbul Ticaret Odası ve İstanbul Sanayi Odası da 1'er milyon lira verecekti. İTO, 500 bin lira verdi ama İSO, hiç vermedi" dedi.

Ayasofya'da yedi, Topkapı Sarayı'nda 12 proje yürüttüklerini dile getiren Avdagiç, "Topkapı'da çok önemli bir iş yaptık. Hiç hak etmememize rağmen dayak yedik, yoğun eleştiriye uğradık. Topkapı ile ilgili Stratejik Vizyon Planı hazırlattık. Düşünebiliyor musunuz, sarayın içinde bir hastane olacak ve hayat kadınları orada muayene edilecek? Yavaş yavaş bunlar çıkartılıyor. Matbaa Meslek Lisesi ve Telekom Binası Topkapı'dan çıkartılıyor. Geçen hafta Ermeni Ortodoks Kilisesi Vekili ile görüştük, Kumkapı'daki kilisenin bir kültür sanat eserine dönüştürülmesi için prensip kararı aldık. Burası ikinci bir Aya İrini olacak. Musevi Cemaati ile de sinagog restorasyonu yapacağız, burası da kültür sanat merkezi haline gelecek" dedi.

Konser için 40 milyon lira isteyen oldu

Orhan Pamuk'un aynı isimli romanında anlatılan Masumiyet Müzesi için verilen para son günlerde gündemi meşgul eden bir diğer konu. Pamuk'un bir şehir müzesi için Çukurcuma'da 1,5 milyon liraya bina aldığını, binayı kendi adına değil vakıf adına kayıt ettirdiğini söyleyen Avdagiç, "Nobel Ödülü almış bir sanatçıya destek vermeyeceğiz de kime vereceğiz? Binayı almış, vakıf adına kayıt ettirmiş. Biz de 700 bin lira katkı sağladık. Şimdi adını vermeyeceğim, herkesin yakından tanıdığı ünlü ve hatta ödüllü bir sanatçımız bizden konser vermek için 40 milyon lira istedi. Vermedik, geri çevirdik" dedi.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Rekabet Kurumu'ndaki başkanlık rekabeti

Pelin Cengiz 06.12.2009

Piyasanın tekeli düzenlemelerden uzak şekilde işlemesi, ekonominin gerçek rekabet koşullarında çalışması ve tüketicilerin korunması noktasında büyük bir önem atfedilen Rekabet Kurumu'nda sekiz aydır başkanlık krizi yaşanıyor. Rekabet Kurumu, bir KİT değil, özerk bir kurum ancak, özel çıkarların etki alanına girmekten kurtulamıyor. 1996'da yapılan Gümrük Birliği anlaşmasının ardından yasalaşan Rekabet Kurumu, toplumun genel çıkarlarını ilgilendiren konularda karar aldığı için bağımsızlığı özellikle önemli. Örnek vermek gerekirse, son dönemde Doğan Grubu'nun Axel Springer'e hisse satışını inceleyen Kurumun incelemeler sonrası vereceği karar, Doğan Grubu'nun geleceğinde önemli rol oynayacak.

Sekiz aydır başkan seçilemiyor

Şimdi gelemes meseleye... Kuruluşundan bu yana iktidarların çeşitli müdahalelerine maruz kalan Rekabet Kurumu'nda en son müdahale kurum başkanının atanmasıyla ilgili yasa değişikliği konusunda oldu. 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 22. maddesi göre, "Bakanlar Kurulu, Rekabet Kurulu'nun göstereceği üç aday arasından birisini başkan olarak görevlendirir" diyor. Bu madde, "Bakanlar Kurulu, Rekabet Kurulu üyeleri arasından başkanı görevlendirir" şeklinde değiştirilmek istendi. Bu madde, Kurumun başına tamamen iktidarın istediği bir kişinin getirilmesinin önünü açacaktı, ancak gelen tepkiler nedeniyle askıya alındı. Bu yasa değişikliğinin yapılmak istenmesiyle ilgili süreç ise şöyle gelişti.

24 nisanda Rekabet Kurulu, yeni başkan seçimi için üç kişinin ismini belirleyip Bakanlar Kurulu'na gönderdi. Rekabet Kurumu Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik'in 8. maddesi uyarınca Bakanlar Kurulu'nun, kendisine sunulan üç isim arasından birini bir ay içinde başkan olarak görevlendirmesi gerekirken, olayın üzerinden sekiz ay geçmesine rağmen henüz görevlendirme yapılmış değil. Duyumlara göre, gönderilen listede iktidarın istediği ismin yer almamış olması nedeniyle görevlendirme yapılmadığı, bu nedenle da adaylardan çekilmelerinin istendiği, ayrıca mevcut Başkan Mustafa Parlak'ın adının listeye konması yönünde telkinlerde bulunulduğu belirtiliyor. Kurul üyeleri ise, Parlak'ın başkanlığı döneminde ortaya iyi bir performans koyamadığını, aynı kişinin bir altı yıl daha başkanlık yapması halinde Kurumun önemli kayıplar yaşayacağını ve kendisinin yetersiz bulunması nedeniyle üç aday arasına konmadığını kaydediyor. İktidarın Mustafa Parlak

ısrarı nereden geliyor diye bakarsak, ANAP'tan iki dönem Rize Milletvekilliği yapmış Parlak'ın milletvekili olmadan önceki görevi ise Çaykur Genel Müdürlüğü. Mesut Yılmaz'ın hemşehrisi, asıl mesleği ise ziraat mühendisliği. Milletvekilliğinden sonra Rekabet Kurulu Üyesi olan ve başkanlık koltuğuna oturan Parlak'ın, kuruma yakın çevreler Cumhurbaşkanı Abdullah Gül ile olan yakınlığından bahsediyor. Siyaset rüzgârı zaman içinde onu AKP saflarına estirmiş olmalı ki, 2007 seçimleri öncesi AKP'nin Rize mitinglerinde yer almış ancak AKP'den beklediği milletvekilliği davetini alamamış.

Başkan adaylarından Ersin çekildi

Öte yandan, başkanlık için Bakanlar Kurulu'na gönderilen listedeki üç isimden biri olan Mehmet Akif Ersin, kısa süre önce, başkan adaylığından çekildiğini Rekabet Kurumu'na bildirmiş. Hatta, dilekçesinde, sekiz aylık süreç sonrasında, "başkanlık teklif edilse bile, atama makamıyla olan yönetim anlayışlarının farklı olması nedeniyle başkanlığı kabul etmeyeceğini" dile getirmiş. 1993-1999 yılları arasında Sanayi Bakanlığı'nda Tüketicinin ve Rekabetin Korunması Genel Müdürlüğü'nde Genel Müdür Yardımcısı ve Genel Müdür olarak görev yapmış olan Ersin, 2005'ten bu yana da Rekabet Kurulu Üyesi. Bakanlık bünyesinde tüketicinin korunması, rekabetin korunması gibi kanun tasarılarının hazırlık aşamalarında bulunmuş olan Ersin, OECD, UNCTAD ve Dünya Ticaret Örgütü gibi kuruluşlarda konuyla ilgili çalışma gruplarında yer almış. Kurulda konuyla ilgili en fazla bilgi ve deneyime sahip kişi olan Ersin'in Kurumun yıpranmaması için adaylıktan çekildiği belirtiliyor. Ersin, kurum yıpranmasın diye adaylıktan çekilirken, birileri başkanlık için yasayı değiştirmeye kalkıyorsa, yıpranma çoktan başlamış anlamına gelmiyor mu?

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Rekabet Kurumu'ndaki başkanlık rekabeti

Pelin Cengiz 06.12.2009

Piyasanın tekelci düzenlemelerden uzak şekilde işlemesi, ekonominin gerçek rekabet koşullarında çalışması ve tüketicilerin korunması noktasında büyük bir önem atfedilen Rekabet Kurumu'nda sekiz aydır başkanlık krizi yaşanıyor. Rekabet Kurumu, bir KİT değil, özerk bir kurum ancak, özel çıkarların etki alanına girmekten kurtulamıyor. 1996'da yapılan Gümrük Birliği anlaşmasının ardından yasalaşan Rekabet Kurumu, toplumun genel çıkarlarını ilgilendiren konularda karar aldığı için bağımsızlığı özellikle önemli. Örnek vermek gerekirse, son dönemde Doğan Grubu'nun Axel Springer'e hisse satışını inceleyen Kurumun incelemeler sonrası vereceği karar, Doğan Grubu'nun geleceğinde önemli rol oynayacak.

Sekiz aydır başkan seçilemiyor

Şimdi gelelim esas meseleye... Kuruluşundan bu yana iktidarların çeşitli müdahalelerine maruz kalan Rekabet Kurumu'nda en son müdahale kurum başkanının atanmasıyla ilgili yasa değişikliği konusunda oldu. 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 22. maddesi göre, "Bakanlar Kurulu, Rekabet Kurulu'nun göstereceği

üç aday arasından birisini başkan olarak görevlendirir" diyor. Bu madde, "Bakanlar Kurulu, Rekabet Kurulu üyeleri arasından başkanı görevlendirir" şeklinde değiştirilmek istendi. Bu madde, Kurumun başına tamamen iktidarın istediği bir kişinin getirilmesinin önünü açacaktı, ancak gelen tepkiler nedeniyle askıya alındı. Bu yasa değişikliğinin yapılmak istenmesiyle ilgili süreç ise şöyle gelişti.

24 nisanda Rekabet Kurulu, yeni başkan seçimi için üç kişinin ismini belirleyip Bakanlar Kurulu'na gönderdi. Rekabet Kurumu Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik'in 8. maddesi uyarınca Bakanlar Kurulu'nun, kendisine sunulan üç isim arasından birini bir ay içinde başkan olarak görevlendirmesi gerekirken, olayın üzerinden sekiz ay geçmesine rağmen henüz görevlendirme yapılmış değil. Duyumlara göre, gönderilen listede iktidarın istediği ismin yer almamış olması nedeniyle görevlendirme yapılmadığı, bu nedenle da adaylardan çekilmelerinin istendiği, ayrıca mevcut Başkan Mustafa Parlak'ın adının listeye konması yönünde telkinlerde bulunulduğu belirtiliyor. Kurul üyeleri ise, Parlak'ın başkanlığı döneminde ortaya iyi bir performans koyamadığını, aynı kişinin bir altı yıl daha başkanlık yapması halinde Kurumun önemli kayıplar yaşayacağını ve kendisinin yetersiz bulunması nedeniyle üç aday arasına konmadığını kaydediyor. İktidarın Mustafa Parlak ısrarı nereden geliyor diye bakarsak, ANAP'tan iki dönem Rize Milletvekiliği yapmış Parlak'ın milletvekili olmadan önceki görevi ise Çaykur Genel Müdürlüğü. Mesut Yılmaz'ın hemşehrisi, asıl mesleği ise ziraat mühendisliği. Milletvekilliğinden sonra Rekabet Kurulu Üyesi olan ve başkanlık koltuğuna oturan Parlak'ın, kuruma yakın çevreler Cumhurbaşkanı Abdullah Gül ile olan yakınlığından bahsediyor. Siyaset rüzgârı zaman içinde onu AKP saflarına estirmiş olmalı ki, 2007 seçimleri öncesi AKP'nin Rize mitinglerinde yer almış ancak AKP'den beklediği milletvekilliği davetini alamamış.

Başkan adaylarından Ersin çekildi

Öte yandan, başkanlık için Bakanlar Kurulu'na gönderilen listedeki üç isimden biri olan Mehmet Akif Ersin, kısa süre önce, başkan adaylığından çekildiğini Rekabet Kurumu'na bildirmiş. Hatta, dilekçesinde, sekiz aylık süreç sonrasında, "başkanlık teklif edilse bile, atama makamıyla olan yönetim anlayışlarının farklı olması nedeniyle başkanlığı kabul etmeyeceğini" dile getirmiş. 1993-1999 yılları arasında Sanayi Bakanlığı'nda Tüketicinin ve Rekabetin Korunması Genel Müdürlüğü'nde Genel Müdür Yardımcısı ve Genel Müdür olarak görev yapmış olan Ersin, 2005'ten bu yana da Rekabet Kurulu Üyesi. Bakanlık bünyesinde tüketicinin korunması, rekabetin korunması gibi kanun tasarılarının hazırlık aşamalarında bulunmuş olan Ersin, OECD, UNCTAD ve Dünya Ticaret Örgütü gibi kuruluşlarda konuyla ilgili çalışma gruplarında yer almış. Kurulda konuyla ilgili en fazla bilgi ve deneyime sahip kişi olan Ersin'in Kurumun yıpranmaması için adaylıktan çekildiği belirtiliyor. Ersin, kurum yıpranmasın diye adaylıktan çekilirken, birileri başkanlık için yasayı değiştirmeye kalkıyorsa, yıpranma çoktan başlamış anlamına gelmiyor mu?

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

TÜSİAD üyeleri Ümit Boyner'i başkan ister mi

Pelin Cengiz 13.12.2009

TÜSİAD Başkanı Arzuhan Doğan Yalçındağ'ın yılbaşında görevi bırakacağını açıklamasından bu yana TÜSİAD'da yeni başkan arayışı sürüyor. Üyeler arasında yapılan ankette, genel teamülün Ferit Şahenk ve Ümit Boyner yönünde olmasının ardından cuma günü yapılan Yüksek İstişare Konseyi toplantısında TÜSİAD başkanlığı için adı geçen Doğu Holding'in patronu Ferit Şahenk, başkanlığa aday olmadığını açıkladı. Kulislerde, Tayfun Beyazıt ve Haluk Dinçer gibi isimlerin yanı sıra Ali Kibar'ın da adının geçiyor olmasına rağmen, başkanlık için en güçlü isim şimdilik Ümit Boyner gibi görünüyor.

Ancak, bu o kadar da kesin değil. Başkan kim olacak sorusunun cevabı, TÜSİAD'ın başkanlık seçiminde kritik bir önemi olan Başkanlar Konseyi'nin 18 aralıkta yapılacak toplantısında aranacak. Aralarında Bülent Eczacıbaşı, Rahmi Koç, Feyyaz Berker, Güler Sabancı, Tuncay Özilhan, Erkut Yücaoglu ve Cem Boyner gibi isimlerin bulunduğu Başkanlar Konseyi, bu toplantıda üyeler arasında yapılan başkanlık anketinin sonuçlarını değerlendirecek. TÜSİAD'ın Yüksek İstişare Konseyi Başkanı Mustafa Koç, bir süre önce yaptığı açıklamada, bu toplantıda elde edilen tüm görüşlerin istişare edileceğini söylemiş ve yeni başkanın yönetim kurulu içinden olacağı mesajını vermişti. Başkanlık için teklif götürülecek isim, bu toplantıdan sonra ortaya çıkacak.

TÜSİAD tarihinde ilk kez bir kadını başkan seçtikten sonra hemen ardından ikinci kez kadın başkan seçilmesini istemeyen üyelerin de bulunduğu duyumuna fazla kulak asmazsak, TÜSİAD üyeleri, Ümit Boyner gibi liberal bir başkan ister mi?

TÜSİAD, Türkiye'nin son dönemdeki en önemli gündem maddesi demokratik açılımla ilgili, 1997'de rahmetli Bülent Tanör'e "Türkiye'de Demokratikleşme Perspektifleri" konulu bir rapor hazırlatarak, 12 yıl önce bu konuda önemli bir adım atmıştı. Tanör, anadilde eğitim, Kürtçe televizyon, yerleşim yeri adı gibi önerilerini sıraladığı rapor nedeniyle bazı çevrelerin tepkisi almış, ancak TÜSİAD raporun arkasında durmuştu. Öte yandan, TÜSİAD, Türkiye'nin Avrupa Birliği sürecine en büyük desteği vermiş ve hâlâ da vermeye devam eden Türkiye'nin en önemli sivil toplum kuruluşlarının başında geliyor. TÜSİAD'ın yukarıda saydığımız konulardaki tutumu ve müktesebatı Boyner'in profiline çok uygun olsa da, Ümit Hanım, TÜSİAD'ın yaşlı kanadına bol gelebilir. Ümit Boyner, bugüne kadar yaptığı açıklamalarla liberal tercihini göstermiş bir yönetici. Boyner, bir açıklamasında, "Camiyle kışla arasında bir Türkiye tükendi. Aynı fikirde olmasanız da başkalarının hakları için de savaşımalısınız. Demokrasinin özü bu. Aslında demokratikleşme de böyle oluyor. Bildiğiniz doğrularla belli mücadeleleri vermek zorundasınız. Ama bu yasaklayarak ya da kutuplaşarak olmaz. Ben Türkiye'ye çok güveniyorum. Ne yapacağız, nereye gideceğiz" demişti. Bir başka açıklamasında, türbana kişisel özgürlükler bakımından olumlu baktığını belirterek, "Okumak ve eğitim, tıpkı sağlık gibi devletin vatandaşlara vermek zorunda olduğu bir konu. Ama olayın bugün yapılaş biçimi o kadar acayip ki! Oysa özgürlüklerle ilgili yapılacak bir sürü şey var, mesela Alevilerle ilgili bir sürü şey yapılabilir. Ne yazık ki türban sadece bir amaç olarak ortaya kondu. Bir de tamamen dini simge haline getirildi. Verilen mesaj çok çarpık. Ve ben buna karşıyım. Yani gündeme geliş şekli ve uygulama adına yapılanlar yanlış oldu. Belki ilk başta yani 1989'da böyle yasak konmasaydı, türban simgesel hale gelmeyecekti. Şimdi zorlamaca, anayasa ile yapılanca tarafları gerdi. Bu süreç herkesi, sivil toplum örgütlerini de katarak daha farklı bir şekilde yapılabilirdi oysa" diyerek hem cesaretini ortaya koymuş, hem de hiçbir TÜSİAD üyesinin yapamadığı açıklamaları yapmıştı. Bu kadar cesur açıklamalar yapabilen, liberal bir başkana TÜSİAD'ın yer yer muhafazakâr, ağırlıklı laik ve biraz da ulusalcı üyeleri ne kadar sıcak bakar? Herkesin başkan olmamak için uzak durduğu ateşten bir gömlek haline gelen bu koltuğa kim oturacak yakında göreceğiz...

Ümit Boyner: “Öncelikli hedefim etkin bir yönetim kurulu oluşturmak”

Pelin Cengiz 20.12.2009

Patronlar Kulübü TÜSİAD’da (Türk Sanayici ve İşadamları Derneği) başkanlık koltuğuna 2010 itibariyle Ümit Boyner’in oturması, cuma günü Koç Holding’te yapılan TÜSİAD Başkanlar Konseyi’nin Boyner’e başkanlık için tavsiyede bulunacağını açıklanmasıyla kesinleşti. Böylece, TÜSİAD iki dönem üst üste bir kadın tarafından yönetilmiş olacak. Aslında, Başkanlar Konseyi’ne çok da fazla iş kalmamış gibiydi, zira TÜSİAD üyeleri arasında yapılan ankette, genel teamül Ferit Şahenk ve Ümit Boyner yönünde çıkmış, Yüksek İstişare Konseyi toplantısında TÜSİAD başkanlığı için adı geçen Doğu Holding’in patronu Ferit Şahenk de, başkanlığa aday olmadığını açıklamıştı. Şahenk, gerekçe olarak da işlerinin yoğunluğunu göstermişti. Konuşulanlara göre, Şahenk’in, Genel Kurul’da TÜSİAD yönetimden de çekilmesi bekleniyormuş. Neden ise yine aynı, işlerinin yoğunluğu.

Geçen hafta, TÜSİAD üyelerinden Selçuk Yaşar’ın, “Cuma günü Koç Holding’de toplanıyoruz. Muharrem Kayhan’ın başkan olması düşünülüyor” demesi durumu biraz karıştırırsa da, Boyner’in kafalardaki isim olduğu cuma günü netleşti. 21 Ocak 2010’da yapılacak seçimli Genel Kurul’da TÜSİAD sandığa son dakika bir sürpriz isim çıkmazsa, Boyner ile gidecek.

Karardan çok gurur duydum

Dün, hem Ümit Hanım’ın düşüncelerini öğrenmek, hem de bundan sonra nasıl bir TÜSİAD göreceğimizin ipuçlarını bulmak için Ümit Boyner’i aradık. Ümit Boyner, “TÜSİAD Başkanlar Konseyi’nin kararı benim için çok büyük bir teveccüh, bu karardan çok büyük gurur duydum. 21 Ocak 2010 tarihine kadar önümde beş hafta gibi bir süre var ve çok kısa bir sürede değil bu. İlk hedefim etkin bir yönetim kurulu oluşturmak ve ardından bu yeni yönetim kurulunu genel kurula sunmak” diyor.

Ekibin desteğini almak istiyorum

Ümit Hanım, başkanlığı döneminde mutlaka net, kararlı ve belki de biraz radikal bir başkan olacaktır. Çünkü, kendisinin bugüne kadar verdiği demeçlerdeki söylemlerinin ne kadar cesaret gerektiren söylemler olduğunu biliyoruz. Boyner, bununla ilgili olarak da, “Başkan olarak çalışmaya başlamadan önce bir şey söylemek istemiyorum ama evet bir tavrım, bir tarzım var. Ancak, ilk olarak ekip üzerinde duruyorum. Etkin bir ekip oluşturarak, o desteği almak ve ekip çalışmasıyla etkili olmak istiyorum. Bu TÜSİAD’ın kurumsallaşması açısından çok önemli. Gerçi TÜSİAD kurumsallaşma anlamında belli bir noktaya geldi, bunu daha ileriye götürmek istiyorum. Türkiye’nin her zaman çok büyük meseleleri oldu, hâlâ da var. Biz bu konuları her zaman yapıcı ve olumlu bir yaklaşımla değerlendireceğiz ve çözüm üreteceğiz, analitik olmaya çalışacağız. TÜSİAD olarak çözüm üreten bir sivil toplum kuruluşu olarak konumlanacağız” diyor. Eşi Cem Boyner’in de 1989-1990 döneminde iki yıl TÜSİAD Başkanlığı yapan Ümit Boyner, eşinin de her zaman kendisine destek olduğunu, bundan sonra yanında olacağını söylüyor.

20 yıl sonra ikinci Boyner

Halen TÜSİAD'da Başkan Yardımcısı olan Boyner, TÜSİAD'ın Avrupa Birliği'nde sürdürdüğü Tanıtım Komisyonu'nun başkanı. TÜSİAD'ın yanı sıra KAGİDER (Kadın Girişimcileri Derneği) ve Özel Sektör Gönüllüleri Derneği gibi örgütlerde görevleri var. İş hayatına bankacılıkla başlayan Ümit Hanım, kariyerine Cem Boyner'le yaptığı evlilikle birlikte Boyner Holding'te devam etti. Başkan Yardımcılığı yaptığı dönem içinde başkanlığa iyice ısındı. Ne tesadüftür ki, Ümit Hanım'ın 21 Ocak 2010'da Genel Kurul'da devralacağı görevi, 20 yıl önce eşi Cem Boyner de üstlenmişti. Turgut Özal'lı yıllarda Cem Boyner, o dönemde yaptığı radikal çıkışlarla ve açıklamalarıyla adından çokça söz ettirmişti. 1990'larda kurduğu siyasi parti Yeni Demokrasi Hareketi'nin ardından TÜSİAD Başkanlığı döneminde liberal ve değişim sloganlı çıkışları yankı uyandırmıştı. Ümit Hanım da, Türkiye meseleleriyle yakından ilgili, en az eşi kadar siyasi gündemle ilgili net öneri ve tavrını ortaya koyabilen bir tarza sahip. Ümit Boyner'li TÜSİAD'ın bundan sonra fazlasıyla konuşulacaktır. Ümit Hanım'ın bu görevi hakkıyla yerine getireceğine inanıyorum... Allah yolunu açık etsin...

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sendikalarda değişim zamanı

Pelin Cengiz 10.01.2010

Türkiye'nin gündemini son günlerde gerilim dozu zaman zaman artan demokratik açılım, sokak olayları, tehcirler, suikast girişimleri ve kozmik odalar işgal ediyor.

Türkiye'nin bir de kendi yolunda ilerleyen bir AB gündemi var ki, belki de en büyük demokratik açılımlardan biri o. Devlet Bakanı ve Başmüzakerecilik koltuğunda birinci yılını dolduran Egemen Bağış, 2010 yılı için geliştirdiği stratejiyle ilgili olarak geçen hafta Bahçeşehir Üniversitesi'nde yaptığı konuşmada detaylar verdi. Türkiye'nin tam üyelik müzakereleri için önünde toplam 35 fasıl var, bunların 12'si açıldı, 18 fasıl ise Kıbrıs meselesi, Fransa'nın vetosu gibi siyasi ambargolarla açılmıyor. Geriye hükümetin açabileceği dört beş fasıl kalıyor. Hükümet, AB ile müzakere sürecinde yol alabilmek için bu yıl bu fasılları açmakta kararlı. Müzakere süreciyle eşzamanlı olarak siyasi reformlara da ağırlık verilecek.

İş dünyası örgütleri yapmayın demişti

Siyasi engellemelerin olmadığı ve bu yıl açılabilmesi mümkün başlıklar gıda güvenliği, kamu alımları, rekabet ile sosyal politika ve istihdam olarak sıralanıyor ki, hükümetin son dönemde çalışmalarını yoğunlaştırdığı başlıklardan biri de bu sosyal politika faslı. Hükümetin daha önce geçen yılbaşında açma girişiminde bulunduğu 19 numaralı sosyal politika ve istihdam faslı, TOBB ve Türk-İş gibi iş dünyası örgütlerinin talebiyle açılmamıştı. Vergilendirme faslının açıldığı dönemde, bu faslın da açılması istenmiş ancak bu iki kuruluşun başkanları, "Türkiye hassas bir dönemden geçiyor. Küresel bir ekonomik hassasiyet içindeyiz. Şimdi bunu

ellemeyin, çünkü aramızda anlaşılamadığımız konular var, yapmayın” dediği için ötelenmişti. Hükümet, o dönemde kanunu Meclis’ten geçirebilirdi ama o faslı o dönemde bir kenara koydu.

Toplantı yapılacak

Bu faslın açılması demek sendikalar yasasının da büyük oranda değişmesi demek. AB, bir sendikanın bir işyerinde toplu iş sözleşmesi yapabilmesi için işyerinde çalışanların tamamının yüzde 50’sinin bir fazlası yani yüzde 50+1 üyesinde örgütlü olmasına ilişkin barajın düşürülmesini istiyor. Sendikalar bu oranın AB’de olduğu gibi yüzde 30 olmasını öneriyor. Ancak bu öneriye işveren kanadı ciddi direnç gösteriyor. Hükümet ise bu konuda kararlı. Önümüzdeki günlerde TOBB ile işçi ve işveren sendikalarının da yer aldığı bir toplantı yapılacak ve konu ele alınacak.

Egemen Bağış, geçen haftaki konuşmasında, bu konudaki kararlılığını da şöyle ortaya koydu: “Sendikaların da işçilerin haklarının korunması konusunda şeffaflaşmaya hazır olmaları gerekiyor. Bugün Türkiye’de aylık maaşı 50 bin liranın üzerinde olan işçi sendikası önderleri var. Cumhurbaşkanı maaşının beş katı maaş alan işçi önderleri varken, bana kimse işçilerin haklarını savundukları konusunda bir şeyde bulunmasın. Türkiye, AB üyesi olacaksa sadece devlet kurumlarıyla değil, her kesimle üye olacak.” Örgütlerin kaçacak yeri kalmadı gibi, artık eteklerdeki taşları dökme zamanı...

Hariri geliyor, Lübnan’la da vizenin kalkması gündemde

Ortadoğu’da istikrarın simgesi olarak görülen babası Refik Hariri’nin 2005’te öldürülmesinin ardından politikaya giren ve son seçimlerde zaferle çıkarak Lübnan Başbakanı olan Saad Hariri, 10-12 ocak tarihlerinde beraberinde dokuz bakan ve işadamı heyetiyle Türkiye’ye geliyor. Ziyarette, Başbakan Erdoğan ile Hariri’nin çeşitli alanlarda işbirliği anlaşmaları imzalamasının yanı sıra iki ülke arasında karşılıklı olarak vizenin kaldırılması da gündemde. Kısa süre önce Türkiye, Suriye ile de karşılıklı olarak vizeyi kaldırmıştı.

Lübnan’daki hükümet, yakın geçmişin yaralarını sararak, gergin ilişkiler yaşadığı komşularıyla istikrar sağlamayı amaçlıyor. Saad Hariri’nin, Lübnan’ın Refik Hariri’nin suikasta kurban gitmesinden sorumlu tuttuğu Suriye’ye, Başbakan olur olmaz gitmesi de bunun bir göstergesi. Her ne kadar politikaya babasının öldürülmesinin ardından bir anlamda ‘itilmiş’ olan ve özünde hala işadamlığı taşıyan 1970 doğumlu Saad Hariri’nin Başbakanlığı döneminde, Lübnan’ın yapıcı, işbirliği ağırlıklı, bölgede istikrara önem veren farklı bir politika izleyeceği şimdiden görünüyor.

Bilindiği gibi, Hariri ailesinin kontrolündeki Saudi Oger Grubu’nun Türkiye’de çeşitli yatırımları var. Türk Telekom’un 2005’te yüzde 55’ini 6 milyar 550 milyon dolara satın aldıktan sonra MNG Bank’ı alıp, Turkland’a (T-Bank) dönüştüren Saudi Oger Group, Türkiye’de başka sektörlerle de ilgileniyor. Finans, telekom, enerji ve inşaat alanlarındaki yatırımlarıyla Ortadoğu’nun en önemli grupları arasında yer alan Saudi Oger Group, bir süre önce Türkiye’de bir sigorta şirketi almak istediklerini açıklamıştı. Grubun yatırımlarının yüzde 40’ının Türkiye’de yer aldığı ve son dört yılda Türkiye’ye yaptığı yatırım miktarının 7 milyar dolardan fazla olduğu belirtiliyor. Grubun, enerji sektöründe agresif büyüme hedeflediği, çeşitli özelleştirmelerle ilgilendiği kamuoyuna yansıyan gelişmelerden sadece birkaçı. Beraberinde işadamı heyetiyle gelecek olan ve kısa süre

önce Türk işadamlarına yatırım daveti yapan Hariri'nin ziyareti, yeni dönemde Türkiye'nin komşularla ilişkilerde açılım politikasının bir parçası olabilir.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İstanbul'a Ankara ağırlığı

Pelin Cengiz 18.01.2010

Son birkaç yıldır İstanbul, 2010 Avrupa Kültür Başkenti olmaya hazırlandı; bunun için bir Ajans kuruldu, projeler için bütçe verildi. Son bir yılda 2010 Avrupa Kültür Başkenti Ajansı ile ilgili yazılıp çizilmeyen kalmadı ve 16 ocakta nihayet Haliç Kongre Merkezi'nde resmî açılış töreni yapıldı. İstanbul'un hem tarihsel ve kültürel hem de Avrupalı özelliklerini ön plana çıkaran bir açılış bekleyenlerin ne yazık ki hevesleri kursaklarında kaldı.

Taksim'de Tarkan, Kadıköy'de Mor ve Ötesi, Beylikdüzü'nde Nil Karaibrahimgil, Bağcılar'da Zara, Pendik'te Kırış, Sultanahmet'te Mercan Dede sahnede yken, Haliç'te de Yekta Kara yönetimindeki konserde davetliler birbirinden kopuk, eklektik ve kimi zaman İstanbul'la ilgisi olmayan parçaları dinlediler... Borodin'in *Prens Igor* operasından *Poloveç Dansları*'nın, Verdi'nin *Requiem*'inin hadiseyle alakası dinleyenlerce pek anlaşılamadı.

İnsanın ister istemez, İstanbul temalı parçalardan oluşan düetler neden yok, açılış gecesine özel ve daha sonra hep dinlenecek parçalar neden yapılmadı diyesi geliyor ama artık bunları sorgulamak için geç... Kültürden, sanattan anladığımız bir diğer şey ise, artık sünnet düğünlerinin bile vazgeçilmezi olan havai fişek gösterisi oldu. Şehirdeki konserlerin yarattığı trafik kaosu bir yana, İstanbul'la ilgili böylesi büyük bir organizasyonun yapıldığı bir gecede, Beşiktaş ile İstanbul Büyükşehir Belediyesi maçının neden oynatıldığının izahı da güç. Açılış gecesini için 8,5 milyon lira harcandıysa, İstanbul'un tüm zenginliklerinin sergilenmesi, İstanbullunun bu etkinliklere katılması ve İstanbulluluğu hissetmesi gerekirdi ki, artık bunu da sorgulamanın bir anlamı yok.

Hayati Yazıcı organizasyonu

Gelelim Haliç'teki açılış gecesine... İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti Ajansı, Avrupalı bakanların ve diplomatların davet organizasyonunu Dışişleri Bakanlığı üzerinden gerçekleştirmiş. Çoğu kültürle ilgili olmak üzere Avrupa dışından da bakanlar açılışa icabet ettiler. Her şey protokol kuralları gereği hazırlandı. Ancak, İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti Koordinasyon Kurulu Başkanı ve Devlet Bakanı Hayati Yazıcı'nın son dakika müdahalesi ile tüm organizasyon değiştirildi. Yazıcı'nın diplomatik kurallara göre Dışişleri Bakanı'nın yaptığı oturma planını alt üst ettiği söyleniyor. Buna rağmen konuk bakanların ön sıralarda Türk bakanların yanına oturması sağlanabilirdi. Yazıcı'nın müdahalesinin bir organizasyon bozukluğuna yol açtığı aşikâr.

Açılışın diğer yüzü

Ankara'dan katılan bakanlarla birlikte protokol gereği ön sıralarda oturması gereken yabancı bakanlara

önlerde yer kalmayınca, hemen hepsi arka sıralarda oturmak zorunda kaldı. Bakan sayısı çok olunca, salondaki koruma sayısı davetli sayısı ile yarışır hale geldi. Başbakan Erdoğan'ın, kürsüde İstanbul'da camilerin, havraların ve kiliselerin sırt sırta olduğunu, ezan seslerinin çan seslerine karıştığını söylemesinden az önce Fener Rum Patriği Bartholomeos oturduğu dördüncü sıradan kaldırılıp beşinci sıraya oturtulurken, Hahambaşı İsak Haleva ile Ermeni Patrikhanesi Ruhani Meclis Başkanı Aram Ateşyan'a yer bulunamadı. Onlar da salona girmeden Kongre Merkezi'ni terk etti.

Protokol skandalının zirvesi, AB Bölgeler Komitesi Başkanı Luc van der Brande'nin konuşmasını yapmak üzere sahneye davet edilmesi oldu. Konuşma yapacağı daha önce kendisine söylenmeyen Brande'nin de arka sıralardan sahneye uzanması epey güç oldu.

Türkiye, son yıllarda NATO zirvesi, Eurovision şarkı yarışması, IMF-Dünya Bankası yıllık toplantıları gibi çok sayıda önemli organizasyona ev sahipliği yaptı. Büyük oranda da bu işlerden alınının akıyla çıktı. Ancak, başından beri pek çok eleştiriye maruz kalan İstanbul 2010 ile ilgili tüm olup bitenler her işin Ankara'nın bürokrat mantığı ile yapılamayacağını gösteriyor. Tamamen kültürel, sanatsal ve tarihsel zenginliklerin anlatımıyla ilgili organizasyonlara siyasetçilerin eli daha az değmeli.

Gecenin organizasyonu, Başbakan Erdoğan'ın salondakiler tarafından çok beğenilen İstanbul aşkı temalı konuşması ile çelişkiler taşıyordu. Açılış gecesi, İstanbul'un Avrupa kültür başkenti olduğunu ne kadar yansıttığı tartışılır ama siyasetin kültüre müdahale etmemesi gerektiğinin iyi bir örneği olduğu kesin...

Daha önce uluslararası organizasyonlarda dünya standardında işler yapılırken, İstanbul 2010'la ilgili beceriksizlik herkeste şaşkınlık yarattı. İstanbul 2010, Allahtan İstanbul'a yakışmayan bu açılış gecesi ile sınırlı değil. Tüm yıl boyunca sürececek yüzlerce etkinliğin açılış gecesi hüsrانını unutturmasını ümit ediyoruz.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Talat'a muhalefette Eroğlu - Asil Nadir güçbirliği

Pelin Cengiz 14.02.2010

Türkiye'nin Kıbrıs'tan bir an önce askerlerini çekmesini isteyen Avrupa Birliği İlerleme Raporu'na tepki gösteren Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın, raporun tek taraflı, gerçeklerle bağdaşmayan ve kabulü mümkün olmayan unsurlar içerdiğini söylemesinin hemen ardından tesadüf Kıbrıs'tayım. Erdoğan'ın raporla ilgili olarak, 2004'te yapılan referanduma atıfla söylediği, "Annan Planı'na Kuzey Kıbrıs'ta destek yüzde 65 çıkarken, Güney Kıbrıs'ta yüzde 75 hayır oyu çıkıyor. Nasıl oluyor hâlâ burada Türkiye ve Kıbrıslı Türkler suçlu hale geliyor. Bu Avrupa Parlamentosu'nun gözü kör müdür Allah aşkına" yakınmasının zamanlaması ilginç. Bu sözlerin ardından son dönemde Kıbrıs'ta neler olup bittiğine yönelik ufak bir ufuk turuyla durumu özetleyelim.

Talat ne yapacak

18 nisanda Ada'nın kuzeyinde cumhurbaşkanlığı seçimi var. Şu ana kadar UBP'nin lideri ve hâlihazırda Kuzey Kıbrıs'ın Başbakanı Derviş Eroğlu, cumhurbaşkanlığı için resmen adaylığını açıklamış durumda. Cumhurbaşkanı Mehmet Ali Talat, henüz resmen adaylığını açıklamasa da, Talat'ın adaylığını yakında açıklayacağına kesin gözüyle bakılıyor. Üçüncü bir aday çıkma ihtimali ise şimdilik çok zayıf. Henüz seçimle ilgili yapılmış ciddi bir kamuoyu yoklaması yok, ancak seçimin iki isim arasında başa baş geçeceği ve Talat'ı zor günlerin beklediği ortada. Talat ve Kıbrıs Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Dimitris Hristofyas, Kıbrıs sorununa çözüm bulmak amacıyla sürdürdükleri müzakereler kapsamında 70 civarında görüşme gerçekleştirdi. Talat, bugüne kadar görüşmelerde siyasi eşitliği ve iki bölgeyi iki toplumlu federasyon tezini savundu. Her ne kadar henüz adaylığını açıklamasa da Talat, 30 mart tarihine kadar müzakerelere devam edeceğini belirtti. Bu, Kıbrıs meselesini yakından takip eden taraflara –ki buna Ankara da dahil-, Talat'tan "seçimlere müzakere ederek giden Cumhurbaşkanı" mesajı veriyor.

Eroğlu'nun konfederasyon söylemi

Öte yandan, şu günlerde Ada'da herkesin birbirine en fazla sorduğu soru ise şu: Eroğlu, cumhurbaşkanı seçilirse, Talat'tan ne farkı olur? Milliyetçi söylemlerin dışında Eroğlu neyi savunur?

Eroğlu, adaylığını koyduğu esnada, müzakerelere de devam edeceğini açıkladı. Ada'da iki ayrı devletin varlığından yana olan Eroğlu'nun savunduğu model konfederasyon. Görüşmelerin BM'nin belirlediği parametrelere göre yürütüleceği düşünülürse, konfederasyon zaten hiç gündemde yok, dolayısıyla yaptığı bu açıklama fiilen müzakerelerin sonu demek.

Tabii bu liderlerin ne dediğinin yanı sıra Ankara'nın tutumu her zaman Ada'daki seçimlerin galibini belirlemekte etkili oluyor. Ankara, şimdilik temkinli. Ne Talat ne de Eroğlu'na yönelik açık bir destek beyanı var. Talat, Ankara'dan beklediği açık desteği göremese de, geçtiğimiz günlerde Ada'ya Güvenlik Konseyi geçici üyesi Türkiye'nin ısrarıyla bir ziyaret gerçekleştiren BM Genel Sekreteri Ban Ki-moon'un Talat'a moral verdiği belirtiliyor. Çözüme gerçekten inanan Talat'ı destekleyen bu gelişme, Eroğlu kanadını seçim sürecinde zorlayacak bir gerçek olarak ortaya çıkıyor.

UBP'ten Nadir'e ihale kıyağı

Kıbrıs'ta bu aralar herkesin dilinde cumhurbaşkanlığı seçiminin yanında bir de Asil Nadir var. Kıbrıslı işadamı Nadir, Türkiye'de çalkantılı bir şekilde bıraktığı medya patronluğuna Ada'da sahip olduğu Kıbrıs Medya Grubu ile devam ediyor. Kıbrıs Gazetesi ve KTV adında bir televizyonu var. Kuzey Kıbrıs'ta Nisan 2009'da yapılan seçimlerde Nadir'in medya grubu Eroğlu'nun partisi UBP'yi desteklemişti. Nadir'in sahip olduğu medya kuruluşları, o dönemde CTP'ye muhalif yayınlar yapmıştı. Şimdi de elindeki tüm imkânlarla ve medya gücüyle Talat'ı yerden yere vuruyor. Ama her şeyin elbette bir bedeli var, nitekim gelişmeler Nadir'in UBP'ye verdiği desteğin karşılığını fazlasıyla aldığını gösteriyor.

Son dönemde Kıbrıs medyasında da yer alan haberlere göre, UBP Hükümeti'nin Bakanlar Kurulu, 30 Aralık 2009 tarihinde ihale açmadan, lisans veya frekans tahsis bedeli almadan Asil Nadir'e hızlı mobil internet hizmeti veren Wimax kurma izni vermiş. Mobil operatörlerle 2007'de ve sonrasında imzalanan lisans

sözleşmeleri, yeni operatörlerin internet hizmeti veren üçüncü nesil operasyonu yapabilmeleri için 30 milyon dolar, ikinci nesli içermesi halinde de 40 milyon dolar ödeme yapmasını hükme bağlamış. Uluslararası Telekomünikasyon Birliği (ITU), Ekim 2007’de almış olduğu bir kararla Wimax’ı, üçüncü nesil mobil teknolojsi standardı olarak belirlemiş olduğundan, Wimax kuracak olanlar 30 milyon doları ödemek durumunda.

Yani, UBP Hükümeti ihale açmadan ve herhangi bir başvuru kabul etmek için duyuru yapmadan, Nadir’in 100 lira sermayeye sahip ve faal olmayan C-Tel Ltd. adlı şirketine, “deneme amaçlı” genişband internet hizmeti vermek üzere Wimax kurma izni vermiş. Hal böyle olunca, ülkede faaliyet gösteren internet servis sağlayıcısı sekiz şirket, yapılan haksızlığa tepki göstererek, Nadir’e gösterilen bu ayrıcalığın fırsat eşitliğine aykırı olduğu açıklaması yaptı.

Vergi borçlarının takibi ne oldu

Nadir’le ilgili diğer bir iddia da, Kıbrıs Medya Grubu’nun 11 milyon liralık vergi borcuyla ilgili. UBP, iktidara gelmeden önce CTP-ÖRP iktidarı döneminde, Mart 2009’da, Maliye Bakanlığı gruba borç ihbarından bulunmuş. Nisanda UBP iktidara gelince, Nadir’in vergi borçlarını tahsil etmek yerine, Lefkoşa Vergi Dairesi’nde konuyu takip eden memuru görevden alıp sürgüne göndermeyi tercih etmiş. Konuyu takip eden diğer memurlara da, “dosya üzerinde çalışmayın” talimatı verilmiş.

UBP Hükümeti’nin son dönemdeki önemli icraatlarından biri de, kamuda çalışan 500 kişiyi işten çıkarmak olmuş. Arkasından Başbakan Derviş Eroğlu, “Bir yanlışlık oldu, o kişileri geri alacağız” dese de, bu durum seçim arifesinde Eroğlu’nun eksi hanesine çoktan yazıldı.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Özyeğin’i önce Hollanda sonra BDDK inceleyecek

Pelin Cengiz 21.02.2010

Pamukbank ve Yapı Kredi Bankası’nda genel müdürlük yaptıktan sonra Finansbank’ı kuran ve ardından bankayı çok iyi bir fiyata Yunanistan’ın en büyük bankası NBG’ye satan Hüsnü Özyeğin’in Portekizli Millenium Bank’ın yüzde 95’ini 62 milyon avroya satın alarak sektöre dönmesi bankacılık alanında yeni bir heyecan dalgası yarattı. Özyeğin, girişimciliğin özünü çok iyi anlayan ve doğru zamanda doğru kararlar alabilen bir işadami. Nitekim, Çukurova Holding’in patronu Mehmet Emin Karamehmet’in, Pamukbank’ı zarara uğrattığı gerekçesiyle hapis cezasına çarptırıldığı günlerde, Özyeğin kariyerini çok farklı bir yere taşıdı ve dört ay süren pazarlıkların ardından yeni bir bankayla sektörde yeniden konumlanmaya hazırlanıyor. Özyeğin, cuma günü Finansbank’tan Kamu Aydınlatma Platformu’na (KAP) yapılan açıklamayla birlikte Finansbank’ta yürüttüğü yönetim kurulu başkanlığı ve Murahhas üyeliği görevlerinden de istifa etti.

BDDK’dan hemen onay çıkmayacak

Peki, bundan sonraki süreç nasıl işleyecek? Özyeğin, henüz Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'na (BDDK) henüz başvuruda bulunmadı. Çünkü, Özyeğin, Millenium Bank'ı, Hollanda'da faaliyet gösteren bankası Credit Europe Bank aracılığıyla aldığı için öncelikle yurtdışından yani Hollanda'daki bankacılık otoritesinden onay alacak. Ardından, BDDK'ya başvuruda bulunacak. BDDK da, Özyeğin'e onay vermek için Hollanda'nın ilgili otoritesinden bilgi talep edecek. Bir anlamda, Özyeğin, Türkiye'de yabancı banka sahibi olarak değerlendirilecek. Finansbank'ı NBG'ye sattığı zaman Özyeğin, bir centilmenlik anlaşması yapmış, üç yıl finans sektöründe faaliyet göstermeme sözü vermişti. Bu süre geçen yıl ağustos ayında doldu. Şimdi, yeni süreçte Özyeğin'in mal varlığı denetlenecek, ayrıca, bankacılık faaliyetinde bulunmadığı aradan geçen bu üç yıllık sürede mali durumu, itibarı ve güvenilirliğinde olumsuz gelişme olup olmadığına bakılacak. Temel göstergelerin yanı sıra banka ayrıntılı bir incelemeden geçirilecek. Yani, Özyeğin'in Türkiye'de daha önce bankacılık yapmış olmasının onay sürecin hızında bir etkisi olmayacak gibi görünüyor. Nitekim, BDDK Başkanı Tevfik Bilgin konuyla ilgili açıklamasında, "Mali güç ve itibarı olmak şartıyla yerli sermayenin böyle atılımları bizi mutlu ediyor. Hoş bir gelişme" demiş, ilerleyen aşamalarda kendilerine onaya gelineceğini, o aşamada birçok şeyi kontrol ettiklerini söylemişti.

Özyeğin'in bankacılık sektörüne yeniden girişinin zamanlaması da ilginç. Hükümet, bu alanda kapsamlı düzenlemeler planlıyor. Başbakan Yardımcısı ve Devlet Bakanı Ali Babacan, kısa süre önce, yurtdışındaki gelişmelerden de örnek vererek, Türkiye'de bankaların ileride idare edilemeyecek kadar büyümelerinin önüne geçmek için mevduat toplamalarına sınır getireceklerini açıklamıştı. Bu da, bankacılık alanında yeni bir tartışmanın fitilini ateşlemiş oldu.

Şimdi gözler Özyeğin'in bundan sonra nasıl bir bankacılık yapacağına. Portekiz'in halka açık en büyük bankası Millennium BCP'nin Türkiye birimi olan Millennium Bank'ın yüzde 95'i onay alması halinde Credit Europe Bank'ın olacak. Millenium BCP, geri kalan yüzde 5 hissenin ileride Credit Europe Bank'a satışı ve bunun anlaşmada yer alan hisse başı fiyattan aşağı olmaması konusunda mutabakata varmıştı. 11 ülkede faaliyeti olan Credit Europe Bank, 2009 sonu itibariyle 10 milyar avroya ulaşan aktifleriyle Hollanda'nın 10 büyük bankasından biri. Millennium Bank ise, 2003'te TMSF bünyesindeki Sitebank'ı alarak Türkiye pazarına girdi. 2006'da adı Bank Europa olarak değiştirildi.

Özyeğin Millennium'la nasıl büyüyecek

Özyeğin'in ilk göz ağrısı Finansbank tarafı ise, Özyeğin'in Millennium Bank ile Finansbank'a rakip olmayacağını tahmin ediyor. Bankacılık çevrelerinin bugünlerde en çok konuştuğu konu, Özyeğin'in sektördeki rekabeti nasıl etkileyeceği ve nasıl bir strateji izleyeceği yönünde. Özyeğin'in çok sayıda şube açarak rekabetin yoğun olduğu bireysel bankacılık tarafında değil, kurumsal bankacılığa ağırlık vermesi ve özellikle KOBİ bankacılığına yoğunlaşması bekleniyor. Ayrıca, 2006'da Finansbank'ı satarken Finans Faktoring'i elinde tutan Özyeğin'in buradaki müşteri portföyünün bir bölümünü bankaya aktararak, bankayı bu yöntemle büyütmesi bir diğer beklenti. Millennium Bank'ı büyütme planının bir diğer boyutu da, Hollanda'daki Credit Europe Bank kanalıyla olacak. Bankacılık sektöründe Credit Europe Bank'ın yurtdışından Türk müşterilerle yaptığı işlemlerin bir bölümünün bundan sonra Millennium Bank'a kaydırılması durumunda da kurumun hızlı bir büyüme içine gireceği beklentisi var.

Memur cenneti Yunanistan şimdi bir cehennemi yaşıyor

Pelin Cengiz 28.02.2010

Birkaç aydır sürekli komşumuz Yunanistan'ın batma aşamasında olduğunu konuşuyoruz. Ülkenin 300 milyar avro civarında bir kamu borç stoku mevcut. Rakam ülkenin yıllık gelirinin yüzde 120'sine eşit. Borcu döndürmek ve zaman içinde azaltmak için para nereden bulunacak, belli değil.

Bu durum uluslararası piyasaların hem Yunanistan'ın da dahil olduğu ortak para birimi avroyu yerden yere vurmasına hem de Yunanistan'ın uluslararası mali kuruluşlardan dayak yemesine neden oluyor.

30 yıldır cepten yedi

AB Komisyonu, Avrupa Merkez Bankası ve IMF üçlüsünden oluşan uzmanlar heyeti, geçen hafta Atina'da gerçekleştirdikleri temaların ardından Yunanistan'ın borç krizinden çıkış planını yetersiz buldular ve Yunanistan'ın 2010 bütçe açığı hedefini tutturabilmesi için 4,5 milyar avro ek tasarruf tedbiri almasını istediler. Tabi, tüm bunlar, bugün ortaya çıkmış bir durum değil...

Yunanistan, AB'ye üye olduğu 1981'den beri yani yaklaşık 30 yıldır AB'nin yapısal fonlarından faydalaniyor. 30 yıldan sonra bugün bile yılda ortalama 3 milyar avro gibi bir para alıyor.

Bütçe açığı GSYİH'nın yüzde 12,7'si, AB kriterini dörde katlamış durumda. Hükümet bir yıl içinde bunu yüzde 8,7'ye, 2012'de de Maastricht Kriteri olan yüzde 3'e çekmeyi hedefliyor. Yani imkânsız istiyor.

Halk sokaklara döküldü

Başbakan Yorgo Papandreu'nun vergi artışları, kamu harcamalarında ciddi kesintiler, kamuda çalışanların maaşlarının dondurulması gibi halkın hiç hoşuna gitmeyen önlemlerden oluşan acı reçetesi, sendikal anlamda iyi örgütlenmiş meslek kuruluşlarını neredeyse her gün sokağa döküyor.

Geçen hafta yapılan bir günlük grevle ülkede neredeyse hayat durdu.

Papandreu'nun acı reçetesi memur maaşlarından yüzde 5,5 azalma, yüksek maaşları dondurma, KİT yönetici maaşlarında yüzde 50 kesinti, memur maaşında tavan 2000 avro, 2010'da memur alımı yok, emekliye ayrılan her beş memurun yerine sadece bir yeni memur, sosyal güvenlik ve askerî harcamalarda yüzde 10 azalma öngörüyor.

Tabii, işin en can alıcı kısmı da burada başlıyor. Zira, Yunanistan için tam bir memur cenneti diyebiliriz. Türkiye'de toplam çalışan nüfus 22 milyon civarında ve bunun yüzde 13'ü kamuda çalışıyor. Bu da 3 milyon kadar memur ve sözleşmeli demek.

Memur cenneti mi cehennemi mi

Peki, 11 milyonluk Yunanistan'da ne kadar memur var dersiniz? Komşuda çalışan nüfus 4,5 milyon kadar. Bunun yüzde 35'i kamuda çalışıyor, bu da 1,6 milyon kişi demek. Türkiye'den yedi kat küçük komşudaki memur sayısı Türkiye'dekinin yarısı kadar. Kişi başına düşen milli gelirin 23 bin avro olduğu ülkede 200 bin avro üzerinde gelir beyan eden sadece 3000 mükellef var. Bu hesapla, ülkede kaçırılan verginin oranını hayal etmek çok da zor olmasa gerek...

Cehennemin kapısını rüşvet açar

Yunanistan'da iş yapan ve çeşitli devlet ihalelerine giren bir işadının anlattıkları da, zaten işin vahametini tüm açıklığı ile ortaya koyuyor. Memur cenneti dediğimiz Yunanistan aynı zamanda bir memur cehennemine de dönmüş durumda.

Ülkede enerji, bayındırlık, altyapı, telekom ve savunma gibi büyük kapasiteli dev ihaleler hâlâ devletin kontrolünde yapılıyor.

Bu durumu fırsat bilen devlet memurlar da, kendilerine müthiş bir rüşvet çarkı döndürülen dev bir imparatorluk kurmuş.

Dolayısıyla ister istemez, ülke devletle iş yapanların cehennemi haline gelmiş. Cehennemin kapılarını açan tek şey ise, rüşvet.

Yunanistan'da neredeyse her şey rüşvetle yapılıyor. Daha çok enerji ihalelerine giren bu işadının anlattığına göre, ihalelere az sayıda şirket işleri önceden paylaşarak giriyor, memurlar da onların ortakları oluyor. Enerji alanında hemen hemen her işte rüşvet ve şantaj çarkı dönüyor. Hatta medyanın da bu işin içinde olduğunu ekliyor.

Avrupa Birliği, Yunanistan'ı ciddi anlamda şu sıralar adam etmeye çalışıyor, işi epeyce sıkıya almış durumdalar.

Devlet kurumlarında çok ciddi bir temizlik yapılması gerekiyor.

Ancak, AB'nin işi çok zor, tüm kurumların bünyesine, kılcal damarlarına kadar işlemiş bu yapıyı baştan sona temizlemek çok emek ve vakit alacak gibi...

Temizlik öncesi fırsatçıları

Şu sıralar dünyanın önde gelen Fransız enerji ve taşımacılık şirketlerinden Alstom, bu temizlik öncesi Yunanistan'da ihale alma peşindeymiş.

Bu arada, Almanya Başbakanı Angela Merkel, Yunanistan'ın 'adam edilmesi' sürecinde, Yunanistan'a AB'den akacak paralarla ilgili sürekli denetim yapılması gerektiği vurgusu yapıyor. Tabi, geçmiş yıllarda Alman

Siemens'in yüzyılın en büyük yolsuzluk ve rüşvet skandallarından birine imza attığını söylemeden geçmemek lazım. Siemens Yunanistan, bir rüşvet fonu oluşturmuş, 1998-2005 yılları arasında ülkedeki politikacılara ve iş yaptığı şirketlere 12 milyon avro para dağıtmıştı. Bu paranın çoğu, o dönem muhalefetteki PASOK ve iktidardaki Yeni Demokrasi partilerine verilmişti. Rüşvet skandalında en ciddi yolsuzluklardan biri, 2004 Olimpiyat oyunları ile ilgili ihalelerde yaşanmıştı. Yunanistan'daki son seçimlerde Siemens meselesi ve rüşvet skandalı, karşılıklı propaganda malzemesi olarak kullanılmıştı.

Bu işadamına göre, eski köye yeni adetlerin gelmesiyle, devlet harcamalarındaki kısılma, oligopolik yapıdaki Yunanistan'da devletten beslenen bu şirketlere yansiyabilir ve bunların hızlı bir şekilde küçülmesi beklenebilir.

Bizim hukuk, demokrasi ve insan hakları mücadelemizin başka bir boyutu şimdi komşuda yaşıyor. Albaylar cuntası temizliğini yıllar önce bitiren, ancak başka bir alanda aynı beceriyi gösteremeyen ve şimdi onun mücadelesini veren Yunanistan'la ne kadar çok benzediğimizi bu son olaylarla bir kez daha gördüm...

Ne diyelim Allah hepimizi muvaffak etsin!

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Vergi ödememenin dayanılmaz ağırlığı

Pelin Cengiz 02.03.2010

Bu ayın başlarında gündem Başbakan Erdoğan'ın eşi Emine Hanım'ın türbanlı olduğu gerekçesiyle Ankara GATA'ya alınmayışıyla sarsılmış, Başbakan konuyu değerlendirdiği açıklamasında, "Benim vergimle yapılan milletin askeri hastanesine eşimin bir sanatçıyı ziyareti engellendi" demişti.

Geçen hafta Prof. Dr. Ünal Zenginobuz liderliğinde Prof. Dr. Fikret Adaman, Doç. Dr. Fatoş Gökçen, Çağrı Savcı ve Emre Tokgöz'ün katkılarıyla Boğaziçi Üniversitesi ve Açık Toplum Vakfı'nın ortak araştırması "Vergi Temsilîyet ve Demokrasi İlişkisi Üzerine Türkiye'de Vatandaşların Algıları" konulu araştırmanın sonuçlarını dinledik.

Başbakan'ın da konuşmasında atıfta bulunduğu bu vergi ödüyor olmak neden önemli?

Haziran-Temmuz 2009'da 2400 kişiyle yapılan anketin sonuçlarını ortaya koyan bu araştırma, yüksek vergiler, vergi toplamadaki adaletsizlik ve gerçek temsiliyet eksikliğinin hayat tarzlarımızı nasıl etkilediğini açıkça ortaya koyuyor. En temel gerçek şu ki, Türkiye'de dört milyon vergi mükellefi var ancak tüketim yoluyla herkes vergi ödüyor. Türkiye'de gelirin yüzde 25'e yakını vergi olarak toplanıyor. Bu Danimarka, İsveç gibi ülkelerde yüzde 50 mertebesinde, Avrupa ortalaması ise yüzde 40'larda seyrediyor. Türkiye'de Avrupa'nın tam tersine vergilerin yüzde 65 gibi büyük bir kısmı dolaylı vergilerden toplanıyor. İşte tüm meselede burada başlıyor. Türkiye'de en fakir yüzde 5'lik kesimin vergi yükü, en zengin yüzde 5'lik kesimin vergi yükünden iki kat fazla. Bu da, Türkiye'deki tüketim vergisi sisteminin yarattığı çarpıklığı açıkça ortaya koyuyor.

Meksika ile çok benzeşiyoruz

Araştırmanın dikkat çeken önemli ayrıntılardan bazıları ise şöyle: Dolaylı vergilerin toplam vergiler içindeki payı itibarıyla Türkiye, Meksika ile birlikte en yüksek orana sahip. Tüketim vergileri en fazla düşük gelirliileri etkiliyor. Çünkü, gelir düzeyi ne olursa olsun tüketiciler aynı oranda tüketim vergisi ödüyor. Toplam vergi hâsılatının Gayri Safi Yurtiçi Hasıla'ya oranına göre, toplam vergi yükü OECD ülkeleri içinden Meksika'dan sonraki en düşük olan ülke Türkiye. Yüzde 68'lik vergi ile akaryakıtta zaten dünya şampiyonuyuz. Dar gelirliyi en fazla vuran tüketim vergisi ise sigaradaki vergi. Sigara tiryakileri, sigarayı neredeyse devlet için tütürüyor. Paketi dört lira olan sigaradan içen bir kişinin günde bir paket sigara içtiğini farz edersek, yılda ödediği vergi 110 lira. Eğer paketi yedi lira olan bir sigara içiyorsa, yıllık ödediği vergi 2000 lira.

Türkiye'nin vergiyle ilgili en büyük sorunu, tüketim üzerinde çok vergi toplamanın yanı sıra, gelir üzerinden çok az vergi toplaması. Toplanabilen gelir vergisi düşük kaldığı için gelir vergisine yükleniliyor. Tabii, bu durumla birlikte vergilerin yükü dar gelirliiler tarafından daha çok hissediliyor ve zaten bozuk olan gelir dağılımının daha da bozulmasına neden oluyor.

Vergiden rahatsız ama TSK'dan memnun

Ankette sorulan sorulara alınan yanıtlar da, vergiyle ilgili ilginç algılamaları ortaya koyuyor. Ankete katılanların yüzde 58'i Türkiye'de çözülmesi gereken en önemli sorun olarak işsizliği gösterirken, onu enflasyon/hayat pahalılığı ve ekonomik istikrarsızlık izliyor. Ankete katılanlar, kamu hizmetlerinden memnuniyette Türk Silahlı Kuvvetleri'ni birinci sıraya oturtmuş. Ülke gündemini sarsan Balyozlar, darbe planları, neredeyse her gün gözaltına alınan ve tutuklanan askerler belli ki ankete katılanlar için vaka-i adiye. En düşük seviyede memnuniyet duyulan kurumlar, belediyeler, mahkemeler ve vergi daireleri.

Katılımcıların yüzde 39'u vergi sistemindeki en önemli sorun olarak, tüketimden alınan yüksek vergileri göstermiş. Katılımcılara göre asgari ücretliler vergisini hakkıyla öderken, doktorlar ve yüksek maaş alan özel sektör çalışanları ödemeleri gereken vergiyi vermiyor.

Türküm, doğruyum, vergimi öderim

Diyelim ki, vergi sistemi adil bir şekilde işliyor, vergi gelirleri kamu hizmetlerine israf edilmeden harcanıyor, bu durumda 100 liralık gelirden ne kadarının vergi olarak kesilmesini razı olursunuz sorusuna cevap yüzde 16. Şu anda gelirden kesilen oran yüzde 25. Katılımcıların yüzde 30'u ise her durumda vergisini ödemekten yana. Yüzde 73'ü, daha fazla maaş bile teklif edilse kesinlikle bir işyerinde sigortalı çalışmaktan yana. Fiş alınmaması halinde bir satıcı ürünü daha ucuz alabileceğini söylese de, kesinlikte fiş isterim diyenlerin oranı ise yüzde 28,8.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

AIHM Kararı Kıbrıs'taki Seçimlere Nasıl Yansır?

Pelin Cengiz 07.03.2010

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), Kuzey Kıbrıs'ta Rumların mülkiyet talepleri konusunda, Kuzey Kıbrıs lehine bir karar alarak, mülk talepleri için kurulan Taşınmaz Mal Komisyonu'nun (TMK) etkin bir iç hukuk yolu olduğuna hükmetti. Bu kararla Kıbrıslı Rumlar, Kuzey Kıbrıs'ta bıraktıkları taşınmaz malları için AİHM'de dava açmadan önce TMK'ya başvuracak.

AİHM, cuma günü açıkladığı bu kararla aynı zamanda, Kuzey Kıbrıs'ta 2005'te şekillenen TMK'yı oluşturan yasaların ve TMK'nın fiili işleyiş biçiminin AİHM içtihatıyla uyumlu olduğu sonucuna da varmış oldu. TMK, artık AİHM nezdinde ve mahkemenin standartlarında bağımsız ve tarafsız bir hukuk organı. AİHM, bu kararla mülkiyet meselelerinde karar vermenin ne kadar güç olduğunu da ortaya koymuş oldu.

KKTC Cumhurbaşkanı Mehmet Ali Talat, AİHM'in aldığı kararın ardından yaptığı açıklamada, kararın, Kıbrıs sorununun çözümüne eşsiz destek sağladığını belirterek, "Bu zafer uluslararası yürüttüğümüz doğru politikaların ürünüdür, bunu bu şekilde değerlendirmeliyiz" açıklamasında bulundu. AİHM'nin kararının Türkiye için büyük bir yükten kurtulma anlamına geldiğine dikkat çeken Talat, "Çok büyük bir sorunu aşmış durumdayız. Bundan sonra sorumluluğu Türkiye'ye yükleyemeyecektir. Malın mülkiyetini eski sahibinde tutmak olmayacaktır" dedi.

Şimdi, Kıbrıslı Rumların bugüne kadar açtığı 1500 civarındaki davanın düşmesi bekleniyor. Yani bu karar, 1990'lı yılların başından bu yana Kıbrıslı Rumlar tarafından AİHM'e taşınmış 1500'den fazla dava başvurusu için emsal oluşturuyor.

Bir anlamda, AİHM'de bekleyen dava başvuruları, henüz iç hukuk yolları tüketilmediği gerekçesiyle bundan sonra kabul edilemez ilan edilecek. AİHM'in gerekçeli kararında, Ankara'ya karşı mülkiyet iddiaları olan Kıbrıslı Rumlar ya TMK'ya gidecek ya da Ada'da taraflar arasında siyasi çözümü bekleyecek. AİHM'e dava başvurusunda bulunmak için, kendisine karşı başvuru yapılacak ülkedeki iç hukuk yollarının tüketilmesi gerekiyor.

'Rüşvet mekanizması' demişlerdi

Kıbrıslı Rum yetkililer, TMK'yı kurulduğu dönemde, "Rumları rüşvetle satın almak için" yaratılmış bir mekanizma olarak tanımlamış ve Komisyonu kabul etmediklerini söylemişlerdi. TMK, Rum yönetimi vatandaşlarının mülkiyet konusundaki taleplerini dostane çözümle sonuçlandırmak ve Rumların Kuzey'deki mülkiyet iddialarına kesin bir çözüm getirmek amacıyla faaliyet gösteriyor. TMK'nın hükmettiği tazminatların ödenmesinden sonra Rum vatandaşlarının Kuzey Kıbrıs'taki mülkleri üzerinde herhangi bir hak veya yetkileri kalmıyor. TMK'ya bugüne kadar Rumlar tarafından 450'yi aşan başvuru yapıldı. Başvurulardan 100'e yakını dostane çözümle sonuçlandırıldı. TMK, bugüne kadar yaklaşık 40 milyon sterlin tazminat ödeyerek, kamulaştırma yaptı.

2004'te Rumların Annan Planı'na 'hayır' demesinin ardından AİHM içinde Kuzey Kıbrıs'ta Rumların mülkiyet sorunları için iç hukuk yolu oluşturma fikri gündeme geldi. Fikri büyük ölçüde benimseyen Mahkeme, Haziran 2004'te Kuzey Kıbrıs'ta Kıbrıslı Rumlar için iç hukuk yolu sürecini başlattı.

Türkiye'nin de bu fikri benimsemesiyle, 2005'te, AİHM'in bir Kıbrıslı Rumun açtığı davayla ilgili kararda yer alan hükümler doğrultusunda ve KKTC yasaları temelinde TMK kuruldu. TMK'nın AİHM standartlarında çalıştığını göstermek amacıyla Avrupa Konseyi'nin eski genel sekreteri Daniel Tarschy ile Avrupa Konseyi'nin eski genel sekreter yardımcısı Hans Christian Krüger, TMK üyeliğine getirildi.

Kararın siyasi etkileri olacak

AİHM'in Kıbrıs'ta yaşanan en temel sorunların başında gelen mülkiyet sorunuyla ilgili bu önemli kararının, muhakkak ki hem Türkiye hem de Kıbrıs Cumhuriyeti tarafında bir etkisi olacak. Karar, Kuzey Kıbrıs'ın lehine alınmış bir karar. Kararın Kuzey Kıbrıs'ta 18 nisanda yapılacak cumhurbaşkanlığı seçimi öncesinde, hem de Talat'ın adaylığını resmen açıkladığı günlerde gelmesi de bir o kadar ilginç.

AİHM'in bu kararı Kıbrıs Cumhuriyeti'nin TMK ile ilgili iddialarını da çürütmüş oldu. Karar, sadece Ankara tarafından tanınan KKTC'de işlev gören bir hukuk düzeninin varlığının uluslararası hukuk çerçevesinde AİHM tarafından onaylanması açısından önem taşıyor. Kararın Kıbrıs'ta taraflar arasında devam eden müzakerelere yansımalarının olacağı da konuşuluyor.

Nitekim, Cumhurbaşkanı Talat, Güney Kıbrıs lideri Dimitris Hristofyas ile 30 marta kadar müzakereleri sürdüreceğini açıklamıştı. Altı müzakere başlığından mülkiyet, toprak ile güvenlik ve garantiler başlıklarında bugüne kadar hiç ilerleme kaydedilememişti. Bu gelişme, Kuzey Kıbrıs tarafındaki ciddi bir müzakerecinin işini kolaylaştırabilir... Kimi kamuoyu yoklamalarında Derviş Eroğlu'nun gerisinde kalan kimilerinde ise kafa kafaya olan Talat'a, seçim öncesi bu gelişmenin siyaseten ne kadar yarayacağı gelecek günlerde belli olacak...

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bilişim sektörüne mühendis devşiriyoruz

Pelin Cengiz 18.03.2010

Türkiye Bilişim Vakfı'nın (TBV) 15'inci yılı vesilesiyle vakıf yöneticileri ve bir grup gazeteci Başkan Faruk Eczacıbaşı'nın evine davetliydik. Galata Kulesi'nin hemen yanı başında en az Galata Kulesi kadar muhteşem manzaraya sahip altı katlı bina için sadece ev demek yanlış olur. Çünkü, burası bir müze ev. Yoktan var edilmiş gerçek bir modern sanat müzesi de diyebiliriz. Bu sanatla içiçe atmosferdeki konumuz ağırlıklı olarak TBV'nin kuruluşu, Türkiye'de internet ve bilişim kültürünün nasıl oluşmaya başladığı ve gündemlerinde şu sıralar neler olduğu ile ilgiliydi.

Vakfı 'kayıp' yıllarda kurduk

Vakfı kurmaya karar verdikleri dönemin ekonomik kriz dönemine denk geldiğini ve internetin dünyada konuşulmaya başladığı dönemlerde Türkiye'nin kısır ülke gündemleriyle uğraştığını söyleyen Eczacıbaşı, o günleri şöyle anlatıyor: "Koalisyonlar devriydi. Türkiye'de interneti bilen kimse yoktu, çok az kişi biliyordu. Biz başka şeyler konuşmak istiyorduk ama kısır gündeme takıldı kaldı. Müthiş gelişmeler oluyor, internet diye bir şey çıktı. Faydalı olduğunu biliyorduk. Duyurmamız gerekiyordu, Ankara'ya anlatmamız lazımdı ve Mayıs 1995'te Vakfı kurduk. 1990'lar kayıp yıllardı. Ekonomideki verimsizlik ve savurganlık had safhadaydı. Arka arkaya iki ağır devalüasyon yaşandı, çok sayıda işletme iflas etti, pek çok kalifiye insan işsiz kaldı."

Nisan 1995'te 1 milyon liralık banknotların piyasaya çıktığını ve vakfı kurmaya karar verdiklerinde ekonominin tepetaklak aşağıya doğru gittiğini belirten Eczacıbaşı, buna karşılık yurtdışında daha yeni ayağa kalkan internetin, arka arkaya yeni ürün ve servisleri piyasaya sürdüğünü, bu servislerin çoğunun daha çok acemice olduğunu ama çok ilgi topladığını ve dünya medyasında yer aldığını kaydederek, "Biz ise hâlâ kısır ülke gündemi ile uğraşıyorduk" dedi.

Sektörde eleman açığı var

Sohbette Türkiye'deki işsizlik sorununa dikkat çeken Eczacıbaşı, "Türkiye'de işsizlik var ama bilişim sektöründe de istihdam açığı var. En yoğun işsizliğin yaşandığı sektörlerin başında bilişim geliyor. Benim açımdan kıdemli insanların işsiz olması daha büyük sorun. Gençler bir şekilde iş buluyor" dedi.

Mühendis devşirme eğitimi

Şirketlerin pek çoğu kriz döneminde eleman alımını ya durdurdu ya da eleman azaltımına gitti. Ancak, bilişim sektöründe bunun tam aksi bir durum var. Sektördeki eleman arayışı hızla artıyor. Firmalar, tecrübeli eleman tercih ederken, başta yazılım uzmanı olmak üzere veri tabanı uzmanı, proje yönetmeni ve iş analisti arayışlarını arttırıyor. Sektörde 250 unvan, 50'ye yakın da meslek grubu var. Kıdemli insanların işsiz olmasının gençlere oranla daha zor olduğunu dile getiren Eczacıbaşı, "Sektörde 100 bin kişiye ihtiyaç var. Bilgisayar mühendisliği bölümünden mezun olanlar sektörün ihtiyacı olan sayının çok altında. İş-Kur ile bir çalışma başlatıyoruz. Diğer mühendislik fakültelerinden mezun olanları 18 aylık bir eğitimden geçirdikten sonra sektöre kazandırmak istiyoruz" dedi. Mühendislik fakültelerinin son iki yılının yoğun olarak mesleki eğitime ayrıldığını dile getiren Eczacıbaşı, "18 aylık süre de buna yakın bir süre. Bu kişilerin mühendislik nosyonu var, matematik biliyor. Bu insanları sektöre devşiriyoruz. Eğitimden geçecek olanlar her yaşta olabilir" dedi.

Türkiye'de girişimci insanlara ihtiyaç olduğuna dikkat çeken Eczacıbaşı, "Türkiye'de girişimci için finansman sorunu yok, finansman modeli sıkıntısı var. Uğraşırsanız sermayenin bulunacağına inanıyorum. Yeni destekleme mekanizmalarına ve yaygınlığa ihtiyaç var" dedi.

Öfke ve işsizliğin biraraya gelmesi tehlikeli

Eczacıbaşı, toplumlarda öfke ve işsizliğin biraraya gelmesinin korkunç ve tehlikeli sonuçlar doğurabileceğine dikkat çekti. Eczacıbaşı, "Ben Almanları çok iyi tanırım, Alman eğitiminden geçtim. Sanat, edebiyat, felsefe, aydınlanmacılık, ilk iki veya üçte olmuştur her zaman... Benim için en ilerici en progressive ülke oldu, Luther'den, Protestanlık'tan başladı. Almanya faşist olamaz diye düşünülmesi lazım, Karl Max Almanya'dan çıktı. Neden faşist oldu? Bence iki nedeni var, işsizlik ve Birinci Dünya Savaşı'nı kaybetmenin verdiği öfke... Öfke ve işsizlik bu iki unsur biraraya geldiği zaman olabilecek en korkunç şeyler oluyor ve şu anda Türkiye dahil birçok ülkede öfke ve işsizlik birarada..." diyor.

TBV, internet için Beyaz Kitap hazırladı

Eczacıbaşı, internete dayalı bir yaşam düzenine yönelik gerekli yasal düzenlemeler için nasıl bir hukuksal altyapı olması gerektiğini yorumlayan İngilizce ve Türkçe bir Beyaz Kitap hazırladıklarını belirtti. Eczacıbaşı, Türkiye'de ilk kez bir bilişim ansiklopedisi hazırladıklarını, ilk kez bilgisayar bilimleri ve mühendisliği alanında Türkçe akademik makalelerin yer aldığı hakemli dergi hazırladıklarını ifade etti.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Dünyanın en kârlı işi insan kaçakçılığı

Pelin Cengiz 21.03.2010

Siyasette irticalen konuşmanın zaman zaman ne kadar kötü sonuçlar doğurabileceğini geçen hafta yakinen gördük. Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, İngiltere ziyareti sırasında BBC'ye verdiği demeçte, İsveç ve ABD'de son dönemde Ermeni soykırımıyla ilgili yapılan oylamaların Türkiye ile Ermenistan ilişkisinin normalleşme

sürecine zarar verdiğini ve Ankara'nın Türkiye'de yasadışı olarak barınan ve çalışan 100 bin Ermeni'ye hoşgörü göstermek zorunda olmadığını ifade etti.

Oylamaların mı yoksa bu açıklamanın mı daha zarar verdiğini tartışmaya bile gerek yok...

Bu arada, kulağımıza gelenlere göre, Avrupa'da bu tür konuların ne kadar hassas olduğunu bilen Dışişleri, özellikle Başbakan'a yazılı notlar vermiş, ancak Başbakan notlara bağlı kalmamayı tercih etmiş.

Sıfır sorun politikasına ne oldu?

Gayet zor şartlar altında üç kuruş parayla geçinerek hayatta kalmaya çalışan bu insanları sınır dışı etme tehdidini, ne siyasi ne de insani açıdan kabul etmek mümkün değil. Çok sayıda Türk'ün de aynı şeyi yaptığını göz ardı etmemek lazım. Üstelik, komşularla sıfır sorun politikasını mihenk taşı yapmış ve bunu her fırsatta yineleyen bir hükümetin başı olarak Erdoğan'ın bu açıklamaları, insanların aklına 1915'te yaşanan tehcir olaylarını da getirdi ki, konunun en can alıcı noktalarından biri de bu...

Konuşmada geçen 100 bin rakamının ne kadar abartılı olduğu da Erivan merkezli Avrasya Ortaklığı Vakfı'nın açıklamasıyla açıklığa kavuştu.

Tahminlere göre, bu rakam 10-12 bin seviyesinde. Doğaldır ki, değil Türkiye'deki Ermenistanlı göçmen sayısını, toplam göçmen sayısını bile bulmanın imkânı yok. Zaten burada bu insanların kaç kişi oldukları üzerinde değil, yaşadıkları hayatın insani boyutu üzerinde durmak daha doğru...

Türkiye'ye göç dalgası artıyor

Göçmenliği ve genel olarak göç meselesini Türkiye'deki Ermeniler özelinden çıkarırsak, 1990'lardan itibaren Sovyetler Birliği'nin dağılmasıyla ortaya çıkan ülkelerden ve Doğu Avrupa bölgesinden Türkiye'ye doğru bir göç dalgası yaşanıyor. Bu konularda çalışma yapan bir uzmandan aldığımız bilgilere göre, Türkiye'ye sığınma ve göçmenlik başvurularında son yıllarda rekor artış yaşanıyor. Ve bu azalmayacak da...

Türkiye, bölgesinde görece olarak daha fazla refaha sahip, dünya küçüldü, daha fazla haberleşme ve iletişim imkânlarıyla insanlar farklı hayatları görebiliyor. Kendi ülkelerinde ayda 30-40 dolar kazanan bu insanlar, geleceklerini başka ülkelerde arıyorlar. Bu, işin ekonomik boyutu...

Buna paralel olarak, dünyada bir de sığınma hareketleri var. Özellikle Somali, Irak gibi devletin bireyi koruyamaz hale geldiği, şiddetin sınır tanımadığı, kanın oluk oluk aktığı ülkelerden gelen korunma talepleri oluyor. Dünya nüfusunun yüzde 20'si dünyadaki zenginliğin yüzde 80'inden faydalanırken, açlık, işsizlik, etnik ve dini çatışmalar nedeniyle yapılan göçler sırasında her yıl binlerce insan sulara boğuluyor veya sınırlar arasında sıkışıp kalıyor. Birleşmiş Milletler rakamlarına göre, son birkaç yılda 5 milyon Iraklı ülkesini terk etmek zorunda kalmış.

40-50 milyar dolarlık bir sektör

Gerek ekonomik sebeplerle, gerek korunma sebebiyle geleceğini başka yerlerde aramak zorunda kalan insanlar ister istemez kaçak göç trafiğini elinde tutanların avı haline geliyor. Uluslararası çeşitli kuruluşların

rakamlarına göre, dünya genelinde her yıl 700 bin ile 2 milyon kişi, insan tacirlerinin eline düşüyor. Literatürde, bu işin bir de adı var "criminal industry" yani suç endüstrisi. Avrupa Konseyi'nin rakamlarına göre, insan ticaretinden elde edilen yıllık rakam 40 ile 50 milyar dolar arasında.

Uzmanın verdiği bilgilere göre, daha önce uyuşturucu ve silah kaçakçılığı yapanlar artık insan da kaçırıyor.

Silah kaçıranlar, insan kaçırıyor

Uyuşturucu kaçakçılığının cezaları çok fazla, insan kaçakçılığı ile ilgili mevzuat yeni yeni oluşuyor. O nedenle insan kaçırmak hem çok daha kârlı hem de yakalandığınızda cezası çok daha düşük. Şimdilik ağırlıklı olarak mafya türü örgütler bu işin içinde. Bu insanlık dramının bir başka boyutu da kaçma yöntemiyle ilgili. Sığınma talebi olan yani uluslararası koruma haklarına sahip kişilerle diğer göçmenler aynı tekneyle, aynı yollarla kaçıyor. Koruma hakkı olanlar kimi zaman bu haklarına sahip olamıyor ve böyle sakıncalı sonuçlar ortaya çıkıyor. Sınırları ve göçü çok iyi yönetmek ve aynı zamanda bunu yönetirken insan hakları kavramlarına riayet etmek gerekiyor.

Çalışma izni almak çok zor

Göçe hep olumsuz da bakmamak lazım. Farklı kültürler birarada yaşıyor, birbirlerinin kültürlerinden birşeyler öğreniyorlar. Ekonomiye katkısını da yadsımamak gerek, Ermenistanlılar gibi, Azeriler, Gürcüler, Özbekler, Moldovyalılar, Romenler ağırlıklı olarak hizmet sektöründe çalışıyorlar. Ev içi işler kadınlar için çok ideal, hasta, yaşlı ve çocuk bakımı gibi işlerle uğraşıyorlar. Erkekler ise tekstil atölyelerinde ve inşaat işlerinde çalışıyor. Rusça bilenler Laleli ve Osmanbey gibi bavul ticaretinin yoğun olduğu yerlerde tezgahçılık yapıyor. Bu durum, bu insanlara olan talebin de bir göstergesi. En yüksek maaşı ayda 1000 dolar ortalamayla tezgahçılık yapanlar kazanıyor. Aylık ortalama maaş 500 dolar. Ancak, bu altı hatta yedi gün 24 saat birinin hizmetinde olmayı kapsıyor. İşverenlerine bir anlamda bağımlılar. Bu şekilde çalışanların neredeyse hepsi, kazandıkları paranın önemli bir kısmını ülkelerine gönderiyor.

Firmaların, yanlarında kaçak çalışanlara çalışma izni alması ise neredeyse imkânsız. Yasa var ancak pratikte bu iznin alınması pek mümkün değil. Ancak, "Yaradılanı yaradandan ötürü seviyorsak" göçmen sorununda teknik sorunlar teferruat olur.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Fitre zekât sistemiyle işsizlik çözülür mü

Pelin Cengiz 18.04.2010

Ekonomide yavaş yavaş gözlenen iyileşme ne yazık ki daha istihdama yansımadı. Yansıması da zaman alacak. Seçim havasına girmiş ülkede işsizliğin seçimdeki önemi ise aşikâr. Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, 365 oda ve borsayı bünyesinde barındıran iş dünyasının çatı örgütü TOBB'u (Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği) ve dolayısıyla neredeyse tüm iş dünyasını, emek sömürücüsü olarak nitelendirdi. Geçen hafta cumartesi günü İstanbul'da esnafa yönelik strateji paketini açıkladığı toplantıda, "Vergilerin yüzde 85'ini büyük işadamları ödüyor. Türkiye'de işsizlik yapısal değil, sanal. İşveren kârından ödün vermiyor. Orada emek sömürü var. Her TOBB üyesi bir kişi işe alsa, işsizlik çözülür" demişti. Başbakan'ın bu sözlerinin ardından, TOBB'a bağlı oda ve

borsaların başkanları perşembe günü Ankara’da biraraya gelerek, bir istişare toplantısı düzenledi. TOBB istişare toplantısında, “işçi ile işvereni karşı karşıya getirecek söylemlerden kaçınılmalı” dendi.

Söylem, yeni değil, 2004’ten bu yana Erdoğan’ın dilinde hep aynı sözler var. İşsizlik rakamı azalmıyor, artıyor ama Erdoğan’ın işsizlikle ilgili önerisi değişmiyor, hatta işsizliği sanal buluyor. Ama konuşmasının devamı ilginç: “TOBB’a, Bu işi siz çözdünüz çözdünüz, çözmediğiniz takdirde bundan böyle dolaştığımız illerde sanayi ve ticaret odalarıyla birebir görüşeceğiz. Böyle ‘emeği sömürerek, ben zengin oldum’ demek olmaz” diyor.

TOBB üyeleri rahatsız

Perşembe günü TOBB’un istişare toplantısında yapılan bir ankette katılımcıların yüzde 46’sı “Ekonomideki tehdidin siyasi kutuplaşma” olduğunu söyledi. İşsizlik bile bu cevabın altında kaldı. Yüzde 94’ü de Başbakan’ın “Herkes bir işçi alsın” önerisine “hayır” cevabı verdi. Verdi çünkü, Başbakan’ın önerisi hiç gerçekçi bulunmuyor, iktisatla bağdaşmıyor. TOBB üyesi 1 milyon 300 bin işyerinin yüzde 80’i, 10’dan az işçi çalıştırıyor. Bunların zaten yeni istihdama gitmeleri mümkün değil, çünkü bir kişinin dahi maliyeti bu tür işletmelere için çok yüksek. Yani, Anadolu sermayesi siyasi kutuplaşmalardan rahatsızlık duyuyor ve aynı zamanda herkesin bir işçi alsın formülünü de uygulanabilir bulmuyor. Ayrıca bu, sonuç itibarıyla kapitalist bir düzen. İşsizlik sigortası gibi devletin sosyal hizmet çerçevesindeki bir konuda kim kime “işçi al, sorunu çöz” diye bir dayatmaya gidebilir ki? Tamamen toplumsal ve ekonomik bir soruna böylesi bir çare arayışı, belki toplum öncesi cemaat topluluğunun “fitre-zekât” mekanizmasını çağrıştırıyor. Bu anlayışın piyasa ekonomisine sahip ülkeler için bir mantığı yok. Aslında işadamları da, böyle bir talebin olamayacağı görüşünde, bundan rahatsız oluyor ve bunun bir şekilde Başbakan’a anlatılmasını istiyor. İşçiyle karşı karşıya getirilmek istemiyor.

Sosyal devlet olmanın bir gereği olarak, yeni iş yaratmak için gerekli şartları oluşturmak hükümetin görevi. Bu gerekli şartlar oluştuğunda da, yatırım yapmak, istihdam yaratmak da özel sektörün görevi. Ancak, hükümet gerekeni yapmadığında, işadamlarının çok fazla yapacağı bir şey kalmıyor. İş dünyası, Başbakan’ın tavrından rahatsız. Bunu perşembe günkü toplantının ardından çok net bir dille ortaya koymadı ancak, Başbakan’ın söylemi hem kolaycı, hem popülist bulunuyor. Mesajının biraz da seçmene yönelik olduğu, gerekirse ben sizin hakkınızı savunurum demek istediği düşünülüyor.

Başbakan’ın sermayeyi, iş dünyasını karşısına almasının mutlaka kendince bir anlamı vardır...

Ancak, bizim hafızalarımızda Başbakan’ın Tekel işçilerine yönelik tavrı hâlâ çok taze. Demokratikleşmeyi, Kürt sorununu gündeminin merkezine alan Erdoğan’ın Tekel işçilerine yönelik tutumu bir ay öncesine kadar epeyce sertleşmiş, bütün kış eylem çadırlarında geçiren işçilere, “Tüyü bitmemiş yetimin hakkını onlara yedirmem” demişti. Geçen hafta ise işverene “Çalışanı sömürmeyin, hakkını verin” dedi, 1 Mayıs kutlamaları için Taksim Meydanı açıldı. Demokrasiyi sahiplenmek, hak ve özgürlükler için mücadele vermek, birinden birini seçmek zorunda kalarak değil, tüm kesimlerin talep ve görüşlerine hakkaniyetle yaklaşarak olur.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Merkez sağcı, muhafazakâr TOBB tabanında Kılıçdaroğlu sevgisi

Pelin Cengiz 25.05.2010

Son yıllarda yükselen laik ve ulusalcı akımların peşinden gidenler AKP’ye karşı ve hep Deniz Baykal’a rağmen CHP’ye oy verilmesi gerektiğini düşündüler. Ve öyle de hareket ettiler. Şimdi Deniz Baykalsız CHP’de, Baykal’ın yerinde adının önüne sıfatlar konarak sunulan yeni bir parti lideri var. Kemal Kılıçdaroğlu’nun Türkiye’nin temel

politik sorunlarıyla ilgili yorum ve açıklamaları bundan sonra çok tartışılacak, çokça gündeme gelecektir. Esas mesele, cumartesi günkü CHP kurultayında “geçim sıkıntısı ve yoksulluk” üzerinden yaptığı, bu  ağı pek yansıtmasa da, ‘ekonomi’ temelli konuşmasının i  dünyasına neler anlattığı, neler vaat ettiğı. Konuşma, CHP’nin bundan sonra ekonomi odaklı bir çalışma y r teceğinin ilk sinyallerini veriyor ancak altının epeyce doldurulması gerektiğı de bir gerçek.

Parti Meclisi’nde de i  dünyasının yakından tanıdığı isimler yer alıyor. İstanbul’daki i  dünyasının yakından tanıdığı Mehmet Kaban, Türkiye Giyim Sanayicileri Derneğı eski Başkanı sanayici Umut Oran, Hazine eski Müsteşarı Faik  ztrak, İzzet  etin, Hur it G ne  bu isimlerden en dikkat çekenleri...

Haftasonu Ankara’da CHP Kurultayı’nın yapıldığı saatlerde TOBB-ET   niversitesi’nde TOBB’un Genel Kurulu gerçekleşti. Sanki TOBB yönetiminde de seçim varmışçasına hınca hınç dolu ama bir o kadar da renksiz bir Genel Kurul’d . Bu arada, Kemal Kılı daroğ lu’nun Türk siyasetinde yeni bir soluk, yeni bir heyecan olup olamayacağını da yoklama fırsatı bulduk.

TOBB tabanı genel olarak Demokratik Parti geleneğinden gelen merkez sağı eğılimli, ağırlıklı olarak muhafazakâr, iktidarla  eki mekten uzak duran, i ini bilen, havayı koklayan, değı imin ve zamanın nereye gittiğini takip eden, olabilecekleri önceden gören bir kitle. Ama böyle bir tabana rağmen, Kılı daroğ lu’nun bu kesimdeki kredisinin çok yüksek olduğunu söyleyebiliriz. Temkinli duran bazı istisnalar hariç olmak üzere Kılı daroğ lu’na önemli  l de yakınlık duyan, şans verilmesi gerektiğini ve onun Türk siyasetine yeni bir renk katacağını düşünen i adamı sayısının az olmadığını söylemek abartı olmaz. CHP’nin seçkinci ve klasik kadrolarını yenileyerek bir şeyler yapabileceğine inanılıyor. Bir değı im talebi olduğunun göstergesi ama en çok duyduğumuz söz: “Bekleyip görmek lazım.”

Eğer CHP’nin Kurultayı daha önce yapılsaydı ve Kılı daroğ lu CHP Genel Başkanı olarak TOBB Genel Kurulu’na katılsaydı, böyle bir tabana rağmen en büyük alkı ı herhalde Kemal Bey alırdı...

TÜSİAD da, ilk açıklamalarında Kılı daroğ lu’nun konuşmasının umut verdiğini kaydetti. TÜSİAD Başkanı  mit Boyner, iyi dileklerini d n de yineledi ancak Boyner’in Kılı daroğ lu’nun vaatleri arasında dikkat  ektiğı alanlar ekonomiden ziyade, seçim barajının indirilmesi, siyasi partilerin demokratikle tirilmesi, kuvvetler ayrılığı ilkesinin güçlendirilmesi, kamu harcamalarına yönelik hesap verme adabı gibi başlıklar oldu.

Tabii, tüm bu iltifatlar, Kılı daroğ lu’nun konuşmasının ekonomiyle ilgili bölümlerinin her yerinden popülizm d k ld ğı gerçeğini yok etmiyor.

İnfomag dergisi mayıs sayısında partilere iktidar olursanız ekonomi politikalarınız ne olacak diye sormuştu. CHP’nin dikkat  ektiğı konular, “Ulusal sanayinin yabancılaşma sürecinden vazgeçilecek. K T’ler tam anlamıyla  zerkle tirilecek. Gerçekçi bir kur politikası uygulanacak. Kısa süreli yabancı sermaye giriş çıkışlarından vergi alınacak. 10 yıl içinde ekonomide kayıtdı ılık yüzde 20’ye indirilecek. İşsizlik yüzde 5’in altına d   r lecek” gibi başlıklar içeriyordu. Dergi, bu söylemleri ekonomist ve akademisyenlere sordu, onlar da CHP’nin MHP ve SP’nin dahi gerisinde kaldığını söylüyorlardı.

Olur da bir gün CHP iktidar olursa, Kılı daroğ lu, eski yönetimin ekonomi politikalarına dönüş yapmaz, i  dünyasının önünü açacak somut ve gerçekçi öneriler getirir, i adamlarının iltifatlarına her zaman mazhar olur da, umarız Türkiye bir daha Kemal Derviş’i çağırmak zorunda kalmaz...

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağılantısı)

'Türk düşmanlığı' ve ayakta alkışlanan Yorgo Dalaras

Pelin Cengiz 28.06.2010

Hayatta bazı şeyler nasıl görmek isterseniz, gözünüze öyle görünür. Gözünü kırpmadan adam öldüren bir katilden kahraman, kendi evindeki sorunları çözmeden başkalarının sorunlarını çözmeye kalkışan bir politikacıdan dünya lideri yaratabilirsiniz, ama şiddet ve baskı olmasın diyen, özgürlüklerden bahseden bir sanatçıyı da bir faşist olarak görebilirsiniz. Yunan müziğinin dünyaca ünlü ismi İzmirli Yorgo Dalaras, Türkiye kamuoyunda böyle bir duruma maruz kalmış "Türk düşmanı" yaftası üzerine yapıştırılmış bir kişi.

Üç yıllık bir rötanın ardından İstanbul Kültür Sanat Vakfı'nın (IKSV) organizasyonu ile nihayet İstanbul'a geldi ve cumartesi gecesi Harbiye Cemil Topuzlu Açık Hava Sahnesi'nde muhteşem bir konser verdi. Üç yıl önce hakkında epeyce karalama, aşağılama ve hakaret içerikli yazıların yazılmasının ardından Dalaras, Türkiye'de onu bu kadar çok seven ve hasretle bu konseri bekleyen bir kitleyi herhalde beklemiyordu. Dalaras hayranlarının yanı sıra konseri Devlet Bakanı ve Başmüzakereci Egemen Bağış ile Ajda Pekkan'ın birlikte izlemesi, TBMM Dışişleri Komisyonu Başkanı Murat Mercan'ın da konserin sonuna kadar kalması dikkat çekiciydi.

Dalaras nasıl milliyetçi oldu?

Bundan tam üç yıl önce Dalaras, Ekümenik Patrik Bartholomeos tarafından, Genç Rum Ortodokslar etkinliği kapsamında İstanbul'a davet edilmiş, Rumeli Hisarı'nda bir konser vermesi planlanmıştı. Ancak, İstanbul Valiliği, gerekli evrakların tamamlanmadığını gerçekçe göstermiş, hatta "izin vermediğimiz halde gelirse herhangi bir gösteri ve protesto durumunda güvenliğini sağlayamayız" gibi açıklamalar yapılarak aba altında sopa gösterilmişti. Tabii, kendi yaptıklarının da milliyetçilik olduğunun farkına varmayan kalemler de boş durmamış, Dalaras'ı milliyetçi diye yerden yere vurmıştı. Öyle ya sadece Türklerin milliyetçi olma hakkı var.

Dalaras'ı "persona non grata" yapan, "azılı bir Türk düşmanı, rezil bir Rum" haline getiren olaylarda Dalaras'ın Kıbrıs Rum Kesimi'nde Türk ordusunun Ada'yı terk etmesine yönelik verdiği konserler başta geliyor. Dalaras, Türk ordusunun Ada'da işgalci konumda olduğunu söyleyen ne ilk ne de en son kişi. Türkiye'de kendisine yönelik çıkan yüksek seslerin esas sebebi Yunanistan'da Abdullah Öcalan'ın serbest bırakılması için kurulan bir komitede yer alması, Öcalan'a Özgürlük yürüyüşlerine katılması...

Bir tek kendime düşman olabilirim

Kısa bir süre önce Yorgo Kırbaki'ye verdiği röportajda, "Ben olsa olsa bir tek kendime düşman olabilirim. Düşünce özgürlüğüne inanıyorum. İnsanların bağımsız olmalarına inanıyorum. Baskıcı rejimleri beğenmiyorum. Şiddet yoluyla başka görüşlerin kabul ettirilmesini de beğenmiyorum. Bu bazen yanlış anlaşılıyor" demişti.

11 kişilik orkestrasıyla sahne alan Dalaras, onur konuğu Zülfü Livaneli'nin *Leylim Ley* ile *Yiğidim Aslanım Burda Yatıyor* şarkılarını Yunanca okudu. Dalaras, konserin sonlarına doğru sahneye davet ettiği Livaneli ile *Kardeşin Duymaz Eloğlu Duyar* şarkısını ise birlikte söyledi. "İstanbul tüm Yunanlılar için ve ailesi İzmir kökenli biri için efsanevi bir yerdir. İstanbul ile aramızda bir mıknaş var. Hem sanki o bizi çağırıyor hem de biz içimizden gitmek istiyoruz" diyen bir sanatçıya İstanbul, geçen gece geçmişte yaşanan tüm olumsuzlukları unutturan bu cümlelere yaraşır bir ev sahipliği yaptı.

Sarkozy, Le Monde'u hem sosyalistlere hem Strauss Kahn yandaşlarına kaptırdı

Pelin Cengiz 30.06.2010

Dünyada siyasetin medyaya müdahalesi, medyanın yaptığı yayınlardan şikâyet etmesi gibi durumlar bir tek Türkiye'de olmuyor. Avrupa'da bunun en aleni hallerini daha önce İtalya'da Berlusconi ile görmüştük ama Fransa'da siyasetin medyaya açık ve bariz müdahalesine ilk kez şahit oluyoruz desek yeridir.

Mali yönden zor duruma düştüğü için ortak arayışına giren Fransa'nın en saygın gazetelerinden *Le Monde*'un satış süreci pazartesi akşamı son buldu. *Le Monde*'un düze çıkarılabilmesi için 100 milyon avro gibi bir paraya ihtiyacı var. Gazetenin kontrolünü elinde tutan gazeteciler haftasonu yaptıkları istişareler sonrasında Pierre Bergé, Xavier Niel ve Matthieu Pigasse'dan oluşan üçlü konsorsiyumu yeni patronları olarak belirledi. Bu üçlünün önünü açan süreç, diğer konsorsiyumun yarıştan çekildiğini açıklamasıyla başladı.

Sarkozy'den salvolar

Hatta bu süreçte Fransa kamuoyunda, Cumhurbaşkanı Nicolas Sarkozy'nin *Le Monde*'un satışına müdahale ettiği, gazeteyi almak isteyen bu grubu safdışı bırakmak için çalıştığı haberleri yer aldı. Bu haberler arasında, Sarkozy'nin *Le Monde*'un Genel Yayın Yönetmeni Eric Fottorino'yu Elysee Sarayı'na çağırıp, Bergé-Niel-Pigasse üçlüsünden oluşan konsorsiyumla masaya oturulmaması yönünde kulağını çekmesi epey tepki topladı. Ana muhalefetteki Sosyalistlerin basın özgürlüğüne müdahale etmekle suçladığı Sarkozy'nin, gazetenin bu üçlüye satılması halinde *Le Monde*'un matbaa yenilemesi için devlet teşviklerinden faydalandırılmayacağı tehdidinde bulunduğu da medyaya yansıyanlar arasında.

Pigasse, Strauss-Kahn'ın eski danışmanı

Bu konsorsiyumun Sarkozy'nin böylesine tepkisine mazhar olmasının altında yatan en büyük sebeplerin başında bu üç işadınının da Sarkozy'nin rakibi Sosyalist Parti'ye yakın olması geliyor. Sarkozy'nin vetosuna rağmen gazeteye sahip olan isimler arasında, 2012 seçimlerinde en tehlikeli rakibi olması beklenen IMF Başkanı Dominique Strauss-Kahn'ın eski danışmanı Mathieu Pigasse yer alıyor. Pigasse, özel bankacılıkta uzman Lazard Frères bankasının en tepesindeki isim. Pigasse, Strauss-Kahn'ın ekonomi bakanı olduğu dönemde bürokrat olarak görev yapmıştı. Pigasse'ın, geçmiş dönemde yine Sosyalist Partili Başbakan Laurent Fabius ile de çalışmışlığı var.

Diğer ortaklardan geçen yıl ölen moda tasarımcısı Yves Saint Laurent'nin iş ortağı ve sevgilisi Pierre Bergé'nin merhum Cumhurbaşkanı Mitterand ve Sosyalist Parti'ye olan yakınlığı biliniyor. Sol görüşlü Bergé, 2012 seçimlerinde Sarkozy'ye rakip olası adaylara yakınlığıyla tanınıyor. Bergé, 2007 seçimlerinde Sarkozy'nin Sosyalist rakibi Segolène Royal'ın kampanyasına mali destekte bulunmuştu.

Sarkozy'nin bir diğer sıkı muhalifi olan Xavier Niel ise yaklaşık 2 milyar avroluk şahsi serveti bulunan bir telekomünikasyon devine sahip. Servetini Fransa'da internetin öncüsü olarak bilinen minitelde erotik servislerden kazandığı parayla elde etmiş. Free adlı genişbant hizmetleri veren şirketin sahibi olan Niel, Sarkozy'nin itirazı yüzünden ülkenin dördüncü mobil iletişim lisansını alamamıştı. Sarkozy'nin sosyalist

işadamlarını engelleme girişimi boşa çıktı, gazete çalışanları bu kararla Sarkozy'ye resmen rest çekmiş oldu. Belki müdahale etmese, bu kadar tepki toplamayacaktı. Bu tavırla gazeteyi hem en büyük siyasi rakibi Sosyalist Parti'ye yakın hem de 2012 seçimlerinde olası en büyük rakibi Strauss-Kahn'a yakın işadamlarına kaptırdı. Fransa'da yapılan son kamuoyu araştırmalarına göre, ülkedeki kanaat önderlerinin yüzde 56'sı IMF Başkanı Strauss-Kahn'ın gelecek seçimleri kazanacağı görüşünde birleşiyor.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Türkiye'nin AB üyeliği için 2023'ü konuşuyoruz

Pelin Cengiz 03.07.2010

Avrupa'nın sınırlarını belirlemek amacıyla Fransa tarafından ortaya atılan 2030'lar Avrupası Düşünce Grubu (EU Reflection Group), zaman içinde Fransa Cumhurbaşkanı Nicolas Sarkozy'nin önerdiği ilk halinden epey uzak bir yapıya büründü. Grubun ilk kurulduğu dönemde, Türkiye'nin AB üyeliğine başından beri karşı çıkan Sarkozy'nin bu grubu kurarak, Türkiye'nin üyeliğini sürekli sorgulatacağı endişeleri hâkim olmuştu. 2007'nin sonlarında siyaset, akademi, sanat ve iş dünyasından 12 Avrupalı akil insanla kurulan AB Düşünce Grubu, iki yıl üzerinde çalıştığı "Avrupa Projesi 2030 - Tehditler ve Fırsatlar" raporunu geçen ay duyurdu. Rapordaki Türkiye'ye atıfta bulunan bölüm ve genel olarak Avrupa'nın 2030 stratejisi, Başmüzakereci ve Devlet Bakanı Egemen Bağış ile AB Düşünce Grubu'nda yer alan Oxford Üniversitesi'nden Kalypso Nicolaidis'in de katıldığı bir panelde ele alındı. Bahçeşehir Üniversitesi'nin hocaları Seyfettin Gürsel, Cengiz Aktar, Şahin Alpay ve Sabancı Üniversitesi'nden Meltem Müftüler-Baç Nicolaidis'i sorularıyla İstanbul'un bunaltıcı temmuz sıcağında biraz daha terletti. İçinde yorum da barındıran sorular, ağırlıklı olarak Türkiye'ye artık bir katılım tarihi verilmesi, Avrupa elitleri arasında Türkiye'nin üyeliğine olan destek, AB'nin Türkiye'nin üyeliğinin getirilerinin ne kadar farkında olduğu, AB üyeleri arasındaki eşitsizlikleri ortadan kaldıracak önlemler gibi konularda yoğunlaştı.

Avrupa'nın küresel rolü

Nicolaidis, Türkiye'nin bugüne kadar AB'ye hep en zor soruları sorduğunu söyleyerek, bu soruları "ebeveynlerin çocuklar tarafından sorulmasını istemediği sorular" olarak nitelendirdi. Avrupa'nın Türkiye'ye katacaklarından çok, Türkiye'nin Avrupa'ya katacaklarının daha önemli olduğunu söyleyen Nicolaidis, 2005'te "Türkiye, Avrupa'nın viagrası olacak" sözünü hatırlattı. Son dönemde, AB'ye yönelik eleştirilerin temelini, Avrupa'nın dünyada etkili bir güç haline gelememesi oluşturuyor. Küresel bir konu gündeme geldiğinde gözler Washington'a, Pekin'e, Moskova'ya,

Tel Aviv'e hatta Tahran'a çevrilirken, Brüksel'in fikrini pek merak eden çıkmıyor. AB Düşünce Grubu gibi oluşumlar, Avrupa'nın akil insanları, cesaretle bu konular hakkında görüş bildiriyor ancak yeterli değil. Nicolaidis, Avrupa'nın küresel bir güç olmak istediğini ve bunun da iddialı bir istek olduğunu söylüyor ve Türkiye'nin son dönemdeki arabuluculuk girişimlerine atıfla ilginç de bir tesbit yapıyor: "Türkiye'nin bu coğrafyada ne kadar önemli bir arabulucu olduğunu biliyorum. Artık Avrupa'da da Türkiye'nin iddialı bir arabulucu olma rolünü konuşuyor olmamız lazım."

2023'ü aramızda ele aldık

Türkiye'nin Cumhuriyet'in 100'üncü kuruluş yıldönümü olan 2023 için farklı alanlarda stratejileri, iddialı hedefleri var. Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu, geçen yıl üyelik için "10-15 yıl sonra" derken dolaylı olarak bu zaman dilimine işaret etmişti. 2023 tarihi Düşünce Grubu'nda da dillendirilmiş. Türkiye'nin tam üyeliği için bir

tarih tesbit etmenin gerekliliğine dikkat çeken Nicolaidis, böyle bir tarih perspektifinin Konsey'den ziyade Avrupa Parlamentosu'ndan gelebileceğinin altını çizdi. Nicolaidis, "2023 çok milliyetçi bir tarih olarak görülebilir ama Avrupa'da anlatılabilecek bir hikâye. Böyle bir tarih çok iyi olacaktır. AB Düşünce Grubu'nda bu tarihi konuştuk" dedi. 2023'te dünyanın 10 büyük ekonomisinden biri haline gelen, 500 milyar dolar ihracat yapabilen, komşularıyla sıfır sorun politikasını gerçekleştirmiş bir Türkiye'ye AB üyeliği çok yakıştır...

***

Anayasa değişikliği Türkiye'yi AB'ye daha yakınlaştıracaktır

Bir Avrupa Kültür Başkenti etkinliği olarak, Bahçeşehir Üniversitesi'nde yapılan panelin açılışında konuşan Egemen Bağış, Avrupa'nın karşı karşıya kaldığı sorunların çözümünde Türkiye'nin bugünden rol oynaması gerektiğini söyledi. AB Düşünce Grubu'nun, 2030 Avrupası'nın engellerini, fırsatlarını değerlendiren bir rapor hazırladığını, bu raporun birçok kişinin endişelerini ortadan kaldırdığı gibi Türkiye'nin AB için ne kadar büyük bir fırsat olduğunu üstü kapalı bir şekilde, hassasiyetleri de gözetenek ortaya koyduğunu söyledi. Bağış, "Bu rapor çok açık ve net bir şekilde diyor ki, 'AB genişlemeden ilerleyemez'. Bana sorarsanız bu raporun özeti budur. Eğer haftada 70 saat çalışmaya hazır değilseniz, genişlemenin devam etmesi gerekir. Haftalık çalışmayı 35 saate indirmenin yolunu arayan Avrupa'nın bugün dünyanın hızla büyüyen ekonomileriyle rekabet etmesinin mantıklı bir beklenti olmadığını artık herkes takdir ediyor. Genişleme, AB'nin sorunlarının çözümünde çok büyük imkânlar yaratacak" dedi. Bağış, askeri darbe anayasaları ile yönetilen bir ülkenin AB'ye giremeyeceğini belirterek, darbenin 30'uncu yılında anayasayı değiştirmeye çalıştıklarını ifade etti. Bağış'ın, Anayasa değişiklik paketiyle ilgili olarak, "Anayasa değişiklik paketi, beş fasıl açmaktan daha önemli. Türkiye'yi AB'ye daha çok yakınlaştıracaktır. Türkiye, anayasasını değiştirmeden, standartları yakalamadan zaten bir yere varamaz" tesbiti de ilginçti.

Eksen kayması yok

Bağış, Mavi Marmara gemisine yapılan saldırıya ilişkin, hayatını kaybedenleri Alman olsaydı Angela Merkel'in sessiz kalamayacağını, Fransız olsaydı Nicholas Sarkozy'nin duyarsız olamayacağını, ABD'li olsaydı Barack Obama'nın bu konuda mutlaka bir karar alma ihtiyacı hissedeceğini ifade eden Bağış, "Türkiye ne yaptı? Uluslararası hukuka uygun şekilde yaşanan kanunsuzluğu, BM Güvenlik Konseyi'ne, Avrupa Parlamentosu'na, NATO'ya, AB Konseyi'ne taşıdı. Türkiye, diplomasinin kurallarını çalıştırdı. Özür beklediğini ilan etti" dedi. Bağış, Türkiye'nin, Brezilya'nın da katkılarıyla altı aylık bir çabadan sonra İran'a elindeki uranyumu Türkiye'ye teslim etmek konusunda ikna etmiş olmasından bir hafta sonra gelen yaptırım kararına evet demesinin kendini inkâr anlamına geleceği için oylamada hayır dediğini dile getirdi. Bağış, "Bunu 'Türkiye'nin eksenini mi kayıyor', 'Acaba AB projesinden vaz mı geçtik' diye yansıtmaya çalışmanın hiç kimseye bir faydası yok. Türkiye AB sürecinde hiçbir aşamada çok kolay bir dönem yaşamadı, ilerde de yaşamayacak" dedi.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Gıda güvenliği yasasına muhalefet çengeli

Pelin Cengiz 05.07.2010

AB Dönem Başkanlığı 1 Temmuz 2010 itibariyle İspanya'dan Belçika'ya geçti. Türkiye, İspanya dönem başkanlığının son gününde Gıda Güvenliği, Veterinerlik ve Bitki Sağlığı faslını açtırabildi. 30 haziranda Brüksel'de açılan bu fasılla birlikte müzakereye açılan başlık sayısı da 13'e yükseldi.

AB’de Türkiye’ye tam destek veren az sayıda ülkeden biri olan İspanya’nın ilk hedefi Kıbrıs Cumhuriyeti tarafından bloke edilen Enerji ile Eğitim-Kültür, Gıda Güvenliği ve Kamu Alımları başlıklarını açmaktı. İspanya Dışişleri Bakanı Angel Miguel Moratinos, son âna kadar dört başlık iddiasını sürdürdü, yakın olduğu Kıbrıslı Rumları ikna etmeye çalıştı. Ancak Rumlar’ın enerji faslında geri adım atmaması, Eğitim-Kültür faslındaki itirazlarını geri almamaları, Kamu Alımları faslında da yasal düzenlemelerin yapılamaması bu fasılların açılmasını mümkün kılmadı. Türkiye’nin AB üyeliğine büyük destek veren İspanya, başkanlığı sona ermeden en az bir başlığı müzakereye açmak için büyük çaba gösterdi. Türkiye, altı açılış koşulundan beşini yerine getirmişti. İspanya ile yapılan görüşmelerde Gıda Güvenliği ile ilgili yasanın haziranda geçmesi halinde, 30 haziranda başlığın açılacağı anlaşıldı. Başmüzakereci ve Devlet Bakanı Egemen Bağış ile Tarım Bakanı Mehdi Eker, Anayasa değişikliği çalışmalarından artakalan zamanı azami değerlendirerek, yasalaşması için tasarayı 8 haziran haftası Meclis’e getirdi. Normal şartlarda 8,5 hafta süren müzakere başlığı açma çalışmaları 2,5 haftada tamamlandı.

Engel bu kez içerden geldi

Gıda Güvenliği başlığının açılması Türk tarımı için, ihracat için ve tüketici sağlığı için önemli bir gelişme. Tarım politikaları, gelişmiş ülkelerde önemli bir “sanayi kolu”. Başlık açıldı açılmasına ancak, kapanması pek öyle kolay olmayacak gibi görünüyor. 1200 kadar yönetmeliği içeren önemli bir mevzuat uyumu gerekecek. Tabii, bu arada, Gıda Güvenliği faslın açılması da öyle sanıldığı kadar kolay olmamış. Geçen cuma katıldığı bir konferansta, Egemen Bağış, Brüksel’e doğru yola çıkmadan üç saat önce, Gıda Güvenliği faslının açılmama riskinin oluştuğunu ve son dakikada çözüldüğünü söylemesi dikkatimizi çekti. Meğer, bu başlığın açılmasına hem içerden hem de dışarıdan engel çıkarılmış.

Şöyle anlatalım: Bu başlığın açılabilmesi için altı tane açılış koşulu vardı. Türkiye, bunların beş tanesini yerine getirmişti. Sonuncu ise Gıda Güvenliği, Veterinerlik ve Bitki Sağlığı yasa tasarısının yasalaşmasıydı. Bu yasanın Meclis’teki Anayasa tartışmalarına kurban gittiğini söylemeye gerek yok. Öte yandan, siyasi bir içeriğe sahip olmamasına rağmen bu başlığın açılması muhalefetin sınır tanımaz engellemeleriyle karşı karşıya kalmış. CHP’nin başı çektiği muhalefet, Meclis’teki ilgili komisyonda tasarı görüşülürken, tasarının yasalaşmasını daha ileri bir tarihe erteletmek için AKP’li milletvekillerinin bir ara dışarı çıkmasını fırsat bilerek, yetersayı istemiş. Gerçi son dönemde muhalefet diğer yasaların görüşmeleri sırasında da her gündem maddesi için yetersayı istemeyi âdet haline getirmiş durumda. CHP’nin AB’ye karşıymış gibi bir tavır içine girmesini bu noktada anlamak pek mümkün değil. Kemal Kılıçdaroğlu’nun liderliği ile CHP’deki kan değişimi süreci belli ki henüz tamamlanmamış. Zira, sırf AKP’ye muhalefet olsun diye Türkiye’nin AB sürecini doğrudan etkileyen bir yasaya taş koymanın kimseye faydası yok.

Muhalefetin engellemeleri aşıldıktan sonra yasa geçti. Cumhurbaşkanı Abdullah Gül’ün yasayı hukukçulara acilen inceletip onaylamasının ardından Resmî Gazete’de yayımlanarak yasa yürürlüğe girmiş oldu. Ardından çevirisi yapıp Brüksel’e gönderilen yasa, AB tarafından yeterli bulunarak, faslın açılabilmesi için gerekli onayı aldı.

Fransa ve Almanya taş koydu

Ancak, bu kez faslın açılması Fransa ve Almanya’nın engellemeleri ile karşılaşmış. İki ülkenin ithalat lobileri, başlığın açılması sırasında ortaya çıkmışlar. Almanya ve Fransa, Türkiye’nin kendilerinden yapacağı et ithalatı koşulunu faslın içeriği ile ilgili olmadığı halde, sokuşturmaya çalışmış. Fransa tarafından bloke edilen Tarım

faslındaki hayvan hastalıkları gibi engellemeler bu başlıkta da hayata geçirilmeye çalışılmış. Bizim müzakereci heyet de bu girişimi başarıyla bertaraf etmiş.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

TÜSİAD'dan referanduma temkinli destek

Pelin Cengiz 11.07.2010

Türkiye, bu yılın 12 Eylül günü Cumhuriyet tarihinin önemli dönüm noktalarından birini yaşayacak. Türkiye'nin siyasi ve toplumsal tarihinin en derin, en acı izlerini taşıyan 12 Eylül'de Anayasa değişikliği paketi referanduma sunulacak. Türkiye'nin gündemi buna kilitlenmiş durumda, herkes özellikle de iş dünyası referandumdan çıkacak sonuca göre pozisyon almaya hazırlanıyor, nabız yokluyor, strateji belirliyor. Kimi iş dünyası örgütleri Anayasa Mahkemesi'nin referandumun önünü açan kararının ardından görüşlerini kamuoyu ile paylaştı. Son birkaç gün içerisinde TÜSİAD'dan her ne kadar bir açıklama gelmediyse de dernek 1992'den beri uzmanlara hazırlattığı anayasa tasarımları ve demokratikleşme çalışmaları ile bu konuyu belki herkesten önce kamuoyunda tartışmaya açmış bir sivil toplum örgütü.

Konuyla ilgili olarak görüşüne başvurduğumuz ve "TÜSİAD'dan neden bir açıklama yok" dediğimiz TÜSİAD Başkanı Ümit Boyner, alınan karara herkesin saygı duyması gerektiğini, Anayasa değişikliği paketi ile ilgili görüşleri daha önce etraflıca dile getirdiklerini o nedenle bu kararın ardından yeni bir görüşlerinin bulunmadığını ifade etti. Boyner'e göre, siyasi tartışma daha yapıcı ve bütün Türkiye'nin çıkarına olacak düzeyde sürdürülmeli.

Doğal olarak, iş dünyası örgütlerinden partiler gibi saf tutmasını ya da evet-hayır şeklinde kesin tavır almasını beklemek olağan değil. Genel çerçeve olarak, TÜSİAD'ın talebi tümüyle yeniden yapılandırılmış, bireysel özgürlükler odaklı, çoğulcu bir demokrasiye önem veren yeni baştan yazılmış bir anayasa. Gündemdeki bu paketin içeriğinde temel sorunlar bulunduğu ve demokrasi açığını kapatmaktan uzak olduğu şeklindeki eleştirileri de, referanduma mesafeli durdukları şeklinde algılanıyor. Paketle ilgili görüş ayrılıkları olmasına rağmen, TÜSİAD'ın pakete destek verdiğini söylemek yanlış olmaz. Konuyla ilgili olarak TÜSİAD'ın, son birkaç yılda Anayasa değişikliği ile ilgili neler düşündüğüne ve neler yaptığına şöyle bir bakalım istedik.

Sendikalar TÜSİAD'a hayır demişti

Arzuhan Doğan Yalçındağ'ın başkanlığı döneminde bundan tam iki yıl önce, TÜSİAD Başkanlar Konseyi, o dönemki Yüksek İstişare Konseyi toplantısında ekonominin yanı sıra Anayasa değişikliğinin de tartışılmasını önerdi. Toplantıya Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) Başkanı Kemal Derviş, TOBB Başkanı Rifat Hisarcıklıoğlu, TİSK Başkanı Tuğrul Kutadgobilik, Türk-İş Başkanı Mustafa Kumlu, DİSK Başkanı Süleyman Çelebi ile Hak-İş Başkanı Salim Uslu davet edilmişti. Türk-İş, Hak-İş ve DİSK o dönemde Derviş'in katılımını siyasi bir oluşum fikri yarattığı gerekçesiyle protesto etmiş ve toplantıya katılmamıştı.

Türk-İş Başkanı Mustafa Kumlu, 83 sivil toplum kuruluşunun Anayasa Platformu'nda çalışmalar yürüttüğünü, yeni bir çalışmaya gerek olmadığını söylemişti. TÜSİAD, o YİK toplantısında siyasetin ve toplumun tüm kesimlerini biraraya getiren bir Anayasa Konvansiyonu kurulması önerisini hazırladığı bir metinle deklare etmişti.

Önerilen konvansiyon, TBMM Başkanı'nın önderliğinde oluşturulacak, Meclis'te yer alan tüm partileri, yüksek yargı organından temsilcileri, akademisyenleri ve sivil toplum örgütü kuruluşlarını kapsayacaktı. O dönem sendikalar, TÜSİAD'ı yalnız bıraktı...

Ne ilginçtir ki, daha önce daveti geri çevrilen TÜSİAD'la üç gün önce biraraya gelen DİSK, TÜSİAD'ın Anayasa değişikliği ile ilgili konularda ne yapsa ne söylese ses getirdiğini, ezber bozduğunu belirterek, işbirliği yapacaklarını açıkladı. DİSK ve TÜSİAD, demokratikleşme, terör, işsizlik ve bölgesel kalkınmadan oluşan dört maddelik bir ortak gündem belirledi.

TÜSİAD'ın Anayasa değişikliğinde itiraz ettiği temel maddelerin başında yargı geliyor. Cumhurbaşkanı'nın yetkilerinin artırılması bunlardan biri. Parti kapatmalarla ilgili anayasal düzenleme yapılması ve yüzde 10 barajının düşürülmesi de diğer iki konu. TÜSİAD, son dönemde yaptığı açıklamalarda, Türkiye'nin demokrasi açığı bulunduğunu, bunun giderilmesi için bir demokratikleşme paketi çerçevesinde yeni bir anayasa yapılması, seçim ve siyasi partiler reformlarının gerçekleştirilmesi gerektiğini vurguluyor. Yeni anayasanın birey odaklı olması gerektiğini kaydediyor, seçim sistemi ve siyasi partiler mevzuatında yapılacak değişikliklerle, ülke barajının düşürülmesine dikkat çekiyor. Anayasa değişikliği paketinin uzlaşmaya dayanmadığını, bu durumun ileride yeni bir anayasa yapma sürecini de olumsuz etkileyebileceğini söylüyor.

TÜSİAD'ın "Anayasa tümüyle yenilenmeli" tavrı, son derece anlamlı. Olması gereken de bu ancak Meclis, şimdilik yeni bir anayasa yapma fırsatını kaçırdı.

Ancak, TÜSİAD'ın Anayasa'nın tümü değiştirilemiyorsa bile, yüzde 10 barajını dayatan, seçim kanunu ve lider sultasına imkân veren parti içi demokrasi ve temsil olanaklarını tıkayan Partiler ve Seçim Kanunu'nu değiştirelim önerisi son derece dikkate değer.

Bu noktada, Boyner'in seçim barajının çağdaş demokrasilerde bulunmadığını, üstelik bunun askerî bir müdahale ürünü olmadığını ve sivil iktidar döneminde yükseltildiğini söylemesi de bir o kadar anlamlı. Dolayısıyla her demokratikleşme adımı illâki Anayasa değişikliğinde gizli değil. Hükümet isterse, bu yasal değişikliği gerçekleştirebilir.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Türkiye'de birkaç bankanın stres testine ihtiyacı var

Pelin Cengiz 15.07.2010

Küresel krizin ardından dünya ekonomisi yeniden şekilleniyor, krizin ardından yeni ekonomi düzeni konuşuluyor. Bu yeni düzenin kuralları yeniden yazılırken, mali kuruluşların bir dahaki krizlere dayanıklılığı en çok üzerinde durulan konuların başında geliyor. Global krizle birlikte özellikle ABD'deki finansal kuruluşların risk yönetimini etkin şekilde uygulamadıkları görüldü. Önce ABD, belirsizlikleri azaltmak, güveni yeniden tesis etmek ve gelecekte yaşanacak krizlere karşı daha dayanıklı olabilmek için bankalara stres testi uyguladı. Şimdi sıra Avrupa'da. Piyasaların yakından takip ettiği, 91 bankaya uygulanacak olan stres testinin sonuçları 23 Temmuz'da açıklanacak. Krizle birlikte şüphesiz, risk unsuru ve riskin yönetimi, finansal kuruluşlar için hayati önemde bir konu oldu. Gelir seviyesi en düşük seviyede olan kişilere kolayca verilen kredilerin ödenememesi, kredi riskinin doğru ölçülmesinin ne kadar önemli olduğunu gösterdi.

Doğru kişiye doğru kredi

Krizden önce pazarın kendi dinamiklerinden kaynaklanan riskler vardı, şimdi operasyonel riskler önem kazandı. Bu tespiti yapan risk yönetimi çözümleri konusunda 1976'dan bu yana uygulama geliştiren ABD'li SAS şirketi.

2009 cirosu 2.5 milyar dolar. Şirketlerin sahip olduğu verilerden yola çıkarak, daha iyi neler yapılabileceğini ortaya koyuyor.

SAS Türkiye Genel Müdürü Gökhan Nalbantoğlu'na göre, doğru kişilere doğru kredilerin verilmesi, riskli kredilerin belirlenip kurumların sermayesini daha iyi kullanması gibi konular krizle birlikte çok daha önemli hale geldi. SAS'ın sunduğu teknolojik çözümler, bankaların müşterilerinin kredi skorlarını etkin şekilde ölçerek, hangi müşteriye hangi kampanya ile ya da hangi teklifle gidilmesi gerektiğini söylüyor. Nalbantoğlu, "Pazar riski banka batırır, bunun örneklerini geçmişte gördük. Şimdi riskin doğru yönetilememesinin de banka batırdığını görüyoruz. Operasyonel risk de banka batırır. Kurduğumuz sistemler, kurumun riskli kredileri görme imkânının yanı sıra sermayesini daha iyi kullanmasını da sağlıyor. Tahsilat ve operasyon risklerini ya da kurun dalgalanma riskini de gösteriyor" diyor.

Kredi skortlama krizde önem kazandı

"Peki, bu kriz bankalara neler öğretti, iş yapış modellerini nasıl değiştirdiler" diye soruyoruz, Nalbantoğlu şöyle yanıtıyor: "Kredi skortlama konusu krizde çok gündemdeydi. Hedefe yönelik kampanya, müşteri sadakati önem kazandı. Kârlı olan, tahsilatı kolay olan müşteri benle kalsın dendi. Tahsilat zorlaşınca maliyet artıyor. Tüm dünyada kredi riski yönetimi ön plana çıktı. Risk yönetimini, düzenleyici kurumların baskısıyla değil, kurum kültürü haline getirerek ve katma değer sağlamak amacıyla uygulamaya başladılar. Bir banka yüzde 7-8 kredi kaybı yaşarken, diğeri yüzde 25'lerde ise riskini çok değerlendirememiş demektir, bu da rekabette daha agresif olmayı beraberinde getiriyor."

Hazır, Avrupa'da stres testleri gündemdeyken, SAS'ın bununla ilgili görüşlerini de soruyoruz. Stres testleri genellikle uzun sürüyor. SAS, iki hafta önce hem bu süreyi kısaltan hem de pazardaki sürekli değişen dinamiklere göre kurumu teste tabi tutacak high performance computing teknolojisini duyurmuş. Bu uygulamaya sahip kuruluşlar, istediği anda, 15-20 dakika sürecektir bir stres testini kendi kendine yapabilecek. Bankalar, tek tuşla "Başıma gelebilecek en büyük felaket ne olabilir"i görebilecek. Nalbantoğlu, Türkiye'de stres testinden bahsedilmeye başlandığını söylüyor. Özellikle yatırım bankacılığı yapan, piyasalara bağlı operasyonlar yürüten bankaların bunu gündeme alabileceğini belirten Nalbantoğlu, Türkiye'de de iki üç bankanın stres testine girmesinin iyi olacağını kaydediyor. Kriz boyunca uluslararası otoritelerden övgü alan Türk bankacılığının durumunun stres testi ile desteklenmesi önümüzdeki günlerde daha çok gündeme gelebilir.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

ABD ile ikili ilişkilerde siyaset başka ekonomi başka

Pelin Cengiz 16.07.2010

Son dönemde iyice ısınan Türkiye ABD ilişkileri, Türkiye'nin BM Güvenlik Konseyi'nde İran'a nükleer programı nedeniyle yaptırımlar uygulanmasına Brezilya ile karşı oy vermesi ve 31 Mayıs'ta Gazze'ye yardım taşıyan Mavi Marmara gemisine yapılan saldırı ile uluslararası kamuoyunun gündeminde daha çok yer buldu. Türkiye'nin Ortadoğu ve Balkanlar'ı da içeren kendi bölgesinde güçlü bir ülke olarak ortaya çıkması, Arap dünyası ile yakınlaşması, Ermenistan, Azerbaycan ile ilişkiler gibi zor konularda çeşitli temaslar başlatması "Türkiye'nin eksenini mi kayıyor, Avrupa hedefinden uzaklaşıyor mu" tartışmalarını da beraberinde getirdi. Bu arada, ABD ve İsrail ile yaşanan olumsuzluklar nedeniyle hem siyasiler hem iş dünyası temsilcileri, ABD'li yetkililerle yoğun bir

görüşme trafiği yaşadı. Ardından, ABD Başkanı Barack Obama'nın, Türkiye'ye arka çıkarak, "Türkiye'nin BM'de İran lehine oy kullanmasını komşuluk ilişkilerine bağlıyorum" şeklindeki açıklaması ve Türkiye'nin AB üyeliğine destek vermesi buzların eridiğinin bir işareti olarak yorumlandı.

Bir ayda 25-30 senatör geldi

"Tüm bunlar yaşanırken iş dünyasının tepkisi ne oldu, Türkiye ile ilgili kararlarında bir değişiklik oldu mu" diye TABA (Türk-Amerikan İşadamları Derneği) Başkanı Uğur Terzioğlu'na sorduk. Türkiye'ye son birkaç aydaki gelişmeler sırasında ABD'den 25-30 senatörün geldiğini belirten Terzioğlu, Türkiye'de faaliyet gösteren ABD'li şirketlerin çalışmalarına devam ettiğini, herhangi bir tedirginlik yaşamadıklarını söylüyor. Terzioğlu, "Kriz, ABD'yi ve şirketleri perişan etti. Kendilerini toparladıkları anda Türkiye'ye gelecekler. Yatırım planları olan şirketler var" diyor.

Üniversite için vakıf kuruyoruz

Özellikle sağlık, medikal gibi alanlarda faaliyet gösteren ABD'li şirketler, Türkiye'de yatırım fırsatları araştırıyormuş. Türkiye ile ilgilenenler arasında üniversiteler de var. ABD'li 11 üniversitenin oluşturduğu bir joint-venture kurulmuş. Başındaki profesör, iki hafta önce Türkiye'ye gelmiş, YÖK yetkilileri ve Milli Eğitim Bakanı Nimet Çubukçu ile temaslarda bulunmuş. Çubukçu, konuya çok önem vermiş ve TABA'dan çalışmalarını hızlandırmalarını istemiş. Terzioğlu, TABA olarak bir vakıf kurma kararı aldıklarını, Türkiye'de bir Amerikan Üniversitesi kurmak için girişim başlattıklarını, vakfın kurulmasının ardından gerekli müracaatları yapacaklarını belirtiyor.

Atlantic Council'den enerji konferansı

Eğitim ve sağlık dışında bir diğer sektör de enerji. Geçen yıl "Türkler ve Iraklı Kürtler Arasında Güven İnşası" adlı raporuyla epey ses getiren Washington merkezli düşünce kuruluşu Atlantic Council, 29 Eylül-1 Ekim 2010 tarihlerinde İstanbul'da Karadeniz Enerji ve Ekonomik Forum 2010 adlı bir konferans düzenleyecek. Atlantic Council'in Dinu Patriciu Avrasya Merkezi Müdürlüğünü, 2005-2008 arasında ABD'nin Ankara Büyükelçiliğini yapmış olan Ross Wilson yürütüyor. Atlantic Council'in Başkanlığını yürüten Chuck Hagel ise Obama'ya dış politika danışmanlığı yapmıştı. Avrasya bölgesindeki ekonomi ve politika liderlerinin biraraya geleceği konferansa, Başbakan Erdoğan, şimdiden katılacağını bildirmiş.

17-20 Ekim'de Washington'da American Turkish Council'in 29'uncu toplantısı gerçekleştirilecek. Başbakan Erdoğan, Başbakan Yardımcısı Ali Babacan, ABD Dışişleri Bakanı Hillary Clinton ile Ticaret Bakanı Gary Locke katılacak. Türkiye-ABD Ticari ve Ekonomik İşbirliği Strateji Çerçeve Programı'nın (SETİÇ) üçüncü toplantısı da burada yapılacak. Obama ile Erdoğan'ın buluşmalarında gündeme gelen model ortaklık ile ilgili olarak Babacan başkanlığında TİM, TABA, TUSKON, YASED, DEİK gibi kuruluşların temsilcilerini biraraya getiren SETİÇ'te, ikili ticareti geliştirmeye yönelik yol haritası belirlenecek. Türkiye ile ABD ilişkileri siyasi yönden yol kazaları yaşıyor, tavizler alınıyor ya da veriliyor ama şimdilik ekonomik ilişkiler bu yol kazalarından pek etkilenmiş görünüyor.

Çağlayan, ABD’de Terminatör Vali ile görüşecek

Devlet Bakanı Zafer Çağlayan, 50 kişilik bir işadamları heyetiyle cumartesi günü Chicago’ya uçuyor. Dış ticaret hacmi yüksek, ithalatı yoğun Teksas, Houston, Illinois, Atlanta, California, Los Angeles ve New York’ta yoğun temaslarda bulunacak olan Bakan Çağlayan’a TİM Başkanı Mehmet Büyükekşi, MÜSİAD Başkanı Ömer Cihat Vardan, İstanbul Sanayi Odası Meclis Başkanı Erdal Bahçıvan, TUSKON Başkan Yardımcısı Ahmet Ciğer ve çeşitli ihracatçı birliklerinin başkanları eşlik edecek. Atlanta’da Coca-Cola CEO’su Muhtar Kent, Bakan’ın onuruna bir yemek verecek. Burada, işadamları birebir görüşmeleri olacak ayrıca soru ve sıkıntılarını Çağlayan’a iletcek. California Ticaret Odası ile de bir yemek yiyecek olan Bakan Çağlayan’ın, California Valisi Arnold Schwarzeneger ile de görüşmesi bekleniyor. Bakan’ın altı günlük programı epeyce yoğun, çok sayıda eyalet gezecek. Bu arada, ABD’li bir lobi şirketi 10 önemli işadamları ile yemek organize etmek istemiş, ancak Bakan’ın programının çok yoğun olduğu gerekçe gösterilerek davet kabul edilmemiş.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kürt sorununa kadın eli değiyor

Pelin Cengiz 18.07.2010

Geçen hafta perşembe günü “büyük buluşma” gerçekleşti, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan ile CHP lideri Kemal Kılıçdaroğlu biraraya geldi. Buluşmadan sonra yapılan açıklamalar düzeyliydi. Kılıçdaroğlu, yüz yüze görüşmede hem Başbakan’a “terörle mücadele”de destek sözü verdi, hem de önerilerini sıraladı. Sorunların çözümüne bir arpa boyu bile katkı sağlayacaksa, bu buluşma önemli bir gelişme olarak addedilebilir.

Çünkü, bu uzlaşma ve dialog toplumun diğer kesimlerine de yansiyacak, biraraya gelme, birlikte konuşma, fikir üretme ve sorunların çözümü için işbirliği yapma kültürü yaygınlaşacak.

Bu uzlaşma ve dialog kültürünü, sessiz sedasız yürüten, sorunun çözümüne yönelik kafa yoran başkaları da var. Onlardan biri de kurulduğu günden bu yana kadın istihdamı ve kadının işgücüne katılımı konularında önemli bir işlev üstlenen Kadın Girişimcileri Derneği KAGİDER.

Şiddete karşı kadın duyarlılığı

KAGİDER, biraraya gelmez denen TBMM çatısı altındaki kadın milletvekillerini bu ay içinde iki kez buluşturdu. “Şiddet olaylarının siyasi sorumluluğunun alınması ve dile getirilmesi gerektiğini düşündük. Kadın milletvekillerinin hepsine mail attık, gelin bu Kürt sorununu konuşalım dedik” diyor KAGİDER Başkanı Gülseren Onanç. Ülkedeki bu gerilim ortamının askerle değil siyasi olarak çözüleceğini düşündüklerini belirten Onanç, kadın üzerinden bir iletişim sağlamayı tercih ettiklerini dile getirdi.

Bu amaçla, ilk toplantı 7 Temmuz’da yapılmış. Beş AKP, beş CHP ve üç BDP’li kadın milletvekili katılmış. Konular, kadın duyarlılığı ile ele alınmış, vekillerin birbirlerini ikna etmek gibi bir ihtiyaçları olmadığı için iyi bir dialog ortamı sağlanmış. KAGİDER, bunu çok önemsiyor.

Daha sonra ikinci toplantı yapma talebi yine kadın vekillerden gelmiş. 14 Temmuz’daki buluşmaya sekiz AKP, bir CHP ve bir BDP’li vekil katılmış. Hatta “MHP’li kadın milletvekilleri olmadan olmaz, onlar da katılsın” denmiş

ancak iki toplantıya da çok istemelerine rağmen partileriyle ilgili başka toplantıları olduğu için MHP'li kadınlar iştirak edememişler.

Üçüncü toplantı Mardin'de

O toplantılarla ilgili tesbitlerini Gülseren Hanım, şöyle aktarıyor: "Onlara nötr bir ortam oluşturduk. Tarafsız, güvenilir bir grubun biraraya gelmesinin sürece katkı sağlayacağını gördük. Kadın milletvekilleri, bazı kadın sivil toplum örgütleri ve kadın akademisyenlerden oluşan bir dialog ve uzlaş grubu oluşturabilir miyiz diye düşünmeye başladık. Çünkü, bu konunun çözümünde kadın yaklaşımına, kadın vicdanına ihtiyaç var. Üçüncü ve daha geniş katılımlı toplantıyı referandumdan sonra Mardin'de yapmak istiyoruz. KAMER, KADER, Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği gibi daha farklı kadın örgütlerini de dahil etmek istiyoruz. Bu grup, taleplerle bu talepleri yerine getirecek kurumlar arasında dialog sağlayacak."

En dikensiz konulardan başladık

"Peki, iki toplantıda yaptınız, ne konuştunuz" diye soruyoruz, Onanç şöyle anlatıyor: "Meclis çatısı altındaki her kesimin kırmızı çizgileri ve hassasiyetleri var, dolayısıyla işe en dikensiz olanlardan başlayalım dedik.

Gelecek hafta, gösterilerde polise taş attıkları için TMK kapsamında yargılanan çocuklara ilişkin düzenlemeleri içeren yasa Meclis'e gelecek. Bu sürece nasıl dahil oluruz dedik. Bu yasanın uygulanmasına yönelik pek çok yapılması gereken iş var. Biz, demokratik açılım ilk gündeme geldiğinde bu paketin içi nasıl dolar düşünmeye başlamıştık. Kadının eğitime, işgücüne katılımının en düşük olduğu, kadına yönelik ayrımcılığın en yoğun olduğu bölgeye yönelik neler yapılabilir diye çalışmalar yapıyoruz. Bölgeye yatırıma yönelik özel sektörün yanı sıra hükümetin de inisiyatif alması lazım."

Başbakan'dan dialog talep edeceğiz

Başbakan Erdoğan, bugün saat 14.00'te Dolmabahçe'deki çalışma ofisinde başkanları kadın olan 70 sivil toplum kuruluşunu ağırlayacak. TÜSİAD Başkanı Ümit Boyner de davetli. Tüm kadın başkanlar Başbakan'la oturup terörle mücadele konusundaki yaklaşımlarını, çözüm önerilerini dile getirecekler. Meseleler, erkek egemen dünyanın siyasilerin, akademisyenlerin yaklaşımından farklı bir platformda, kadın duyarlılığının ağır bir bastığı bir alanda konuşulacak. "KAGİDER olarak Başbakan'a siz ne söyleyeceksiniz" diye sordüğümüzda Onanç, şunları aktarıyor: "Meclis'teki kadın vekillerle yaptığımız dialog ve uzlaş toplantılarını örnek göstereceğiz. Biz bunu yapıyoruz, sizi de dialoga davet ediyoruz diyeceğiz. Çünkü, tek bir partinin bu meseleleri tek başına çözmesi mümkün değil."

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Antarktika'nın zirvesinden Sarıyer sırtlarına

Pelin Cengiz 23.07.2010

Bugün size son derece ilginç, hiç bilmediğimiz başarılarla sahip birisinden bahsedeceğim. Kendisi, Koç Üniversitesi'nin 1 Eylül 2009'dan bu yana rektörlüğünü yürütüyor. Bir insan hayatına sığdırılabilecek en ilgi çekici, en heyecan verici deneyimlere sahip uzay fiziği mühendisi Prof. Dr. Umran İnan, 36 yıl boyunca Stanford Üniversitesi'nde sürdürdüğü akademik yaşamına bir yıla yakın süredir Türkiye'de devam ediyor. Ülkesinden 22 yaşında ayrılıp 58'inde geri dönen İnan, Ocak 2011'den itibaren de ders vermeye başlayacak.

42 doktora tezi yönettim

Koç Müzesi'nde biraraya geldiğimiz İnan, Ankara'dan California'ya uzanan öyküsünü şöyle anlatıyor: "1972'de ODTÜ Elektrik Mühendisliği'nden mezun oldum. 10 ayda master'ı bitirdikten sonra ABD'de üç üniversiteye başvurdum, hepsinden de burs kazandım. O zaman Stanford'u seçtim ve uzay fiziği dersleri almaya karar verdim. O dönem için bunlar ilginçti, astronomlarla oturup konuşuyorduk, Ay'a o dönem daha yeni gidilmişti. Türkiye'ye dönmeyi çok istesem de, daha sonra öğretim üyesi kadrosuna girdim. 36 yılda 42 doktora tezi ve 65 milyon dolarlık proje yönettim. Öğrencilerimin ürettiği cihazlar yedi kıtada 45 yerde kullanılıyor."

Antarktika'yı hep özleyeceğim

36 yıllık serüven içinde dünyanın yedi kıtasını gezmiş, gitmediği ülke kalmamış, 13 kez Antarktika'ya gitmiş. 2008'de Uzay İletişim Bilimi'nin Oscar'ı olarak kabul edilen Appleton Ödülü'nü almış. Yaptığı çalışmalardan ötürü Antarktika'da 2400 metre yüksekliğindeki bir tepeye İnan Peak (İnan Tepesi) adı verilmiş. Antarktika maceralarını ise İnan şöyle aktarıyor: "Buraya bir Yeni Zelanda'dan bir de Şili'den gidilebiliyor. Yeni Zelanda'dan askeri uçakla 10 saat, Şili'den ise şileple 4,5 gün sürüyor. Üç kere gemiyle gittim. Karın kalınlığı 3000 metre, sadece kasımdan şubata kadar orada yazken gidilebiliyor. Antarktika, hep özleyeceğim bir yer."

Columbia düştü NASA'ya çağrıldı

İnan'ın araştırma grubu dünya yörüngesindeki çeşitli uydularda gözlemler yapıyor. Halen Stanford'daki 20 kadar doktora öğrencisinin çalışmalarıyla da ilgileniyor. İnan'ın ekibi 1990'larda yukarı doğru çakan şimşeği keşfetmiş. NASA'ya ait uzay mekiği Columbia'nın 2003'te parçalanarak düşmesi sonrasında birkaç bilim adamıyla birlikte NASA'nın merkezi Houston'a çağırılmış. Astronot ve generallerle yukarı doğru çakan bir şimşeğin mi uzay mekiğini düşürdüğü yönünde 12 saat süren gergin bir toplantı yapılmış.

İnan'ın, Türkiye'ye dönüş kararında Koç Üniversitesi'nden gelen teklif etkili olmuş. Üniversite mütevelli heyeti bir komite kurmuş ve dünya çapında bir arayışa girmiş. İnan, teklifi nasıl değerlendirdiğini ise şöyle anlatıyor: "Google'a girdim, akademisyenleri kim, mütevelli heyetinde, danışma kurulunda kimler var baktım. Türkiye'de böyle bir üniversite olmasından mutlu oldum ve Türkiye'nin akademik hayatına bir katkı yapabilirim dedim. Stanford'daki bazı uygulamaları buraya rahatlıkla oturtabiliyoruz. Stanford'un ABD akademik hayatındaki misyonu mükemmelliği önde tutmak ve lider yetiştirmek. Koç'un misyonunu da aynı görüyorum. Gelince, rektör yardımcılığı görevini ikiye böldüm. Biri şimdi Ar-Ge'den sorumlu. Üniversite, sanayi ve devlet işbirliğini arttırmaya yönelik çalışmalar yaptık. Lisans konusunun yanı sıra mükemmel bir araştırma üniversitesi olmak istiyoruz."

Türkiye'de Ar-Ge ile ilgili bir farkındalığın oluştuğunu gördüğünü dile getiren İnan, "Ar-Ge'nin bir zorunluluk olduğu fark edilmiş. Türkiye'nin gelişmesinde önemli bir rol oynayacağını herkes görmüş. Ekonomisine de zamanla yansiyacak. Amaç da odur" diyor.

Eğitim hastanesi kuruyoruz

10 yıl sonra tıpla fenin, mühendisliğin, idari bilimlerin daha fazla örtüşeceğini ve tıp fakültesi olmayan üniversitelerin geri kalacağını söyleyen İnan, "Gelecekteki tüm trendleri yakalamak için çok külfetli de olsa kuracağız. Topkapı'daki eski Arçelik fabrikasının olduğu yerde bir eğitim ve araştırma hastanesi devreye girecek. Üç yıl Rumeli Hisarı'ndaki kampusta eğitim verilecek, ardından burada Türkiye'nin en donanımlı hastanesini kuracağız" diyor.

Kendisi her ne kadar mühendislikten gelse de, sosyal bilimlere çok önem veriyor. Bu bölümler için dünya çapında ilan vermişler, 120 kişi müracaat etmiş. "Bunlar dünyanın her yerinde iş bulabilecek insanlar ama Türkiye'ye gelmek istiyorlar" diyen İnan'ın Standford Üniversitesi'nden mezun kızı da Koç Üniversitesi'nde çalışmaya başlayacak. 36 yıl boyunca sadece yazları üç hafta tatile gelen İnan'ın şu sözleri de epeyce dikkat çekici: "Bazen eşime soruyorum, yoksa biz hiç Türkiye'den gitmedik mi?"

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Erdoğan'dan Topbaş'a 'UNESCO kriterine uy' uyarısı

Pelin Cengiz 24.07.2010

2010 yılı, İstanbul'un Avrupa Kültür Başkenti yılı olduğu kadar, UNESCO'nun Dünya Miras Listesi'nden çıkarılarak Tehlike Altındaki Dünya Mirası Listesi'ne düşürülmesi skandalı ile de tarihe geçebilir. Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü UNESCO'nun Dünya Miras Komitesi'nin 25 Temmuz-3 Ağustos 2010 tarihlerinde Brezilya'da gerçekleştireceği yıllık toplantı, İstanbul'un tarihî yarımadasının ve dolayısıyla İstanbul'un kaderini belirleyecek. Yumurta kapıya dayanmadan harekete geçmeme alışkanlığından olsa gerek, Türkiye'den kalabalık bir heyet UNESCO Dünya Miras Komitesi üyelerini etkilemek ve lobi faaliyetlerinde bulunmak üzere Brezilya'ya gidiyor. Bu saatten sonra kararı değiştirtmenin çok zor hatta imkânsız olduğunu belirtiyor.

UNESCO ile mektup diplomasisi

Bu arada, Türkiye'nin itibarını zedeleyecek bu gelişmelerle ilgili olarak devreye giren Kültür ve Turizm Bakanı Ertuğrul Günay, durumun vahametini Başbakan Erdoğan'a aktarmış. Başbakan da, tüm ilgililere ve başta İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne ne gerekiyorsa yapmaları talimatı vermiş. İstanbul Büyükşehir Belediyesi Başkanı Kadir Topbaş da, UNESCO'ya İstanbul'un listeden düşürülmemesi için ellerinden gelen her şeyi yapmaya hazır olduklarını dile getiren bir mektup göndermiş, UNESCO'nun cevabı ise ser verip sır vermeyen cinsten olmuş: "Bunları dikkate aldığınıza çok memnun olduk." Yani İstanbul'un kaderi yine gelecek hafta içinde belli olacak.

Listeden tamamen atılabilir

Peki, bu utanç verici karara yol açan süreçte neler yaşandı? Şöyle anlatalım: Aslında UNESCO Dünya Miras Komitesi İstanbul'u yetersiz koruma standartlarından ötürü yıllardır takip ediyor ve uyarıyor. Artık canına tak demiş olacak ki, 1 Haziran 2010'da yayınladığı taslak kararında, İstanbul'da bulunan Dünya Miras Alanları'nın

(ağırlıklı olarak tarihî yarımada) Türkiye'nin de taahhüt ettiği uluslararası koruma standartlarına uygun olarak korunmadığını, Haliç Metro Köprüsü inşaatının 5366 sayılı yenileme yasasının ve İstanbul Boğazı karayolu tüp geçiş projesinin bu standartları ihlal ettiğini, İstanbul'u Tehlike Altındaki Dünya Miras Listesi'ne alabileceğini duyurdu. İstanbul ile ilgili bu rapor, bu konudaki tek geçerli kaynak ve Brezilya'da yapılacak toplantıda görüşülerek karara bağlanacak.

Rapor, İstanbul'un esas listeden düşürülerek, Tehlike Altındaki Dünya Miras Listesi'ne alınmasının ardından Komite'nin taleplerinde gelişme sağlanamadığı takdirde listeden tamamen atılmasını öngörüyor. Biraz daha detaylandırırsak, Dünya Miras Komitesi taslak kararda, "Haliç Metro Köprüsü mevcut projesi değiştirilmezse, 5366 sayılı Kanun'un mevcut uygulaması durdurulmazsa, İstanbul surlarının restorasyon projeleriyle ilgili bilgi sağlanmazsa, tarihî yarımada her gün 75 bin aracın girmesine neden olacak tünel projesi durdurulmazsa, ahşap binalar korunmazsa ve alanın değerlerini koruyan bir yönetim planı uygulanmazsa" İstanbul 700 Dünya Miras Alanı'ndan biri olma özelliğini kaybeder diyor. Ayrıca, miras varlıklarının korunması açısından merkezi hükümet, belediye mercileri ile karar alıcı birimler arasında koordinasyon eksikliğine dikkat çekiyor.

Taslak karar telaşlandırdı

Raporun yayınlanmasının ardından harekete geçen hükümet, konuyla ilgili önlem alternatiflerini düşünmeye başlamış. Ancak, bu süreçte sivil toplum örgütlerinin görüşleri pek dikkate alınmamış. Haliç Metro Köprüsü ile ilgili olarak İstanbul

Büyükşehir Belediyesi'ne geri adım attırmak gerektiği, ancak belediyenin buna pek yanaşmadığı söyleniyor. Bu durum, Başbakan'ın son dakikada devreye girmesiyle kırılmış gibi. Zira, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Kadir Topbaş, bir süre önce yaptığı bir açıklamada, UNESCO nezdinde bu konuyla ilgili mahalle baskısı yapıldığını, UNESCO tarafından gelecek serzenişleri dikkate alacak şekilde projeyi tekrar değerlendirdiklerini, 'hoşumuza gitmeyecek bir kararın çıkmayacağını' umut ettiğini söylemişti.

Ancak, Dünya Miras Komitesi pek aynı görüşte olmasa gerek. Zira, taslak kararın son maddesi, "Haliç Metro Köprüsü projesi için gecikme olmaksızın alternatif bir teklif sağlamasını ve varlığın Tehlike Altındaki Dünya Mirası Alanları Listesi'nden çıkarılması için koşulları değerlendirmek için 2011'deki 35'inci oturumunda Dünya Miras Komitesi tarafından incelenmek üzere 1 Şubat 2011'e kadar Dünya Miras Merkezi'ne detaylı bir rapor sunmasını talep eder" diyor.

Almanların gözünün yaşına bakmadı

Şimdi Türkiye, mektup trafiği ve lobi faaliyetleri ile, bu olumsuz kararın önünü kesmeye çalışıyor. Ancak, Dünya Miras Komitesi'nin etkilemek pek öyle kolay değil. Komitede, 21 farklı ülkeden temsilci var ve o ülkelerin hepsinin Türkiye'ye ek süre verme ya da Türkiye'yi affetme konusunda mutabık olması gerekiyor. Geçen yıl Almanya'nın tüm ağırlık ve sızlanmalarına rağmen Komite, yaşayan müze olarak adlandırılan Dresden Elbe Vadisi'ni Dünya Mirası Listesi'nden çıkardı. Gerekçe olarak da, Elbe Nehri üzerine yapılan Waldschloss Köprüsü'nü gösterdi. 2007'de de Umman'da yabancı antilopların yaşadığı bir bölge listeden çıkarılmıştı. Umarız bu son dakika atakları etkili olur da, İstanbul'un şanı hem yerel yönetimin inadına kurban gitmez, hem de Kültür Başkenti olduğu dönemde adına kara bir leke sürülmez...

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Gey turizmi Türkiye'den yeşil ışık bekliyor

Pelin Cengiz 25.07.2010

Türkiye turizmdeki trendleri ne kadar yakalayabiliyor? Gereken ilgi ve özen gösterilmediği için bugün 200 milyar dolara yakın bir hacme ulaşan gey turizminden Türkiye'nin aldığı pay sıfır. Dünyada, turizm için en fazla para harcayanlar sıralamasında geyler birinci sırada. Sadece, Avrupa nüfusunun yüzde 6-7'sini geyler oluşturuyor, turizmin yüzde 10'luk dilimini de onlar ellerinde tutuyor. ABD'de 16 milyon civarında eşcinsel olduğu tahmin ediliyor. Bu insanlar, kendilerine iyi ve kaliteli hizmet verecek, nazik davranacak ve biraz hassasiyet gösterecek yeni ve cesur destinasyonlar arıyor. Yasal olarak eşcinsellerin evlenebildiği Kanada, turizmde önceliği gey ve lezbiyenlere verdiğini açıkladı geçenlerde.

Giderek büyüyen bir topluluk olarak güçlü bir ekonomiye sahipler. Giyimden yemeğe kozmetikten eğlence mekânlarına kadar geniş bir zincir içinde para harcıyorlar.

Geçen gün gey turizmiyle ilgilenen bir işadaminin anlattıklarına göre, İspanya, Portekiz, Brezilya, Yunanistan gibi ülkeler bu pazardan daha çok pay kapmaya çalışırken, bu kesimden Türkiye'ye inanılmaz bir ilgi var.

Yerel yönetimler bilinçlenmeli

Üstelik, ekstra bir yatırım gerektirmiyor, Türkiye'nin mevcut tesisleri, turizm zenginliği ve destinasyon çeşitliliği bu iş için fazlasıyla uygun. Ancak, sadece geylere hitap eden, kendilerini daha rahat hissedecekleri özel tesisler yok. Gey turizmine yönelik faaliyet gösteren acenteler Türkiye'ye turist göndermeye çok hazır, ancak sadece geylere hitap eden tesis olmadığı için mevcut tesislere yönlendiriyorlar.

Tabii, bu konuda yerel yönetimlerin tavrı da büyük önem kazanıyor. Geçen yıl Antalya Kemer'de sadece gey ve lezbiyenlere hitap edecek bir otel açılmıştı. Ancak, bu durum yerel yönetimin dikkatini çekti, evraklarının eksikliği gibi konular bahane edilerek otel üç ay sonra kapatıldı. Bu gibi durumlar, bu işe girişecek olanlar için hem kötü örnek oluyor, hem de bu işe yatırım yapmaya niyetlenen yabancı yatırımcıyı korkutuyor. Hazır tüm Türkiye açılımlardan, özgürlüklerden bahsediyorken, bu alanda atılacak adımlar toplumdaki eşcinsellere yönelik önyargıların kırılması için de önemli bir fırsat olabilir.

Geçmiş yıllarda Kuşadası'na gemiyle gelen turistlerin kente sokulmamasından hâlâ bahsediliyor, Türkiye'nin bu turizm alanından aldığı en büyük darbe olarak zihinlerde duruyor.

Mantrav, Bodrum'dan giriyor

Öte yandan, gey turizmi konusunda dünyanın uzmanlaşmış sayılı şirketlerinden İngiliz Mantrav International, Türkiye'den bir tesis alarak bu pazara girmek istemiş. Bodrum'da Club Mancha Bodrum adıyla hizmet vermeye niyetlenmiş. Hatta bununla ilgili mayıs ayında, temmuz itibariyle hizmet verebilecekleri yönünde bir duyuru da yapılmış. Ancak, Türkiye'deki yatırımcı ile sorun yaşanmış. Tesis satın alınamadığı için müşteriler ortada kalmış. Şimdi, Mantrav yeni bir ortak arayışında. Görüşmelerini sürdürüyor.

Aslında, bu örnekler çoğaltılabilir, yeter ki Türkiye'den bununla ilgili bir yeşil ışık yansın. İşin geldiği boyut itibariyle, turizm sektöründe hiç kimse bu pazarı görmezlikten gelme lüksüne sahip değil. Ancak, turizmde işler

kötü gidiyor ya da eşcinseller sırf daha çok para harcıyor diye onlara karşı bir ikiyüzlülük sergilememek gerekiyor.

Hâlihazırda, International Gay&Lesbian Travel Association'a (Uluslararası Gey ve Lezbiyen Seyahat Birliği) kayıtlı Türkiye'den dokuz seyahat acentesi var. Kazançlı ve sıradışı bir alanı keşfetme yönünde başlangıç için olumlu bir gelişme olarak addedilebilir. Türkiye'ye hazır bu ilgi varken, Bodrum'un, Güney Ege'nin ve Antalya'nın uluslararası gey turizmi rotasına girmesi için hazırlıkların yapılması, mavi yolculuk gibi alternatiflerin sunulması, bar, restoran ve eğlence mekânlarının oluşturulması gerekiyor. Her fırsatta deniz, kum, güneşiyle ve tesisleriyle övünen Türkiye için geyleri en iyi şekilde misafir etmek çok zor olmasa gerek...

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bilgi Üniversitesi'nin yeni imajı

Pelin Cengiz 01.08.2010

Türkiye'nin ilk vakıf üniversitelerinden İstanbul Bilgi Üniversitesi, bugüne kadar düzenlediği liberal çizgideki panellerle ve önyak olduğu tartışmalarla adından çokça söz ettirdi. Kürt sorunu, demokratikleşme, Ermeni soykırımı gibi sözleri kimse ağzına almadan kenarından dolaşırken, Bilgi Üniversitesi cesurca bu konularla ilgili konferanslar gerçekleştirdi, türbanlı kız öğrencileri kim ne der diye düşünmeden derslere aldı.

Ancak, son dönemde Bilgi ile ilgili pek çok spekülasyon var. Haliç'te yapılan yeni kampüs Santralistanbul'un üniversiteye pahalıya patladığı, ABD'li ortağı Laureate Education'ın yönetimde daha fazla söz sahibi olduğu, idari kadroda bazı tasfiyelerin yapıldığı, akademik kadronun rahatsızlıkları kulaktan kulağa dolaşırken, okulda sendikalaşma çalışmaları başlatanların işten çıkarılması gündeme geldi.

Beş yıldır hazırlanıyoruz

Bir de son dönemde, Bilgi'nin mühendislik fakültesi açma girişimleri, 'üniversite entelektüel tartışma platformu özelliğinden uzaklaşıyor mu' sorularını da akıllara getirmişti. Bu durum, üniversite yönetimini de epey rahatsız etmiş olmalı ki, bir grup gazeteci, Bilgi Üniversitesi Rektörü Halil Güven ve Mütevelli Heyeti Başkanı Rifat Sarıcaoğlu ile biraraya geldik.

Rektör Güven, Bilgi'yi gerçek anlamda Türkiye'nin ilk uluslararası üniversitesi yapmak istediklerini, Bilgi'nin 2015'te özgürlükçü, yenilikçi özelliklerinin yanında uluslararası bir üniversite olacağını söylüyor.

Yenilikçi misyonu sürececek

Uluslararası bir üniversite olmanın yolunun da mühendislik, mimarlık ve tıp gibi bölümlere sahip olmaktan geçtiğini belirten Güven, Bilgi için çizdikleri gelecek misyonunu şöyle anlatıyor:

"Bugüne kadar sosyal bilimler ağırlıklı bir üniversiteydik. Türkiye'nin demokratikleşme dönüşümünde Bilgi'nin payı var. Bilgi, sosyal bilimler "power house" olmaya devam edecek. Beş yıldır mühendislik fakültesi için hazırlanıyoruz. 2011'de başlıyoruz. Görsel sanatlar, sahne sanatları gibi alanlarda Türkiye'ye pek çok yenilik getirdik. Bu misyon sürececek. Yeni bölümler arasında elektrik sistemleri mühendisliği başta gelecek.

Osmanlı'nın ilk enerji santralinden dönüştürdüğümüz kampüste kazan daireleri laboratuvar olacak. Adına yeşil mühendislik diyeceğiz, çevreye duyarlı mühendisler yetiştireceğiz. Bilgisayar mühendisliği ve biomühendislik de olacak. Türkiye'nin bu alanda yetişmiş insana çok ihtiyacı var. Bilgi, eski karakterini kaybediyor mu diye konuşuluyordu. Bilgi, açık, özgür tartışma ortamı olmaya devam edecek, hem de mühendislik alanına girecek."

Teknopark için yer bakıyoruz

Mimarlık ve mühendislik bölümlerinin yanı sıra Adalet Meslek Yüksek Okulu açılmış. Mesleki eğitimde Antalya'da turizm otelcilik, Bursa'da moda tasarım bölümleri açma hedefleri var. Son dönemde popüler olan bilişim teknolojileri hukuku bölümü de olacak. 2015'te Bilgi'de Latin Amerika'dan, Çin'den, Nijerya'dan gelmiş 1300 öğrenci eğitim görecektir.

"Mühendislik olunca, teknopark olmadan olmuyor" diyen Güven, bu iş için Ahmet Denker'i transfer ettiklerini, hazırlıkların sürdüğünü ve yer aradıklarını, ayrıca, biomühendislik bölümü için Harvard Medical School'da çalışan iki Türk'ü Türkiye'ye getirdiklerini belirtiyor.

Vakıf üniversiteleri hızlı büyüyor

Bilgi'nin Mütevelli Heyeti Başkanı Sarıcaoğlu ise aynı zamanda Vakıf Üniversiteleri Birliği Başkanı.

Vakıf üniversitelerinin imajlarıyla ilgili sıkıntıları olduğunu söyleyen Sarıcaoğlu, "Yeni kurulanlarla Türkiye'de şu anda 51 vakıf üniversitesi var. Üç büyük ilde devlet üniversitesinden daha fazla vakıf üniversitesi var. Vakıf üniversiteleri çok hızlı büyüyor ve kalite farkı oluşuyor. Kaliteyi arttırıcı metodlar uygulamayı hedefliyoruz. Vakıf üniversiteleri, devlet üniversitelerinden daha iyi, bu avantajı daha etkin kullanmak istiyoruz" diyor.

Sarıcaoğlu'nun eleştirileri de var: "Vakıf üniversiteleri olarak deve miyiz kuş muyuz bilmiyoruz, kamu muyuz özel mi belli değil. Elektrik tarifesi bile daha farklı, biz daha pahalı kullanıyoruz.

Kamu üniversiteleri istediği kontenjanın yüzde 10'unu burslu olarak ayırıyor. Burslar bölümlere eşit oranda dağıtılmalı, bölümlerin kontenjanları dolarsa burs anlamlı olur. Bilgi, şu anda en fazla burs sağlayan kuruluş. Vakıf üniversitelerinde eğitimin finansmanı en büyük sorun."

Boş kontenjanlar artacak

Sarıcaoğlu'na göre, şu anda vakıf üniversiteleri çok hızlı açılıyor, arz talep dört yıl sonra dengelenecek ve o zaman sorun başlayacak, boş kontenjanlar daha büyük boyutlara ulaşacak.

Bunun sebebi de, iyi bir planlamanın yapılmaması ve bölüm açılırken kontenjan kriterinin konmaması. Ayrıca, doktoralı öğretim üyesine ve yabancı dilde eğitim verecek hocalara olan ihtiyaç giderek artıyor. 2025'te 150 bin doktoralı öğretim üyesine ihtiyaç olacak. Yurtdışından gelecek öğrenci konusunda sıkıntı en çok kalite yönünde ortaya çıkıyor. En hızlı şekilde doktoralı eğitim elemanı yetiştirmek gerekiyor. Eğitim, dünyanın en meşakkatli işlerinden biri. Bilgi Üniversitesi'ne, yeni imajını oturtmakta başarılılar.

Hükümete Şili modelini önerdik

2008-2009 döneminde 49 bin 500 öğrenciye 884 milyon liralık burs verilmiş. Şili’de uygulanan modelin Türkiye’ye çok yakın olduğunu söyleyen Sarıcaoğlu, şöyle devam ediyor: “Şili’de devlet ve vakıf üniversitelerinde okuyan herkese devlet 4000 dolar ödüyor. Öğrenci bu parayı mezun olduktan sonra fazziz olarak 10 yılda ödüyor. Bunu YÖK ve Maliye Bakanlığı’na önerdik. 10 milyar TL’ye devlet garanti verirse, bu sistem işlemeye başlar. YÖK buna ısındı, Maliye daha pek ısınmadı. Maliye Bakanı birebir de haklısınız diyor ama parayı bulmak da sıkıntı var. Dünya Bankası bu iş için devreye sokulabilir.”

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

UNESCO’dan Topbaş’a 15 Ekim’e kadar süre

Pelin Cengiz 05.08.2010

UNESCO’nun Dünya Miras Komitesi, 25 Temmuz-3 Ağustos 2010 tarihlerinde Brezilya’da gerçekleştirdiği 34’üncü oturumda, İstanbul’un tarihî alanlarının tehlike altında olup olmadığını ve Dünya Mirası Listesi’nden çıkarılıp çıkarılmamasını ele aldı.

İstanbul’u yetersiz koruma standartları nedeniyle uzun yıllardır takip eden ve uyarı veren UNESCO, 1 Haziran 2010’da yayınladığı taslak kararında, İstanbul’da bulunan Dünya Miras Alanları’nın (ağırlıklı olarak tarihi yapılar) Türkiye’nin de taahhüt ettiği uluslararası koruma standartlarına uygun olarak korunmadığını, Haliç Metro Köprüsü inşaatının ve İstanbul Boğazı karayolu tüp geçiş projesinin bu standartları ihlal ettiğini, İstanbul’u Tehlike Altındaki Dünya Miras Listesi’ne alabileceğini duyurdu.

Bunu da Brezilya’daki toplantıda karara bağlayacaktı. Taslak karar, İstanbul’un Dünya Miras Listesi’nden düşürülerek, Tehlike Altındaki Dünya Miras Listesi’ne alınmasının ardından Komite’nin taleplerinde gelişme sağlanamadığı takdirde listeden tamamen atılmasını öngörüyordu.

Haber manipülasyonu

Bu gelişmelerin ardından taslak karar herkesi telaşlandırdı. Başbakan Erdoğan ve Kültür Bakanı Ertuğrul Günay’ın devreye girmesiyle İstanbul Büyükşehir Belediyesi Başkanı Kadir Topbaş, UNESCO’ya İstanbul’un listeden düşürülmemesi için ellerinden gelen her şeyi yapmaya hazır olduklarını dile getiren bir mektup gönderdi.

Ardından kararın çıkmasını önlemek amacıyla Türkiye’den kalabalık bir heyet Brezilya’ya doğru hareket etti. Duyduğumuza göre heyette, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Meclis Üyesi iki kişi yer alırken, Haliç Metro Köprüsü inşaatını üstlenen inşaat şirketinden de iki kişi hazır bulunmuş.

Son dakika çabalarının UNESCO ne kadarını dikkate aldı, ne kadarını göz ardı etti bilinmez ama toplantı Brezilya’da devam ederken, İstanbul Büyükşehir Belediyesi’nden Anadolu Ajansı’na geçilen “UNESCO’dan İstanbul’a mutlu haber, UNESCO İstanbul’u kara listeye almadı” başlıklı kesin hüküm veren haberler buram buram asparagas kokuyordu.

Zira, Haliç Metro Köprüsü projesiyle ilgili inceleme talep eden, İstanbul’un listeden düşürülmesini gündeme getiren UNESCO’yu kararından caydıracak hiçbir gelişme de yok. Belediye, daha önce de aynı yola başvurmuş,

yaptığı açıklamalar UNESCO tarafından yalanlanmıştı.

Karar 3 Ağustos'ta çıktı

Sonuçta UNESCO İstanbul'un durumu ile ilgili kararını 3 Ağustos 2010 tarihi itibarıyla verdi. İstanbul Büyükşehir Belediyesi, hem etekleri tutuştuğundan hem de biraz zaman kazanmak istediğinden Brezilya'daki toplantıda, uluslararası bağımsız bir heyete bağımsız Çevre Etki Değerlendirmesi (ÇED) yaptırılması konusunda söz vermiş.

Ortaya koyacağı alternatif çözümleri ve bunların etki değerlendirmelerini de içermesi gereken bu değerlendirmenin sonuçlarını da 15 Ekim 2010 tarihine kadar Dünya Mirası Merkezi'ne göndermesi gerekiyor.

15 Ekim'e kadar gelecek ÇED dışında UNESCO, Türkiye'den şunları bekliyor:

"Kentsel dönüşüm projeleri de dahil olmak üzere ulaşım ve diğer altyapı projelerini kapsayan tüm büyük ölçekli projelerde bu projelerin kültür varlıklarının olağanüstü evrensel değeri üzerinde olumsuz etkiler göstermemesini sağlamaya yönelik sıkı bir miras etki değerlendirmesi sürecinin tatbik edilmesi, kültür varlıklarının başlıca hassas öğeleri olan Osmanlı tarzı ahşap evlerle Teodosyus Surları'nın korunması ve rehabilitasyonu için bir programın kabul edilmesi, geriye dönük Olağanüstü Evrensel Değer Bildirgesi'nin kabul edilmesi, çevre etki değerlendirmesinin sonuçları ve diğer önlemler açısından da kayda değer bir ilerlemenin gerçekleştirilmemiş olmasının ışığında, kültür varlıklarının Tehlike Altındaki Dünya Mirası Listesi'ne dahil edilip edilmemesi kararının mütalaa edilmesi için Taraf devlet'in tüm bu hususlar hakkındaki ayrıntılı bir raporu Dünya Mirası Merkezi'nin 2011'de yapılacak 35'inci oturumunda incelenmek üzere 1 Şubat 2011 tarihine kadar Dünya Mirası Merkezi'ne ulaştırmasını istemektedir."

Ne acıdır ki, bilim ve sanat dünyamız tüm bu zaafırları yıllardır dile getirse de dinleyen yok. Bugün üstüne titrememiz ve özenle korumamız gereken kültür varlıklarımıza, camilerimize başkaları sahip çıkıyor, tarihî yarımada'yı otobana çevirecek ve silüetini bozacak köprü yapılmasını diye canla başla uğraşıyor.

Sözün özü, UNESCO kararından İstanbul'a öyle mutlu haberler filan çıkmadı, Topbaş'ın kaçıışı yok. Bir an önce kolları sıvamakta fayda var. Yerel yönetici olmanın sorumluluğu şimdi başlıyor...

"İstanbul'u koruyacağız"

Sivil toplum örgütleri UNESCO'nun aldığı karar üzerine yayımladıkları ortak bildiride İstanbul'a sahip çıkacaklarını belirtti.

Bildiride, şu ifadelerle yer verildi:

"İstanbul ve Türkiye'nin bilim, sanat ve kültür çevreleri kronik bir hale gelmiş koruma zaafırları sorununa UNESCO'dan da önce dikkat çekmişti, bugün de aynı duyarlılığı taşıyor. Aşağıda sayılan kurumlar İstanbul'un Avrupa Kültür Başkentliğinden birkaç ay sonra Tehlike Altındaki Miras Listesi'ne düşme olasılığının kader olmadığını düşünüyor.

Kentin her geçen gün derinleşen altyapısal, kültürel ve beşerî erozyonuna karşı duracak, kamu, özel, sivil, bütün paydaşları biraraya getirerek politika üretecek bir İstanbul Kültür Mirası Platformu ile güç birliği

sağlanması çağrısında bulunuyor. Platform'un ilk işlevi ise 1 Şubat 2011 son tarihinin en etkin şekilde değerlendirilmesi için kolları sıvamak, verilen taahhütleri izlemek, yapılacak çalışmalara dahil olmak ve bu amaçla kamuoyu bilinci oluşturmak olacak."

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yunanistan Midilli'deki gümrük kapısını ikiliyor

Pelin Cengiz 18.08.2010

Türkiye'den bakınca ışıkları görünen, açık havada en net haliyle kıyılarını fark edebildiğiniz, elinizi uzatsanız karşıdan tutacaklarmış gibi görünen Yunan adaları artık Türkler için gizemli yerler değil. Hatırlanacağı gibi, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan ile Yunanistan Başbakanı Yorgo Papandreu'nun Mayıs ayında yaptığı temasların ardından imzalanan anlaşmalar kısa süre önce meyvelerini verdi. 28 Temmuz tarihi itibarıyla yeşil pasaport sahibi Türk vatandaşları Yunan adalarına vizesiz olarak günübirlik seyahat etmeye başladı. Ayvalık ile konum itibarıyla Türkiye'ye en yakın Yunan adalarından biri olan ve Midilli olarak bilinen Lesbos Adası arasında yıllardan beri feribot seferleri düzenleniyor. Günübirlik seyahatlerin başlamasıyla birlikte bu sefer sayıları haftanın belli günleri için arttırılmış. Talep epeyce yüksek. Hatta daha önce sadece bir tek şirket bu feribot seferlerini düzenlerken, yenileri de hizmet vermeye başlamış.

Sınır kapıları yetersiz

Sınırlı olsa da bunlar başlangıç için son derece önemli. Daha fazlasını da şimdilik beklememek lazım zira girişimler ne kadar iyi de olsa, hem Ayvalık hudut kapısının hem de Ada'ya giriş yapılan Mytilini gümrük kapısının ne kadar yetersiz olduğunu geçen hafta yaptığım seyahat sırasında bir kez daha görmüş oldum. Her iki tarafta çalışan memurlar çok iyiniyetli ancak bu durum saatlerce güneşin, sıcaklığın altında kuyruk bekleme gerçeğini değiştirmiyor. Hem Türkiye tarafındaki hem de Midilli'deki gümrük binaları son derece yetersiz ve elverişsiz şartlara sahip. Uzun süreli gidenler için bir nebze çekilebilir ancak zaten günübirlik gidenler için saatlerce kuyrukta bekliyor olmak ziyaretleri anlamsız hale getiriyor. Görünen en ciddi sorun bu.

Assos'tan Molivos'a 20 dakika

Midilli Adası'na geçmeden dört gün geçirdiğim Assos'ta, arkadaşlarımla buradan Ada'ya tekneler gidip gelse ne kadar iyi olur diye konuştuk. Türkiye'de Assos ile Midilli Adası'nın en batı ucu Molivos'un uzaklığı 7.5 mil. Ortalama bir tekneyle 20-30 dakikada karşıda olmak mümkün. Döndükten sonra öğrendim ki, Assos civarlarındaki bir nokta ile Molivos'a gümrük kapısı kurulması yönünde çalışmalar yapılıyor. Ayvalık-Mytilini arası 1.5 saat süren yolculuğun üçte bir zamanda yapılabilecek olması gidiş gelişleri çok daha cazip hale getirebilir.

Türkler, adalara nefes aldırır

Yunanistan'ın sorunlu ekonomisinin kurtuluşu Türkiye'den ve bu adaları ziyaret edecek olan Türklerden geçiyor desek çok abartmış olmayız. Özellikle adalardaki yerel kalkınma için Türkiye'den yapılacak ziyaretler çok önemli. Geçen hafta, Türkiye ile ilişkileri bozulan İsrail Başbakanı Binyamin Netanyahu, Yunanistan'ı Başbakan olarak ilk kez ziyaret etti. Bu ziyaretin ardından Yunan medyasında son dönemde İsraili turistlerin Türkiye yerine Yunanistan'ı tercih ettiği yönünde haberler yer aldı. Bu yılın ilk altı ayında Yunanistan'a giden İsraili turist sayısı 230 binmiş. Geçen yıl Yunanistan'ı ziyaret eden Türk turist sayısı ise 200 binleri geçmiş durumda, yılsonuna kadar geçen yılki rakamın çok çok üzerine çıkılması bekleniyor. Zaten Yunanistan her zaman turist alan destinasyonlara sahip. İsraili turistin Yunanistan tercihi tamamen konjonktürel olarak değerlendirilebilir. Ancak, ülkeye ekonomik olarak nefes aldırarak olan Yunanistan'ın gerçek hinterland'ı yanıbaşındaki Türkiye'dir. Küresel krizin en fazla sarstığı, Avrupa Birliği'nin kurtarmak için seferber olduğu ülkede fiyatlar nasıl dersiniz, geçen yılın fiyatları ile aynı seviyede. Turist çekmek için fiyat kırmamışlar ya da krizdeyiz deyip rakamları uçurmamışlar.

Ancak, kriz sonucu benzin fiyatlarındaki KDV oranının arttırılması nedeniyle benzin fiyatları uçmuş durumda. Bir litre benzin 1.50 avro ki, geçen yıl bu rakam 1 avronun altındaydı. Öte yandan, ilginç bir anektod da mültecilerle ilgili. Mültecilerin en fazla tercih ettiği Yunan adalarından Midilli'ye iltica etmeye çalışan insan sayısında, gidiş gelişlerin hızlanması ve iki tarafın sahil güvenliklerinin korumasıyla azalma olmuş.

Bu ikili trafiğin artmasının her iki ülkeye de getireceği kültürel, siyasi ve ekonomik artılar çok, ama bir şartla. Yeter ki, Ege'nin bu tarafı mangal ve modern Türk mimarisi geleneklerini adalara götürmesin...

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Rakısı elden gitti, o sigaraya göz dikti

Pelin Cengiz 22.08.2010

Hayyam Garipoğlu isminin büyük patronlar arasında anılmaya başlaması, özelleştirilen Sümerbank'ı satın aldığı döneme denk gelir. Marmara Bira'yı kurarak pazarda büyümesiyle dikkat çekmesinin ardından çeşitli sektörlerde de faaliyetlerini sürdüren Garipoğlu'nun ismi, çeşitli vesilelerle kamuoyunun gündeminde yer aldı. Bu haberler kimi zaman yolsuzluk, kimi zaman Nesim Malki cinayetinde azmettiricilik, çoğu zaman da TMSF (Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu) ile yaşadığı olaylarla ilgili oldu. Son dönemde de tüyler ürperten Münevver Karabulut cinayeti ile...

Yaşadığı sıkıntılara rağmen iş hayatında durmayan, sürekli yeni birşeylerin peşinde koşan bir isim Garipoğlu. Burgaz Alkollü İçkiler şirketiyle içki pazarına giren Garipoğlu, zaman içinde bazı ürünlerde ciddi pazar paylarına ulaşarak bu alandaki liderlerin karşısına zorlu bir rakip olarak çıktı.

Ancak, burada da sıkıntı eksik olmadı, sahte bandrol iddiaları gündemdem düşmedi, davalar açıldı, depoları basıldı, rakılara el kondu.

Mey İçki'nin kararı ne olacak?

Daha sonra Sümerbank'tan kaynaklanan borçları nedeniyle TMSF, Garipoğlu'na ait şirketlere el koydu. TMSF, şirketi satışa çıkarınca Mey İçki talip oldu. Ancak, bu satış hakim durum yaratacağı gerekçesiyle Rekabet

Kurulu'nun onayını alamadı. TMSF, ilginç bir kararla tekrar Burgaz Alkollü İçkiler'i Garipoğlu'na devretti. Ardından, 12 Temmuz'da Mey İçki aynı yönde yeniden taahhütlerde bulununca, Rekabet Kurulu Mey İçki'ye şartlı devir için onay verdi.

Mey İçki, Votka 1967 markası ve Burgaz'ın rakı ve cin içkollarını tümüyle elden çıkarmayı taahhüt ederken, Rekabet Kurulu, Votka 1967 markası ile Burgaz'ın rakı ve cin içkollarını tümüyle elden çıkarılması ve İstanbulblue markasının ayrıştırılması konusunda Mey İçki'ye süre verdi. Bu süre, ticari sır olduğu gerekçesi ile açıklanmadı. Söylenenlere göre, Mey İçki'nin kararını geçen hafta bildirmesi gerekiyordu. Şimdi, Mey İçki'nin vereceği karar bekleniyor. Mey İçki, bu şartları kabul ederse, Garipoğlu, TMSF'ye olan borçlarını kapatacak, kabul etmezse satış için yeni bir süreç başlayacak demektir. Medyaya yansıyan haberlerde, Grubun TMSF'ye 300 milyon dolar civarında borcu olduğu belirtilmişti.

Yeni yatırımlara giriyor

Bu zorlu ve karışık süreç devam ederken, Hayyam Garipoğlu da boş durmuyor, yeni yatırımlara soyunuyor.

Hatırlanacağı gibi, 2009'da TMSF, Garipoğlu Grubu'na ait 70 şirkete el koymuş, o dönem yapılan incelemelerde Garipoğlu üzerine kayıtlı olmayan iki şirket daha ortaya çıkmıştı. Bu şirketler Garipoğlu'nun adına kayıtlı olmayan biri bira, diğeri de sigara şirketi idi.

Garipoğlu, Lüleburgaz'daki fabrikasında Pera markasıyla bira üretimi yapıyordu ancak bu bira üretimine diğerlerine oranla daha geç girdiği için kamuoyu tarafından pek duyulmamıştı. Garipoğlu'nun sigara üretimi yapan şirketinin adı ise Boğaziçi Sigara ve Tütünçülük A.Ş. Bu şirket, 2003'te kurulmuş ve ortakları arasında Garipoğlu Ailesi'nden kimse yok. Bundan iki üç yıl önce TAPDK'dan (Tütün ve Alkollü İçecekler Piyasa Düzenleme Kurulu) sigara üretimiyle ilgili tüm izinler alınmış. Bu arada, Boğaziçi Sigara ve Tütünçülük, iki markayla ürünlerini piyasaya vermeye başlamış bile.

Başlangıç olarak Anadolu'da deneme satışları yapmış. Sigaralar birkaç haftadır İstanbul'da belirlenen noktalarda satılıyor.

İş hayatı epeyce inişli çıkışlı olan Garipoğlu, yaşadığı olumsuzluklardan pek yılmıyor gibi, şimdi küllerinden yeniden bir kez daha doğuyor...

Et ithalatında özel sektöre yeşil ışık

Türkiye'nin gündemini epeydir meşgul eden konulardan biri de canlı hayvan ithalatı. Hayvan popülasyonunun azalması ve buna bağlı olarak et arzında yaşanan düşüşle birlikte et fiyatları yükseldi. Ardından da, et ve canlı hayvan ithalatının önünü açan süreç geldi.

Hükümet, Et ve Balık Kurumu'nca yapılmak üzere hem et ithalatına hem de canlı hayvan ithalatının önünü açtı. Ondan sonra tartışmalar da başladı, bu etler nerede muhafaza edilecek, halka nasıl ulaştırılacak, fiyatlar düşecek mi gibi sorular ardı ardına gündeme geldi. Geçen hafta Tarım Bakanı Mehdi Eker, biraraya geldiği küçük bir gruba, Et ve Balık Kurumu'nun tedarik ve temin edeceği kırmızı etlerin satışı konusunda Türkiye Perakendeciler Federasyonu ile işbirliği yapılacağını söylemiş.

Buna göre, her gün 20 ton et, Federasyon'a verilecek. Federasyon da bu eti üye işyerlerinde satışa sunacakmış.

Et ve Balık Kurumu'nun fazla yaygın bir satış ağı yok, etin geniş kitlelere ulaştırılmasında sorun yaşıyor. Mesela Ankara'da sadece üç dört satış noktası var. Türkiye Perakendeciler Federasyonu, satış fiyatı 17 TL'nin altında olmak şartıyla temin ettiği bu eti Ankara'daki kendisine üye 300 civarındaki satış noktasında tüketicilere sunacakmış.

Pazartesi günü açıklama olabilir

Ancak, 20 ton et düşük bir miktar olduğu için Et ve Balık Kurumu'nun, daha fazlasını temin için 23 Ağustos'ta yeni bir açıklama yapabileceği söyleniyor. Et ve Balık Kurumu'nun temin ettiği etler 300 satış noktasına gönderilince, pek çok market de kendi sattıkları etlerin fiyatını aşağı çekmek zorunda kalmış. Geline nokta, pazartesi günü EBK, ya daha fazla et temini için bir yol bulacak ya da ihale usulü değil de özel şirketlerin canlı hayvan ithaline izin verecek. Bu haliyle de, Türkiye Perakendeciler Federasyonu'na et konusunda hem Ankara dışındaki üyeleri, hem de üye olmayan market sahipleri tarafından ciddi talep geldiği belirtiliyor.

Fayda A.Ş. ithalata başlayacak

Öte yandan, Tarım Bakanlığı, besi hayvan ithalindeki gümrük oranlarını yüzde 40'a indirip özel firmalara da ithalat izni vermişti.

Bu kararın ardından Türkiye Perakendeciler Federasyonu, kırmızı et konusunda iki önemli karar aldı. Ardından da Fayda A.Ş. ve Aytaç Et ile anlaştı. Fayda A.Ş., Türkiye Perakendeciler Federasyonu üyesi işadamlarının kurduğu, çok ortaklı bir tedarik şirketi. Şirket, Macaristan ve izin verilen Avrupa ülkelerinden canlı hayvan ithalatı yapacaktı. Gelen hayvanlar Aytaç'ın Çankırı Çerkeş'teki tesislerinde kesilip işlendikten sonra Türkiye Perakendeciler Federasyonu üyesi işyerlerinde satışa sunulacaktı.

Aynı sistemin diğer perakende zincirleri tarafından da uygulanması bekleniyor. Bu gelişmeler ışığında anlaşılan önümüzdeki günlerde, et ithalatı ile ilgili yeni haberler duyacağız...

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yatırım Destek Ajansı'nda sular durulmuyor

Pelin Cengiz 26.08.2010

Doğrudan Başbakan'a bağlı çalışmak üzere Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı Başkanlığı için İsviçre'den Türkiye'ye transfer edilen Alpaslan Korkmaz, bu ay başında sürpriz bir kararla kurumdaki görevinden istifa etti. Başbakan'ın prenslerinden biri olarak nitelendirilen Korkmaz, dört yıldır bu görevdeydi. Başbakan Erdoğan'ın, Korkmaz'ın performansından memnun olmadığı için istifadan çok önce Korkmaz'ın ipini çektiği, ancak bu zamana kadar görev sürecinin bir şekilde uzatıldığı kulislere konuşulmuştu.

Korkmaz'ın iş başına geldiği dönemde yabancı yatırım miktarının düşmesi ve bazı uluslararası devlerin Türkiye'ye yapacağı yatırım haberlerinin arkasının gelmemesi, sonun başlangıcı oldu. Daha sonrasında da

Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı'nda yolsuzluk ve usulsüzlük söylentileri çıktı, Sayıştay konuyla ilgili inceleme başlattı.

Bunlardan bahsetmemizin sebebi, Ajans tarafında suların hâlâ durulmadığı yönündeki gelişmeler...

Alkış'a konuşma yaptırılmamış

Geçtiğimiz iki gün boyunca DEİK bünyesinde Hindistan-Türkiye Bağımsız Devletler Topluluğu İş Forumu gerçekleştirildi. Hintli işadamlarıyla, BDT ülkelerindeki işadamlarının tanıştırılması, ortak iş ve yatırım fırsatlarını değerlendirmeleri için düzenlenen iki günlük iş forumunun ilk gece düzenlenen yemeğine davetli 300 yabancı işadamından sadece 30 kişi civarında bir katılım oldu. Ayrıca, Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı'nı temsilen kimse yemeğe katılmazken, kimse konuşma bile yapmadı.

Hatta, Türk-Hint İş Konseyi Başkan Yardımcısı Erdal Alkış, bir konuşma yapmak istemiş, ancak kulağımıza gelenlere göre Alkış'a konuşma yaptırılmamış. Alkış'ın adı şu sıralar Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı'nın başkan adayları arasında sayılıyor. Alkış, daha önce Korkmaz'ı da eleştirmiş, Ajansın başındaki kişi olarak Türkiye'ye yatırıma gelmek isteyen ArcelorMittal'i engellediği yönünde açıklamalar yapmıştı.

Davos'ta yaşanan one minute krizinden önce Başbakan Erdoğan ile biraraya gelen ArcelorMittal'in patronu Lakshmi Mittal, kendilerine çeşitli muafiyetler sağlanması halinde Erdemir'le ilgilenebileceklerini ve Avrupa'daki merkezlerinden birini Türkiye'ye kaydırabileceklerini söylemiş. Ancak, geçen zaman içinde Ajans, konuyla hiç ilgilenmedi ve böylesi bir yatırım fırsatı da ekaçmış oldu.

Başkanlığa kim gelecek?

31 ağustos itibarıyla Alpaslan Korkmaz'ın görev süresi doluyor. Ajansta daire başkanlığı yürüten Hüseyin Aslan'ın adı da, Korkmaz'ın bırakacağı koltuk için konuşuluyor. Aslan'ın Başbakan'ın da yakını olan işadamı Remzi Gür'le olan yakınlığı daha önce medyaya yansımıştı. Hatta, Gür'ün referansıya Aslan'ın bu göreve aday olduğu konuşulmuştu. Gelinek noktada görünen o ki, Yatırım Destek Ajansı'nda Korkmaz'ın istifasının ardından karışıklık bitmemiş, görevler layıkıyla yerine getirilmemiş. Bilinmez ama belki de birileri Yatırım Destek Ajansı'nın aktif olmaması için taş koyuyor olabilir. 31 ağustosta görev süresi dolacak Korkmaz'ın ardından Başbakan Erdoğan'ın hemen bu göreve atama yapmayacağı, 12 eylüldeki referandumun ardından durumu değerlendireceği de konuşulanlar arasında...

Kanada Tarım Bakanı'ndan Mersinli Arbel'e vefa ziyareti

Kanada Parlamentosu'nun 2004'te Ermeni soykırımını kabul etmesiyle birlikte devam eden süreçte tamamen siyasi nedenlere bağlı olarak, Türkiye Kanada ilişkileri çok zayıflamış, neredeyse kopma noktasına gelmişti. Türkiye, büyük avantajlar elde edeceği bir ülkeyle ilişkilerini en az seviyeye indirerek, önemli fırsatları da kaçırmış oldu. "Soykırımı tanıyan başka ülkeler de var, bu sorunu çözmeliyiz" düşüncesiyle Kemal Unakıtan'ın Maliye Bakanlığı döneminde başlatılan girişimler, biraz zaman alsa da meyvelerini vermeye başladı. Kanada'da 100 bin civarında Türk yaşadığı göz önüne alındığında geçen yıl THY'nin Toronto'ya direkt uçuşlara başlaması bu yönde atılan önemli adımlardan biri oldu.

Kanada ile Türkiye'nin ilişkileri geç başladı, yavaş ilerliyor ama hiç ilişki olmamasından çok daha iyi bir durum. Kanadalı şirketler Türkiye'ye ilgi duymaya başladı, 1 milyar dolar civarında bir yatırımları oldu. İki ülke arasındaki ticaret hacmi de 2 milyar dolar seviyelerinde. İki taraf içinde keşfedilecek çok fazla ticaret ve yatırım fırsatı olduğu bir gerçek.

Bu arada, uzun süreden bu yana ilk kez Kanadalı bir Bakan Türkiye'yi ziyarette geliyor. Sınırlı tarım alanlarına sahip olmasına rağmen bir tarım ülkesi olan Kanada'nın Federal Tarım Bakanı Gerry Ritz, temaslarda bulunmak üzere 13-15 eylülde Türkiye'de olacak. Tarım Bakanı Mehdi Eker ile çeşitli görüşmeler yapacak olan heyetin, Türkiye'deki tarımsal ürünlere yönelik çeşitli planları var. Ayrıca, tarımsal ürünlere yönelik olarak çeşitli anlaşmaların imzalanması da gündemde. Üretim potansiyeline rağmen sıcak iklimlerde yetişen ürünlere yönelik talebin karşılanması amacıyla Kanada, düzenli olarak ithalat yapıyor. Bunların başında meyve ve sebzeye olan talep geliyor.

Mersin'de Bakan ağırlayacaklar

Bu arada Kanadalı Bakan, Ankara temaslارının yanı sıra Mersin'e de girecek. Ziyaretin sebebi de, geçen yıl Alliance Grain Traders Income Fund ile yaptığı birleşme sonrası Toronto Borsası'nda yüzde 100 halka açılan Arbel'in tesislerini yakından görmek. Türkiye'nin en büyük bakliyat ihracatçısı olan Arbel, makarnada da Arbella markasıyla tanınıyor. Ancak, Arbel, bakliyat işinde dünya çapında bir aktör. Arbel'in, Türkiye'den sonraki en büyük yatırımları Kanada'da bulunuyor.

Arbel, Kanada'da farklı eyaletlerde sekiz bakliyat fabrikasına sahip. Mercimek piyasasında Kanada'da bir numara, şimdi bakliyat işinde de bir numara olmuş durumda. Arbel'in patronu Mahmut Aslan, "Kanada, Türkler gibi değildir, yatırımcısını sever" diyor.

Bakliyattan akaryakıt

Bakliyat işinde büyük oynayan Arbel, kendine yeni bir iddialı alan daha seçmiş. O da akaryakıt sektörü. Bu alana girmelerinde akaryakıt dağıtım şirketlerinin açıkladığı kârlılık rakamları etkili olmuş ve bu işe girmeye karar vermişler.

Mersin merkezli Fullpet şirketini alarak bu işe giren Arbel, 10 tane yer alarak İstanbul'da benzin istasyonlarını da kurmaya başlamış bile. Sektörde çok iddialı olmayı hedefleyen Arbel, bu işe büyük para yatırmaya devam edecek gibi görünüyor.

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Türk işadamlarının siyaset ve cesaretle imtihanı

Pelin Cengiz 29.08.2010

Darbe anayasasına verilen tepkiler konusunda ve samimiyette iş dünyasının nasıl sınıfta kaldığının farkında mısınız? Demokrasi kültürünün ülke ekonomisine yön veren sivil toplum kuruluşlarında ne kadar güdük kaldığı

ortada.

Referandum süreci yaklaştıkça Türk iş dünyasının darbe anayasası ile imtihanına ilişkin özellikle son birkaç haftada önemli gelişmeler yaşadık. Türkiye'nin demokratik değişim ve dönüşüm süreci sancılı, tabular yıkılıyor, ezberler bozuluyor, dolayısıyla tüm bu olup bitenlere ayak uydurmak, gelişmeleri hazmetmek de zaman gerektiriyor.

Eleştiriler TUSİAD'ı eksiltmez

Başbakan Erdoğan'ın çok ses getiren "bitaraf-bertaraf" çıkışı öncesi ve sonrasında TUSİAD, "bizim duruşumuz belli, biz toptan değiştirilecek bir anayasa ihtiyacını her zaman dile getiriyoruz" dedi.

Diğer iş dünyası örgütleri bir yana TUSİAD'dan oyunun rengini belirtme yönündeki beklentinin kamuoyunda bu kadar yüksek olması, aslında TUSİAD açısından olumlu karşılanacak bir durum. Beğenelim beğenmeyelim, TUSİAD'ın duruşunun hâlâ Türkiye'nin ekonomik ve siyasi gelişiminde önemli rolü vardır. O nedenle kimse TUSİAD'la arası kötü olsun istemez...

Bugüne kadarki süreçte TUSKON, ASKON, MÜSİAD ve İTO'nun yanı sıra 365 oda ve borsayı temsilen TOBB (Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği) Başkanı Rifat Hisarcıklioğlu'ndan referanduma yönelik renklerini belli eden açıklamalar geldi. Tabi, TUSİAD'ın vurgu yaptığı anayasada toptan değişiklik vurgusuna TOBB'un da desteği söz konusu.

En cesur Alaton ve Ağaoğlu

Son dönemde şahsi olarak çıkıp da oyunun renginin evet olduğunu açıklayan birkaç cesur işadaminin da gördüğü muamele mahalle baskısından hallicedir.

Bunların başında da TUSİAD'ın tarafsızlığına nisbet yaparcasına İshak Alaton'dan gelen açıklamalar var. Alaton, 12 Eylül'deki referandumda bir değil iki kez 'evet' diyeceğini açıklayarak, iş dünyasını cesaret fakiri olmakla eleştirdi. TUSİAD'a yapılan baskıya da karşı çıkan Alaton, zamanı gelince darbe mağduru olmamak için pozisyon almak gerektiğini dile getirdi. Alaton kadar cesur biri daha var. O da Ali Ağaoğlu. Particiliği olmadığını ama daha demokratik bir Türkiye için 12 Eylül'de 'evet' oyu atacağını çıktı açık açık söyledi.

Güneydoğu ve Doğu Anadolu illerinin önde gelen işadamlarından da 'evet'ler duyduk ancak, en büyük cesaret örneği, BDP'nin boykotuna rağmen bölge sanayici ve iş çevrelerini temsil eden 14 sivil toplum örgütünün referandumda evet oyu vereceklerini açıklamasıydı.

Cesaretlerine karşılık olarak da, BDP Başkanı Selahattin Demirtaş'tan ahlaksızlık nitelemesi aldılar.

Bu örgütlerin arasında TOBB'un, TUSİAD'ın ve MÜSİAD'ın bölge illerdeki şubeleri bulunuyor. Bu örgütler en azından ahlaksızlık sözüne karşı sessiz kalmamalıydı.

Hiç hayır diyen işadamı yok mu?

Şu ana kadar referandumda hayır diyeceğini açıklayan bir işadamı duymadık. Kimse durup dururken dikkatleri üzerine çekmek istemez ancak şu anki konjonktürde hayır diyen bir işadamı da son derece ilginç olabilir.

Sessiz kalma hali, iş dünyasının gelecek eleştirilerden korktuğuna bir işaret olarak değerlendirilebilir mi?

Bu noktada, İş Bankası Genel Müdürü Ersin Özince'nin geçen haftaki sözleri kayda değerdi.

Özince, "Halkın demokratik tercihleri doğrultusunda oluşacak yönetimler hiçbir risk taşımaz. Önemli olan, demokratik prensiplerin sonuna kadar çalışmasıdır. İşadamları bir tarafta serbest piyasa ekonomisinde serbestliği sonuna kadar savunurken, siyasetteki serbestiden mi korkacak? Böyle bir saçmalık olmaz. İster koalisyon, ister azınlık hükümeti olur... Türkiye'nin azınlık hükümetiyle yönetildiği dönemler de oldu. İktisadi açıdan Türkiye'nin göreceli bir iyi yönetim dönemi yaşadığını düşünüyorum.

Ama bu demek değildir ki, bu performansı başkası gösteremez. Ben artık Türkiye'nin belli bir olgunluğa geldiğini düşünüyorum" yorumunu yaptı.

Oyların rengi ne olacak olursa olsun, fikirleri söylemek, Türkiye'nin can yakan konularında tartışma açmak, öneri getirmek, elleri taşın altına koymak herkes kadar iş dünyasının da işidir.

Bugün Kürtlerin, azınlıkların, türbanlı kızların, toplumun tüm itilip ezilmişlerinin talep ettiği özgürlük, demokrasi eşitlik, insan hak ve özgürlüklerine saygı bir gün herkese lazım olabilir...

Adnan Dalgakıran ortalığı yine fena karıştıracak

İstanbul Sanayi Odası'nda Meclis üyesi olduktan sonra muhalif konuşmalarıyla İSO'da bir dönem sıkıntı yaratan TİM Yönetim Kurulu Üyesi ve Makine Tanıtım Grubu Başkanı Adnan Dalgakıran, yine epey tartışma yaratacak açıklamalar yapıyor. Dalgakıran'ın eleştirisi oklarının hedefinde TOBB var.

TOBB'un iş dünyasındaki gerçek sivil toplum kuruluşlarının gelişmesinin engelleyen bir kült olduğunu ve TOBB'un yapısının aşamalı bir şekilde değiştirilerek sembolik bir teşkilata dönüştürülmesi gerektiğini savunuyor.

İSO'da gündeme getirecek

Dalgakıran, TOBB ile ilgili bir çalışma başlatmış ve yakın zamanda çalışmayı İSO toplantılarında dile getirmeye başlayacakmış. Hatta konuyu Sanayi Bakanlığı'na da sunmuş. Dalgakıran'ın önerisi şöyle: "TOBB'un yapısını değiştirerek, sembolik bir teşkilata dönüştürelim. Türkiye'de sadece birkaç şeyi savunabilsin. Örneğin hukuk sistemi ve demokrasi gibi. TOBB'u büyük paraların üzerine oturabilir bir yapıdan çıkarmamız lazım. Yapının değişimiyle Türkiye'deki sanayi ve ticaret odaları birlikte mecburi üyelik ve aidat sisteminin olmadığı, ayrı birer birlik altında toplanabilir. Bunu yapabilirsek, gerçek sivil toplum kuruluşlarının örgütlenmesini ve oluşabilmesini sağlayabiliriz. Türkiye'nin ihtiyacı olan gerçek sivil toplum örgütleridir."

Dalgakıran, sivil toplum kuruluşları olmayan bir Türkiye'nin, daha güzel bir demokrasiye geçişte zorlanacağını ve bu nedenle de TOBB'un ciddi bir dönüşüme ihtiyacı olduğunu dile getiriyor ve ekliyor: "Bunlar bizim fikrimiz. Kimse bize kızmamalı. Bu fikri insanlarımızla paylaşalım. Biz TOBB'daki bu dönüşümün aşama aşama yapılmasını arzu ediyoruz. Yarın hemen mecburi üyelik kalsın demiyoruz."

Şimdi, söz sırası TOBB'a geçti. Rifat Hisarcıklıoğlu, bu açıklamalara duyarsız kalamaz, önümüzdeki dönemde açıklamaları gelecektir...

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Koruma duvarları gıdada sorun olabilir

Pelin Cengiz 05.09.2010

Başbakan Erdoğan'ın Diyarbakır'da yaptığı konuşma birkaç gündür her açıdan ele alınıyor. Konuşmayla ilgili, "Kardeş dedi, Kürt demedi" gibi sığ tartışmaları bir kenara bırakırsak beklendiği gibi ve içten bir içeriğe sahip olduğunu söyleyebiliriz. Siyasi mesajlarının dışında Erdoğan, bölgede önemli kalkınma projelerini uygulamaya geçirdiklerini söyledi ve Diyarbakır'a Tarım Reformu Bölge Müdürlüğü kuracaklarını açıkladı. Bu müdürlüklerden şu anda Türkiye'de dokuz tane var. Hedefse, tarımsal üretim ve geliri arttırmak, bölgenin cazibe merkezi haline gelmesi ve tabi ki istihdama katkı. Bölgesel ve kırsal kalkınma politikaları giderek daha fazla önem kazanacak.

Bu hamle son derece önemli zira, bilindiği gibi 30 Haziran'da 12'nci fasıl olan Gıda Güvenliği faslı müzakereye açıldı. Miting alanlarında "Anayasa değişikliği kayısı üreticisinin, fındık üreticisinin sorunun çözüyor mu" diye soran Kemal Kılıçdaroğlu'nun partisi CHP, faslın açılması için gereken Gıda Güvenliği, Veterinerlik ve Bitki Sağlığı yasa tasarısının yasalaşmasına taş koymuştu. Yasa CHP'nin engellemelerine karşın geçmişti.

Sektörden özeleştir ve öneriler

AB mevzuatı içinde en kapsamlı mevzuata sahip bu fasıl, 1200'ün üzerinde düzenleme içeriyor. Sonuçları itibariyle günlük hayatımızı fazlasıyla etkileyecek olan bu fasıl için gıda ve içecek sektörlerini ilgilendiren bir çatı kuruluş, ilgili bakanlıklara hem özeleştir hem de önerilerini içeren bir mektup göndermiş. Gıda ve içecek sektörünün GSYH içindeki payı yüzde 19,8. Toplam üretim kapasitesi 187 milyon ton. En fazla üretim yapan sektörler 42,5 milyonla et ve et ürünleri, 41 milyon ton ile un ve unlu ürünler, 22,8 milyon tonla yem sanayi. Sorunların başında kayıtdışı, kaçak ve denetimsiz üretim geliyor. Mektupta, bundan sonraki süreçte AB mevzuatının hızla ulusal mevzuata aktarılması, özellikle kontrollerin etkin yürütülmesi, hayvan hastalıklarının engellenmesi, çiftçi ve gıda üreticilerinin gıda güvenliği alanındaki standartlarını AB seviyesine çıkarması öneriliyor. Bu fasla yönelik yasanın verdiği yetkiyle kayıtdışı ile daha sıkı mücadele edilmesi gerektiği vurgulanıyor.

Tarım sektörü, Türkiye'nin AB'ye üyelik sürecinde en kapsamlı ele alınması gereken politika alanlarından biri. Nihai hedef ise, Türk tarımının Avrupa Ortak Tarım politikasına tam uyumunun sağlanması. Mektupta dikkat çekilen diğer noktalar şöyle: "Dünya Ticaret Örgütü'nün küresel bazda tarım ticaretini bozucu destekleri kaldırmasına yönelik yaptırımları ve AB'ye tarımda uyum sürecinde mevcut politikaların devamı Türkiye'nin rekabet gücü olmayan ürünlerde elini zayıflatacak. Bu iki süreç aynı anda yaşandığında Türkiye'nin en büyük endişesi, gümrük duvarı ile koruduğu, yüksek maliyetle ürettiği ürünlerde ithalatçı durumuna düşme tehlikesi olacak. Türkiye'nin DTÖ kararları çerçevesinde AB gibi gelişmiş ülkeler yerine menfaatleri için gelişmekte olan ülkelerle hareket etme mecburiyeti bu süreci daha da güçleştiriyor. Gerekli önlemlerin almaması halinde

hayvancılık, et ve süt gibi AB'nin rekabet stnlg olan, fakat bizim de rekabetçi olabileceğimiz bu ürünlerde pazarı bu ülkelere kaptırabilir. Pazara girişte gümrük vergilerinin düşürülmesi ve tarife dışı engellerin sınırlandırılması ise hayvancılığın yanı sıra birçok ürüne zarar verebilecek. Düşük tarifeler belirlenmesi durumunda yüksek koruma uygulanan şeker pancarı ve çay gibi ürünleri üretenler zarar görebilir.”

Sektör bu sorunların ortadan kaldırılmasına yönelik çözüm üretilmesini, gıda politikalarının ortak akılla belirlenmesi gerektiğine vurgu yapıyor. Özetle, bu süreçte sivil toplum kuruluşları görüş ve taleplerinin dikkate alınmasını istiyor. Bizden aktarması...

GSM operatörleri hızlı SMS yazma yarışmasını beğenmedi

Geçen akşam bir TV kanalında Türk Dil Kurumu Başkanı şükrü Haluk Akalın vardı. Türkçeye yerleşen yabancı kelimelerden, Türk Dil Kurumu'nun bu yabancı kelimeler için trettiğı Türkçe karşılıklardan bahsedildi. Daha sonra chat ve SMS dilindeki kısaltmalara geldi konu. Türk Dil Kurumu, bundan yaklaşık iki yıl önce kısa mesaj çekmeyi seven gençlere yönelik bir yarışma başlatmak istemiş. Yarışmada Türkçe imla ve yazım kurallarına uymak zorunlu olacakmış. Türkçeyi güzel kullanma amaçlı olarak düşünülen yarışmaya da gençler ellerinden düşürmedikleri cep telefonları ile katılacaklarmış. Mesajlar hem hızlı yazılacak hem de Türkçe dil bilgisi ve imla kurallarına uygun olacaktı. Akalın'ın anlattıklarına göre, yarışma Türkiye'deki üç GSM operatöründen destek alınarak yapılacakmış ancak operatör şirketler bu yarışmaya destek vermeye pek gönüllü davranmamışlar. Akalın, TV'de söylemedi ama gençlere yönelik reklam kampanyalarının iletişim stratejisini ağırlıklı olarak avantajlı ya da bedava SMS zerine kuran GSM operatörlerinin böyle bir yarışmaya destek vermemesi ilginç.

Ortalama demokrasisi olan bir ülkenin referandumu

Bugün itibariyle 12 Eylül referandumuna yedi gün var. Büyük oğunluk hala neden sandığa gideceğini, neye evet-hayır diyeceğini bilmediğı gibi insanların büyük kısmı değışiklik yapılacak 26 maddeyi bilmiyor, merak etmiyor. Kamuoyu yoklamaları net bir fikir veremiyor, yüksek oranda kararsız var. Pozisyonlar Erdoğan hayranlığı, AKP düşmanlığı, CHP'yi ehveni şer olarak görme ya da parti taraftarlığı gibi kıstaslarla alınıyor. Onun dışında iş dünyasının, sendikaların, sivil toplum kuruluşlarının evet ya da hayır deme gerekçelerini günlerdir dinliyoruz, okuyoruz.

Bütün bu referandum tantanası boyunca yapılan önemli bir araştırmaya Bahçeşehir niversitesi'ne bağılı Ekonomik ve Toplumsal Araştırmalar Merkezi BETAM imza atmış. "Demokrasi Algısı ve Referanduma Yönelik Tutumlar" Türkiye'de beş kez yapılan referandumların etki analizine yönelik veriler içeriyor. Bulgular şöyle: "Kamuoyu, lke yönetiminin demokratikliğiyle ilgili ortalama iyimser bir tutum sergiliyor. Liberal demokrasinin işleyişinden endişeli olan bir azınlığa karşın, çoğunluk, ortalama bir demokrasiye sahip olduğumuza inanıyor. Halkın yüzde 95'i, demokrasinin siyasal sistemler içinde en iyisi olduğunda hemfikir. Yüzde 72'lik bir çoğunluk, cuntaların kötü olduğı görüşünde.

Yurttadışların liderlerini özgürce seğmeleri gereğine inananlar yüzde 77, referandum yoluyla yasaların değıştirilebileceğine inanlar yüzde 75, bireylerin haklarının temel özgürlüklerle korunmasına inananlar ise yüzde 72'ye ulaşıyor. Sol, merkez ve sağı ideolojik gruplar arasında referandum/demokrasi ilişkisinin genel değıerlendirilmesinde farklılık gözlenmiyor. Referanduma verilen destek siyasi partilerin söylemlerini yansıtıyor. Bu durumda referandum sonucunu, siyasi söylemi ve karizması güçlü olan belirleyecek desek yanlış olmaz...

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağılantısı)

TİM, ihracat stratejisini hem iktidara hem muhalefete anlatacak

---

Pelin Cengiz 11.09.2010

Türkiye’de gündem referanduma kilitlenmişken, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan salı günü Dolmabahçe’deki Başbakanlık çalışma ofisinde Mehmet Büyükekşi başkanlığındaki TİM (Türkiye İhracatçılar Meclisi) yönetim kurulu üyelerini kabul etti. İhracatçının kronikleşmiş sıkıntısı malum, kur ve faiz konusu. İhracatın genel durumuyla ilgili bilgi veren TİM yönetimi, kurun ihracatın önündeki en büyük engel olduğunu anlattı, Merkez Bankası’nın döviz rezervlerini 100 milyar dolara çekmesi konusunda çalışma yapması gerektiği ve faizlerin yüksekliği nedeniyle hızlı sıcak para çıkışı yaşandığı dile getirildi. Faizlerin 0.5 puan aşağı çekilmesi gerektiği belirtildi.

Genel olarak kur meselesi etrafında toplanan yüksek faiz, değerli TL, cari açık gibi sıkıntılarını Başbakan Erdoğan ve Devlet Bakanı Zafer Çağlayan’a anlatan ihracatçılar 17 Eylül’de Merkez Bankası Başkanı Durmuş Yılmaz ile biraraya gelecek. Konuştuğum ihracatçılar, bu toplantıyı çok önemli buluyor. İhracatçılar, Yılmaz’a birebir olarak kurla ilgili yaşanan sorunları aktarma fırsatı bulacak, kendi çözüm önerilerini sunacak.

Cari açıkta artış tehlikesi

İhracatçının Merkez Bankası’na getirdiği en büyük eleştiri şöyle: Türkiye, uzun bir süre kronik enflasyonla yaşamak zorunda kaldı ve bu sorunun çözümü için döviz kurlarını, yüksek faizle baskı altında tutmayı tercih etti. Aslında kamu harcamaları bütçe açıklarında meydana gelen kara deliklerin en büyük sebebiydi. Öte yandan, kanunla tek başına fiyat istikrarı koruyucusu konumundaki Merkez Bankası, bunu sağlamakta yetersiz kaldı, çünkü Merkez’in tek başına bunu gerçekleştirmesi çok zor. Zira, fiyat istikrarını bozacak pek çok faktör mevcut. Sanayi üretim rakamları, cari açık ve artan ithalat rakamları geleceği ilişkin önemli sinyaller veriyor. Temmuz ayında artan ithalat, ağırlıklı olarak tüketim malları ve otomotivde görülüyor, ihracatçı tarafından ithalatta yaşanan bu patlamanın en büyük sorumlusu döviz kurları olarak gösteriliyor.

TL gerçek değerine gelsin

Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, geçenlerde yaptığı bir açıklamada, bu yıl için cari açığın mali gelire oranının 2010 başındaki yüzde 2.8’lik hedeften daha yüksek, yani yüzde 5’ler seviyesinde olacağını, 2011 için öngörülen yüzde 3.3’lük cari açık tahmininin de revize edilmesi gerekeceğini söyledi. Şimşek, endişeye mahal yok diyor ama ihracatçı aynı fikirde değil. İhracatçılar, bu şikâyetleri dile getirirken, “Biz TL değersiz olsun demiyoruz, gerçek değerinde olsun” diyorlar. Şu anda TL olması gerekenden yüzde 27 daha değerli, maliyetler yüzde 10’lar seviyesinde şişmiş durumda. TL değerli olduğu için cari açıktaki makas açılıyor. İhracatçılar, “Daha önce hükümet bu açığı özelleştirmeler ve doğrudan yabancı sermaye girişi ile kapatabiliyordu ama şu anda bu açık sıcak para ile kapatılıyor” diyorlar.

Yol haritası BDP’ye de anlatılacak

Cumhuriyet'in 100'üncü yılında ulaşılması hedeflenen 500 milyar dolarlık ihracat rakamı için 1.5 yıldır ihracatçılar "Türkiye'nin 2023 İhracat Stratejisi ve Sektörel Çalışması" adlı bir yol haritası üzerinde çalışıyor. Yol haritası artık son halini almış. 24 sektörün tek tek hedeflerini ortaya koyduğu çalışma Türkiye'nin hem ihracat hem de üretimde nereye gitmek istediğini, ne gibi desteklerin verilebileceğini, 10 yıl sonra nerede olacağını, ne üreteceğini, hedeflenen kişi başına milli gelir rakamlarına nasıl erişileceğini anlatıyor. İhracatçı işadamları, tüm bunların artık bir devlet politikası olarak ele alınmasını ve uygulanmasını istiyor.

17 eylülde Merkez Bankası ile biraraya geldikten sonra TİM yönetimi, hemen akabinde tekrar Başbakan ve hükümet yetkilileri ile biraraya gelecek. TİM, Merkez Bankası'na "enflasyonu baskılayabilirsiniz ama bunun bedelini hepimiz ödeyeceğiz, bu para hepimizin cebinden alınır" diyecek. İhracatın sıkıntılı bir sürece girdiği, ithalatın alıp başını gittiği, bu gelişmelerin ileride problemlere yol açabileceği vurgulanacak. Merkez Bankası ve hükümetle gerçekleştirilecek toplantıların ardından TİM yönetimi, ihracatın yol haritasını muhalefet partilerinin temsilcilerine de sunacak. CHP ve MHP'nin yanı sıra ihracat stratejisi BDP ile de görüşülecek. Şu anda bu konu TİM yönetiminin gündeminde, Meclis'te temsil edilen tüm partilerle görüşülmesi konuşuluyor.

TİM, ihracatın 5,10 ve 15 yıllık stratejik yol haritasını sektör sektör kendisi organize etmiş, her sektörü temsil eden şirketlerden görüşler alınmış, her sektördeki problemler, riskler ve avantajlar ortaya konmuş. Hedef pazarlar, değişen tüketici profili analizleri ortaya konmuş. TİM bu işin metodolojisi konusunda dünya çapında yönetim gurusu olan Robert Kaplan ve Michael Porter'ın da içinde yer aldığı The Palladium Group'tan danışmanlık aldı. Palladium, kurumlar ve ülkeler için üst düzey stratejiler geliştiriyor. Palladium geçmişte Brezilya, İspanya, Dubai gibi ülkeler için strateji geliştirirken, ABD Hazinesi'ne de danışmanlık yapmış. Eğer bu yol haritası tüm taraflar tarafından kabul görür ve kuralına uygun olarak uygulamaya konursa Türkiye, üretim ve ihracatta hem önünü çok rahat görebilecek hem de daha tutarlı adımlar atıp günün şartlarına göre pozisyon alabilecek. Bu, aynı zamanda Türkiye'deki işadamları profiline de değişmeye başladığının, daha vizyoner, her şeyi devletten beklemeyen, proje üreten, bunları tartışmaya açan bir yapıya dönüştüğünün de bir göstergesi...

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İş dünyası hedeflerde revizyon hazırlığında

Pelin Cengiz 16.09.2010

12 eylül akşamından beri referandumun farklı kesimler için ne anlama geldiğini, rakamların kim için ne ifade ettiğini kimi zaman şaşırarak kimi zaman gülererek izledik. Siyasi pozisyonunu, söylemini ve mevcut durumunu gözden geçirmesi gereken tüm taraflar, Anayasa değişikliğinin sadece hükümetin talebi olmadığını, bunun tabandan gelen toplumsal bir talep ve baskı olduğunu da gözönüne almalı. Bu aşamada, referandum sonuçlarının ardından iş dünyasını temsil eden sivil toplum örgütleri de pozisyonlarını ve gelecek planlarını yeniden ele alıyor. Referandum sonuçlarının ardından gelen borsadaki yükselişler, ikinci çeyrekteki yüzde 10,3'lük büyüme ve bütçe açığının sekiz ayda yüzde 54 azalarak 14,4 milyar lira olarak açıklanması gelecek döneme ilişkin güven veren rakamlar olarak ortaya çıkıyor. Hatta, büyüme ve bütçe açığı rakamlarını "referandumdan önce açıklansaydı, 'Evet' oranı daha yüksek çıkardı" diye yorumlayanlar da var.

TÜSİAD büyüme rakamını yükseltti

Ne ilginçtir ki, revizyon açıklamalarının ilkinin, referandum sürecinde rengini belli etmeyerek tarafsız kalmak isteyen ancak bitaraf-bertaraf tartışmasıyla birlikte Başbakan'ın hışmına uğrayan TÜSİAD yaptı. TÜSİAD'dan yapılan açıklamada Mali Kural'ın yasalaşmasıyla ilgili gecikmeye de şerh konarak, şöyle dendi: "Yılın son çeyreğine yaklaşırken küresel ekonomideki kırılganlıkların halen devam etmesi, içeride Mali Kural'ın yasalaşmasındaki gecikmenin yaratacağı güven sorunlarına karşın, ikinci çeyrek rakamlarının beklenenden iyi gelmesi neticesinde TÜSİAD 2010 büyüme tahmini yüzde 5,5'ten yüzde 7'ye revize edilmiştir. İş dünyası olarak, sürdürülebilir büyüme patikasına geçebilmek için bir politika çıpası niteliğindeki Orta Vadeli Program'ın disiplin içinde yürütülmesi ve artan ithalat talebine bağlı olarak cari işlemler açığı ve finansmanın kompozisyonuna ilişkin kırılganlıkların dikkatle izlemesi gerekmektedir."

Başbakan İTO'da ne mesaj verecek?

TÜSİAD'ı diğer iş dünyası örgütleri de takip edecek, hedefleri revize edecek. Bu noktada, bugün Başbakan Erdoğan'ın İstanbul Ticaret Odası'nın Meclis toplantısında ve KOBİ Yarışması Ödül Töreni'nde yapacağı konuşma çok önemli olacak. Zira, bu Başbakan'ın referandumdan sonra katılacağı ilk toplantı. Daha önceden katılacağı belliymiş ancak Başbakan'ın katılımı referandumdan sonra netleştirilmiş. Bu açıdan Başbakan'ın burada üreticiye, ihracatçıya, esnafa yönelik vereceği mesajlar merakla bekleniyor. Referandumla elini güçlendiren hükümet, zamanlamayı iyi yapar ve ekonomik bazı reformlarla sandıktan çıkan bu sonucu desteklerse, Türkiye çok iyi bir rüzgâr yakalayabilir. Erdoğan, referandum sonuçlarını değerlendirdiği 12 Eylül akşamı yaptığı konuşmada, iş dünyasından isim vererek bir tek TOBB'a teşekkür etti, oysa "Evet"i açık ve net olarak açıklayan başka sivil toplum kuruluşları da vardı. Beklenti, Başbakan'ın bu konuşmada "Evet" yanlısı kuruluşlara da teşekkür edeceği yönünde... İTO Başkanı Murat Yalçınbaş başta olmak üzere MÜSİAD, TUSKON gibi kuruluşlar Anayasa değişikliği paketine destek yönünde açık beyanlarda bulunmuşlardı.

Başbakan'ın, enerji, istihdam üzerindeki vergi yükü, bürokratik sıkıntılar gibi konulardaki beklentilere yönelik mesajlar vereceği, özelleştirme hamlesini yeniden başlatacağı bekleniyor. Aynı zamanda hükümetin Orta Vadeli Plan'daki hedefleri yeniden ele alacağı belirtiliyor.

Gözler Merkez Bankası'nda

Tüm bu olumlu havaya gölge düşüren gelişmeler ise cari açık tarafında. Merkez Bankası verilerine göre bu yılın ocak-temmuz döneminde cari açık geçen yıla göre üçe katlanarak 24 milyar dolara ulaştı. Sadece temmuz ayında ise cari açık yüzde 630 artarak 3,44 milyar dolar oldu. Bu yükselişte ekonomideki toparlanmanın ve ithalat talebindeki artışın etkili olduğu kaydediliyor. Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Ali Babacan, dün yaptığı açıklamada, cari açığı yakından izlediklerini ve şu anda ciddi bir sorun olmadığı açıklaması yaptı. Babacan'ın, çünkü "Siyasi istikrarın olmadığı bir ülkede bugün uygulamaları görürsünüz ama yarın neyin yapılacağını görmek mümkün olmayabilir. Uygulama, ancak güçlü, kendine güvenen, doğruları yapan bir iktidarla mümkündür" şeklindeki açıklaması dikkat çekici.

Bu noktada, kritik bir konu Merkez Bankası'nın TL'yi değerli tutma konusundaki kararı giderek daha fazla önem kazanıyor. Bu hafta izlenecek diğer önemli bir toplantıda Merkez Bankası ile Türkiye İhracatçılar Meclisi arasında yapılacak. Merkez Bankası'nın büyüme rakamlarını desteklemesi için geleneksel döviz ve para politikasını gözden geçirmesi gerekiyor. Değerli TL'nin en çok vurduğu ihracatçılar, haftasonu kur ve faizle ilgili sıkıntılarını ilk ağızdan yetkililere aktaracak. Hükümetin ve Merkez'in ihracatçıların sesine kulak vermesi, ihracat dayalı sanayileşmenin desteklenmesi hem demokrasi hem de istikrar açısından önemli. Çünkü, çok yakında

Türkiye yeniden seçim atmosferine girecek, dünyada yeni kriz dalgalarından bahsedilirken, Türkiye'nin bundan etkilenmemesi için gündemde ekonomiye daha fazla yer açmakta fayda var.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

12 Dev Adam ve bir akıbeti bilinmeyen çek

Pelin Cengiz 18.09.2010

Geçen hafta referandum sonuçları kadar gündemi meşgul eden bir konu da 12 Dev Adam'ın aldığı prim miktarı oldu. Türkiye'nin demokratikleşme tarihine önemli bir not olarak düşülecek referandum günü 12 Eylül'de, 12 Dev Adam, 2010 Dünya Basketbol Şampiyonası'nda ikinci olarak gümüş madalya aldı. Onların adları da, ikinciliğin yanı sıra şampiyonanın en az sayı yiyen takımı olarak tarihe not düştü.

Bu başarının ardından 12 Dev Adam, Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, TBMM Başkanı Mehmet Ali Şahin ve Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ı ziyaret etti, Başbakan'ı ziyaret sırasında 28.5 milyon liralık bir çek ve kişi başı 500 Cumhuriyet Altını prim aldılar. Bu arada, A Milli Basketbol Takımı'nın takım kaptanı Hidayet Türkoğlu'nun, Başbakan'a yönelik "Manevi ve maddi destekleriniz için teşekkür ederiz. Maddiyat bizim için ikinci planda ama devamının gelmesini istiyoruz" sözleri epey eleştirildi.

Prime avukattan itiraz geldi

Ardından, Ankara Barosu avukatlarından Sedat Vural tarafından, Ankara 15'inci İdare Mahkemesi'nde A Milli Basketbol Takımı oyuncularını ile teknik kadroya, Başbakan Erdoğan'ın 28.5 milyon lira prim verilmesi işleminin, Anayasa'nın eşitlik ilkesiyle yasal gerçeklere aykırı olduğu gerekçesiyle yürütmesinin durdurulması ve iptali istemiyle dava açıldı. Dava dilekçesinde, Erdoğan'ın toplam 28.5 milyon liranın, Başbakanlık Örtülü Ödeneği'nden ödenmesini sağladığı, bu tutarın çek olarak sporculara ve teknik kadroya ödendiği anımsatıldı.

Yapılan bu ödemenin, Anayasanın eşitlik başta olmak üzere temel ilkelerine aykırılık yanında, toplumsal vicdanda da ciddi sorgulama ve tartışmalara neden olduğu savunulan dilekçede, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'nun 24'üncü maddesinde, örtülü ödenek kapsamına giren harcamaların ne amaçla ve nasıl yapılacağına belirtilmediği aktararak, "Bu yasal hüküm içeriğinde de görüleceği üzere uluslararası spor karşılaşmalarında ilk üçe giren sporculara ödeme yapılacağı hüküm altına alınmamıştır" ifadesi kullanıldı.

Para Spor Toto'dan istenmiş

Aslında buraya kadar her şey normal görünüyor. Bundan sonraki kısım ilginç. Duyumlara göre, 12 Dev Adam ve teknik kadroya verilen altınlar Hazine'den, çekin parası ise örtülü ödenekten değil, Spor Toto Teşkilatı'ndan istenmiş. Ancak, şu sıralar Süper Lig'e sponsor olmasından kaynaklanan nedenlerle olsa gerek, Spor Toto Teşkilatı'nda 28.5 milyon liralık çekin karşılığı şu anda yokmuş. Sporculara çekler verilmiş ama "Şu sıra bozdurmayın, karşılığı yok, 15-20 gün sonra para yatacak" denmiş.

Bu aralar, Spor Toto Teşkilatı'nın adını çokça duyar olduk. Süper Lig'in isim sponsoru olarak beş yıllık bir anlaşma gereği Spor Toto, yıllık 25 milyon dolardan toplam 125 milyon dolar ödeyecek. Süper Lig'in isim hakkı

Turkcell ve Digitürk'ü mahkemede hesaplaşmaya kadar götüren bir sürece sahne olmuş, devreye Spor Toto girmiş ve Başbakan'ın olurluğunu aldıktan sonra Süper Lig'in beş yıllığına isim hakkına sahip olmuştu.

Bu aralar, Spor Toto Teşkilatı'na maddi açıdan fazla yüklenilmiş olsa gerek ki, basketbolcular hâlâ paralarını alabilmiş değil...

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

TOBB bölünsün polemiki devam ediyor

Pelin Cengiz 19.09.2010

Türkiye, yeni Anayasa'yı gündemine aldığından bu yana 'askeri vesayetten kurtulma', sivilleşme ve demokratikleşme yönünde kimi zaman şiddetli kimi zaman birbirini anlamaya çalışan tartışmalara sahne oluyor. Birilerinin karşı çıktığı kutuplaşma bugüne kadar konuşulmayanları konuşturuyor, bu sayede tüm taraflar eteğindeki taşları döküyor. Sivilleşme talebi sadece Anayasa'ya ya da siyasete yönelik olarak talep edilmiyor bugünlerde. Ve sivilleşme illaki askeri vesayetten kurtulmak anlamına gelmiyor. İş dünyası tarafında da bazı kurumların sivilleşmesi talebi seslendiriliyor. Bunlar, Türkçede sivil toplum kuruluşu olarak adlandırılan ancak işlevi ve işleyişi bakımından aslında İngilizcede GONGO (Government Operated Non-Governmental Organisation) olarak kavramlaştırılan devlet eliyle kurulan kuruluşlar. Bunların başında da iş dünyasının çatı örgütü olarak nitelendirilen TOBB (Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği) geliyor. TOBB'un 1 milyon 200 bin üyesi var ve üyelik gönüllük esasına dayalı değil.

Açıklama Yalçıntaş'tan gelmişti

TİM (Türkiye İhracatçılar Meclisi) Yönetim Kurulu Üyesi ve Makine Tanıtım Grubu Başkanı Adnan Dalgakıran çıktı dedi ki, TOBB iş dünyasındaki gerçek sivil toplum kuruluşlarının gelişmesini engelliyor, kült bir yapısı var, TOBB'un yapısı değiştirilsin, bölünsün ve sembolik hale getirilsin. Dalgakıran'ın bu sözlerine TOBB Başkanı Rifat Hisarcıkloğlu'dan bir açıklama beklerken, yanıt İTO Başkanı Murat Yalçıntaş'tan geldi. O sırada Hisarcıkloğlu, yurtdışında olduğundan TOBB başkanlık vekâleti de Yalçıntaş da olduğu için açıklama oradan gelmiş. Yalçıntaş, Türkiye'de iş dünyasının menfaatleri adına yapılacak en son şeyin TOBB'un varlığını tartışmak olduğunu belirterek, "TOBB'u ortadan kaldırmaya çalışmak demek, 'iş âlemi yüzlerce parçaya bölünsün, herkes kendi sesini çıkarsın ve bu sesler arasında hangi lobilerin sesi daha gür çıkıyorsa, hangi lobilerin bağlantısı daha güçlüyse onun dediği olsun' demektir. Bu Türk iş âlemine yapılacak en büyük kötülüktür. Türkiye'deki sesi az duyulan iş dünyası gruplarının da sesini duyuracak bir teşkilata ihtiyaç var. Bu teşkilat da TOBB'dur" demişti.

Bu eleştiriye bir cevap da Devlet Bakanı Zafer Çağlayan'dan geldi. Çağlayan, uzun süre emek verdiği bir kurumla ilgili bu sözleri kabul etmesinin mümkün olmadığını söyleyerek, "Eleştiri, övgü ne varsa kendi içinde konuşulması gerekir. Bir kurumun hizmetlerini ve yapısını yok saymak doğru değil. Kendi bünyesinde konuşmak bu işin en doğrusudur" açıklaması yaptı. Nasıl bugün Türkiye'de kült haline getirilmiş ordu ya da yargı kurumları eleştiriliyorsa, tüm kurumların da eleştirilebiliyor olması lazım.

Pek çok kurum aynı görüşte

Bu konu daha gündemi meşgul eder. Şu anda TOBB'un mevcut yapısından şikâyet etmeyen yok gibi. TOBB'un yapısının değişmesi ile ilgili olarak hemen hemen tüm ihracatçı birlikleri, 20 kadar dernek ve kuruluş da aynı fikirdeymiş. Bu tartışmayı sürdürecektir epeyce kurum var ancak şu anda Dalgakıran kadar fikrini açıkça beyan etmeye cesareti olan çıkmadı. Gelecek tepkilerden çekindikleri için açıklama yapmıyorlarmış. Aslında tartışmanın esas can alıcı noktası, TOBB çatısı altında üreticinin, ticaret erbabının ve ithalatçının toplanıyor olması, dolayısıyla farklı menfaatlerin bulunması. TOBB'un mevcut yapısının değişmesini isteyenler, TOBB'un bir üst kurulda yılda birkaç kez toplanan, küresel ekonomi içinde savunulması gerekenleri daha liberal şekilde savunan, mecburi aidat toplamayan bir kuruluş olmasını talep ediyor. Eğer TOBB'daki değişim ve dönüşüm gereğini daha fazla dillendiren iş dünyası kuruluşu ortaya çıkarsa, iş dünyasında yeni bir tartışmanın da fitili ateşlenecek demektir...

Kemal Kılıçdaroğlu İSO'ya gelecek mi

Referandum sürecinde hükümeti desteklediğini açıklayan TOBB'un adı, referandum gecesi Başbakan Erdoğan'ın teşekkür ettiği kurumlar arasında sayıldı. Referanduma evet diyenlerden biri de İTO'ydu. Geçen hafta İTO'nun Meclis toplantısına katılan Başbakan, burada yaptığı konuşmada İTO'ya desteğinden ötürü iki kez teşekkür etti. Peki, 'bu arada İstanbul Sanayi Odası ne yapıyor acaba' dedik. İSO'nun Çarşamba günü yapılacak eylül ayı Meclis toplantısına İstanbul Valisi Hüseyin Avni Mutlu konuk olacak. İSO'nun gündeminde CHP lideri Kemal Kılıçdaroğlu'nu davet etmek varmış. Kılıçdaroğlu, ekim ya da kasım ayı Meclis toplantısı için davet edilecek. Seçim meydanlarında bol bol fakir fukara edebiyatı yapan Kılıçdaroğlu, İstanbullu sanayicilerin teklifine ne cevap verecek, şimdilik merak konusu...

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Çağlayan SİAD'ların talebini bir telefonla ilettiler

Pelin Cengiz 23.09.2010

Önceki gün TÜSİAD ve TÜRKNİFED'in (Türk Girişim ve İş Dünyası Konfederasyonu) kalkınma ajanslarıyla iş dünyasının gönüllü temsil örgütleri arasındaki işbirliğini güçlendirmek amacıyla düzenledikleri toplantı serisinin üçüncüsü Elazığ ve Tunceli'de gerçekleştirildi. Toplantılara Dış Ticaretten Sorumlu Devlet Bakanı Zafer Çağlayan da katıldı. Referandum sırasında tarafsız kaldığı için Başbakan Erdoğan'ın sert eleştirilerine maruz kalan TÜSİAD ile hükümetin arası bu toplantı vesilesiyle yumuşamaya başladı. TÜSİAD Başkanı Ümit Boyner'in bu toplantılarda yaptığı konuşmalarda verdiği mesajlar basına geniş şekilde yansıdı. Boyner, konuşmasının bir yerinde sivil toplum kuruluşlarının gelişmiş demokrasilerin en önemli araçlarından biri olduğuna dikkat çekti. Son günlerde, yarı kamusal bir nitelik taşıyan iş dünyasının çatı örgütü TOBB'un (Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği) daha işlevsel olabilmesi için bölünmesi gerektiği yönünde fikirler ortaya atılmıştı. Bilindiği gibi TOBB'a üyelik gönüllük esasına dayanmıyor yani mecburi.

Gönüllülük esasına vurgu

Önceki gün Boyner de konuşmasında, sivil toplum kuruluşlarını özgür kılan şeyin onların bağımsız ve gönüllü yapılar olduğuna işaret etti. Gönüllü, idari ve mali yönden bağımsız, şeffaf ve hesap verebilir, siyasi partilere eşit uzaklıkta durabilen sivil toplum kuruluşlarının gerçek bir temsil niteliği taşıyabileceğini ve katılımcı

demokrasi açısından etkili olabileceğini kaydetti. TÜSİAD, 1990'lı yılların başında güçlü girişimciliğe ve bölgesel kalkınmaya yönelik olarak Türkiye'nin birçok bölgesinde sanayici ve işadamları dernekleri SİAD'ların örgütlenmesine katkıda bulunmuş, ardından da SİAD'lar TÜRKNFED çatısı altında birleşmişti. TÜSİAD, bağımsız ve gönüllü SİAD oluşumuna ve örgütlenmesine destek vermeyi sürdürüyor.

Çağlayan, talepleri bekletmedi

Elazığ'da yapılan toplantının sonlarına doğru işadamlarından kalkınma ajanslarının yapısına ilişkin eleştiriler gelmiş. SİAD temsilcileri, SİAD'ların kalkınma ajanslarında daha fazla rol alması gerektiği yönünde vurgu yapılmış. TÜSİAD ve TÜRKNFED de, bağımsız, tarafsız ve bağımsız iş dünyası örgütlerinin bu kalkınma ajanslarında olması gerektiği yönünde görüş bildirmiş. "TOBB şemsiye örgüttür ama yarı kamusaldır gerçek sivil toplum kuruluşları sizlersiniz" denmiş. Ancak, bu konuşmalar olurken Bakan Çağlayan toplantı salonunda değilmiş. Toplantıyı yöneten TÜSİAD Yönetim Kurulu Üyesi, Bölgesel Gelişme ve İş Dünyası ile İlişkiler Komisyonu Başkanı Muharrem Yılmaz, Bakan Çağlayan salona döndükten sonra "Bakan Çağlayan da duysun" diyerek, bu önerileri tekrarlatmış. Bakan Çağlayan da, "Biz iş bitirici hükümetiz, bekletmeyiz" diyerek, kalkınma ajanslarından sorumlu Devlet Bakanı Cevdet Yılmaz'ı hemen toplantı sırasında telefonla aramış. İş dünyası örgütlerinin kalkınma ajanslarıyla ilgili önerilerini dile getirmiş, o sırada Hakkari'de bulunan Bakan Yılmaz da konuyla ilgileneceği yönünde söz vermiş.

Patronlar 14 ekimde Irak yolcusu

Hükümetle arasında gerilim ve kavga olduğu son dönemde pek çok kez dile getirilen TÜSİAD, referandum sonrası toz dumanın ortadan kalkmasıyla birlikte buzları eritmeye başladı. TÜSİAD'a üye işadamlarından oluşan bir grup Bakan Çağlayan ile birlikte 14-15 ekim tarihlerinde Irak'a bir ziyaret gerçekleştirecek.

Haziran ayında resmî temaslarda bulunmak üzere Türkiye'ye gelen Kuzey Irak Bölgesel Kürt Yönetimi Lideri Mesut Barzani, TÜSİAD üyeleri ile biraraya gelmişti. O dönemde, ikili ekonomik ve ticari ilişkilerin yoğunlaştırılması yönünde fikir alışverişinde bulunulmuş, potansiyeli arttırmak için adım atılması gerektiği dile getirilmişti. Boyner, o dönemde yaptığı açıklamada, "Bölgenin hukuki ve siyasi ortamı ile yatırım durumu bizler için önemlidir. Kuzey Irak'a görüşlerimizi sunmak için oluşturduğumuz bir çalışma grubumuz vardı. Biz, bu grubu devreye sokarak yatırımı arttıracacağız" demişti. TÜSİAD, yatırım ortamının durumunu yerinde tesbit etmek üzere gelecek ay Irak'a gidiyor. Niyet iyi ancak sorunların başında Kürt Yönetimi'nin PKK ile ilişkilerini ne şekilde götüreceği merak konusu. Yerinde yapılacak tesbitler, TÜSİAD'ın bölge ile ilgili kararlarında önemli etki edecek.

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Başbakan isterse gelir, çağırırsa gideriz

Pelin Cengiz 28.09.2010

İstanbul Sanayi Odası'nın Türkiye'nin diğer illerindeki odalarla ilişkilerini geliştirmek amacıyla düzenlediği Anadolu gezilerinin bu yılki durağı Trabzon, Rize ve Batum'u kapsayan Doğu Karadeniz Bölgesi oldu. Bölgenin ekonomi, kültür ve turizm potansiyeline yönelik pek çok bilgi edindik, çevre katliamına ilişkin pek çok gözlem yaptık. Göç ve bölge ekonomisi adeta bir sarmal halinde. Ekonomi gelişemediği için göç oluyor, göç olduğu için insan kaynağı azalıyor ekonomi gelişmiyor. İstanbul'da yaşayan Trabzonlu ve Rizeli sayısı, o illerin nüfusunun üzerinde.

Heyelan ve toprak kayması riskinin en yüksek olduğu ormanlık alanlara yapılan yüksek katlı apartmanlar ve neredeyse adım başı inşa edilen HES tünelleri, insafsız bir doğa kıyımını gözler önüne seriyor. Ancak, onlar bir başka yazının konusu olacak.

3.5 yıldır İSO'ya uğramamış

Rize ve Trabzon'daki odalara yapılan ziyaretlerin ardından İSO Başkanı Tanıl Küçük ile bir sohbet toplantısında biraraya geldik. Küçük'e son dönemde referandumla ilgili iş dünyasının bir bölümünün Başbakan Erdoğan'la yaşadığı gerginlik ve referandumun hemen ardından Erdoğan'ın İTO'ya ziyareti hatırlatıldı.

İSO, referandum sürecinde rengini belli etmeyen iş dünyası kuruluşlarından biri. Küçük, Başbakan'la ilişkileri konusunda, "Başbakan en son Mart 2007'de İSO'yu ziyaret etti. Türkiye Cumhuriyeti Başbakan'ı istediği zaman Odamızı ziyaret edebilir, talep ettiği zaman da biz gideriz. Başbakan'la ve hükümetle bir sorunumuz yok. Sadece uzun süreli bir ilişki kopukluğu oldu" dedi.

Takdirde biraz hasis davrandık

"İSO siyasi görüşünü neden net olarak yansıtmıyor" şeklindeki bir soruya da yanıt veren Küçük, makro ve mikro reformların yapılmasını talep etmenin doğal hakları olduğunu ifade ederek şöyle devam etti: "İSO'nun geleneksel bir terbiyesi ve anlayışı var. Hiçbir zaman siyasi olmadık ve geçmişte de siyasetle ilgili hiç fikir yürütmedik. Şimdi siyaset ekonomiyi doğrudan etkilediği için görüş bildiriyoruz. Ama objektif bakış açımızı kaybetmiyoruz. Hükümetin ekonomideki performansını takdir ederken biraz hasis (cimri) davranmış olabiliriz. Ancak objektifliğimizi kaybetmeyeceğiz. Ekonomide olumlu gelişmeler olurken olumsuz görüş belirtmeyeceğiz. Temkinli iyimserliğimizi koruyoruz. İlk çeyrek büyümede bir öncekinin yaralarını saramamıştık. İkinci çeyrekteki büyüme oranları bir anlamda yaraların sarıldığını gösteriyor. Ama esas olan büyümenin artarak devam ettirilmesi, kapasite kullanımının daha da yükselmesi, yerli ve yabancı yatırımların teşvik edilmesi ve tüm bunların da istihdama katkıda bulunmasıdır."

Seçim ekonomisi bu işin doğasında var

TÜSİAD'ın "Mali Kural seçim sonuna kalacak" öngörüsüyle ilgili bir polemige girmeyeceğini vurgulayan Küçük, hükümetin seçim ekonomisi uygulasa bile mali disiplinden vazgeçmeyeceğine yönelik bir inanç taşıdıklarını belirten Küçük, 2011'de yapılacak seçimlerin ekonomiye olası etkisi ile ilgili şu görüşleri aktardı: "İlk altı ayda sağlanan büyümeyle hükümetin gelirleri arttı. Bu da seçimlerde kendilerine belirli bir oynama alanı yaratacak. Seçim öncesi yatırımları hızlandıracak, kitleleri memnun edecek bazı adımları atılması işin doğasında var.

Bunda da haklı olabilirler. Ben, mali disiplinden vazgeçmeden, seçimin gerçekleşeceğini düşünüyorum. Çünkü popülist politikaların orta ve uzun vadede ülke ekonomisine büyük zararları oluyor. Zaten bu kazanımların korunması için mevcut ekonomi yönetiminin ciddi gayretleri var. Ekonomi yönetiminin bu kadar gayretten sonra, elde edilen kazanımları kaybettirecek adımları atması da zaten akılcı ve doğru olmaz. Hükümetin de seçim harcamaları konusunda böyle bir yola başvurmayaacağını öngörüyoruz.”

Sermaye ayrımı kalmadı

Küçük, son dönemde iş dünyası içinde Anadolu ve İstanbul sermayesi tartışması yaşandığının hatırlaması üzerine şunları söyledi: “Anadolu ve İstanbul sermayesi gibi bir ayrıma inanmıyorum. Ayrıca bunun kriteri nedir? Eğer İstanbul sermayesi dersiniz, İSO üyelerinin yüzde 10’u İstanbullu, geri kalanı Anadolu’lu. Neticede Anadolu sermayesi İstanbul’a gelmiş, yatırım yapmış, burada gelişmiş ve büyüme göstermiş. Ben bu ayrımı anlamakta zorlanıyorum ve doğru bulmuyorum. Ayrıca Anadolu-İstanbul ayrımı ekonomik bir ayrım da değil. 1000 büyük firmanın 400’ü İstanbul, 600’ü de Anadolu’daki sanayi kuruluşlarından oluşuyor.”

Her bölgede sanayi şart değil

Küçük, Odalara yapılan ziyaretler sırasında her bölgede sanayi olacak diye bir şartın olmadığını, güçlü olunulan alanların geliştirilmesi gerektiğini dile getirdi.

Doğu Karadeniz’le ilgili olumlu gelişmeler olduğunu, ancak bunun yeterli olmadığını, Türkiye’de her bölgede sanayileşme olacak diye şart olmadığını vurgulayan Küçük, “Doğu Karadeniz’de de sanayileşme şart değil. Sanayiye uygun olmayan bir bölgede sanayi geliştirmeye çalışmak verimsiz sonuçlara ve kayna israfına yol açıyor. Önemli olan bölgesel rekabet üstünlüklerini ön plana çıkarmak. Trabzon ve Rize’de turizm potansiyeli çok yüksek. Fındık, çay ve balıkçılığın yanı sıra ticarete büyük potansiyel var” dedi.

Kaçak çaya duyarlı narkotik köpekler geliyor

Gezinin Rize ayağında Çaykur Genel Müdürü Ekrem Yüce, Rize Ticaret ve Sanayi Odası’nda bir konuşma yaptı. Yüce, 29 Mart 2009 yerel seçimleri sırasında siyasete girmeye niyetlenmiş ama tercihini Çaykur’dan yana kullanmış. Rize’deki tarım alanlarının yüzde 95’lik kısmında çay yetiştiriliyor. Geri kalan alanlara ise kivi, fındık ve kara lahana ekiliyor. Çay, Doğu Karadeniz Bölgesi’nde Rize dışında Artvin, Trabzon ve Giresun illerinde 400 kilometrelik kıyı şeridinde üretiliyor. Çay hasadı 767 bin dekar alanda yapılıyor ve 1 milyondan fazla insanı ilgilendiriyor. Çaykur’un çay piyasasında yüzde 60 payı var.

Çay üretiminin özel sektöre açılmasından memnun olduklarını dile getiren Yüce, “Rekabet güzel şey. Bugün 50 çeşit çay var. Pek çok isim ve marka oluştu. Ancak işin disipline edilmesi gerekiyor. Çaykur’un paket ve çaylarını taklitleri söz konusu. 500’e yakın firmayla bu konuda mahkemeliyiz” dedi.

20-30 bin ton çay kaçak giriyor

Kaçak çayın ciddi bir sorun olduğunu dile getiren Yüce, "Kaçak çayın yoğun olduğu bölgelerde 10 milyona yakın nüfus var ve tüketimleri 30-40 bin tona yakın. Bunun 5000 tonu resmi ithalatla geliyor, 5000 tonu da yurtdışından yolcu beraberinde getiriliyor. Geriye kalan kısmı kaçak yollarla giriyor. Kaçak çay girişini engellemek için önemli adımlar atıldı. Yolcu beraberinde getirilen çaya 1 kilogram sınırı getirildi, üç günde bir çıkış şartı kondu. Sınır bölgelerinde bayramlaşma kaçak çay ve şeker ticareti yapanlar tarafından suistimal ediliyor, adeta çay şeker ticareti yaşıyor. Karbonat deyip çay getiriyorlar. Her gün 1000'i aşkın TIR sınırlardan giriyor. Bu kadar TIR'ı kontrol etmek zor. Gümrüklerdeki kaçak girişi engellemek için yakın takipteyiz. Çay ithalatı artık sadece Rize Gümrüğü'nde yapılıyor" dedi.

Kaçak çay girişini önlemek için yeni bir yöntemle başvurdıklarını belirten Yüce, "Narkotik köpekleri gibi çaykolik köpekler kullanacağız. Kaçak çay girişini önlemek için narkotik çay köpekleri getireceğiz. İlk köpeğin eğitimleri İskenderun'da başladı. Yani bu kaçak çay girişini önlemek için köpek işine kadar girdik. Daha ne yapalım" dedi.

Karadeniz doldurulacak kruvaziyer limanı yapılacak

Gezinin Trabzon ayağında Trabzon Sanayi ve Ticaret Odası'na yapılan ziyarette yeni projeler hakkında bilgi sahibi olduk. Son yıllarda Trabzon hayatımıza Dink ve Rahip Santoro cinayetlerinin katil ve kilit isimlerinin kenti olarak girdi. Kısa süre önce Sümela Manastırı'nda yapılan ayinle gündemdeydi. Neyse ki, kent sağduyuluydu ve ayin olaysız şekilde yapıldı. Geçmiş mahcubiyetleri üzerinden atıp kentin iyi şeylerle de anılması için herkesin çabası var.

Kalkınmada öncelikli yöreler arasındaki kentin yıllık ihracatı 1 milyar dolar. Trabzon Türkiye'nin narenciye ihracatının yüzde 30'unu yapıyor. Güney illerinde narenciye üretip paketleyen işadamları Trabzon'dan Rusya'ya ihraç ediyor. Sanayi coğrafi şartlar nedeniyle fazla gelişemiyor. Yayla ve kültür turizminin geliştirilmesi için çalışmalar var. Sümela Manastırı, Ayasofya Müzesi, Santa Harabeleri büyük potansiyel taşıyor.

Karadeniz kentlerinin Akdeniz'e paralel kruvaziyer turizmine alternatif olabileceği konuşuluyor. 2011'de kentte Avrupa Olimpik Gençlik Oyunları yapılacak. 5000 kişi gelecek. Karadeniz'in doldurulması ile elde edilecek alana Akyazı Spor ve Kültür Kompleksi yapılacak. Stadyumun önüne bir kruvaziyer limanı yapılması gündemde. Maliyet 150-200 milyon dolar civarında.

Gezide Oltan Gıda'nın Türkiye'nin en modern fındık işleme tesisini de gördük. İki yıl önce 40 milyon dolara yapılmış. Ülkedeki fındığın yüzde 25'ini Oltan Gıda ihraç ediyor. Fabrikadan yılda 20 bin ton mamül ürün çıkıyor. Fındığın fiyatına bağlı olarak şirketin yıllık ihracatı 300 ile 500 milyon dolar arasında değişiyor.

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Doğu Karadeniz'in dereleri ağlıyor

Pelin Cengiz 30.09.2010

Bir yerin tabiat varlıklarını o yerde yaşayanlara rağmen korumak mümkün mü? İnsanın yüzyıllardır yaşadığı, toprağından, suyundan, dağından geçindiği doğaya olan tavrı giderek daha da acımasızlaşıyor. Türkiye, her

fırsatta övündüğü doğasını tahrip etmek için ne gerekiyorsa yapıyor. Türkiye'nin derelerine, havzalarına ve su kaynaklarına sadece elektrik üretim alanı olarak bakılıyor.

Bunun en çarpıcı örneklerini geçen haftasonu İstanbul Sanayi Odası'nın düzenlediği Doğu Karadeniz turunda yakından görme fırsatı bulduk. Doğu Karadeniz'de inanılmaz bir HES çılgınlığı yaşanıyor. Biz birkaç tanesini gördük, ancak Doğu Karadeniz'de şu anda 700'ün üzerinde HES projesi var. İkizdere Vadisi'nde ormanlar tahrip edilerek, dinamit patlatılarak tüneller açılıyor, hafriyatlar yollara bırakılıyor, enerji üreteceğiz diye akarsular tehlikeye atılıyor, bölgenin faunası, canlıları, suları yok olma pahasına inşaat faaliyetleri yürütülüyor.

Tüm bu çirkinliklere ek olarak bölge halkı modernliği yüksek katlı evde oturmak olarak algılıyor olsa gerek ki, 60 derece eğimli, heyelan ve toprak kayması riski taşıyan yamaçlara yüksek katlı binalar yapıyor. Mesele çevre koruma olunca, Çevre Bakanlığı'nın bir Sanayi Bakanlığı gibi çalıştığını söylemek de pek abartılı olmaz.

Planlanan HES sayısı 2300

Çok şükür dere ve akarsular üzerindeki projelere karşı duyarlı insanlar var ve onlar inanılmaz mücadeleler yürütüyor. Hatta, onlar geçenlerde İkizdere Vadisi'nde Sanko Holding tarafından yapılan Cevizlik HES'in açılışında Başbakan Erdoğan'ın yaptığı konuşmada nasiplerini aldılar. Erdoğan, çevrecilere, "Biz buraların çocuğuyuz, herkesten önce koruruz, size ne oluyor" tavrıyla seslenmişti. Yöre halklarının verdiği tepkilerin sınırlı kaldığını görmekle beraber çeşitli protestolarla HES'lere karşı inanılmaz bir hukuk mücadelesi yürütülüyor.

Derelerin Kardeşliği Platformu Sözcüsü ve aynı zamanda meslektaş Ömer Şan'dan son derece çarpıcı bilgiler edindim. Şu anda ülke genelindeki vadi ve dereler üzerinde Temmuz 2010 sonu itibarıyla işletmeye açılan yeni projelerle birlikte 191 HES işletme halinde. İnşa çalışması devam eden 148 ve proje aşamasında olan 1611 HES var. Bunların toplam sayısı 1759. Planlanan diğer 325 HES projesiyle birlikte bu sayı 2084'e yükseliyor. Ülke genelinde yapılması planlanan HES sayısı ise 2300'ü buluyor.

41 davanın 39'u kazanıldı

Doğu Karadeniz özelinde işletilen, proje ve inşa aşamasında olan ve planlanan toplam HES sayısı 700. Bunların 169'u Trabzon'da, 123'ü Rize'de, 176'sı Artvin'de, 94'ü Giresun'da, 63'ü Ordu'da. Diğerleri, Gümüşhane, Samsun, Sinop gibi illere dağılmış durumda. Sadece, endemik bitki ve canlı çeşidi açısından dünyanın 200 vadisinden biri olan İkizdere Vadisi'nde 24 proje var. HES'lere karşı bugüne kadar 83 tane dava açıldı, 13 yeni davanın açılması için de hazırlık yapılıyor. Sonuçlanan 41 davanın 39'unda mahkemeler yürütmeyi durdurma ve iptal kararı verdi.

Başbakan'ın açılışını yaptığı Cevizlik HES'e açılan dava da aslında iptalle sonuçlanmış. Dava süreci devam ederken inşaat sürmüştü. Ancak, daha sonra Cevizlik HES verilen ikinci ÇED (çevresel etki değerlendirmesi) olumlu kararıyla Sanko'nun dereye bırakacağı can suyunu bilirkişi raporlarında öngörülen seviyeye çıkarmayı taahhüt etmesiyle faaliyete geçmiş. 1961'de faaliyete geçen ve Mart 2008'de 510 milyon dolara 30 yıllık işletme hakkını Zorlu Holding'in aldığı HES'le ilgili de kapasite arttırma projeleri bulunuyor. Bunun için de yeni ÇED gerekiyor.

Peynir ekmek gibi ÇED raporu

HES'lere karşı açılan ilk davalarda can suyu yetersizliği konu edilirken, daha sonra "ÇED gerekli değildir", "ÇED olumlu" raporlarının ve bazı projelerde yürütmenin durdurulması ve iptali esas alındı. Çevre Bakanlığı, Doğu Karadeniz'deki HES projelerinin yüzde 80'ine "ÇED gerekli değildir" raporu vermiş. ÇED olumlu raporlarının formatsal olarak hazırlandığı, HES'in yaratacağı zararlara ilişkin pek çok konunun gözardı edildiği belirtiliyor. Dolayısıyla sivil inisiyatiflerin açtığı davaların olumlu sonuçlanmasıyla Çevre Bakanlığı'nın, görevini kötüye kullanma ve ihmal suçlamalarıyla karşı karşıya kalması an meselesi.

Vadiler SİT alanı olsun

Ekolojik hayatın sürmesi için HES'lerin derelere debisinin yüzde 40'ı kadar su bırakması gerekiyor. Bu şu anda Türkiye'de yüzde 10-15 seviyesinde. Bunların yükseltilmesi için de çok sayıda dava açılıyor.

İkizdere'deki davaların bir kısmını Türkiye Su Meclisi Yürütme Kurulu Üyesi Avukat Yakup Okumuşoğlu açıyor. İnsan hakları savunucusu gibi doğa hakları savunucusu bir kişi. Rize ve Artvin'de yeni davalar açmaya hazırlanıyor. İkizdere'den Artvin'e kadar tüm vadilerin SİT alanı olarak ilan edilmesi için çalışmalar yürütüyorlar.

Tüm bu mücadelede yöre halkının da katkısı var ancak genel olarak İkizdere'de ciddi bir halk tepkisi yok. Tarlalarına, yaşam alanlarına girildiği anda tepkileri var, genel olarak bu durum onları pek kaygılandırmıyor. İstanbul'da yaşayan İkizdereliler daha bilinçli ve HES'lere karşı seslerini yükseltiyorlar.

Hem merkezi yönetim hem de yerel yönetimler Doğu Karadeniz'de yayla turizmi, kayak turizmi, kültür turizmi gibi pek çok alternatif düşünüyor. Bu gidişe dur denmezse, sadece HES turizmi için uygun bir bölge olarak hafızalara yer edecek.

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

TÜSİAD beş konuya odaklanacak

Pelin Cengiz 02.10.2010

TÜSİAD (Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği) referandum sürecinde tarafsız kaldığı gerekçesiyle Başbakan Erdoğan'ın eleştirilerine maruz kalmasının ve ilişkilerin gerilmesinin ardından dün ilk Yüksek İstişare Konseyi toplantısını yaptı. Fransız siyaset bilimci Prof. Jacques Attali'nin konuk olduğu toplantıda gündem yeni Anayasaydı.

TÜSİAD Başkanı Ümit Boyner, referandum sonrası ortamın Türkiye'nin bir an önce yeni Anayasaya kavuşmaya hazır olduğunu gösterdiğini ifade ederek, Başbakan Erdoğan ve CHP Lideri Kemal Kılıçdaroğlu'ndan gelen işaretlerin yeni Anayasa konusunda siyasi sistemin nihayet mutabakat içinde olduğunu gösterdiğini kaydetti.

Boyner, "Ülkeyi geren kutuplaşma atmosferinden uzaklaşmak için siyasi liderler gayret sarf ediyor. Kutuplaşma bizi yerimize mıhlıyacak, geleceği kurmamızı zorlaştıracak bir zincirdir, mutlaka kırılması gerekir. Bu kutuplaşmadan beslenerek siyaset yapmanın ağır bedeller ödettiği göz ardı edilmemeli. Seçime kadarki sürede beş konuda, konunun uzmanlarıyla yuvarlak masa toplantıları düzenleyerek, varılan sonuçları kamuoyu ile

paylaşacağız. Bu konular, Anayasa'nın hazırlanma yöntemi, Anayasası'nın temel ilke ve kurumları, din ve vicdan özgürlüğü, kimlikler meselesi ve kuvvetler ayrılığıdır. Anayasa Siyasi Partiler Yasası, Seçim Yasası ve Ceza Kanunu'ndaki ifade özgürlüğünü kısıtlayıcı maddelerin değiştirilmesi gerekliliğinden bağımsız tartışılmaz" dedi.

Boyner, referandum sürecindeki tartışma ve eleştirilere atıf yaparak, "Hedefimiz daha müreffeh, huzurlu ve özgür bir toplum. Yalan yanlış tezler üzerinden TÛSiAD'a saldırmanın dayanılmaz hafifliğiyle başları dönenlere bu temel ilkeyi bir kez daha hatırlatmak istedim. İşlevini kapalı kapılar ardında iş takipçiliği olarak değil, toplumsal farkındalık yaratmak olarak tanımlamış bir derneğiz. Anayasa paketi gündeme geldiğinde TÛSiAD olarak tüm maddeler için görüş ve önerilerimizi sunduk. Demokratikleşme, hukuk, yargı sistemi ve Anayasa konularında pek çok rapor yayınlamış bir kurum olarak sorumluluğumuzu yerine getirdiğimize inanıyoruz. Önerilerde bulunmayı, tartışmaya dahil olmayı ve görüşlerimizi paylaşmayı sürdüreceğiz" dedi.

Bir gecede demokrat olunmuyor

Boyner, "TÛSiAD'ın bürokratik vesayetini sürdüğü 1990'larda, bugün ağızlarından bal damlayanlar demokrasinin ne olduğunu çözememişken, bu davanın bayraktarlığını yaptığını hatırlatmak da belki yersiz. Bunlar toplumun genel çıkarları gözetilerek verilen mücadelelerdi. Bize bu sorumluluğu yükleyen toplum içindeki yerimiz idiyse, mücadeleye iten de dünyayı kavramamızdı. Bir gecede demokrat olunamıyor. Kişi ve kurumlar tecrübe kazandıkça ortak akıl üretebilecek kapasiteye kavuşuyor. Bir ülkenin kurumsal ve insan sermayesi kolay şekillenmiyor. Eğitim ve para insan sermayesini şekillendirmek için yeterli olmuyor. Tecrübenin, algıların ve duyargaların açık olmasının, dünya ile etkileşim içinde olmanın değerinin maddi bir ölçüsü yok" dedi. İstanbul ve Anadolu sermayesi karşılaştırmalarına değinen Boyner, asıl büyük ayrışmanın kayıtlı iş yapan sermaye ile kayıtdışı sermaye arasında olduğunu söyleyerek, "Bir mücadeleden söz edilecekse bu kayıtlı ve kayıtdışı sermaye arasındadır" dedi.

Türkiye Avrasya'nın çengelli iğnesidir

Türkiye'nin AB'ye üyelik süreciyle ilgili de konuşan Boyner, "Dünyadaki yeni yapılanmada Türkiye Avrasya'nın çengelli iğnesidir. Gücü, Batı sisteminin bir parçası olarak, çevresiyle yapıcı ekonomik, kültürel ve siyasi ilişkiler kurmasından kaynaklanıyor. AB'nin de böyle bir üyeye ihtiyacı aşikârdır. Krizin yarattığı olumsuz havaya rağmen, bu ilişkileri canlandırmak için hevesle ve karşılıklı olarak yeni bir dille harekete geçmek gerekiyor" dedi.

Barzani PKK konusunda elinden geleni yapmalı

Boyner, Kürt meselesine ilişkin şöyle konuştu: "Şiddetin durması ve terör eylemlerine son verilmesi yönündeki gelişmeleri ilgiyle izliyoruz. Hiçbir dönemde olmadığı kadar açık şekilde, sorunu tüm boyutlarıyla tartışıyoruz. Bu konuda gösterilen tüm iyiniyetli çabalara destek veriyoruz. Kürt meselesinin aynı zamanda ulusötesi bir boyutu var. Güneyimizdeki Kürdistan Bölgesel Yönetimi'nin denetimindeki topraklarda PKK bulunuyor. Gerek Barzani yönetimi gerekse ABD bu konuda Türkiye'den asker ve sivil yetkililerle işbirliği yapıyor. ABD, Irak'tan çekilirken arkada istikrarlı bir bölge bırakmak istiyor. Bunun için Ankara ile birlikte çalışıyor. ABD ve bekası

Türkiye ile iyi ilişkileri sürdürmeyi gerektiren Barzani yönetiminin PKK ile ilgili ellerinden geleni yapmalarını bekliyoruz. PKK şiddetinin son bulmasının çözüm çabalarına ivme kazandıracağına, bölünme kaygılarını gündemden kaldıracağına inanıyoruz.”

Anayasa çalışmaları aceleye gelmesin

TÜSİAD Yüksek İstişare Konseyi Başkanı Mustafa Koç, hükümetin, ekonomik ve yapısal politikalarda kesinlikle hata yapma lüksü bulunmadığını, Türkiye’ye giren sıcak paranın yatırımcıya uygun yatırım ortamı sağlanmadığında aynı hızla çıkacağını belirtti. Koç, “Mali Kural’ın ertelenmiş olması genel seçimlerde mali disiplinin sürdürülemeyeceği endişesini de beraberinde taşıyor. Hükümetin bu konudaki açıklamalarını olumlu buluyor, uygulamada da aynı kararlılığı göstereceğine inanıyoruz” dedi.

Yapıcı bir üslup sorumluluğu

Koç, zaman zaman gereksiz ve sert tartışmalara sahne olmakla birlikte referandum sürecinin başarıyla gerçekleştirildiğini ifade ederek şöyle devam etti: “Bugün görünen odur ki, yeni bir Anayasa herkesin talebidir. Bu talebi dile getiren siyasi ve sivil aktörler şimdi sürece olumlu ve yapıcı bir üslupta katkıda bulunma sorumluluğu ile karşı karşıyadır. Ortak hedef refahı, huzuru, kalkınmayı temin etmektir. Bu asgari müsterek, önümüzdeki dönemin ortak konularına yapıcı bir gözle bakmaya yetmelidir. Yeni Anayasa çalışmaları için her zaman toplumsal-siyasal uzlaşma prensibini benimsedik. Çalışmaların aceleye getirilmeden, demokratik ve serinkanlı müzakerelerle yapılacağını umuyoruz. Yeni Anayasa ancak bu şekilde toplumsal sözleşme niteliği taşıyacak.”

Türkiye’nin, kutuplaşma ve bölünmelerin ağırlığını kaldırabilecek durumda olmadığını söyleyen Koç, “Yeni dönemde toplumsal barış, yapıcı siyaset ortamı ve huzur içinde, daha kalkınmış, daha adil paylaşılmış bir ülke olma yolunda hız kazanmayı umuyoruz” dedi.

Yeni Anayasa 2011’deki seçimden sonraya kalsın

TÜSİAD üyelerinin görüş alışverişi yaptıkları basına kapalı toplantıda konu yine ağırlıklı olarak yeni Anayasa çalışmaları etrafında şekillendi. Kısa süren toplantıda, söz alan işadamlarının genel eğilimi yeni Anayasa çalışmalarının 2011 genel seçimlerinin ardından başlatılması yönünde oldu. Tüm tarafların görüşleri alınarak, uzlaşmacı bir Anayasa için acele edilmemesinin gerekliliği vurgulandı.

Öte yandan, referanduma sunulan Anayasa paketinde yer alan bir kişinin aynı işkolunda birden fazla sendikaya üye olmasına imkân sağlayan 51’inci madde de toplantıda gündeme geldi. TİSK Başkanı Tuğrul Kutadgobilik, bir kişinin üç dört sendikaya birden üye olmasının kaos yaratacağını belirtti. Kutadgobilik, içerde bu konuda önümüzdeki günlerde iş dünyası örgütlerinin görüş ve önerilerini almak üzere çeşitli toplantılar yapmaya hazırlandıklarını söyledi.

Moda ülke olmayın, ihracat için paranın değerini düşürmeyin

TÜSİAD'ın YİK toplantısına onur konuğu olarak katılan Fransız akademisyen Devlet Onursal Danışmanı Prof. Jacques Attali, dünya ekonomisiyle ilgili görüşlerini açıkladı, Ortadoğu bölgesine pek değinmedi. Attali, döviz kurları arasında rekabetçi devalüasyon olacağını belirterek, "Şişmiş döviz cinsleri bunun bedelini öder. Rekabetçi devalüasyon sonucu gereğinden fazla para dolaşımı olur. Bir ülke moda olduğunda herkes oraya yatırım yapar ve oranın parasının değerini arttırır. Gereğinden fazla moda olmamak lazım. Türkiye'ye de volatil sıcak para girişi oluyor ve kurlarda dengesizliğe yol açıyor. İhracat olsun diye de suni biçimde paranın değeri düşürülmemeli" dedi.

ABD'de 1 milyon aile iflas edecek

ABD ekonomisinde hâlâ aynı şeyin yapıldığını ve bir varlık balonu içerisinde yaşadıklarını oysa borcun azalmadığını vurgulayan Attali, "Bu yıl 1 milyondan fazla aile iflas edecek. Toplam borç 13 trilyon dolar ve bu borç büyüyecek" diyerek, ABD ekonomisinin ya çok yavaş büyüyeceğini ya da çift dip yaşanacağını söyledi. Bu süreçte rekabetçi devalüasyon olabileceğini ancak tüketici talebi oluşmadığında dünyanın global olarak ihracat yapamayacağını söyleyen Attali, esprili bir dille, "Tabii Türkiye'nin mükemmel ihracatçı ve perakendecileri mutlaka yeni pazarlar bulur" dedi.

Avrupa G-2'nin avı olabilir

Attali, Çin'in kriz sonrası büyüme oranının düştüğünü, çözüm için mümkün olduğunca ABD'ye borç vererek, ABD'nin kendisinden mal almayı sürdürmesini sağlamaya çalıştığını dile getirdi. İki ülke arasında şeytani bir anlaşma bulunduğu dikkat çeken Attali, şöyle devam etti: "G-20 aslında G-2'yi (ABD ve Çin) saklamak için kurulmuş durumda. Çin'in milli gelirinin yüzde 50'si ihracat, tasarruf oranı yüzde 50'nin üzerinde. Siyasi olarak bunu sürdüremez. Avrupa bugün hâlâ yükselen bir değer. Avrupa, G-2 için avlanacak bir av haline gelebilir. Çok güzel şirketler, Çin'den ya da başka yerlerden gelecek düşmanca alımların kurbanı olabilir."

Tehdit kırmızıdan yeşile döndü

AB'nin kurulmasının başlangıç sebeplerinin artık geçerli olmadığını söyleyen Attali, "Avrupa'nın önünde hiçbir korku, tehdit yok. Bir tehdit, düşman yoksa, bir kimlik kurmak çok zordur. Eskiden kırmızı yani komünizm tehdidi vardı, şimdi yeşil tehdit var. Yani İslamiyet. Burada göçmenlik, İslam ya da Türkiye düşman olarak görülebilir. Tehlike Türkiye'nin, Avrupa'nın oluşturmaya çalıştığı kimliğe karşı bir tehdit olarak görülmesi. Avrupa'nın, bunun çok aptalca bir davranış olduğunu fark etmesi lazım" dedi. Attali, "Bütün kararlar açıkça söylenmese de Almanya ve Fransa'dan geçer. Bu ülkelerle ilişkileri derinleştirin, pes etmeyin" dedi.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Gıda etiketleri değişecek, kontrol tüketiciye geçecek

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Türk Gıda Kodeksi Gıda Maddelerinin Genel Etiketleme ve Beslenme Yönünden Etiketleme Kuralları Tebliği'nde yeniden değişikliğe gidiyor.

Gıda etiketlerine köklü bir standardizasyon getirmeyi amaçlayan bu yeniliklerle, etiket üzerinde açık, anlaşılması kolay ve kullanışlı bilgiler yer alacak. Tüm dünyada bu alanda yapılan çalışmaların temelini Dünya Sağlık Örgütü'nün özel sektöre yönelik yaptığı "doğru, anlaşılır ürün ve beslenme bilgileri sunma" çağrıları oluşturuyor. Şimdi, Türkiye'de de bu yönde çalışmalar var. Bu amaçla geçen hafta Ankara'da sektörü bilgilendirmek için bir toplantı yapıldı. Yenilenmiş Etiketleme Tebliği'nin 13 kısımda yürürlüğe girmesi bekleniyor. 2011 yılı içinde de gıda etiketlerinin hepsinin değişmesi planlanıyor.

Niyetler arasında beş yıl içinde ilköğretim çağındaki çocuklara okulda müzikle beslenme konusunun anlatılması var. Ayrıca, obezite ile mücadelede de önemli bir yöntem olarak kullanılması düşünülüyor. Avrupa ülkeleri başta olmak üzere pek çok gelişmiş ülkede tüketime sunulan gıda ürünlerinin etiketlerinde içerik ve bu içeriğin oranları eksiksiz şekilde yer alıyor. Bu konu, hem temel bireysel haklar hem de toplum sağlığı açısından son derece önemli.

Beş özellik mutlaka yer alacak

Değişiklikle birlikte gıda etiketlerinde yer alacak küçük bir dikdörtgen kutu içinde o ürünün günlük kullanımına karşılık gelen miktarı ve besin değeri yazılacak, örneğin "Bu ürün günlük kalori ihtiyacının X kadarını karşılar" denecek. Enerji ve besin ögeleri 100 gr. veya 100 ml. şeklinde verilecek. Sağlıklı bireyler için günlük olarak alınması tavsiye edilen besin ögeleri miktarı, beslenme referans değeri olarak gösterilecek. Enerji, şeker, toplam yağ, doymuş yağ, tuz/sodyum miktarından oluşan beş özellik mutlaka etikette yer alacak. Protein ve lif ilave olarak verilebilecek.

Besin ögesi, beslenme beyanı, beslenme referans değeri, çoklu doymamış yağ asitleri, lif, sağlık beyanı, prebiyotik ve probiyotik bakteri tanımları değiştirilecek. Protein, karbonhidrat, yağ, lif, sodyum, mikro besin ögesi olan vitamin ve minerallerle bu gruplarda yer alan ögeler, besin ögesi olarak etikette gösterilebilecek. Bir gıdanın içerdiği enerji, besin ögeleri veya diğer ögeleri nedeniyle beslenme açısından yararlı özelliklere sahip olduğunu doğrudan ya da dolaylı olarak belirten ifade beslenme beyanı olarak tanımlanacak.

Öte yandan, gıdaların porsiyon büyüklüklerini içeren yeni bir ek oluşturulacak. Porsiyon büyüklüklerinin belirlenmesindeki temel amaç piyasada yer alan aynı kategorideki ürünlerin etiketinde yer verilen porsiyon büyüklüklerinin standart hale getirilmesi.

Üretimde rekabet artacak

Bu gelişmenin alışveriş ve tüketim alışkanlıklarını köklü şekilde değiştirmesi bekleniyor. Bu noktada üreticiler arasında yaşanan rekabete de farklı bir boyut gelecek. Örneğin, tüketici daha az yağ oranı içeren ürünü tercih edecek. Dolayısıyla bu durum üreticiler için büyük bir rekabet alanı olacak ve tüketici talebi doğrultusunda gıda içerikleri şekillenecek. Marketlerde bu konuyu anlatmak amacıyla stantlar kurulacak, konuyla ilgili broşürler dağıtılacak.

Etiketlerdekine inanılmıyor

Durum kamu tarafında böyle, peki tüketicinin algısı nasıl? Tüketici ne istiyor? Yapılan araştırmalar, Türkiye’de ambalaj üzerindeki unsurlara dikkat seviyesine ve nelere dikkat edildiğine yönelik ilginç sonuçlar ortaya çıkarıyor. Türkiye’de satın alma sıklığına göre en çok satılan ilk üç ürün unlu gıdalar, süt ve süt ürünleri, her türlü içecek ve paketli çay kahve. Bu üç gruptaki ürünler haftada en az bir iki kez satın alınıyor. Yeterli ve dengeli beslenme konusunda bilgi alınan kaynak, ambalaj üzerinde yer alan bilgiler. Buna rağmen tüketicilerin yüzde 22,3’ü ambalaj üzerindeki bu bilgilere güvenmiyor. Bu bilgilere güvenmeyen her iki tüketiciden biri, üretici firmaların çıkarları doğrultusunda bu bilgileri yazdıklarına inanıyor. Diğer güvenmeme unsurları da anlaşılmayan ifadelerin bulunması ve açıklamaların eksik olduğuna inanılması.

Besin değeri değil marka önemli

Tüketicilerin yüzde 28,2’si ambalajlar üzerindeki bilgileri yeterli bulmuyor. Ambalajlardaki etiketler herkesin anlayacağı dilde ve daha detaylı olursa, hem okunacak hem de yeterli olacak. Etiketle en çok dikkat edilen özellikler, ürünün markası, üretici firma ve son kullanma tarihi. Yani, ambalaja verilen önem ürüne ait besin değeri ve beyanlarına ilişkin değil, marka ve kullanma süresi olarak ortaya çıkıyor. İçeriğe ilişkin olarak en çok katkı maddesi içerip içermediğine bakılıyor. Dengeli ve yeterli beslenme için günde ne kadar protein, karbonhidrat, kalori tüketilmesi gerektiğini tüketicilerin sadece yüzde 20,4’ü biliyor.

Tüketiciler açısından üzerinde iyileştirme yapılması istenen beş özellik ise şöyle: Yabancı kelimelerin açıklamaları, içindekiler bölümünün okunur büyüklükte yazılması, çocuklara uygunluğunun belirtilmesi, etiketlerdeki işaretlerin anlaşılır biçimde olması, basit ve anlaşılır beslenme bilgilerinin yer alması.

Bu değişim tüketiciye etiket okuma bilincini bir kez daha hatırlatırken, üreticiyi de daha fazla bilgilendirme için zorlayacak.

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Beethoven projesi Beyoğlu’dan Berlin’e köprü oldu

Pelin Cengiz 09.10.2010

Turkcell, Almanya’da, Türkiye-Almanya maçına saatler kala ilk golü attı, yüzde 100 Turkcell iştiraki olan Turkcell Europe ile Şubat 2011 tarihi itibarıyla Avrupa’nın en büyük telekom şirketlerinden Deutsche Telekom altyapısı üzerinden Almanya’da hizmet vermeye başlayacağını açıkladı. Öncelikli olarak Almanya’da yaşayan üç milyonu aşkın Türkiye kökenli vatandaşa hizmet vermeyi amaçlayan Turkcell Europe, ileriki dönemde Almanya ve Avrupa’daki hizmet ve abone sayısını arttırmayı planlıyor. Günlerdir sır gibi saklanan ve proje kodu Beethoven olarak isimlendirilen Turkcell Europe, uzun vadeli bir stratejinin ilk adımı. Projeye Beethoven isminin verilmesinin birkaç nedeni var: Beethoven, Avrupa Birliği’nin marşı olarak da kabul edilmiş olan 9. *Senfoni*’nin bestecisi. Ayrıca, Beethoven’ın doğum yeri olan Bonn, Deutsche Telekom’un da merkezinin bulunduğu kent.

Biz oyunu değiştiriyoruz

Konuyla ilgili olarak Almanya'nın Berlin kentinde düzenlenen basın toplantısında konuşan Turkcell Genel Müdürü Süreyya Ciliv, diğer Avrupa ülkelerine de açılmaya devam edeceklerini söyledi. Türkiye dışında KKTC, Belarus ve Ukrayna'da iştirakleri bulunan, Gürcistan, Azerbaycan, Moldova ve Kazakistan gibi ülkelerde Fintur ortaklığı ile faaliyette olan Turkcell, Almanya operasyonu ile Avrupa'nın ortasına kadar gelmiş oldu. Ciliv, Almanya pazarında Deutsche Telekom'un altyapısı üzerine kendi katma değerli servislerini getireceklerini belirterek, "Bu küçük bir operasyon değil. Turkcell'in sekiz ülkede 62 milyon müşterisine verdiği hizmetlerin devamı. Pazarda birçok firma ses üzerine fiyat rekabetine girmiş. Biz ise oyunu değiştiriyoruz" dedi. Ciliv, tarifelerin ise operasyon başladığında açıklanacağını söyledi.

AB'ye girmenin başka bir yolu

Deutsche Telekom ile gerçekleştirdiği işbirliği kapsamında Şubat 2011'de Almanya'da yaşayan Türkiye kökenli vatandaşları ve aynı zamanda Türkiye'ye sık seyahat edenleri hedefleyerek Almanya pazarında Turkcell Europe markasıyla hizmet vermeye başlayacaklarını ifade eden Ciliv, artık Almanya'da Turkcell Europe SIM kartlarının 60 bin noktada satılacağını kaydetti. Ciliv, projeye ilgili düşüncelerini şöyle aktardı:

"Almanya'ya bu ülkenin en güçlü teknoloji şirketiyle işbirliği yaparak geliyoruz. 50 yıl önce Sirkeci'den Münih'e kalkan trenden sonra, biz de 50 yıl sonra kalktık Beyoğlu'dan Berlin'e geliyoruz. Bugün batıya gitme günü. Yıllar önce herhangi bir sanal mobil operatör (MVNO) gibi operasyon başlatma teklifi gelmişti ama kabul etmedik. Bugün Turkcell Europe markamızla Almanya'da başlıyoruz. Turkcell Europe kullanıcıları, Türkiye'ye gittiklerinde de Turkcell hizmetlerinden uygun şartlarda yararlanacak. Almanya'da ve Türkiye'deki insanları çok daha uygun koşullarla birbirine bağlamayı amaçlıyoruz. Böylece bu ülke ile bağları kuvvetlendiriyoruz. Bu da AB'ye girmenin başka bir yolu."

Çağrı merkezi hizmeti Türkiye'den

Almanya'da üç milyonu aşkın sayıda Türkiye kökenli nüfus var. Bu nüfusun yüzde 30'u Almanya'da doğmuş, diğer bir yüzde 30'u ise 30 yılı aşkın süredir Almanya'da yaşayanlardan oluşuyor. Yüzde 65'lik bir kesimse her yıl Türkiye'yi ziyaret ederken, yılda ortalama beş haftasını Türkiye'de geçiriyor. Yüzde 21'i Almanya'yı, yüzde 37'si Türkiye'yi, geri kalan kısım ise her iki ülkeyi anavatanı kabul ederken, yüzde 58'i iyi derecede Almanca konuşuyor. "Bir şey alırken fiyatına bakarım diyenler" yüzde 35 iken, yüzde 59 kalitesine öncelik vereceğini belirtiyor.

Yaklaşık 82 milyon nüfusa sahip Almanya'da SIM kartı penetrasyonu yüzde 130 seviyesinde. Aktif olarak kullanılan 109 milyon SIM kart içerisinde ön ödemeli kartlar piyasanın yüzde 56'sını oluşturuyor. Kullanıcıların ortalama konuşma süreleri 117 dakika, ortalama abone başına aylık gelir 16 avro. Turkcell'in öncelikli hedef kitlesini oluşturan Almanya'daki Türk nüfusu arasında her yıl 380 bin yeni abonelik oluşuyor. Bunların 55 bini ilk defa mobil hat alanlar, 325 bin kişilik kısmı ise numara taşıyanlar. Almanya'da yaşayan Türkiye kökenliler haftada ortalama iki kez Türkiye'deki yakınlarını arıyor. Türkiye'ye ziyarete gelenlerin yüzde 63'ü Türkiye'ye her gelişte Türkiye'den yeni bir SIM kart satın alıyor.

Ayrıca, Turkcell Europe'un çağrı merkezi hizmetleri Türkiye'den Global Bilgi üzerinden Türkçe ve Almanca olarak verilecek.

Mobil data trafiği 20 kat arttı

Turkcell Europe abonelerinin Almanya’da alışık oldukları servislerden Türkiye’de de yararlanabileceklerine işaret eden Ciliv, “Artık yurtdışına çıktığınızda çok yüksek roaming ücretleri olmaması gerektiğini düşünüyorum. Turkcell olarak bu değişimi yaşıyoruz ama burada pek çok operatör ve regülatör de olduğu için bu daha zor” dedi. Ses hizmetlerinin her zaman önem taşıdığını ve taşıyacağını ancak şu anda gelirlerinin yüzde 20’sinin ses dışı servislerden geldiğini belirten Ciliv, en hızlı büyümenin mobil datada yaşandığını, burada büyümeyi yavaşlatanın akıllı telefon penetrasyonunun henüz yüzde 10’larda bulunması olduğunu dile getirdi. Ciliv, mobil data trafiğinin Temmuz 2009’dan bu yana 20 kat arttığını, birim fiyatların ise yüzde 90 azaldığını kaydetti.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İstanbul için tehlike vakti yaklaşıyor

Pelin Cengiz 13.10.2010

 İstanbul için tehlike vakti yaklaşıyor AKP hükümetleri, temel bireysel hak ve özgürlükler alanında gösterdiği çözüm odaklı çalışma basiretini iş çevre, kültür, tarih konularına gelince gösteremiyor. Kalkınma ve temel altyapı yatırımları sözkonusu olduğunda çevre ve kültüre ait değerler göz ardı ediliyor, zarar görmelerine, yakılıp yıkılmalarına ses çıkarılmıyor.

Bu zafiyetin en son ve en çarpıcı örneklerinden biri de İstanbul’un Tarihi Yarımadası’nda yaşanıyor. Nedeni ise, İstanbul’un tarihî kimliğini yitirme yönünde ciddi bir darbe vuracak olan Haliç Metro Köprüsü inşaatının devam ediyor olması ve İstanbul Boğazı karayolu tüp geçiş projesinin onaylanması. Bu projeler gerçekleşirse, Tarihi Yarımada kıyıları yoğun bir trafik istilası altındaki otoyollardan biri haline gelecek, kentin silueti yok edilecek. Dünyanın çeşitli yerlerinde bugün artık tarihî miras alanlarına karayoluyla ulaşım sınırlanıyor, alternatifler geliştirilerek doğa dostu ulaşım araçları kullanılıyor. Biz önemsemiyoruz ama, bize ait değerlere bizden daha çok önem verenler var.

UNESCO alternatif teklifi bekliyor

UNESCO’nun Dünya Miras Komitesi, Temmuz 2010’da Brezilya’da yaptığı 34’üncü oturumda, İstanbul’un tarihî alanlarının tehlike altında olup olmadığını ve **Dünya Mirası Listesi’**nden çıkarılıp çıkarılmamasını ele aldı.

İstanbul’u yetersiz koruma standartları nedeniyle uzun yıllardır takip eden ve uyarı veren UNESCO, 1 Haziran 2010’da yayınladığı taslak kararında, İstanbul’da bulunan Dünya Miras Alanları’nın (ağırlıklı olarak Tarihi Yarımada) Türkiye’nin de taahhüt ettiği uluslararası koruma standartlarına uygun olarak korunmadığını, Haliç Metro Köprüsü inşaatının ve İstanbul Boğazı karayolu tüp geçiş projesinin bu standartları ihlal ettiğini ve İstanbul’u **Tehlike Altındaki Dünya Mirası Listesi’**ne alabileceğini duyurmuştu.

Hatta, taslak kararın son maddesinde, “Haliç Metro Köprüsü projesi için gecikme olmaksızın alternatif bir teklif sağlanmasını ve varlığın **Tehlike Altındaki Dünya Mirası Listesi’**nden çıkarılması için koşulları değerlendirmek için 2011’deki 35’inci oturumunda Dünya Miras Komitesi tarafından incelenmek üzere 1 Şubat 2011’e kadar Dünya Miras Merkezi’ne detaylı bir rapor sunmasını talep eder” denmişti.

Yani taslak karar, İstanbul’un **Dünya Mirası Listesi’**nden düşürülerek, **Tehlike Altındaki Dünya Mirası Listesi’**ne alınmasının ardından Komite’nin taleplerinde gelişme sağlanamadığı takdirde listeden tamamen atılmasını öngörüyordu. Brezilya’daki toplantıda taslak rapor karara bağlanacaktı.

Süreç gizli tutuluyor

Bunun üzerine telaşlanan İstanbul Büyükşehir Belediyesi, Brezilya'daki toplantıda UNESCO'ya uluslararası bağımsız bir heyete ÇED (Çevre Etki Değerlendirmesi) raporu hazırlanması konusunda söz verdi. Ortaya koyacağı alternatif çözümleri ve bunların çevresel etki değerlendirmelerini de içermesi gereken bu raporu da, Dünya Miras Komitesi'nin 2011'deki 35'inci toplantısında incelenmek üzere 15 Ekim 2010 tarihine kadar sonuçlandırması gerekiyordu.

Köprü inşaatından vazgeçilmiyor

Belediye'nin Brezilya'da verdiği taahhüt bu yöndeydi. Gelineen noktada, konuyla ilgili bir belirsizlik hakim. Süreçle ilgili olarak geçtik kamuoyunu bilgilendirmeyi, kurum içinde bile farklı kaynaklardan farklı bilgiler geliyor.

Rivayete göre, bir ay önce biri İtalyan diğeri İngiliz iki uzman İstanbul'a gelerek incelemelerde bulundu. Ancak, bu konuyla ilgili Belediye tarafından net bir bilgi almak mümkün değil. Süreç tamamen gizli yürütülüyor. "Geldiler, çalışmaya başladılar" deniyor ama konu bundan ileri gidemiyor. Şu âna kadar görünen, ciddi bir hazırlık olmadığı yönünde.

UNESCO'ya 15 ekim taahhütünün sebebi ise, tamamen kurnazlık. Zaman kazanarak, İstanbul'un 2010 Avrupa Kültür Başkenti olduğu 2010 yılında **Dünya Mirası Listesi**'nden düşürülmesi gibi bir krizi engellemek. Çünkü, ÇED raporu tamamlanana kadar köprü inşaatı çalışmalarına ara verilmesi gerekiyor, ancak inşaat çalışmalarına tam gaz devam ediliyor.

UNESCO'nun bu uyarıları yeni değil, 2005'ten bu yana uyarıyor. Dr. Zeynep Ahunbay ve Prof. Dr. Cevat Erder, UNESCO ile yaşanan süreçte kurtarıcı oldular. Bu yılki son kurtarıcı ise, Türkiye'nin UNESCO nezdindeki Daimi Temsilcisi Büyükelçi Gürcan Türkoğlu oldu.

Türkiye'deki tüm taraflardan söz alarak iyiniyetle sürece katkıda bulunmaya çalıştı ancak gelinen nokta, Türkoğlu'nun durumunu güçleştiriyor. İstanbul Büyükşehir Belediyesi, gelişmelerle ilgili olumlu bir hamle yapacak mı merakla bekliyoruz.

İstanbul sergide neden yok?

Dün, bir habere rastladım. İrlanda'da, Güneydoğu Avrupa kültür mirasları fotoğraf sergisinde, bölgenin AB'ye entegrasyonuna vurgu yapılırken Türkiye'nin dışarıda bırakılması dikkat çekmiş. Culture Matters: UNESCO World Heritage Sites in the South East of Europe (Kültür Önemlidir: Güneydoğu Avrupa'daki UNESCO Dünya Mirasları) adı altında düzenlenen etkinlikte, UNESCO'nun Dünya Miras Listesi'nde yer alan Arnavutluk, Bosna-Hersek, Hırvatistan, Makedonya, Karadağ, Sırbistan ve Kosova'daki 18 tarihî yapı ve bölgenin fotoğrafları sergilenmiş.

Listede yer alan, Topkapı Sarayı, Rumeli Hisarı, Kariye, Ayasofya Müzesi'nin de aralarında bulunduğu önemli tarihî ve kültürel varlıklara sahip İstanbul'a ise yer verilmemiş. Nedense hiç şaşırmadım...

Kendinizi kandırabilirsiniz ama başkalarını sonsuza kadar kandıramazsınız.

Türkiye, asırlık tabularını masaya yatırıyor, kabuğunu kırmaya, kalıplardan sıyrılmaya çalışıyor, artık her şeyi konuşuyor. Ama çevre, kültür ve tarih değerlerine gelince nal toplamaya devam ediyor.

Paris, Türk gıda firmalarına dar geldi

Pelin Cengiz 18.10.2010

 Paris, Türk gıda firmalarına dar geldi Paris'te gerçekleştirilen SIAL 2010 Uluslararası Gıda Fuarı'na Türk firmalarının yoğun talebi damgasını vurdu. Fuara katılım için Türk firmalarından yoğun talep gelince, fuar yönetimiyle İTO arasında "yer kavgası" yaşandı. Almanya'daki ANUGA Fuarı ile iki yılda bir dönüşümlü yapılan fuara 128 şirket İTO (İstanbul Ticaret Odası) bünyesindeki milli heyetle, 41 firma ise bireysel olarak katıldı. 2008'de 2006 metrekairelik bir alanda yer alan Türk milli standı bu yıl yaklaşık 4500 metrekairelik bir alanda sergilendi. İTO, Türk firmalardan gelen yoğun talep üzerine fuar şirketinden 5000 metrekaire civarında bir yer istedi ancak bu talep sonuçsuz kalınca 40 Türk firması fuara katılamadı. Fuar için 2,5 milyar avroluk harcama yapan ve fuara daha fazla firmanın katılımını sağlamak isteyen İTO, bir önceki fuarda 150 metrekaire olan kendi standını da 30 metrekareye indirmek zorunda kaldı.

Hep kavgayla yer alıyoruz

1000 metrekaire daha az yer aldıklarını ve daha fazla yer alabilmek için fuar yönetimiyle adeta "kavga ettiklerini" dile getiren İTO Başkanı Murat Yalçıntaş, şöyle devam etti: "65 ülkenin katıldığı fuarda milli katılım olarak Fransa ve İtalya'dan sonra üçüncüyüz. Bireysel katılımı birlikte ise altıncı sıradayız. Bu talep Türkiye'de gıda sektörünün gelişimini gösteriyor. Fuar için her zaman kavga etmek zorunda kalıyoruz. Merkez holde ve geniş alan istiyoruz. Merkez holde yerimizi aldık ama fazla metrekaire alamadık. Elimizde sadece İTO'nun standı kaldı. İTO'nun standı genelde 150 metrekareden az olmazdı, bu yıl 30 metrekareye düşürdük. Yaklaşık 40 firma yer olmadığı için fuara gelememi. Bu durum gıda ve içecek sektörümüzün gelişimini ve Avrupa'nın bizi ciddi bir rakip olarak gördüğünü gösteriyor. Sunum, paketlenme, tasarım anlamında çok ciddi aşama kaydettik. Ürünlerimiz proses, hijyen, lezzet ve sunum açısından Avrupalı rakiplerinin ilerisine geçti."

Türkiye'nin 200'den fazla organik ürünü ihraç eder hale geldiğine değinen Yalçıntaş, "Kriz döneminde Türkiye'de bankacılık ve gıda içecek sektörleri büyüdü. 2009'da gıda ve içecek sektörünün büyüme oranı yüzde 4. Toplam istihdamın yüzde 26,5'ini bu sektör karşılıyor. Türkiye'nin hazır giyim ve otomotiv gibi lokomotif sektörleri var. Böyle devam ederse gıda ve içecek sektörü de Türkiye'nin stratejik sektörlerinden biri olacak" dedi. Helal gıdadaki gelişmeleri de anlatan Yalçıntaş, İslam Ülkeleri Teşkilatı'nın beş yıllık çalışmalarının bitme noktasına geldiğini, Türkiye'de de TSE'nin bir sertifikasyon sistemi hazırladığını, 2011'de yeni sistemin uygulanmasının beklediklerini kaydetti.

'Hem 25 kuruş hem şoför yanı' diye bir şey yok

İTO Başkanı Yalçıntaş, güncel ekonomik gelişmelere değinirken bir dönem polemik yaşadığı Devlet Bakanı Zafer Çağlayan'ın aksine Merkez Bankası ve kur politikasına verdiği desteği tekrarladı. Yalçıntaş, şunları söyledi: "Her şeye kolay çözüm bulmayı seviyoruz. Ama hayatta 'Hem 25 kuruş, hem şoför yanı' diye bir şey yok. Türkiye'nin sorunlarının çözümü için köklü ve orta vadeli çözümler üretilmesi lazım. Merkez Bankası, elbette rekabetçiliği arttıracak adımlar atmalı. Bunu da yapıyor zaten. Türkiye'nin enerji ithalatı meselesini çözmesi lazım. Biz diyoruz ki kurlar yükselsin. Ama ihracatımız, ithalata bağımlı. Kurları yükselttiğimizde ithal ettiğimiz

ne kadarını Türkiye’de üretebileceğiz? Üretemiyorsak kurların yükselmesi ihracatçıya maliyet artışı olarak zaten geri dönecek. İhracatçı şikâyet etmekte yüzde yüz haklı. Sorunda hemfikiriz. Bütün mesele çözümün ne olması gerektiği yönünde. Türkiye’de gidişat iyiye doğru. Ama daha yapılması gereken çok şey var.”

Pakistan’da ihaleleri bize versinler, parayı devlet ödesin

Başbakan Erdoğan’la katıldıkları Pakistan ziyaretini değerlendiren Yalçıntaş, şöyle konuştu: “Pakistan’a giden heyet son derece dar bir heyetti. Ben İTO ve TOBB’u temsilen katıldım. TOBB olarak Pakistan’ın yeniden yapılanması sırasında destek vermek amacıyla orada bulunduk. Pakistan için ciddi anlamda para topladık ama orada şöyle bir öneride bulunduk. Pakistan’a doğrudan para yardımı yapmayalım. İhaleleri Türk firmalara versinler, ödemeyi ise devlet yapsın. Yani ihale alındıktan sonra hak edişleri Türk devleti yardım çerçevesinde versin.”

Yalçıntaş ABD’lileri teknoparka davet edecek

Nisan ayında yapılması planlanan ancak Ermeni soykırımını tanıyan yasa tasarısının kabul edilmesi nedeniyle o dönemde ertelenen ATC’nin (Amerikan-Türk Konseyi) Washington’daki 29. toplantısına İTO Başkanı Murat Yalçıntaş da katılıyor. Toplantılarda Devlet Bakanları Ali Babacan, Zafer Çağlayan ve Milli Savunma Bakanı Vecdi Gönül de yer alacak. Yalçıntaş, ATC’de savunma sanayii oturumunda bir konuşma yapacağını belirterek, “İstanbul’da Savunma Sanayii Müsteşarlığı ile birlikte yaptığımız teknopark var. ABD, Türkiye ile savunma sanayii konusunda stratejik ortak. İstanbul’a gelip teknoparkta Ar-Ge faaliyetlerine katılmalarını isteyeceğim” dedi.

Kahveli soda da var çiğ köfte seti de...

» SIAL’e 1988’de 10 firma ile katılmaya başlayan Türkiye’nin bu fuara katılımı 2000 yılıyla birlikte ivme kazandı. 2008’de 2006 metrekare alanda fuarda yer alan Türkiye, bu yıl yaklaşık 4500 metrekare alanda temsil ediliyor. 2008’de 150 bin kişinin ziyaret ettiği SIAL’e 2010’da katılan ülke sayısı 65.

» Fuar katılımcılarına verilmek üzere 4000 tane kartondan çanta yaptırıldı. Yine fuara katılanların yaka kartı askılığı için İstanbul Ticaret Odası sponsor oldu, tüm yakalıklarda SIAL ve Turkey ibareleri yer aldı.

» SIAL’de Türk firmaları birçok yeni ürünü sergiledi. Sarıkız sodalarını üreten Alasu Gıda, dünyada bir ilk olan kahve aromalı madensuyunu tanıttı. Emin Gıda, 30 çeşit baharatla saf zeytinyağından oluşan sosu ve içinde eldiveni bile olan katkısız çiğ köfte setiyle dikkat çekti.

» 130 yıllık, güllaç ve kemalpaşa tatlısı üreten Saffet Abdullah, Avrupalılara güllacı sevdirdi, Almanya’ya ihracata başladı. Ürün, çabuk enerjiye dönüşüp çabuk vücuttan atıldığı için zayıflamaya yardımcı olduğu için tercih ediliyor. Hacıbozanoğulları, kuru baklava ile Fransız marketlerine girdi. Şirket ilk etapta haftada bir ton ürün gönderecek. Baklavayı Fransızlara sevdirmek için marketlerde stant kurarak tanıtım yapacak olan şirket, ABD pazarı için de görüşmelerini sürdürüyor. Kafkas Şekerleme ise, Fransızların damak tadına uygun

hazırlanan kestaneşekeri üretiyor. Şirket, Noel döneminde ülkedeki kestaneşekeri tüketiminin yüzde 30-35'ini karşılıyor.

» Aytaç Gıda, Avrupa'nın Türkiye'den işlenmiş et ihracatına yönelik yasağını Belçika'da kurduğu fabrika ile deldi. Fabrikada aylık kapasite 250 ton olarak belirlenirken 10 milyon avroluk yatırımla sosis, salam ve sucuk üretilip tüm Avrupa, Afrika ve ABD'ye satılacak.

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kimse bana gel şu projeyi anlat demedi

Pelin Cengiz 22.10.2010

 Kimse bana gel şu projeyi anlat demedi Fransa eski Cumhurbaşkanı François Mitterand'ın yenilenme projeleri kapsamında 1980'lerde dünyanın en önemli müzelerinden Louvre'un girişine yaptırdığı cam piramit büyük kıyamet koparmıştı. Döneminde ciddi eleştirilere maruz kalan cam piramidi, Çin asıllı ABD'li mimar Ioh Ming Pei tasarlamıştı. Yapı, mimari açıdan kuşkuyla karşılanırken, Çin asıllı bir mimara tasarlatıldığı için Fransız milliyetçilerinin eleştiri oklarından da nasibini almıştı. Tasarladığı Haliç Metro Geçiş Projesi ile Türkiye'deki sivil toplum kuruluşlarının eleştiri oklarının hedefindeki Mimar Hakan Kıran, diyor ki: "O dönemde o mimara yaptıklarını şimdi bana yapıyorlar."

Kıran'a yönelik eleştirilerin sebebi, Haliç Metro Köprüsü'nün hayata geçirilmesi halinde UNESCO'nun Dünya Miras Alanları Listesi'nde yer alan İstanbul'u, Tehlike Altındaki Dünya Mirası Listesi'ne alabileceği yönündeki kararı. Birçok kez yazdığımız gibi eğer bu köprü UNESCO kriterlerine göre inşa edilmez ve dünyanın en iyi korunmuş silüetlerinden Süleymaniye'nin peyzajı bozulursa, UNESCO Haziran 2011'de Bahreyn'de yapacağı toplantıda Türkiye'yi bir alt listeye düşürecek.

Sorun iletişim eksikliği mi?

UNESCO Dünya Miras Komitesi'nin temmuzda Brezilya'da yaptığı toplantıda Türkiye tarafı, köprü'nün olası etkilerini ortaya koymak üzere bağımsız bir ÇED (Çevre Etki Değerlendirme) raporu hazırlanması konusunda söz verdi. Türk tarafınca taahhüt edilen ancak hiçbir bağlayıcılığı olmayan ve 15 ekim tarihine yetişmeyen rapor için, uzmanlar kasım sonuna kadar ek zaman talep etmiş. Raporun, 2011'deki toplantıya yetişip yetişmeyeceği şimdi merak konusu.

Konunun tüm tarafları yani merkezi hükümet, yerel yönetim, sivil toplum kuruluşları, üniversite ve halk arasında gerçek bir iletişim ve koordinasyon gerekiyor. Ancak, Türkiye'de şu anda ideal bir durum yok. Tartışmaların çoğu da bu iletişim ve bilgi paylaşımı eksikliğinden kaynaklanıyor. Kıran'ın iddiasına göre, üniversite ya da mimariyle ilgili sivil toplum kesimlerinden hiç kimse projeyi sormamış, "gel bize anlat dememiş", hatta "bizim onunla konuşacak bir şeyimiz yok" diyerek, görüşmeyi reddetmiş.

Kadir Bey'i keşke tanımasaydım

Hakan Kıran, "Biz, henüz mimari tartışmaya geçemedik. Bu iddialı bir yapı ve o yüzden muhalefet yapıyorlar. Bize bu köprüyü yapma yönünde bir fırsat verildi. Bunun arkasında da 20 küsur yıllık bir emek var" diyor. Mesele, büyük oranda siyasallaşmış durumda. "Neden bir yarışma açılmadı da bu iş size verildi" sorusunu Kıran, "İstanbul'daki hangi proje yarışmayla yapılıyor, çoğunun mimarı kim, bilinmez bile" diye cevaplıyor. Kıran'la ilgili en büyük iddia İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Kadir Topbaş'ın ortağı olduğu yönünde. 1998'e kadar restorasyon işleriyle uğraşan Kıran, bu tarihten sonra modern mimariye geçmiş, Topbaş'la da o yıllardan tanışıyor. Hatta en son Borusan Holding'in merkezinin bulunduğu Rumeli Hisarı'ndaki Perili Köşk'ün restorasyonunu yapmış. Kıran, o dönemi şöyle aktarıyor: "Yeniköy'de ofisimiz vardı. Restorasyonunu yaptığımız bir binanın sahibi arkadaşımızdı, o vesileyle tanıştık. Hem mimarlık hem de yiyecek işiyle ilgili ortak yanlarımız vardı. Kadir Bey daha sonra Beyoğlu Belediye Başkanı, ardından İstanbul Belediye Başkanı oldu. Nereden bilebilirdik? 1992-2005 yılları arasında bu köprü için onlarca proje geldi, hepsi reddedildi. Yıllar sonra bir sohbet esnasında Kadir Bey bu köprüden bize bahsetti, biz de bir konsept oluşturduk. İkinci sunduğumuz alternatif kabul edildi. Ancak, aleyhte bir kampanya başladı. ICOMOS Türkiye mensupları (Uluslararası Anıtlar ve Sitler Konseyi) koruma adına yıllarca hiçbir şey yapmadan o unvanları taşımış. Bir yapı yapıyorsanız iddialı olmaktan korkmamak lazım, bu saygısızlık değil. İki kez UNESCO'ya sunum yaptık, daha sonra Brezilya'ya gittik, yedi gün boyunca yapılabilecekleri anlattık, değişiklikleri gösterdik, komitelerdeki heyetlerle görüştük. Bazen, keşke Kadir Bey'i tanımasaydım demeden edemiyorum."

Şimdi, bir köprü ve etrafında meselenin tüm mağdurları yer alıyor. Bu işten en fazla mağdur olansa, şüphesiz uluslararası alandaki prestiji sarsılmak üzere olan İstanbul.

Da Vinci'nin köprüsünü yapmak için ekip kurdu

Daha önce Cemile Sultan Köşkü, Perili Köşk gibi restorasyon işleri yapan Hakan Kıran, Kadıköy için düşünülen Salı Pazarı projesinin de sahibi. Kıran, Katar Emiri ile birlikte Monaco'ya proje değeri 1 milyar avroyu bulan deniz üzerine yapay bir şehir inşa edecek. Kıran'ın hayalleri arasında İtalyan dâhi Leonardo da Vinci'nin 500 yıl önce Haliç için tasarladığı köprüyü hayata geçirmek de var. Bunun için aralarında daha önce da Vinci ile ilgili çalışma yapmış İtalyan, Hint, Norveçli, ABD'li uzmanlardan oluşan uluslararası bir ekip kurulmuş. Dünyanın en ihtişamlı köprüsünü yapmak için Sultan II. Beyazıd'a mektup yazan ancak saray görevlilerinin mektubu padişaha göstermemesi üzerine teklifine karşılık bulamadığı söylenen da Vinci'nin bu büyük hayali, mektubun tesadüf eseri Topkapı Sarayı arşivlerinde bulunmasıyla ortaya çıkmıştı. Kıran, bu hayali gerçekleştirmek için eskiz ve maket çalışmaları yapmış. Köprüyü orijinal fikrini bozmadan yapmak isteyen Kıran, "da Vinci, o çağda hayatının en zorlu ve iddialı işi olarak bu köprüyü düşünüyor. Haliç'e kolonsuz bir köprü yapmak istemiş. Koruma Kurulu'nun son kararını bekliyoruz" diyor.

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ekonomik güç, bölgesel özerkliğin mihenk taşı

Pelin Cengiz 24.10.2010

Geçen hafta Almanya Cumhurbaşkanı Christian Wulff'un Türkiye ziyareti sırasında medyada yeterince yer bulamayan bir anlaşmaya imza atıldı. Coğrafi olarak sadece Almanya'nın değil Avrupa'nın merkezindeki Hessen Eyaleti ile Eskişehir ve Bilecik illerini de kapsayacak şekilde Bursa ili arasında ekonomik ilişkileri geliştirmek amacıyla bölgesel partnerlik anlaşması yapıldı. Eyalet, yaz aylarında çeşitli incelemelerde bulundu, önce Adana, Mersin ve Osmaniye'yi kapsayan Çukurova Bölgesi ve ardından İzmir üzerinde durdular, sonunda Bursa, Bilecik ve Eskişehir'de karar kıldılar. Bu bir ilk olarak değerlendirilebilir. Yönetimsel olarak bölgesel özerkliğin olmadığı Türkiye'de ilk kez Kalkınma Ajanlarının bölgeleri baz alınarak partner bölge seçildi. Medyanın bu işbirliğini algılayışı ise "Bursa ile Hessen kardeş şehir oldu" şeklinde tezahür etti ki, gülsek mi ağlasak mı bilemedim.

2000 yabancı şirketin yatırımı var

Hessen, Almanya'nın finans merkezi Frankfurt'u da kapsayan bölgesinde ciddi oranda yabancı şirkete ev sahipliği yapıyor. Eyaletin en büyük kenti Frankfurt'ta 300 banka ve finansal kuruluşun merkezi ya da temsilciliği var. Alman Merkez Bankası Deutsche Bundesbank'ın ve Avrupa Merkez Bankası'nın merkezlerinin yanı sıra Alman Borsası Deutsche Börse de yine Frankfurt'ta yer alıyor. Hessen'in bölge içi gayri safi hasılası 1.5 milyar avro. Bölgedeki ekonomik gücün yüzde 60'ını Hollanda, ABD, İsviçre ve Lüksemburglu şirketlerin yatırımları oluşturuyor. 2008'de bölgeye yapılan doğrudan yabancı yatırım 85 milyar avro. Dünyanın çalışan sayısı bakımından ilk 10'daki GM/Opel, Sanofi-Aventis, Procter&Gamble, Ferrero gibi şirketlerin yatırımları var. Aralarında Çin, Japon ve Güney Kore gibi global yatırımcıların da yer aldığı 2000'den fazla yabancı şirkete ev sahipliği yapmasıyla Hessen, dünyadaki bir numaralı lokasyon. 950 ABD'li, 250 Hint ve 300 Çinli firmanın merkezi burada. Bu açılarından bakıldığında Hessen, Almanya'nın hem en uluslararası bölgesi hem de ekonomik açıdan en güçlü eyaleti. 180 bin Türkiye vatandaşının yaşadığı Hessen için aynı zamanda Almanya'nın en çok kültürlü bölgesi de diyebiliriz.

Bursa tercihiinde liberallerin etkisi

Ancak, Hessen sahip olduğu bu cazibe ve zenginliği sadece kendine saklamıyor. Yeni sinerjiler ve inovasyonlar arayışında. Üstelik Türkiye'de yaptığı partnerlik modelini 1976'dan beri uyguluyor. İlk olarak ABD'nin Wisconsin Eyaleti ile işbirliği yapan Hessen'in, şu anda Fransa'nın Aquitaine, Polonya'nın Wielkopolska, Rusya'nın Jaroslavl, Romanya'nın Emilia-Romagna bölgeleriyle partnerliği var. Bankacılık ve finans sektörünün kalbinin attığı Hessen, tüm partilerin büyük önem verdiği bir eyalet. Hessen, Almanya Şansölyesi Angela Merkel'in koalisyon ortağı da olan FDP (Hür Demokrat Parti) tarafından yönetiliyor. Türkiye'nin AB üyeliğini de destekleyen FDP, liberal politikalar izleyen bir parti. Türkiye'deki Alman liberallerin vakfı Friedrich Naumann Vakfı'nın, bu illerin seçiminde desteği ve katkısı olduğu belirtiliyor.

Bursa için Brüksel ofisinde yer açılacak

Hessen'de sadece büyükler değil KOBİ'ler de var. Niyet, Ar-Ge çalışmalarını beraber yürütmek. Hessen'in bölgesel partnerleriyle iletişim için Brüksel'de bir ofisi var. Burada Bursa için de bir yer açılacak. Bölgeler arası partnerlik kurmanın ana damarının her zaman ekonomiden ve ekonominin getirdiği güçten geçtiği bir kez daha teyit edilmiş oldu. Bu ekonomik güç, böylesi işbirliklerini de harekete geçiriyor. Kalkınma Ajansı bazlı bölgeler, Devlet Planlama Teşkilatı'na bağlılar ama nispeten merkezi idareden bağımsız hareket ediyorlar. Yani,

uygulama ve inisiyatifi her zaman hükümete ve yürütmeye bırakmamak gerekiyor. Darısı Türkiye'nin diğer bölgelerinin başına diyelim...

İkizdere'ye çıkan SİT kararı Senoz için de umut oldu

Doğu Karadeniz'deki dere ve akarsular üzerinde bir HES çılgınlığı yaşanıyor. Yaratacakları zarar dikkate alınmadan doğa tahrip edilerek HES inşaatları yapılıyor. Trabzon Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Müdürlüğü, Rize İkizdere Vadisi'ni SİT alanı ilan ederek, bölgede HES ve çevre mücadelesi verenlere rahat bir nefes aldırdı. Duyarlı yöre halkının, Derelerin Kardeşliği Platformu'nun ve Avukat Yakup Okumuşoğlu'nun hukuksal çabaları karşılık da görmüş oldu. Derelerin Kardeşliği Platformu Sözcüsü Ömer Şan'ın verdiği bilgiye göre, Çayeli'nin Senoz Vadisi'nde de daha önce 11 muhtarın SİT başvurusunu değerlendirerek, 'bölgedeki taşocakları ve HES'lerin bölgenin SİT olma özelliğini ortadan kaldırdığı' gerekçesiyle SİT isteğini geri çeviren Trabzon Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun bu kararı, köy muhtarlarının itirazı üzerine Rize İdare Mahkemesi tarafından iptal edilmiş. Doğa hakları savunucuları için bu karar, en az İkizdere kararı kadar önemli. Çünkü, 14 HES projesinin yer aldığı, taşocaklarının sarmalı altındaki Senoz Vadisi için yeniden SİT olma umudu doğdu. Doğa için mücadele edenler ne kadar kararlıysa, proje sahipleri de HES'leri yapmak için o kadar kararlı. Ancak, bu HES'lere karşı mücadele verenlerin azmini kırmaya yetmeyecek bir çaba olarak kalacak gibi görünüyor.

Kadın cinayetlerini durduralım

Tüm dünyada ses getiren ve bestseller olan cinselliği, şiddeti, katil olma hallerini irdelediği Millenium Üçlemesi'nde İsveçli yazar Stieg Larsson, bölüm aralarında 'İsveç'te kadın olmaya dair' bilgiler de verir. Rakamlar İsveç gibi insan hakları, özgürlükler ve hatta satın alma gücü bakımından dünyada ilk sıralarda yer alan bir ülke için çarpıcıydı. İsveç'te kadınların yüzde 18'i hayatlarında bir kez bir erkek tarafından tehdit edilmiş, yüzde 46'sı bir erkek tarafından darp edilmiş ve yüzde 13'ü ağır cinsel şiddete maruz kalmış ve şiddete maruz kalan kadınların yüzde 92'si bu durumu polise bildirmemiş. Bu rakamlardan anlıyoruz ki, bu dünyada kadın olmanın kaderi hep aynıdır.

Türkiye'de her gün babası, kocası, kardeşi, bir akrabası, sevgilisi ya da hiç tanımadığı bir erkek tarafından kıskançlık, namus gibi bahanelerle öldürülen kadınlar var. Son üç yılda kadın cinayetlerinin yüzde 1400 arttığı Türkiye'de, her gün üç kadın öldürülüyor. Kadın cinayetlerinde açılan davalarda katile caydırıcı cezalar veriliyor, çeşitli gerekçelerle ceza indirimi uygulanıyor. Katiller ödüllendiriliyor. Şiddetin kaynağında ise toplumda kadına uygulanan ayrımcılık yatıyor. Erkekleri kollayan yasalara karşı çıkan, "kadın cinayetlerini ancak kadınların örgütlü mücadelesi durdurabilir" diyen çeşitli fraksiyonlardan biraraya gelen Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu, her cuma 18:45'te İstiklal Caddesi'nde yürüyecek. İlgilenenlere duyurulur!

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Helal gıdaya 2011'de ortak sertifikasyon gelecek

Pelin Cengiz 27.10.2010

Geçtiğimiz günlerde Paris'te gerçekleşen Avrupa'nın en büyük gıda fuarlarından SIAL'de dikkat çeken iki nokta vardı. Biri enerji içeceği diğeri ise helal gıda ürünleri için ayrılan alanların büyüklüğüydü. Araya başka konular girdiği için yazmak bugüne kismet oldu. Enerji içeceği bölümünde tek içimlik detoks ürünlerden, Bob Marley markalı enerji içeceğine ve piyasaya yeni çıkacak Formula-1 markalı ürünlere kadar çeşit boldu. Fuarda, helal gıda ürünleri için ayrı bir bölümün olması da bu ürünlere olan talebin çokluğuna işaret ediyordu.

Laiklik tartışmasına dönüşü

Laiklik şampiyonu olan Fransa'da Müslüman nüfus ile toplumsal alandaki pek çok konu tartışma konusu oluyor. Grevler, Romanların sınırdışı edilmesi, protesto eylemlerinin yanında, Fransa'da üzerinde çok tartışılan konulardan biri de helal gıda meselesi. Helal gıda, nüfusunun yüzde 10'u Müslüman olan bir ülkede adeta laiklik tartışmasına dönüşürken, helal gıdaya ilişkin farklı sertifikasyonların artık tek elde birleştirilmesi gündemde. İslam Konferansı Teşkilatı'nın (İKT) biraraya gelerek gerçekleştirdiği ve Türkiye'den Türk Standartları Enstitüsü'nün (TSE) katıldığı helal gıda sertifikasyonu çalışması doğrultusunda, 2011'de tüm İslam ülkelerinde kabul görecektir ortak bir sertifikasyon ve belgelendirme sisteminin hayata geçirilmesi planlanıyor.

Aşırı sağcıların ayrımcılık savunması

Helal gıda pazarı büyüdükçe özellikle Fransa'daki helal gıda tartışmaları da o oranda artıyor. Aşırı sağcılar, helal gıda talebinin Müslüman olmayanlara karşı bir ayrımcılık olduğunu savunuyor. Altı milyon civarı Müslüman'ın yanında 700 bin civarında Yahudi'nin yaşadığı Fransa bugün Yahudi helali "koşer" sertifikalı gıda pazarında Avrupa'nın merkezi konumunda. Fransa'da satılan kosher gıdaların yüzde 60 kadarı da Yahudi olmayanlar tarafından tüketiliyor. Yahudilik inancına uygun gıdalar satan çok sayıda market var. Fransa'daki helal ürünler pazarı ise yıllık yüzde 10 büyümeye ile 7,5 milyar avro mertebesinde. Helal gıda pazarının büyüklüğü, organik gıda pazarının iki katına ulaşmış durumda. Paris'te sadece helal ürünler satan marketler var. Hatta Roubaix'de sadece İslami usullere uygun kesilmiş etlerle hizmet veren restoranlar bile var. Quick adlı fastfood restoran zinciri 360 şubesinin sekizinde sadece helal ürünler sunuyor. Uygulama, tartışmaların odağındaki liberallerin ve Yeşillerin desteğini alıyor.

Müslümanların her yaptığına karşı çıkanlarla hayvan dostu dernekleri de zaman zaman hayvanların İslami usullere göre kesilmesi noktasında birleşiyor. Aşırı sağcı Alsace d'abord Partisi, İslami usullere göre kesilen hayvanların etlerinden oluşan ürünlerin satışını durdurmak için dava bile açmış. Tartışmalara konu olan helal gıda meselesi, siyasilerin ikiyüzlülüğünü de ortaya seriyor. Ortak bir standart etiketleme uygulaması artık kaçınılmaz. 57 İslam ülkesinin üye olduğu İKT bir standartla akredite kuruluş oluşturma gayreti içinde. Bu çalışmalar İKT nezdinde birkaç yıldır sürüyor. Aşırı sağcılar bu ürünlerin satışını durdurmak isterken, üreticiler için yeni ve ortak bir standart arayışı gündemde. Avrupa Komisyonu'nun da AB genelinde bağlayıcı etiketleme kuralları getirmesi talebi var. Tüketici talebi açısından helal sertifika isteği bir haktır ve dolayısıyla bu talebin laiklik bahanesiyle engellenmesi de hiç sağlam bir zemine oturmuyor.

Alphan Manas İDO'yu denizlerin TAV'ı yapacak

İDO'nun (İstanbul Deniz Otobüsleri A.Ş.) özelleştirilmesi için yol haritası tamamlandı. Son beş yıldır İDO A.Ş. bünyesinde hizmet veren İstanbul Şehir Hatları, İDO'dan ayrılarak İstanbul Şehir Hatları Turizm San. ve Tic. A.Ş. adıyla yeni bir şirkete dönüştü. Şehir Hatları olarak hizmet veren şehiriçi deniz ulaşımı yine İstanbul Büyükşehir Belediyesi bünyesinde devam edecek. İDO'nun iki ayrı şirkete bölünmesinin ardından deniz otobüsü, hızlı feribot seferleri yapan şirkete yabancı talipler olduğu belirtilmişti. Yabancıların yanı sıra bu şirkete içerden de talipler var. Taliplerden biri de Brightwell Holding Yönetim Kurulu Başkanı Alphan Manas. Özelleştirme için tüm hazırlıklarını tamamlayan Manas, deniz otobüsü hizmetini geliştirerek, bu hizmeti farklı ülkelere de taşımak niyetinde. Manas, büyümeye modeli olarak de kendine havaalanı konusunda uzmanlaşan TAV'ı seçmiş. Manas'ın hedefi "denizlerin TAV'ı olarak" bu alanda markalaşmak.

Kentler artık yaratıcılıklarıyla ölçülüyor

Pelin Cengiz 29.10.2010

Dünyanın her köşesinden kentler, küreselleşmenin etkisi ve kentsel değişim nedeniyle derin bir dönüşüm süreci geçiriyor. Kentler, farklı alanlarda konumlanmak, üstlenecekleri rollerle küresel alanda merkeze yerleşmek arayışında. Bu yeniden yapılanma sürecinde sahip oldukları potansiyelleri gözden geçirmek durumunda. İşin püf noktası yaratıcılıktan geçiyor.

İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti Ajansı Kent Kültürü Yönetmeliği etkinlikleri kapsamında, Yıldız Teknik Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi işbirliğiyle 11-12 kasımda "21'inci Yüzyılda Yaratıcı Şehirler ve Endüstriler Sempozyumu" gerçekleştirilecek. Yaratıcı şehirler ve endüstriler ne demek? Geçen hafta Manchester Üniversitesi Kültür Ekonomisi Uzmanı İsmail Ertürk, YTÜ Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Ruhi Ayangil ve İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti Ajansı Danışma Kurulu Başkanı Hüsamettin Kavi, bir grup gazeteciyle bu kavramı ve bu kavram etrafında İstanbul'un nasıl konumlanabileceğini ele aldı.

'Yaratıcı kentlerin babası' geliyor

Dünyanın en yaşanabilir kentleri gibi artık dünyanın en yaratıcı kentleri sıralaması açıklanıyor. Londra, sanat, kültür ve moda gibi alanlarda sunduğu imkânlar bakımından dünyanın en yaratıcı kentler sıralamasında bir numara. Seul, bu yılki dünya tasarım başkenti, Berlin bir tasarım yaratıcı kent. Tasarımcılara, sanatçılara sunduğu imkânlar bakımından Barselona bu konuda çok önde bir kent. Yaratıcı kenti oluşturan pek çok parametre var ve İstanbul'un nasıl ve nerede konumlanacağı bu sempozyumda tartışılacak.

Son 25 yılda kentler çok değişti ve her kıtada pek çok kent, ekonomiler, toplumlar ve kültürler yeni ihtiyaçlar yarattıkça kendi durumlarını ve potansiyellerini gözden geçirmeye başladı. Kalitenin yanında tasarımın, inovasyonun ve yaratıcılığın öne çıktığı fark edildi. Yaratıcı Şehirler kavramını ilk kez kullanan ve kurduğu Comedia adlı şirketle birçok farklı kente danışmanlık yaparak bu kentlerin yaratıcı potansiyellerine uygun yaratıcı unsurların ortaya çıkarılması için çalışan Charles Landry, kasımda yapılacak sempozyuma katılarak bir konuşma yapacak. İstanbul'da kısa vadede kurulması planlanan Yaratıcı Şehirler ve Endüstriler Enstitüsü hakkında da görüşlerini dile getirecek.

Yeni bir entelektüel tartışma gerekli

İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti Danışma Kurulu Başkanı Hüsamettin Kavi, bu konunun nasıl gündeme geldiğini şöyle aktarıyor: "Bu işe başladığımızda kültür-sanat hayatını anlamaya, geçmişten neler alabiliriz diye bakmaya başladık. 2010'dan sonra geriye ne kalacak? Bir duyarlılık yaratmak istedik ve elitlerin dışındaki kitlelere kültür ve sanatı nasıl ulaştırabiliriz diye düşündük. 2008'de bize kültür endüstrisinden bahsettiler ve İsmail Ertürk ile biraraya geldik. Geleceğe bir şey bırakmak lazım, geriye kültür ve sanat adına ne kalacak?"

İstanbul nasıl bir kültür ve sanat şehri olur? 8500 yıllık bir tarihten söz ediyoruz ama bu yetmiyor buna yeni şeyler katmak lazım. En başından beri aklımızda olan soru bu.”

Prof. Ruhi Ayangil de, Türkiye için bunu nasıl verimli ve kalıcı bir hale dönüştürebiliriz konusunda kafa yoranlardan biri. Ayangil, “Yeni bir düşünsel ufuk açacak, davranış ve düşünce gündemini değiştirecek bir sürecin başındayız. Lokal gündemlerle yaşamaya alıştırdık. Çıkış kapısı olarak entelektüel bir tartışma ortamı yaratmak gerekiyor. Türkiye bunlardan soyutlanmış, kısır bir siyasi gündemle debelenip duruyor. İstanbul’da neden bir opera binasının olmadığı sorgulanmıyor ya da bu karşıt grupların mücadelesi haline geliyor. Be ferahlatıcı bir yapı değil. Bunun üzerine nefes alacak yeni alanlar yaratmak gerekiyor. Devamında Yaratıcı Şehirler ve Endüstriler Enstitüsü’ne dönüştürecek, bu konuları 24 saat canlı tutacak sosyal bir gündem değişikliği gerekiyor” diyor.

Ayangil’in anlatımında, Bozdoğan Kemerli bir ihtiyaçtır, aynı zamanda bir Bizans tasarımıdır ya da şehir hatları vapurlarının üzerinde yer alan çıpa sembolü de bir yaratıcılıktır. Yani, yaratıcı şehirler günlük ihtiyaçlarla ortaya konmuş simgelerin bütünlüğünü ortaya koyuyor.

Yaratıcılık artık ölçülebiliyor

Bu konuyla ilgili akademik çalışmalar yapan İsmail Ertürk, kültürün bir şehrin ruhunu yansıtabilmesi için kültür altyapısı gerektiğini söylüyor. Kültür ve ekonominin iç içe girmesinin 20 yıllık yeni bir olay olduğunu dile getiren Ertürk, 90’lardaki Londra ve New York rekabetini şöyle anlatıyor: “İngiliz hükümeti, Londra Belediyesi’ni New York ile rekabete soktu. Londra finans merkezi olsun ve daha fazla banka burada yer alsın diye. Bunun için kültür altyapısı şart, sinema, müzik, kitap festivalleri olması lazım. Belediye Başkanı Michael Bloomberg de Londra’nın New York’un önüne geçmesinden korkarak bir rapor yazdırmış. O raporu yazan şirketteki ekip sempozyuma gelecek. Örneğin, Abu Dabi o şehirdeki insanları tutmak için Louvre Müzesi’nin isim hakkı için anlaşma yapıyor, Dubai Viyana’daki opera binasının aynısını inşa ediyor, Katar Christie’s ile anlaşarak İslam Müzesi kuruyor. 2012’de İstanbul’da Tasarım Bienali yapılacak ve orada yaratıcı şehirler konuşulacak. Bunların Türkiye’de sistematik olarak tartışılması lazım.”

Şehirlerin yaratıcılıkları ölçülürken çok farklı kriterler ele alınıyor. Ertürk, onları şöyle ifade ediyor. “Örneğin kaç Nobel ödüllü insan var bir kriter. Cannes’da ödül alan yönetmeniniz varsa, bu sizi birkaç basamak yukarı çıkarıyor. Bu da kültür üreticileri tarafından o kentte açılacak bir müze fikrini geliştiriyor. AB’nin gelecekte iktisadi kalkınmanın yaratıcı endüstrilerden nasıl faydalanacağını incelediği bir yeşil raporu var. Türkiye’nin burada yer alması gerekiyor.”

“Ars longa vita brevis”, yani hayat kısa sanat sonsuz... Bu tartışmalar Türkiye için henüz yeni ancak neler yapılabileceğine hızla karar verilip yol alınabilirse, İstanbul’un her yönden taşıdığı dinamizm onu “yaratıcı kent” olarak ilkler arasına dâhil etmek için yeter de artar.

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kentler artık yaratıcılıklarıyla ölçülüyor

Pelin Cengiz 30.10.2010

Dünyanın her köşesinden kentler, küreselleşmenin etkisi ve kentsel değişim nedeniyle derin bir dönüşüm süreci geçiriyor. Kentler, farklı alanlarda konumlanmak, üstlenecekleri rollerle küresel alanda merkeze yerleşmek arayışında. Bu yeniden yapılanma sürecinde sahip oldukları potansiyelleri gözden geçirmek durumunda. İşin püf noktası yaratıcılıktan geçiyor.

İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti Ajansı Kent Kültürü Yönetmeliği etkinlikleri kapsamında, Yıldız Teknik Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi işbirliğiyle 11-12 kasımda "21'inci Yüzyılda Yaratıcı Şehirler ve Endüstriler Sempozyumu" gerçekleştirilecek. Yaratıcı şehirler ve endüstriler ne demek? Geçen hafta Manchester Üniversitesi Kültür Ekonomisi Uzmanı İsmail Ertürk, YTÜ Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Ruhi Ayangil ve İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti Ajansı Danışma Kurulu Başkanı Hüsamettin Kavi, bir grup gazeteciyle bu kavramı ve bu kavram etrafında İstanbul'un nasıl konumlanabileceğini ele aldı.

'Yaratıcı kentlerin babası' geliyor

Dünyanın en yaşanabilir kentleri gibi artık dünyanın en yaratıcı kentleri sıralaması açıklanıyor. Londra, sanat, kültür ve moda gibi alanlarda sunduğu imkânlar bakımından dünyanın en yaratıcı kentler sıralamasında bir numara. Seul, bu yılki dünya tasarım başkenti, Berlin bir tasarım yaratıcı kent. Tasarımcılara, sanatçılara sunduğu imkânlar bakımından Barselona bu konuda çok önde bir kent. Yaratıcı kenti oluşturan pek çok parametre var ve İstanbul'un nasıl ve nerede konumlanacağı bu sempozyumda tartışılacak.

Son 25 yılda kentler çok değişti ve her kıtada pek çok kent, ekonomiler, toplumlar ve kültürler yeni ihtiyaçlar yarattıkça kendi durumlarını ve potansiyellerini gözden geçirmeye başladı. Kalitenin yanında tasarımın, inovasyonun ve yaratıcılığın öne çıktığı fark edildi. Yaratıcı Şehirler kavramını ilk kez kullanan ve kurduğu Comedia adlı şirketle birçok farklı kente danışmanlık yaparak bu kentlerin yaratıcı potansiyellerine uygun yaratıcı unsurların ortaya çıkarılması için çalışan Charles Landry, kasımda yapılacak sempozyuma katılarak bir konuşma yapacak. İstanbul'da kısa vadede kurulması planlanan Yaratıcı Şehirler ve Endüstriler Enstitüsü hakkında da görüşlerini dile getirecek.

Yeni bir entelektüel tartışma gerekli

İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti Danışma Kurulu Başkanı Hüsamettin Kavi, bu konunun nasıl gündeme geldiğini şöyle aktarıyor: "Bu işe başladığımızda kültür-sanat hayatını anlamaya, geçmişten neler alabiliriz diye bakmaya başladık. 2010'dan sonra geriye ne kalacak? Bir duyarlılık yaratmak istedik ve elitlerin dışındaki kitlelere kültür ve sanatı nasıl ulaştırabiliriz diye düşündük. 2008'de bize kültür endüstrisinden bahsettiler ve İsmail Ertürk ile biraraya geldik. Geleceğe bir şey bırakmak lazım, geriye kültür ve sanat adına ne kalacak? İstanbul nasıl bir kültür ve sanat şehri olur? 8500 yıllık bir tarihten söz ediyoruz ama bu yetmiyor buna yeni şeyler katmak lazım. En başından beri aklımızda olan soru bu."

Prof. Ruhi Ayangil de, Türkiye için bunu nasıl verimli ve kalıcı bir hale dönüştürebiliriz konusunda kafa yoranlardan biri. Ayangil, "Yeni bir düşünsel ufuk açacak, davranış ve düşünce gündemini değiştirecek bir sürecin başındayız. Lokal gündemlerle yaşamaya alıştırdık. Çıkış kapısı olarak entelektüel bir tartışma ortamı yaratmak gerekiyor. Türkiye bunlardan soyutlanmış, kısır bir siyasi gündemle debelenip duruyor. İstanbul'da neden bir opera binasının olmadığı sorgulanmıyor ya da bu karşıt grupların mücadelesi haline geliyor. Be ferahlatıcı bir yapı değil. Bunun üzerine nefes alacak yeni alanlar yaratmak gerekiyor. Devamında Yaratıcı

Şehirler ve Endüstriler Enstitüsü'ne dönüştürecek, bu konuları 24 saat canlı tutacak sosyal bir gündem değişikliği gerekiyor" diyor.

Ayangil'in anlatımında, Bozdoğan Kemerli bir ihtiyaçtır, aynı zamanda bir Bizans tasarımıdır ya da şehir hatları vapurlarının üzerinde yer alan çıpa sembolü de bir yaratıcılıktır. Yani, yaratıcı şehirler günlük ihtiyaçlarla ortaya konmuş simgelerin bütünlüğünü ortaya koyuyor.

Yaratıcılık artık ölçülebiliyor

Bu konuyla ilgili akademik çalışmalar yapan İsmail Ertürk, kültürün bir şehrin ruhunu yansıtabilmesi için kültür altyapısı gerektiğini söylüyor. Kültür ve ekonominin iç içe girmesinin 20 yıllık yeni bir olay olduğunu dile getiren Ertürk, 90'lardaki Londra ve New York rekabetini şöyle anlatıyor: "İngiliz hükümeti, Londra Belediyesi'ni New York ile rekabete soktu. Londra finans merkezi olsun ve daha fazla banka burada yer alsın diye. Bunun için kültür altyapısı şart, sinema, müzik, kitap festivalleri olması lazım. Belediye Başkanı Michael Bloomberg de Londra'nın New York'un önüne geçmesinden korkarak bir rapor yazdırmış. O raporu yazan şirketteki ekip sempozyuma gelecek. Örneğin, Abu Dabi o şehirdeki insanları tutmak için Louvre Müzesi'nin isim hakkı için anlaşma yapıyor, Dubai Viyana'daki opera binasının aynısını inşa ediyor, Katar Christie's ile anlaşarak İslam Müzesi kuruyor. 2012'de İstanbul'da Tasarım Bienali yapılacak ve orada yaratıcı şehirler konuşulacak. Bunların Türkiye'de sistematik olarak tartışılması lazım."

Şehirlerin yaratıcılıkları ölçülürken çok farklı kriterler ele alınıyor. Ertürk, onları şöyle ifade ediyor. "Örneğin kaç Nobel ödüllü insan var bir kriter. Cannes'da ödül alan yönetmeniniz varsa, bu sizi birkaç basamak yukarı çıkarıyor. Bu da kültür üreticileri tarafından o kentte açılacak bir müze fikrini geliştiriyor. AB'nin gelecekte iktisadi kalkınmanın yaratıcı endüstrilerden nasıl faydalanacağını incelediği bir yeşil raporu var. Türkiye'nin burada yer alması gerekiyor."

"Ars longa vita brevis", yani hayat kısa sanat sonsuz... Bu tartışmalar Türkiye için henüz yeni ancak neler yapılabileceğine hızla karar verilip yol alınabilirse, İstanbul'un her yönden taşıdığı dinamizm onu "yaratıcı kent" olarak ilkler arasına dâhil etmek için yeter de artar.

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Strauss-Kahn'ın yeni adresi Elysée Sarayı mı?

Pelin Cengiz 04.11.2010

Fransızlar bu kez cumhurbaşkanlığı seçim kampanyasına erken başladı. Mayıs 2012'de yapılacak seçim için şimdiden bazı isimlerin konuşuluyor olmasının nedenini tahmin etmek hiç zor değil. Fransızlar, Cumhurbaşkanı Nicolas Sarkozy'nin icraatlarından son derece rahatsız. Halkın desteği dibe vurmuş durumda. Grevlerle kilitlenen ülkede Sarkozy'nin popülaritesi yüzde 29'lara kadar iniyor. Fransa siyaset tarihinde, ilk kez halkın bir cumhurbaşkanına desteğinin bu kadar düştüğü belirtiliyor. Bunun sebepleri arasında sosyal konularda alınan kararlar başta geliyor. Bu gelişmeler etrafında, Fransa'da neredeyse her gün yeni bir kamuoyu araştırması yayınlanıyor. Yapılan sondajlardan bir tanesi, 50-65 yaş arası grubun –bu grup ağırlıklı olarak muhafazakârlardan oluşuyor–, ikinci turda sola oy vereceğini gösteriyor. Unutmayalım kısa adıyla DSK sosyalist

ama partinin sağ kanadını temsil ediyor. Bir diğer araştırma, eğer Sosyalist Parti'nin adayı Lille Belediye Başkanı Martine Aubry olursa, Sarkozy ile ikinci turda eşit oy alacaklarını gösteriyor. Aşırı sağcı Ulusal Cephe Partisi'nin lideri Jean-Marie Le Pen'in kızı Marine Le Pen ise ilk turda yüzde 14 gibi bir oy oranı alacağı varsayılarak, gelecek seçimler için ciddi bir isim olarak öne çıkıyor. Fransa'nın dünya çapındaki yıldızlarından hayvan dostu Brigitte Bardot'nun adaylığı da konuşulanlar arasında. 2007 seçimlerinin mağlubu Sosyalist Segolene Royal ise hiçbir şansı olmamasına rağmen adını gündemde tutmayı başarıyor.

Fransız seçmenin gözdesi: Strauss-Kahn

Gelelim, Fransa'da şu sıralarda en gözde cumhurbaşkanı adayı IMF Başkanı Dominique Strauss-Kahn'a. Hafta başında yaptığı açıklamada, IMF Başkanı gibi değil de sanki bir Sosyalist Parti lideri gibi konuşan Kahn, küresel krizin dünya genelinde 30 milyon kişiye bulan istihdam kaybına yol açtığını, bu sayının önümüzdeki yıllarda 400 milyonu bulabileceğini söyledi. Ülkelerin birinci, ikinci ve üçüncü önceliklerinin istihdam yaratmak olduğunu özellikle vurguladı.

2007'de IMF Başkanı olan Strauss-Kahn, Fransa'da Sosyalist Başbakan Lionel Jospin'in döneminde 1997-99 yıllarında ekonomi bakanlığı yaptı. Bu görevi sırasında Fransa'nın avroya geçişinde önemli rol oynayan Strauss-Kahn, sosyalist olmasına rağmen gerçekleştirdiği büyük  zelleştirme programıyla dikkat çekti. Fransız ekonomisi onun döneminde hızlı bir büyüme gösterdi, işsizlik ve kamu borcu azaldı.

Newsweek'in değerlendirmeleri

61 yaşındaki Strauss-Kahn, Yahudi bir ailenin çocuğu. Çocukluğu Fas'ta geçmiş. *Time* dergisinin dünyanın en etkili liderleri sıralamasında 7. sırada. Fiziki olarak Fransa'da yaşamıyor, IMF'nin merkezinin bulunduğu Washington'da yaşıyor. Ona rağmen ve belki de bu sayede Fransız seçmenin gözdesi. *Newsweek* dergisi son sayısının kapağını da kendisinin bir fotoğrafı süslüyor. Kapaktaki başlık ise kısa ve çok net verilmiş: "Next" yani bir sonraki. *Newsweek*'in haberinde şu yorumlar yer alıyor: "Strauss-Kahn Fransa'yı yönetmeye aday mı olacak yoksa dünyayı mı? şu anda konumu itibariyle dünyanın en önemli adamlarından biri olan Strauss-Kahn, dünyanın en önemli kurumlarından birinin tepesinde ama belki de Fransa'nın lideri olmak istiyor. Bu gösterişli ikilem, politikacıların görmek isteyebilecekleri türden bir rüya."

Sarkozy'nin hesapları terse döndü

Strauss-Kahn'ın IMF'deki görev süresi Kasım 2012'de doluyor. Yaptığı bir açıklamada, IMF'deki görev süresini doldurmak istediğini ancak "gerekli koşullar oluştuğunda" bu sürenin bitmesini beklemeden aday olabileceğinin sinyalini vermişti. Sarkozy'nin 2007'de cumhurbaşkanlığına geldiği dönemde, Strauss-Kahn'ı etkisizleştirmek için IMF'deki göreve atanması için kendisine en katı desteği vermiş olması da Fransız siyasi hayatının bir ironisi olarak tarihe geçti. Sarkozy, Strauss-Kahn'ın IMF başkanlığına oturtmak için efor sarf ettiği dönemlerde ondan kurtulacağını sanıyordu. Paris'ten bakıldığında IMF, Atlantik'in ucunda bürokratik muhasebe işlerinden ibaret bir yerdi.

Ama zaman geçti, devran döndü, IMF ve başkanı küresel krizle birlikte dünyanın gündemine yerleşti ve Strauss-Kahn, Sarkozy karşısında ciddi rakip haline geldi. Üstelik, Strauss-Kahn, daha göreve geldiği ilk aylarda, ekonominin ufkunda toplanan bulutları görebilecek, açık bir alarm vizyonuna sahip olduğunu da yaptığı açıklamalarla gösterdi. Yaptığı açıklamalarda, toplumsal huzursuzluk, siyasi istikrarsızlık, açlık ve savaş

tehlikelerine dikkat çekti. Ardından dünyanın en zengin 20 ülkesi krizde IMF'ye daha fazla önem ve yetki verilmesi konusunda mutabık kalınca, Strauss-Kahn'ın görevinin kritikliği daha da artmış oldu.

Türkiye'nin AB sürecini olumlu etkiler

Her halükârda Sosyalist Partisi'nin adayı ABD'deki gibi ön seçimlerde belli olacak. Yapılan kamuoyu araştırmalarının ortaya koyduğu net sonuç ise şu: İkinci turda ister Martine Aubry ister Dominique Strauss-Kahn aday olsun her durumda Sosyalistler kazanacak. Sosyalistler kazandığında Türkiye'nin AB yolunun önündeki Fransa engelini ortadan kalkacağına da kesin gözüyle bakanlar var. Her iki isim de, Türkiye'nin AB ile bütünleşmesinden yana ve Türkiye'nin önemini kavramış siyasetçiler. Umarız ki, seçim sürecinde Türkiye kartını her seçimde sömüren Sarkozy, sosyalist rakibini zorda bırakmak için Türkiye korkuluğunu yeniden kullanmasın.

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ergün'den TV'lere ve reklamcılara müjde var

Pelin Cengiz 05.11.2010

Dün, Ankara'da TBMM Anayasa Komisyonu'nda, RTÜK Yasası'nın maddeleri görüşülürken, İstanbul'da Sanayi Bakanlığı Reklam Kurulu ve Reklamverenler Derneği işbirliğiyle düzenlenen Reklam Sempozyumu'nun ilki yapıyordu. Kamudan Basın İlan Kurumu'nun katılımı açısından sempozyum ilginçti, RTÜK Başkanı Davut Dursun, RTÜK Yasası'nın Meclis'te görüşülüyor olması nedeniyle toplantıya katılamadı. Basın İlan Kurumu Genel Müdürü Mehmet Atalay, kurumu 49 yıl önce ihtilal hükümetinin kurduğunu ve yaptıkları en güzel işin bu olduğunu söyleyerek, besleme basın, yandaş medya gibi tartışmaların o zamanlarda da olduğunu ifade etti. Atalay, kurumla ilgili bir eleştiriyi de şöyle dile getirdi: İlan yönetmeliğini reklam yönetmeliğine çeviremedik. Belki de RTÜK olmayabilirdi.

Reklamda aslan payı TV'lere

Reklam sektörü 2009'da 2008'e göre yüzde 15 düşüş gösterdi, 2010'da bu kaybı kapatmayı hedefleyen sektörün ilk altı aylık gelirleri 1,8 milyar lira. Yılı 3,5 milyar lira gibi bir reklam harcamasıyla kapatmayı planlayan sektörün 2013 hedefi beş milyar lira. Türkiye'de reklam pastasından aslan payını TV'ler alıyor. Dünyada bu oran yüzde 39 iken, Türkiye'de yüzde 55. Bu daha çok TV izleyen bir toplum olma özelliğinden kaynaklanıyor. Ona rağmen, kişi başına düşen TV harcaması birçok Avrupa ülkesinin gerisinde. İspanya'da kişi başına düşen TV reklam harcaması 101, Yunanistan'da 81, Bulgaristan'da 32 dolarken Türkiye'de sadece 14 dolar.

En çok cezayı Kavak Yelleri aldı

Bu noktada TV'de yayınlanan her türlü içeriğin denetimi gündeme geliyor. Dizilerdeki örtülü reklamlara gelen uyarı ve cezalar yoğunlukta. Bu işten en çok ağzı yanan ise *Kavak Yelleri* dizisi. Örtülü reklam yapıldığı

gerekçesiyle hem filmlere hem de reklamı yayınlanan şirketlere ceza uygulanıyor. Türkiye’de TV’lerde 15 çeşit reklam tipi var. RTÜK’ün kuralları ve sınırlamaları tam olarak oturmadığından TV’ler devamlı yeni reklam tipleri yaratmak zorunda kalıyor. Sempozyuma katılan Sanayi Bakanı Nihat Ergün de, bu konuya değindi. Örtülü reklamlarla ilgili mevzuatın sorunlu olduğunu ve RTÜK Yasası ile bu konunun daha esnek bir yapıya kavuşturulacağını söyleyen Bakan, toplumsal yapıyla uyumlu olmayan reklamın etkisinin olmayacağını, hatta müşterisi olan her şeyin satılamayacağını söylüyor. Ergün, “Uyuşturucunun da müşterisi var, bunun meşru olması mümkün mü? Hukuka, tüketici haklarına, toplumsal ve ahlaki değerlere uygun bir yaklaşımla hareket edilmeli” diyor. Tabi, toplumun hangi kesiminin ahlaki değerlerinin baz alınacağı noktası, herkese göre çok değişken. İki yıl içinde Reklam Kurulu’na 4045 başvuru yapılmış. Başvuruların yüzde 60’ı tüketicilerden gelmiş. Bu da reklamların tüketici nezdinde ne kadar irdelendiğini gösteriyor. Karara bağlanan 1479 dosyadan 1365’i mevzuata aykırı bulunmuş. Bakan’ın konuyla ilgili yorumu ise şöyle: “Ya mevzuatta ya da reklamlarda sorun var. Mevzuatın da sorunlu tarafları olduğunu görüyorum. Örtülü reklamlar konusunda mevzuat sorunlu. Bir film çekimi yapılacak örtülü reklamdan dolayı film, film olmaktan çıkıyor. Çekilen filmde kamera tabela çekse, film örtülü reklam cezası alıyor. Hepsini mozaiklese film film olmaktan çıkıyor. RTÜK Yasası’nda ürün yerleştirme ve örtülü reklamları yeniden düzenlemeye imkân verecek bir madde var. Örtülü reklam konusunu daha esnek bir yapıya kavuşturacağız.”

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Türkiye’nin SİT alanları HES olmasın

Pelin Cengiz 07.11.2010

 Türkiye’nin SİT alanları HES olmasın AKP’nin kültür ve doğa varlıklarının korunması mevzubahis olduğunda ne denli hoyrat olabildiğini son dönemde sıklıkla izliyoruz. Geçtiğimiz günlerde, bölgede yaşayanların yoğun mücadelesi sonucu Rize İkizdere Vadisi’nin SİT alanı ilan edilmesi üzerine, vadideki doğal yaşamı etkileyecek olan HES projelerinin durdurulması gündeme geldi. Ancak, İkizderelilerin sevinci uzun sürmedi diyebiliriz. Hükümet, bu karara neredeyse nispet yaparcasına, SİT alanlarının tanımını baştan aşağı değiştirebilecek olan Tabiatı ve Biyolojik Çeşitliliği Koruma Kanunu tasarısını Meclise getiriverdi. Tasarı kabul edilirse, doğal SİT alanı ve tabiat varlığı olarak tescillenmiş alanların bu statüleri sona erdirilebilecek.

Bu kurulda çatlak sese yer yok

Yasa tasarısına göre, oluşturulacak Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Kurulu, mevcut SİT alanlarını yeniden değerlendirecek ve SİT alanı belirleme yetkisi de bu kurula verilecek. Çevre ve Orman Bakanlığı müsteşarının başkanı olacağı kurulda 14 bürokrat, Bakanlığın belirleyeceği iki sivil toplum kuruluşu temsilcisi ve dört akademisyen bulunacak. Buradan, bu kurullara atanacak olanların bağımsız isimler olmayacaklarını tahmin etmek hiç zor değil. Üstelik kurul salt çoğunlukla toplanacak. Öncelik olarak ortaya konan da amaçlanan da, doğal varlıkları korumak değil kullanmak. Koruma, insanın fayda elde etmesinin devamlılığını sağlamak içindir, ama buradaki niyet daha çok rant ve talan yönünde. “Öyle bir yer yok” diyerek Alliano’i’nin üzerini kumlayarak koruma yöntemi uygulamak isteyen bu Çevre Bakanlığı değil miydi? Su akan her yere yapılan HES’lerin bu yasayla birlikte çığ gibi artacağına kuşku yok.

2023'te akan su kalmayacak

Anadolu'ya can veren ve sayısı 2000'i bulan dere, Çevre Bakanlığı tarafından enerji üretimi için su kullanım hakkı adı altında 49 yıllığına şirketlere satıldı. Binlerce yıldır insanların Anadolu'daki varlık nedeni olan derelerin yeni sahipleri artık şirketler. Ama dev iş makineleriyle doğa harikası vadilere girerek hoyratça doğayı yok eden şirketlerin işi giderek zorlaşıyor. Çünkü yerli halk artık her yerde isyanda.

Doğa Derneği'nin hesaplamalarına göre, Türkiye'nin tüm projeksiyonlarını ayarladığı Cumhuriyet'in 100'üncü yılı olan 2023'te HES'ler Türkiye enerjisinin sadece yüzde 5'lik kısmını karşılayacaklar. Buna karşılık bu derelerin suyu kullanılarak yapılan tarım ve bazı vadilerdeki turizm faaliyetleri suyun neredeyse tamamına yakını enerji üretiminde kullanılacağı için son bulacak.

Örneğin, HES yapılması planlanan Yuvarlakçay'ın şimdi akan suyu ile gerçekleştirilen tarımın ülke ekonomisine yıllık katkısı 100 milyon dolar. Yuvarlakçay'a HES yapılması halinde tarım arazileri sulanamayacağından bu gelir de ortadan kalkacak. Bununla birlikte üretim yapamayan yerli halk şehirlere göç etmek zorunda kalacak.

Tabiat Kanunu İzleme Girişimi

Ancak, Taksim bombacısıyla bir tutulan çevre ve doğa hakları savunucularıyla yerel halk daha çok birbirine kenetleniyor. Doğaya bir an önce sahip çıkılması ve korunması için çalışan Anadolu'nun her yerinden 46 sivil toplum kuruluşu Tabiat Kanunu İzleme Girişimi adı altında birleşti. Girişimin geçen hafta İstanbul'da Mimarlar Odası'nda yapılan toplantısına katıldım. Türkiye'nin her yerinden üşenmeden kalkıp gelen insanlar, doğal yaşama sahip çıkılması için tasarının geri çekilmesini, yeni bir yasa tasarısı hazırlığının başlatılmasını, bu yeni süreçte doğa haklarının ve uluslararası taahhütlerin dikkate alınmasını talep ediyor. Doğal olarak uygulama ve hazırlık sürecinde sivil toplum kuruluşlarının daha fazla işin içine dahil edilmesini talep ediyor. Girişim, daha sistematik mücadele için yapılacak eylemlerin arttırılmasının yanında yoğun bir hukuk mücadelesi de başlatmak niyetinde.

Tabi, çevre savunucularına yapılan saldırılar da işin başka bir boyutu. Loç Vadisi'ni Koruma Platformu üyelerine ve bölge halkına HES inşaatını yapan şirketin yetkilileri saldırırken, Jandarma, "Ne haliniz varsa görün" diyerek olanlara seyirci kaldı.

Toplantıya katılan bir kişi, bölgedeki tecavüzün daha da arttığını ve daha fazla eylem gerektiğini dile getirdi. Ancak, şu sözleri durumun vahametini ortaya koyuyor: "Loçluların ne ekonomik ne de psikolojik olarak hali kalmamış. Halk tamamen çökmüş durumda. HES'lerin birilerine peşkeş çekilmesini acıyla izliyoruz. Buralara daha fazla gitmek lazım."

İlerleme Raporu'na girer mi?

Malum Çevre Faslı müzakereye açıldı. Doğa korumaya yasayla darbe vurmaya niyetli AKP'nin kılıfı da hazır: AB müktesebatı öyle istiyor! Cuma günü basına sızan Türkiye 2010 İlerleme Raporu'nun son hali 9 Kasım'da açıklanacak. AKP'nin çevre ve doğayla ilgili olumsuz uygulamaları İlerleme Raporu'nun basına sızan haline

yetişmemiş. Ama evre savunucularının işin peşini bırakmayacağı kesin. "AB yle istiyor" kılıfıyla yapılmak istenenler, AB'den her durumda gelmeye başlayacak uyarılarla her an ters tepebilir.

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Polonya'da yeni trend Türk simidi

Pelin Cengiz 10.11.2010

Tesco Kipa, birincisi yapılan Türk Haftası etkinliği kapsamında Türk lezzet ve ürünlerini Polonya, ek Cumhuriyeti ve Slovakya'da 800'e yakın mağazada gerçekleşen etkinliklerle tanıttı. Uygulama kapsamında simit, helva, lokum, taze balık, fındık, kuru kayısı ve turşu gibi 30'dan fazla ürün satılıyor. İki hafta boyunca sürecek aktiviteden üç milyon liranın üzerinde gelir sağlanması bekleniyor.  lke için ayrılan tanıtım bütçesi 700 bin avroyu bulan etkinliğin açılışını Dış Ticaretten Sorumlu Devlet Bakanı Zafer ağlayan gerçekleştirdi. şu anda Tesco'nun global olarak gıda dış ürünlerde Türkiye'den 150 milyon poundluk bir alımı var. Yapılan bu aktiviteyle birlikte Tesco'nun Türkiye'den beş yılda 200-250 milyon lira civarında gıda alımı yapması planlanıyor.

Türk simidi oldu Türk pretzeli

Varşova'daki Tesco mağazalarından birine yaptığımız ziyarette helva satışlarının çok iyi olduğunu ğrendik. Helvanın yanı sıra simit satışları çok iyi gidiyormuş. Hatta Tesco Kipa Türkiye'den Polonya'ya sadece bu etkinlik için bir simit ustası göndermiş ve orada  gün boyunca eğitim vermiş. Polonya'da sadece bir mağazada bir günde 600 adet simit satılmış. Ancak, Türk simidi başka bir kişi tarafından tescil edildiğinden Türk simidi ismi kullanılamamış onun yerine Türk pretzeli adıyla satış yapılıyor. Ayrıca, Türkiye'den gelen balık ürünlerine de yoğun ilgi gösteriliyor. Bu rnler dışında hedef, Türk kahvesiyle ilgili de bir çalışma yapmak yönünde. Tesco, Türk lezzetlerini Polonya'da tanıtmak için billboardlar ve dergi tanıtımları yapmış, evlere beş milyon adet broşür dağıtmış.

Türk ürünlerine ilgi büyük

Aktivite hakkında bilgi veren Tesco Kipa Türkiye Ticaret Direktörü Murat Sağlık, Türk lezzet ürünlerini Avrupa'ya alıştırmaya yönelik bu etkinliklerle Polonya, ek Cumhuriyeti ve Slovakya'da 10 milyon tketiciciye ulaşmayı hedeflediklerini söyleyerek, "şu anda sadece Polonya'da 250 bin kişiye ulaştık. Türk ürünlerine oldukça büyük ilgi var" dedi. Avrupa Tesco'nun başına gelen yeni CEO ile Türk yerel ürünlerini Avrupa'ya tanıtmaya karar aldıklarını ifade eden Sağlık, "şu anda Tesco, Türkiye'de gıda hariç 150 milyon poundluk tekstil ve elektronik alımı yapıyor. Dünya genelinde yaptığı alım ise 100 milyar dolar. şimdi buna Türk gıda ürünlerini de ekliyoruz. Böylece hem Avrupalıların Türk lezzetlerini keşfetmelerini hem de Türk tedarikçilerin Avrupa'ya açılmasını sağlamış oluyoruz" dedi.

Hedef rakıyı da Avrupa'ya getirmek

Bu etkinlikte doğrudan satılacak ürünleri belirlemek için 3 eylülde İstanbul'da İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği ev sahipliğinde road-show yapılmış. Böylece, 15-20 tedarikçiyle doğrudan çalışılmaya başlanmış. Eğer bu uygulama başarılı sonuçlanırsa, bu sayının 100'e çıkarılması hedefleniyor. Amaçlarının Türklerin dışındakilere Türk lezzetlerini sevdirmek olduğunu dile getiren Sağlık, "Örneğin Türk kahvesini sevdirmek için burada sürekli tadım yaptırıyoruz. Bu etkinlik çok yeni bir başlangıç. Eğer başarılı olursa önce İngiltere'de daha sonra ise Asya ülkelerinde yaygınlaştırmak istiyoruz. Bu ülkelerde şarapla ilgili fırsatlar da var. Bir sonraki basamakta şarap, hatta rakıyı da Avrupa'ya getirmeyi planlıyoruz" dedi.

İnternette tıklayana tatil var

Aktiviteye ilginin internet üzerinden devam ettiğini dile getiren Murat Sağlık, etkinliğin sadece Polonya'da beş günde 140 bin kişi tarafından tıkladığını belirterek, "Etkinlik kapsamında 10 çiftte her şey dâhil Türkiye'de bir haftalık tatil vereceğiz. Bunun dışında 100 kişi de çeşitli miktarlarda para ödülü kazanacak" dedi.

40 yıl sonra süper güç

Tesco'da Türk lezzetlerini yerinde test eden Devlet Bakanı Zafer Çağlayan, Türkiye'nin Polonya'ya kurutulmuş gıda ve yaş sebze meyve ihracatının yılın ilk dokuz ayında 72 milyon dolar olarak gerçekleştiğini belirterek, "Sadece bu bölgede Tesco vasıtasıyla gelecek beş yıl içinde 100 milyon avroluk bir hedef belirledik" dedi. Türkiye'nin ticaretine katkı sağlamak için son dönemde oldukça yoğun dış gezilere katıldığını ifade eden Çağlayan, 18 ay içinde 68 ülkeye gittiğini belirterek, geçen hafta gerçekleştirdiği Hong Kong, Çin ve Japonya seyahatinin verimli geçtiğini; özellikle Japonya'da Türkiye'ye yapılacak yatırımlar konusunda çok büyük şirketlerin temsilcileriyle biraraya geldiklerini söyledi. Japonya'nın Türkiye ile ciddi ortaklıklar yapmak istediğini ifade eden Çağlayan, "Bu ülkenin ticaret bakanı ile görüşürken, önünde bir kitap vardı bana onu gösterdi. '2050'nin dünyanın üç süper ülkesi Japonya, Türkiye ve Polonya olacaktır' dedi. Ben de '2050 yılını beklemeye gerek yok biz bunu bir an önce bitirelim dedim" dedi. Çağlayan, 2000'de Türkiye ile Polonya arasında 350 milyon dolar olan ticaret hacminin bugün 3,5 milyar dolara ulaştığını aktararak şöyle dedi: "Tesco Kipa bu çalışmasıyla ihracatımıza olumlu katkı sağlayacak. Bu proje aynı zamanda KOBİ'lerin uluslararası tedarik ve dağıtım zincirleri bütünleşmelerini sağlayacak. Bu projede dergi, afiş, gazete ilanı gibi maliyetleri de Tesco ile ortaklaşa karşılayacağız."

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Hani Tabiat Kanunu'nu AB istiyordu

Pelin Cengiz 11.11.2010

AB, Türkiye 2010 İlerleme Raporu'yla birlikte Çevre Bakanlığı'nın çevre ve doğa tahribatına yol açacak niyetlerinin ipliğini pazara çıkardı. Cuma günü basına sızan Avrupa Birliği'nin İlerleme Raporu özetlerinde gündeme gelmeyen Türkiye'nin çevre ve doğayla ilgili gerçekleştirdiği olumsuz uygulamalar, raporun tamamı açıklanınca gözler önüne serildi. Avrupa Birliği, doğa koruma konusunda Türkiye'nin hiçbir ilerleme kaydetmediğini gayet açık ve net bir dille ifade ederken, TBMM'ye gönderilen Tabiatı ve Biyolojik Çeşitliliği Koruma Kanunu tasarısının birilerinin iddia ettiği gibi AB uyum yasalarıyla bir alakası olmadığını belirtti.

SİT alanları tehlikede

Ekim sonunda Meclis'e yollanan ve Anadolu'nun dört bir yanındaki doğa korumacılar tarafından büyük tepkiyle karşılanan kanun tasarısı, raporda "endişe verici bir gelişme" olarak nitelendirildi. Rize İkizdere'de yapılmak istenen HES'lere karşı başlatılan mücadelenin ardından HES'lerin inşasını engelleyecek bir karar çıkmış ve İkizdere Vadisi SİT alanı ilan edilmişti. Ancak, bu kararın hemen ardından hükümet de boş durmayarak, SİT alanı tanımını baştan aşağı değiştirecek Tabiatı ve Biyolojik Çeşitliliği Koruma Kanunu tasarısını el çabukluğuyla Meclis'e getirivermişti. Tasarının kabul edilmesi halinde, doğal SİT alanı ve tabiat varlığı olarak tescillenmiş alanların bu statülerini sona erdireceği gibi, aynı zamanda SİT alanları HES'lere, imara ve talana açılmış olacak.

AB'den çevrecilere bayram şekeri

Şimdi, çevre ve doğa savunucularının haklı olarak Çevre Bakanı'na ve hükümete soruları olacak. Kanunun Meclis'e gönderilmesinin ardından Çevre ve Orman Bakanı Veysel Eroğlu, bu çalışmanın AB uyum yasaları çerçevesinde hazırlandığını ve HES'lerle bir ilişkisi olmadığı yönünde açıklamalarda bulunmuştu. Tabii, tüm bu gelişmeler AB'nin gözünden kaçmadı. Türkiye'nin İlerleme Raporu'nda, kanun tasarısının Türkiye'deki koruma alanları ağını zayıflatacağının ve pek çok canlının neslini tehlikeye sokacağına altı çizildi. AB'nin hazırladığı raporda Türkiye'nin doğa koruma uyum yasaları ile ilgili hiçbir ilerleme kaydedemediği vurgulandı. AB aynı zamanda ilk defa HES projelerinin doğa üzerindeki olumsuz etkilerini kastederek, bu bölgelerde yaşayan halkların tepkilerine de atıfta bulundu. Raporda, ayrıca doğa koruma ile ilgili sorumlu bir kurumun olmadığına işaret edildi.

"Yasa tasarısı endişe konusudur"

Türkiye İlerleme Raporu'nun 90'ıncı sayfasında ve Çevre başlığı kısmında, doğa korumayla ilgili herhangi bir ilerleme kaydedilmediğine ilişkin parafın tercümesi aynen şöyle: **TBMM'ye sevk edilmiş bulunan Tabiatı ve Biyolojik Çeşitliliği Koruma Kanun Tasarısı, özellikle Türkiye Natura 2000 ağına yararlı katkı sağlayacak olan birçok SİT alanının şimdiki koruma altındaki statülerini ortadan kaldıracak olmasından ötürü endişe konusudur.** Çevre ile ilgili faslın sonuç bölümünde ise şu ifadeler yer verildi: **Türkiye iklim değişikliği ile mücadele konusunda çok sınırlı ilerleme kaydetmiş ve doğa koruma konusunda hiç ilerleme kaydetmemiştir.**

Yeni bir yasa hazırlanmalı

Türkiye genelindeki 46 sivil toplum kuruluşunun oluşturduğu Tabiat Kanunu İzleme Girişimi, dün yaptığı açıklama ile raporda yer alan bu ifadelerin, aslında iddia edildiği gibi kanun tasarısının AB'ye uyum süreci kapsamında hazırlandığı ve AB standartlarını karşıladığı söylemlerini ortadan kaldırdığını belirtti. İlerleme Raporu'nda işaret edilen doğrultuda Tabiat Kanunu İzleme Girişimi, doğal yaşama sahip çıkılması için bu yasa taslağının geri çekilmesi ve yeni bir yasa hazırlığının başlatılmasını, hazırlık sürecinde doğa haklarının ve uluslararası taahhütlerin dikkate alınmasını, gerek hazırlık ve gerekse uygulama sürecinde sivil toplum

kuruluşlarıyla birlikte hazırlanmasını, bu sürecin hayata geçirilmesinde tüm milletvekillerinin ve yetkililerin aktif sorumluluk almasını talep ediyor.

Hem diplomatik hem sert bir dil

Çevre ve doğa konusunda mücadele verenler için İlerleme Raporu'nda yer alan ifadeler biraz olsun umut verdi. İlerleme Raporu'yla ilgili düşüncelerini sorduğumuz Doğa Derneği Başkanı Güven Eken, AB'nin ilk kez bu kadar net ve sert bir şekilde çevre konusunda bir ilerleme olmadığını söylediğini belirtiyor. Eken, şöyle devam ediyor: "Raporda, HES'ler kastedilerek uluslararası sözleşmelerin ihlal edildiğinden, doğal alanların yok edildiğinden bahsedilerek, alınan kararların AB'ye uyumla bir ilgisinin olmadığı çok diplomatik bir dille anlatılıyor. AB, Türkiye'nin bu alandaki uygulamalarının standardın çok altında olduğunu Avrupalı diplomatlar kanalıyla ifade ediyor. Biz, bu topraklarda yaşayan insanlar, AB istediği için değil, kendi köklerimiz olan doğa ve uygarlık mirasımızı korumak için harekete geçmeliyiz. Türkiye'nin doğası üzerinde yürütülen yıkım politikası, AB standartlarından evvel Anadolu insanının kamu vicdanını ihlal ediyor."

Artık, sığınılacak bir "AB istiyor" bahanesi de kalmadığına göre vicdanları rahatlatacak bir gelişme bekliyoruz...

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Zeki Sayın'dan Yalçıntaş'a 'Yukarıya giden yol buradan geçiyor' esprisi

Pelin Cengiz 12.11.2010

Yargıda rüşvet soruşturması kapsamında Ankara'da Sincan F Tipi Cezaevi'nde tutuklu bulunan İstanbul Ticaret Odası (İTO) Başkanı Murat Yalçıntaş'ın, cezaevi günlerinden detaylar gelmeye başladı. En son olarak salı ve çarşamba günleri İTO Yönetim Kurulu üyeleri ve Meclis üyelerinden birer grup savcılıktan aldıkları özel izinle Yalçıntaş'ı cezaevinde ziyaret etti. Salı günü ziyaret edenler arasında yer alan Emlak Bankası Yönetim Kurulu Başkanı ve İTO Meclis Üyesi Zeki Sayın, ziyaretin detaylarını anlattı. Ziyarette dair en dikkat çekici diyalog ise Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın hapisane günlerinin ardından siyasette yükselmesine yapılan gönderme oldu. Sayın, Yalçıntaş'a, "Sayın Başkan yukarılara giden yol hep buralardan geçiyor" dedi. Bunun üzerine Yalçıntaş, Sayın ile birlikte gülmeye başladı.

İki ayrı retina taramasından geçilerek girilen cam bölmeden telefonla yapılan görüşme öncesinde Yalçıntaş'a bir kutu çikolata götürdüğünü anlatan Sayın, "Ancak kalem, kitap ve kâğıt dışında bir şey götürmeye izin vermiyorlarmış" dedi. Görüşmenin saat 15:00 gibi başladığını ve yarım saat ile 40 dakika arasında sürdüğünü anlatan Sayın, "Görüşe pantolon gömlekli spor kıyafetle geldi. Biraz duygulandım. Bana, 'Abi sana ne oluyor ya' dedi. 'Dostlarımı mahcup edecek hiçbir şey yapmadım. Yargı sürecine güveniyorum. Burada çok şey öğrendim, tecrübe sahibi oldum' diye anlattı" sözleriyle Yalçıntaş'ın düşüncelerini aktardı.

Koşuşu kalabalık değil

Yalçıntaş, görüşmede İstanbul Ticaret Üniversitesi Mütevelli Heyeti Üyesi olan Sayın'a üniversiteye yeni kampus alanları bulma çalışmalarının nasıl gittiğini sordu. Sayın, "Kendisine bulduğumuz yeni kiralık alanlar hakkında bilgi verdim" dedi. Bu arada Yalçıntaş'ın tutukluluk koşulları ile ilgili kendisine soru sormadığını anlatan Sayın, "Oradaki görevlilere geçtiğimiz yerde kalıp kalmadığını ve oranın kaç kişilik olduğunu sordum. Onlar da 'Koğuşlar 20 kişilik ama burada kalmıyor. Kaldığı yer üç-beş kişilik" yanıtı verdiler" diye konuştu.

İkinci itiraz gündemde

Normal zamanlara göre kısa sürdüğü dikkat çeken İTO Meclis toplantısında bir konuşma yapan Meclis Başkanı İbrahim Çağlar, üyelere "Başkanımıza mektup yazın. O da sevinir. İnaniyorum ki size yanıt yazar" dedi. Bazı Meclis üyelerinin sorusu üzerine Yalçıntaş'ın cezaevi adresi Meclis üyelerine SMS olarak gönderildi. İTO Başkan Yardımcısı Şekip Avdagiç ise konuşmasında, "Zor zamanlardan geçiyoruz. Çünkü başkanımız yanımızda değil. Bizim onun yanında olmamız ve onun da bunu bilmesinin bize verdiği bir tesellisi olsa da, bu zor zamanlar yüreğimizi ağrılatıyor. Onun için zorlanıyoruz. Onun için sabır ve sükûnetle hareket etmeye çalışıyoruz. Onun için duygularımızın esiri olmamaya çalışıyoruz, aklımızın yol göstericiliğinde hareket etmenin gayreti içindeyiz" şeklinde konuştu. Yalçıntaş'ın avukatlık ücretlerinin İTO tarafından karşılanacağını açıklayan Avdagiç, "Geçtiğimiz hafta tutukluğa itirazımız reddedildi. Gelecek hafta ikinci itiraz gündemde" dedi.

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Hani o fakir Polonyalı muslukçu vardı ya

Pelin Cengiz 14.11.2010

 Hani o fakir Polonyalı muslukçu vardı ya 2005 başında Avrupa Anayasası'nın Fransa'daki referandum kampanyası sırasında 'Polonyalı musluk tamircisi figürü', halkın Doğu Avrupa'dan gelecek göçmen işçi korkusunu sembolize ediyordu. Fransızlar, yeni üye olmuş Orta ve Doğu Avrupa ülkelerinden gelecek işçiler nedeniyle işverenlerin fiyat kıracağından ve Fransız işçisinin refah seviyesinin düşeceğinden endişe duyuyordu. Bu söylem ve kafa karışıklığı o dönemlerde öyle ciddi boyutlara ulaştı ki, Avrupa Anayasası'nın reddedilmesine sebep oldu. Oysaki rakamlar, göçmen işçilerin Fransa'dan daha çok İngiltere'yi tercih ettiğini ortaya koyuyordu. İngiltere'nin Doğu Avrupa ülkelerinden 2004'ten bu yana 500 binden fazla işçi aldığı belirtiliyor. Bu durum Fransa'nın yabancı işçi akınına İngiltere kadar uğramadığını, bu söylemin sadece siyaset arenasındaki korku argümanlarından biri olduğunu da gözler önüne seriyor. Son rakamlara göre, İngiltere'ye giden göçmen işçiler global kriz başladığında tekrar ülkelerine geri dönmüş.

15 yılda komünizmden AB'ye geçti

Geçen hafta Tesco Türkiye'nin, Türk lezzetlerine Avrupa Birliği kapılarını açan aktivitesi vesilesiyle bulunduğumuz Varşova'da, Polonya ekonomisine ilişkin ilginç bilgilere sahip oldum. Çok uzak değil bu yılın nisan ayında Polonya Cumhurbaşkanı Lech Kaczyński'nin uçağı düştü, kazada beraberindeki devlet erkânından 97 kişi hayatını kaybetti. Ancak, ülke kaza travmasını hızlı atlatmışa benziyor. Mayıs 2004'te AB üyesi olan Polonya 40 milyona yaklaşan nüfusu ile Almanya, Fransa, İngiltere, İspanya ve İtalya'dan sonra AB ülkeleri arasında en fazla nüfusa sahip altıncı ülke. Doğal olarak AB içerisinde diğer büyük ülkeler gibi muamele

görmek istiyor. AB'ye üye olduğu 2004 yılında kişi başına 5000 dolar milli gelire sahip olan Polonya'da bu rakam şu anda 19 bin dolar. Fransa'nın o yıllarda siyasi propaganda malzemesi yaptığı Polonya ekonomisi, AB'ye giriş süreciyle birlikte hızlı bir yükseliş göstermiş. AB'nin yapısal fonlarından 2007-2013 dönemi için alacağı miktar 67 milyar avro.

Varşova'daki saray, müze ve tarihî eserlerin yenilenmesi, yolların modernize edilmesi, içme suyu arıtma tesisi yapılması ve meşhur "Varşova Gettosu" Yahudi Mahallesi'nin yeniden inşası gibi çalışmaların hepsi AB fonlarından gelen kaynaklarla gerçekleştiriliyor. Ukrayna ile birlikte 2012'de Avrupa Futbol Şampiyonası'na ev sahipliği yapacak Polonya'ya AB kaynakları altyapı çalışmaları açısından pek yararlı oluyormuş.

Avroya geçiş tartışması ve bankacılık

Doğu Avrupa'nın krizden en sağlam çıkan ülkesi Polonya, henüz Avro Bölgesi'ne dâhil değil. Şu sıralar ülkedeki en hararetli tartışma konulardan biri de bu. Ancak, krizdeki durumu gördükten sonra geçmeme eğilimi ağır basmış. Ekonomik kriz AB üyelerini ciddi oranda etkilerken, avroya geçmemiş olan Polonya'nın büyüme hızı yıllık yüzde 1,5 civarında.

İkinci Dünya Savaşı'nın ardından 1989'a kadar Polonya Komünist Partisi tarafından yönetilen Polonya, o yılın sonlarında kurulan yeni hükümetle birlikte post-komünizm dönemine geçti. Serbest piyasa ekonomisine nispeten kolay uyum sağlayan Polonya, bankacılık sistemini de hızla Batılı standartlara ulaştırdı. Varşova'nın hemen her yerinde Avrupalı ve uluslararası bankaların binalarını görmek mümkün. İlginçtir; eskiden Komünist Parti Genel Merkezi olarak kullanılan bina şu anda Varşova Borsası olarak kullanılıyor.

Bankacıların dikkatini çekiyor

Hatırlamak gerekirse geçenlerde, İspanyol Bankası Santander Polonyalı BZ Bankası'nı 4,24 milyar avroya satın aldı. Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Moody's, Polonya bankacılık sisteminin görünümünü negatiften durağana yükselterek, ülkedeki bankacılığın daha öngörülebilir ve daha sürdürülebilir faaliyet ortamına girdiğini açıkladı. Yeni kısa süre önce Unicredit CEO'su Doğu Avrupa'da Türkiye, Polonya ve Rusya'ya odaklanacaklarını söyledi. ABD Merkez Bankası Fed'in tahvil alımına gideceğini açıklamasının ardından gelecek yeni sıcak para dalgasının yönüyle de ilgili çeşitli rivayetler var. Türkiye'de cari açığın finansman kaynaklarından biri olan bu yeni sıcak para dalgasında uzmanlara göre Türkiye'nin iki rakibi var, biri Polonya diğeri de Brezilya.

1990'ların başından bu yana istikrarlı bir ekonomik liberalizasyon politikası izleyen Polonya, geçiş süreci ekonomileri arasında bir başarı hikâyesi olarak değerlendirilebilir. Polonyalılar, Avrupa'nın serbest dolaşım ile gelip her yeri istila edeceği endişesini haksız çıkardı. Avrupa'da hâlâ Türkiye için aynı endişelerin devam ettiğini biliyoruz. Ancak Polonya örneğinden de görüleceği gibi ekonomik ve siyasi istikrar olunca, kimse ülkesini terk edip gitmek istemiyor.

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Türkiye'deki doğa tahribatı AP gündeminde

Türkiye'nin su politikası Avrupa gündemine taşınıyor. Avrupa Parlamentosu parlamenterlerinin organize ettiği Brüksel'deki panelde bugün, Türkiye'de çeşitli bölgelerde baraj ve HES'lere karşı doğa savunucularıyla yerel halkın gerçekleştirdiği su mücadelesi tartışılacak. Bilindiği gibi, son dönemde Türkiye'de doğa ile ilgili kamu vicdanını sızlatan gelişmeler ayyuka çıktı. Yerel halkların ve çevre gönüllülerinin son derece kıt mali imkânlarla verdiği hukuksal mücadeleler sonrasında bazı vadilerde HES santrallerinin yapımı durduruldu ve SİT alanı kararları verildi. Ardından, SİT alanı tanımını baştan aşağı değiştirecek ve bu alanları kullanıma açacak olan Tabiatı ve Biyolojik Çeşitliliği Koruma Kanunu Tasarısı Meclis'e getirildi. Doğa korumacıları tarafından büyük tepkiyle karşılanan kanun tasarısı Avrupa Birliği'nin de gözünden kaçmadı, Tasarı geçen hafta açıklanan Türkiye 2010 İlerleme Raporu'nda "endişe verici bir gelişme" olarak nitelendirildi.

Çevre savunucuları davet edildi

Türkiye'nin pek çok noktasında sürdürülen çevre koruma mücadelesi Avrupa Parlamentosu'nun da dikkatini çekti, Türkiye'de su politikaları konulu bir panel düzenlemeye karar verdi ve HES'lere karşı mücadele veren Doğa Derneği, Su Meclisi, Derelerin Kardeşliği Platformu, Loç Vadisi Koruma Platformu gibi çevreci kuruluşların temsilcileri davet edildi. Panele, Alakır, Alliano, Çoruh, Loç, Hasankeyf, Munzur, Toroslar ve Yuvarlakçay'dan temsilciler katılıyor. İlk kez yurtdışından davet almalarına rağmen bir de gidemeyenler var. Çevre mücadelesini tamamen kendi imkânlarıyla devam ettiren bu gruplar, pek çok kez bazı bakanlar tarafından çeşitli lobilerden ya da bazı ülkelerden para yardımı aldıkları şeklinde itham edilmişti. Brüksel'deki bu çalışmaya davet edilenlerin ulaşım ve konaklama masrafları karşılanıyor olmasına rağmen yine de bu toplantıya pek çoğu gidemeyecek. Zaten, toplantıya davet edilenlerin hiçbir lobiyle ilişkileri olmadığı, bağış ya da yardım almadıkları için yol ve konaklama masrafları ödeniyor. Bu arada, hazırlanan raporlar ve sunum dosyaları, gidecek olanlara teslim edildi, onlar da orada son durumu aktaracak, talepleri dile getirecek.

Bu mücadele enerji karşıtlığı değil

Doğal yaşam alanlarının korunmasıyla ilgili mücadelenin enerji karşıtlığı gibi sunulmasından rahatsız olduklarını dile getiren Derelerin Kardeşliği Platformu (DEKAP) Dönem Sözcüsü Ömer Şan, durumu şöyle özetliyor: "İktidar temsilcileri, bakanlar, kurum ve kuruluşların temsilcileri, anlatmak istediklerimizi ya kasıtlı olarak algılamak istemiyor ya da kasıtlı olarak çarpıtıyor. Halkın gücünü yok sayarak, yargı kararlarını çiğneyerek, yasa ve yönetmenlikleri görmezden gelerek hâlâ bu projelerde diretilmesi ve koruma altına alınması gereken SİT özelliğindeki vadilerin bu özelliklerini ortadan kaldıracak çeşitli yasa tasarılarının hazırlanması çok anlamsızdır. Avrupa Birliği de korunması gereken vadilerin bu şekilde yağmalanmasına karşı endişelerini dile getirdi."

Türkiye'den HES manzaraları

Bu arada, Rize İkizdere için verilen SİT kararının ardından, bölgenin alt kesimlerinde inşaat çalışmaları devam eden HES'ler daha hızlı bir çalışma temposuna girmiş. SİT kararı henüz netleşmediği için ve sınırları da bilinmediği için herhangi bir müdahale söz konusu olamıyor, şirketler de çalışmalarını sürdürüyor. Salarha Vadisi Andon Bölgesi'nde yapımı planlanan ve daha önce Çevre Bakanlığı'nın "ÇED gerekli değildir" kararına karşı açılan yürütmeyi durdurma ve iptal davası için bilirkişi incelemesi yapılmış. Ancak, dava süreci devam ederken firma değişikliğine gidilmiş. Daha önce Redaş isimli firmanın yürüttüğü Ambarlık HES projesi için bu kez çoğunluğu İspanyolların olan Ambarlık Elektrik isimli yeni bir firma kurulmuş. Bu firma, yeniden EPDK'dan

Üretim lisansını devralarak, Su Kullanım Anlaşması imzalamış. İşin ilginç tarafı, Çevre Bakanlığı, hukuksal süreç devam ederken aynı proje için bu kez "ÇED gerekli" kararı vermiş ve ÇED süreci başlatmış. Başbakan Erdoğan'ın "baba ocağım" dediği Güneysu Vadisi'nde de, daha önce yürütmeyi durdurma kararı alınan iki ayrı proje için bilirkişi heyeti belirlemesi yapılmış.

Osmanlı mutfağı dünya mirası olur mu?

UNESCO'nun Dünya Kültür Mirası Listesi'nin yanı sıra bir de Dünya Gayrimaddi Kültürel Mirası Listesi var. Beş yıldır açıklanan liste giderek genişliyor. En son toplantısını Kenya'da yapan Hükümetlerarası Komite, dünyanın küreselleşme tehdidi altında görülen geleneksel değerlerini korumak için listeye 29 ülkeden 46 unsur ekledi. Bu program sayesinde bir yandan UNESCO somut olmayan kültürel mirasın korunması ve gelecek kuşaklara aktarılmasında deneyim kazanırken, bir yandan da insanlığın soyut kültürel mirasın korunmasında duyarlılık kazanmasının yolunu açıyor. Türkiye'den listeye Kırkpınar Yağlı Güreş Festivali, Alevi-Bektaşi Semahı ile sohbet toplantıları geleneği girdi. Miras kapsamında listeye giren diğer kültürel değerler arasında, Azerbaycan halıları, Moğol dansları, Hırvat dantelleri, İspanyol flamenkosu, Kolombiya'nın marimba algısı var. İlginçtir, bu yıl gastronomi ilk kez listeye dâhil oldu. Fransız mutfağı, geleneksel Meksika yemekleri ile İspanya, Yunanistan, İtalya ve Fas'ı kapsayan Akdeniz yemek kültürü listeye girdi. Yemeğin küreselleşmesiyle mutfak kültürü dünyanın neredeyse her yerinde benzeşmeye başlamış durumda. Demek ki, artık Türkiye'nin farklı kültürlerin mirasını yansıtan Osmanlı mutfağını aday gösterme zamanı çoktan gelmiş.

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Rumlar da Maraş'taki mülkün değerini belirleyecek

Pelin Cengiz 21.11.2010

Kuzey Kıbrıs, dokuz günlük Kurban Bayramı tatilinin hafif gündeminde birkaç kez yer buldu. Geçen hafta KKTC'nin 27'nci kuruluş yıldınm vesilesiyle Kuzey Kıbrıs'a giden Devlet Bakanı Cemil iek, KKTC hükümetinin Türkiye ile birlikte oluşturduğu ekonomik yapılanma programı nedeniyle sendikalar tarafından protesto edildi. Bu tür eylemler yeni değil, KKTC hükümetinin kemer sıkma önlemleri bir süreden beri ülkede protestolara ve grevlere neden oluyor. Protestolardan sonra akıllarda kalan sadece Cemil iek'in Güney Kıbrıslı Rumları kastederek söylediği "Protestocular Güney'dekilere çok benziyor" sözü oldu. Bu sözler, Kuzey'de çok tepki aldı. Kıbrıs'ın muhalif gazetelerinin sayfaları bir haftadır neredeyse sadece bu sözlere odaklanmış durumda. Bu gelişmelerin hemen ardından iki yıldır devam eden çözüm müzakerelerine ivme kazandırmak isteyen Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Ban Ki-moon öncülüğünde KKTC Cumhurbaşkanı Derviş Eroğlu ve Kıbrıs Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Dimitris Hristofyas New York'ta biraraya geldi. lnn Ocak 2011'de tekrar Cenevre'de biraraya gelmesine karar verildi.

Türkiye "Kıbrıs TOKİ" nermişti

Mülkiyet ve toprak meseleleri Kıbrıs'ın en hassas, en karmaşık ve belki de çözülmesi en imkânsız görülen konusu. Bu konuda yakın zamanda Türkiye, TOKİ üzerinden bir çözüm arayışına girdi. Türkiye, Rum ve Türk

mülkleri arasında takas yapılabilmesi için “Kıbrıs TOKİ” kurulmasını önermiş ve maddeler halinde sürecin nasıl işleyebileceğiyle ilgili bir formül ortaya atmıştı.

Bu formüle göre, “Property Development Corporation” yani Gayrimenkul Geliştirme Kurumu kurulacak, yönetim kurulunda Türk ve Rumlar eşit sayıda temsil edilecek, güneyde mülk bırakmış Türkler, hayalet şehir Maraş’ta 1974 öncesi yaşayan ve tazminat ya da iade ile mülkiyet sorununu çözememiş Rumlar tapularını bu şirkete devredecek. Şirket, geliştirme projesi başlatarak tapularını aldığı Rum ve Türk arazileri üzerine inşaatlar yapacak, sorunlu mülkleri takasa uygun hale getirecek. Şirket atıl durumdaki mülkleri kiraya vererek ya da geliştirerek satıp gelecekteki inşaat operasyonların finansmanında kullanacak.

Maraş’ın değerini RICS belirleyecek

Şimdi çözüm arayışına Rumlar da katılmış durumda. Rumlar, Maraş’ın değerini belirlemek üzere bir çalışma başlatmaya hazırlanıyor. Mağusa Bölgesi Ticaret ve Sanayi Odası, Maraş’taki taşınmaz malların bütünlüklü değerinin belirlenmesi için dünya çapında geçerliliği olan toprak değeri belirleme enstitüsü Royal Institution Of Chartered Surveyors (RICS) ile işbirliğine gidecek. Amaç, Maraş’taki taşınmazların bütünlüklü değerinin ve şehrin (kullanım kaybı koşulları göz önünde bulundurularak) yıllardır tecrit altında olmasının gerektirdiği maliyetin kayda geçirilmesi olarak belirtiliyor.

Rum basınında yer alan haberlere göre, bu araştırmanın sonuçları ayrıca müzakereler çerçevesinde de, Mülkiyet ve Toprak fasıllarında kullanılabilecek, ayrıca kullanım kaybına yönelik tazminatlar için KKTC Mal Tazmin Komisyonu’na yönelenlere de faydalı olacağı söyleniyor. Mağusa Bölgesi Tapu Dairesi’nin arşivlerinden bu maliyetin hesaplanmasının mümkün olduğu, ancak arşivlerin 1974’ten beri Kuzey Kıbrıs makamlarının elinde bulunması nedeniyle bunun hesaplanmadığı savunuluyor. Bu hafta salı günü Mağusa Bölgesi Ticaret ve Sanayi Odası ile RICS’in bir toplantı düzenleyerek, araştırmanın start almasını duyuracağı kaydediliyor.

Özince, Kıbrıs Komisyonu kuracak

Kasım başında Çankaya’da yapılan Kıbrıs Zirvesi’nde de bu konuya yönelik önemli kararlar alınmıştı. Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, Kıbrıs’tan Sorumlu Devlet Bakanı Cemil Çiçek, Başmüzakereci Egemen Bağış ve KKTC Cumhurbaşkanı Derviş Eroğlu’nun katıldığı ilk oturumun ardından ikinci oturumda, KKTC’li bakanlarla Bankalar Birliği Başkanı ve İş Bankası Genel Müdürü Ersin Özince yer almıştı. Gül, bu toplantının ardından Rum mülkleriyle ilgili takas, tazminat ve iade yöntemleriyle çözüm bulan ve AİHM’in 5 Mart 2010’da yasal hale getirdiği Mal Tazmin Komisyonu’nun büyük mücadeleler sonucunda elde edilmiş bir kazanım olduğunu kaydetmişti. Ardından da, Gül, Ersin Özince’ye Bankalar Birliği Başkanı olarak özel bir Kıbrıs Komisyonu kurması konusunda talimat verdi. Zirvede, Mal Tazmin Komisyonu’nun uluslararası hukukta aklanmış mülkiyetin, Bankalar Birliği desteğiyle kurulacak komisyon aracılığıyla kredilendirilmesi ve uluslararası düzeyde değerlendirilmesi kararı alınmıştı. 1974 Kıbrıs Harekâtı’nın ardından ikiye bölünen 3355 kilometrekarelik Ada’nın yaklaşık yüzde 80’i, bu tarihten önce Rumlara aitti. AİHM’in tavsiyesiyle 2005’te kurulan Mal Tazmin Komisyonu, 1974 öncesinde Rumların KKTC’de bıraktığı mülklerle ilgili takas, iade ve tazminat esaslarına dayanarak kararlar üretiyor. AİHM’in 5 Mart 2010’da yasallaştırarak Türkiye’nin bir iç hukuk yolu olarak kabul ettiği Komisyon’a bugüne kadar 739 Rum başvurdu, başvuruların 131’i sonuçlandırıldı.

Görünen o ki, çözüm için herkes fikir üretiyor, birtakım çalışmalar yapıyor. Gelecek dönemde Kıbrıs’ın kaderini farklı yönde değiştirecek bir Maraş ağırlıklı ara çözüm arayışının olduğu sinyalleri geliyor.

Başörtüsü üzerine siyasetin toplumda karşılığı yok

Pelin Cengiz 25.11.2010

TİKAD (Türkiye İş Kadınları Derneği) Türkiye'nin siyasi zemindeki kırmızıçizgilerinden biri olan başörtüsüyle ilgili bir kamuoyu araştırması yaptı. Araştırmanın amacı, başörtüsü meselesinin çözümü için toplumsal uzlaşının olup olmadığını ortaya koymaktı. Siyaset arenasında başörtüsü üzerinden laik-modernler ve dindar ya da gelenekçiler arasında bir iktidar mücadelesi var. Ancak, bu araştırmaya göre siyasal alandaki bu tartışmanın toplum katında karşılığı yok. Yani, toplum başörtülü kadınları ötekileştirmemiş. Bu tesbit toplumsal barış açısından değerli. Ancak iş, eğitim ve çalışma hayatına gelince durum değişiyor. Başörtülü kadınlar ekonomik hayatta rol almak isteyince, yasak duvarına çarpıyor ve haksızlığa uğradıklarını düşünüyor. Yasaklananın kendisinin değil, inançları olduğunu ifade ediyor.

Kadının işgücüne katılımını sınırlıyor

Türkiye, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler arasında kadının işgücüne katılımı bakımından yüzde 26 ile en alt sıralarda yer alıyor. Kabul edilemez ölçüde düşük olan bu rakamın AB ortalaması ise yüzde 64 seviyesinde. Araştırma, iş hayatında başörtüsünün serbest olması halinde kadının işgücüne katılım oranının da artacağını ortaya koyuyor.

Araştırma, başörtüsü sorununun ve bunun iş hayatına yansımalarıyla ilgili 26 ilde 3052 kişiyle yapılmış. Başını örten ve başı açık kadınların yanı sıra eşinin başı örtülü ve eşinin başı açık erkeklere de sorular yöneltilmiş. Araştırmaya göre, kadınların yüzde 93'ü başörtüsünü inancı gereği takıyor, bunu bir dinî simge olarak takanların oranı sadece binde bir. Başörtüsü takanların yüzde 77'si buna kendi isteğiyle karar vermiş, "başörtüsünü taktığınız zamana geri dönseniz yine takar mısınız" sorusuna yüzde 96'sı evet demiş. Dolayısıyla, bu herkesin görmesi gereken bir gerçek, moda ya da trend değil.

Erkekler esnek düşünüyor

Araştırmayı gerçekleştiren ekipten Prof. Dr. İhsan Dağı'nın anlatımlarına göre, başörtüsü takanların yüzde 23'ü bu durumun kendilerini kısıtladığını düşünüyor. Bu oran, eğitim ve ekonomik seviye yükseldikçe yüzde 50-60'lar seviyesine çıkıyor. Yani kentli, eğitilmiş, orta ve üst gelir sahibi ve mesleği olan kadınlar en çok kısıtlanmış ve haksızlığa uğramış olanlar. Başörtüsüyle mesleğini ya da eğitim alması tercih etmek durumunda kalanlar. Toplumda üniversitelere giremeyen kızların sorunu olarak algılanan durum, başörtülü kadınların istihdama yeterince dâhil edilememesi olarak da karşımıza çıkıyor. Başörtülü kadınların yüzde 87'si iş hayatına girmek ve çalışmak istiyor. Buna erkeklerin de desteği var. Başörtülülerin eşlerinin yüzde 53'ü "eşimin başını açarak çalışmasına izin veririm" diyor. "Eğitim almasına izin veririm" yüzde 60'lara kadar çıkıyor. Başı açık kadınların büyük çoğunluğu başörtüsü nedeniyle kadınların eğitiminin yarım kalmasına üzülüyor. Yüzde 87'si "başörtülülerin kariyer sahibi olmasından rahatsız olmam" diyor, hemcinslerinin iş hayatında olmasını istiyor.

Özel sektörde türban yasağı

Toplumun geneli özel sektörde başörtüsü yasağını doğru bulmuyor. Yüzde 92'si özel sektörde başörtülülerin çalışmasından rahatsız olmayacağını söylerken, "kamu kurumlarında başörtülü kadınlar başını örtebilir" diyenlerin oranı yüzde 77. Yüzde 72 oranında katılımcı ise, bu yasakların kalkması halinde iş hayatında kadın istihdamının artacağını belirtiyor. Yüzde 78 üniversitelerde başörtüsü serbest olmalı derken, yüzde 62'si üniversitede başörtüsü serbestîsinin bir yasayla güvence altına alınması gerektiğini düşünüyor. Araştırma, birlikte yaşama iradesini ortaya koyuyor. Önemli olan siyasetin samimiyetsiz tartışmaları bırakıp bunun önünü açabilmesi ve yapılması gereken başörtülüler eğitim ve çalışma hakkına nasıl sahip olacak buna çözüm bulmaları.

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kıbrıslı işadamlarının en büyük rakibi Türk işadamı

Pelin Cengiz 28.11.2010

Kıbrıs'ta çözüm için artık sabırlar tükeniyor, ya çözüm olacak ya da ilelebet bir çözümsüzlük hali. BM'nin kolaylaştırıcılığında yapılan şimdiki görüşmeler için de "son fırsat" deniyor. KKTC Cumhurbaşkanı Derviş Eroğlu ve Kıbrıs Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Dimitris Hristofyas ile geçtiğimiz günlerde New York'ta biraraya gelen BM Genel Sekreteri Ban Ki-moon, son duruma ilişkin raporunu yayımladı. 30 kasımda BM Güvenlik Konseyi'ne sunacağı raporunda Ban Ki-moon, iki yılı aşkın süredir yılan hikâyesine dönen müzakere sürecinde bir uzlaşma sağlanamaması halinde, müzakerelerin ölümcül şekilde başarısız olması yönünde ciddi risk bulunduğu uyarısı yaptı.

Bu açıklama, BM'nin çözüm için somut adımlar beklediğine yönelik önemli bir işaret olarak değerlendirilebilir. Taraflar için 2011'in ocak ayında yine BM ile birlikte yapılacak Cenevre görüşmesi kritik, önemli bir dönüm noktası olacak.

Bu uyarının hemen ardından bir açıklama yapan Almanya Başbakanı Angela Merkel, Kıbrıs sorunu nedeniyle 2011'de Türkiye'nin AB ile müzakerelerde zor bir döneme gireceğini belirterek, arabuluculuk önerdi. Bu amaçla Merkel, yılbaşında Güney Kıbrıs'a gitmeyi planlıyor. Görünen o ki, Avrupa da artık Kıbrıs meselesindeki çözümsüzlüğün kimseye fayda getirmediğinin farkında...

Bir cepten alıp diğer cebe koymak

Siyasi cephede durum böyleyken, Kuzey Kıbrıs'ta ekonomik alandaki gidişat hiç parlak değil. İronik olan Türkiye ekonomisinin rekorlar kırdığı bir dönemde Kuzey Kıbrıs'ın bu halde olması. Türkiye'nin Ada'ya yılda 600 milyon dolar seviyesinde kaynak aktardığı biliniyor. Kuzey Kıbrıs'ta bütçe dengelerinin bozulmuş olmasından dolayı bir dizi kemer sıkma önlemi alınıyor. İzolasyonlar nedeniyle ekonomik krizden çok etkilenmediği söylenen Kuzey Kıbrıs, son dönemde aslında en çok Türkiye ile rekabet ediyor. Anlatılanlara göre, en büyük rakip Türk işadamları olunca, ekonomik daralma da daha fazla hissedilir olmuş.

Yol, elektrik santrali gibi altyapı ihaleleri Türkiye’de açılıyor, Kıbrıslı işadamları bu ihalelere giremiyor, ihale şartnameleri Kıbrıslı şirketlerin ihaleye girmesine olanak sağlamıyor. İhaleye başvuru tarihleri sürekli değiştiriliyor ya da ertelemeler oluyor. Türkiye’den işadamlarının Kıbrıs’ta kurduğu şirketler ihalelere giriyor.

Kıbrıslı işadamlarına “daha rekabetçi fiyat verin” deniyor veya kendilerinde daha fazla deneyim aranıyor. Ancak, yerli işadamlarına fırsat eşitliği sunulmadığı için geri planda kalıyorlar ve rekabetçi fiyat vermekte zorlanıyorlar.

Türkiye’den yatırım gelse bile, ekonomiye çok fazla ivme kazandıran bir yönü yok, çünkü ekipman, eleman gibi gereksinimlerin hepsi Türkiye’den getiriliyor. Kıbrıs’taki araziler Türk işadamlarına projesi bile sunulmadan tahsis edilirken, yatırım taahhüdünü yerine getirmeyenlere ise ciddi bir yaptırım uygulanmıyor.

Havayolu meselesinde belirsizlik sürüyor

Kuzey Kıbrıs bu yıl turizmde de beklediğini bulamadı, hatta Kurban Bayramı döneminde otellerin doluluk oranı yüzde 40’lar seviyesinde kaldı. Ada’nın lokomotif sektörlerinden biri olmasına rağmen, hâlâ turizmde planlı, programlı bir politika uygulanmıyor. Diğer bir sorun da daha önce seyahat şirketleri için fiyat politikası belirleyemeyen iflas eden/ettirilen Kıbrıs Türk Hava Yolları’nın artık olmayışı. Bu nedenle bilet fiyatlarında kontrolsüz bir artış var. KKTC Başbakanı İrsen Küçük, Mart 2011’de bir Kuzey Kıbrıs Türk Hava Yolları kurulacağını açıklamıştı. Şirketin bir kısmı özel sektöre açılacak, devletin payı da yüzde 51’in altında tutulacaktı. Ancak, turizmciler bu şirketten pek ümitli değil, hatta bu şirketin kurulabileceğine bile inanmıyor. Bu arada, Türkiye’ye Avrupa’dan en fazla turist getiren Onur Air ve Sky Havayolları pazara girmek için başvurularına olumlu yanıt almayı bekliyor.

Kontrolsüz nüfus artışının dezavantajları

Öte yandan, Ada’da kontrolsüz bir nüfus artışı var. Bu da en büyük ekonomik ve sosyal sorun olarak ortaya çıkıyor. Kuzey Kıbrıs’ın nüfusu çeşitli hesaplamalara göre 500-550 bin civarında, bunun sadece 170 bini Kıbrıslı Türk. Bu durum başta eğitim ve sağlık olmak üzere, temel hizmetlerin verilmesinde büyük zorluk yaratıyor. Mevcut hizmet kapasitesi artmazken, hizmet alan sayısında büyük bir artış yaşanıyor. Bu nedenle Kıbrıslı Türkler sağlık hizmetini giderek artan şekilde Güney Kıbrıs’tan alıyor, çocuklarını oradaki okullara gönderiyor.

İşsizlik tüm dünyada olduğu gibi burada da büyük sorun teşkil ediyor, işsiz sayısı 15 bin civarında. Şu anda Güney Kıbrıs’tan işsizlik ödeneği alan Kıbrıslı Türk sayısı bu yılın ilk sekiz aylık rakamlarına göre 500 civarında. New York’ta yapılan üçlü zirve öncesinde Rum tarafı, KKTC’de bir nüfus sayımı yapılmasını talep etmişti. Ada’da çalışma hayatının yeniden düzenlenmesi bakımından nüfus sayımının yapılması elzem.

Yol ayrımının bu kadar keskinleştiği bir dönemde, Kıbrıs’a iyi şanslar dilemekten başka bir şey elden gelmiyor. Ya toprağın bir bölümü iade edilerek, Rumlarla siyasi eşitliğe dayalı bir gelecek kurulacak, ya da Türkiye’nin Kıbrıs’a reva gördüğü 82’nci vilayet uygulaması devam edecek

pelincengiz@hotmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Antalya’ya direkt uçuş azlığı turist kaybettiriyor

Pelin Cengiz 05.12.2010

Krizin turizme etkilerinin tartışılmaya devam ettiği bir dönemde, Türkiye’de turizmin önemli merkezlerinden biri olan Antalya 2010 yılını iyi geçirdi. Turizmcilere göre, özellikle markalı turizm tesisleri çok iyi bir sezon geçirdi, Türkiye’nin fiyatta hak ettiği yerde olmasıyla, hem Türkiye’nin değerini arttırdılar hem de marka değerlerini yükselttiler. Şüphesiz, bu gelişmede havaların etkisi büyük. Daha önceleri üç ay olarak bilinen yüksek sezon havaların sıcak gitmesiyle birlikte dört beş aya çıktı. Sezon uzayınca verilen fiyatlar da ona yüksek seyrediyor.

Bu yıl Türkiye turizmde rakiplerini de epeyce kıskandırmış. İngiliz Poundu ile avro yıl içinde bir dönem neredeyse eşitlenince, İngiltere’den gelen turist sayısında patlama yaşanmış. Daha önce 200-250 binlerde seyreden Antalya’ya gelen İngiliz turist sayısı bu yıl 400-450 bin civarında olmuş. Genel olarak bakarsak, bu yıl Türkiye’ye gelen turist sayısı beklentisi 26,5-27 milyon civarında. Bu rakam geçen yıl 24 milyon olarak gerçekleşmişti. Bu yıl Türkiye’ye gelen turistin 10 milyonu Antalya’ya gelmiş. 2011’de bu rakamın 11-12 milyona ulaşması bekleniyor. Türkiye genelinde turist sayısı artışı yüzde 6 iken Antalya’da artış yüzde 16. Türkiye’yi en çok ziyaret edenler sıralamasında ilk üçte İngilizler, Ruslar ve Almanlar var.

Artış gelirlere yansımıyor

Turist sayısındaki rakamlar iyi ancak bu gelirlere aynı oranda yansımıyor. Bu yıl hedef olarak konan 30 milyar dolarlık turizm gelirin e ulaşamayacak, tahminler 22,5 milyar dolarda kalacak şeklinde. Geçen yıl turistin kişi başına harcaması 700 dolarken bu rakam bu yıl 560 dolara düşmüş. Oysa, Türkler yurtdışında kişi başına 1200-1300 dolar harcıyor. Cornelia Diamond Genel Müdürü Zafer Alkaya ve Cornelia De Luxe Resort Genel Müdürü Hakan Duran, bu kriz ortamında aslında Türkiye’yi son yıllarda çokça tartışılan all inclusive (her şey dâhil) sisteminin kurtardığını söylüyor. Türkiye’nin kişi sayısındaki artış bu sayede gerçekleşirken, bu uygulamayı bırakan İspanya, Yunanistan gibi rakiplerin kaybı olmuş.

Yunanistan’a Avrupa’dan manevi destek

Öte yandan, Türkiye’nin en büyük rakiplerinden Yunanistan’a ise Avrupa ülkelerinden pozitif ayrımcılık var. Geçenlerde Londra’da yapılan ve turizmin Oscarları olarak nitelendirilen World Travel Awards’te bu yıl önemli ödüllerin çoğu motivasyon olsun diye Yunanistan’a verilmiş. Bu arada, Cornelia De Luxe Resort ve Cornelia Diamond Golf Resort&Spa Londra’dan toplam beş ödülle dönmüş.

Talep var uçak yok

Öte yandan, Avrupa’dan Antalya’ya yapılan direkt uçuş sayısındaki yetersizlik Türkiye’ye turist kaybettiriyor. Fransa, İngiltere, Almanya gibi merkezlerden Antalya’ya direkt uçuşların olmayışı özellikle golf turizmi için Türkiye’yi tercih etmek isteyenlerin kararlarını olumsuz etkiliyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Chiple SIM kartı birleştirip kredi kartı yarattılar

Mobil internet yeteneğine sahip cihazların satışı arttıkça, farklı alanlarda pek çok uygulama mobil ortama taşınıyor. Şirketler, yaşamın pek çok unsurunu mobil ortama nasıl taşıyabiliriz ve bunları nasıl birleştirebiliriz üzerine kafa yoruyor. Bunun en gelişkin örneklerini de bankacılık ve mobil ödeme alanında görüyoruz. Pilot çalışması tamamlanan ve ticari anlamda kullanımına başlanan bu uygulamaların bir ilki de Türkiye’den geldi. Avea ve Garanti Bankası işbirliğiyle MasterCard ve Gemalto desteğiyle başlatılan BonusluAvea uygulamasının lansmanı Paris’te düzenlenen Uluslararası Kart Teknolojileri ve Uygulamaları Fuarı Cartes 2010’da yapıldı. Böylece, kısa mesafedeki cihazların birbirleriyle iletişim kurmasını sağlayan NFC (Near Field Communication-Yakın Alan İletişimi) teknolojisinin ilk ticari ve telefon bağımsız kredi kartı uygulaması Türkiye’de start almış oldu.

Garanti Ödeme Sistemleri CEO’su Mehmet Sezgin ve Avea CEO’su Erkan Akdemir ile Paris’te yaptığımız sohbet toplantısında, mayıs ayında duyurusu yapılan uygulama üzerinde bir yıldır çalışıldığını öğreniyoruz. Chip ve SIM kartı biraraya getiren bu ürünün piyasaya sunulabilmesi beş altı ay gibi bir süreyi bulmuş. Ürünün avantajı özetle şöyle: Bonuslu Avea’yı kullanmak için öncelikle Avea SIM kartlarının NFC SIM kartları ile değiştirilmesi gerekiyor. Garanti Bankası müşterisi olmayanlar için kişi adına otomatik olarak bir ön ödemeli kart tanımlanıyor. Kartta bulunan bakiye ile yapılan alışverişlerden bonus kazanılıyor. MasterCard ve PayPass logolu Türkiye’de 40 bin, dünyada 265 bin temassız POS terminalinde telefon yaklaştırılarak kullanılacak. Tek seferde 35 TL’ye kadar olan ödemeler şifresiz ve imzasız olarak yapılacak.

Turkcell ile akış yollarımız farklı

Mehmet Sezgin, chip ve SIM kart içine bir anlamda bankacılığın yerleştirildiği bu uygulamaların arkasının geleceğini söylüyor. Bunu, diğer operatörlere de cesaret vermesi açısından önemli bir adım olarak nitelendiriyor. Diğer banka ve operatörlere de açılacak bir yazılım altyapısı geliştirilmiş, ancak diğer operatörlerle herhangi bir çalışma şimdilik yok. Sezgin’e göre, diğer operatörlerle benzer bir çalışma yapma konusu, onların ödeme sistemlerine bakış açısıyla paralel. Sezgin, “Şu anda yaptığımız projenin akış yollarının, Turkcell’in projelerinin akış yollarından çok farklı. Er ya da geç bir noktada buluşacağız diye umuyorum. Vodafone ise çok farklı bir geçmişten ve teknik yapıdan geldiği için henüz bu konulara detaylı bakabildiğini düşünmüyorum. Bu konulara odaklandıklarında onlarla da görüşürüz” diyor.

Garanti Bankası daha önce bu uygulamaya Turkcell ile başlamış ancak devamı gelmemiş. Garanti tarafında bu iş için 20 kişilik bir ekip çalışmış ve beş altı milyon dolar gibi bir para yatırılmış, Avea Genel Müdürü Erkan Akdemir, aynı miktarlarda bir yatırımın da Avea tarafında yapıldığını, bunun sadece bir başlangıç olduğunu, güvenlik kartı, personel giriş çıkış kartı gibi uygulamalar için bu ürünü kullanmayı düşündüklerini söylüyor.

İspanyol ortak isterse onunla da çalışılacak

Türkiye’de hiçbir banka aktif büyüklükte ilk 100’e giremezken, kredi kartı cirosunda 40 milyar lira ile 34’üncü büyük banka olan Garanti’nin geliştirdiği ürünlerin dünyada da izlendiğini ifade eden Sezgin, genel durumu şöyle tarif ediyor: “Dünyada başka bankaların da benzer çalışmalara başlaması NFC yetenekli telefonların üretimini teşvik edecek. Önce sticker vardı. Garanti sticker kullanımına dört yıl önce başladı. Bank of America, sticker duyurusunu daha geçen hafta yaptı. Şimdi antenli SIM kart yapıyoruz. ‘Ey üreticiler siz ayağınızı biraz daha sürerseniz, sizi by-pass edecek çözümler buluyoruz’ demeye çalışıyoruz.”

Hedef 2011'de 100 bin kişinin Bonuslu Avea'yı kullanıyor olması. Garanti, yeni İspanyol ortakları BBVA'ın ilgilenmesi halinde onlarla da çalışacak. Garanti'nin faaliyet gösterdiği Romanya'da bonus kredi ve banka kartı sayısı 2010 sonunda 200 bine ulaşacak, geliştirilen tüm teknolojilerin oraya da taşınması sözkonusu. Zorlamak istedikleri alan ise, Blackberry, iPhone ve Nokia'nın bir iki yıl içinde NFC yetenekli telefonlar üretmesi.

pelincengiz@hotmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Ya Dünya Ana ölecek ya da kapitalizm'

Pelin Cengiz 12.12.2010

 'Ya Dünya Ana ölecek ya da kapitalizm' İngiltere'nin Enerji ve İklimden Sorumlu Devlet Bakanı Chris Huhne, "Bıçak sırtı bir durumdayız, iyi bir sonuç da çıkabilir, araba kazası da olabilir" diyor Cancun'daki iklim zirvesiyle ilgili olarak. Bolivya'nın solcu Devlet Başkanı Evo Morales ise, "Dünya Ana" olarak adlandırılan Dünya'yı korumak için gelişmiş ülkelerin seragazı salımlarını ciddi oranda azaltmaları gerektiğini söylüyor. Morales, "Artık yılda 300 bin insan kuraklık, sel baskını, çölleşme, fırtına ve yükselen deniz suyu seviyesi dolayısıyla ölüyor" derken bu ölümleri kapitalizmin sebep olduğu soykırım olarak niteliyor: "Ya Dünya Ana ölecek ya da kapitalizm." Bolivya, başka ülkelerin taleplerinden daha radikal bir talepte bulunuyor ve gelişmiş ülkelerin seragazı salımı seviyelerinin 2017'de 1990'lardaki seviyelere çekilmesini istiyor. İklim değişikliğinin kapitalizmin yarattığı krizlerden biri olduğunu söyleyen Morales, kapitalizme karşı çıkılmadıkça hiçbir küresel sorunun çözülemediğini belirtiyor. Morales, haksız sayılmaz...

Çevre ve WikiLeaks

Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin iklim değişikliği konusunda sorumluluk alma noktasında elini taşını altına koyması amacıyla Cancun'da iki haftadır süren Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi 16. Taraflar Konferansı, WikiLeaks bombardımanı ile aynı tarihe denk gelmesi açısından gerek dünya medyasında gerekse Türkiye gündeminde yeterince yer bulamadı. Ancak, WikiLeaks belgelerinde çevre ve küresel iklim meselelerine ilişkin azımsanmayacak gizler de ortaya çıktı. Örneğin, geçen yıl Kopenhag'da yapılan Küresel Isınma Zirvesi'nde final bildirisine destek için ABD'nin bazı ülkelere maddi yardım teklif ederken bazılarını da tehdit etmiş olması gibi. Ya da iklim değişikliğiyle ilgili yapılan binlerce yazışma ve belgenin şu anki teorilere uymayan bilgilerin gizli tutulduğunu göstermesi gibi.

Umutlar yine başka bahara kaldı

Cancun'daki zirvenin amacı, 2012'de sona erecek Kyoto Protokolü'nün yerini alacak bağlayıcı bir anlaşma için uzlaşma sağlanmasıydı. Ancak, yine ülkeler topu birbirine atarak sorumluluk almaktan kaçıyor. Geçen yıl Kopenhag'da uzlaşma konusunda başarı sağlanamamıştı, ancak Cancun'dan da emisyonların sınırlandırılmasına yönelik kapsamlı ve bağlayıcı bir anlaşma çıkmadı. Meksika'daki zirve kilit konularda uzlaşma ümidiyle açıldı, ancak çeşitli bloklar arasındaki derin görüş ayrılıkları yine gözden kaçmadı. 194 ülkeden delegenin yer aldığı zirvede, küresel sıcaklık artışının 2 derecenin altında tutulabilmesi için küresel karbon emisyonlarının 2050 itibarıyla yarıya indirilmesi tavsiyesi temel alınmıştı. Kopenhag'da, gelişmekte olan ülkelere 2012'ye kadar 30 milyar dolar yardım ve 2020'ye kadar yıllık 100 milyar dolarlık bir fon oluşturulması

sözü verilmişti, bunlar Cancun'da tekrar gündeme getirilerek final metnine sokuldu. Bu bazı ajanslardan uzlaşma haberi olarak geçildi. Buna uzlaşma değil, Kopenhag'dan bir adım öteye ayak sürüme denebilir ancak.

Özellikle gelişmekte olan ekonomiler iklim zirvelerinde hep aynı teraneyi çalıyor, bir nevi kirlenme hakkını savunuyor. Kalkınıyor olmayı bir özür olarak kullanıyorlar. Tabii, dünyayı en çok kirlüten ABD, Çin, Hindistan gibi ülkelerle kıyaslandığında bu ülkelerin atmosfere bıraktığı karbon miktarı çok düşük oranlarda. Ancak, gelişmekte olan ülkelerin bu inatçı tavırları gelişmiş ülkeler için önemli bir koz haline geliyor. Dolayısıyla iklim mücadelesi böylesi bir kısır döngüye kurban oluyor. Beklentiler 2011 sonunda Güney Afrika'da yapılacak zirveye bırakılıyor.

Türkiye iklim müzakerelerinin neresinde

İklim müzakerelerinde Türkiye nerede duruyor diye baktığımızda, Türkiye'nin bu konularda esamisinin bile okunmadığını görüyoruz. Türkiye, bu tartışmalarda aktif olarak yer almıyor, 2005'te yürürlüğe giren Kyoto Protokolü'ne Şubat 2009'da imza atarak anlaşmaya taraf olan en son ülkeler sıralamasında başa güşemişti. 2012'de sona erecek Kyoto Protokolü yerine geçecek anlaşmanın tartışıldığı Kopenhag'daki müzakerelerde Türkiye'den belirli bir ekonomik refah seviyesine erişmeden seragazı emisyonlarını azaltmasının beklenmemesi ve emisyon artış hızında azaltım stratejisi izlenmişti. Aralık 2009'dan bu yana Kopenhag Mutabakatı'na katılan 140 ülke içinde de Türkiye yer almadı.

Bahçeşehir Üniversitesi Ekonomik ve Toplumsal Araştırmalar Merkezi'nin yaptığı çalışma, iklim değişikliğiyle mücadelede Türkiye'nin kaçak güşettiğini ortaya koyuyor. Türkiye'nin iklim değişikliğiyle ilgili ulusal vizyonu, **"iklim değişikliği politikalarını, kalkınma politikalarıyla entegre etmiş, temiz ve yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımını arttırmış iklim değişikliğiyle mücadeleye 'özel şartları' çerçevesinde aktif katılım sağlayan ve yüksek yaşam kalitesiyle refahı vatandaşlarına düşük karbon yoğunluğuyla sunabilen bir ülke olmak"** olarak özetleniyor. Hedefe özel şartlar şerhini koyan Türkiye'nin perspektifleriyle mevcut politikaları da uyumsuz. Türkiye, yenilenebilir enerjideki sahip olduğu büyük potansiyele rağmen gerekli adımları atmıyor.

2008'de enerji talebinin yüzde 92'si fosil yakıtlardan (yüzde 32 doğalgaz, yüzde 30 petrol, yüzde 30 kömür) oluştu. Rüzgârda 48 bin MW olan teknik potansiyelin sadece 1000 MW'ı kullanılıyor. Güneşin payı yüzde 1,5. Yenilenebilir Enerji Kaynakları Teşvik Kanunu ise henüz Meclis'ten geçmedi. Türkiye'de yapım ya da planlama aşamasında olan dünyadaki karbondioksitin en büyük sorumlusu ve en kirli fosil yakıt olan kömürle çalışacak 47 yeni kömürlü termik santral var. Uluslararası müzakerelerde bağlayıcı kararlar çıkmadığı sürece Türkiye özel koşullarını bahane ederek iklim değişikliğine karşı etkin bir mücadele vermekten kaçınacak gibi görünüyor. Fosil yakıtlara dayalı bir enerji sistemi ve doğal kaynakların özensiz kullanımına dayalı bir model gelecekte iklim değişikliğine uyumun maliyetini de yükseltecek.

Ne diyordu özgürlük mücadelesi veren Şilililer: El pueblo unido, jamas sera vencido –Birleşmiş halklar asla yenilmeyecek. Sosyalist akım, bu şarkıyı kapitalizm altında ezilenlerin simgesi olarak görmüştü. Şimdi, Bolivya'dan Toprak Ana'nın haklarını koruyacak yeni bir sosyalizm çağrısı yapılıyor. Allah herkese Bolivya'daki gibi iklim mücadelesine sağduyulu siyasetçiler versin.

pelincengiz@hotmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Türkiye’de silahlı ordular var

Pelin Cengiz 16.12.2010

“İnsanların kullanabileceği, çiftçilerin işlerinde yararlanabileceği bir makine keşfetmiş olmayı tercih ederdim, bu bir çim biçme makinesi bile olabilirdi.” Bu sözler dünyanın en popüler öldürme makinelerinden birinin mucidi Mihail Kalaşnikov’a ait, ancak pişmanlık için çok geç. Ülkelerin silah depolarında bu silahlardan artık milyonlarca var. Hükümet, toplumda giderek artan şiddeti, bireysel silahlanmayı zorlaştırarak azaltacağı yerde cinneti körükleyecek girişimlerde bulunuyor.

Bölgesinde dayanışmanın, barışın ve komşularla sıfır sorun politikasının mimarı hükümete birden bire ne oldu? Silah taşıma kriterlerini yeniden düzenlemeyi hedefleyen Bireysel Silahlanma Yasa Tasarısı, TBMM’deki alt komisyonun üçüncü kez toplanması talebiyle tekrar gündeme geldi. Ancak, gerek kamuoyundan gerek TBMM’den gelen tepkiler üzerine hükümet geri adım attı. Demokratikleşme yasalarını nasıl seçimden sonraya bıraktıysa, içinden tepki çeken maddelerin ayıklanacağı sözüyle bireysel silahlanma yasasını da öteledi. Ancak, bu durum rakamların söylediği acı ve kanlı gerçeği değiştirmiyor. Türkiye’nin silah harcamalarına şöyle bir göz atarsak: SIPRI (Stokholm Barış Enstitüsü) rakamlarına göre, Türkiye 2008’de silahlanmaya 16 milyar dolar harcarken, 2009’da 19 milyar dolar harcamış. www.visionofhumanity.org’da yayınlanan Küresel Barış Endeksi’nde Türkiye, 149 ülke arasında 126’ncı. Afganistan, Irak, Sudan ve Somali gibi şiddetin en fazla yaşandığı ülkelerle aynı kategoride.

Silahlı her 10 cinayetten biri trafikte

Bireysel silahlanma şiddeti arttırıyor, korkuyu yükseltiyor, beraberinde ölümü getiriyor, tüm bunlar daha çok silahlanmaya yol açıyor. Bireysel silah kullananların çoğu erkekler, onların kurbanı da yine 14-44 yaş arası erkekler. Kabaca, her üç erkekten birinde ateşli silah var. Türkiye’de her yıl 4000, her gün sekiz kişi bireysel silahlar yüzünden ölüyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yunanistan’a ya IMF reçetesi ya da yeşil ekonomi

Pelin Cengiz 19.12.2010

Yunan milli istatistik kurumunun rakamlar üzerinde kalem oynatarak Avrupa istatistik kurumu Eurostat’ı yanılttığıın ortaya çıkıp Yunan ekonomisinin geri dönülmez bir krize saplanmasının üzerinden tam bir yıl geçti. Geçen hafta hükümetin ekonomide aldığı tedbir politikaları yedinci kez genel grevle protesto edildi. Hükümet, IMF ve Avrupa Birliği’nin Yunan ekonomisini kurtarmak için sağladığı kredinin devamının gelebilmesi için kamu harcamalarında kesintiye gitmenin şart olduğunu vurguluyor. Bu durumu sendikalar kabullenmekte zorlanıyor ve buna isyan ediyor. Ancak, bundan kaçış yok zira IMF ve AB, son kredi dilimini kemer sıkma önlemlerinden oluşan reform paketinin parlamentodan geçirilmesi kaydıyla vermişti. Aldığı 143 milyar dolarlık krediye rağmen Yunanistan için ufukta ekonomik açıdan pek parlak bir gelecek yok. Yunanistan’ın bu verimsiz ve sorunlu ekonomisiyle Avro Bölgesi’nde kalıp kalmayacağı tartışılarsun, Yunan

halkının kabul etmesi gereken gerçekler var. Onların başında da artık daha çok üreterek daha az harcamaları şartı geliyor.

Yeşil ekonomi krize çare olabilir mi?

İşte bu noktada Yunanistan'ın geleceğinin ya IMF'nin dayattığı politikalarda ya da yeşil ekonomiyi tercih etmekte olduğunu söyleyen biri var. Son bir yıldır krizle yatıp krizle kalkan Yunanistan'ın Avrupa Parlamentosu Milletvekili Michalis Tremopoulos, krizi bahane eden Yunan hükümetinin IMF baskısıyla demiryolu yapımını durdurduğunu, ancak Avrupa'nın otoyol yoğunluğu en yüksek ülkesi olmasına rağmen otoyol inşaatlarının devam ettiğini dile getirirken, AB ve IMF'nin ülkeye dayattığı politikaların ekolojik yıkımı daha da arttırdığını, tek anlamlı çözümün yeşil ekonomi politikalarını hayata geçirmek olduğunu vurguluyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Rum Kesimi'nin Corendon'a yoğun markajı

Pelin Cengiz 22.12.2010

Geçen hafta IATA (International Air Transport Association-Uluslararası Hava Taşımacılığı Birliği) Başkanı Giovanni Bisignani, Avrupalı havayolu şirketlerinin çok kötü bir performans ortaya koyduğunu söyleyerek, üçüncü çeyrekteki çabalar sayesinde net zarardan kâra dönebildiklerine dikkat çekmişti. Küresel kriz, yavaş ekonomik büyüme, artan vergiler, hükümetlerin aldığı kemer sıkma tedbirleri Avrupa çapında havayolu şirketlerini baskı altında tutmaya devam edecek gibi görünüyor. Buna son zamanlarda Avrupa'da hüküm süren olumsuz kış şartları da eklendi, son bir hafta yüzlerce uçuş iptal edildi. Ancak, Avrupa genelindeki tüm bu olumsuzluklardan etkilenmeyenler de var. Corendon Havayolları, 2011'de Corendon Dutch Airlines adıyla ikinci bir havayolu şirketi kurmaya hazırlanıyor.

Türkiye yolcu taşımada pazar lideri

Geçen haftasonu son 15 yılın en yoğun kışını yaşayan ve yoğun kar altındaki Amsterdam'daki merkezlerini ziyaret ettiğimiz Corendon, 10 yıl önce Atılay Uslu ve Yıldırım Karaer tarafından kurulmuş. Corendon, tur operatörlüğü, havayolu, incoming ve otel işletmeciliği operasyonlarının hepsini birlikte yürütüyor. Hollanda'dan Türkiye'ye en çok turist getiren şirket olan Corendon, Hollanda'da tanıtıma 15 milyon avro, Belçika'da ise üç milyon avro harcıyor. Yaklaşık 17 milyon nüfusa sahip ülkenin havalimanlarında yılda nüfusun hemen hemen üç katı yani 45 milyonluk trafik var. Hollanda'dan Türkiye'ye en fazla yolcu taşıyan havayolu şirketi konumundaki Corendon, 2005'ten bu yana yüzde 25 olan pazar payını bu yıl yüzde 40'a çıkarmış.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yalçıntaş'a İTO'dan 'ciao bella'lı karşılama

Pelin Cengiz 24.12.2010

Rüşvet suçlaması nedeniyle 40 gün cezaevinde kalan İTO (İstanbul Ticaret Odası) Başkanı Murat Yalçıntaş, tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakılmasının ardından ilk kez İTO Meclis Toplantısı'na katıldı. Yalçıntaş onuruna düzenlenen yemekte, Yalçıntaş'ın İTO Başkanı olarak yaptığı icraatları anlatan bir slayt gösterisi, faşizm karşıtlarının, sosyalist ve devrimci grupların marşı *ciao bella* eşliğinde gösterildi. İTO Başkanı Yalçıntaş, "Sizlerden 40 günlük bir ayrılık yaşadım. Vaki olanda mutlaka bir hayır vardır. Türk iş camiası olarak, İstanbul iş camiası olarak çok düzgün bir sınav verdiğimizize inanıyorum. Adalet de en kısa zamanda tecelli edecektir" diyerek, bu süreçte verdikleri destek için Meclis üyelerine teşekkür etti. İTO Meclis Başkanı İbrahim Çağlar ise, Namık Kemal'in *Hürriyet Kasidesi*'nden alıntı yaparak, "Yere düşmekle cevher sakıt olmaz, kadri kıymetten düşmez" dedi. Çağlar, Yalçıntaş'ın Sincan Cezaevi'nde geçirdiği günleri Hz. Yusuf'un haksız yere tutsak edilmesine benzeterek, "Son birkaç ayımızı malum biraz sıkıntılı geçirdik. Başkanımız Murat Yalçıntaş ve Meclis Üyesi Ali Kopuz bir süre bizden ayrı kaldı. Sebebi biliyorsunuz. Yusufiye Medresesi'nde biraz istirahat ettiler" şeklinde ifade etti. Çağlar, İTO Meclis Başkanlık Divanı ile birlikte Murat Yalçıntaş ile Ali Kopuz'a çiçek armağan ederken, Meclis toplantılarıyla ilgili yeni bir karar aldı. Meclis gündemini bundan sonra basılı göndermeyeceklerini belirten Çağlar, "Yönetim Kurulu küçük bilgisayarlar hazırladı. Daha rahat çalışalım diye Meclis üyelerine bilgisayar hediye edilecek" dedi.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Tamamen duygusal' ilişkileri düzenleyen yönetmeliğe ne oldu

Pelin Cengiz 26.12.2010

Dünyanın gelişmiş ülkeleri ilaç firmaları ile doktorlar arasındaki ilişkileri yeniden düzenlemek yönünde son zamanlarda yoğun çaba harcıyor. İlaç sanayii ile doktorlar arasındaki çalışma kuralları yeniden tanımlanırken, doktorların herhangi bir ilacı reçeteye yazması, tavsiye etmesi veya almaya yönlendirmesi kesin kurallara bağlanıyor. Amaç, doktorlara hediye verilmesini, yemek ve seyahat harcamalarının karşılanmasını sona erdirmek, şeffaflık getirmek ve ilaç sektörünün doktorların ilaç seçme kararını etkilememesini sağlamak.

Yasaklama yetmez takip de gerekli

Bunun en son örneğini geçen hafta ABD'den gelen haberlerde gördük. ABD, şu sıralarda tanıtım adı altında ilaç firmalarından para alan doktorları sıkı takibe almış durumda. Amerika İlaç Araştırma ve Üreticileri Derneği'nin (The Pharmaceutical Research and Manufacturers of America) yeni tüzüğüne göre, ilaç firmalarının doktor ve sağlık kuruluşu çalışanlarına firma ismi yazılı kalem, defter, saat, çakmak, anahtarlık gibi eğitim amaçlı olmayan promosyon ürünlerinin verilmesini yasakladı. Şeffaflık adına ABD'li Cleveland, bünyesinde çalışan 1800 kişinin ilaç firmalarıyla olan finansal ilişkilerini internet sitesinde sürekli olarak açıklayacağını duyurdu. Stanford Üniversitesi ilaç temsilcilerini 2006'da binalarına sokmama kararı almış. Ayrıca, aynı üniversite doktorlarının ilaç firmaları için ücretli tanıtıcı sunum ve konferans vermeleri de yasak. Ancak, yasaklamaların ötesinde iyi bir takip mekanizması da kurmak gerekiyor. Zira üniversitelerin doktorları izleme noktasında eksik kaldığı, bu kuralları çiğneyen yüzlerce doktor olduğu ve 100 binlerce dolar kazanç sağladığı

biliniyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Hariri'den Levant Dörtlüsü'ne 1 milyon dolar

Pelin Cengiz 30.12.2010

Türkiye, bölgesindeki etkinliği arttırmak amacıyla son dönemde Ortadoğu bölgesinde işbirliğine yönelik bir adım atmıştı. Türkiye, Suriye, Lübnan ve Ürdün'e çağrı yaparak, Doğu Akdeniz ülkeleri olarak "Levant Doğu Akdeniz Dörtlüsü Projesi"ni ortaya koyarak, bu ülkeleri ekonomik işbirliğine davet etti. Asean, Mercosur, Nafta, Efta ve Comesa benzeri bu modelle, ileriki dönemde Irak ve Katar gibi diğer bölge ülkeleriyle de ekonomik bir bağ kurarak, ticareti serbestleştirmeyi amaçlıyor.

Malların ve kişilerin bu dört ülke arasında serbest dolaşımını sağlayacak olan Levant Birliği'nin temeli 11 Haziran 2010'da İstanbul'da yapılan bir toplantıyla atılmıştı. Önceki gün yapılan DEİK (Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu) Genel Kurulu'nda gerek DEİK İcra Kurulu Başkanı Rona Yırcalı ve TOBB Başkanı Rifat Hisarcıklioğlu ve gerekse Devlet Bakanı Ali Babacan, konuşmalarında Levant Dörtlüsü'nden bahsetti. Anlaşıyor ki, hem iş dünyası hem de hükümet bu işe büyük önem veriyor. Levant Dörtlüsü, dört ülke arasında ekonomik konularda ortak bir işbirliği platformu olarak hizmet vermek üzere kişilerin de serbest dolaşımını öngören bir çerçevede hayata geçiriliyor. Başbakan Erdoğan'ın "Schengen benzerini biz de yapalım" sözünden hareketle DEİK'in mimarlığını yaptığı Levant Birliği'nde 14 başlık altında 75 proje siyasi, ekonomik ve kültürel olmak üzere üç ana gruba ayrılmış ve her bölüm için de entegrasyon liderliği yapması için çeşitli isimlere teklif götürülmüştü.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Gençler yumurta atmasın, toplum gönüllüsü olsun

Pelin Cengiz 02.01.2011

Bir yıla daha yeni bir başlangıcın, umudun, barışın heyecanını taşıyarak giriyoruz. 2011, umutların kırılmadığı, toplumsal barışa ve huzura biraz daha yaklaştığımız bir yıl olsun. Umut demişken, yılın ilk yazısını aralık ayında yayımlanmış iki araştırmaya ayırmak istiyorum. Zira, ikisi de iş dünyası temsilcilerinin ve siyasilerin her platformda bahsetmekten gurur duyduğu Türkiye'nin genç nüfusu ile ilgili araştırmalar.

Türkiye'de gençlik son dönemde siyasilere attıkları yumurtalarla gündemde. Demokratik ve ekonomik standartlar geliştiği ölçüde gençlerin talepleri karşılanabilir. Onların taleplerine önem vermek, eleştirmeden önce dinlemek, gençliği ötekileştirmemek gerekiyor. Türkiye'nin tüm kesimlerinin taleplerini dikkate alan bir değişim ve dönüşüm sürecinde, gençliğin sesine daha fazla kulak verme gerekliliği yumurta olaylarıyla bir kez daha fark edilmiş oldu.

Daha eşitlikçi ve nitelikli eğitim

Araştırmalardan ilki, medyada da epeyce ses getiren BETAM'ın (Bahçeşehir Üniversitesi Ekonomik ve Toplumsal Araştırmalar Merkezi) PISA (Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı) araştırması ile ilgili değerlendirme notları. OECD, her üç yılda bir üye ülkelerdeki öğrencilerin okuma becerileri ile matematik ve fen okuryazarlığındaki yeterliliklerini ölçüyor. Burada hedef, bilgi amaçlı bir ölçüm yapmak değil, edinilen bilgi ve becerilerin günlük hayatta karşılaşılan zorlukların üstesinden gelmede ne derece kullanılabildiğini anlamak.

Bu açıdan bakıldığında PISA sonuçları, milli eğitim sisteminin performansının da bir ölçütü olarak karşımıza çıkıyor. Araştırma sonuçları, eğitim sisteminin güçlü ve zayıf yanlarını gösterirken, iyileştirmeye yönelik planlama için de gerekli verileri sunmuş oluyor. Türkiye olarak biz bu araştırmada neredeyiz diye bakarsak, 34 OECD ülkesi içinde tüm puan türlerinde 31'inci sıradayız. Detaylarına çok fazla girmeye gerek yok ancak, bu araştırmanın gözler önüne serdiği en önemli gerçeklerden biri, sadece öğrencilerin yeterlilik düzeylerinin düşüklüğü değil, Türk eğitim sisteminin kat etmesi gereken mesafenin kısılmadığı, daha eşitlikçi ve daha nitelikli bir eğitime ihtiyacın devam ettiği gerçeğidir.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Strateji Belgesi tamam, şimdi uygulamayı görelim

Pelin Cengiz 06.01.2011

Türkiye'nin 2011-2014 yıllarını kapsayan, 72 eylem başlığından oluşan, yatay ve sektörel politikalar olmak üzere iki temel üzerine kurulan, bir anlamda ekonominin yol haritası olacak Sanayi Strateji Belgesi, dün Sanayi Bakanı Nihat Ergün tarafından kamuoyu ile paylaşıldı. Kalabalık bir dinleyici grubuna hitap eden Bakan Ergün'ün yanı sıra TOBB (Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği) Başkanı Rifat Hisarcıkıoğlu, TUSİAD (Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği) Başkanı Ümit Boyner, MÜSİAD (Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği) Başkanı Ömer Cihad Vardan, TİM (Türkiye İhracatçıları Meclisi) Başkanı Mehmet Büyükekşi, TUSKON (Türkiye İşadamları ve Sanayiciler Konfederasyonu) Başkanı Rızanur Meral de birer konuşma yaptı.

Belge, Türkiye'nin 2023 için koyduğu hedeflere ulaşmada büyük önem taşıyor. Mayıs 2009'da çalışmalarına başlanan belgenin nihai hali 30 Aralık 2010 tarihinde Ekonomi Koordinasyon Kurulu'na sunulmuş. Belgenin hazırlanması aşamasında dokuz bakanlıktan müsteşarlar, bürokratlar, iş dünyası ve sivil toplum kuruluşları temsilcilerinden oluşan 600 kişilik bir ekip çalışmış. Sonunda da 3000 sayfalık 24 sektörü ilgilendiren Türkiye'yi Avrasya'nın üretim üssü yapma vizyonuna sahip bu belge ortaya çıkmış.

Türkiye, bugüne kadar sanayi ve ekonomi politikalarındaki plansızlığı nedeniyle maalesef pek çok sektörde, pek çok ülkeden geride kaldı.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Siyasi bir oyun oynandığını sanmıyorum'

Pelin Cengiz 13.01.2011

Son derece kusursuz görünen yaşam hikâyelerinin seyri de bir yerde tamamen sizin kontrolünüz dışında değişebiliyor. Kamuoyunda belki biraz da biz gazeteciler arasında hep daha farklı bir yere koyduğumuz İTO (İstanbul Ticaret Odası) Başkanı Murat Yalçıntaş'ın hayat hikâyesi de böyle. Rüşvet iddialarıyla ilgili bir soruşturma nedeniyle 36 günlük tedbiren tutukluluğunun bitmesinin ardından dava süreci tutuksuz olarak devam eden Yalçıntaş, tekrar işinin başında. Dün, gazetecilerle İTO'nun Eminönü'ndeki merkezinde biraraya gelen Yalçıntaş'ı, tahliye süreci sonrasıyla ilgili epey zorlayan sorular geldi, ama Yalçıntaş her zamanki gibi ihtiyatlı cevaplarını sıraladı. 2011 beklentilerini sıraladığı giriş konuşmasının ardından Yalçıntaş, Ceyda Erem'in sahibi olduğu CNR Fuarcılık ile Dünya Ticaret Merkezi arasındaki davayla ilgili rüşvet iddiaları konusunda başlatılan soruşturma kapsamındaki soruların çoğunu yanıtsız bıraktı.

"Allah öğrendiklerimi unutturmasın"

Yalçıntaş, rüşvet iddialarıyla ilgili soruşturma kapsamında tutuklanması ve tahliyesi süreciyle ilgili, referandum döneminde bir sivil toplum kuruluşu olarak güçlü bir şekilde evet cephesinde yer aldığı için üzerinde böyle bir siyasi oyun oynanmış olabileceği iddialarının dillendirilmesi üzerine, "Üzerimde bir siyasi oyun oynandığını düşünmüyorum" cevabı verdi. Tutuklandığı dönemde –benim burada açıkça yazamayacağım-, Yalçıntaş'ın siyasi birtakım çekişmelerin "kurbanı" olduğu yönünde epey söylenti duymuştuk. Yargıda devam eden bir süreç olduğunu ve bu konuda başka bir şey söylemesinin mümkün olmadığını belirten Yalçıntaş, bu konuda gazetecilerin haber arzusunu saygıyla karşıladığını, ancak konuyla ilgili konuşmayacağını vurguladı.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Patronların derin sessizliği

Pelin Cengiz 16.01.2011

 Patronların derin sessizliği Geçen hafta Süleyman Yaşar *Sabah* gazetesindeki köşesinde Türkiye'nin duayen işadamlarından İshak Alaton'la yaptığı bir sohbetten notlar aktardı. Alaton, orada "TÜSİAD arkaik bir kuruluş oldu. Onu, enjeksiyonla yaşatmaya çalışmak doğru değil. TÜSİAD kapatılıp yerine yenisi kurulmalı. Başka çare yok" diyordu. Alaton'un TÜSİAD'a yönelik eleştirileri yeni değil, öteden beri biliniyor. 12 Eylül referandumu döneminde de bu eleştirilerini yinelemişti. Alaton'un eleştirilerini "TÜSİAD'daki diğer patronlara da soralım onlar ne düşünüyor" dedik ama karşımıza derin bir sessizlik çıktı. Şimdi burada isimlerini tek tek saymayacağım. Ama kimi aradıysam ya bu konuyla ilgili konuşmak istemediğini belirtti ya da yazıyı okumadığını dolayısıyla bu konuyla ilgili bir yorum yapamayacağını söyledi.

"Patronların işi istihdam sağlamak"

Alaton'un Yaşar'ın köşesinde anlattıkları dikkat çekici, şöyle diyor: "Ben TÜSİAD'la yolumu 1997'de ayırdım. Rahmetli Bülent Tanör'e hazırlattığımız Demokratik Anayasa Raporu kabul edilmeyince, bazı TÜSİAD üyeleriyle demokrasi kavramında anlaşmamızın mümkün olmadığını gördüm" diyor. O dönemlerde, ismi bende saklı

ama tüm Türkiye'nin tanıdığı büyük holding patronları, "Bu demokratikleşme işleri bizim işimiz değil, bizim işimiz istihdam sağlamak" demiş. Alaton da, TÜSİAD'daki bu bakış açısının demokrasi anlayışına uymadığını o dönemde fark etmiş ve yolunu ayırmış. Hatta, duyduğuma göre Yaşar'ın bu konuyla ilgili yazısının ardından da kendisine çok farklı yerlerden çok farklı tepkiler gelmiş.

Danışma Kurulu önerisi gerçekçi mi?

Referanduma neden "evet" demediklerinin gerekçesini açıklamak üzere geçenlerde Bülent Eczacıbaşı'nın isteği üzerine İshak Alaton, Ümit Boyner ve Can Paker biraraya gelerek bir yemek yemişler. Boyner, yemekte İshak Alaton'a, TÜSİAD'ın Anayasa referandumunda değişikliğe niye açıkça "evet" diyerek destek vermediğini anlatmaya çalışmış.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kuveytliler Bursalıları Economic City'ye davete geldi

Pelin Cengiz 18.01.2011

Geçtiğimiz günlerde Katar ve Kuveyt'e yaptığı seyahatler esnasında o bölge halkının büyük teveccüh gösterdiği Başbakan Erdoğan, Kuveyt Ticaret ve Sanayi Odası'nda yaptığı konuşmada, "Kuveyt'i oldukça geniş bir işadamları heyetiyle ziyaret ediyoruz. İstiyoruz ki, artık yeni bir dönem, yeni bir süreç başlasın. Bu süreçte mevcut rakamları aşalım istiyoruz" demişti. Erdoğan'a oralarda gösterilen sevgi ve hayranlık herkes tarafından bilinen bir gerçek. Hatta Erdoğan da geçen haftanın en çok konuşulan şu cümlelerini dile getirmişti: "Bizi en iyi biz anlarız. Zira biz bu coğrafyada tarih boyunca birarada yaşadık, acıları, sevinçleri, idealleri, hedefleri bir olan ülkeleriz. Hepsinden öte biz kardeşiz. Kardeşler olarak aslında atmamız gereken adımları henüz atmadık. Bunu başarmamız lazım, biz bize yeteriz. Birbirimizin ihtiyaçlarını rahatlıkla giderebilecek potansiyele sahibiz."

Bir milyon kişiye istihdam hedefi

Erdoğan'ın ziyaretinin hemen ardından bölge işadamları harekete geçmiş gibi görünüyor. Kuveytliler, Suudi Arabistan'ın Hail kentinde 156 kilometrekarelik bir alana "Economic City" adlı bir organize sanayi sitesi kurma hazırlığında. Buraları iyi bilen işadamları, Erdoğan'a karşı duyulan sevginin bir anlamda artık Türklere de duyulduğunu, Türk işadamlarının orada ilgiyle karşılandığını söylüyor.

Ortadoğu'yu ve Amerika'yı çok iyi bilen bir işadamı olan Ali Rıza Bozkurt, temasları sırasında Suudilere ve Kuveytlilere, Türkiye'nin organize sanayi bölgeleri kurma konusundaki deneyimlerini ve başarılarını aktarmış. Türklere 50 kilometrekarelik bir alan tahsis edilirse, 1000 civarında firmanın buraya gelebileceğini ve bir Türk sanayi şehri kurabileceklerini söylemiş. Teklifi çok olumlu bulunmuş.

Bursa OSB'yi gezecekler

Dün, Kuveytli bir heyet bu temasları gerçekleştirmek üzere üç günlüğüne İstanbul'a geldi.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Başbakan'dan TÜSİAD'a Ece Ayhan şiirli cevap

Pelin Cengiz 21.01.2011

12 Eylül referandumu öncesi karşı karşıya gelen TÜSİAD ve Başbakan Erdoğan, o günlerden sonra dün ilk kez buluştu. Referandumda "evet" ya da "hayır" arasında tarafsız kalmayı tercih eden TÜSİAD'a Başbakan'ın tavrı sert olmuş, "Taraf olmayan bertaraf olur" sözleri referandum sürecinde çokça gündemde kalmıştı. Uzun bir aradan sonra Başbakan Erdoğan, dün TÜSİAD'ın 41. Genel Kurulu'na katılarak bir konuşma yaptı. Genellikle Genel Kurullarında siyasileri ağırlamayan, siyasileri daha çok Yüksek İstişare Konseyi toplantılarına davet eden TÜSİAD, bu kez bu teamülü değiştirdi. Bu tavır değişikliğiyle bir manada TÜSİAD, geçmişte yaşananların geçmişte kaldığı mesajını vererek Başbakan'ı onur konuğu olarak ağırlamış oldu.

Kutuplaşma bizi kaygılandırıyor

Genel Kurul'da yapılan konuşmaların satır aralarında ne vardı diye bakacak olursak, iki tarafta da buzları eritme isteği, ilişkilerin yeniden inşa edilmesine yönelik bir adım olduğunu söylersek çok yanlış olmaz. Son dönemde kamuoyundaki içki yasağına yönelik tartışmalar, Başbakan'ın tepki alan "aksırıp tıksırıcaya kadar içiyorlar, karışıyor muyuz" sözleri, Kars'taki heykeli ucube olarak nitelendirmesi gündemden düşmüyor. Boyner'in konuşma metni ne kadar bu gidişatla ilgili kaygıları içeriyorsa, Başbakan'ın konuşma metni de son dönemde yaptığı açıklamaları bir o kadar yumuşatmaya hatta kaygılı olanları bir anlamda rahatlatmaya yönelikti. Ayaküstü konuştuğum kimi işadamları da Başbakan'ın konuşmasını olumlayan cümleler kurdu, eleştiri getirmekten kaçındı.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Merkeziyetçi yapıyla bölgesel sorunları çözmek zor

Pelin Cengiz 22.01.2011

Türkiye'de bölgesel gelişmeyi hızlandırmak, tüm bölgelerde sosyo-ekonomik kalkınma girişimleri başlatmak ve bölgesel gelişmişlik farklarını azaltmak amacıyla kurulan kalkınma ajansları, AB üyelik süreci çerçevesinde bölgesel politika alanında yürütülen uyum çalışmaları kapsamında kuruldu. Ajanslar, kuruldukları bölgenin ekonomik ve sosyal kalkınmasını sağlayacak faaliyetleri yürütmekle görevlendirildi. Ancak, bu ajansların modeline ve çalışma sistematığına yönelik hatalar var. TÜRKONFED (Türk Girişim ve İş Dünyası Konfederasyonu) Türkiye'de kalkınma ajansı uygulamasını yok farz ederek yeniden bir modelleme çalışması yapmış. Türkiye'de "Bölgesel Kalkınma: Farklılıklar, Bağıntılar ve Yeni Bir Mekanizma Tasarımı" başlığı altında açıklanan raporu, Doç. Dr. Alpay Filiztekin, Doç. Dr. Özgür Kıbrıs ve Yard. Doç. Dr. Mehmet Barlo birlikte hazırlamış.

Eşitsizlik vicdanları rahatsız ediyor

Türkiye’de bölge bazında bakıldığında en zenginle en fakir arasındaki fark dört kat, bu il bazında bakıldığında 11 kata çıkıyor. Dolayısıyla bölgeler arasındaki fark kapanmadığı, bölgesel eşitsizliklerin azaltılamadığı, bazı bölgelerde kişi başına gelirin ortalamanın gerisinde kaldığı sürece işsizliği çözmek mümkün değil. TÜRKONFED Başkanı Celal Beysel, bölgesel kalkınmanın Türkiye’nin ekonomik, sosyal ve siyasi sorunlarının kesiştiği bir konumda yer aldığını söylüyor ve şöyle devam ediyor: “Bazı bölgelerde kişi başına gelir ortalamanın çok gerisinde, işsizlik ürkütücü boyutlarda.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Torba Tasarı’da Güneydoğulu yatırımcı unutuldu

Pelin Cengiz 23.01.2011

Kısa süre önce başta vergi ve sigorta primi olmak üzere devlete olan borçların ödenmesinde kolaylıklar sağlayan “Torba Tasarı” Meclis Plan ve Bütçe Komisyonu’nda kabul edilerek, TBMM Genel Kurulu’na sunuldu. Tasarıya göre, 31 Aralık 2010 tarihine kadar olan ödenmemiş vergiler, trafik cezaları, idari para cezaları, gümrük vergileri, sigorta primleri, emeklilik keseneği ve kurum karşılığı, işsizlik sigortası primi, sosyal güvenlik destek primi, damga vergisi, özel işlem vergisi, eğitime katkı payı, belediyelerin su bedeli alacakları, büyükşehir belediyeleri su ve kanalizasyon idarelerinin su ve atık su bedeline ilişkin alacaklar yeniden yapılandırma kapsamında olacak. Düzenleme ile 10 milyar liralık vergi yapılandırması yapılacağı belirtilirken, SSK primi, elektrik ve su borçları gibi alacakların tahsiliyle birlikte tasarı kapsamında elde edilmesi beklenen toplam tutar 50 milyar lira civarında. İşte bu Torba Tasarı, 25 ocak günü TBMM Genel Kurulu’nda görüşülmeye başlanacak.

Yatırımların ekonomiye kazandırılması

Ancak, Doğu ve Güneydoğulu işadamları Torba Yasa Tasarısı’nın kendilerini de kapsamamasından şikâyetçi. Hükümetin demokratik açılımla Doğu ve Güneydoğu Anadolu’da yeni bir sayfa açma isteğinde. Ancak, bunun bölgenin ekonomik kalkınmasına hız verilmesine yönelik yatırımlarla da desteklenmesi gerekiyor. İşte, bu noktada pek çok alana yönelik kolaylık sağlayan Torba Tasarı’da yer alması gerekirken, Doğu ve Güneydoğulu yatırımcılar unutulmuş. Rahmetli Bülent Ecevit’in başbakanlığı döneminde çıkarılan bir kararla, Adıyaman, Ağrı, Ardahan, Bayburt, Batman, Bingöl, Bitlis, Diyarbakır, Elazığ, Erzincan, Erzurum, Gümüşhane, Hakkâri, Hatay, Iğdır, Kars, Mardin, Muş, Ordu, Siirt, Sivas, Şanlıurfa, Şırnak, Tunceli, Van ve Yozgat illerinde yarım kalmış, işletme sermayesi yetersizliği nedeniyle işletmeye geçememiş veya kısmen işletmeye geçmiş sanayi tesisleriyle, sağlık, eğitim ve turizm yatırımlarının ekonomiye kazandırılması amaçlanmış.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Narcis Serra’dan hükümetlere yol haritası

Pelin Cengiz 26.01.2011

Türkiye'nin gelişmiş demokrasiler ve refah devletleri arasında yer alabilmesi için Avrupa Birliği üyeliği süreci, yavaş ilerlese de, Türkiye açısından hâlâ vazgeçilmezliğini koruyor. Bu sürece her zaman inanan, destek veren ve bu yönde çalışmalar yapan kuruluşların başında da TÜSİAD geliyor. Geçen hafta TÜSİAD'ın (Türkiye Sanayici ve İşadamları Derneği) Genel Kurul toplantısında Başkan Ümit Boyner, hem yeni anayasa çalışmalarından bahsetti, hem de 40. yılını kutlayan derneğin bu yıl gerçekleştireceği etkinliklere değindi. **TÜSİAD, 23 mart günü İspanya'nın eski Başbakanı Felipe Gonzales'in ve İspanya eski Başbakan Yardımcısı Narcis Serra'nın konuşmacı olarak katılacakları, birey/devlet ilişkisi perspektifinin ele alınacağı "AB Perspektifinde Devlet ve Kimlik" semineri düzenleyecek.** Gonzales, aynı zamanda AB 2030 Vizyonu Raporu'nu da hazırlayan komisyonun başkanı.

Serra, sivil-asker ilişkilerinde uzman

Ama benim burada bahsetmek istediğim kişi Gonzales'ten ziyade sivil-asker ilişkileri üzerine gerçek bir uzman olan Narcis Serra. İspanyol demokrasisinin kurucu mimarları arasında yer alan Serra, geçen yıl Bahçeşehir Üniversitesi'nde düzenlenen bir konferansta konuşmuştu. Darbe sonrası İspanya'nın demokrasiye geçiş döneminde sekiz yıl Savunma Bakanlığı yapan Katalan Sosyalist Serra, geçen yıl yaptığı konuşmada, İspanya Silahlı Kuvvetleri'nin demokrasiye ayak uydurmasının nasıl gerçekleştiğini anlatmıştı. Serra, Franco döneminin sonunda İspanya'da ordunun demokratikleştirilmesinde, askerî finansman yasasının çıkarılmasında, askerî yargının görev alanının kısıtlanmasında ve askerî eğitim müfredatının sivillerin denetimine açılmasında özel önem göstermiş biri.

Kitabı çevrildi, yakında piyasada olacak

Serra'nın düşünceleri hakkında daha fazla bilgiye sahip olmak isteyenlere de bir müjde vereyim.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Haliç Köprüsü için son söz Bahreyn'de söylenecek

Pelin Cengiz 27.01.2011

İstanbul'un Tarihî Yarımadası'nın akıbeti, hazıranda UNESCO'nun Bahreyn'de yapılacak 35. Dönem toplantısında belli olacak. Neyin akıbeti diyecek olursanız, şöyle bir hatırlatma yapalım. Bilindiği üzere, **Haliç Metro Köprüsü inşaatının devam ediyor olması ve İstanbul Boğazı Karayolu Tüp Geçiş Projesi'ne onay verilmesi İstanbul'un tarihî kimliğini yitirme yönünde ciddi bir darbe vuracak.** Bu projelerin gerçekleşmesi halinde, Tarihî Yarımada kıyıları yoğun bir trafik istilasına altındaki otoyollardan biri haline gelecek, kentin silüeti ciddi oranda bozulacak. Uzmanlar, Haliç Metro Köprüsü'nün İstanbul'a kesinlikle uyumlu olmadığını düşünüyor. Bunu düşünen sadece uzmanlar değil.

Şubata kadar süre verilmişti

Temmuz 2010'da **UNESCO Dünya Miras Komitesi**, Brezilya'da yaptığı 34. oturumda, İstanbul'un tarihî alanlarının tehlike altında olup olmadığını ve İstanbul'un Tarihî Yarımadası'nın **Dünya Mirası Listesi**'nden çıkarılıp çıkarılmamasını ele aldı. İstanbul'u yetersiz koruma standartları nedeniyle uzun yıllardır takip eden ve uyarı **UNESCO**, Haziran 2010'da yayınladığı taslak kararında, İstanbul'da bulunan **Dünya Miras Alanları**'nın (ağırlıklı olarak Tarihî Yarımada) Türkiye'nin de taahhüt ettiği uluslararası koruma standartlarına uygun olarak korunmadığını, Haliç Metro Köprüsü inşaatının ve İstanbul Boğazı Karayolu Tüp Geçiş Projesi'nin bu standartları ihlal ettiğini ve İstanbul'u **Tehlike Altındaki Dünya Mirası Listesi**'ne alabileceğini duyurmuştu. Ayrıca, kararın son maddesinde, "Haliç Metro Köprüsü Projesi için gecikme olmaksızın alternatif bir teklif sağlanmasını ve varlığın **Tehlike Altındaki Dünya Mirası Listesi**'nden çıkarılması için koşulları değerlendirmek için 2011'deki 35'inci oturumunda **Dünya Miras Komitesi** tarafından incelenmek üzere 1 Şubat 2011'e kadar **Dünya Miras Merkezi**'ne detaylı bir rapor sunmasını talep eder" denmişti.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İthalat faturasına temiz enerji iyi gelir

Pelin Cengiz 30.01.2011

Giderek artan enerji ihtiyacının yerel kaynaklarla karşılanmasında ve iklim değişikliğiyle mücadelede kritik önemde role sahip **yenilenebilir enerji kaynaklarını teşvik etmeye yönelik kanun tasarısı, 29 Aralık 2010 tarihinde TBMM'de kabul edilerek yürürlüğe girdi. Ancak, bilindiği gibi, bu yasaya "SİT alanlarının, milli parklar gibi korunan alanların yenilenebilir santrallere açılacağı" yönünde çevre örgütlerinden haklı tepkiler geldi.** Öte yandan, hidroelektrik, rüzgâr, jeotermal ve güneş gibi yenilenebilir enerjiye yatırım yapacaklar için kilovat/saat başına uygulanacak rakamlar da kimseyi memnun etmedi. Yasanın yatırım yapacakların beklentilerine cevap vermediği ve teşvik edici olmadığı söylendi.

Meclis'te kabul edilen **Yenilenebilir Enerji Kanunu'nu, bu alandaki yatırımları gecikmeli de olsa yasal bir zemine kavuşturacak olması açısından önemli buluyoruz. Ancak, yenilenebilir enerjiyi desteklerken başka arızalar doğurmasının da kabul edilebilir bir yanı yok.** SİT alanlarına ya da milli parklara enerji santrali yapılabilmesinin önünü açan maddelere yönelik en kısa sürede yeni bir düzenleme elzem. 2000'den fazla HES ve binlerce barajla Avrupa'nın en çok HES ve baraj inşaatı yapan ülkesiyiz, dolayısıyla yenilenebilir enerji için güneş, rüzgâr, jeotermal gibi alternatif alanlara ciddi olarak yönelmenin artık zamanı.

Dış ticaret açığının sebebi enerji

İşin bir başka boyutu ise şöyle: Cuma günü açıklanan dış ticaret ve ithalat rakamları ihracat rakamlarını gölgede bırakıyor, rekorlardan rekor beğeniyor. Türkiye'nin 2010 ithalatı 2009'a göre yüzde 31,6 oranında artışla 185 milyar 493 milyon dolar olarak gerçekleşti. Dış ticaret açığı ise 2010'da yüzde 84,5 oranında yükselişle 38 milyar 786 milyon dolardan 71 milyar 563 milyon dolara yükselerek yeni bir rekora imza attı. **Dış ticaret ve ithalat rakamlarının yüksekliğinin hemen hemen tek sebebi var, enerji ithalatı. Petrol ve doğalgaz fiyatlarındaki artış da, ihracat ile ithalat arasındaki uçurumun giderek büyümesine neden oluyor.**

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Credit Suisse'in raporu Afrika sıcağını görmüş

Pelin Cengiz 03.02.2011

Tunus'ta başlayıp Mısır'da milyonların katıldığı protesto gösterilerine dönüşen halk hareketlerini tüm dünya nefesini kesmiş izliyor. Tüm bu gelişmelerin sosyolojik, ekonomik ve politik sebepleri var, neden sadece ne demokrasi talebi, ne de sefalet ve yoksulluk. Toplumlara bu isyan noktasına getiren nedenler bugünlere kadar süregelen uygulanan ekonomik ve siyasi modellerle ilgili. İşin iktisadi kısmına bakacak olursak, **Mısır'da bir haftadır süren hükümet karşıtı gösteriler sonrası petrol fiyatları varil başına 100 dolara kadar çıktı, yatırımcılar gelişen piyasalardan çekilmeye başladı, OPEC petrol arzında bir tehdit yaşanması halinde petrol üretimini arttırabileceği sinyalini verdi. Mısır'da protestoların başladığı gün yüzde 10,5 düşen borsa ve bankalar hâlâ kapalı. Yapılan açıklamalara göre, borsa bugün de kapalı olacak.** Yatırımcıların çektiği para miktarının çok ciddi rakamlara ulaştığı çeşitli finans sitelerinde yer alan bilgiler arasında. Siyasi istikrarsızlığın ve iç karışıklığın ülkenin büyüme performansına ve kamu finansmanına darbe vuracağı beklentisi yüksek.

Riskler giderek çoğalıyor

Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu **Moody's birkaç gün önce, Mısır'ın "ba1" olan kredi notunu bir basamak düşürdü.** Gerekçe olarak da, ülkedeki siyasi risklerin son dönemde ciddi şekilde artması ve zaten zayıf durumda olan kamu maliyesinin daha da darbe alması endişesinin etkili olduğunu belirtti. Moody's'in ardından **S&P, ülkenin kredi notunu düşüren ikinci kredi derecelendirme kuruluşu oldu. Mısır'ın uzun vadeli kredi notunu bir kademe indirerek, BB seviyesine çekti.** IMF Başkanı Dominique Strauss-Kahn da, yaptığı bir konuşmada, Mısır ve Tunus'taki olayları kastederek, kriz öncesi dönemde görülen küresel dengesizliklerin yeniden ortaya çıktığı tehlikesine dikkat çekti.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Mısır'da beş günlük iletişimsizliğin bedeli 90 milyon dolar

Pelin Cengiz 04.02.2011

Mısır'da isyanın ve ayaklanmaların başladığı günlerde Mısır Hükümeti'nin ilk yaptığı iş, cep telefonu operatörlerine, ülkenin belirli yerlerinde verdikleri hizmeti askıya almaları talimatı vermek oldu. Bu talimatın ardından Vodafone, bir açıklama yaparak, "Mısır yasalarına göre, yetkililerin böyle bir talimat verme hakkı var ve biz de buna uymak zorundayız" dedi. Yani, bir manada gözlerimi kaparım, vazifemi yaparım durumu yaşandı. Ancak, dün Vodafone CEO'su Vittorio Colao, ilginç bir açıklama yaparak, protestolar sırasında hükümet yetkililerinin kendilerini Mübarek yanlısı mesajlar yayınlamaya zorladığını ancak bunun kabul edilebilir bir durum olmadığını söylediklerini ifade etti.

Protestoların başladığı günden bu yana, internet ve cep telefonu hizmetlerindeki kısıtlamalara rağmen, Mısırlılar zor şartlar altında hem görsel medyada hem de sosyal medya ağlarında yaşadıklarını bize aktarmaya çalıştı. Ancak, günümüzde hiçbir yasak iletişim özgürlüğünün önüne geçemiyor. Bu bir kez daha gördük. **Bazı internet servis sağlayıcıların kesintilerden etkilenmemesi üzerine hizmet vermeye devam etti, ancak networkün yüzde 88'inin kesintiye uğradığı belirtiliyor. Bir süre devam eden bu yasağın ardından önceki gün internet tekrar rahat şekilde kullanılmaya başlandı. Şirketler yeni kesintilere karşı önlemler alıyor.**

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kuzey Kıbrıs Türkleri Başbakan'ı protestoya hazırlanıyor

Pelin Cengiz 06.02.2011

Başbakan Erdoğan, malum artık çok gergin. Ama geçen hafta KKTC ile ilgili yaptığı açıklamalar pek seçim gerginliği ile açıklanabilecek, yenilir yutulur cinsten ifadeler değildi. 28 ocakta KKTC'de sendikaların başını çektiği 30 bin kadar insan Toplumsal Varoluş Mitingi ile Türkiye tarafından hükümete dayatılan ekonomik tedbir paketini protesto etti. Protestoya, sivil toplum örgütleri, siyasi partiler ve Güney Kıbrıslılar da destek vermişti. Hatta, mitingde marjinal grupların açtığı "Ankara ne paranı ne de memurunu istiyoruz" pankartı tepkilere neden olmuş, bunun üzerinde gruplar arasında bir arbede dahi yaşanmıştı. Mitingden bir hafta sonra, **biz Mısır'daki Tahrir Meydanı'nda bir halk devrimini canlı yayınla izlerken, Erdoğan'dan zehir zemberek bir açıklama geldi. Mısır Devlet Başkanı Hüsnü Mübarek'e "meydanlardaki halkının sesine kulak ver" diyen Erdoğan, mevzu Kuzey Kıbrıslıların sesi olunca değişiverdi.**

Stratejik olarak orada bulunmak?

Başbakan, KKTC'deki bu Türkiye karşıtı eyleme çok içerlemiş olacak ki, esti gürlledi. Özetle, "Kuzey Kıbrıs'ta son günlerde provokatif eylemler var. Güney'le beraber yapıyorlar. Sonuncusu 28 ocaktaydı. Bize 'defol' diyorlar. Yönetimin duyarsızlığı var. Cumhurbaşkanı'ndan Başbakan'a kadar yönetimin tavrını açık ve net koyması lazım. Türkiye'ye karşı böyle bir eyleme hakları yoktur. En düşük memurları 10 bin liraya yakın para alıyor. En düşük maaş alan kişi böyle. Benim Başbakanlık Müsteşarı'mın aldığı beş milyar küsur... Beyefendi 10 bin lira alıyor bir de bu eylemi yapıyor utanmadan. Üstelik 13 maaş alıyorlar yılda. 'Türkiye buradan çek git' diyor. Sen kimsin be adam... Şehidim var gazim var, stratejik olarak ilgiliyim. Kıbrıs'ta Yunanistan'ın ne işi varsa Türkiye'nin Kıbrıs'ta stratejik olarak o işi var. Ülkemizden beslenenlerin bu yola girmesi manidardır. Biz destekliyoruz, bunun karşılığının olması gerekmiyor mu? Türkiye aleyhindeki eylemlere zemin hazırlanması kabul edilemez. Simdi bakıyorum, benden randevu istiyor, çağırıp kendisiyle konuşacağım, soracağız" dedi.

Başbakan'ın özellikle "biz stratejik olarak oradayız" demesi bir manada işgalciliği kabul etmesi olarak değerlendirilebilir mi? Kıbrıs ne zaman Türkiye'nin sömürgesi oldu? Örnek vermek gerekirse, ABD de stratejik olarak Irak'ta, ama işgalci olduğunu tüm dünya biliyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Nüfus sayımı yapılmayan bir KKTC çok baş ağrıtır

Pelin Cengiz 09.02.2011

Geçen hafta Başbakan Erdoğan'ın Kuzey Kıbrıs'a yönelik sözlerinin ardından Türkiye gündeminde uzun zamandan sonra ilk kez Kuzey Kıbrıs'a yapılan yardımlar var. **Türk kamuoyu Kıbrıs'ta olup bitenlerden genelde habersizdir. Türk medyası Kuzey Kıbrıs'a bol para dökülerek yapılan kumarhanelerden, bayramda, yılbaşında sahne alan şarkıcılardan, paparazzi görüntülerinden, yasemin kokularından bahsetmeyi tercih eder.** Ama iş son dönemde değişti. Kısaca özetlemek gerekirse, 28 ocakta KKTC'de sendikaların başını çektiği 30 bin kişi Toplumsal Varoluş Mitingi ile Türkiye tarafından KKTC Hükümeti'ne dayatılan ekonomik tedbir paketini protesto etti. Protestoya, sivil toplum örgütleri, siyasi partiler ve Güney Kıbrıslılar da destek verdi. Mitingde marjinal grupların açtığı "Ankara ne parayı ne de memurunu istiyoruz" pankartı epey tepkilere neden oldu.

Sert üslup Kıbrıslıları kızdırdı

Bu gelişmelerin ardından Başbakan Erdoğan, epey sert bir açıklama yaparak, "Bize 'defol' diyorlar. Yönetimin duyarsızlığı var. Cumhurbaşkanı'ndan Başbakan'a kadar yönetimin tavrını açık ve net koyması lazım. Türkiye'ye karşı böyle bir eyleme hakları yoktur. En düşük memurları 10 bin liraya yakın para alıyor. En düşük maaş alan kişi böyle. Benim Başbakanlık Müsteşarımın aldığı beş milyar küsur... Beyefendi 10 bin lira alıyor bir de bu eylemi yapıyor utanmadan. Üstelik 13 maaş alıyorlar yılda. 'Türkiye buradan çek git' diyor. Sen kimsin be adam... Şehidim var gazim var, stratejik olarak ilgiliyim. Kıbrıs'ta Yunanistan'ın ne işi varsa Türkiye'nin Kıbrıs'ta stratejik olarak o işi var. Ülkemizden beslenenlerin bu yola girmesi manidardır. Biz destekliyoruz, bunun karşılığının olması gerekmiyor mu" dedi. Ancak, bu sözler kendisini pek kesmemiş olsa gerek, ardından, "Bu KKTC halkının yaklaşım tarzı değildir. Oradaki belli bir grubun her zaman tanıdığımız bildiğimiz bir grubun... Güney'le paslaşan bir gruptur. Bunlar KKTC'nin şu anda sürdürmekte olduğu barış sürecini dinamitlemek isteyen bir gruptur" dedi.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Mısır'dan kaçacak yatırımcıya Türkiye kucak açsın

Pelin Cengiz 10.02.2011

2009'da İran'daki seçimlerin ardından başlayan eylemleri, ardından son olarak Tunus ve Mısır'daki halk hareketlerini, internet medyası, *facebook*, *twitter* gibi sosyal paylaşım sitelerinden takip ediyoruz. Artık, teknoloji ve iletişim çağında diktatörlerin, ceberut yönetimlerin uyguladığı sansür, karartma gibi yöntemler işe yaramıyor. Yönetimler de milyonların izlediğini bildiğinden halk hareketlerini bastırmak için "sınırlı bir şiddet" kullanmak zorunda kalıyor.

Kuzey Afrika ve Ortadoğu bölgesinde Mısır'ın teknoloji anlamında farklı bir yeri var. Bilişim teknoloji konusunda herkesin örnek gösterdiği Hindistan kadar önemli bir teknoloji know-how'ı ve yatırım ortamı yaratan Mısır, zaman içinde bölgenin en önemli teknoloji üslerinden biri haline geldi. Mısır'da

yıllardır Bilgi Teknolojileri ve Telekomünikasyon Bakanlığı var. Bakanlık geçmiş yıllarda güzel işler başardı, kurulan teknoparklara uluslararası teknoloji devleri yatırım yaptı. Bakanlığın sitesinde pek çok ayrıntıyı içeren 2007-2010 strateji planını inceleyince, bu işe ne kadar önem verdiklerini görebiliyorsunuz. Hatta bu sektörün kamu/özel sektör işbirliğine çok başarılı bir model teşkil ettiği belirtiliyor. Geçen yedi yılda IT firmaları Mısır'a 30 milyar Mısır Lirası yatırım yapmış, sektör yüzde 700 oranında büyümüş.

Ekonomiye zararın boyutları bilinmiyor

Yaşanan son olaylarda ülkede ekonominin gördüğü zararlar ilgili çeşitli rakamlar yayınlanıyor, zaman içinde durumun vahametini göreceğiz. Geçen gün yayınlanan bir rakam, **Mısır'daki yönetim karşıtı gösterilerin, ülke ekonomisine günlük ortalama 310 milyon dolara mal olduğunu** söylüyordu. Hatta, **Mısır, GSYİH'da beklenen büyüme oranını, protestolar nedeniyle yüzde 5,3'ten yüzde 3,7'ye çekerek aşağı yönlü revize etti. Mısır Borsası, bankalar, dükkânlar günlerce kapalı kaldı, fabrikalar üretimi durdurdu. Yatırımcılar yatırımlarını askıya aldı.**

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kuzey Kıbrıs'ta siyasiler erken seçimi konuşuyor

Pelin Cengiz 13.02.2011

 Kuzey Kıbrıs'ta siyasiler erken seçimi konuşuyor 28 ocakta yapılan Toplumsal Varoluş Mitingi'nin ardından gerilen **Kuzey Kıbrıs ve Türkiye ilişkilerinin tansiyonu, geçen hafta Lefkoşa Büyükelçisi Kaya Türkmen'in görevden alınarak, yerine Kuzey Kıbrıs halkı tarafından bir anlamda "persona non grata" (istenmeyen adam) ilan edilen TC Teknik Heyet Başkanı Halil İbrahim Akça'nın getirilmesi ile iyice yükseldi.** Dışişleri teamülleri gözardı edilerek yapılan bu görevden alma ve vekâleten atamanın sömürgelere reva görülen cinsten olduğu bir gerçek. Bu bir anlamda KKTC'yi tanımamak, Ada halkını anlamak istememek, iktidarın kendisini "işler niye bu noktaya geldi diye" sorgulamaması demek. Başbakan miting sonrası yaptığı açıklamada, Kuzey Kıbrıs halkına "Sen kimsin be adam" demişti, bunun lafta kalmadığını da böylece görmüş olduk. Kuzey Kıbrıslıların, 2 martta yapacağı ikinci protesto mitingine kadar bu işin acil olarak çözülmesi gerekiyor. **Kulislere göre, Türk tarafı Akça yerine yeni bir isim arayışın içinde.**

Neden "persona non grata" oldu?

Akça, sonbahardan bu yana Ada'da rahatsızlık konusu, ancak Türkiye o günden beri geri adım atmadığı gibi yangına körükle gidiyor. Kısaca süreci anlatmak gerekirse, olaylar şöyle gelişti: Türkiye'den KKTC'ye yapılacak ekonomik yardımların koordinasyonu konusunda Temmuz 2009'da müsteşar seviyesinde atanan ve doğrudan KKTC'den sorumlu Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Cemil Çiçek'e bağlı çalışan Akça ile ilgili tartışmalar, Haziran 2010'da KKTC Cumhurbaşkanı Derviş Eroğlu'nu makamında ziyaretıyla başladı. Bu ziyaretteki bir diyalog KKTC'de yayımlanan bir köşe yazısına yansdı. Gazeteci **Levent Özadam köşesinde, Akça'nın KKTC Cumhurbaşkanı Derviş Eroğlu'nu makamını ziyaret ettiği sırada, "Artık Kıbrıs Türkü'nün cezalandırılması gerek. Bunun için iktidar partisi UBP'ye talimat vererek bu operasyonu**

başlatmalısınız” ifadesini kullandığını yazdı. Türkiye’nin KKTC’ye gönderdiği mali yardımları yönlendiren ve bu konuda tek yetkili olan **Akça’nın bu sözleri, Adada büyük tepki aldı** ve eleştiri konusu oldu.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Mübarek’ten kurtulup soluğu Barcelona’da aldılar

Pelin Cengiz 15.02.2011

Mübarek’ten kurtulup soluğu Barcelona’da aldılar Dünya GSM Birliği (GSMA) tarafından bu yıl 16’ncısı düzenlenen **Mobile World Congress** (MWC-Mobil Dünya Kongresi) sektörün dönüşüm ve hızlı bir gelişim sürecinden geçtiği bir dönemde, sektörün önemli trendlerinin sergilendiği stantlarıyla dün **Barcelona’da başladı**. Şirketler pek çok ilginç duyuru ve gösteri düzenlerken, cep telefonu üreticileri, GSM operatörleri ve uygulama geliştiricilerini biraraya getiren kongre ve fuarı, 200 ülkeden yarısı üst düzey olmak üzere 50 bin kişinin ziyaret etmesi bekleniyor. Kongrede öne çıkan konular, mobil geniş bant ve LTE teknolojisi, sayıları hızla artan mobil uygulamalar, mobil internetteki gelişmeler ve mobil reklamlar olacak. **Fuara Türkiye’den, aralarında Turkcell Teknoloji, Hobim, Argela ve Defne Bilgi İşlem’in de yer aldığı 1300 şirket katılıyor.** 17 şubata kadar ziyaret edilebilecek olan Mobil Dünya Kongresi’nde öne çıkacak yeni nesil teknolojiler arasında Sony Ericsson tarafından geliştirilen ve cep telefonu özelliklerini oyun konsoluyla birleştiren **PlayStation cep telefonu, Samsung’un güncellenmiş Galaxy S akıllı telefonu ve özellikleriyle Apple’ın iPad’ine daha çok yakınlardan Galaxy Tab’i, Adobe’nin mobil cihazlara yönelik Adobe Integrated Runtime uygulaması ve LG’nin, gözlüksüz kullanılabılır 3D cep telefonu yer alıyor.**

Standa Mısır bayrağı astılar

Kongrenin bir de sürprizi vardı. Mısır 18 gün süren protesto ve ayaklanmaların ardından Devlet Başkanı Hüsnü Mübarek’in istifa ederek yetkilerini askere devretmesinin hemen ardından **Mısır Bilgi Teknolojileri ve Telekomünikasyon Bakanlığı Barcelona’daki Mobil Dünya Kongresi’ndeki standıyla teknoloji dünyasının karşısına çıktı.** Mısır Bilgi Teknolojileri ve Telekomünikasyon Bakanlığı bir standta yer alırken, diğer standta fuara katılan Mısırlı teknoloji şirketleri yer aldı. Bakanlığın standına Mısır bayrağı asılırken, kongreye katılan Mısırlı şirketler arasında, Datanil Software, Ecco Outsource, Giza Systems, SysDSOft, Telecomax VAS ve Telecom&Technology Co. (TeleTech) yer aldı. Ortadoğu ve Kuzey Afrika bölgesinin en önemli teknoparklarına ve teknoloji know-how’ına sahip olan Mısır’da pek çok dünya devi şirketin ofisleri bulunuyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yalanlar üzerine kurulu çevre politikaları

Pelin Cengiz 20.02.2011

Türkiye’nin çevre ve doğa koruma ilgili karnesi hiç iyi olmadı. Özellikle, son dönemde Türkiye’de doğa ile ilgili kamu vicdanını sızlatan pek çok gelişme yaşandı, doğanın sermayeye dönüştürülmesi süreci hız kazandı.

Avrupa Birliğı kurumları, bunu zaman zaman dile getiriyor. Eskiden dünya bize, biz dünyaya çok uzaktık, ama artık öyle değil. Siz ne kadar inkar etseniz de, reddetseniz de AB kriterleri için taahhütlerde bulunduğunuz kurumlar herşeyi takip ediyor, üstelik 'yalanlarınızı' da yakalıyor. Çok geriye gitmeden sıralayalım mı?

Kasım 2010'da AB, Türkiye 2010 İlerleme Raporu'nda, Çevre Bakanlığı'nın çevre ve doğa tahribatına yol açacak niyetlerine yer vermiş, doğa koruma konusunda Türkiye'nin hiçbir ilerleme kaydetmediğini üstelik, doğa için bir ölüm fermanı anlamına gelen Tabiatı ve Biyolojik Çeşitliliği Koruma Kanunu tasarısının iddia edildiği gibi AB uyum yasalarıyla alakası olmadığını açık bir dille ifade etmişti.

Ayrıca, Anadolu'nun dört bir yanında, SİT alanlarında doğa talanı başlatacak olan kanun, raporda, "endişe verici" bir gelişme olarak nitelendirilmişti. Çevre Bakanı Veysel Eroğlu, kanunun Meclis'e gönderilmesinin ardından bu çalışmanın AB uyum yasaları çerçevesinde hazırlandığını, HES'lerle bir ilişkisi olmadığı yönünde açıklamalarda bulunmuştu. Bunun doğru olmadığına raporda yer verildiği gibi, aynı zamanda ilk defa HES projelerinin o bölgelerde yaşayan halkların tepkilerine de atıfta bulunuldu.

"Bizden öncekiler..." söylemi bitmez

Ardından, Eroğlu, AB yetkililerinin Tabiatı ve Biyoçeşitliliği Koruma Kanunu tasarısı hakkında olumsuz beyanları nedeniyle kendilerinden özür dilediğini iddia etmişti. Doğal Hayatı Koruma Vakfı, "Türkiye'nin sulak alanlarının korunması, sorunlar ve çözüm önerileri 2011 Raporu"nda, son 40 yılda 2.5 milyon hektarlık sulak alanın yarısının yok olduğu dile getirilmişti.

Eroğlu'nun buna cevabı hazırdu: "Geçmişte sıtma gibi hastalıklar gerekçe gösterilerek çok sayıda sulak alan kurutulmuş. Yanlış politikalar uygulandığı dönemler olmuş. Ancak iktidarımız döneminde sulak alanları ihya ettik. 2003'ten bu yana tek bir sulak alan kurutulmadı. İddialı şekilde söylüyorum. Bir çok sulak alan yeniden ihya edildi. Mesela Kırşehir Seyfe Gölü'nü, Kayseri Sultansazlığı'nı, Bafa Gölü'nü, Afyon Eber Gölünü, Beyşehir Gölünü biz kurtardık. Sulak alanlar komisyonu kurduk, buraların kurtarılması için özel çalışma başlattık.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sarkozy beş saatte ne anlayacak, ne anlatacak

Pelin Cengiz 24.02.2011

 Sarkozy beş saatte ne anlayacak, ne anlatacak Avrupa ülkeleri arasında lider ve bakan ziyaretleri o kadar sıklıkla yapılır ki kimse bu ziyaretlerin farkına bile varmaz. Ama iş Türkiye'ye gelince değişiyor. Avrupalılarla bizim yetkililer arasında görüşmeler bu sıklıkla yapılmadığından ziyaretler daha formel olur. Bu teamüle aykırı ilk ziyareti cuma günü Fransa Cumhurbaşkanı Nicolas Sarkozy gerçekleştirecek. **Türkiye'de beş saat kalacağı belirtilen Sarkozy, Cumhurbaşkanı Abdullah Gül ve Başbakan Recep Tayyip Erdoğan ile biraraya gelecek.** Bu iki görüşmenin dışında başka bir buluşma öngörülüyor. Sarkozy, Türkiye'ye gelecek gelmesine ama **Fransa Cumhurbaşkanı olarak gerçekleştireceği resmî bir ziyaret değil bu.** Fransa'nın dönem başkanlığını üstlendiği **G-20 Ülkeleri Grubu Dönem Başkanı sıfatıyla gelecek olan Sarkozy'nin Ankara'da yapacağı görüşmelerde odak noktası, Fransa'nın G-20 Başkanlığı dönemindeki önceliklerini anlatmak ve bu konularda fikir alışverişinde bulunmak.** Bu yılki G-20 Liderler Zirvesi, 3-4 Kasım 2011'de Fransa'nın Cannes kentinde yapılacak. Fransa'nın G-20 Dönem Başkanlığı'nda ele alınmak üzere **Sarkozy'nin altı tane**

konu başlığı teklifi var: Ekonomi politikalarının koordine edilmesi, küresel makroekonomik dengesizliklerin azaltılması, finansal denetimlerin arttırılması, uluslararası alanda daha güçlü finansal regülasyon, küresel emtia fiyatlarındaki volatiliteyle mücadele, küresel yönetişimin iyileştirilmesi ve kalkınmaya yönelik çalışmalar.

Fransa Dönem Başkanlığında G-20

Fransa'da Mayıs 2012'de cumhurbaşkanlığı seçimi var. Sarkozy'nin hem içerde yeniden seçimlere hazırlanırken, hem de dünya arenasında da ev sahibi olarak gözönünde olacağı G-20 Liderler Zirvesi, kendisi açısından hayli önemli. Küresel krizin başladığı dönemden bu yana gelişmiş ülkeler dünya ticaretinin olumsuz etkilenmemesi adına korumacılık yapılmamasını çoğu kez dile getirdiler ama kendileri korumacı önlemler almaktan geri durmadılar. G-20 ülkeleri dünya ticaretine kısıtlamalar getiren yüzlerce korumacı önlem aldı. Sarkozy'nin bu eğilimi tersine çevirmesi bekleniyor. Zira, korumacılık, G-20 ülkeleri tarafından çok ciddi bir tehlike olarak adlandırılıyor. Avrupa'nın kendi mali sorunlarının yanı sıra hemen yanı başındaki Kuzey Afrika'da başgösteren ayaklanma ve rejim karşıtı protestolar sonrası bölge ekonomisi de, G-20'nin radarındaki önemli bir konu olacak.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Türkiye çelik üretiminde devler ligine girecek

Pelin Cengiz 25.02.2011

 Türkiye çelik üretiminde devler ligine girecek Küresel kriz sırasında vazgeçilen, ertelenen ya da askıya alınan yatırım kararları 2011 ile birlikte teker teker gerçekleşme yoluna giriyor. Türkiye'yi ağır sanayide kullanılan çelik üretiminde daha üst sıralara taşıyacak ve bu alandaki ithalatın da azalmasını sağlayacak bir yatırım haberi var. **Asil Çelik, yıllık 400 bin ton olan üretim kapasitesini 1 milyon ton seviyesine çıkaracak 200 milyon avroluk bir yatırım planlıyor.** Hâlihazırda **kaliteli çelik olarak tabir edilen ve ağırlıklı olarak makine, otomotiv, savunma sanayii, madencilik, petrol ve petrokimya alanlarında kullanılan bu çeliğin Türkiye üretiminin yüzde 70'i Asil Çelik tarafından yapılıyor.** Asil Çelik'in öyküsü de ilginç. 1974 yılında Koç Grubu tarafından kurulmuş, 1979'da üretime geçmiş ancak çeşitli aksaklıklar nedeniyle şirket 1983'te kamulaştırılmış. 2000 yılında şirketin özelleştirilmesiyle birlikte Gürış Grubu ve Diler Holding Asil Çelik'in yüzde 96,7'sine sahip oldu, hisselerin geri kalan bölümü ise halka açık. Bu yeni yatırımla birlikte, iç piyasadaki talebin artık yerli oyuncular tarafından karşılanması sözkonusu olacak.

1000 kişiye istihdam sağlanacak

Bir yıldır görevde olan **Asil Çelik'in** Kardemir kökenli **Genel Müdürü Osman Kılavuz** ile yaptığımız sohbette, çelik piyasasının krizdeki durumu ile ilgili şu bilgileri öğrendik. 2008 yılının temmuz, ağustos aylarına kadar dünya genelinde çelik talebi çok yüksekmış, küresel krizle birlikte tüm dünyada talebin düşmesinin ardından üreticilerin elinde birim fiyatı çok yüksek büyük miktarda stok mal kalmış.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Türkiye ve Suriye'ye ortak sınır kapısı

Pelin Cengiz 27.02.2011

Son yıllarda sınır kapılarının modernizasyonu ve yenilenmesini kendine misyon edinen **TOBB** (Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği) son olarak dün **Suriye sınırındaki Nusaybin Gümrük Kapısı'nın temelini attı**. Daha fazla ticaret, daha iyi ülke tanıtımı ve daha düzgün sınır güvenliği amacıyla bugüne kadar altı tane sınır kapısını modernize eden TOBB, bundan sonra yapılması planlanan dokuz sınır kapısının da proje çalışmalarını devam ettiriyor. **Kara sınır kapıları aracılığıyla Türkiye ihracatının yüzde 53'ü, dış ticaret hacminin ise yüzde 40'ı gerçekleştiriliyor**. Ülke ticaretinde önemli bir yere sahip bu kara sınır kapılarının modernizasyonunu TOBB, yap-işlet-devret modeliyle yapıyor. **TOBB, şimdiye kadar, İpsala, Habur, Cilvegözü, Sarp, Kapıkule ve Hamzabeyli sınır kapılarının modernizasyonunu tamamladı**.

Suriye sınırında modernizasyonu tamamlanan ikinci kapı

Dün Gümrüklerden Sorumlu Devlet Bakanı **Hayati Yazıcı**, Suriye Maliye Bakanı **Mouhammed Al Hussein**, TOBB Başkanı **Rifat Hisarcıklıoğlu** ve Gümrük Müsteşarı **Ziya Altunyaldız**'ın katılımıyla temeli atılan Nusaybin Gümrük Kapısı, Suriye sınırında modernizasyonu tamamlanan ikinci kapı olacak. TOBB, Nusaybin'deki çalışmalarını devam ettirirken aynı zamanda Suriye tarafındaki Kamışlı Sınır Kapısı'nın da yenileme çalışmalarını gerçekleştiriliyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Erbakan'ın cenazesi Erdoğan'ın CeBIT programını değiştirdi

Pelin Cengiz 02.03.2011

Erbakan'ın cenazesi Erdoğan'ın CeBIT programını değiştirdi Bu yıl Türkiye'nin partner ülke olduğu ve Türk şirketleriyle İTO'nun katılım için 3,5 milyon avro harcadığı dünyanın en büyük bilişim fuarı CeBIT 2011 dün kapılarını ziyaretçilere açtı. Başbakan Recep Tayyip Erdoğan ile Almanya Başbakanı Angela Merkel'in açmasının planlandığı fuar programı, Saadet Partisi Genel Başkanı Necmettin Erbakan'ın vefatının ardından dün yapılan cenaze töreni nedeniyle değişti. Erdoğan, önceki akşam gala yemeğine katıldıktan sonra Türkiye'ye dönerken, Merkel programını değiştirmede ve Türkiye standının açılışına katıldı. Merkel, açılışı Ulaştırma Bakanı Binali Yıldırım ve Sanayi Bakanı Nihat Ergün ile birlikte yaptı.

Turkcell'le konuşacak

Kırmızı kadife ceketiyle dikkat çeken Merkel, bakanlarla birlikte fuardaki Türk standının ana sponsoru Turkcell'in yanı sıra Türk Telekom ile Aselsan'ın standlarını gezdi. Turkcell Genel Müdürü Süreyya Ciliv'in, mayıs

ayında hizmete başlayacak olan Turkcell Europe (Almanya) operasyonunu simgeleyen altın SIM kart hediye ederken Merkel'in "Türkiye'ye geldiğimde Turkcell ile konuşacağım" sözleri dikkat çekti. Açılış töreninde kısa bir konuşma yapan Merkel, "Türkiye ile Almanya arasında bilişim köprüsü kurulmasından büyük mutluluk duyuyorum" dedi. Angela Merkel, Turkcell Europe ile Almanya'da Mayıs ayında faaliyetlerine başlayacak olan Turkcell'in standını gezerken Süreyya Ciliv'e, "Almanya'ya rakip olarak geliyorsunuz" dedi. Ciliv ise Merkel'e, "Hayır rakip olarak değil, işbirliği yapmak için geliyoruz" yanıtını verdi.

Ulaştırma Bakanı Binali Yıldırım da, Başbakan Erdoğan'ın, Saadet Partisi Genel Başkanı Necmettin Erbakan'ın cenaze törenine katıldığı için maalesef açılış törenine katılamadığını belirterek, "Törene Türkiye Cumhuriyeti adına katılmaktan onur duyuyoruz. Merkel, dünkü konuşmasında 2014'e kadar evlerin yüzde 75'ine 50 mbps geniş bant internet erişimi sunacaklarını açıkladı. Biz de 2023'e kadar evlerin tümüne 80 mbps genişbant erişim sunacağız. Bilgi toplumu stratejisinin bir parçası olacak" dedi.

İstanbul Ticaret Odası Başkanı Murat Yalçıntaş da, "CeBIT Fuarı, Türk bilişim sektörü için yeni bir yol açacak ve bu yoldan yürüyen Türk işadamları da büyük gelişme ve kazanç elde edecekler. Bilişim teknolojileri, sadece fütüristlerin ve bilim adamlarının değil, sektörün içindeki aktörlerin de tahminlerinin çok ötesinde bir gelişme gösterdi. Bilişim sektörü, 10 yıl önceki hayallerimizi, bugünün gerçekleri haline getirdi. Cep telefonunun, internetin, sosyal ağların olmadığı günleri düşünün... Bunların bazıları, mesela sosyal ağlar (*facebook, twitter* gibi) son beş yılda hayatımıza girmişti.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Hükümete bir 'Kıbrıslı Türk Açılımı' gerekli

Pelin Cengiz 06.03.2011

 Hükümete bir 'Kıbrıslı Türk Açılımı' gerekli Kuzey Kıbrıs'ta Sendikal Platform tarafından düzenlenen, ilki 28 ocakta gerçekleştirilen **Toplumsal Varoluş Mitingi'nin ikincisi çok daha güçlü şekilde yaklaşık 60 bin kişinin katılımıyla 2 martta yapıldı.** Mitinge katılanların gözlemlerine göre, çarşamba günü İnönü Meydanı'ndaki kalabalık, 2004'te Annan Planı referandumu sırasında biraraya gelenlerden çok daha fazlaydı. Artık bu mitinglerin ne için yapıldığını anlatmaya gerek var mı bilmiyorum ama **Kuzey Kıbrıs derslerine yeni giriş yapanlar için şöyle özetlenebilir: Türkiye tarafından KKTC hükümetine dayatılan ekonomik tedbir paketi protesto edildi. Ağır izolasyonlara, küresel ekonomik kriz ve Türkiye'nin dayattığı kemer sıkma önlemleri de eklenince hayat Kıbrıslı için dayanılmaz bir hâl aldı.** Aylarca süren grev dalgalarından sonra miting kararı alındı. Sonrası zaten malum, mitingde açılan pankartlara yönelik Erdoğan'ın sert üslubunun Ada'da yarattığı gerginlik, karşılıklı atışmalar, gerçeği yansıtmayan KKTC'deki memur maaşı polemikleri ve **Ada halkının "persona non grata" ilan ettiği KKTC'deki TC Yardım Heyeti Başkanı Halil İbrahim Akça'nın ani bir kararla Lefkoşa Büyükelçiliği'ne önce vekâleten sonra asaleten atanması.**

Sebebi ekonomik mi, kimlik mi?

Ancak, her iki mitingde de açılan pankartlarda ekonomik sebeplerden şikâyet değil de kimliğe yönelik unsurlar ağır basıyor. Pankartlar arasında, **"Bu Memleket Bizim, Biz Yöneteceğiz", "Biz Kıbrıslı Türk'üz, Siz Kimsiniz", "Kimliğe Saygı", "Yokoluşa Hayır", "Asimilasyona Karşı Direniş"** en dikkat çekenleriydi. Demek

ki, iş sadece ekonomik sebeplerle ya da dayatmalarla açıklanabilecek bir durum değil. **Ada'da son yıllarda meydana gelen bütçe açıklarının en büyük sebeplerinden bir tanesi Ada nüfusunun bilinmiyor oluşu.** Çünkü sürekli yeni yapılan okul, hastane, yol ve altyapı hizmetlerine kaynak aktarılıyor. Annan Planı sonrası 250 bin olarak sayılan nüfusun şimdilerde 600 binlere ulaştığını, başta KKTC Başbakanı İrsen Küçük olmak üzere söyleyenler var.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Eczacıbaşı'ndan işe alımda kadına pozitif ayrımcılık

Pelin Cengiz 08.03.2011

 Eczacıbaşı'ndan işe alımda kadına pozitif ayrımcılık Son yıllarda sıkça duyduğumuz kadına pozitif ayrımcılık, artık sadece metinlerde bir ibare olarak kalmıyor, uygulama anlamında şirketlerin iş süreçlerinin bir parçası haline geliyor. **Eczacıbaşı Holding, 8 Mart Dünya Kadınlar Günü itibariyle start alacak bir uygulama başlatıyor.** Bu uygulamayı **Eczacıbaşı Holding CEO'su Erdal Karamercan**, kadın yazarlara Zekeriyaköy'de yapımına yeni başlanan Ormanada projesinin tanıtım ofisinde anlattı. Karamercan yeni uygulamayı anlatırken, bizlere Eczacıbaşı Spor Kulübü Kadın Voleybol Takımı'nın oyuncularını da eşlik etti. **Kadınların fırsat bulamadıkları için ya da fırsatları olmadığı için ortaya çıkaramadıkları potansiyellerini kullanılabiliyor kılacak bu uygulama ile, işe alım süreçlerinde bir pozisyon için başvuran eşit durumdaki kadın ve erkekten kadın işe alınacak.**

Sürdürülebilir kalkınmayı benimsedi

Fırsat eşitliği sunulduğu takdirde kadının hemen öne geçtiğini söyleyen Karamercan, Eczacıbaşı olarak **sürdürülebilir kalkınma modelini** kendilerine önemli bir referans noktası olarak belirlediklerini anlattı. Yeni ve değişen dünyanın kodlarına göre belirledikleri yeni iş modellerini ise şöyle aktardı: "Dünya Sürdürülebilir Kalkınma İş Konseyi'ne üye 260 kuruluş var, Türkiye'den buraya katılan ilk kuruluş olduk. Bu çevresel, toplumsal ve ekonomik olmak üzere üç boyutlu bir alan. Biz, ilk kez yıllık raporlara sürdürülebilir kalkınma raporu da koyan grup olduk. **Ne kadar enerji, su kullandık, karbon salımını ne kadar azalttık, tüm iş sonuçlarıyla birlikte her yıl artık bunları da paylaşacağız.** Sürdürülebilir kalkınma hep ön planda olacak. Davos'ta krizle birlikte hırs ve kâr odaklı büyümenin insanlar üzerindeki olumsuz etkilerinden çokça bahsedildi. Bundan sonra CEO'lar, şirketlerin kâr ve büyümeleriyle övünmemeli. Kurumların insanlara nasıl dokunduğu, dünya için neler yaptıkları önem kazanıyor. Toplumsal olarak fırsat eşitliği, sosyal sorumluluk, iş güvenliği, çalışan sağlığı çalışmalarımız var. Bunun için CEO'ya bağlı bir Sürdürülebilir Kalkınma Koordinatörü bulunuyor."

'Kadın toplumun merkezinde'

Tüm bu yapılanma içinde Eczacıbaşı Holding, sadece kadın erkek eşitliği demekle bir şey olmayacağını görerek, bugün itibariyle işe alımlarda kadına pozitif ayrımcılık başlatıyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Mikrokredi uygulamasının makro sorunları

Pelin Cengiz 10.03.2011

Prof. Muhammed Yunus'un hikâyesini bilmeyen yoktur. Son dönemde giderek daha fazla sorgulanan yoksullara küçük miktarlarda kredi sağlayarak iş sahibi olmalarına imkân veren sistemin kurucusudur. Yunus, şu günlerde çok farklı şekilde gündemde. Prof. Yunus, bir dönem AKP Diyarbakır Milletvekili Aziz Akgül'ün girişimiyle Türkiye'ye de gelmiş, Diyarbakır, Şanlıurfa gibi şehirlerde başlayıp diğer illerde de bu uygulamanın hayata geçirilmesine öncülük etmişti. Mikrokredinin fikir babası, Nobel Barış Ödülü sahibi Muhammed Yunus, yoksullara mikrofinans sağlayan Grameen Bankası'nın Genel Müdürlüğü'nden, Bangladeş Merkez Bankası tarafından azledildi.

Karara yaş haddi gerekçe gösterilerek, Yunus'un 70 yaşında olduğu dolayısıyla bu görevi daha fazla yapamayacağı belirtildi. Oysa, Yunus 10 yıldan fazla süredir bu görevde bulunuyor, neden daha önce değil de şimdi bu karar alındı? Halihazırda Bangladeş Merkez Bankası ise, 1983'te kurulan Grameen Bankası'nın yüzde 25 hissesine sahip. Grameen Bankası, Bangladeş Merkez Bankası'nın kararına karşı çıkarak, Yunus'un görevinde kalacağı açıklamasında bulundu. Ardından, Yunus da Merkez Bankası'nın kararına karşı Yüksek Mahkeme nezdinde temyiz davası açtı ve yürütmeyi durdurma talep etti. Mahkeme, bu talebi kabul etti.

Grameen Bank, bugüne kadar 8 milyondan fazla köylüye mikrokredi vermiş. Banka, gelişip serpildikten sonra çeşitli iş sahalarına da girdi. Ülkenin en büyük mobil telefon şirketi Telenor Group ile joint venture yaptı, Fransız Danone Group ile yoğurt üretmeye başladı.

Siyasetçilerin sevmediğim adam

Yunus, Bangladeş'te son derece popüler bir isim. Hükûmete yönelik eleştirileriyle dikkat çeken Yunus, görevden alınma kararının politik gerekçeleri olduğunu söylüyor. Zira, görevden azil mektubu Yunus'a, büyük baskılar altında olduğu bir dönemde gönderilmiş.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Makinecilerin gözü Nimet Çubukçu'da

Pelin Cengiz 13.03.2011

Türkiye'nin biri enerji diğeri yatırım malı olmak üzere iki büyük ihracat açığı kalemi var. Türkiye ithalatının yüzde 70'ten fazlasını ara malı ithalatı oluşturuyor, ara malı ithalatı bu yılın ocak ayında bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 42,8 artışla, 12,5 milyar doları buldu. Yine bu yılın ocak ayında yatırım malları ithalatı yüzde 45,1 artışla 2 milyar 265 milyon 252 bin dolara çıktı. Ocak ayında en yüksek ithalat içinde petrolün de bulunduğu mineral yakıtlar ve yağlarda görülürken, bu rakam 3,7 milyar dolar olarak gerçekleşti. Aynı dönemde doğalgaz ve mamul gaz ithalatında ödenen fatura ise yüzde 33,5 artışla 1 milyar 664,8 milyon dolar seviyesine yükseldi. Şimdi bu sıkıcı rakamlardan sonra nereye geliyoruz? Türkiye, cari açığını kapatma işini hep

borçlanarak yaptı, sattığını satın aldığından daha fazla hale getiremedi. Geçen hafta bir grup gazeteciyle biraraya gelen Orta Anadolu İhracatçı Birlikleri (OAİB) Başkanı Adnan Dalgakıran, hem projeleri hakkında bilgi verdi hem de Türkiye'nin uzun yıllar alışkanlık haline getirdiği cari açıkla yaşama tehlikesine yönelik kurtuluş reçetesini anlattı.

Ar-Ge'ye eleman yetiştirilecek

Dalgakıran'a göre, kurtuluş reçetesi makine sektöründe: "Cari açığın sebeplerinden biri enerji, diğeri yatırım malı. Ya petrol ya da doğalgaz bulacaksınız ya da yatırım araçlarını burada üreteceksiniz. Petrol bulamadığımıza dua edelim. Yoksa hiçbir zaman teknoloji bazlı, katma değerli üretim yapamayız. Türkiye, emek yoğun sektörlerde bir büyüklük yarattı, nitelikli işgücüne yönelik alanlarda da başarı sağlamalı. Bu da Sanayi Strateji Belgesi'ne dayalı. Bazı sanayi dallarının Türkiye'nin yeni lokomotifleri olması sağlanabilir."

Makine sektörünün şimdi bir hayali var. Görüşmeler olumlu tamamlanırsa, hemen harekete geçilecek ve sanayicilerin bir hayali gerçek olacak.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Japonya'daki olay nükleer enerjinin sonudur'

Pelin Cengiz 15.03.2011

Japonya, yaşadığı deprem ve tsunami felaketinin yaralarını sarmaya çalışıyorsa, fekaletin hemen ardından nükleer santrallerin zarar görmesi ülkeyi alarma geçirdi. Ülke artçılarla ara ara sallanıyor ancak nükleer santrallerde yaşanacak yeni patlama korkusu, deprem ve tsunami korkusunun önüne geçmiş durumda. Nükleer enerjinin bundan sonraki geleceğini de Japonya'da bu konuda yaşananlar belirleyecek gibi görünüyor. Çünkü, Japonya'dakilerin depreme en dayanıklı ve felaketlere en hazır santraller olduğu belirtiliyordu. Durumun kontrol altına alınamaması halinde dünya kamuoyunda nükleer enerjiye güvenin tamamen kaybolacağı konuşuluyor. Ancak, Japon Hükümeti'nin yaşanan sürece ilişkin şeffaflığını ve dünya kamuoyunu bilgilendirme şeklini de takdir etmek lazım.

Felaketin ardından nükleer reaktörlerden birinde patlamanın meydana geldiği Fukushima 1 santralında, soğutma sisteminin devre dışı kalması nedeniyle, son çare olarak deniz suyundan yararlanıldı. Soğutma sistemi devre dışı kalınca uranyum yakıt çubukları aşırı ısındı ve soğutma suyunun hidrojen ve oksijeni ayrıldı. Hidrojenin patlaması sonucu reaktörü çevreleyen duvarlar yıkıldı. Reaktördeki basıncını azaltmak için buharın dışarı verilmesi esnasında radyasyon seviyesi arttı. Ardından iki ve üç numaralı birimlerde patlama oldu. Durum son derece kritik.

Atom Enerjisi Kurumu'nun rakamlarına göre, dünya genelinde, faal durumdaki 442 ticari nükleer santralin yüzde 20'si önemli derecede sismik faaliyetin olduğu bölgelerde. Artan enerji ihtiyacını karşılamak için 20 yıl içinde 350 yeni santral inşa edilmesi planlanıyor ve bu durum, bir doğal felaket sonucu nükleer facia yaşanması riskinin artması anlamına geliyor.

Dünya ne konuşuyor, biz nereye?

Türkiye de, Mersin Akkuyu'da nükleer santral yapmayı planlıyor. Zira, Enerji Bakanı Taner Yıldız'ın Japonya'daki santrallerin otomatik olarak kapadığını ve durumun kontrol altında olduğunu açıklaması, konu hakkında ne kadar erken açıklama yaptığını gösterdi. Dün de, bir TV programında Yıldız'ı, 3'üncü jenerasyona sahip santrallerin daha yüksek standartlara sahip olduğunu söylerken duydum.

Santralin yapılacağı bölgenin Ecemiş Fay Hattı'nın birkaç kilometre yakınında olması kimsenin pek umrunda olmasa gerek.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Nükleer herkese endişe bize cesaret verdi

Pelin Cengiz 17.03.2011

Japonya'da deprem ve tsunami felaketi, nükleer ve radyasyon faciasına çoktan dönüştü bile. Japonya'daki Fukushima nükleer santralinde meydana gelen patlamayla radyasyon seviyesi 6'ya yükseldi ki, gelişmeler Çernobil'de de yaşanan seviye 7'nin çok uzak olmadığı yönünde. Radyasyon felaketinin yaşandığı Fukushima nükleer santraline söndürme ve soğutma için gönderilen helikopterlerin aşırı radyasyona maruz kalmaları nedeniyle geri çekilmesi aslında dünyanın yeni bir Çernobil'i olduğunun açık göstergesi.

İster enerjisinin büyük bölümünü nükleerden karşılayanlar olsun, ister nükleer santral yapmayı planlayanlar, pek çok ülke telaş içinde. Endişe normal, zira faal durumdaki 442 ticari nükleer santralin yüzde 20'si önemli derecede sismik faaliyetin bölgelerde inşa edilmiş durumda. Bu konuda ilk açıklamalar Almanya'da geldi. Pek çoklarına inandırıcı gelmese de, kamuoyunu rahatlatmaya yönelik yapılan açıklamalarda, 1980 öncesi inşa edilen nükleer santrallerin geçici olarak kapatılacağı belirtildi. İspanya Hükümeti de ülkedeki nükleer santrallerin olası bir deprem veya sel riskine karşı güvenliğini gözden geçireceğini açıkladı. Sekiz nükleer santralin bulunduğu İspanya'da, 40 yıllık geçmişe sahip Garona nükleer santralinin durumu tartışmalı. İngiltere Başbakanı David Cameron da, dün yaptığı açıklamada, Japonya'dan alınması gereken dersler olduğunu belirterek, nükleer enerjinin, miks bir enerji sisteminin parçası olması gerektiğini söyledi. İsviçre'de güvenlik tartışması sonuçlanana kadar yeni reaktörler inşa etme planını askıya aldı.

Fransa G-20 bakanlarını toplayacak

Gelişmiş ve gelişmekte olan 20 ülkeden oluşan G-20 grubunun dönem başkanlığını yapan Fransa'nın Cumhurbaşkanı Nicolas Sarkozy, dün yaptığı kabine toplantısının ardından, Japonya'daki nükleer kriz sonrası enerji alanındaki seçenekleri değerlendirmek üzere G-20 ekonomi ve enerji bakanlarını biraraya getirmeyi planladıklarını açıkladı.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Nükleerde ısrar, ıstırapı görmezden gelmektir

Pelin Cengiz 20.03.2011

Türkiye'nin defalarca girişimde bulunduğu ve tam da Japonya'da yaşanan felaketle aynı döneme denk gelen nükleer santral kararlılığı, hem yurtiçinde hem uluslararası alanda büyük bir talihsizlik olarak görülüyor. Dünyanın gözü Japonya'daki Fukushima nükleer santraline çevrilmişken, Enerji Bakanı Taner Yıldız, "içimin rahat etmediği bir şeyin altına imza atmam" derken, Başbakan Erdoğan Mersin Akkuyu'da yapılacak nükleer santralden asla geri dönüş olmadığını ifade etti. Hatta, nükleer santral tehlikesine karşı "evde oturmak da riskli" dercesine, nükleer santral ile tüp karşılaştırması yaptı. Tartışmalara cuma günü Cumhurbaşkanı Abdullah Gül de katıldı, Türkiye'nin birden nükleer enerjiden vazgeçmesinin doğru olmadığını hatta Türkiye'nin nükleer için geç kalmış bir ülke olduğunu söyledi. Bizdeki nükleer felaket böyle... Biraz dünyadan örneklerle bakalım.

Çernobil'den bugüne 800 kaza

Nükleer felakette ortaya çıkan radyasyon ve radyoaktif maddeler sadece "düştüğü yeri" yakmıyor. Nükleer enerji kazalarının geçmişine bakıldığında genellikle iki kazadan bahsedilir: Çernobil ve TMI (Three Mile Island). Dünyanın en feci nükleer kazası olarak tarihe geçen Çernobil'den yayılan radyasyonun İskoçya'ya kadar etkisini gösterdiği biliniyor. Sadece Çernobil'den bu yana irili ufaklı 800 tane kaza olduğu kayıtlara geçmiş bir veri. Nükleer kaza ve nükleer yakıt çubuklarının neredeyse eridiği son anda kurtarmalar, hemen tüm santrallerde olagelen hadiseler. Çernobil'den bu yana sadece ABD'de 200 adet son anda kurtarma vakası yaşanmış. Yine 2006'da İsveç'te meydana gelen bir kazada altı nükleer reaktörden dördü devre dışı kalmış. 2007'de Japonya'da yaşanan bir deprem sonrası nükleer enerji santralinde yangın çıkmış ve tesisin yedi reaktörü kapatılmış.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Batı petrol için savaşıyormuş!

Pelin Cengiz 27.03.2011

Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin kararından sonra ABD, İngiltere, Fransa ve Kanada gibi ülkelerin de aralarında bulunduğu koalisyon güçleri Libya'ya karşı fiilen savaş başlattı. Bu önemli kararın tartışılmaya başladığı ilk andan itibaren "Batılılar Libya'nın petrolünün peşinde" argümanını kullananların sayısı hiç az değil. Pek çok insan, Fransa, İngiltere ve ABD'nin Libya'nın petrol kaynaklarının peşinde olduğunu düşünüyor. Ancak, ülkenin ekonomisinin neredeyse tamamının petrol gelirlerine dayandığı Libya'da, Batılılar zaten petrol musluğunun başında. Bakalım petrol endüstrisinde kimler faal durumda?

35 şirketin 14'ü Avrupalı

Libya'nın petrol geliri ihracat gelirinin yüzde 98'ini, gayri safi yurtiçi hasılanın yüzde 25'ini oluşturuyor. Libya, tüm Afrika kıtasında ispatlanmış doğalgaz ve petrol rezervlerinin yüzde 45'ine yakın kısmına sahip. Yapılan hesaplamalara göre, Libya'nın 46 milyar varil petrol rezervi ve 1.5 trilyon metre küp doğalgazı var. Uluslararası Enerji Ajansı verilerine göre, Libya normal dönemde günde 1.6 milyon varil petrol üretiyor, ürettiği petrolün

yüzde 85'ini Avrupa'ya olmak üzere 1.49 milyon varilini ihraç ediyordu. İç karışıklık nedeniyle günlük üretim seviyesi 400 bin varile geriledi.

İhalesi yapılmış, yapılmakta olan ve imtiyazı alınmış petrol sahalarının sayısının 201 adet olduğu belirtiliyor. 35 tane yabancı petrol ve doğalgaz şirketi ülkede aktif durumda. Bunların 14'ü Avrupalı, 11'i Asya Pasifikli, altısı Kuzey Amerikalı, ikisi Rus, biri Kuzey Afrikalı ve biri de Güney Amerikalı.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Arnavutluk artık kapalı kutu değil

Pelin Cengiz 03.04.2011

Geçen hafta, İstanbul Ticaret Odası'nın işadamlarına Balkanlar'daki yatırım ve işbirliği fırsatlarını tanıtmak amacıyla başlattığı girişimin Arnavutluk ayağına katıldım. 50 yıl komünist rejim, ardından baskıcı bir sistemle yönetilen ve dünyayla ilişkisi kesilen Arnavutluk, çok partili demokratik sisteme 20 yıl önce geçmiş bir ülke olarak ekonomik anlamda pek çok şeye ihtiyaç duyuyor. Son sayıma göre 4 milyon 100 binlik nüfusa sahip ülkenin yüzde 70'i, çoğu Bektaşî olmak üzere Müslüman ve yüzde 30'u Hristiyan (yüzde 20 Ortodoks-yüzde 10 Katolik). Avrupa Birliği'nde serbest dolaşım hakkına sahip. Akla gelebilecek her türlü sanayi yatırımına, altyapı projelerine, konut, alışveriş merkezi gibi müteahhitlik işlerine fazlasıyla ihtiyaç var. Ülkede kamu harcamalarının son altı yılda yüzde 70'i karayolları için harcanmış. Bu harcamalar daha dört yıl sürecek. Hem hükümet hem işadamları Türklerle iş yapma konusunda istekliler. Türkiye, bu yeni gelişen ülkeden çok yüksek pay alabilir. Komşusu Yunanistan, daha çok ülkedeki bankacılık ve telekom sektörünü elinde tuttuğundan diğer alanlarda açık var.

Vergi sıralamasında 3'üncü

Arnavutluk'ta hükümet, gelecek altı ayda ihale edilmek üzere gündemine çok önemli ve büyük özelleştirmeler almış. Özelleştirmelerle bu pazara girmiş ve hala faaliyetlerini sürdüren pek çok örnek mevcut. Çalık Grubu, özelleştirmeden aldığı Albtelekom'la şu anda Eagle Mobile adıyla ülkede hizmet veriyor. Dört GSM operatörü arasında 3'üncü sırada olan Eagle, en hızlı gelişimi gösteren operatör. Çalık Grubu'nun BKT adlı bir de bankası var.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sendikal Platform çöktü, KKTC'de partiler 24 Nisan'a hazırlanıyor

---

Pelin Cengiz 10.04.2011

Kuzey Kıbrıs'ta Sendikal Platform, 28 Ocak ve 2 Mart'taki Toplumsal Varoluş mitinglerinin ardından geçen hafta da Cumhuriyet Meclisi'nin önünde bir miting yaptı. Mitingin Türk medyasına yansıyan kısmında mesele, katılımcıların Türkiye aleyhine açtığı pankartlar, pankartlara polisin müdahalesi ve çıkan arbede olarak yer aldı. Bu miting, daha önce yapılan iki mitingden bazı sebeplerle farklıydı. O ayrıntılar nedir diye bakarsak, durum şöyle izah edilebilir.

Daha önce yapılan mitinglerde KKTC'deki sendikalar ve siyasi partiler birlikte hareket etmiş, Türkiye'nin dayattığı ekonomik önlem paketini sorgusuz sualsiz uygulamaya koyulan UBP Hükümeti'ni protesto etmişti. Ancak, 2 Mart'ta yapılan mitingın ardından yaşanan süreçte aralarında CTP, TDP ve DP'nin bulunduğu siyasi partilerle sendikaların arası açıldı, bir manada Sendikal Platform çöktü.

Sebebi, tamamen liderliği ve gücü kimin elinde tutacağı meselesi. Sendikalar, sürecin başını çekmek isterken, siyasi partiler bu süreci "Türkiye ile kavga etmeden" götürmek niyetinde.

Siyasi partiler eyleme katılmadı

Bu sebeplerden siyasi partiler 7 Nisan'da yapılan eyleme katılmayacaklarını açıkladı. 7 Nisan'daki eyleme sadece sendikalarla marjinal gruplar katıldı. Meclis önünde yapılan eyleme polis sert biçimde müdahale etti. Bu arada, sendikacılar CTP ve TDP yöneticilerine karşı sözlü ve fiili saldırıda bulundu. CTP Milletvekili Ömer Kalyoncu, bir grup eylemci tarafından tartaklandı ve hatta sözlü saldırıya maruz kaldı.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Dünyanın gündemindeki kadın Arianna Huffington Türkiye'ye geliyor

Pelin Cengiz 17.04.2011

Huffington Post, bilmeyenler için bu yılın şubat ayında AOL tarafından 315 milyon dolara satın alınmasıyla dikkat çekmiş bir internet sitesi. Ekonomi ve siyaset dünyasında ses getiren haberler yapan bu site, hızla ünlendi ve internet gazeteciliğinde yeni bir örnek oluşturdu. Time Warner'dan 2009'da ayrılan internet portalı AOL'in, Amerikan internet gazetesi Huffington Post birleşmesi, yeni medyanın kazandığı gücü açıkça ortaya koyuyor. AOL, küresel krizle birlikte 2010'da yüzde 26 oranında azalarak 2.4 milyar dolar olarak gerçekleşen cirosunu, bu yeni birleşmenin inşası ve yeniden yapılandırılması için kullanacak. Bu satın alma aynı zamanda, ABD'de bir internet blog sitesinin ne kadar büyük karlar sağlayabildiğini kanıtlayan ender girişimlerden biri. Huffington Post, ayda ortalama 25 milyon kullanıcı tarafından ziyaret ediliyor. ABD makamlarının bu satışa onay vermesinin ardından, yılın ikinci yarısında satışın resmileşmesi bekleniyor.

Bloggerlar dava açtı

Tüm bu başarının arkasında ise bir kadın var, Arianna Huffington. Huffington Post'un AOL ailesine katılmasıyla birlikte AOL Başkanı Tim Armstrong, bünyelerindeki yeni medya oluşumunun başına Arianna Huffington'ı getirdi. Satış bu kadar ses getirince, binlerce gönüllü yazarın içerik sağladığı sitenin hissedarları ve blogçuları, satıştan kendilerine pay verilmemesini "köleliğe" benzeterek, 105 milyon dolarlık tazminat davası açtı. Süreç nasıl işleyecek hep birlikte göreceğiz.

Ekimde İstanbul'a geliyor

Dünyanın en güçlü kadınları arasında gösterilen Arianna Huffington, kazandığı bu deneyimleri çeşitli platformlarda paylaşıyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Fosfat cennetine kim sahip olacak

Pelin Cengiz 23.04.2011

Türkiye, fosfat kaynakları ve rezerv büyüklüğü açısından dünyada 12. sırada yer alıyor. Dünyada 16 milyar ton fosfat kayası rezervi var. Bunun yüzde 36'sı Fas ve Batı Sahra'da, yüzde 23'ü ise Çin'de. Dünya fosfat üretimi 1999'da 147 milyon tonken, 2009'da 178 milyon ton seviyesine yükselmiş. Tüketim de buna paralel bir seyir izliyor. Yıllık yüzde 3'lük artış öngörülüyor. Türkiye'deki rakamlara bakacak olursak şöyle: Fosfat rezervinin 500 milyon ton civarında olduğu belirtiliyor ve bu rezervin yüzde 80'lik kısmını sadece Mardin'in Mazıdağı ilçesi'ndeki yataklar kapsıyor.

Mazıdağı, hem kalitesi açısından yüksek bir değere sahip hem de Türkiye'nin en büyük fosfat kaynağı olma özelliğini taşıyor. Fosfat kayası, kimyevi gübre üretiminde en önemli hammadde. Mazıdağı Fosfat Tesisleri, Türkiye'deki en büyük fosfat hammadde kaynağına sahip olmasına rağmen üretim maliyetlerinin yüksek olması nedeniyle yıllardır verimli şekilde değerlendirilemiyor. Tesis, 1994'ten bu yana atıl durumda. Tesis, Özelleştirme İdaresi tarafından 2006 ve 2007'de iki kez ihaleye çıkarılmış ancak sonuç alınamamış.

Kapasiteye rağmen ithalat yapılıyor

2010 rakamlarına göre, Türkiye'nin yıllık fosfat kayası ihtiyacı 1,5 milyon ton. Ancak, Türkiye'nin fosfat ihtiyacının tamamı, daha ucuz olduğu için yıllardır ithal ediliyor. Yine 2010'da 180 milyon dolarlık fosfat ithalatı yapılmış. Gübre ve hammadde ithalatı için yapılan ithalat ise 1,5-2 milyar dolar seviyesinde. Son 10 yılda Türkiye'nin yıllık gübre tüketimi 5-5,5 milyon arasında. Diğer yandan, üretim kapasitesi ise 5,7 milyon ton. İhtiyaçtan fazla üretim kapasitesine sahip olmasına rağmen, ithalatın üretimden ucuz olmasının sağladığı avantajla üretimin neredeyse yarısı kullanılıyor, ayrıca ithalat önemli bir gelir kaybına neden oluyor.

Altı şirket ihalede teklif verdi

Tüm bu gelişmelerin ışığında Mazıdağı Fosfat Tesisleri'nin yeniden ekonomiye kazandırılması ve fosfat yataklarının değerlendirilmesi maksadıyla Özelleştirme İdaresi, mart ayında bir tesisin satışına yönelik bir ihale

gerçekleştirdi. Dimin Madencilik San. ve Tic. Aç, TMC Enerji Yatırımları San. ve Tic. Aç, Konya şeker San. ve Tic. Aç, Eti Gümüş Aç, Gemlik Gübre San. Aç. ve GÜBRETAş olmak üzere altı şirket ihalede teklif verdi.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Çılgın Proje'nin tarafları: AB ve Karadeniz'e kıyısı olan ülkeler

---

Pelin Cengiz 01.05.2011

Türkiye'de son dönemde büyüme ve kalkınma odaklı ekonomi modelinin bir unsuru olarak yapılmak istenen HES'ler, nükleer enerji santralleri gibi projelerle çevre ve ekoloji ile ilgili konulardan çokça söz edilir oldu. Biz henüz 'Çernobil'den ders çıkarmıyoruz bari Fukushima'dan korkun' diyorduk ki, karşımızda Başbakan'ın ismiyle müsemma çılgın projesi denilen devasa bir Kanal İstanbul projesi bulduk. Karadeniz ile Marmara Denizi arasına kanal açma üzerine kurulu proje, şüphesiz pek çok tartışmayı da beraberinde getiriyor. Karadeniz ile Marmara arasına açılacak bu kanal ile Panama gibi gemilere alternatif geçiş sağlanacakmış.

Çevre Etki Değerlendirme! O da ne?

Tahmin edeceğiniz gibi projeye çevrecilerle birlikte bilimadamlarının pek çok noktada itirazı var. Karadeniz ile Marmara arasında Boğaz'daki akıntılardan oluşan su akımından farklı olarak doğal dengeyi bozacağı ve farklı sorunlar ortaya çıkaracağı yönünde görüşler var. Üstelik sadece sudaki değişime yönelik değil, tüm ekosistemi etkileyebilecek bir olumsuzluktan bahsediliyor. Kanalın yapılması halinde, tuzluluk açısından yatay denge bozulacak, Karadeniz'in tuzluluğu azalacak ve tatlı su gölü haline gelecek. Mevcut fauna ve flora yapısı yokolacak. Havzadan su çıkışı artacağı için havza kendisine su taşıyan nehirlerden daha fazla su isteyecek. Havzaya su taşıyan nehirlerin su seviyeleri azalacak, hatta kurumaları söz konusu olacak. Hacettepe Üniversitesi'nden Cemal Saydam hocanın görüşü konuyu gayet iyi özetliyor ve şöyle anlatıyor: "Süveyş Kanalı'nın iki tarafındaki denizdeki tuzluluk oranı birbirine yakın ve Süveyş Kanalı bu iki denizin tuzluluk oranlarını bozmaz. Korent ve Panama Kanalları doğu-batı istikametinde olduğu için her iki yakadaki deniz suyu tuzluluğu eşit ve bu kanallar tuzluluk açısından bu denizlere etki yapmaz. Karadeniz'in tuzluluk oranı yüzde 0,19 iken Marmara'nın tuzluluk oranı yüzde 0,38. İstanbul Boğazı'nın derinliği yeterli olduğu için üstten az tuzlu su güneye giderken, alttan çok tuzlu su kuzeye gidiyor ve denge bozulmuyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Türk ekonomisine güven, mutlak iktidara şüphe

Pelin Cengiz 08.05.2011

Küresel krizin ardından gelişmiş ekonomilerin toparlanmadaki zorlukları, özellikle finansal sektörü yeniden ayağa kaldırmakta yaşadıkları sorunlar Brezilya, Rusya, Hindistan ve Çin'den oluşan BRIC ülkelerini göz bebeği yaptı. BRIC kelimesini dünya finans jargonuna 2001 yılında Goldman Sachs kazandırmıştı. BRIC ülkelerinin son 10 yılda gösterdikleri dinamik büyümenin ardından Türkiye'nin bu gruba dâhil edilip edilmeyeceği tartışılıyordu. Hatta kimileri, hiçbir farklı anlama gelmese de, TBRIC diye bir kısaltma bile uydurmuştu. Sonunda Türkiye BRIC'e değil misk kedisi anlamına gelen CIVET'e dâhil edildi. Güney Afrika da BRIC'i çoğul hale getirdi: BRICS! Geleneksel ekonomik güç merkezleri olan Avrupa ve ABD'den güç kayması devam ederken, BRICS ile birlikte gelecek 10 yıla CIVET ülkelerinin damga vuracağından bahsedilmeye başladı. CIVET, BRIC'e göre daha riskli ancak pazar dinamikleri açısından cazip.

Dünya ekonomisinin Misk kedileri

CIVET ülkeleri arasında Kolombiya, Endonezya, Vietnam, Mısır ve Türkiye yer alıyor. CIVET içinde yer almak için gerekli şartlar arasında, büyümeyi ve harcamayı destekleyecek (vasıflı!) genç nüfus, kredi kanallarının destekleyecek düşük borç yükü, istihdam imkânları ve uzun soluklu büyüme yaratacak çeşitlendirilmiş bir ekonomi, yüksek tasarrufları veya büyümeyi finanse edebilecek sermaye birikimi yer alıyor. Türkiye, bu kriterlerin büyük kısmını yerine getirebildiği için CIVET arasında sayılıyor. En önemli göstergelerden biri de, bu ülkelerin hepsinin yabancı yatırımcı çekme cazibesi.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yunan tragedyasında yeni bölüm

Pelin Cengiz 15.05.2011

Avrupa'nın uzun süredir izlediği Yunan tragedyası kötüleşerek sürüyor. Küresel kriz döneminde Avrupa'nın ilk kurtarılan ülkesi unvanına sahip Yunanistan'ın durumu yeniden tartışma konusu. Avrupa ve Birliği ve IMF'in çabalarıyla 110 milyar avro finansal yardım yapılan Yunanistan'ın yeniden kurtarılması tartışmaları geçen hafta gündemden düşmedi. Yunanistan'ın kurtarma paketinin koşullarını karşılayamadığı yönünde çok ciddi şüpheler var. Üstelik, Yunanistan'ın 2012'de kendi başına borcunu çeviremeyeceğine de kesin gözüyle bakılıyor. Borcun yeniden yapılandırılması, AB ve IMF'ten ek yeni yardım istemesi ya da borcunu ödemesi için daha fazla süre verilmesi tartışılan görüşler arasında. Ülkenin borcunun yeniden yapılandırılmasının hem Yunanistan'a hem diğer Avro ülkelerine zarar vereceği ise en güçlü öngörü olarak ortaya çıkıyor. Yapılan hesaplamalara göre, Yunanistan 2013'e kadar 60 milyar avroya yakın kaynak bulmak zorunda.

Yunanistan'a ara dönem ziyareti gerçekleştiren AB ve IMF yetkilileri, Atina'da karşılaştıkları durumdan pek memnun değiller. Borçları yeniden yapılandırmanın Yunanistan için mucize getirmeyeceğini belirten IMF, ülkenin istemesi halinde, ek destek vereceklerini kaydediyor. Yunan hükümetinin bütçe performansını ölçen heyetin ilk izlenimi sıkıntıların sürdüğü şeklinde. Bir IMF yetkilisinin yaptığı açıklamalar sıkıntıyı ortaya koyuyor: "Bütçe gelir hedeflerinin tutmayacağına ilişkin endişe var. Daha fazla kesinti istenebilir.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bu anayasal öneriler bildiklerimizden değil

Pelin Cengiz 22.05.2011

Türkiye'nin gündemi bu değil diyeceksiniz ama bu ülkede çok az gündeme gelen, toprağı, ağacı, suyu, bitkiyi rant için sattırmak istemeyen yollara düşmüş insanlar var. Sesleri nerdeyse hiç duyulmayan, anayasa tartışmalarına farklı bir boyut getirebilir miyiz diye kafa yoran, ilk kez ekolojik anayasa talebini ortaya koyan insanlar var. Çoğunluk ise çılgın projeleri, üçüncü köprüyü, iki yeni İstanbul'u, nükleer enerji santrallerini, her vadiye bir HES'i, çevreyi, doğayı hatta insanı yok sayan dizginlerinden boşanmış kalkınma faaliyetlerini konuşmayı daha çok seviyor. Ben, sevilmeyenlerden bahsedeyim.

Doğaya egemen olma, onu sınırsız bir kaynak gibi kullanma yaklaşımı üzerine kurulan kalkınmanın bugün dünyayı getirdiğı nokta ortada. Ekosistemlere verilen zararlar iklim değişikliğine neden oldu, insanlık kendi eliyle yaratılmış felaketlerle mücadele etmek zorunda. Bunun böyle devam etmemesi için farklı bir yaklaşıma ihtiyaç var. Toplumun farklı kesimlerinin nasıl bir anayasa talep ettiğı, uzun zamandır ülke gündemine getirilmiş olsa da, şimdi bir grup insan Türkiye'de yapılacak yeni anayasa için ilk kez "ekolojik anayasa" talebini literatüre sokmaya çalışıyor.

Diğer anayasa yazım heyetleriyle paylaşım

Girişimin amacı, yeni anayasanın doğayı bir hak öznesi olarak tanımasını sağlamak. Ekolojik Anayasa Girişimi, Türkiye'deki Yeşiller Partisi'nin öncülüğünde başlatılan bir hareket. Yeni anayasanın doğanın haklarına ve ekolojik ilkelere vurgu yapan sivil ve demokratik bir anayasa olması için tartışma başlatmak amacıyla kurulan girişimin akademisyen, hukukçu, politikacı ve gazeteci gibi farklı meslek gruplarından 40 kişilik bir Çağrıcı Grubu var.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Avrupa Yunanistan'ı rehin alıyor

Pelin Cengiz 29.05.2011

Komşumuz Yunanistan'da işler iyice sarpa sarıyor. Yunanistan Başbakanı Yorgo Papandreu, AB ve IMF'in kendisine şart koştuğı kemer sıkma önlemlerini içeren ekonomik program üzerinde milli mutabakat sağlanması şartı üzerine muhalefet liderleriyle biraraya geldi. Ancak, parti liderlerinden Papandreu'ya destek çıkmadı. Yunan Maliyesi'nin temmuzdan sonra ödemeleri gerçekleştirecek parasının olmadığı sır değil, AB ve IMF ile geçen yıl imzalanan 110 milyar avroluk kredinin 12 milyar avroluk beşinci diliminin serbest bırakılmasıyla ilgili ciddi sorunlar var. AB ve IMF Yunanistan'dan, Osmanlı'nın son döneminde borçlarını ödemesi ve bu borçlara gelir yaratmak amacıyla işletmeleri yönetmesi için kurulan Düyun-u Umumiye benzeri bir Bağımsız Özelleştirme Komisyonu kurmasını istedi. Bunun anlamı aslında şu: Maliye vergi toplayamıyor, gelir tahsil edemiyor. Bu Komisyonda yer alacak ülkeler, bu işleri üstlenecek. Yunanistan, kapsamlı bir özelleştirme yapacağını duyurdu. Hedef beş yılda 50 milyar avro. Bu özelleştirmelerden ve devlete ait gayri menkullerin satışından sorumlu olacak bu komisyon, AB ve IMF'ten alınan son borcun dışındaki eski borçların

ödenip ödenmediğini de denetleyecek. Özelleştirmenin sistematığı konusunda AB’de farklı görüşler var. Özelleştirilecek varlıklar bir fon tarafından yönetilsin ya da özelleştirilecek şirketler tek bir devlet şirketi altında toplansın. Hangi yöntem benimsenirse benimsensin, ortadaki tek bir gerçek var ki, o da Avrupa tedbiri elden bırakmayacak.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Dünya Çevre Günü ve eşkıyalar

Pelin Cengiz 05.06.2011

1972’de İsveç’te yapılan Birleşmiş Milletler Çevre Konferansı’nda alınan bir kararla **5 Haziran, Dünya Çevre Günü** olarak kabul edilmiş. Bu gün ile, **sermaye egemenliği, dizginlenemeyen kalkınma hevesi ve kâr güdüsünün neden olduğu yanlış politikalarla meydana gelen çevre kırımına dikkat çekmek** hedefleniyor. Bunlara, sanayileşme, tarım arazilerinin verimli kullanılmayışı, çarpık kentleşme, enerji ve maden politikaları da eklenince, kıyıların, derelerin, ormanların talana açılmaması için hiçbir sebep kalmıyor. Son dönemde, iktidarın seçim süreciyle birlikte açıklaya açıklaya bitiremediği, bizi devasa gayrimenkul ve kalkınma projeleri bombardımanına tuttuğu halleri, “Neredeyse bir avuç ormana, dereye, doğal hayata tahammülleri yok” dedirtiyor. **Çevre politikalarının, sanayi, tarım, enerji, ulaşım ve kentleşme politikalarıyla bütünlüklü olarak ele alınması çok önemli. Ayrıca, şehirlerin yapısını temelden değiştirecek sanayileşme ve kalkınma projelerinin toplumun genel konsensüsü ile gerçekleşmesi gerekiyor.** Yoksa, zaten başka türlü insanca bir yaşam ve toplum ekolojisi oluşturmak mümkün olmuyor.

Çapulcular, çevreci tipler, eşkıyalar

Bu işin projelerle ilgili boyutu. Bir de, **bu kalkınma politikalarıyla mücadele eden insanlara yönelik zorbalık, baskı ve yıldırma** boyutu var. Bunun en trajik örneği, geçen hafta Başbakan Erdoğan’ın tabiriyle **“Kimliği bilinmeyen zaten üzerinde de durulmayan” Metin Lokumcu’nun hayatını kaybetmesiyle** gözler önüne serildi. **Bu tanımlar yeni değil, daha önce çevre hareketlerine katılanlar, “bir avuç çapulcu” da olmuştu, “birtakım çevreci tipler”, hatta “eşkıya” da...**

Doğaya zarar veren tüm yatırımların durdurulması amacıyla çeşitli illerden yola çıkıp yürüyerek Ankara’da buluşacak **Büyük Anadolu Yürüyüşü’ne** katılanlar, bir süre önce Ankara’ya alınmadı.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı bir tek Yunanistan’la uyumlu!

Pelin Cengiz 12.06.2011

Bir haftadır Taksim’de bir pankart asılı ve pankartta şöyle yazıyor: **Başbakan’dan cevap bekliyoruz.** Nükleer karşıtı Greenpeace aktivistlerinin astığı o pankarta direkt olarak bir cevap verilmedi ama dolaylı olarak bir cevap geldi aslında. Nasıl diyecek olursanız, **Çevre ve Orman Bakanlığı ile Bayındırlık ve İskân Bakanlığı’nın birleştirilmesiyle** geldi. Ne de olsa, doğa, çevre, tarihî doku gibi kentleri kent yapan belli başlı olguların pazarlanma, şirketlere peşkeş çekilme zamanlarındayız. Geçen yıl TBMM’ye sunulan Tabiatı ve Biyolojik Çeşitliliği Koruma Kanunu tasarısıyla mevcut doğal SİT alanı ilan edilmiş alanların statülerinin sona erdirilmesi planları büyük tepki çekmişti. Bu yasayla doğal SİT alanı ilan etme yetkisinin Kültür Bakanlığı’ndan Çevre ve Orman Bakanlığı’na devredilmesi planlanıyordu. Bu konu, çevre ve doğa koruma hareketinin en önemli gündem maddelerinden biri. Şimdi, çevrecilerin kuşkuyla baktığı o Çevre Bakanlığı dahi kalmıyor. **Mevcut bakanlığın şehircilikle birleştirilmiş olması, ağırlığın çevreye değil betonlaşmaya verileceği kuşkularını artırıyor.**

Kaygı yaratan pek çok yanı var

AKP’nin seçim programında çevre konusunda yer alan ve ağırlıklı olarak şehircilik politikalarını içeren hemen hemen her şey, sınırsız büyüme ve kalkınma odaklı. Seçim süreci boyunca miting meydanlarından ve tv ekranlarından vatandaş ziyadesiyle bu kalkınma odaklı projelere maruz kaldı. Yapılması planlanan marka şehirler, uydukentler ve bugüne kadar yapılan toplu konut projeleri miting konuşmalarının önemli bir kısmını oluşturdu. **Çevre politikası, sayıca daha çok devasa kentsel konut projeleriyle şekillendirilecek bir üvey politika olarak ele alınacak.**

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yunanistan’ın ‘gerçeklerle’ savaşı

Pelin Cengiz 19.06.2011

Neredeyse iki yıla yakın bir zamandan bu yana Yunanistan’ın ekonomik ve sosyal anlamda adım adım nasıl uçurumun kenarına geldiğini izliyoruz. Geçen yıl sürdürülemez hale gelen kamu borç stokunun GSYH’ya oranı yüzde 150’ye ulaşırken, bütçe açığı GSYH’nın yüzde 9,5’i düzeyinde. Yunanistan ile ilgili masada devlet tahvili vadelerinin ertelenmesi ve kamu harcamalarının kısılması seçeneğinin yanısıra geniş kapsamlı bir özelleştirme programının da devreye alınması var. Başbakan Yorgo Papandreu’nun geçen hafta gerçekleştirdiği yeni kabine yapılanması, bu özelleştirme programının başarılı olmasını da içeren atamaları kapsıyordu. Başarının ne oranda olacağını ancak özelleştirme programı uygulamaya geçince göreceğiz.

Son dönemde ülkede sokağın ateşi dinmiyor. Papandreu’nun vergi artışları, kamu harcamalarında ciddi kesintiler, kamuda çalışanların maaşlarına tırpan gibi halkın hiç hoşuna gitmeyen önlemlerden oluşan acı reçetesi, sendikal anlamda iyi örgütlenmiş meslek kuruluşlarını neredeyse her gün sokağa döküyor.

Geçen haftaki ayaklanmaların ardından muhalefetle birlikte geniş tabanlı bir ulusal birlik hükümeti kuracağını açıklayan Papandreu, kabinede köklü değişiklik yapma kararı aldı. Yeni kabine salı akşamına kadar parlamentodan güvenoyu almak zorunda. Sandalyelerde oturanlar değişti ancak, halkın tepkisinin odağındaki kemer sıkma önlemlerini içeren orta vadeli plan hâlâ masada duruyor. Dolayısıyla bu, ekonomi programında

aslında hiçbir değişiklik olmadığının göstergesi. Kemerden bir ilik gevşetse AB, IMF, Avrupa Merkez Bankası troykası parayı vermekten vazgeçecek, kemerin iliğini sıkça halk sokaklara dökülecek.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yunanistan'ın yumuşak karnı: Sendikalar

Pelin Cengiz 26.06.2011

Yunanistan, içinde bulunduğu borç batağından kurtulabilmek ve AB ile IMF'den aldığı yardımların devamlılığını sağlayabilmek için bu kurumlarla 28,4 milyar avroluk beş yıllık tasarruf planı üzerinde anlaştı. Kritik süreç, bu kemer sıkma önlemlerini içeren pakete PASOK Hükümeti'nin parlamentodan onay alıp alamayacağı. Paket, 14,32 milyar avro harcama kesintisi ve 14,09 milyar avro vergi toplanmasını öngörüyor. Pek çok vergi istisnasının kaldırılması, gelire göre tek seferlik vergi oranı artışı, katma değer vergisinin artırılması ve lüks tüketim vergisi getirilmesi gibi önlemleri içeriyor. Tasarruf önlemlerinin en can alıcı noktası, çalışanların durumuyla ilgili. Planda, işçi ve memur alımlarının azaltılması, maaşlarda kesintiye gidilmesi, kamuda çalışanların geçici sözleşme statüsüne alınarak ücret giderlerinin azaltılması gibi hedefler var. Avrupa'nın en örgütlü sendikalarına sahip Yunanistan, gerçek bir laboratuvar niteliğinde. Planın oylanacağı 28-29 haziranda sendikalar greve gidecek. Ülkede, biri kamu diğeri özel sektörde olmak üzere iki sendika konfederasyonu var. İkisi, ülkede istihdam edilen beş milyon kişinin yarısına yakınıni temsil ediyor. ADEDY kamu çalışanları içinde örgütlü. GSEE ise özel sektördeki sendika konfederasyonu. ADEDY ve GSEE sendikal bürokrasisi, PASOK destekçisi ve bu konfederasyonların PASOK tarafından kontrol edilebildiği belirtiliyor. Her iki konfederasyon da farklı ideolojilere sahip işçileri barındırıyor. Yunanistan'da siyasal görüşe bağlı olarak kamu çalışanları ya da işçiler için farklı sendikal konfederasyonlar yok, ancak güçlü siyasal aktörlerin bu konfederasyon içinde kendi denetimindeki sendikalardan oluşan ayrı sendikal cepheleleri var. PASOK'un sendikal cephesi de PASKE.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Soykırımlar, katliamlar ve utanç

Pelin Cengiz 03.07.2011

Bir haftadır Hrant Dink Vakfı'nın Ermenistan-Türkiye Gazeteci Diyalog Programı vesilesiyle Ermenistan'ın başkenti Erivan'dayız. Son dönemde özellikle gazeteci değişim programları sayesinde, Ermenilerle daha fazla biraraya geliyoruz. Ağırlıklı olarak gazeteci, sivil toplum gönüllüleri gibi gruplardan oluşan bu tanışma/ tanıma/ konuşma birlikteliklerinde her iki taraf, biraraya geldiğinde soykırım konusunu artık eskiye oranla daha az konuşuyor. Bu, soykırımın Ermenilerin ulusal kimliklerinin ayrılmaz bir parçası olduğu gerçeğini yadsımak için değil, gerçek bir diyalogun başlamasının arayışlarının izlerini birlikte sürdükleri için. Pek çok açıdan ilişkilerde normalleşme için birlikte bir "şifa" arayışı da denebilir.

Hafıza mekânlarına yaklaşım

Kendi kişisel tarihimin en ilginç tanıklıklarından birini oluşturan Soykırım Anıtı ve Müzesi, Ermenilerin tarihini ilgilendirdiği kadar Türkiye'nin tarihini de ilgilendiriyor. Kentin en yüksek tepesine inşa edilen Soykırım Anıtı, kentin insanı en hüznölendiren yeri. Rakamlardan, analizlerden, soykırıma kılıf uydurma hallerinin hepsinden azade şekilde o tarihî tanıklığın, o yüzleşmenin, yas ortaklığının hemen ardından Türkiye'den Madımak ile ilgili gelen haberler, bu konularda bir arpa boyu yol alamadığımızı gösteriyor.

Sivas'ta 2 Temmuz 1993 günü meydana gelen olaylarda 37 kişinin diri diri yakıldığı Madımak Otelı kamulaştırıldıktan sonra yenilenerek, Bilim ve Kültür Merkezi haline getirilmişti. Sivas Valisi Ali Kolat, Sivas Katliamı'nda hayatını kaybedenler anısına her yıl yapılan etkinliğe izin vermediğini açıklaması yetmezmiş gibi, Anı Köşesi'nde katille mağdurları bir sayan isim listesi de, bu tür anma mekânlarına ne kadar samimiyezsiz yaklaştığımızın açık göstergesi.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Türk futboluna mali üst kurul gerekli

Pelin Cengiz 10.07.2011

Söze, modern zamanların futbol için en fazla söylenen sloganlarından biriyle başlayalım. **Futbol, sadece futbol değildir. Sadece futbol değilse, geri kalan kısmı nedir o halde?** Artık günümüzde **küresel bir oyun, show business** olarak değerlendirilebilecek futbol endüstrisinde sportif başarı kadar mali başarı da önemli bir parametre. Futbol ekonomisinin gelişmesiyle birlikte, gerek Birleşmiş Milletler, gerek OECD gibi kurumlar raporlarında zaman zaman şike ve yolsuzluk olaylarındaki artışa dikkat çeker. Futbolda telaffuz edilen paralar büyüdükçe, kulüpler ticari bir yatırım alanı haline dönüştü. Ve **paranın döndüğü her yerde olduğu gibi futbol kulüpleri, yolsuzlukların en fazla yapıldığı alanlardan biri oldu.** Bir haftadır Türkiye, şike skandalıyla yatıp kalkıyor. Meselenin o boyutuna hiç girmeyeceğim. Ancak, **spor ekonomisti Tuğrul Aşkar**'ın bu yılın mart ayında TBMM'de, spor kulüplerinin sorunları ile şiddet sorununun araştırılarak, alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla kurulan **Meclis Araştırma Komisyonu**'na sunduğu çözüm önerileri, aslında yapılması gerekenlerden oluşan **yol haritasını** da vermiş.

850 milyon dolar yaratıyor

Tuğrul Bey, Spor Araştırma Komisyonu'na Meclis tutanaklarına da geçen son derece çarpıcı bilgiler sunmuş. **Futbol, bugün tüm dünyada 225 milyar dolarlık bir gelir yaratıyor. Bunun üçte ikilik kısmı Avrupa'da üretiliyor. Bu pastada Türkiye'nin payı yüzde 4 civarında.** Aşkar'ın hesaplamalarına göre, **Türk futbolu 850 milyon dolar gelir yaratıyor.** Yani, Avrupa'daki beş büyük ligin hemen arkasında gelerek, önemli gelir yaratma potansiyeli olan bir lig olarak karşımıza çıkıyor. **2000-2010 arası Türk futbolu yüzde 300'e yakın bir artış kaydetmiş.** Aşkar'a göre, **Türk futbolunun yeterli parası var ama sıkıntı bu kaynakların yerinde, etkin ve verimli şekilde kullanılamamasından kaynaklanıyor. Gelirler artıyor ama kârlılık artmıyor.** Futbolda gelirler ne kadar çok artarsa, giderler ve verimsizlik de buna bağlı olarak artmaya başlıyor. Aşkar, **bu kadar parasal gelir yaratılmasına rağmen kâr edilememesinin sebebi olarak, futbolcu maaş ve ücretleriyle bonservis bedellerindeki artışları** gösteriyor. Yani, **futbolcu ücretleri futbolun parasal büyüklüğünden daha hızlı büyüyor.**

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Murdoch imparatorluğuna Soros darbesi

Pelin Cengiz 17.07.2011

Aşağı yukarı iki haftadır medya devi Rupert Murdoch'ın sahip olduğu News International'ın İngiltere'de başlayıp ABD'ye uzanan telekulak skandalında yaşananları izliyoruz. Yasadışı telefon dinleme skandalının odağındaki *News of the World*, baskılara dayamayarak geçen pazar son baskısını yapıp yayın hayatına son verdi. Gazetecilik bir yana insani değerleri hiç sayan bir yayıncılık anlayışı İngiltere'de infial yarattı. Murdoch'ın yayınlarında çalışan muhabirlerin telefonları polise rüşvet vererek ya da özel detektifler tutarak dinlediği iddiası gazetenin yayın hayatını bitiren başlıca neden olarak gösteriliyor. Bugüne kadar 4000 kadar kişinin dinlendiği iddiası var. Murdoch, ani bir kararla gazeteyi kaparak kendisine yönelmiş öfke dalgasını savuşturmaya çalışsa da, Murdoch için artık 'sonun başlangıcı'nın geldiği yorumları yapılıyor.

33 milyar doları bulan yıllık gelir ve 60 milyar doları bulan özsermayesi ile Murdoch'ın News Corporation şirketi dünyanın en büyük medya holdinglerinden biri. 80 yaşındaki Avustralyalı Murdoch da, dünyanın en güçlü kişilerinden biri kabul ediliyor. 1979'da kurulan News Corporation, halen ABD, Avrupa, Avustralya, Asya ve Latin Amerika'da, film, TV, uydu ve kablolu yayın hizmetleri ile medya alanında pek çok şirketi bünyesinde barındırıyor. İngiltere'de telekulak skandalıyla ilgili soruşturma başlatılıyor. Hatta iş ABD'ye uzandı. ABD Senatosu'nun Ticaret Komitesi Başkanı Jay Rockefeller, gerekli makamlara News Corporation'a bağlı gazetecilerin ABD yasalarını çiğneyip çiğnemediklerinin soruşturulması talebinde bulundu.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yunan tragedyasının klonu Güney Kıbrıs

Pelin Cengiz 24.07.2011

Türkiye'de Güney Kıbrıs kolay kolay haber olmaz. Ya çözümsüzlük ekseninde dönüp durduğumuz Kıbrıs meselesiyle gündeme gelirler ya da Türkiye'ye karşı olumsuz tavır takınan, marjinal söylemlerini yükseltenlerin sözleriyle.

Geçtiğimiz günlerde **Güney Kıbrıs, Başbakan Erdoğan'ın ülkenin AB Dönem Başkanlığı'nı Temmuz 2012'de devralacak olması vesilesiyle çektiği restle gündeme geldi.** Erdoğan, konuyu, bu tarihe kadar Kıbrıs'ta bir çözüm olmaması halinde Güney Kıbrıs'ın AB Dönem Başkanlığı sırasında AB ile ilişkilerin donabileceği noktasına kadar getirdi. Oysa, meselenin ultimatoma değil, cesaretlendirilmeye ihtiyacı var. **Madem, Türkiye bölgenin önemli oyuncularından biri olmayı hedefliyor, iki parçalı bir Kıbrıs üzerinde değil, tek bir Kıbrıs üzerinde çok daha etkin olabilir. Tek bir Kıbrıs'la kendi hinterlandı içinde daha rahat hareket edebilir. Üstelik, durma noktasına gelen AB müzakerelerinde de önemli bir sıçramanın ilk adımını atabilir.** Peki, Erdoğan'ın elini bu kadar güçlendiren, restini bu kadar yukarıdan seslendirmesine neden olan şey siyasi değil de ekonomik olabilir mi? Mümkün.

Erdoğan, KKTC'ye yaptığı ziyaret sırasında, "Yunanistan'ın hali ortada... Güney Kıbrıs da aynı duruma düşerse şaşırmayın" demişti. Şaşırmayız, çünkü rakamlar zaten Güney Kıbrıs'ın çok ciddi bir ekonomik çıkmazda olduğunu ortaya koyuyor. AB liderleri, perşembe günü Yunanistan için ikinci kurtarma paketinde anlaşırken, Avro Bölgesi'nde yeni krizin Akdeniz'in bu küçük ülkesinde yaşanacağı artık aşikâr. **Güney Kıbrıs Merkez Bankası Başkanı Athanasios Orfanides, 11 temmuzda yaşanan patlama nedeniyle ülke ekonomisinin 1974'teki olağanüstü hâl durumuna geldiğine dikkat çekerek, acil tedbir alınması çağrısında bulundu.**

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Rating kuruluşlarının ratingini kim ölçecek

Pelin Cengiz 31.07.2011

Son iki haftadır Avro Bölgesi'ndeki borç kriziyle başa çıkmaya çalışan AB ülkelerinin kredi notlarını çöp seviyesine indiren kredi derecelendirme kuruluşlarının kredibilitesi, ciddi şekilde tartışılıyor, sorgulanıyor. Aslında bu tartışma yeni değil, krizin en yoğun yaşandığı dönemlerde başlayıp günümüze kadar geldi ki, tartışma hâlâ bitmiş değil. Bu kuruluşlar, yatırımcılara şirketler ve ülkelerle ilgili yatırım yapılamayacağına, riskli olup olmadığına yönelik raporlar hazırlıyor. Aşağı yukarı 20 gün önce Moody's'in Portekiz'in notunu dört kademe birden düşürmesi ve ardından da iki hafta önce İrlanda'nın kredi notunun çöp seviyesine çekilmesiyle bu tartışmalar yeniden alevlendi.

Kredi derecelendirme kuruluşları, geçen hafta başta Yunanistan ve Kıbrıs Cumhuriyeti olmak üzere bir dizi not indirimine devam ederken, bu not kırmalarının Avrupa'nın krizi Yunanistan ve Portekiz gibi nispeten daha küçük ülkelerde kontrol altına alma çabalarına zarar verdiği belirtiliyor. Özellikle not indirimlerine veya not indirim uyarılarına son derece duyarlı hale gelmiş olan serbest piyasalar açısından bu haberlerin olumsuz etki ettiği kaydediliyor. Bu kredi notlarında en kritik nokta, ülkenin kamu maliyesinin borçlarını geri ödeyip ödeyemeyeceğidir. Çünkü, o ülkedeki faiz oranı ve yatırım seviyesi bu kredi derecelendirme kuruluşlarının verdiği nota göre şekilleniyor. Dolayısıyla, bir ülkenin notu ne kadar kötüyse veya düşükse, o ülkeye hem devlet tahvilleri için hem de doğrudan yatırım için daha az yatırımcı geliyor. Bunun en önemli sonucu da yükselen faiz oranları ve artan risk primi.

Bu rating kuruluşlarının en bilinenleri Moody's, S&P ve Fitch.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

TEPCO nükleerden çekildi, hükümetin ısrarı değişmedi

Pelin Cengiz 07.08.2011

Geçen hafta, nükleer enerji tarihinin en büyük felaketi olarak nitelendirilen Fukuşima'daki nükleer kazada büyük sorumluluğu bulunan TEPCO (Tokyo Electric Power Company) şirketi, Türkiye'de Sinop'ta kurulması

planlanan nükleer santral işinden çekildiğini açıkladı. **TEPCO, martta meydana gelen deprem ve tsunami felaketlerinin ardından nükleer santralde yaşanan gelişmelerle ilgili izlediği tavırla güvenilirliği dibe vurmuş bir şirket olarak zaten gündemden Türkiye tarafından düşürülmeliydi.** İlginçtir, aşağıda detaylarını aktaracağım **bu şirket,** hükümetin isteği ile değil de, **kendi isteği ile konsorsiyumdan çekiliyor.** **Bu, hükümetin nükleer konusunda nasıl bir vurdumduymazlık, enerjisinin büyük kısmını nükleerden sağlayan ülkelerin bile alternatif planları masaya koyduğu bir dönemde nasıl bir anlamsız inat sergilediğinin açık göstergesi olmaya yeter de artar bile.**

Hükümetin tavrı

Japonya'da kazadan sonra 14 yeni reaktör inşaatı iptal edildi. Yine kazadan sonra Sinop için görüşmeleri erteleyen taraf Japonya oldu. **Türk hükümetinin TEPCO ile görüşmeleri bu zamana kadar devam ettirmesi, hem Türkiye hem de bölge ülkelerin halklarını risk altında bırakan bir tavidir.**

Nükleer felaketle ilgili TEPCO'nun ve Japon hükümetinin büyük ihmalleri olduğu, TEPCO'nun borsada işlem gören hisse senetlerinin değer kaybını azaltmak için felaketi bilerek ve isteyerek, mevcut durumdan daha küçükmüş gibi göstermeye çalıştığı artık bu işi takip edenler için bir sır değil. Üstelik, pek çok kez uzmanlar tarafından burada tsunami olabileceği dile getirilmişken, kafalarını kuma gömüp hiçbir önlem almamış olmaları, felaketin ardından durumun kontrol altına alınması konusunda büyük bir sorumsuzluk göstermiş olmaları da, bizim hükümet için bir şey ifade etmemiştir.

TEPCO, kazanın ardından başlayan ve günümüze kadar gelen süreçte takındığı tavırla tüm dünyada tepkileri üzerine çekmiş bir şirket.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Türkiye'nin tapusu artık Erdoğan Bayraktar'da

Pelin Cengiz 21.08.2011

Üçüncü AKP iktidarı döneminde bakanlıklarda yapılan değişiklikler sırasında en çok tartışma yaratan düzenleme, hatırlanacağı gibi Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na yönelik olmuştu. Hele de Bakanlığa TOKİ eski Başkanı Erdoğan Bayraktar'ın getirilmiş olması, tepkileri çoğaltmıştı. Özünde doğayı, çevreyi, doğal hayatı koruma görevi üstlenen bir bakanlıkla, beton, asfalt, bina, toplu konut gibi unsurların tek çatı altında toplanması, gelişmiş ülkelerde pek görülmeyen bir uygulama. Bu gibi uygulamalara sahip olanlar da çevresel ve toplumsal zararlarını gördükten sonra sadece kalkınmaya yönelik bu modelleri terk etmiş durumda.

Geçen yılın sonlarına doğru Kültür ve Tabiatı Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamında değişikliklere gidilerek, tüm doğal alanlar, tarihî ve kültürel SİT alanlarına yönelik geri dönüşü olmayan bir tahribatın yolu açılmak istenmişti. Hatta, Avrupa Komisyonu, kanun tasarısının TBMM gündemine girmesinden hemen sonra yayımladığı *Türkiye 2010 İlerleme Raporu*'nda tasarımı "endişe verici bir gelişme" olarak nitelendirmişti. Bu durumun kendisi bile AKP hükümetinin yasa tasarısına ilişkin gerekçesinde dayanak olarak sunduğu "AB uyum süreci doğrultusunda hazırlandığı" iddiasını çürütmüştü. Dolayısıyla paradigmayı, kentsel büyümeyi doğayı azamî koruyarak gerçekleştirmek değil, doğayı kentsel büyümeye uyarlamak olarak özetleyebiliriz.

İmar planlama yetkileri

Geçen hafta, tam da bu tanıma uygun bir düzenleme gerçekleştirildi. Türkiye, kendi sıcak gündemiyle meşgulken, 17 ağustosta *Resmî Gazete*'de yayımlanan 648 sayılı Kanun Hükmünde Kararname (KHK) ile Türkiye'nin çevre, doğa ve kültür mirasının yönetimine ilişkin çok önemli bir değişiklik yapıldı.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yaklaşan insan dalgası, iklim mültecileri

Pelin Cengiz 28.08.2011

Ramazan ayı vesilesiyle tüm detaylarıyla Somali'deki açlık, kuraklık ve ölümle yoğrulan hayatların dramına tanık olduk. Bu hayatta kalabilme savaşının temelinde iklim değişikliği ve buna bağlı gelişmelerin büyük payının bulunduğunu görmek gerekiyor. Her yıl sayıları giderek artan oranlarda mülteci ve sığınmacı, ülkelerindeki başta siyasi sorunlar, iç çatışmalar ve insan hakları ihlallerinden kaçarak, daha güvenli bir yaşam özlemiyle bulundukları bölgelerden sınırları aşmaya çalışıyor. Artık mülteci kavramı sadece bunlarla ifade edilmiyor. Küresel iklim değişiklikleri, günümüzde mülteci kavramının tanımını da genişletmiş durumda. Küresel ısınmaya sebep olan gelişmiş ülkelerin sorumluluğunu, iklim değişikliğine hiçbir etkisi olmayan ancak iklim felaketlerinden en çok zarar gören yoksul Asya ve Afrika ülkeleri taşıyor.

İklim mültecisi kavramı, 1980'lerin ortalarında ortaya çıkmış. Bu kavramı çevresel mülteci olarak ifade edenler de var. 1990'larda bu sebeplerle yaşadıkları yerleri terk etmek zorunda kalanların sayısı 25 milyonken, bugün bu rakamın 50 milyonu bulduğu belirtiliyor. İklim mültecilerinin sayısının 2050'ye kadar 1 milyarı bulacağına ilişkin yapılan tahminler, insanlığın karşı karşıya bulunduğu trajedinin ciddiyetini büyük ölçüde gözler önüne seriyor.

Toplam yüzölçümü Türkiye'ye yakın olan ve 10 milyon civarı nüfusa sahip Somali'den, artık kuraklık ve açlıkla savaştan yorulmuş yüzbinlerce insan sığınmak için Kenya sınırını geçmeye çalışıyor. Uluslararası Göç Örgütü'ne göre, çevre kirliliği, çölleşme, su taşkınları, kıyı erozyonları ve doğal afetler nedeniyle evlerini terk etmek zorunda kalan iklim mültecilerinin sayısı çığ gibi artıyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Avrupa daha azla yetinmeye alışacak

Pelin Cengiz 04.09.2011

Gelişmiş ülkeler ve özellikle Avrupa ciddi bir borç krizinin ortasında. Her gün, liderlerden, finansal kurumların yöneticilerinden, siyasilerden farklı açıklamalar geliyor. Ancak, Avrupa'yı düze çıkaracak, kamu maliyesine köklü ve kalıcı bir iyileştirme getirecek çözüm manifestosu hâlâ bulunabilmiş değil. Başta Avrupa Birliği'nin Avro Bölgesi'ne dâhil 17 ülkesinde ekonomik işleyişle ilgili radikal değişiklikler yapılması gerekiyor. Üye ülkelerin

kamu harcamaları ve vergi politikalarında daha fazla uyum öteden beri konuşulan konuların başında geliyor. Avrupalı ülkelerin kamu maliyesinde ciddi sorunlar var. Bugün, Avrupalı liderlerin geceleri uykularını kaçıran sorunlar yumağının, Avro Bölgesi'nin farklı ekonomik ve demografik yapıdaki ülkelerinin mali politikalarını yönlendirecek gerekli altyapı kurulmadan oluşturulmasından kaynakladığı artık açıkça ortada. Bunun için başta en gelişmiş olanlar olmak üzere yeni bir mutabakat metninde anlaşması gerekiyor.

Avrupa "hem sorunlar çözülsün, hem yine eskisi gibi zengin olalım" iddiasını sürdürüyor. Ancak kriz, sistemdeki delikleri, sorunları ortaya çıkardı ve bunların yamayla kapanmayacağı açık. Dünyada paranın kokusunu iyi alabilen ve para kazanmanın bir şekilde yolunu bulabilen bazı spekülâtörler dışında, kimsenin bu krizin etkilerinden kaçabilmesi mümkün değil. Hükümetlerin başlıca hedefi ise krizin etkilerinden tamamiyle kurtulmak yerine, diğerlerine göre daha az etkilenmek. Ekonomik krizle ilgili durum özetle böyleyken, Avrupa'nın büyük ekonomileri ve ABD gelecek on beş ay içinde seçimlere gidecek.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İsrail'den sonra Kıbrıs'a ayar

Pelin Cengiz 11.09.2011

Türkiye'nin İsrail ile arasındaki gerginlik yükselmışken, Kıbrıs'ın doğalgaz arama niyeti Akdeniz'de Türkiye'yi hem Kıbrıs hem İsrail ile karşı karşıya getiriyor. ABD'li enerji şirketi Noble, İsrailli Delek şirketiyle birlikte 1 ekimde Kıbrıs'ta münhasır ekonomik bölge olarak adlandırılan 12. parselde doğalgaz araması yapmaya başlayacak. Türkiye ile İsrail ve Kıbrıs arasında yaşanan gerginlik sonrası, Noble firması, geçen hafta yaptığı açıklamada, yollarına devam ettiklerini, doğalgaz arama işinden vazgeçmediklerini belirtti. Uzun yıllardır petrol arama istediği içinde olan Kıbrıs'ın tek yanlı olarak Akdeniz'de petrol ve doğalgaz arama çıkarma çalışmaları, Türkiye'nin sert açıklamalarına sebep oldu. **Devlet Bakanı ve Başmüzakereci Egemen Bağış, Güney Kıbrıs'ın münhasır ekonomik bölgede doğalgaz arama çalışmaları konusunda "Donanmamız bunun için var" sözleri, Rum siyasilerden tepki aldı. Bu açıklamaların ardından AB Komisyonu, devreye girerek, Türkiye'ye "tehditten kaçın" mesajı verdi.** Gerginliğin boyutu Kıbrıs Cumhuriyeti Lideri Dimitris Hristofyas'ı kesmemiş olacak ki, iki gün önce, doğalgaz arama çalışmalarına tepkilerle ilgili olarak, "Rum Milli Muhafız Ordusu'nun teyakkuz halinde ve hazırlıklı olması gerektiğini" söyledi. Bu açıklamanın ardından, Yunanistan Başbakan Yardımcısı Teodoros Pangalos da, " Kıbrıs'a yapılacak herhangi bir saldırının Yunanistan'a yapılmış sayılacağını, Yunanistan'ın Kıbrıs'ı desteklediğini" ifade etti. **Kıbrıs, doğalgaz ve petrol arama girişimiyle bölgede yeni bir sürtüşme konusu yaratmış durumda.**

Konu, şu aşamada bulunması muhtemel petrol ve doğalgazın değeri ya da nasıl paylaşılacağı meselesi değil, tamamen siyasi bir mesele.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Suni bir kriz: Kıbrıs'ın offshore petrolü

Pelin Cengiz 25.09.2011

Türkiye'nin epeyi bir zamandır komşusu olan ülkelerle yaşadıkları, dış politikada "komşularla sıfır sorun" stratejisinin çöktüğüne mi işaret ediyor? Gazeteciler, yorumcular, akademisyenler bu soruyu devamlı soruyor artık. **Ahmet Davutoğlu**'nun kuramcısı olduğu bu politika, muhakkak azami iyi niyetle başlatılmıştı. Yalnız, son dönemlere hızla bir göz attığımızda komşularla sıfır sorundan, sorunlar sarmalına doğru evrildiğimizi görüyoruz. Gündemin en sıcak meselesi olan ve geçen hafta eksenini Ankara-Lefkoşa'dan New York'a uzanan Kıbrıs üzerinde duralım. Askerî olarak bölünmüş adanın bir tarafında yani güneyinde AB üyesi ve tüm dünya nezdinde Kıbrıs'ın tamamını temsil eden Kıbrıs Cumhuriyeti, diğer tarafta Türkiye'den başka kimsenin tanımadığı KKTC var. Türkiye, ilan ettiği münhasır ekonomik bölgede ABD'li ve İsraili şirketlerle petrol arayacağını açıklamasının ardından Güney Kıbrıs'a tepki gösterdi.

ABD Jeoloji Araştırma Kurumu Nisan 2010'da Lübnan-İsrail-Kıbrıs ve Suriye arasındaki denizaltı bölgesinde 3,5 trilyon metre küp doğalgaz ve 1,7 milyar varil petrol olabileceğini açıkladı. Bölge dünyanın beşinci en zengin bölgesi olarak anılıyor. Diğer sahil devletleri gibi Kıbrıs da adanın güney sularında 2009'dan bu yana sismik araştırma yapıyor. Diğer bir deyişle bu mesele hep gündemdeydi. İş fiiliyata dökülünce, Türkiye hemen donanmasını, hava kuvvetlerini o bölgeye göndermekten, yapılan bu arama faaliyetlerinin cevapsız kalmayacağından bahsetmeye başladı. Türkiye, kendisi, KKTC ve Kıbrıs Cumhuriyeti arasında münhasır alanlar belirlenmediği için arama faaliyetlerine itiraz etti.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Doğa siyasetçilerin malı değildir

Pelin Cengiz 02.10.2011

Geçen hafta dünyanın çeşitli yerlerinden çevre hareketleri üç önemli kazanım elde etti. **Brezilya'da dünya genelinde çeşitli protestolara neden olan Belo Monte Barajı'nın bölgedeki yerli halkın Amazon'un kolu olan Xingu Nehri'ndeki balıkçılık faaliyetlerine zarar vereceği gerekçesiyle mahkeme, projeyi durdurma kararı verdi.** Brezilya hükümeti, 11 milyar dolarlık proje hakkındaki kararı temyize götürecektir. Belo Monte Barajı'nın, dünyadaki üçüncü büyük hidroelektrik santrali olması planlanıyordu. **Dünyanın dört bir yanından çevreciler ve yerli halk, barajın bölgedeki doğal hayatı yok edeceği ve su altında kalacak bölgede yaşayan 40 bin kişiyi evlerinden edeceğini savunuyor.** Süreç zorlu ancak mücadele devam ediyor. **Benzer bir olay yine bir Latin Amerika ülkesi olan Bolivya'da yaşandı. Bolivya'da hükümetin Amazon ormanlarından geçmesi planlanan otoyol projesine karşı bir aydan uzun süredir devam eden gösteriler üzerine Devlet Başkanı Evo Morales, projeyi askıya almak zorunda kaldı.** Bolivya'nın büyük kentlerindeki onbinlerce kişi Morales'e karşı gösterilere katıldı. Anayasasına tabiat ana hakları koyan, çevre haklarını evrensel bir beyanname haline getiren, ormanların, doğanın ve yerli halkların satılık olmadığı vurgusu yapan Morales, şimdi ciddi bir ikilem içinde. Polisin protestoculara sert müdahalesi üzerine operasyona karşı çıkan Bolivya Savunma Bakanı Cecilia Chacon istifa etti. Muhalefetin polisin müdahalesine yönelik sert eleştirileri İçişleri Bakanı Sacha Llorenti'nin de istifasına yol açmıştı. **Bir diğer çevre hareketi ise Mynamar'dan.**

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

AB'nin çevreyle ilgili

Pelin Cengiz 09.10.2011

Türkiye'nin Avrupa Birliği İlerleme Raporu, son şeklini birkaç gün içinde alarak 12 ekimde resmen açıklanacak. Türkiye'nin hem siyasi hem de ekonomik reform alanlarının yıllık karnesi olma özelliği taşıyan AB İlerleme Raporu'nun taslağı geçen hafta basına sızdı. Türkiye ile AB ilişkilerinde bir yıllık değerlendirmeyi içeren İlerleme Raporları'nın hem işlevi hem de Türkiye üzerindeki etkisi artık tartışılır bir konumda. Zira, geçmiş yıllarda AB Komisyonu tarafından sızdırılan taslak raporlar, çok daha fazla yankı bulur, günlerce konuşulurdu. Raporla ilgili bu ayrıntıya dikkat çektikten sonra Türkiye'nin son dönemde en büyük farkındalıklarından birinin yaşandığı hassas gündem maddelerinden biri olan çevre konusuna geçiyorum. Raporda, her alandaki değerlendirmelerde en sık kullanılan kelimelerden biri "endişe" olmakla birlikte konuları fazla genişletmeden sadece Çevre başlığı altındaki tespitlere değineceğim.

İlerleme Raporu'nun Çevre başlığı altında özetle, "Türkiye doğa konusunda hiçbir ilerleme kaydetmedi" deniyor. İlk dikkat çekilen konu, Nisan 2011'de değişikliğe gidilen ÇED (çevre etki değerlendirme) Yönetmeliği. Hatırlanacağı üzere, ÇED Yönetmeliği'nde yapılan değişikliklerle doğa ve insan üzerinde önemli etkisi olacak projelerin önü açılmıştı. Yapılan değişikliğe göre, 2015'e kadar yatırımına başlanacak projelerde, ÇED aranmayacak. Sosyal ve çevresel etkileri nedeniyle kamuoyunda tartışılan konular arasında yer alan nükleer ve termik santraller, üçüncü Boğaz Köprüsü ve otoyollar gibi dev yatırımlar, 2015'e kadar ÇED aranmaksızın tamamlanabilecek. Tüm bu ÇED'den istisna bırakılan yatırımlardan, tahmin edeceğimiz üzere "endişe" duyuluyor. Bunlar ne AB müktesebatıyla uyumlu ne de bu halleriyle uygulanabilir durumda.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Avroya cansuyu: Non-Eurozone ülkeleri

Pelin Cengiz 14.10.2011

İki yılı aşkın süredir devam eden Avro Bölgesi'ndeki borç sorunu giderek daha tehlikeli bir evreye giriyor. Müflis Yunanistan'ın etkisiyle borç krizi Avro Bölgesi ve dolayısıyla Avrupa Birliği'nin meşruiyetini sorgular bir noktaya kadar uzandı. Hatta durum Avrupalı hükümetleri sallıyor. Avrupa'da büyümenin lokomotifi olarak görülen ülkeler borç kriziyle mücadele ederken, bir yandan da siyasi cephede kan kaybediyor. Almanya eyalet seçimlerinde hezimete uğrayan Başbakan Angela Merkel, kendi seçim bölgesinde yapılan oylamayı dahi kaybetti. Fransa Cumhurbaşkanı Nicolas Sarkozy, 2012 baharında yapılacak Başkanlık seçimleri öncesi prova niteliği taşıyan Senato seçimlerinde büyük darbe aldı, Senato'da çoğunluk muhalefete geçti. Sarkozy'nin zaten tavan yapmış kötü reytingi borç meselesiyle iyice artmış durumda. İtalya'da Başbakan Silvio Berlusconi'nin lideri olduğu merkez sağ hükümeti, 2010 yılı devlet harcamalarına ilişkin bilançonun bir maddesinde çoğunluk sağlayamadı, bugün güven oylaması var, muhalefet "hükümet istifa" temposu tutuyor. Slovakya'da Avrupa Mali İstikrar Fonu'nun genişletilmesi oylaması hükümete güven oylamasına dönüşünce, muhalefet erken seçim tarihi koparma karşılığında parlamentoda EFSF'nin genişletilmesine onay vereceğini açıkladı. Örnekler çoğaltılabilir...

Tartışmanın "Yunanistan avroda kalsın mı kalmasın mı" noktasına gelmesi Avrupalı liderleri en fazla yoran konuların başında geliyor. Başta Avrupa ekonomisinin lokomotifi durumundaki ülkelere Yunanistan

avrodan çıksın" sesleri yükselirken, şimdi Avrupa'nın orta ve küçük boy ülkelerinde de bu görüşe sahip olanlar var.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Daha çok ağaç kesip daha çok beton dökelim

Pelin Cengiz 16.10.2011

Daha çok ağaç kesip daha çok beton dökelim Kimilerinin hayal gücünün sınırları şaşırtıcı derece insanı zorlayıcıdır, sarsıcı ve hatta ürkütücüdür. Nasıl düşünebilmiştir, nasıl hayal edebilmiştir sorularını defalarca kendimize sormamıza neden olur. 1890'da doğan Avusturyalı mimar, yönetmen, senaryo yazarı ve film yapımcısı **Fritz Lang**'ın 1927'de çektiği, sinema tarihinin en önemli yapıtlarından biri olan **Metropolis**, tam da bu tanıma uyacak cinstendir. Sinema tekniği açısından çığır açan *Metropolis*'te Lang, gelecekteki bir şehirde insanların yaşamlarından kesitler sunar, makineleşmeden, insanın robotlaştırılmasından, muktedirlerle yönetilenler arasındaki ilişkiden, insanın değersizleşip metaların değer kazanmasından bahseder. Lang'ın o gün için hayali hatta ütöpik sayılabilecek şehirleri bugün artık gerçekten var. **Lang'ın hayal dünyasında yarattığı şehirlerin en kötü örneklerine, Türkiye'nin birbirinin karbon kopyası olmuş kentlerinde sıklıkla tanık oluyoruz. Öyle ki Balıkesir'i Bitlis'ten, Tekirdağ'ı Manisa'dan ayırt etmek artık mümkün değil.**

Türkiye'deki inşaat fetişizmi, konut ve mülkiyetin hem metalaştırılıp hem de simgeleştirilmesi üzerine son dönemde kaleme alınmış en çarpıcı yazılara bu ayki **Birikim** dergisinde rastlamak mümkün. **"İnşaat ya resulullah"** başlığıyla çıkan dergide, **Sinan T. Gülhan**, Türkiye'deki konut üreticiliğini ve AKP iktidarı döneminde TOKİ'nin geçirdiği serüvenle bugün geldiği noktayı çok iyi anlatıyor. TOKİ'nin statüsünün 2004-2008 arasında yapılan değişiklikle Kamu İhale Kanunu dışına çıkarılması, belediyelerin yetkisinden bağımsız imar yapması, neredeyse olağanüstü yetkilerle özerk bir statüye kavuşturulması dile getiriliyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yüzde 1'in malı yüzde 99'un çenesini daha çok yoracak

Pelin Cengiz 23.10.2011

Dünya artık bir sistem ve hak kavgasına doğru gidiyor. Bunun en çarpıcı örneği de Amerika'da yaşanıyor. Bir ayı aşkın bir süredir dünyanın en sembolik finans merkezinde "Biz yüzde 99'uz, bizi sömüren yüzde 1'e karşıyız" sloganı altında birleşen gruplar bir dizi protesto eylemi gerçekleştiriyor. ABD'de başkanlık seçimlerine bir yıl kala, eylemler Amerika'nın bütün şehirlerine dalga dalga yayılıyor. "Wall Street'i İşgal Et" adı altında toplanan bu sivil girişim, gelir dağılımındaki adaletsizliğe dolayısıyla zenginlere, finans kesiminin bonuslarla daha da şişkinleşen maaşlarına, topyekûn mali yapıya, borsaya, bankalara, serbest piyasa ekonomisine, adaletsizliği böylesine açığa çıkmış bir sisteme daha fazla boğun eğmemeye karar verdi. Dünyada olup biteni çok daha fazla takip eden, çok daha fazla bireyselleşmiş, haklarının ve özgürlüklerinin daha fazla farkında olan bu kitlelerin baş kaldırması aslında şaşırtıcı değil. Bizler Türkiye'de kendi içsel ve bölgesel dertlerimizden bir

türlü başımızı alamamamızın da etkisiyle sadece Türk'ün Türk'e propangandasıvari söylemlerle "krizden etkilenmedik" plağını tekrar tekrar alıyoruz.

Avrupa'da ve ABD'de başgösteren eylemlerde, en fazla seslendirilen "adil bir ekonomi" talebi. Mevcut yapıya, insanın değersizleştirilerek yerine doymak bilmeyen kazanç ve kar hırs konmasına daha fazla razı olmayan gruplar artık sokaklara döküldü. Katılımcılar arasında Başkan Barack Obama ve hükümetinin ekonomik politikalarını sorgulayanların, çevrecilerin, küresel ısınma karşıtlarının, sendikaların bulunması durumu iyice ilginçleştiriyor. Bu, artık Amerikan rüyasının da sonuna geldiğimize işaret ediyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Avrupa'nın borç krizinin ilacı Çin'de

Pelin Cengiz 30.10.2011

Geçen hafta Avrupa Bölgesi liderleri biraraya geldikleri zirvede tarihî kararlar aldılar. Yunanistan'ın borcunun 100 milyar avrosunun silinmesinin yanı sıra 440 milyar avroluk Avrupa Finansal İstikrar Fonu'nun miktarının bir trilyon avroya çıkarılması, ayrıca tahvil ihraç edecek ve elde ettiği geliri ikincil piyasalarda Avro Bölgesi'nin sorunlu ülkelerinin tahvillerini satın almada kullanacak bir SPIV (özel amaçlı yatırım aracı) oluşturulması bu kararlardan bazıları. Bu, işin finansal ve teknik boyutu. İşin bir de sosyolojik ve toplumsal boyutu var ki, son derece dikkat çekici. Tüm bu tartışmaların etrafında geçen hafta zirve öncesi Alman Meclisi'nde Başbakan Angela Merkel'in bir açıklaması, borç krizinin ekonomik olmaktan çıkıp başka bir boyuta geçmek üzere olduğunu çok iyi anlatıyordu. Aynı zamanda bir "birlik, barış ve refah projesi" olarak nitelendirilen Avrupa Birliği'nin geleceğiyle de ilgili olan şu sözleri önemliydi: "Plan kabul edilmezse, Avrupa'da barış ve refah garanti edilemez. Bu nedenle avro çökerse Avrupa da çöker. Tüm dünya, İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana yaşanan en büyük krizde, Almanya'nın sorumluluk alıp alamayacak kadar güçlü olup olmadığını izliyor. Avrupa'da İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra 50 yıl barış ve refah içinde yaşadık. Bundan sonraki 50 yıllık barış ve refah içinde yaşayacağımızı kimse garanti edemez. Avro biterse, Avrupa da biter değişimin sebebi o."

Avrupa'nın krizine yeni bir çözüm getirildiği havası yaratılan plan kabul edildi edilmesine, ancak pek çokları tarafından bunun da geçici olduğu ifade ediliyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Avro krizi Avrupa'yı federalleştirecek mi

Pelin Cengiz 06.11.2011

Borç kriziyle birlikte Yunanistan'ın geldiği nokta sebebiyle Avrupa Birliği bir süredir tarihsel bir dönemecin eşğinde duruyor. Geçen hafta Yunanistan Başbakanı Yorgo Papandreu, artık kronikleşmiş borç krizinden çıkmak için en son 26 ekimde Brüksel'de Avrupa Birliği ülkeleriyle mutabık kaldığı mali yardım paketini beklenmedik bir kararla referanduma götüreceğini açıkladı. Alınan bu karar bir hafta boyunca dünya borsalarında çalkantılara sebep olurken, hem Avrupalı liderlerden hem de partisi PASOK'tan gelen tepkiler

üzerine Papandreu referandumdan vazgeçti. Cumartesi sabaha karşı sonuçlanan oylama ile Papandreu, muhalefet partilerinin de yer alacağı bir milli birlik hükümeti kurma ve şubat sonunda erken seçime gitme sözü karşılığında parlamentodan güvenoyu aldı.

Açıktır görünüyor ki, uygulanmakta olan istikrar veya kurtarma programlarıyla borç krizinin aşılması mümkün değil. Ancak, Türkiye’de de çokça seslendirildiği gibi “Yunanistan Avro’dan çıkmalı”, “Avro artık bitti” şeklindeki kolaycılıkla da sonuç alınmayacak.

Üstelik başkalarının felaketinden mutluluk duyan insanlar, halklar ya da siyasetçiler en iflah olmayanlardır, kendilerinden bir hayır geldiği de görülmemiştir. Şimdi Avrupa Birliği’nin gündeminde en geniş anlamda ekonomik politikalar açısından daha federal bir birlik haline gelmek var. Çalışmalar başlamış. Aslında bu konuda bundan sonra atılacak adımların çerçevesi Avro Bölgesi liderlerinin biraraya geldiği 26 Ekim zirvesinin sonuç bildirgesinde yer alıyor. Yunanistan’ın tıraşlanan 100 milyar avrosuna fazla takılıp kalındığından olsa gerek, bu kısım hemen hemen ne Avrupa ne de Türk medyasında gündeme geldi.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Fransa’yı krizden kim kurtarır yarışı

Pelin Cengiz 13.11.2011

Avrupa’yı kasıp kavuran kriz, Avrupalı liderleri sahneden birer birer indiriyor, hükümetleri deviriyor, ülkelerin borç krizlerine bir de siyasi krizler ekleniyor. Kurtarma paketleri, tasarruf önlemleri Avrupa’nın kemikleşmeye başlayan meselelerine bir türlü deva olamazken, hataların faturaları doğal olarak liderlere kesiliyor. Avrupa’nın derinleşen borç krizi karşısında bir türlü yapısal çözüm getiremeyen, günü kurtaran çözümleriyle krize neşter vuracak kararları alamayan liderler koltukları birer birer bırakırken, sürekli erken seçim takvimleri konuşuluyor. İrlanda, Portekiz, İspanya, Slovakya, Yunanistan ve İtalya derken, gözler Mayıs 2012’de seçime gidecek olan Fransa’da. Fransa ile birlikte dünya ekonomisinin lider ülkelerinden Almanya ve ABD’de de seçim var.

Kemer sıkma önlemleri ile bir yandan bütçe açığını kontrol altına çalışan bir yandan da AAA olan kredi notunu korumaya çalışan **Nicolas Sarkozy Hükümeti’nin durumu gelecek seçimler açısından pek parlak değil.** Geçtiğimiz günlerde biraraya gelme fırsatı bulduğum **çeşitli sivil toplum kuruluşlarına mensup Fransızlar, artık ülkenin yeni bir lidere ihtiyacı olduğunu düşünüyor.** Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin en güçlü adaylarından olan Sosyalistlerin adayı François Hollande seçim kampanyasını başlattı. **Fransız sosyalistlerinin ve Fransa solunun, Fransa’yı ve dolayısıyla Avrupa’yı etkileyebilecek önemli bir değişim sürecini başlatabileceği inancı var.** Cumhurbaşkanlığı seçimleri öncesinde **Sosyalistlerin adayı François Hollande Sarkozy’ye 20 puan fark atıyor.** Türkiye’nin AB üyeliğine destek veren bir isim olan Hollande, yine de AB’nin Türkiye’yi hazmetmesinin zor olacağını düşündüğü için bu konuya şimdilik mesafeli. **Fransa’da yapılan son anketler, Sosyalist Parti’nin Cumhurbaşkanlığı seçimini rahat bir şekilde kazanacağını ortaya koyuyor.**

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Almanya'nın enflasyon korkusu

Pelin Cengiz 20.11.2011

Avro Bölgesi'nin içinde bulunduğu krizin çözümü için uzun vadeli stratejiler oluşturulmaya çalışılıyor ancak pek çok uzman finans sisteminin köklü şekilde reformdan geçirilmesi gerektiği görüşünde. Son günlerde liderler, Avrupa Merkez Bankası'nın para basmasını ve sorunlu ülkelerin tahvillerini almaya devam edip etmemesini tartışıyor. Bu konuda, görüş ayrılıkları geçtiğimiz aylarda Avrupa Merkez Bankası'nda istifalar getirmişti. Diğer yandan, Avrupa Merkez Bankası, borç krizinin derinleşmesiyle yükselen tahvil faizlerini kontrol altına almak üzere yaptığı tahvil alımlarına haftalık üst limit getirdi. Avrupa'daki bazı merkez bankası başkanları ve Avrupa Merkez Bankası'nın kimi yönetim kurulu üyeleri, tahvil alımlarına tümenden karşı çıkıyor. Hâl böyleyken, Fransa Cumhurbaşkanı Nicolas Sarkozy'nin geçen hafta para basılması teklifi, Almanya Başbakanı Angela Merkel tarafından tereddütsüz biçimde reddedildi. Almanya Dışişleri Bakanı Guido Westerwelle de, aynı yönde bir açıklama yaparak, para basmanın geçici bir rahatlama yaratacağına, enflasyonu tetikleyeceğine ve reformlara zarar vereceğine işaret etti. Ancak, tam tersi yönde, para basılması konusunda da Fransa tarafı ısrarlı. Birkaç gün önce çeşitli temaslarda bulunmak üzere Türkiye'ye gelen Fransa Dışişleri Bakanı Alain Juppe, iş, akademi ve kültür dünyasından temsilcilerle biraraya geldiği bir toplantıda, bu konuyu gündeme getirmiş.

Bir ara Ekoloji ve Kalkınma Bakanlığı da yapan Juppe'nin verdiği örnek ilginç: Almanların geçmiş tecrübeleri, bugün gündeme gelen para basma meselesine engel oluyor. 1920'lerde başlayan Almanya'nın Naziler öncesi yaşadığı güvensizlik, işsizlik, sadece bir ekmek almaya yeten bol sıfırlı banknotlar, dünya tarihinde eşine az rastlanan enflasyon rakamları ve ardından Nazizm'in bu dönemde Almanların isteklerini yerine getirmek vaadiyle ortaya çıkarak, umut peşinde olan halkın desteğini alması.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Nükleer enerji karışıklığı siyasetin belirleyicisi oluyor

Pelin Cengiz 27.11.2011

Japonya'da yaşanan deprem ve tsunami felaketi sonrası özellikle gelişmiş ülkelerin nükleer enerji santrallerine olan yaklaşımı ve konuyla ilgili gelişmelere yönelik algısı büyük oranda değişti. Biz de ise pek yeni bir durum yok. Geçen hafta Enerji Bakanı Taner Yıldız, ekonomik gelişmişlik ve kalkınmanın ölçüsünü nükleer santral sahipliğine indirgeyerek yaptığı kıyaslamada, "Nükleer santraller keşke 30-40 yıl önce kurulsaydı, bırakın enerji fiyatlarını, sanayinin durumu şu anki durumun belki iki üç katı olurdu" gibi absürt bir çıkarsamaya bulundu. Petrol zengini Arap ülkeleri neden kendi başlarına kalkınmakta zorlanıyor acaba? Bakan bununla da yetinmeyerek, nükleer güç santrallerine elektrik üretimi açısından bakılmaması ve sanayileşmenin önemli bir kalemi olarak görülmesi gerektiğini ifade etti. İsteriz ki o 'keşke'nin içine yenilebilir enerji türleri de dâhil edilmiş olaydı... Enerji, siyasetten ve hamasetten arındırılmış bir sektör değil, bunun örnekleri pek çok. Ancak, artık siyasetin belirleyici unsurlarından birinin de ekoloji olduğunu görememek, 30-40 yıl önceki siyasetçi modeline tekabül ediyor. İnsana ve çevreye yönelik ciddi tehlikeler oluşturan, ekolojik dengeye zarar veren enerji türlerinin artık koşulsuz kabulü diye bir durum söz konusu değil. Son dönemde özellikle nükleer santraller gelişmiş ülkeler tarafından sorgulanıyor, yatırımlarda yenilebilir enerji türlerine yönelik paylar artıyor. Bakalım Avrupa'ya. Enerji ihtiyacının yüzde 80'ine yakını nükleer santrallerden sağlayan Fransa'da nükleer

endüstrinin lobi gücü haliyle çok yüksek. Fakat, Fukushima felaketi ve ardından Almanya’da kamuoyunun baskısıyla nükleer santrallerin kapatılması kararı, Fransa’da nükleer enerji karşıtlarının seslerini yükseltmesine yol açtı.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Pozitif gündemden hayal kırıklığına

Pelin Cengiz 04.12.2011

Bilindiği üzere, Avrupa Birliği, Türkiye’nin en büyük ticaret ortağı. Türkiye, AB’nin ihracat yaptığı ülkeler arasında Gümrük Birliği öncesi 12. sıradayken, şimdi beşinci sırada; ithalat yaptığı ülkeler arasında ise yedinci. AB, Türkiye’nin dış ticaret hacminde ortalama yüzde 40 paya sahip. Geçen yıl Türkiye’ye gelen doğrudan yabancı yatırımın yüzde 80’i AB ülkeleri kaynaklı, bu rakamın 2011’de daha da arttığı ifade ediliyor. Öte yandan, 1996’dan itibaren Türkiye ile AB arasındaki ticari ilişkiler Gümrük Birliği çerçevesinde ilerliyor. O tarih itibariyle taraflar arasında gümrük vergileri, miktar kısıtlamaları kaldırıldı, Türkiye, AB’nin ortak ticaret politikasını uygulamaya başladı. Aynı zamanda Türkiye’deki ticaret politikası, rekabet, vergilendirme, gümrükler ve fikrî mülkiyet hakları alanlarındaki mevzuatlar AB ile uyumlaştırıldı.

Üzerinden uzun yıllar geçmiş olmasına rağmen, halen Gümrük Birliği’nin işleyişinde ciddi sorunlar yaşanıyor. Bu sorunlar içinde Türkiye’nin en fazla aleyhinde olan konu şu: AB’nin Serbest Ticaret Anlaşmaları (STA) yaptığı üçüncü ülkelerin, Gümrük Birliği çerçevesinde AB üzerinden serbestçe Türkiye pazarına giriş imkânları elde ederken, Türkiye ile de bir STA imzalama konusunda isteksiz davranmaları. Türkiye, AB’nin STA süreçlerine doğrudan dâhil edilmediği için bu konudaki AB politikalarının takip edilmesi zorlaşıyor. Tabii, Türk vatandaşlarına yönelik uygulanan katı vize rejimi de Gümrük Birliği kapsamında ikili ticari ilişkiler üzerinde ciddi anlamda olumsuz etkiye sahip konulardan bir diğeri.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İklim değişikliği büyüme azmimizi engelleyemez!

Pelin Cengiz 11.12.2011

 İklim değişikliği büyüme azmimizi engelleyemez! Bu yıl BM İklim Konferansı Güney Afrika’nın Durban kentinde gerçekleştirildi. İçeride bu ay sonu süresi dolacak olan Kyoto Protokolü sonrası iklim değişikliği ile mücadelenin nasıl devam edeceği konusunda çetin pazarlıklar yaşanırken, dışarıda çevrecilerin, aktivistlerin, çevre ve iklim meselesiyle derdi olan, sesini duyurmak isteyen herkesin eylemleri vardı. İklim değişikliğiyle mücadelede öncü rol üstlenen AB, 2015’e dek bağlayıcı bir anlaşmaya varılmasını, bu anlaşmanın 2020’de yürürlüğe girmesinin yanı sıra, atmosferi en çok kirleten sanayileşmiş ülkeler için de bağlayıcı hedefler koyulmasını istiyor. Durban’da Kanada, ABD, Japonya ve Suudi Arabistan Kyoto Protokolü’nün bir dönem daha uzatılmasına karşı çıkarken, AB, G-77 ve Çin Grubu, Ada Ülkeleri, Afrika ülkeleri ise eğer yerine yenisi gelmeyecekse sürmesini talep etti. Normalde cuma günü sona ermesi gereken zirve, bir gün daha uzatılarak dün de devam etti. Gelişmiş ülkelere 5 Mart 2012’ye kadar seragazi salımı indirim hedeflerini iletmeleri için

süre tanındı. Ülkeler hedefler konusunda anlaşmaya varırsa, önümüzdeki süreçte yeni bir protokol hazırlanacak. Ortaya üzerinde çok net mutabık kalınmış bir protokol metni, bir anlaşma çıkmamış olsa da, iki hafta boyunca en gelişmişlerden en yoksullara kadar herkes bu konuda kafa yordu.

Peki, bu sırada Türkiye neredeydi, neler yaptı? Türkiye İklim Müzakerecisi Mithat Rende, çevre konularından sorumlu iki bakan Çevre ve Şehircilik Bakanı Erdoğan Bayraktar ile Orman ve Su İşleri Bakanı Veysel Eroğlu, Durban'da yoktular. 2023'te dünyanın 10 büyük ekonomisi arasında olma hedefindeki Türkiye'ye yaraşır şekilde ve çevre konularıyla alay edercesine ülkeyi Kalkınma Bakanı Cevdet Yılmaz temsil etti.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Nükleer santral ve duyarlılık fay hattında

Pelin Cengiz 18.12.2011

 Nükleer santral ve duyarlılık fay hattında Türkiye'nin nükleer santral ile imtihanı artık farklı bir boyutta ilerliyor. AKP hükümetinin kararıyla Mersin Akkuyu'da yapılması planlanan nükleer santral projesini gerçekleştirecek olan Akkuyu NGS Elektrik Üretim A.Ş. 14 Aralık 2010'da kuruldu. Şirket, geçen günlerde kuruluşunun birinci yılını kutladı. Buraya kadar sorun yok, sorun bu şirketin nükleer santral inşaatı için 13 Aralık 2011 tarihine kadar vermesi gereken belgelerle ilgili. Akkuyu NGS Elektrik A.Ş'nin, inşaat lisansı için Türk hükümetine verdiği belgelerdeki eksiklik var. Şirket, 13 Aralık 2011 günü nükleer santral inşaat lisansını alabilmek için gerekli belgeleri teslim etmiş. Etmiş etmesine de "ufak bir ayrıntı" eksiğiyle.

Akkuyu'da yapılacak nükleer santralle ilgili en büyük tartışma, bilindiği üzere, santralin yapılacağı bölgenin çok yakınından geçen deprem fay hattı ile ilgili olarak yapılıyor. Şirketin, teslim ettiği belgeler arasında, bölgenin sismik raporu yani bölgenin deprem risklerini gösteren araştırma yok. Bu sanıldığı gibi gizli bir durum da değil. Zira, Akkuyu NGS Elektrik A.Ş. Genel Müdürü Alexander Superfin'in, geçen hafta yaptığı açıklama bir nevi itiraf niteliğinde. Superfin, gerekli belgeleri hükümete verdiklerini ancak, sismik araştırmaların halen devam ettiğini söyledi. Nükleer santralin en tartışmalı konusu olan güvenlik ve depremle ilgili konularda gerekli raporlar hazırlanmadan, inşaat lisansı için başvurmak, projede güvenlik konusuna gösterilen duyarlılığın ne düzeyde olduğunun açık bir göstergesi. Superfin, açıklamasında, "30 yıl önce yapılan çalışmaları dikkate aldıklarını, aralık ayı içinde sismik araştırmaların sona ereceğini, veriler toplandıktan sonra değerlendirmek ve onaylanmak üzere TAEK'e gönderileceğini" kaydetmişti. Dolayısıyla, meselenin en can alıcı kısmı netleştirilmeden yine kollar sıvanmış oldu.

Akkuyu'daki tartışma neydi?

Rusya'ya geçen yıl ihalesiz verilen ve anlaşması hızla imzalanan Akkuyu Nükleer Santrali'nin 25 kilometre yakınından Ecemiş Fay Hattı geçiyor, şu anda aktif ve yüksek enerji birikimli bir hat olarak tehlikeli grupta yer aldığı belirtiliyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Büyük dönüşüm büyük tartışma getirecek

Pelin Cengiz 25.12.2011

Türkiye’de yeni kentsel dönüşüm hamlesi başlıyor. Depreme dayanıksız binaların yıkılmasını sağlayacak olan yasa tasarısı hazır. İşin uygulama kısmı, çok tartışmalara neden olacak gibi görünüyor. Çevre ve Şehircilik Bakanı Erdoğan Bayraktar, bir grup gazeteciyle biraraya geldiği sohbet toplantısında yasa tasarısının ayrıntılarından bahsetti. Van depremi sonrası Başbakan Erdoğan’ın “dayanaksız binaların yıkılması” yönünde verdiği talimatla ilgili olarak harekete geçen Bakanlık, “Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun Tasarısı”nı hazırlamış, tasarının ocak ayında yasalaşması bekleniyor. Bakan Bayraktar’ın anlatımlarına göre, bu yasanın en önemli iki ayağı var. Bunlardan bir tanesi riskli, çürük ve yıkılması gereken binaların tesbiti, ikincisi ise binaların yıkılması sonrası ortaya çıkacak arsaların değerlendirilmesi...

Bakan Bayraktar’ın verdiği bilgilere göre, Van’da 7.2’lik bir depremde 35-40 bin ev yıkıldı, aynı şiddette bir depremin İstanbul’da olması halinde sadece üç ilçede, Zeytinburnu, Bakırköy ve Bahçelievler’de 110 bin civarında konutun yıkılacağı varsayılıyor. Türkiye’de konut stoku 20 milyona yaklaşmış durumda ve bunların yüzde 35-40’ı zaman içinde yenilenmeli. Ortalama 7,5 milyon konutun 5, 10, 15, 20 yıllık periyotlar içinde yenilenmesi halinde bunun yenileme maliyetinin 500-600 milyar lira civarında olacağı tahmin ediliyor.

Ücretsiz tarama yapılacak

Yasa tasarısındaki düzenlemelerle, afetler karşısında riskli bulunan alanların ve buralardaki yapıların sahipleriyle anlaşma sağlanarak bu riskli yapıların yıktırılıp bu alanların dönüştürülmesinde ve yeniden yerleşimin temin edilmesinde “gönüllülük” esası getiriliyor. Ancak, bu esasa uymayanların yapılarının yıktırılması ve riskli yapılarla alanların tahliyesi de yasaya dahil ediliyor. Riskli binaların tesbiti için Almanya’dan röntgen cihazları getirilmiş. Yasa çıktıktan sonra başta İstanbul olmak üzere bütün binalar bu röntgen cihazları ile ücretsiz olarak taranacak.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kıbrıs’ın gazına mundar demek

Pelin Cengiz 01.01.2012

Yılın ilk yazısı, geçen yıl Türkiye’nin kendi siyasi gündemi nedeniyle yeterince yer bulamamış bir konuya kısmet oldu. Kıbrıs’ın güneyindeki sularda bir süreden beri devam eden sondaj çalışmalarının ilk aşaması “mutlu sona” ulaştı, Kıbrıs Adası’nın güneyindeki Münhasır Ekonomik Bölge’nin 12. parselinde 140 ila 230 milyar metreküplük doğalgaz rezervinin bulunması Ada’nın güneyindekiler (ve belki kuzeyindekiler) için yeni yıl hediyesi oldu. Rezervin 2000’den bu yana dünya çapında keşfedilen en büyük dördüncü doğalgaz yatağı ve şu ana kadarki en iyi 100 yatak arasında bulunduğu söyleniyor.

Sondajı yapan ABD’li Noble Energy’nin ulaştığı sonuçları açıklayan Kıbrıs Cumhurbaşkanı Dimitri Hristofyas, bunun Kıbrıs için “tarihî bir an” olduğunu söyleyerek, “Artık Avrupa’nın enerji haritasında yerimizi aldık” açıklamasında bulundu. Bulunan doğalgaz Rumlara kimine göre 150 yıl kimilerine göre ise 210 yıl yetebilir ama

elbette mesele bu gazın ihracı ve bunun için sıvılaştırma tesisi kurulması –ki bedelinin 10 milyar dolar olduğu varsayılıyor. Rum yönetimi Afrodit olarak adlandırılan 12. Parsel’deki sondaj çalışmalarına 18 eylülde başlamış, 12. Parsel’i tek taraflı olarak Münhasır Ekonomik Bölge ilan etmesi Türkiye ile gerilime neden olmuştu. Bulunan gazın Münhasır Ekonomik Bölge’deki 14 yataktan biri olduğunu, toplam rezervin yüzde 10’una denk geldiğini ve hesaba petrol yataklarının dâhil olmadığına da hatırlatalım.

Doğalgazın değerlendirilmesinin ortaklaşa belirlenecek bir stratejiyle gerçekleştirilmesi ve doğalgaz yataklarını siyasi amaçlı olarak kullanılmaması Güney Kıbrıs’taki muhalefetin görüş birliğine vardığı bir konu.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Çevre felaketlerine 360 derecelik bakış

Pelin Cengiz 08.01.2012

Geçen yıl, ekolojik anlamda yine çalkantılı bir yıldır, insanlık doğaya karşı bitmek bilmez hoyratlığını yine sergiledi. İnsanın, “sonsuz kaynaklara sahipmişçesine doğayı kullanma ve yok etme”sine çeşitli vesilelerle şahit olduk. Seragazi salımları rekor seviyelere çıktı, Kuzey Kutbu’ndaki buzulların erimesi 2007’deki rekor seviyelere yaklaştı, ısı kaydedilmiş en yüksek 11’inci ısı derecesiydi. ABD’de soğuk ve sıcak dereceleri daha önce görülmemiş uçlarda seyretti, Avrupa ve Afrika’da kuraklık ve aşırı sıcaklarla kavrulduğumuz rekor sayıda iklimle alakalı felaketin yaşandığı bir yıldır. Aynı zamanda 2011, tarihe en kötü ikinci nükleer felaketin yaşandığı yıl olarak geçti. ABD’nin Ulusal Okyanus ve Atmosfer İdaresi NOAA’in, deniz ve toprak sıcaklıklarını ölçmek için kullandığı deniz, toprak ve hava göstergeleri 2011 boyunca dünyanın açık ve seçik biçimde ısındığını gösterdi. İlk kez geçen yıl dünya nüfusu 7 milyara ulaştı ki, bunun 1970’dekinden iki katı insana yiyecek, giyecek sağlanması, barınacak yer bulunması ve eğitim hizmeti verilmesi demek.

Tek tük iyi haberden biri, yenilenebilir enerji yatırımlarında rekor kırılması oldu. Dünyada yenilenebilir enerji türlerine, termik santrallerden daha fazla yatırım yapıldığı açıklandı. BM Çevre Programı UNEP, yenilenebilir enerji yatırımlarının 2010’da yüzde 32 artarak, 2004’ten bu yana 211 milyar dolar seviyesine geldiğini açıkladı. İlk kez gelişmekte olan ülkelerdeki yatırım -Türkiye hariç- gelişmiş ülkelerdeki yatırımı geçti. Bloomberg’e göre, yenilenebilir enerji yatırımları gelecek sekiz yılda ikiye katlanarak 395 milyar dolara erişecek. Ama kötü haber şu ki, Uluslararası Enerji Ajansı IEA’ya göre, bu yatırımlar küresel ısınmanın önünü almada yeterli olamayacak. IEA’nın öngörüsü, aralık ayında Durban’da yapılan iklim değişikliği konferansında da açıkça görüldü.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Gıda suçu işleyen teşhir edilecek

Pelin Cengiz 13.01.2012

Türkiye’de AB’ye üyelik süreci son zamanda her ne kadar epeyce tavsamış olsa da, işini layıkıyla götüren ve sorumlu oldukları alanlarla ilgili AB’ye uyum yasalarını eksiksiz yerine getirmeye çalışan bakanlıklar var.

Türkiye’de bugün itibariyle gıda güvenliğinde AB standartları dönemi başladı diyebiliriz. Yeni süreçle

ilgili dün, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı Mehdi Eker, epey detaylı bilgiler aktardı. Eker, 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu kapsamında uygulanacak mevzuata ilişkin, "Yediğimiz içtiğimiz her şeyin, her aşamasıyla ilgili çağdaş standartları belirlemek ve zincirin her aşamasında denetlemek gerekiyor, biz bu mevzuatı bunun için yaptık" diyor. AB standartlarında bir gıda denetim sisteminin yeniden tesis edildiği bu yasayla 102 adet düzenleme de yürürlüğe giriyor. Bunların 95 tanesi yayımlanmış, yedisi ise Başbakanlık'ta yayımlanma aşamasında.

Türkiye'nin AB ile tam üyelik müzakerelerine başladığı dönemde, en zor fasıllardan birinin tarım olacağı yönünde genel bir kanı vardı. Bakan Eker, "Bu gıda kanunuyla ve bu mevzuatla aslında **Türkiye'nin AB standartlarını çok rahat bir şekilde yakaladığını** ve **uygulama kabiliyetine sahip olduğunu** gösterdik, Diğer birçok fasıl, müzakereye açılmamışken, biz gıda faslını müzakereye açtık ve bu kanunla uygulamaya konan 102 yönetmelik, aslında AB ile uyumun ve entegrasyonun gıdada daha kolay olacağını göstermesi bakımından önemli" diyor ki, aslında haksız sayılmaz.

Gıdada ademimerkeziyetçilik

Yeni kanun ve mevzuatın detaylarında neler var, kısaca bakalım. Bundan sonra **toprağa atılan tohumdan tabağa gelinceye kadarki tüm süreç tüm zincir artık kontrol altında.**

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Denktaş'ın 'çözüm fobisi' miras kalmasın

Pelin Cengiz 15.01.2012

Hem Türkiye hem Kıbrıs Adası'nın iki tarafı için büyük, farklı ve derin anlamlar içeren bir dönem tamamen kapandı. Cuma akşamı birçokları KKTC'nin bağımsızlık ve özgürlük mücadelesinin lideri demeyi tercih etse de, aslında Kıbrıs sorunda tam da çözümsüzlüğünün mimarı diyebileceğimiz **Rauf Denktaş** vefat etti. Ne ilginçtir ki, **Türkiye'de futbol oynadığı dönemde herkesin gönlünde taht kuran Lefter ile Denktaş, aynı kuşaktandı ama iki farklı değer in simgeleri idi onlar.** Kaderlerinde aynı gün bu dünyadan göçmek varmış. **Lefter devlet eliyle tasfiye edilen Rumların azınlık olmuş bireyi, diğeri de ülkelerinde çoğunluktan azınlık haline gelmekte olan Kıbrıslı Türklerin içinde bulundukları durumun mimarıydı.**

Denktaş, yıllar önce bir gazeteciye verdiği röportajda, "Biliyorum ne yaparsam yapayım ben hep 'Bay Hayır' olarak hatırlanacağım" demiş, "Kıbrıslı Türklerin haklarını korumak için buna mecbur olduğunu" belirtmişti. Çocukluktan beri arkadaş olduğu Glafkos Klerides ile 25 yıl boyunca kendi toplumlarının hakları için birbirlerine karşı mücadele verdi ama Rumlarla çözüm olacağına hiç inanmadı, halkına verdikleri izolasyonların gölgesinde kimsenin tanımadığı, Türkiye'ye göbekten bağlı bir KKTC'nin ötesine gidemedi. **Müzakerelerde bugüne kadar beş BM genel sekreteri, beş Rum lider, altı Türkiye cumhurbaşkanı ve 13 Türkiye başbakanı ile çalışması sanki çözümsüzlükten yana tavrının kanıtı gibiydi.** Aslında, Annan Planı ve referandum tüm bunların bir illüzyondan, liderlerin sanal siyasetlerinin bir tezahüründen ibaret olduğunu açıkça ortaya koydu.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

İstanbul'u sevmiyor olabilir misiniz

Pelin Cengiz 22.01.2012

Kimi zaman Türkiye'de muktedirlerin İstanbul'u ve İstanbulluları sevmediği hissine kapılıyorum. Bu ülkede geniş halk kitlelerini ilgilendiren konularda kamuoyunun, vatandaşın, konuyla ilgili sivil toplum kuruluşlarının fikrini alma gereği hiçbir zaman duyulmaz. Hâlbuki demokratik hak ve özgürlükler bireyle devlet arasında ilişkiyi belirler. Bu devlet veya kamu tarafının, kamuyu bilgilendirme, görüş alma, müzakere etme gibi sorumluluklar taşıdığı anlamına gelir.

Geride bıraktığımız 2011'de pek çok çevre ve doğayla ilgili hak ihlaline şahit olduk. Bunların pek çoğu yine aynı "biz yaptık oldu" tavrının tezahürü. HES'ler, nükleer santral projeleriyle ilgili tartışmalar, milli parkların ve SİT alanlarının betonlaşmaya açılması, doğasına sahip çıkan köylülere kolluk kuvvetlerince dayak atılması, Anadolu'yu Vermeyeceğiz gibi onlarca doğa katili projeye karşı yapılan eylemler, termik santral karşıtlarının protestoları derken, doğayı ve çevreyi yok etme konusunda Türkiye sicilini epeyce kabarttı. Üzerine tuz biber ekilen kısmı da, Sinop ve Akkuyu Nükleer Santralleri, üçüncü köprü, Gebze-İzmir Otoyolu, Ilısu Barajı gibi dev projelere ÇED (Çevresel Etki Değerlendirmesi) muafiyeti getirilmesiydi.

Ülke genelinde bunlar olup biterken, son dönemin en tartışmalı kentsel projeleri de İstanbul'da yükseliyor. Arada, son derece samimiyetsiz bir "İstanbul'un silueti bozuldu" söylenmelerine denk geliyorum ki, kim kimi kime şikâyet ediyor belli değil. Beyoğlu'ndaki Demirören Alışveriş Merkezi ucubesinin ardından, Emek Sineması'nın yıkılması, yine Majik Sineması ile komşusu Maksim Gazinosu'nun yıkılıp yerine gökdelenvari otel yapılacak olması, Tarlabası'ndaki kentsel mirasın yerle bir edilmesi, kamuoyunun tepkisini toplayan işler olarak karşımızda duruyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Müteahhitlere hakediş müjdesi

Pelin Cengiz 26.01.2012

Ekonomi Bakanı Zafer Çağlayan, beraberindeki işadamı heyetiyle Arap Baharı'nın yaşandığı ülkelere Tunus ve Libya'ya gerçekleştirdiği ziyarette yatırım ve işbirliği imkânlarını değerlendirdi. Arap Baharı'nın üzerinden bir yıl geçti, Tunus devrim sonrası ülkenin yeniden inşası için uğraşılıyor, Libya da ise taşlar tam anlamıyla oturmuş değil. Alınması gereken çok yok var, ülkedeki iç çatışmalar devam ediyor, ancak Ulusal Geçiş Konseyi yarım kalan ve yeni planlanan projelerin hayata geçirilmesi konusunda kararlı bir görüntü sergiliyor.

Zira, Çağlayan, Türk müteahhitlerinin bin bir emekle var olmaya çalıştıkları Libya'dan sevindirici bir haberde döndü. Müjdeyi de uçakta gazetecilere verdi, Libya Başbakan Yardımcısı ile yaptıkları görüşmeye istinaden Çağlayan, "İlk etapta Rekabe'den (Libya Sayıştay) geçmiş olan ve Rekabe'de bekleyen 400 milyon dolarlık hakediş ödemesi yapılacak. Bu sevindirici bir haber. Bölgedeki tüm Türk firmalarının hak ve hukuku sonuna kadar korunacak" açıklamasında bulundu. Şu âna kadar Rekabe'den 215 milyon dolarlık hakediş ödemesi

geçmiş, yine Rekabe’de incelemede olan 185 milyon dolarlık yani toplamda 400 milyon dolarlık hakediş ödemeleri yapılmaya başlanacaktı.

Çağlayan, şubatın ikinci haftası Ankara’da Libya Başbakan Yardımcısı ile biraraya geleceklerini, Türk firmalarının tüm hak ve hukukunun güvence olduğunu söyleyen söylüyor. Şu âna kadar Türk firmalarının yaptığı tüm işler incelemeye alınacak. Bunların öncelik sıraları belirlenecek. Eğer öncelik sıralamasında bir işin yapılması onların bütçelerine ve ödemelerine elverişli değilse, o firmaya onun karşılığında bir başka proje verilerek geçiş sağlayacaklar. Bu arada, aralarında müteahhitlerin de bulunduğu bir ekip, Libya’daki Türk firmalarının bugüne kadar uğradığı zararın tesbitini yapacak, rapor tutulacak.

Arap Türk Bankası’nın işlevi artacak

Bu arada, Çağlayan, Arap-Türk Bankası’nın sermaye arttırımı konusunda Libyalıların istekli olduğunu belirtti.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kentsel dönüşümün bitirdiği kentler

Pelin Cengiz 29.01.2012

İstanbul’da kentsel dönüşüm adı altında ilginç, ilginç olduğu kadar da vatandaşı nasıl memnun edeceği belli olmayan birtakım faaliyetler var. Bu faaliyetlerin hukuki altyapısı eli kulağında, çıkmak üzere. Çevre ve Şehircilik Bakanı Erdoğan Bayraktar, Kentsel Dönüşüm Yasa Tasarısı’nın Bakanlar Kurulu’nun imzasından çıktığını, tasarının gelecek haftalarda Meclis’e geleceğini belirtmişti. Kültürel ve tarihî mirasın yerine asla yenisini koyamıyorsunuz. Korumanın ilk ve en önemli şartı ise “yaşatmaktan” geçiyor, yıkıp yerine yenisini yapmaktan değil. Ama yıkım kentsel dönüşümün vazgeçilmezi olmuş durumda. Bayraktar da, geçenlerde Kentsel Dönüşüm Yasası’nın olmazsa olmazlarından birisinin yıkım olduğunu söylememiş miydi?

Tarihî kent merkezleri, rantın iştahıyla dönüştürülmek için sırasını bekliyor. İstanbul’un yeni şantiyeleri, TOKİ’vari betonlaşmaları artık buralardan göğe yükselecek. Bunlardan biri de İstanbul’un en eski, en farklı mimarisine sahip, farklı etnik ve azınlık grupların yaşadığı Tarlabası’nda gerçekleşiyor. Sırada, Fener ve Balat var. Bundan önce aynı filmi Sulukule’de seyretmiştik. Film Sulukule’de şöyle başlıyordu; belediye ilk önce mülk sahibine gidiyor, iki seçenek sunuyor, ya evini değerinden çok ucuza satarak hak sahibi olmaktan çıkacak ya da projede kalmak için arsasının üçte birine razı olacak. Şimdi Tarlabası’nda hummalı bir kamulaştırma, binaları ele geçirme ve dolayısıyla insansızlaştırma operasyonu yürütülüyor. Kentsel dönüşüm faaliyeti, tamamen kamu otoritesinin kararıyla, hiçbir yarışmaya ya da tartışmaya mahal vermeden bir gayrimenkul yatırım şirketine veriliyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Her kar yağdığında bir asparagas yeter

Pelin Cengiz 05.02.2012

Geçen hafta Türk medyasının “amiral gemisi” *Hürriyet*, “Mini Buzul Çağı Geliyor” manşetiyle kendi öznel tarihinin sayfalarına içi epeyce boş bir iklim asparagası yerleştirmiş oldu. Haber, spottan şöyle anonslanıyordu: “İngiltere’de yapılan iklim araştırmasından şok sonuçlar çıktı: Dünyada 1997’den beri hava sıcaklıkları yükselmıyor. Küresel ısınma devri bitti, mini buzul çağı başlıyor.”

Bu haberin manşetten verilmesiyle, hiç sorgulamadan, acaba denmeden internet sitelerinde dalga dalga yayılması da bir o kadar hızlı oldu. Tamam, Türkiye’de insanlar okumaya, araştırmaya meyilli değil, duyduğuna, gördüğüne inanıyor da o kadar uzun boylu değil. Mevsim normali olan bir kar yağışına ilişkin tepkiler, “hani küresel ısınma vardı” algısından öteye gitmiyorsa, demek ki çevre, doğa, iklim değişikliği bilincinde alfabenin hâlâ ilk harfinde duruyoruz.

Hürriyet’in haberinde bakıyorsunuz, kimmiş bu araştırmayı yapan, hangi bilimsel verilere dayanmış, nerede yayınlanmış, yayınlandığında üzerine nasıl bir tartışma yapılmış, tabii bu soruların cevabını bulamıyorsunuz. Çünkü, haber başta aşağı karların kapattığı yollardan, İstanbul’da yaşanan aksaklıklardan, meteorolojik verilerden oluşuyor. Haber metninde büyüteçle arayıp da bulacağınız manşetteki iddianın kaynağının ise İngiltere’deki Met Office ve East Anglia Üniversitesi olduğunu görüyorsunuz ki, konuyla ilgili detay hak getire. *Hürriyet*’in çok beğenip üzerine atladığı asparagasın ilk yayın sahibinin, İngilizlerin en büyük bulvar gazetelerinden *Daily Mail* olduğu ortaya çıkıyor. David Rose imzalı haberin başlığı ise Forget Global Warming (Küresel Isınmayı Unutun) olarak atılmış.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yeni bir iş kolu olarak HES business

Pelin Cengiz 12.02.2012

Bugün dünyada en değerli şey nedir diye sorsalar su aklınıza kaçınıcı sırada gelir? **Dünyada 1,5 milyar insan suya ulaşamıyor**, suyun doğaya ve kamuya ait olduğu gerçeği görmezden gelinerek alınıp satılan bir meta haline getiriliyor. Öte yandan, üretim ve tüketim arttıkça endüstri alanlarının suya olan ihtiyacı da fazlalaşiyor. Gelecekte en büyük çatışmaların da suyun paylaşımı ve kullanımı konusunda çıkacağıyla ilgili beklentiler çok yüksek. Türkiye’de de başta Doğu Karadeniz olmak üzere nerede bir akarsu, nehir varsa, –şartları uygun olsun ya da olmasın– üzerine bir HES kondurulması hevesi epeydir gündemde olan bir konu. **Türkiye’deki mevcut su potansiyeli, muktedirlerin, ilgili bakanlıkların, Devlet Su İşleri’nin gerçekleştirmek istediği 2000 civarında HES için bulunmaz bir nimet gibi görünüyor. Ancak, gözden kaçırdıkları önemli bir detay var, doğada hiçbir şey sonsuz değil.** Gelişmiş ülkeler doğayı tahrip etmek şöyle dursun, ekosistemi korumak için sürekli fikir geliştiriyor, geleneksel enerji üretimi yerine yenilenebilir enerji üretimine yöneliyor.

Bizde durum tam tersine işliyor, Türkiye’de doğa vahşi bir talana sunuluyor. Akarsular üzerine HES’ler inşa ediliyor, daha sonra HES’ler uluslararası ve yerli dev şirketlere satılarak su kullanım hakkı, bölge halkının, doğal yaşamın elinden alınıyor.

Çevre meselesine gönül vermiş insanlar yetişebildikleri oranda HES’lerin iptali için dava açıyor. Ancak, **Türkiye’de HES’lerle ilgili durum artık çevre mücadelesinin ötesinde artık bir “business”, bir işkolu**

haline gelmiş durumda.

Yıllardır HES'lere karşı mücadele veren "Derelerin Avukatı" Yakup Okumuşoğlu, gelecekte suyun kamuoyu ait olduğunu değil de, birilerine ait olduğunu düşünen nesillerin yetişeceğini söylüyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bu çıkışın dönüşü olmayabilir: Grexit

Pelin Cengiz 19.02.2012

Yunanistan 1 Ocak 1981 tarihinde Avrupa Birliği'nin kapısından giriş yaparken, kimse yıllar sonra başlarına neler gelebileceğini öngöremezdi. O dönem AB'ye giren en fakir ülkeydi, adeta bir Avrupa mucizesiydi, şimdilerde ise AB'nin en büyük baş ağrısı. Yunanistan tarihini AB öncesi ve AB sonrası olarak ayıranlar artık sayfalara yeni bir bölüm açmalı: **Avrodan çıkış ve sonrası**.

Hikâye çok bilindik, o yüzden tekrara lüzum yok, özetleyelim. Başta Avrupalı liderler olmak üzere siyasilerin, uluslararası piyasaların kanaat önderlerinin önünde, yıllarca kendisine ait olmayan bir parayı harcayan, AB'nin parasal kaynaklarını bol keseden saçarak, pek çok gelişmiş ekonomide olmayan yükseklikte memur ve emekli maaşları dağıtan, sonra bu har vurup harman savurma hali ortaya çıkmasını diye rakamlarla oynayan bir ülke var. Ülkenin borçlarının yönetimi ve kontrolü için oluşturulan Troyka ile Yunanistan arasında adeta bir tenis maçı var, top bir Yunan hükümetinin tarafında bir Troyka tarafında. Aslında, geline nokta Yunan siyasilerinin çok da fazla tercihi yapma durumu ve manevra kabiliyeti artık kalmadı. Yol haritası belli, yapılacaklar listesi de... Ancak, gerek ülke kamuoyunun yeterince ve iyi hazırlanmaması ve gerekse siyasilerin geleceğe yönelik hesapları, bazı radikal adımların atılmasına mani oluyor.

Son birkaç haftadır artık öyle ima ederek veya gizli kapaklı değil, ciddi ve açıktan Yunanistan'ın avrodan çıkışı tartışılıyor. Drahmiye dönme fikrinin destekçileri de artıyor. Hoş, bu tartışma Yunanistan'da krizin ilk baş gösterdiği zamandan bu yana yapılıyor ama o dönemki tartışma avrodan çıkışın daha uzak bir ihtimal olarak değerlendirilmesi üzerineydi.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Avrupa Roosevelt'ini arıyor

Pelin Cengiz 26.02.2012

Fransa'da ilk turu 22 nisanda yapılacak cumhurbaşkanlığı seçimi öncesi yapılan son kamuoyu anketleri, 1995'ten sonra ilk kez Sosyalist Parti'den bir adayın cumhurbaşkanlığı koltuğuna oturacağına işaret ediyor. Nisan ayı artık Fransa Cumhurbaşkanı **Nicolas Sarkozy**'nin gerçeklerle yüzleşme zamanı olacak. Sosyalist Parti adayı **François Hollande**'in ilk turda oyların yüzde 30'una yakınına toplayacağına kesin gözüyle bakılıyor. Bir de tabii, aşırı sağın adayı **Marine Le Pen** var. Aşırı milliyetçi babasının 40 yıldan bu yana elinden düşürmediği

milliyetçilik bayrağını babasından devralan Marine Le Pen, çok hırslı. Dünyanın neresinde olursanız olun, bir ülke seçim sathı mailine girmişse, orada rakamsal vaatler de havada uçuşur. Danışmanlar bu taktikten vazgeçmiyor olacak ki, lider adayının matematiği iyi mi değil mi pek bakılmıyor. Zira, geçtiğimiz günlerde hem Sarkozy hem de Le Pen, rakamsal vaatlerde epey çuvalladılar. Sarkozy, patronların çalışanlar için ödediği sosyal güvenlik payında yedi milyon Fransız için 1000 avro kesinti yapacağını söyledi, ancak rakamları karıştırınca "Her çalışan için 1000 avro kesilmeyecek" demek zorunda kaldı. Marine Le Pen de, 1500 avrodan daha az maaş alanlara 200 avro zam yapmayı vaat etti. Ülkede 8,5 milyon Fransız, 1500 avronun altında kazanıyor. Le Pen, hem bunun toplamda ne kadar malolacağını hesap edemedi, hem de kaynağı nereden bulacaksınız sorusu yanıtsız kaldı.

İsim Roosevelt'e ithaf edildi

Avrupa'da her ne kadar en riskli ülkeler kategorisinde İspanya, İtalya, Portekiz sayılsa da, Fransa'nın da Avrupa'nın Avro kriziyle bağlantılı yapısal sorunları var. Sosyal güvenlik sistemi açığı, resesyon ve azalmayan işsizlik bunların başında. Şu an ciddi bir kriz ihtimali görülme de, sorunlu ülkelere kaynaklanan maliyetler ve Fransız bankalarının İtalya ve Yunanistan'daki riskleri hayli ciddi.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Daha az dram daha çok federalleşme

Pelin Cengiz 04.03.2012

Avrupa Birliği'nin temelini harcı, 18 Nisan 1951'de imzalanan 1952'de yürürlüğe giren **Paris Antlaşması**'nın altında imzası bulunan altı ülke arasında kurulan **Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu** ile atılmıştı. Kuruluşundaki esas amaç, güvenlik yani silah üretimi ve ekonomik büyüme açısından anahtar rol oynayan demir ve çelik üretiminin ulusüstü bir yapı tarafından denetlenmelerine razı gelinerek yeni savaşların önüne geçilmesiydi. Ne ilginçtir ki, 60 yıl önce Avrupa Birliği fikrinin temelini oluşturan ekonomi, bugün Avrupa için içinden çıkılmaz sorunlar yumağına dönüşmüş durumda. **60 yıl önce ekonomik bir amaç etrafında başlayıp, sonrasında sınırları ortadan kaldırarak, siyasi bir birliğe dönüşme sürecinde Avrupa çok büyük mesafeler katetti. Ancak, ne ekonomik entegrasyonu tam anlamıyla ne de siyasi entegrasyonu bir nebze dahi gerçekleştiremediği için kriz bataklığından çıkmakta zorlanıyor. Bundan sonraki tartışma, son zamanlarda sıkça dile getirildiği gibi ayrışma mı yoksa daha fazla entegrasyon ve federalleşme mi üzerinden ilerleyecek.** Avrupa'nın dağılmasını, Avrupa'nın çekirdek ülkeleri bir gurur ve namus meselesi haline getireceğinden süreç, mali politikaların ve vergi uygulamalarının sıklaştırılması zemininde daha ortak ekonomik politikalara yoğunlaşma şeklinde işleyecek.

Bunun ilk adımını Avrupalı liderler geçen hafta attı. Ekonomi politikaları açısından daha federal bir birlik haline gelme niyeti, 26 Ekim 2011'deki zirvede gösterilmişti. Bu konuda atılacak adımların çerçevesi de, o zirvenin sonuç bildirgesinde yer almıştı. Yeni anlaşmanın tam adı, **Ekonomik ve Parasal Birlik'te İstikrar, Eşgüdüm ve Yönetişim Antlaşması**. İngiltere ve Çek Cumhuriyeti dışındaki 25 ülkenin geçen hafta altına imzasını attığı antlaşma ile bütçe sınırını aşan ülkelere doğrudan yaptırım uygulanması kabul edildi.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Nükleer güvenlidir' masalının sonu

Pelin Cengiz 11.03.2012

Dünyanın son birkaç yıldır adaletsiz paylaşım, dengesiz tüketim, arsız piyasalar ve kötü yönetimlerle içinden çıkılmaz bir hale gelen borç krizine geçen yıl büyük bir sorun daha eklendi. **Dünya nükleer santralleri sorgulamaya başladı. Japonya'da meydana gelen deprem ve tsunaminin tetiklediği Fukushima nükleer santralinde aylarca kontrol altına alınamayan nükleer felaketinin birinci yıldönümü.** Dünya, Ukrayna'daki **Çernobil** ve ABD'deki **Three Mile Island** nükleer santral felaketlerinin ardından risk seviyesi en yüksek faciaya bir yıldır tanıklık ediyor. Depreme en fazla hazırlığı olduğu düşünülen Japonya meydana gelen felaketler zinciri karşısında çaresiz kaldı, 250 milyar dolarlık bir ekonomik kayıp oluştu, 100 binden fazla insan evlerini terk etmek zorunda kaldı, 80 bin kişi hâlâ geçici konutlarda kalıyor, Pasifik'te tahmin edilemeyecek boyutlarda radyoaktif kirlenme oldu. Hava, su, toprak ve besin zinciri yıllarca temizlenemeyecek şekilde kirlendi. Toprak tabakasının kazınması ve binaların tamamen radyasyondan arındırılması gerekiyor. Japonya'da radyasyon hâlâ hayatın bir parçası, devlet televizyonu her gün faciadan en çok etkilenen bölgeden radyasyon ölçüm değerleri yayınlıyor.

Nükleer enerji endüstrisinin ve onun çevresindeki lobilerin kamuoyuna yönelik sürekli pompaladığı **"nükleer çok güvenli bir enerji türü" balonu bir anda patlayıverdi.** Bu arada, Japon hükümetinin ve nükleer endüstrisinin Fukushima'da olan bitenin üstünü örtmeye, durumu olduğundan daha hafifmiş gibi göstermeye yönelik çabaları bir zaman sonra boşa çıktı. Tüm bunlar, dünyanın nükleerden vazgeçmesini tam anlamıyla önleyemese de, ciddi bir sorgulama sürecinin önünü açtığı bir gerçek.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Belene Akkuyu'ya örnek olsun

Pelin Cengiz 18.03.2012

Türkiye'nin ilk nükleer santralinin inşa edileceği Mersin'in Gülnar ilçesine bağlı Büyükeceli beldesinde 29 martta halk bilgilendirme toplantısı yapılacaktır. Proje için kapsam ve özel format belirleme toplantısının da 3 nisan'da yapılması öngörülüyor. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, bu toplantı öncesi 10 ayrı bakanlığa bağlı kurumlardan ve üniversitelerden görüş istemiş. **Bilgilendirme toplantısı neden sadece nükleer santralin yapılacağı beldeye özel düzenleniyor? Nükleer santralin çevresel etkileri tüm Türkiye'yi hatta çevre ülkeleri bile ilgilendiriyorken, neden Türkiye genelinde bilgilendirme toplantıları yapılmıyor?** Yine, geçmişte daha pek çok örneğine rastladığımız doğa ve çevreyle ilgili meselelerde bir **"dostlar alışverişte görsün"** uygulaması daha... Yol yordam daha yolun başında yanlış. Türkiye'deki pek çok önde gelen nükleer karşıtı platform, halkın nükleer santral istemediği temalı eylemler yapma hazırlığında.

Bir süredir nükleer santrale kamuoyunu hazırlamaya, gelecek tepkileri yumuşatmaya yönelik sipariş raporlar ve haberler ortada dolaşıyor. Türkiye'nin en avantajlı tercihi yaptığını, enerjide önemli bir tasarrufa gidileceğini, nükleer yatırımının ne kadar hayati olduğunu, santralin 12 bine kişiye iş sağlayacağını hararetle ballandıran haberler. Son dönemde, "nükleer enerji iyidir, hoştur" temalı kitlesel propagandalara bakın kim eşlik ediyor? Türkiye'nin iklim değişikliği konusunda dış politika temsilcisi Dışişleri Bakanlığı İkili Ekonomik, İklim ve Çevre İlişkileri Daire Başkanı ve Büyükelçi **Mithat Rende** ne yapıyor dersiniz. Rende'nin geçen hafta Sabancı Üniversitesi tarafından düzenlediği **İklim Değişikliği Forumu**'nda yaptığı konuşma, nükleer enerji lobilerinin argümanlarına taş çıkartır cinsten.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

AKP iktidarı ve inşaat fetişizmi

Pelin Cengiz 25.03.2012

Dünyanın yaşadığı sorunlar ekonomik krize mi işaret ediyor ekolojik krize mi? Hangisi hangisinin nedeni olabilir? Sürdürülebilir kalkınma ideali ne kadar sürdürülebilir? Sürdürülebilir kalkınma yerine sürdürülebilir yaşam konsepti üzerine bir sistem inşa edilebilir mi? Sadece insana dair değil, tüm bir ekosistemin yaşamını tehdit eden küresel bir çevre kriziyle baş başayız. Kalkınma odaklı politikaların sonucu olarak küresel çevre meselelerinde özellikle uluslararası platformlarda son yıllarda önemli ve ciddi bir duyarlılık var. Bu platformlar ve sivil toplum, hükümetleri çevre meselesine daha duyarlı, daha dikkatli olmaya zorluyor, örneğin seragazı salımı, yenilenebilir enerji gibi konularda daha net hedefler ortaya koyan bir yere doğru itiyor. Türkiye'de bu konuda muktedirlerin hali, sözünü dahi edemeyeceğimiz bir seviyede.

Şu sıralarda, başta İstanbul olmak üzere Türkiye'nin pek çok yerinde yapımı devam eden ya da yapımı planlanan enerji yatırımları, inşaat işleri, altyapı projeleri var. **Hiçbir gücün önüne geçemeyeceği bir inşaat fetişizmi, hükümetin de pompalamasıyla her yanı sarmış vaziyette.** Başta İstanbul olmak üzere pek çok büyük kent, rant merkezli inşaatlarla tıka basa dolmuş. Buna ne çevre bilinci ve ne de bu inşaatlar uğruna hayatını kaybeden işçiler engel olabiliyor.

Son zamanlarda **nükleer santral, Kanal İstanbul, Taksim dalış tünelleri, HES projeleri, büyük altyapı işlerinin ÇED'den muaf tutulması, orman arazilerinin satışa açılması, sayısız konut ve alışveriş merkezi inşaatları gibi, saymakla bitmez.**

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bir zamanlar bir Nabucco vardı

Pelin Cengiz 01.04.2012

Batılı medya organlarında son zamanlarda Nabucco projesinin yılan hikâyesine dönen durumuyla ilgili eleştiri yazılarındaki artış dikkat çekiyor. Yayınların Doğu Avrupa ve Kafkasya enerji haritasında yaşanan değişime paralel bir şekilde gündeme taşınması önemli bir gelişme olarak görülmeli. Fakat **inşaat çalışmalarına**

2013'te, ilk gaz akışına da 2017'de başlanması planlanan proje, ortak ülkelerin finansmanı

karşılayamaması nedeniyle askıya alınmış durumda. Projenin hayata geçmesiyle Türkiye, hem AB için en önemli transit ülkelerden biri haline gelecek, hem de yüzde 60'lara varan Rus doğalgazına bağımlılığına karşı ciddi bir alternatif oluşturacak. Nabucco projesiyle ilgili en önemli sorun olarak, hattı dolduracak yeterli doğalgazın henüz bulunmamış olmasından da bahsediliyor. Nabucco böyle belirsiz bir sürece girince, son dönemde alternatif projeler devreye alındı, Türkiye, Azerbaycan ve Rusya ile Trans Anadolu Boru Hattı ve Güney Akım projeleriyle ilgili anlaştı. Bu gelişmeler, Nabucco hayalinin neredeyse temeli atılmadan bittiğine işaret olarak gösteriliyor. Nabucco projesinin gerçekleşme şansının azalmasına paralel olarak Avrupa medyası, bu durumu eleştirmeye başladı.

Yeni gelişmeler nasıl okunmalı diye bakmadan önce Nabucco projesinin ana hatlarını hatırlayalım: Nabucco, Asya'dan Avrupa'ya uzanan bir doğalgaz köprüsü olarak bölgenin en önemli projesi. **Nabucco projesine ilişkin anlaşma yani çok taraflı uluslararası sözleşme, 13 Temmuz 2009 tarihinde Ankara'da imzalandı. Nabucco'nun yapımını üstlenen uluslararası konsorsiyuma Bulgar Enerji Holding, Türk Botaş, Rumen Transgaz, Macar MOL, Alman RWE ve Avusturyalı OMV şirketleri katıldı.**

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Akıntıya kapılmış bir enerji politikası

Pelin Cengiz 08.04.2012

Hükümetin uzun zamandır kullandığı **"enerjide dışa bağımlılık"** argümanının altında enerjide ciddi, geleceği planlanmış, kazalara yönelik tedbir ve çevresel etki analizleri yapılmış bir politikasının olmayışı yatıyor. Kabinede, **Başbakan'dan ekonomi kurmaylarına kadar tek ağız birliği edilen konu, enerjide dış bağımlılık ve yerli enerji kaynaklarına geçme gerekliliği.** Buna ek olarak, enerjinin cari açığı en fazla arttıran ithalat kalemi oluşu, her demecin neredeyse olmazsa olmazı. Daha önce HES projelerini hızlandırmak amacıyla kullandıkları bu argümanı, son zamanlarda nükleer santral yapımını bastırmak ve buna kamuoyu yaratmak amacıyla kullanıyorlar. Bu argümana en son alet edilen ise elektriğe yüzde 8 ve doğalgaza yüzde 18 civarında yapılan fahiş zamlar oldu. **Petrol ve döviz kurundaki değişime bağlı olarak BOTAŞ doğalgaz fiyatlarını, EPDK ise elektrik fiyatlarını her üç ayda bir gözden geçiriyor. Şimdi, sektör temsilcileri, temmuzda yeni bir zam dalgası geleceğinden bahsediyor.** Aslında elektriğe yapılan zammın yüzde 15 civarında olması gerektiği ama rakam çok yüksek olacağı için zammın daha düşük tutulduğu belirtiliyor.

Enerji Bakanı Taner Yıldız, zamların ardından gelen eleştiriler sonrası, bu artışa gerekçe olarak Ortadoğu'daki istikrarsızlığı ve fiyat artışlarını gösterdi. **Türkiye'nin 2011'deki 77 milyar dolarlık cari açığının 54 milyar dolarını enerji ithalatı oluşturuyor.** Yıldız, petrol fiyatlarında artış eğiliminin devam etmesi halinde enerji ithalatının 2012'de 65 milyar dolara çıkacağını bunun da cari açığa ekstra 10-11 milyar dolar etki yaratacağını söylemişti. Akan bir su gördüğünde üstüne HES yapmadan duramayan **Orman ve Su İşleri Bakanı Veysel Eroğlu** da, "HES'ler bizim elektriğimizin sigortası.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ne pahasına olursa olsun kalkınma

Pelin Cengiz 15.04.2012

Türkiye, ekonomik kalkınmayı kendine tek milli hedef edinmiş, gelişmekte olan bir ülke. Kalkınmanın çevresel ve sosyal boyutu tamamen ikinci planda. İstense, kalkınma planına paralel olarak çevre açısından yaşam kalitesinin yükseltildiği şehirler inşa etmek, zamanla fosil enerji üretiminin yerini alacak çevreci ve yenilenebilir enerji potansiyelini değerlendirmek mümkün. 2023'e yönelik önemli planlamalar yapan Türkiye, emisyon azaltma taahhüdünde bulunması gereken ülkeler arasında yer alıyor. **Kalkınma Bakanı Cevdet Yılmaz**, Türkiye'nin 1990-2007 arasında doğrudan veya dolaylı olarak 1,4 milyar ton daha az seragazı emisyonu kullandığını, bunun da 17 yıllık dönemde yüzde 20 emisyon azaltımı yapıldığı anlamına geldiğini ifade etti. Benim açımdan konuşmasındaki esas dikkat çekici nokta, "Türkiye'nin hiçbir destek almadan uygulamada çok önemli işler başardığına" yönelik kısmı oldu ki, Türkiye neyi başarmış şöyle bir bakalım.

Bu aslında bindirimden indirim tabir edilen bir durum, mutlak bir seragazı azaltımı hedefiyle yola çıkıp mevcut durumdan indirim değil. Türkiye'nin herhangi bir karbon azaltım hedefi olmamasından yararlanarak 2020'ye kadar 50 yeni kömür santrali inşası planlandığını da ekleyelim. Bu hedef, salımların ikiye katlanacağı anlamına geliyor. Türkiye, herhangi bir karbon salımı azaltım hedefi olmadan teknolojik ve finansal destek almaya çalıştığı için geçen yıl Durban'daki İklim Konferansı'nda günün fosili seçilmişti. Bu konudaki ısrarlarına devam ederek iklim değişikliği için adım atmakta ayak diretiyor. **Çevre dostu ve yenilenebilir teknolojilere dayanan enerji yatırımları geleceğin en hızlı gelişen sektörlerinden biri olacak.**

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Durmak yok işgale devam

Pelin Cengiz 22.04.2012

Geçen hafta, yıllardır gündemde olan 2B Yasası'nın ilk bölümü TBMM'de kabul edilerek, ormanların satışının önü açılmış oldu. Bu yasa 2B alanlarının kentsel dönüşüm alanı ilan edilmesine olanak sağlıyor, aynı zamana 2B niteliğine sahip olmayan orman alanlarının da yapılaşmaya açılması anlamını taşıyor. Nehirleri HES şirketlerinin, dağları maden şirketlerinin, SİT alanlarını inşaat şirketlerinin hizmetine sunan, nükleer santral için son derece şaibeli şirketlerle iş tutan gözü kara hükümetin, sırayı ormanlara getirmesine şaşmamak lazım. Bunlar, "ekosistemin insanlığın malı olmadığı" gerçeğini, baştan sona elinin tersiyle iten, her çeşit istismara ortak eden, adalet duygusunu son derece zedeleyici uygulamalar. Doğa Derneği'nin hesaplamalarına göre, yasanın tamamının uygulamaya konmasıyla Türkiye genelinde ilk etapta 410 bin hektarlık orman alanı satışa çıkarılacak.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Güney Kıbrıs'ın İsrail kozu

Pelin Cengiz 29.04.2012

Enerji konusu, şu sıralar Doğu Akdeniz’de devletlerarası ilişkileri geliştiren değil gerginleştiren bir rol oynuyor. Kıbrıs Adası’ndaki petrol ve doğalgaz aramaları, ilişkilere farklı bir devinim kazandırdı. Artık, Kıbrıs’taki süreç iki tarafın birbiriyle itişmesi şeklinde cereyan etmekten öte farklı bir şekil alıyor. Güney Kıbrıs’ın AB dönem başkanlığını devralacağı 1 temmuz kritik tarihi öncesi Rumlar enerji faktörüyle ellerini güçlendirirken, Ankara siyasete hiçbir yeni pozisyon geliştirememenin köşeye sıkışmışlığı içinde.

Geçen yıl ekim ayında New York Greentree kasabasında Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri **Ban Ki-mun**’un liderliğinde başlayan yeni müzakere süreci, Ban Ki-mun’un Ada’daki temsilcisi **Alexander Downer**’ın mekik diplomasisi şeklinde sürdü. Müzakerelerin son tarihi Güney Kıbrıs’ın AB dönem başkanlığından önce ve Mart 2012 olarak belirlenmişti. Önümüzde birkaç aylık daha süreç var ancak, 1974’ten bu yana süren müzakereler, Downer’ın nefesini çabuk tüketti. New York’ta Ban Ki-mun ile yaptığı görüşmenin ardından Kıbrıs’a dönen ve hem KKTC lideri **Derviş Eroğlu** hem de Güney Kıbrıs lideri **Dimitris Hristofyas** ile ayrı ayrı görüşen Downer, cuma günü yaptığı açıklamada, **“Taraflar yöntemde anlaşmıyorsa müzakere yok. Eğer iki lider birleşik bir Kıbrıs modeli için anlaşamazlarsa biz onları anlaştıramayız”** dedi.

Anlaşma olacak ki, bunun ardından nihai olarak hedeflenen çok taraflı (multilateral) konferans yönünde adım atılacak. Taraflar, şimdilik buna yakın değil. Süreç muhakkak ki, Kıbrıslılara ait ve BM’nin yaptığı, taraflara yardım etmekten ibaret.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kamu borcu değil emlak balonu

Pelin Cengiz 01.05.2012

Bir ülkenin fevkalade futbol oynaması çok güzel bir görsel şölen ancak ne ekonomik sorunlara çare olabiliyor ne de kronikleşen işsizliğe. **Avrupa’nın dördüncü büyük ekonomisi İspanya’da, 1980’lerin sonunda başlayıp 1990’ların başında önemli bir büyüme gösteren inşaat ve emlak sektörü, şu anda ülkedeki bankaların en ciddi derdi konumunda.** 2007’nin sonlarında ABD’de sinyallerini vermeye başlayan ve 2008’de büyük bir gürültüyle kopan **mortgage krizinin bir başka versiyonu şu sıralarda İspanya’da yaşanıyor.** İspanya Merkez Bankası verilerine göre, İspanya bankalarının şubatı batık kredileri oranı yüzde sekiz ile 18 yılın en yüksek seviyesine yükseldi. **İspanyol bankaları, inşaat sektöründe yaşanan patlama sırasında cömertçe verdikleri ama şimdilerde geri ödenmesi mümkün olmayan büyük bir kredi sorunuyla karşı karşıya.** Bankalardaki batık kredilerin miktarının 150 milyar avroya yakın olduğu tahmin ediliyor. Bu arada, ülkede boş duran konut stokunun ise bir milyon civarında olduğundan bahsediliyor. **AB ülkeleri arasında inşaat sektöründe en fazla daralma İspanya’da. Emlak fiyatları yüzde 22 civarında aşağıya çekildi. Sektörün fiyatları daha da aşağı çekmesi bekleniyor.** Bu durum bankaları daha fazla zorlayacak. İnşaat sektörünün çökmesinin işsizliğin yüzde 25’ler seviyesine gelmesinde de payı büyük.

İspanyol bankaları fazlasıyla Avrupa Merkez Bankası’nın yardımlarına muhtaç görünüyor. Son bir yılda İspanyol bankaları, Avrupa Merkez Bankası’ndan 300 milyar avrodan fazla para almış. **Emlak balonundaki patlamayla, tasarruf bankalarının bir çoğu iflas bayrağını çekti.** Hızla büyüyen emlak pazarı, AB’deki borç kriziyle birlikte derin bir durgunluğa girdi.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Herkesin reytingi kendine dönemi

Pelin Cengiz 06.05.2012

Rating kuruluşları finansal krizin patlak verdiği 2008'den bu yana piyasaların ve hükümetlerin günah keçileri olmaktan kurtulamadı. **Geçen hafta Türkiye'nin görünümünü pozitiften durağana çekerken öne sürdüğü gerekçelerle S&P, Türkiye'de hem piyasaların hem de siyasilerin öfkesinden ve küçümsemesinden kurtulamadı.** S&P'nin 2011 verilere bakarak karar verdiği, üst kurumların aldığı önlemleri ya da açıklamaları anlamadıkları yönünde epeyce söz edildi. Verdikleri notlar ve yorumlarla ülkelerin kaderlerine etki ettikleri bir gerçek. Avro krizinin en vahim dönemlerinde siyasetçiler, bu kuruluşlar için hakarete varan eleştirilerde bulunmaktan çekinmedi. Açık şekilde kredi derecelendirme kuruluşlarının tutumunun ekonomik krizi derinleştirdiği söylendi. Hatta onlara karşı finansal sistemin yeniden yapılandırılması bile konuşuldu. **Kredi notlarına aşırı bağımlılıktan kurtulunduğu gün, muhtemelen sorunun büyük kısmının da üstesinden gelinmiş olacak.** Kredi notlarına bir yasaklama gelebilir mi, bu küresel finans ortamında mümkün değil, istikrarsızlık yaratabilir ve kapitalizmin doğasına da pek uymaz.

Bu işin ağababaları olarak bilinen üç büyükler –üçü de ABD kökenli– **S&P, Moody's ve Fitch, kredi derecelendirme alanını domine ediyor.** S&P ile Moody's'in ana ortakları neredeyse birebir aynı. Bu ortaklar her iki şirkette de kontrolü elinde tutuyor. **En cüretkâr hamlesini geçen yıl ağustosta ABD'nin notunu düşürerek yaptı diyebiliriz.** S&P'nin yüzde 100 sahibi konumundaki finans ve yayıncılık kuruluşu McGraw Hill'in ortakları arasında yer alan sekiz isim Moody's'de de yer alıyor. Moody's'de S&P'dekilerden farklı olarak Berkshire Hathaway'in sahibi ünlü yatırımcı Warren Buffett da sahnede. Buffett, yüzde 12,5 civarındaki hissesiyle en büyük hissedar.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Üstü olimpiyat parkı altı nükleer reaktör

Pelin Cengiz 13.05.2012

Bu hafta aklımda çok başka şeyler yazmak vardı ancak bazen akla takılan şeyler insanı "yazmazsa rahat edemeyecek" merhalesine getiriyor. Londra'da Olimpiyat Oyunları'nı izlemeye sayılı zaman kaldı. İngiliz hükümeti, Olimpiyatlar için kamu bütçesinden 9,3 milyar sterlin yani yaklaşık 14,8 milyar dolar harcadı. Bu rakam, İngiltere'nin Olimpiyatlara ev sahipliği başvurusu yaptığı 2005 tarihinde öngörülen rakamın neredeyse dört katı. 27 temmuzda açılış töreni yapılacak oyunlar için İngiltere'de artık son hazırlıklar, son düzenlemeler yapılıyor. İnşası için yaklaşık 12 bin kişinin geceli gündüzlü çalıştığı ve kent içinde ayrı bir kentmiş izlenimi yaratan Olimpik Park daha ziyaretçilerini ağırlamaya başlamadan dünya çapında büyük ilgi uyandırıyor. **Olimpik Park** neyin nesiymiş diye ufak bir araştırma yapınca, karşıma şu bilgiler çıktı: **"450 hektarlık bir alana yayılan ve altı temel yapının yer aldığı alanda mimari tasarımlar, düşük karbon salınımı, etkin su ve atık**

dönüşümü, çevreyle uyumlu malzeme kullanımı, bölgedeki biyolojik çeşitliliğin korunması, hava kalitesinin artırılması, gürültü kirliliğinin en aza indirilmesi hedefleriyle birlikte hayata geçiriliyor. 80 bin izleyici kapasiteli Londra 2012 Olimpiyat Stadyumu, dünyanın en çevre dostu stadyumlarından biri. En az malzeme hedefiyle inşa edilen yapı benzerlerine göre çok daha az enerji harcayacak.”

Buraya kadar her şey çok şahane. **Peki, sizce İngiltere, oyunların oynanacağı bu çevre dostu Olimpiyat Parkı’nı nereye yapmış? Hemen merakınızı giderelim: Daha önce deneysel olarak kullanılan bir nükleer reaktör sitesinin üzerine!** Kentin doğusunda yer alan **Lower Lea Valley**’de eskiden bir nükleer reaktör sitesi varmış. İngiltere’nin 2012’de Olimpiyatları alması kesinleştikten sonra yetkililer, hemen “hiçbir sağlık riski yoktur” yönünde ısrarlı açıklamalar yapmış.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kentsel bölüşüm, rantsal dönüşüm

Pelin Cengiz 20.05.2012

İnşaat sektörünün reel siyasetin lokomotifi olduğu Türkiye’de AKP iktidarı, adım adım planlarını hayata geçiriyor. Son seçimlerin ardından bakanlıklarla ilgili değişiklikler yapılırken Çevre Bakanlığı’nın Çevre ve Şehircilik Bakanlığı haline getirilmesi bu planın ilk etaplarından biri. Bakanlığın çevre ile ilgili faaliyetlerden çok inşaat sektörünü semirtmeye yönelik aktiviteleri herkesin malumu olduğundan, çevrenin sadece Bakanlığın adından ve Bakan’ın çevre ve yeşil sevgisiyle ilgili sarfettiği içi boş laflardan ibaret kaldığını söyleyebiliriz. Geçen hafta milyonlar Türkiye Kupası’nı kim alacak diye ekran başına kilitlenmişken, **Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun**, TBMM’den geçiverdi. **Kamuoyunda kentsel dönüşüm yasası olarak bilinen bu yasal düzenlemeler, “deprem ülkesiyiz, bu dönüşümü acilen bitirmeliyiz” mealinden bir el çabukluğu ile inşaat sektörüne uçsuz bucaksız bir rant kapısı aralıyor.** Deprem riski sadece imara yönelik bir sorunmuş gibi sunuluyor, en yetkili ağızlardan felaket senaryoları yazılıyor, zaten deprem korkusuyla yaşayan halk psikolojik olarak hazırlanıyor. Bu “ben yaptım oldu” yaklaşımı karşısında binaların deprem riskine karşı güçlendirilmesine, riski çok yüksek binaların yıkılmasına, kimsenin karşı çıkmayacağı muhakkak.

Burada, deprem riski, meselenin odağı olarak değil, yasayla birlikte yeni bir sürecin kaldırıcı olarak kullanılıyor. Hem de, afet yönetiminden ziyade kentsel dönüşüm adı altında gerçekleştirilecek yıkımın uygulayıcısı konumundaki yönetim anlayışının kaldırıcı olarak... Oysaki, afet yönetimi, felaket yaşanmadan önce risklerin belirlenmesi, muhtemel kayıpların önüne geçilmesi veya azaltılmasına yönelik kapsamlı etki analizleri gerektiren, doğaya saygılı stratejik temelli bir plana dayanmalı.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Terlikli çocuk gongu çalınca...

Pelin Cengiz 27.05.2012

Dünyanın en zengin, en genç işadamlarından biri. Dünyanın gözü üzerinde, ne söylese, nereye gitse, ne yapsa haber, milyonlarca insanın ilgisine mazhar olmuş bir sitesi var. Rahat giyim tarzı ve hatta zaman zaman gayriciddi bulunan tavırlarıyla gündem oldu, kariyerinin başındayken *Time* dergisine kapak yapıldı, hayatını anlatan film çekildi. **Mark Zuckerberg**'in 22 yaşındayken okulda popüler olmak için kurduğu **Facebook**, aslında hayatını değiştirecek projesiydi. Fikrin çalıntı olduğu da konuşuldu, hatta dava bile açıldı. Bunlara pek takılmadı, dehasını kullandı, fikrini paraya çevirdi. Tv programlarına, en önemli iş toplantılarına bile giderken ayağından çıkarmadığı terlikleri, kapüşonlu kıyafetleri sık sık yazıldı. Kimi zaman bu rahatlık eleştirildi. Şans mı, çalışkanlık mı, girişimcilik mi yoksa deha mı kısmı epeyce züğürdün çenesini yoracak bir tartışma ancak bugün, herkes Facebook'un halka arzını konuşuyorsa, en duyarsız kalanı bile arada bir Facebook hesabını açıp ne var ne yok diye bakıyorsa, belki de bu özelliklerin hepsi...

Zuckerberg, 18 Mayıs 2012 günü terliklerini çıkardı, **Nasdaq**'ın yolunu tuttu ve gongu çaldı. **Her şey o cuma günü Facebook'un halka arzıyla başladı.** Facebook, ABD tarihinde bir ilk gerçekleştirecek, borsaya açılan en değerli şirket olacaktı. **Hisse başı fiyat 38 dolar ve şirketin toplam piyasa değeri 104 milyar dolar olarak belirlendi, ancak evdeki hesap çarşıya uymadı. İlk işlem günü 42 dolara kadar yükselen hisse, kısa sürede çakıldı, perşembe günü 33 dolardan kapandı. Büyük umutlarla halka açılan şirket, ikinci günün sonunda 20 milyar dolar değer kaybetmişti. Buna ek olarak şirkete iki soruşturma, bir dava açıldı. Peki, Facebook nerede yanlış yaptı?**

Muhakkak ki, tüm halka arz operasyonları risk taşır, ancak verilen fiyat ve vaat edilen kârla Facebook için bu risk daha fazlaydı, buna bir de vahim hatalar eklenince, zincirleme hayalkırıklığı yaşandı.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Talan ve tahribat sezonu açılmıştır

Pelin Cengiz 03.06.2012

Bir ülkede aynı anda hem kadının bireysel hak ve özgürlüklerine yönelik keskin saldırılar yaşanıyor, hem belli bir işkolunda çalışanların grev hakkı yasaklanıyor, bir yandan toplumun geniş kesimleri tarafından istenmeyen nükleer santral yapımına ilişkin kanunun iptali yargı tarafından reddediliyor, üçüncü köprü ihalesi nihayetlendiriliyor, köyüne HES yaptırmak isteyenlere zulüm ediliyor, öte yandan çevre varlıkları üzerindeki her türlü koruma kararını kaldırmaya ve doğal varlıkları şirketlerin talanına açan tasarı maddeleri ilgili komisyonda kabul ediliyor. Geçen bir haftada bunca hangi evrensel standarda göre ifade edildiği belirsiz, kendinden menkul ahlak dayatması ve hak ihlalinin yükselttiği gerilimden sonra Türkiye, sürekli cinnette, kıyamet halleri içinde bir ülke hissi vermiyor mu?

THY ile ilgili gelişmeler pek çok boyutuyla medyada yer aldı, burada zurnanın zırt dediği yer, **grev hakkının neden çalışanların ellerinden alındığıdır.** "Bu çok stratejik bir sektör, grev yaşanması halinde bu durumdan çok fazla insan etkileniyor" deniyor. AKP'nin işçi düşmanlığını Tekel işçilerinin eylemleri döneminden de hatırlayacak olursak, stratejik sektör fikrini kabul etmiş olsak dahi , **mevcut bir hakkı çalışanın elinden alıp, yerine hiçbir şey koymadığınız** gerçeğine ne diyeceğiz? **Grev hakkı elinden alınan insanlara ne sunuyorsunuz, nasıl bir garanti ya da güvence getiriyorsunuz?** Hiçbir şirketin küresel marka değeri ya da uluslararası imajı çalışanlarının haklarından daha önde ve daha önemli sayılmamalı.

Grev yasağının fikir babası AKP'li **Metin Külünk** diyor ki, "Pilot ve kabin ekibinin emeklerine saygılıyız, hak aramak ayakta alkışlanır ama millete ait kurumu bertaraf etme hakkı da kimseye ait değildir.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Uzun bir yol hikâyesi

Pelin Cengiz 10.06.2012

GÜMRÜ- Bu yıl geçen yıldan biraz daha farklı bir gündemle ama yine aynı zamanlarda yolum **Ermenistan'a** düştü. Geçen sefer İstanbul-**Yerevan** uçuşuyla, Ermenicesiyle **Hayastan'a** gidip bir haftalık temasların ve çeşitli vesilelerle yaptığımız buluşmaları tamamlayarak, ve geride epeyce güzel hatıra da bırakarak yine Yerevan-İstanbul uçuşuyla geri dönmüştük. Bu kez ilk durağımız Kars'tan el sallansa görünecek **Gümrü**'ydü. Türkiye ve Ermenistan arasındaki sınır kapıları 1993'ten bu yana kapalı. Gümrü'de diaspora Ermenilerinin gerçekleştirdiği bir dizi yatırıma tanıklık etmek üzere davet edilen İstanbul ve Kars'tan Türkiyeliler ile birlikte Gümrü'ye ulaşmak üzere farklı bir güzergâh tercih edildi. Aslında tercih edildi demek çok insafli bir tanım olmayabilir. Ermenistan ile kapalı olan Türkiye sınırı nedeniyle İstanbul'dan Kars'a gelip oradan da rahatlıkla 60 kilometrelik sınırı katederek Gümrü'ye ulaşabilirdik. Ancak, öyle olmadı, önce Gürcistan üzerinden **Tiflis'e** geldik. Tiflis üzerinden de saatlerce yok katederek Gümrü'ye... Hoş yeşil vadiler olağanüstüydü ama yol da uzundu. Kars'tan gelen misafirler de hem yakın hem uzak kent Gümrü'ye komşu kente gidercesine ulaşmak yerine Tiflis üzerinden arabalarıyla geçmek zorunda kaldı.

Türkler ve Ermeniler arasında ilişki kurulmayınca, iki halk birbirine uzak durdukça, birbirini yok saydıkça vicdanlar rahatlamıyor, geçmişin izleri birbirini yok saydıkça silinmiyor. "Ermeni sorunu", Türkiye'nin öncelikli sorunlarından biri değil, hatta buzdolabına kaldırılan protokolleri düşününce, Türkiye'nin en önemli sorunları arasında sayılamayacak kadar listeden düşmüş durumda.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sürdürülebilirlik ve Rio+20 Zirvesi

Pelin Cengiz 17.06.2012

Bizde ekonomik model denince yanlış anlaşılan kavramlardan biri herhâlde sürdürülebilirlik. Sürdürülebilirlik, kaynaklarla ilgili ama soyut bir anlam taşıyor. Hâlbuki kavramın temelindeki tartışma, sosyoekonomik ve çevresel faktörlerin birbirleriyle ilişki ve uyum içinde ele alınması, analiz edilmesi ve uygulanması. **20** **haziranda Rio'da başlayacak Rio+20 Zirvesi'nde sürdürülebilir kalkınmanın çerçevesi ve son 20 yılda bu konuda ne kadar ilerleme kaydedildiği ele alınacak.** Zirvenin iki temel teması var: Yeşil ekonomi ve sürdürülebilir kalkınmanın kurumsal çerçevesi. Ülkeler, yerel yönetimler, iş dünyasının temsilcileri, sivil toplum kuruluşları, daha iyi refah düzeyine ulaşabilmek için çevreye saygılı, sağlıklı ve temiz bir sürdürülebilir kalkınma nasıl yaratılabilir sorusunun cevabını arayacaklar. Nükleer lobi nükleer enerji için gereken yakıtın daha tasarruflı kullanıldığını öne çıkararak, nükleerin yenilenebilir olduğu tezini yine gündeme getirmekten kaçınmayacaktır. **Enerji oburu ve sivil nükleer enerjiye olan iştahını ilan etmiş olan Türkiye, bakalım neler**

diyecek? Resmî belgelerde bakanlığın adından “Şehircilik” düşürülmüş şekilde kendini tanıtan “**Çevre Bakanlığı**” bakalım dünyaya neler önerecek? Türkiye’deki uygulamalardan bahsederken, **kişi başına düşen seragazi salım miktarının 5,45 tona çıktığını nasıl anlatacak? Türkiye’nin tamamen fosil yakıt kullanımına dayalı bir büyüme stratejisi olduğunu nasıl izah edecek?**

İklim değışikliğı, küresel ısınma, hızla yükselen şehirleşme oranları, artan nüfus gibi etkiler biraraya konduğunda, sürdürülebilir bir dünya için yenilenebilir enerjiye daha fazla ihtiyaç duyuluyor. Nitekim, bu alanda ciddi adım atmış olan ve yenilenebilir enerji planlarını son derece kararlı şekilde uygulamaya geçiren ülkeler var.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Rize’de HES’çi Rio’da çevreci

Pelin Cengiz 24.06.2012

Bundan tam 20 yıl önce **Rio+20 Yeryüzü Zirvesi**’nde dünya devletleri, çevre sorunları, yoksulluk, gelir dengesizlikleri, kontrolsüz nüfus artışı, doğal kaynakların doğru kullanımı gibi konularda çözüm arayışı için biraraya gelmişti. Rio zirvesi, zaman içinde hedeflediğı beklentiler doğrultusunda hayal kırıklığı yaratmış olsa da, konferans iklim değışikliğinin uluslararası düzeyde tanınması bakımından önemlidir. Ancak, Rio’da yapılan ilk toplantıdan bu yana 20 yılda, dünya masaya yatırdığı konularda bir arpa boyu yol alamamış, ekolojik kriz daha da derinleşmiş, dünyanın en çok tüketenleri ve kirletenleri, ekonomik büyüme adı altında kaynakları hoyratça kullanma ve kirlatme hakkını geniş geniş kullanmış, çokuluslu sanayi şirketlerinin çıkarları devlet temsilcilerinin hamiliğinde savunulur olmuş ve yıkıcı kalkınma modeli en sonunda dünyayı esir almış.

Dünyayı en çok tüketenler ve kirletenlerin, ortak vizyon oluşturmak amacıyla 20 yıl sonra tekrar Rio’da buluşması son derece manidar, çünkü hâlâ mevcut ekonomik paradigmayı devam ettirmek isteyenler de onlardan başkası değil. Hele, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin, ekonomik büyüme ve sürdürülebilir kalkınma zırhını birer ayrıcalık olarak kullanarak, her türlü eylemlerinin mubah görülmesini istemeleri maskeyi düşürüp, arsızlığı gözler önüne seriyor. Aslında herşey, doğanın ekonomik bir kaynak olmadığını kabul etmekle başlıyor ki, devletlerin bu aynayı kendilerine tutmalarını görmek için daha çok bekleyeceğiz. Aynaya baktıklarında, bugün içi boşaltılmış yavan bir kavram olan sürdürülebilir kalkınma yerine ne koyabilirizin tartışılmaya başlanması gerekiyor ki, etrafta buna cesaret eden yok.

Zaten, zirvenin taslak metni de suya sabuna dokunmuyor, doğayı koruma ve yoksulluğu önleme konusunda ne tür mekanizmaların kurulacağı ile ilgili bir şey demiyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Hollande ilk golü çevreden yedi

Pelin Cengiz 01.07.2012

İktidara gelir gelmez AB'nin sorunlu ülkelerine yönelik çözüm önerileri konusunda kendi dediğini yaptırmada maharetli Almanya Başbakanı Angela Merkel'in sultasını sallayan Fransa'nın yeni Cumhurbaşkanı François Hollande, bu ısrarcı tavrını çevre meselelerinde gösteremeyecek belli ki. Sosyalist Parti'nin cumhurbaşkanlığı seçimlerinin ardından parlamento seçimlerinde de zafer kazanmasında Avrupa Çevreci Hareketi Yeşiller Partisi (EELV) ile Sol Cephe önemli rol oynadı. Ancak, Fransa'da genel seçimlerin ardından yapılan kabine değişikliğinde Ekoloji ve Sürdürülebilir Kalkınma Bakanı görevinden alınan Nicole Bricq'in durumu ülkede ciddi bir tartışma yaratmış durumda.

17 haziran akşamı Fransa'daki seçim maratonu sonunda Sosyalistler, ortakları Yeşiller, Sol Cephe ve Sol Radikallerle Fransa'nın bütün siyasî karar mekanizmalarına hakim oldular. Zaferin üzerinden çok kısa bir süre geçmişken, Hollande çok hızlı bir hükümet değişikliğine gitti ve çiçeği burnunda Ekoloji ve Sürdürülebilir Kalkınma Bakanı Nicole Bricq'i görevinden alıp Dış Ticaret Bakanlığına kaydırıldı. Yeşil çevrelerde olduğu kadar parlamenter çoğunluk içerisinde de şok etkisi yapan bu gelişmenin temel nedeni petrol lobisinin Bakan Bricq'in ayağını kaydırması olarak özetlenebilir. Bir diğer deyişle, seçim öncesi vaatleriyle Yeşiller'in desteğini alan Hollande, daha başkanlığının başında petrol lobisine yenik düşerek, bu alandaki beklentileri boşa çıkardı...

Hâlbuki cumhurbaşkanlığı seçimi sonrası kurulan hükümette Bricq'in çevre ve ekolojiden sorumlu bakan olması sadece Fransa'da değil, bütün Avrupa'da büyük beklentilere neden olmuştu. Bakan Bricq, özellikle kara ve denizde yeraltı kaynağı arama konusunda uzman.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Betona tapanların

Pelin Cengiz 08.07.2012

Geçen hafta yaşanan iki gelişme, Türkiye ile gelişmiş ülkelerin insan yaşamına bakışının ne kadar farklı olduğunu görmek için önemli bir örnek oluşturdu. Japonya'da geçen yıl meydana gelen deprem ve tsunami afetleri sonrası yaşanan nükleer santral felaketi, beraberinde küresel anlamda pek çok tartışma getirmişti. Japon hükümeti tarafından nükleer felaketi soruşturmakla görevli komisyonun geçen hafta raporunu açıklayarak, "Bu insan eliyle yaratılmış bir felakettir" demesi son derece çarpıcıydı. Komisyon, "Fukuşima'ya bir doğal afet diyemeyiz, bu felaket öngörülebilirdi ve önlenmeliydi" tesbitinde bulundu. Samsun'da dere yatağına inşa edilmiş TOKİ konutlarını sel basınca 12 kişinin ölümü için siyasiler "çok yağmur yağdı, böyle oldu" bahanesine sığınırken, Japonya'da uzmanlar, 8.9 büyüklüğündeki deprem ve sonrasındaki tsunamiyi nükleer santralde olup bitenlerle ilgili bahane olarak kabul etmiyor.

Birkaç günden beri Taraf'ta da ayrıntılı şekilde ele alındığı üzere yıllardır dillere destan başarıları(!) gözümüne sokulan TOKİ, bugüne kadar 30 milyar lirayı aşan yatırımları ile iktidarın en korsan, en başına buyruk kurumu niteliğinde. Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın 1990'lardaki İstanbul Belediye Başkanlığı döneminden bu yana gözbebeği TOKİ, delik deşik edilen Kamu İhale Kanunu ile AKP'nin 10 yıllık iktidarı döneminde devlet müteahhitliğinin yerini aldı. Dar gelirliilere konut edindirmek, acil konut ihtiyacını karşılamak gibi temel nedenlerle kurulan TOKİ, gittikçe kuruluş amacından uzaklaştırıldı.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İstanbul'un toprağı altın ama denizi değil!

Pelin Cengiz 15.07.2012

Kendilerinin yarattığı trafik eziyetini ne zaman üçüncü köprü için gerekçe olarak pazarlayacaklar diyordum ki, cuma günü gazetelerin üçüncü köprü güzellemesinden geçilmediğini gördüm. AKP iktidarı deprem korkusuyla kentsel dönüşümü, trafik eziyetiyle de üçüncü köprüyü meşrulaştırmaya çalışıyor. Geçen hafta Türkiye ve İstanbul, bir yandan İstanbul Belediye Başkanı Kadir Topbaş'ın açıklamalarıyla diğer yandan Ulaştırma Bakanı Binali Yıldırım'ın taslak projeyi tanıtmalarıyla senkronize şekilde üçüncü köprü propagandasına maruz kaldı. Topbaş, köprü bakımı nedeniyle İstanbul'da haftalardır yaşanan trafik kaosuyla ilgili ağzındaki baklayı çıkardı, "Üçüncü köprüye karşı çıkanlar şimdi ne diyecek? İşte ihtiyaç. Marmaray projesini arkeolojik kazılar nedeniyle dört yıl geciktirdiler. Ben mi sorumluyum? Ayrıca köprü bakım işi benim değil" diyerek, hem işin içinden sıyrılmaya çalıştı, hem de dolaylı olarak üçüncü köprüye teslim olunması gerektiği mesajı verdi. Köprü bakımı görevi olmayabilir ancak yerindelik ilkesi gereği kent ulaşımında sorumluluk yerel yönetimlerdedir, dolayısıyla kent ulaşımının sağlıklı biçimde işlemlerini sağlamak da sizin işiniz olsa gerek...

Kentsel ulaşım sistemlerinde alternatif geliştirmek, deniz ulaşımının kullanımını arttırmak, arabalı vapurları daha fazla saat çalıştırmak üç hafta sonra akıllarına gelmiş. Köprü tıkanınca, deniz ulaşımı keşfedilmiş. Ancak Topbaş, deniz ulaşım rakamlarına bakmış ve vatandaşın ilgi göstermediği kanaatine varmış. Bugüne kadar kent içi ulaşımında denizden ne gibi alternatif hizmetler sundunuz da halk geri tepti acaba? 31.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Adios ladrillo adios*

Pelin Cengiz 22.07.2012

Bilindiği gibi **ülkeyi adım adım, tektip, karabasan bir estetikle yeniden inşa etmeye ant içmiş bir hükümetin yönetimindeyiz**. Bir ara bol bol gökdelenler, alışveriş merkezleri ve birbirinden ruhsuz rezidans projeleri konuşulurken, şimdi üçüncü köprü, yeni yollar, 16. yüzyıl taklidi camiler gibi Anadolu'nun her yerine kalıcı imzalar bırakmaya meraklı mukteditlerin projeleri dayatılıyor. Projeleri duydukça, aklım ister istemez İspanya'nın bugün geldiği noktaya takılıyor. **"Türkiye'nin gideceği nokta, eninde sonunda İspanya gibi olur" diyenlere belki kötü niyetli ya da kuşkucu deniyordur, ancak, ekonomi bu kadar büyük ölçekli yatırımları kaldırabilir mi, bunlar işlevsiz hâle gelirse bunun bedelini kim öder, ayrıca verimliliğe nasıl bir katkı sağlar soruları havada cevapsız asılı duruyor**. Ulusal üretime geçici katkısı olsa da sadece geçmişin diktatörlerini hatırlatan devasa hantal bina yapma inadı, **parayı havaya saçmanın** ötesinde, çevrenizdeki **üç beş yandaşa rant kapısı açmanın** dışında yeraltı zenginliği olmayan, tasarrufu olmayan ve sınırlı ihracat yapan bir **ülkeyi borçlandırmanın** ötesine geçmez. O borçları ödeyecek değer yaratılamadığı zaman da devletin bütçeleri denkleştirilemez hâle gelir ki, bugün İspanya'da yaşanan bundan çok farklı bir durum değil.

Hele ki de, bu yılın ikinci çeyreğinde bina inşaat maliyet endeksi, geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 6.39 artmışken. Türkiye'de büyümenin lokomotifi olarak gösterilen inşaat sektöründe maliyet yükselişiyle ilgili alarmlar çalmaya başladı bile. Geçen yılın son dönemine göre yüzde 1.83, geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 6.39, dört dönem ortalamalara göre inşaat maliyet endeksinde yüzde 11.15 artış var. Tamamen yerli girdi ve hammaddeyle gerçekleştirildiği için pompalanan **inşaat sektöründe maliyetler artıp satışlar**

azalınca, sektör durgunluğa girince ve krediler geri dönülmez noktaya gelince, gururdan geriye kaos kalır.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Çoğalma, nüfusu dengele ve az tüket...

Pelin Cengiz 29.07.2012

İnsan kaynaklı iklim değişikliğinin geldiği noktanın en tehlikeli, en endişe verici dönemlerinden birindeyiz. Geçen hafta medyada da yer bulduğu üzere, doğanın insanı en fazla şaşırttığı yerlerden biri olan **Grönland'deki yüzey tabakasındaki erime dört günde yüzde 97 seviyesine çıktı**. Sadece dört günde meydana gelen erime üç ayrı uydu tarafından görüntülendi. Erime, bilim insanlarını korkuturken, iklim değişikliğinin hızı ve sonuçlarıyla ilgili kaygıları da arttırdı. Grönland'deki erimenin doğal bir olaydan mı yoksa küresel ısınmadan mı kaynaklandığı noktasında kimilerinin kafası hâlâ muğlâk. Ancak, bu noktada şu soruyu sormak lazım: Küresel ısınmanın dünya üzerindeki olumsuz etkilerine şüphecilerin inanması için daha neler olması lazım? **Pek çoğumuz, doğanın intikamı yaklaşırken, küresel ısınmanın ve doğanın yok edilmesinin etkilerini bir film senaryosundan ibaret sanıyor.**

Özellikle medyada gözden kaçan önemli bir boyut, bu erimenin insan eliyle gerçekleşmiş olması. Geçen hafta **Guardian**'da yer alan bir makalede, **Grönland'deki erimede insanın payının yüzde 70'ler seviyesinde olduğu, hatta bunun yüzde 95'lere kadar çıkabileceği** belirtildi. Bu durumun kuzey denizlerinde yeni deniz yollarının açılmasına ve yeni petrol/gaz arama faaliyetlerine neden olacağı ifade edilen makaleye göre, erime, yabani hayatı da son derece olumsuz etkileyen faktörler içeriyor. **Böyle giderse, 2020'lerin sonlarına doğru Kuzey Kutbu'nda hiç buz kalmayabilir. Bir de, "Biz uzağız bize bir şey olmaz" diyenler için: Dört günde bir milyon metreküpten fazla buzun erimesi, tehlike çanlarının sadece Grönland'de yaşayanlar için değil, yeryüzündeki herkes için çaldığının göstergesi.** Çünkü, buzsuz denizler ısınmaya daha müsait, bu ısınma da iklime etki ediyor.

İklim felaketlerinin geri dönülemez noktaya gelmeden önce acilen durdurulması için aralarında **Buğday Ekolojik Yaşamı Destekleme Derneği, Doğa Derneği, Greenpeace Akdeniz, TEMA Vakfı, 350 Ankara** gibi 12 farklı kuruluş bir çağrı metnine imza attı.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

HES'lere savaş hukuku normu

Pelin Cengiz 05.08.2012

Türkiye'nin epey yoğun gündemi arasında geçen hafta iktidar, en çabukluğu marifetiyle, ranta ve doğa kıyımına yeni bir kapı açacak skandal bir karara imza attı.

Medyada hak ettiği şekilde yer bulamayan ve yeterince tartışılmayan mesele, son zamanlarda sıkça karşılaştığımız üzere, HES çılgınlığına dair yangından mal kaçıran gibi alınan kararlardan sadece biriyle ilgili. **Bakanlar Kurulu, son olarak 18 HES inşaatıyla ilgili EPDK (Enerji Piyasası Denetleme Kurulu) ve DSİ'ye (Devlet Su İşleri) acele kamulaştırma yetkisi verdi.** Bakanlar Kurulu tarafından birçok HES projesi ve termik santral için EPDK'ya, kentsel dönüşüm ve yenileme projeleri için bazı belediyelere, baraj tipi hidroelektrik santraller için ise DSİ'ye **“acele kamulaştırma” yetkisi** verilmesiyle ilgili kararlar *Resmî Gazete*'de de yayımlandı.

İktidar hayatın her alanına, halkın her kesimine pervasızca saldırıyor, gözaltına alıyor, tutukluyor. Yaşadıkları yerlerin şirketlere peşkeş çekilmesini istemeyen ve buna karşı mücadele veren insanlar, bir yandan polis ve jandarma zoruyla susturulmaya çalışılırken, diğer yandan çıkarılan yasalarla da halkın eli kolu iyice bağlanmak isteniyor. **Ekonomik büyümeyi sürdürebilmek için inşaat ve enerjiye yüklenen, Türkiye'nin her yerindeki akarsuları, nehirleri, dereleri satışa çıkaran AKP iktidarı, önünde hiç bir engel olmasın istiyor olacak ki, işi iyice tek tek proje bazına indirgemiş durumda.** Türkiye'nin hemen her bölgesinden yükselen HES karşıtı mücadelenin hukuksal ve toplamsal alanda daha fazla gelişmesinden endişe duyan hükümet de, sorunu kısa yoldan halletme derdinde.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Milli spor olarak inşaat

Pelin Cengiz 12.08.2012

İki haftadır gözümüz kulağımız Londra'daki Olimpiyat'ta olup bitenlerdeydi. Farklı farklı dallarda başarı için, madalya için yarışan Güney Afrikalı, Kübalı, Kenyalı ya da Çinli sporcularla empati kurarken, nasıl bir hayat hikâyeleri var, ne süreçlerden geçerek Olimpiyat'ta yarışacak kalibrede bir sporcu hâline geldiler, nasıl bir eğitim aldılar, kimlerden destek gördüler gibi soruları kendime sormadan edemedim. Görmesini bilene Türkiye açısından bu olimpiyatlarda meydana gelen gelişmelerin birkaç önemli sonucu var, bir tanesi spor sadece futboldan ibaret değildir, ikincisi ise spor erkeklerin tekelinde değildir. Türkiye, Londra'da son anda alınan birkaç madalya dışındaki genel başarısızlığın resmine objektif olarak bakabilirse, neden 2020'de Türkiye'de olimpiyat yapmak istediğinin de cevabını bulur düşüncesindeyim.

Olimpiyatları gerçekleştirmeye aday ülkelerden Olimpiyat Komitesi, “nasıl yapacaksınız” diye sormaktan ziyade, “neden yapmak istiyorsunuz” sorusunun cevabını duymak istiyor. Hitler dönemi Almanya'sında, Stalin dönemi Sovyetler'inde görülen güce tapmayı ifade eden büyük binalar inşa etmek, büyüklüğe vurgu yapmak isteği şehirlere imza atmak ihtirasıyla birleşince, olimpiyat da iktidarın radarına girmiş oldu. Çünkü, Türkiye'nin olimpiyat oyunları düzenleme sevdası spor adına daha yenilikçi bir evsahipliğinden ziyade, “milli sporumuz” yakıştırmaları yapabileceğimiz inşaat sektörüne yeni rant kapıları açmak, yeni yandaşlar yaratmak, yeni çılgın projeler icat etmekten öte değil.

Tüm bunların yanında Türkiye'yi bir beton felaketine döndürmüş TOKİ'nin rolünü gözardı etmemek lazım.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Daha fazla kamu taşımacılığı

Pelin Cengiz 19.08.2012

Türkiye’de bulunduğu makamı olur olmaz gözümüze sokmaya meraklı isimlerin başında **İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Kadir Topbaş** geliyor. 10 milyar liraya yakın bir yatırımla yapılan metro hattı açılıyor diye olay oluyor. **Metroyu, 20 yıldır aynı partinin idaresindeki büyükşehir belediyesi yapmayacaktı da kim yapacaktı?** Sanki kamunun ve yerel idarenin dışında toplu taşıma meselesini çözecek başka bir kurum varmış, bu işleri hayata geçirmek rekabete açılmış gibi...

Topbaş, cuma günü açılış töreni gerçekleştirilen Kadıköy-Kartal metro hattının açılışından önce **14 ulusal gazetenin birinci sayfasında padişah fermanı gibi berbat tasarımlı bir ilanla** karşımıza çıktı. Kamu taşımacılığı yapma konusunda tek yetkili belediye, o ilanları vermese, halkın böyle bir hizmetten haberinin olmaması ihtimali mümkün mü? Açılışın kendisi zaten en büyük iletişim değil mi?

İlan metronun hizmete giriyor olmasını gözümüze sokarken, Topbaş gazetelere yansıyan bir de itirafta bulunuyordu: **“Bu metrobüs sistemiyle olmuyor, yoğunluk var. Sadece metrobüs hattını kontrol eden bir komuta merkezi kurulacak, kalabalık noktaları görecektir ve kalabalık yerlere otobüs gönderecektir.”**

Topbaş, otobüsle günlük yolcu taşıma kapasitesinin İstanbul’da dünyanın diğer benzer kentlerindeki orana oranla iki katını aştığını, hafif metro ve raylı sistem gerektiğini belirtiyor ve ekliyor: **“Otobüsle de olacak iş değil.”**

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Midilli’de kriz yok

Pelin Cengiz 26.08.2012

Tatilin rahatından kurtulan Avrupalı liderler, geçen hafta kaldıkları yerden krizdeki Yunanistan’ın geleceğini istişare edip Yunanlara sert mesajlar vermeyi sürdürürken, Yunan tarafı da mali krizin getirdiği kemer sıkma önlemleri arasında biraz olsun nefes alma peşinde. **Yunanistan kendi krizini en ağır şekilde yaşarken, buna bir de diğer Avrupa ülkelerindeki krizler eklenince, ülkenin turizmi de ciddi şekilde darbe aldı. Ancak, bu noktada Yunanistan’ın imdadına sanki Türkler yetişti. Şimdilerde Yunanistan’ın en revaçta olan turizm beldeleri olan adalarını Avrupalılar yerine Türkler dolduruyor.** Özellikle Avrupa ülkelerinden Yunan Adaları’na giden turist sayısında bu yıl yüzde 50 düşüş gerçekleştiği belirtilirken, Türkiye’den gelen turist sayısında ise ciddi patlama var.

Böylece, Türkiye’nin Ege kıyıları karşısında bulunan Yunan Adaları, Ramazan Bayramı vesilesiyle geçen hafta epey hareketlendi. **Türkiyeli turistlerin Yunan Adaları’na gerçekleştirdiği bu “çıkarma” sayesinde Yunanistan’ın genelinde hissedilen krizin etkileri, adalarda bir nebze olsun hafiflemiş görünüyor. Bayram tatili vesilesiyle sadece Midilli Adası’na gelen Türk turist sayısı 2500 civarında.** Bu geliş gidişler ada halkını memnun ediyor. Midilli’nin yerel gazetelerinden biri bayramın bitişinin ardından **“Yaşasın Bayram”** manşetiyle çıktı. **Tüm bu gelişmelerde Yunanistan’ın başlattığı “limanda hızlı vize” uygulamasının da etkili olduğunu söylemek lazım.**

Ekonomisi kendi içinde dönen ve en önemli üretim kalemi zeytinyağı olan Midilli Adası'na turizmin de hareketlenmesiyle anakarada görülen sıkıntılar, kaos ortamı pek uğramamış görünüyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sıra onlara geldi

Pelin Cengiz 02.09.2012

Her geçen gün daha net biçimde anlaşılıyor ki, yasalar, yaptırımlar ve hatta sert ilkeler olmadan günümüz modern toplumlarının doğayı kendiliğinden koruyacağı ve başına gelen felaketlerden ders alacağı pek yok. İnsanın doğayı başına buyruk şekilde yok etmek gibi bir hakkının olmadığı bir yana dursun, işin ahlaki boyutuna ise hiç girmiyorum. Doğanın sonsuz olduğu ve istendiği gibi tüketilebileceği fikrinin, yeryüzünün farklı coğrafyalarından bağımsız şekilde hep aynı öğretilmiş davranış biçimi olarak karşımıza çıkıyor olması tesadüf mü?

Üstelik, artık küresel ısınmadaki keskin hızlanmayı durdurmak için belirlenen uluslararası hedefin gerçekçi olmadığı da gün gibi ortada. **2050'ye kadar küresel ısınmanın iki dereceden fazla artmaması için çaba harcanması hedefi üzerinde uluslararası bir mutabakat oluşmuştu** —ki, uzmanlar bu düzeyde bir artışın bile felakete yol açacağı konusunda hemfikir— **ancak, gelinen noktada bu hedefe pek kulak asan bir ülke göremedik.** Sözkonusu hedef, küresel ısınmanın başlıca sorumlusu olarak gösterilen sera gazları salımında önemli oranda kesintiye gidilmesini gerektirecek. Bu hedefe ciddi olarak yanaşmış bir ülke bulmak bir yana **dünyayı en çok kirletenler, adeta “daha çok hangimiz kirleteceğiz” yarışına girmiş durumda.** Bu konuda ciddi ve somut adımlar atılmasının önündeki en büyük engellerin başında **güçlü petrol, gaz ve kömür gibi enerji şirketleri** sıralanabilir. Zira, milyarlarca dolarlık kârlılığa sahip bu şirketlerin siyasi kampanyalara, tek işi iklim değişikliğini inkâr etmek olan düşünce kuruluşlarına ve bu inkâr faaliyetlerine çanak tutacak medyaya yetiştirecek epey sermayesi var.

Başına gelen felaketlerden ders almayan, karbon salınımıyla ilgili taahhüt altına girmekten itinayla kaçınan ABD, bu tür ülkeler için verilebilecek en güzel örneklerden biri.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Batı yeni Mısır'a ısınıyor

Pelin Cengiz 09.09.2012

Devrim sonrası Mısır, yeni devlet başkanını buldu, sıra yeni bir anayasa yapmakta ve ekonomiyi baştan aşağı toparlamakta. Dinsel ve seküler ayrışmanın ülkenin geleceğini nasıl belirleyeceği, yeni yasalar oluşturulurken şeriata ne kadar rol düşeceği, dış siyasette ve özellikle İsrail ile olan ilişkide nasıl yol alınacağı, siyaset-asker ilişkilerinin nasıl düzenleneceği, vatandaşlık ve bireysel haklar, azınlık ve özellikle Kıpti hakları, sivil toplumun alanı, kadının toplumdaki yeri gibi çare, çözüm, cevap bekleyen birçok konu bulunuyor yeni yönetimin ve

toplumun önünde. Acil dikkat ve müdahale gerektiren alan ise Mısır'ın yerle bir olmuş ekonomisi. Saygınlığını yitirmiş, bin bir türlü yolsuzluğa bulaşmış Mübarek rejiminin ardından, Müslüman Kardeşler'in hızla serbest piyasa ekonomisi ortamını yeniden sağlaması, gelirdeki eşitsizliği gidermesi, bu zamana kadar bastırılmış (sadece elitlerin tekelinde kalmış) olan özel girişimin serbest bırakılarak geliştirilmesini sağlaması, bütçe ve dış açığı azaltması, hızlı ekonomik büyüme ve istihdam yaratması gerçekleştirecek bir ekonomik yol haritası planlaması için elzem. Ama ekonominin yeniden rayına girmesi ve insanların yaşam standartlarının yükseltilmesi hiç kolay değil.

Mısır'ın şu anki borç miktarının 200 milyar dolar civarında olduğu belirtiliyor. Ekonomik adalet ve eşit gelir dağılımını hedefleri arasına yerleştiren Mısır devriminin yeni bir "ekonomik gerçeklik" yaratması gerekiyor. Mübarek döneminde Mısır'da ekonomi, yönetici elitlerin çıkarı için yozlaştırılmaktan çekinilmeyen, "adamına göre muamele" usulüyle işleyen bir serbest piyasa ekonomisi yoluyla ilerliyordu. Ancak, bundan sonrasında Mısır'ın Batı ekonomisinden kopuk, kendi içinde dönen, kapalı devre işleyen bir ekonomi ile yönetilmeyeceği kesin.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Nükleer santral ve ahlak

Pelin Cengiz 16.09.2012

Bilimselmiş gibi bir üslup benimseyerek, dünyanın geniş kesimleri tarafından kabul edilmiş birtakım gerçekleri çarpıtarak kamuoyuna sunmak ve hatta propaganda malzemesi hâline getirmek, bu iktidar döneminde epey yaygın bir davranış biçimi hâline geldi. Bunu bugün kentsel dönüşüm planlamalarında, Haliç'teki metro köprüsünün İstanbul'un silüetini bozması meselesinde, doğayı tahrip eden, SİT alanlarını inşaata ve talana açan yasalarda, HES, kömürlü termik santraller gibi enerji projelerinde, başını TOKİ'nin çektiği envaiçeşit inşaat projesinde sıklıkla gözlemliyoruz. Bunun en spesifik örneklerinden biri de şüphesiz nükleer santralle ilgili olanları. **Türkiye'de özellikle enerji sektöründeki yatırımlarda, çevreye, sanayiye ve istihdama olan etkilerinden tamamen bağımsız şekilde hareket ediliyor.** Bu da genel bir vizyonsuzluğun, "ben yaptım oldu" anlayışının, halkın geniş kesimlerini ilgilendiren projelerin kamuoyu ile istişare edilmesi olgusuna sahip olunmayışının tezahürü olsa gerek. Arzın değil, talebin yönettiği enerji politikaları benimsenmiş olsa, zaten bugün bunları defalarca yazmak zorunda kalıyor olmazdık.

Fukushima felaketinden bu yana gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin nükleer santral politikalarında önemli değişimler izliyoruz. Nükleer santral yapımını Türkiye gibi kronik, olmazsa olmaz noktasına getirmiş, enerjide "Ruslara bağımlı olmak istemiyoruz" diyerek, nükleer için Ruslara sonsuz imkânlar sunmuş bir ülkeye bu süreçte rastlamadık. Yunanistan, Danimarka, Norveç, Portekiz gibi nükleer işine bugüne kadar hiç bulaşmamışlar bir yana, başta Almanya olmak üzere kimi ülkeler gelecekte enerji planlamalarında nükleerin ne kadar yer alacağı, alternatif enerjilere ne kadar yatırım yapılacağı üzerine yol haritalarını ortaya koydular.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Avrupa'da GDO alarmı

Pelin Cengiz 23.09.2012

İnsan kendi felaketini kendi eliyle hazırlamaya ne denli meraklı ve bunu nasıl da şevkle yerine getiriyor. **“Sofranıza ulaşan yiyecekleri yemek uğruna sağlığınıza vazgeçmeniz gerekecek”** dense, muhtemeldir bu cümleye muhatap herkes **“önce sağlık”** diyecektir. Ancak, devamında artık şu soruya da hazır olmanız gerek: **“Sofranızdaki etin, sütün, yumurtanın, peynirin, meyve ve sebzelerin nereden geldiğinden, çocuklarınızı neyle beslediğinizden haberinizi var mı? Sofranızdaki bu ürünlerin sağlığınıza, geleceğinizi tehdit eden bir düşman haline gelebileceğinin farkında mısınız?”**

Bir ay önce Türkiye Gıda Dernekleri Federasyonu’nun, **Biyogüvenlik Kurulu’na** yaptığı 29 adet GDO ithalatı başvurusunu geri çekmesi, hiç şüphesiz bu alanda alınmış önemli bir yoldu. Ancak, GDO üreticisi firmalar öyle güçlü lobilere sahip ki, GDO’lu ürünlerini bir ülkeye sokabilmek için her yola başvurabilir, büyük bütçelerle organik ürünlerin hiçbir besin değerinin olmadığı şeklinde kampanyalar yaptırıp, GDO’lu ürün üretilmezse insanlığın açlığa mahkûm olacağına ve dünyanın sonunun geleceğine dair insanları inandırabilir. Dünyanın her köşesinde temsilcileri ve müttefikleri bulunan bu şirketler öyle etkili ki, bir ürüne yasaklama geldiğinde hemen yenisini üreterek piyasaya sürebilir. Son zamanlarda, başka yöntemleri daha var. **GDO üreticisi dev şirketler, organik ürün üreten şirketleri satın alıp bünyelerine katarak, hem bu şirketleri paravan gibi kullanıyor, hem onların bağımsızlıklarına ve güvenilirliklerine gölge düşürüyor.** Fakat, artık onların da işi giderek zorlaşıyor.

Geçen hafta, Fransa’da devrim niteliğinde bir bilimsel buluşa imza atıldı, bugüne kadar GDO hakkında olumsuz olarak bilinen, tahmin edilen ya da iddia edilen pek çok görüş bu çalışmayla önemli bir somutluğa kavuştu. **Caen Üniversitesi’nden biyolog Gilles-Eric Seralini’nin** ekibi, GDO’lu tohum üreticisi ABD’li **Monsanto**, üretimi **Roundup** ilacına toleransı arttırılmış **NK603 tipi mısırla** beslenen ya da ABD’de tüketilmesine izin verilen seviyede Roundup içeren su verilen farelerin, normal beslenen farelerden daha erken öldüğünü açıkladı.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Türkiye’nin suç ekonomisi

Pelin Cengiz 30.09.2012

ABD’li sosyolog ve ekonomist **Gary Becker**, doktora öğrencilerinin sınavına geç kalmak üzeredir. Arabasıyla son sürat okulun bahçesine girer fakat park yeri sınav yerine epeyce uzakta kalmıştır. Bir an düşünür ve karar verir. Arabasını, park etmenin yasak olduğu sınavın yapılacağı sınıfın önüne park edecektir. Sınav çok önemli olduğu için cezayı göze almak en iyi seçenek gibi durmaktadır. Arabayı park eder ve sınıfa dalar. **Becker, sınav süresince yaptığı davranışı düşünür ve o âna kadar kimsenin fark etmediği bir gerçeği fark eder. Gary Becker’e 1992 Nobel Ekonomi Ödülü getiren bu gerçek, suç işlemenin ardındaki rasyonelliktir.** Becker, sınavda şöyle düşünmüştür: **“Her akıllı insan için, suçun beklenen getirisi beklenen maliyetinden yüksekse o suçu işlemek anlamsızdır.”**

Küreselleşen dünyada artık suçlar farklılaşıyor, giderek daha organize hâle geliyor, hatta bazı noktalarda özellikle ekonomi dünyasında suçun artık neredeyse bir önemi kalmadı gibi. Hatta bazı noktalarda suçun

rasyonel bir gerekçesi olduğu yönünde bir algı bile var.

Son yıllarda ekonomi biliminin en nevi şahsına münhasır iktisatçılarından biri olarak kabul edilen Becker, bir suçlunun, uygulamaya geçireceği faaliyetten hem elde edeceği getiriye hem de işleyeceği suçtan dolayı muhtemelen alacağı cezayı rasyonel bir şekilde dikkate alarak, farklı davranışlarda bulunacağını söylüyor.

Siz Becker'a katılır mısınız bilemem ama, **dünyada illegal ekonomiye ilişkin rakamsal veriler, bu suçları işleyenlerin gayet bilinçli bir rasyonellik içinde hareket ettiğinin bir kanıtı olarak görülebilir.**

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Dünyanın en büyük şantiyesi

Pelin Cengiz 07.10.2012

İstiklal Caddesi'ne 11 yıllık iktidarları boyunca düzgün taş döşemekten aciz bir iş yapma anlayışının başta İstanbul olmak üzere ülke genelinde yapacağı "kentsel dönüşüm" projesi, bütün ürkütücülüğü ile üzerimize yıkılmak üzere. **Kentler, kent sakinlerinin ihtiyaç ve isteklerine göre değil, iktidarın istek ve beğenisine göre dizayn ediliyor.** Geçen yıl Van'da meydana gelen deprem sonrası gündeme gelen, altı ay gibi epey kısa bir sürede hazırlanarak, Meclis'ten geçirilen "Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun Tasarısı" ile kentsel dönüşüm 35 kentte geçen cuma başlatıldı. **Başbakan Erdoğan'ın "iktidarımıza mal olsa bile yapacağız"** diye ısrar ve inatta geri kalmadığı kentsel dönüşümü, tahminimce epey uzun bir zaman boyunca konuşuyor olacağız. **Kentsel dönüşüm, aslında tek bir muktedirin ve çevresindekilerin heyecanına kurban edilmeden toplumsal, sosyal, bilimsel ve mimari açılardan ele alınıp planlanabilseydi, iklim değişikliği, sel, heyelan gibi afetler, trafik gibi pek çok kentsel konuda yenilenme fırsatları getirebilirdi.** İktidarın böyle bir niyetinin olmadığı açık. Aksine **bugün bu yapılanın kentsel dönüşüm adı altında mahalle algısına son vermek, yoksulu sürgüne göndermek, şehir dokularını tahrip etmek, müteahhide rant yaratmak, iktidar mensuplarına yeni söylem kapısı açmak olduğu da gayet açık.**

Ülke genelinde 20 yılda 14 milyon konutun elden geçirilmesinin planlandığı dönüşüm esnasında oluşacak **hafriyat, yıkıntı ve toz dâhil inşaat atıklarının çevreyle uyumlu olarak değerlendirilmesi için atık borsası ve depolama alanları oluşturulması gerekiyor.** Henüz, herhangi bir yetkiliden buna ilişkin bir planlama duymuş değiliz. Türkiye'de genelde dönüşüm sorunları fiziksel mekânın dönüşümüne indirgenmiş, dönüşümün toplumsal, ekonomik ve çevresel boyutları tamamen gözardı edilmiş durumda. Kentsel dönüşüm için yoksulluk, yoğunluk, nüfus gibi farklı yönlerden ele alınacak ulusal strateji planlarından bahseden görmedim. **Kentsel dönüşüm mekânsal bir dönüşüm olduğu kadar aynı zamanda ekonomik ve toplumsal boyutlarıyla da ele alınması gereken bir konu.**

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Türkiye'ye not artışı gelir mi

Pelin Cengiz 10.10.2012

Küresel ekonomiye ve borç krizi içindeki ülkelere yönelik uyarılarını sık sık yineleyen IMF, epey bir zamandır Türkiye ekonomisiyle ilgili eleştirel bir yaklaşım içinde değildi. Hafta başında 4. Madde değerlendirme metnini açıklayan IMF, Türkiye'nin cari açık nedeniyle Türkiye ekonomisinin kayda değer risklerle karşı karşıya olduğuna ve bütçe hedefinin yakalanamayacağına dikkat çekti. **"Yetkililerin, hassas bir politika hattını takip etmesi gerekiyor"** diyerek, ekonomi kurmayları arasındaki gaz-fren tartışmasında, temkinli ilerleyip frene basmak gerektiğini söyleyenlerden yana tavır aldı. Türkiye'nin düşük yurtiçi tasarruflarının ülkeyi önemli ölçüde sermaye akımlarına bağımlı hâle getirdiği, döngüsel hareketlerin şiddetini arttığı da yine vurgulananlar arasında yer aldı. Aynı gün, benzer uyarılar rating kuruluşu **Moody's**'ten de geldi. Moody's, **"Türkiye, yapısal olarak cari açığı düşürmek, döviz rezervlerini arttırmak ya da özel sektörün dış borcunu azaltmak suretiyle, dışsal kırılganlıklarını azaltma konusunda ilerleme kaydederse, Türkiye'nin kredi notunu yükseltmeyi değerlendiririz"** dedi.

Başbakan Erdoğan'ın son zamanlarda yaptığı konuşmalarda ilgili ilgisiz ısrarla üzerinde durduğu bir konu var: Türkiye'nin IMF'ye olan borçları. AKP 4. Büyük Olağan Kongresi'nde de yine bu konu, konuşmasında yer alanlar arasındaydı. Erdoğan, **"IMF'ye şu anda borç 1,3 milyar dolar. Nisanda bitiriyoruz, Nisanda inşallah sıfırlıyoruz. Yatırımlar yoğun bir şekilde devam ediyor ve şimdi IMF ile teknik müzakereleri yapıyoruz. IMF'ye beş milyar dolar borç vereceğiz"** dedi.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kentsel dönüşüme Sulukule emsal olur

Pelin Cengiz 14.10.2012

Hukuksuzluğu hukuk, usulsüzlüğü usul, adaletsizliği adalet mekanizması hâline dönüştüren sistemin kurbanlarının sayısı giderek artıyor. Hukuksal mekanizmaya pabucunu ters giydirmeye çalışmak da, operasyonların bir başka parçası. **İstanbul'un tamamı yeni bir Sulukule, yeni bir Tarlabası olmak üzere.** İstanbullular yaşadıkları yerden, yerlerinden yurtlarından edilme tehlikesiyle karşı karşıya. İllaki yenileme, restorasyon ya da dönüşüm gibi "ulvi" birtakım gerekçeleri olan, kentin en eski yerleşim alanlarında yaratılan toplumsal, kültürel ve tarihî felaketler, hukuksal felaketleri de beraberinde taşıyor. Sulukule ve Tarlabası'nda toplumsal ve hukuksal tahribatlar devam ededursun, bu hafta başında **Ayvansaray, Balat, Eyüp ve Fener mahalleleriyle ilgili "acele kamulaştırma"** kararı alınmasıyla, insan kendini "biz bu filmi görmüştük" demekten alıkoyamıyor.

Fatih Belediyesi'nin hayata geçirmek istediği proje, burada yaşayanların itirazları üzerine **İstanbul 5. İdare Mahkemesi** tarafından **"kamu yararı olmadığı" gerekçesiyle haziranda iptal edildi. Vurucu darbe,** Anayasa'yı da doğrudan ihlal ederek hukuksal işleyişi devreden çıkaran ve acele kamulaştırma kararları alan **Bakanlar Kurulu'ndan geldi.** Daha önce, Sulukule ve Tarlabası için çıkarılan acele kamulaştırma kararı bu kez Fatih'teki bu dört mahalle için çıkarıldı.

Kamulaştırma ile bölgedeki mülkler, sahiplerinin rızası olmadan yetkililerce belirlenen bedelle satın alınacak. Özellikle Sulukule ve ardından Tarlabası'nda yaşanan hukuksuzluklarla uzun zamandır mücadele eden **avukat Hilal Küey, acele kamulaştırma kararlarıyla insanları evlerinden ettikleri gibi, kafalarına**

göre belirledikleri bedeli insanların eline tutuşturup yıkıma geçildiğini söylüyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kentsel dönüşüm 'Musibet'i

Pelin Cengiz 17.10.2012

İstanbul bu yıl yeni bir bienale daha ev sahipliği yapmaya başladı: **Tasarım Bienali**. Teması **Kusurluluk/Imperfection**. Alışlagelmiş bienallerden hayli farklı, ana temasından da anlaşılacağı üzere mükemmeliyetçi tasarımları değil, "kusurluluk" hâllerini göze soğan, hatta özellikle kente ilişkin aykırı bir gözlem imkânı sunan ve tabii yeni fikirler ortaya atan bir bienal. Yani, yolu sık sık sanatla kesişse de, burada anlatılanların sanattan farklı bir yaklaşıma işaret ettiğine şahit olmak mümkün. Dolayısıyla adında tasarım olması sizi yanıltmasın, standart zevklere sahip insanları bile kimi zaman rahatsız edecek, kimi zaman yaşadığı yere dair bazı meseleleri düşündürmeye ve sorgulamaya itecek bir ortam.

Emre Arolat ile **Joseph Grima**'nın eş küratörlüğünü gerçekleştirdiği bienalde, Arolat'ın küratörlüğünü yaptığı "**Musibet**" adı altındaki sergiler, son günlerde sıklıkla konuştuğumuz kentsel dönüşüm meselesini farklı açılardan ele alarak izleyenleri bu meseleye dair sorgulamaya sevk ediyor. Şehirciliğin, sınırsız kentsel dönüşümün en büyük motoru hâline getirilmiş TOKİ'nin projelerinin gölgesinde kentin geçirdiği süreçleri izleme imkânı veriyor. Üst başlık olarak aldığı "dönüşüm"ü şöyle tanımlıyor: "İstanbul'da son dönemde bir 'musibet' olarak gündemde olan 'Kentsel Dönüşüm Yasası' ve bu yasanın yürürlüğe girmesiyle birlikte hayata geçen dönüşüm projelerini ve yeni benzer bir iktidar alanı tarifiyle devletin himayesinde inşa edilen büyük toplu konut projelerini merkezine alır. İstanbul'da geçen birkaç yıldır bir tür **mutenalaştırma/****gentrification** çabası olarak ortaya konan kentsel dönüşüm projelerinin tepeden inme ve dayatmacı durumu sorgulanır.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Beton ekonomisine çevre dengesi lazım

Pelin Cengiz 21.10.2012

Türkiye'nin bir nevi özgürlük, demokrasi, insan hakları, doğa hakları, hukuk ve pek çok konudaki karnesi niteliğini taşıyan AB İlerleme Raporu, hemen hemen tüm iç karartıcı maddeleriyle günlerdir irdeleniyor. Tek ilerlemenin neredeyse sadece raporun adında geçtiği metin, Türkiye'ye yönelik birtakım endişelere de ayna tutuyor. Hükümetin tahakkümcü politikaları dışında eleştiriye, tavsiyeye ya da öneriye tahammülü yok. O sebepten olsa gerek raporlar çöpe atılınca, dertler de halının altına süpürülmüş oluyor. **Çevresel, tarihsel ya da yaşamsal alanları tahrip etmek suretiyle kendilerine yeni rant alanları yaratma peşindeki kesimlerin saldırılarındaki artış giderek fütursuz bir hâl alıyor. Her türlü karşı girişi ve hukuku devre dışı bırakma faaliyeti mevcut. Ekonomide 2012 başında verilen enflasyon, büyüme, istihdam gibi**

hedeflerden yılsonunda sapmalar ortaya çıkacağı görünen köy gibi. Tüm bunlara dış politikada yaşanan sıkıntılar da eklenince ülke için genel olarak çok parlak bir tablo çizmek mümkün değil.

Bu köşede sıkça dile getirdiğimiz üzere, İlerleme Raporu bağlamında medyada yeterince ele alınmadığını düşündüğüm, **çevre** başlığı altında yer alan uyarılara değinmek istiyorum. **Çevre faslı Türkiye'nin AB katılım müzakereleri kapsamında 21 Aralık 2009'da müzakereye etmeye başladığı bir başlık.** Bu fasıl, üç yıl önce müzakereye açıldığında, bu fasıl çerçevesinde yapılacakların, Türkiye'ye maliyetinin 58 milyar avro olacağı yönünde hükümet yetkilileri beyanat vermişti. Mesela **o dönemde, Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu, "insani boyutu çok yüksek olan çevre faslının açılmasının Türkiye'nin kendi insanının statüsünü yükseltme isteğinin teyidi" olduğunu kaydetmişti.** Hükümet kanadı bu başlığı böyle tanımlayarak, büyük önem atfediyordu **ama ne hikmetse çevre başlığında bir arpa boyu ilerlenemedi.**

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Gangnam Style ekonomisi

Pelin Cengiz 24.10.2012

Günümüz insanı ne yapsa popüler kültürden kaçışı yok. Müzik tercihleriniz arasında yer almayan bir şarkı oturduğunuz kafede, kullandığınız toplu taşıma aracında ya da aniden televizyonda çalmaya başladığında kendinizi bir anda o şarkıya eşlik ederken bulabilirsiniz. Bir şarkı hem müzik listelerinde bir numara olacak, hem de siz bu şarkıdan haberdar olmayacaksınız, işte bu çok zor, hatta imkânsız istemek gibi. Tüm dünyada fenomen hâline gelen şu meşhur Güney Koreli **PSY'nin (Park Jae-Sang)** şarkısına maruz kalmam da aynen böyle oldu, sosyal medya üzerinden haberdar olduğum şarkının kimler kimler tarafından dinlenip en az orijinali kadar enteresan danslara mazhar olduğunu da yine sosyal medya kanalıyla öğrendim. Fakat, **şarkı şu sıralarda Güney Kore için bir "şarkıdan" çok daha fazla şey ifade ediyor.**

Güney Kore'nin başkenti **Seul**'de sadece bu kentte yaşayanların bildiği bir semt olan **Gangnam**, artık bütün dünya tarafından tanınıyor. Gangnam, Seul'ün üç büyük merkezinden biri. Adını Seul'deki Han Nehri'nden alan **Gangnam'ı** Türkçeye **Güney Kıyı** şeklinde çevirmek mümkün. **Yüksek yaşam standartlarına sahip Gangnam'ın şarkıya konu edilme sebebi dillere destan zenginliği.** Son moda trendleri takip eden, zengin, sosyetik, diğer bölgelerde yaşayanlardan ayrışan bir yaşam tarzına sahip insanların oturduğu **Gangnam, Beverly Hills, Manhattan Upper East Side, Tokyo Shibuya semtlerinin birleşimi gibi bir yer.** Türkiye'de ise **Nişantaşı** ile kıyaslanıyor. Gangnam'ın kentteki oluşumu 1970'lerde başlamış, semt Güney Kore'nin hızlı ekonomik kalkınmasının simgesi. **Gangnam'da 100 metrekarelik bir dairenin fiyatı bir milyon dolardan başlıyor.** Dünyaca ünlü Koreli şirketlerin merkezleri de bu semtte.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Krizden Yeşiller de ders çıkardı

Pelin Cengiz 25.10.2012

Krizden Yeşiller de ders çıkardı **CEM ÖZDEMİR 2008'den bu yana Alman Yeşiller Partisi Eşbaşkanı olan Cem Özdemir, 1981'den itibaren partide çeşitli görevlerde bulundu. 1994-2002 arasında Almanya Federal Meclisi'nde milletvekili, 2004-2009 arasında Avrupa Parlamenti olan Özdemir, gelecek yıl yapılacak genel seçimler için Stuttgart'tan doğrudan milletvekili adayı seçildi. SPD/Yeşiller koalisyonunun Almanya'da iktidara gelmesi halinde, Cem Özdemir'in kurulacak yeni hükümette önemli bir görev almasına kesin gözüyle bakılıyor.**

Avrupa'daki krizin çözümünde Almanya en önemli aktörlerden biri. Krizdeki Avrupa ülkelerine yardım için çabalayan en görünürdeki başkent Berlin. Ancak, zordaki ülkelere dayattığı kemer sıkma politikaları nedeniyle Almanya'da iktidarda olan muhafazakâr koalisyon hükümeti pek sevilmiyor. 2013'teki genel seçimlerde Hristiyan Birlik Partileri (CDU/CSU) ile Hür Demokrat Parti koalisyonunun sona ereceği tahmin ediliyor. Yeşiller Partisi'nin Sosyal Demokratlar (SPD) ile hükümet kurması halinde Avrupa'da dengelerin değişeceği bir döneme girilecek. Almanya'da dört eyalette SPD ile iktidarda olan Yeşiller, Alman ekonomisinin en güçlü olduğu eyaletlerden Baden- Württemberg'de tek başına iktidar. Yeşil/SPD koalisyonu ise, kazanırsa, ikinci defa federal hükümet kuracak ve bu kez yönetecekleri Almanya, krizdeki Avrupa'nın gözünün üzerinde olduğu bir Almanya olacak. Yeşiller'in sadece Almanya'nın sorunları değil, Avrupa'nın krizi için de reçeteleri var. Yeşil ekonomi kavramının en iyi uygulamalarına sahne olan Almanya'nın etkin siyasetçilerinden Yeşiller Eşbaşkanı Cem Özdemir ile krizi konuştuk. 1998-2005 arasında iktidar ortağı oldukları dönemde alınan finansal deregülasyon kararlarıyla ilgili bugün özeleştirici yaptıklarını ifade eden Özdemir, Yeşiller'in kriz reçetesini anlattı...

Almanya'da seçimlere bir yıl var. Avrupa'nın içinde bulunduğu krizde Yeşiller olarak öne çıkaracağınız ilk üç madde ne olacak? Neleri konuşacaksınız?

Şüphesiz vatandaşın gündemi dışındaki konuları gündeme getirmek mümkün değil. Halkın yüzde 15'ini temsil eden bir parti için gerçek dışı bir yaklaşım olur. Avro krizi istesek de istemesek de gündemimizi bir şekilde belirliyor. Seçim kampanyamızı da belirleyecek konulardan biri. Mecliste kararlar oybirliği ile alındı. Ancak, Merkel Hükümeti, kendi koalisyonundaki çatlak seslerden dolayı Avrupa ile ilgili kararlarda sonuçta kendi salt çoğunluğunu sağlayamaz oldu. Biz muhalefet olarak Avrupa dostu olduğumuz için parti politikası yapmadan Avrupa'yı düşünerek hareket ettik. O açıdan hükümete veryansın etmek biraz zor oluyor. Eleştirdiğimiz şey "her şey yanlış" şeklinde değil, alınan kararlar "geç ve yetersiz kalıyor" şeklinde. Buradan bir seçim kampanyası yapmak çok kolay değil. Çünkü, çok sofistike bir eleştiri gerekiyor. Bunu meydanlarda ajitatif cümlelerle anlatmak mümkün değil. Çünkü, Avrupa konusu buna uygun bir konu değil. Burada daha çok sağduyu mesajının ön planda olması gerekiyor. Vermeye çalıştığımız mesaj şu: Merkel korkarak hareket ediyor, yapılması gerekeni hep gecikme ile ve eksik yapıyor. Too little too late. (Çok az çok geç) Biz ise hem solidarity (dayanışma), hem solidity (sağlamlık) ikilisi çerçevesinde hareket etmek istiyoruz. Yunanları hedef göstermekle bir yere varılamayacağını gördük. Artık kabul edildi, Yunanistan Avro Bölgesi'nde kalacak. Bunu 2.5 yıl önce söyleselerdi, milyarlarca avro parayı boşuna harcamış olmazdık. Yunanistan da böyle bir süreçten geçmezdi.

İlk madde tüm Avrupa'nın meselesi bir anlamda. Diğerleri neler?

İkinci konu enerji politikaları. Ekonomiyi yeşillendirme çerçevesinde en önemli konu enerji politikası. Birinci hedefimizi başardık: Nükleer santralleri kapatma. İkinci hedef bundan sonra Almanya'nın enerjide nereye doğru gideceğini belirlemek. Hükümetle ciddi görüş ayrılığımız var. Şunu unutmamak gerekiyor, nükleer santralleri kapatma kararı alan hükümetle, bu santrallerin daha önce kullanım sürelerini uzatmak isteyen aynı hükümet. Sadece konjonktürden ötürü karar değiştirdiler. Ama kafalar değişmedi. Sermayenin önemli bir

kısının ve kamuoyunun değişiminden ötürü buna ayak uydurmak zorunda kaldılar ama gidişatı her fırsatta baltalamaya çalışıyorlar. Bunu konu edeceğiz ve istikrar mesajı vereceğiz. Yeşiller olarak sermayede istikrarı savunuyoruz. Zikzaklarla enerji politikası yapılamaz. Böyle bir enerji politikası ile kim nasıl yatırım yapacak? Enerji politikası konusunda uzun vadeli konsept oluşturalım ve herkes nereye yatırım yapacağını bilsin.

Gündeminizin üçüncü maddesi nedir?

Üçüncü büyük konu sosyal adalet. Sosyal adalet derken, klasik sol söylemin ötesinde bir sosyal adaletten söz ediyoruz.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Gutenberg Galaksisi'nden son haberler

Pelin Cengiz 28.10.2012

İletişim kuramcısı **Marshall McLuhan** matbaanın icadından sonra neredeyse bir galaksi büyüklüğüne ulaşan basılı kitap gelişimini ele aldığı **Gutenberg Galaksisi** adlı kitabında bu kadarını hayal etmiş miydi bilinmez ama artık kitabı dijital okuma alışkanlığı dünyada nispeten yeni bir trend ve bu trendin gelişimi son hızla ilerliyor. **McLuhan**, yaşadığı dönemde medya ile yakından ilgileniyor, çeşitli medya alanlarındaki farkların ve rekabetin neler olabileceğine kafa yoruyordu. Ne yazık ki, 1980'de interneti göremeden öldü. Oysa, internet, yayıncılık için belki de *Gutenberg Galaksisi* için demek lazım artık yeni bir iş modeli hâline geliyor.

Bu alandaki rekabetin de bir o kadar hızlı ilerliyor olması, geleneksel kitap yayıncılarının da ilgisini fazlasıyla çekiyor. Merkezi Almanya'da bulunan **Bertelsman** grubuna bağlı **Random House** kitabevi ile rakibi İngiliz **Pearson** grubuna bağlı **Penguin** geçen hafta içinde birleşme kararı aldı. Her ne kadar taraflar görüşmelerin sürdüğünü ve anlaşmanın birleşmeyle sonuçlanmayabileceğini belirtse de, *Financial Times*, yakın kaynaklara dayandırdığı haberinde, anlaşma sağlanırsa, Bertelsman'ın ortaya çıkacak yeni yayınevinin çoğunluk hissesine sahip olacağını yazdı. **Pearson**, aynı zamanda *Financial Times*'in da sahibi.

Pearson'ın gelir anlamında getirisi en az olan işkolunun yayıncılık olduğu ifade ediliyor. Tabii, iki devin birleşme sürecinin rekabet otoriteleri tarafından dikkatle izleneceğini de belirtelim. Çünkü, ortaya çıkacak yeni şirketin AB ve İngiltere'de kitap ve e-kitap satışlarının dörtte birini gerçekleştireceği, ikilinin birleşmesinden doğacak yeni şirketin 2,3 milyar avroluk bir piyasa değerine sahip olacağı kaydediliyor.

Görüşmeler birleşme ile sonuçlanır ya da sonuçlanmaz onu zaman içinde göreceğiz ancak burada üzerinde durulması gereken nokta, ortaya çıkması muhtemel yeni yayıncılık şirketinin hızla büyümekte olan e-kitap alanında ortaya çıkan dev rekabet sahasında söz sahibi olmak istemesi.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Küresel ısınma, fırtınaları katlıyor

Pelin Cengiz 31.10.2012

İnsanın her etkinliği artık doğada kalıcı izler bırakıyor. İnsanın doğaya etkilerini araştıran bilim dünyasının, birkaç akli evvelin dışında hemfikir olduğu konuların başında küresel ısınma var. **İnsanın doğaya bin bir türlü müdahalesi ile meydana gelen küresel ısınma, yarattığı birçok olumsuzluğun yanında rüzgârı da etkiliyormuş.** Daha önce özellikle Amerika kıtasında meydana gelen ve çok ciddi yıkıcı etkiler yaratan **Katrina, Rita ve Irene** fırtınaları, bilimcilerin dikkatini küresel ısınmanın fırtınalar üzerindeki etkilerine yoğunlaştırmıştı. Şimdi ise tüm dünya **Sandy**'yi konuşuyor. Son 30 yılda okyanus yüzeylerinin ısınması nedeniyle, tropikal fırtınaların yıkıcı gücünün ikiye katlandığı şeklinde bir görüş mevcut. Atmosfer, okyanuslar ve iklim değışikliği alanlarında yaptığı çalışmalarla tanınan Massachusetts Institute of Technology (MIT) Profesörü **Kerry Emanuel, tropik fırtınaların gücündeki artışın küresel ısınma ile doğrudan ilişkisi olduğunu söylüyor.** Bu değışimin de özellikle Britanya, Karayipler, ABD'nin batı sahilleri ve Japonya gibi Pasifik ülkelerinde etkilerini gösterebileceği belirtiliyor. Dolayısıyla, zaten şiddetli fırtınalara maruz bir iklime sahip olan Amerika kıtası, fırtınaların seyrinden küresel ısınma ile birlikte tahmin edilenden çok daha fazla etkileniyor. Yüzbinlerce kişinin elektriksiz kalmasına, metroların su basmasına, borsaların 27 yıl aradan sonra ilk kez hava durumu nedeniyle açılmamasına, uçak seferlerinin yapılamamasına sebep olan Sandy fırtınası, Maryland'deki **Calvert Cliffs, Peach Bottom** ve **Three Mile Island** ile Pennsylvania'daki **Limerick** ve **Susquehanna** nükleer santrallerini de kapattırabilir.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Büyüme değil yavaşlama konjonktörü var

Pelin Cengiz 01.11.2012

 Büyüme değil yavaşlama konjonktörü var Prof. Dr. TANER BERKSOY

Okan Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Taner Berksoy, akademik kariyerinin yanı sıra çeşitli kurum ve kuruluşlarda danışmanlık hizmeti vererek, iş dünyasında da önemli görevler üstlendi. Türkiye ekonomisindeki yapısal ve güncel durumlar, dünya ekonomisine ilişkin analizler ve kalkınma politikaları gibi alanlarda akademik çalışmalar yaptı, çok sayıda kitap ve makalesi yayımlandı. Makaleleri dünyanın saygın dergilerinde yer aldı. Berksoy, halen Dünya Gazetesi'nde köşe yazıları yazıyor.

Türkiye'de ekonomi tartışması artık 2012 yılına damgasını vuran şu meşhur gaz/fren metaforu üzerinden sürüyor. Öyle görünüyor ki, Avrupa'daki resesyonun da etkisiyle Türkiye, yılbaşında koyduğu büyüme, enflasyon, bütçe, işsizlik ve cari açık hedeflerine 2012 yılı sonunda ulaşamayacak. Türkiye'dekine benzer bir gaz/fren tartışmasının dünyada da yapıldığını, bunun sadece bize özgü olmadığını söyleyen Prof. Dr. Taner Berksoy ile Türkiye'nin yılsonunda nasıl bir ekonomik bilanço fotoğrafı ile karşı karşıya kalacağını konuştuk. Berksoy, 2002-2008 yılları arasında gerçekleştirilen mali onarım sürecinde sıkı mali politikaları uygulanırken, ekonominin de hızlı büyüdüğünü ve hafızalarda şimdi o eski performansın olduğunu söylüyor. Ancak, dünyanın içinden geçtiği kriz sürecinde hem frene basıp hem büyüme elde etmek söz konusu değil. Berksoy'a göre, 2002 yılı sonrasında dünyada müthiş bir konjonktür vardı, faizler düşüktü, likidite yüksekti. Dolayısıyla dünyadaki büyüme trendinden biz de nasibimizi aldık. Ancak, bugün durum öyle değil. Berksoy, bugün artık büyüme değil, yavaşlama konjonktörü içinde olduğumuzu hatırlatarak, şu noktaya dikkat çekiyor: Uluslararası

konjonktür, birinci maliye politikası seferini başarıyla tamamladığımız dönemdeki gibi değil...

Hükümetteki gaz/fren tartışması farklı boyutlarıyla çeşitli kesimlerce ele alındı. Ancak, bu tartışma sadece bize özgü değil. Bizdeki ile krizdeki ülkelerde yaşanan tartışmanın benzer boyutları var mı?

Gaz/fren deyimi bu şekliyle bize has ama benzerini tüm dünya konuşuyor. Epey derin bir kriz yaşandı ve gelişmekte olan ülkeler daha hızlı çıkarken, yaşlı ülkeler o kadar iyi çıkamadı. Bu nedenle tekrar ikinci bir dip riski ortaya çıktı. Krizin başlangıcında fazla tereddüt etmeden herkes ekonomilerine hem para politikasını hem de maliye politikasını gevşeterek çok hızlı şekilde müdahale etti. Beklenenden daha sığ bir yerden döndü ama toparlayamadı. Bu, bir miktar öz olarak oradan kalma bir tartışma. Şu anda tüm dünya yavaşlama konjonktüründen geçiyor. Küreselleşme nedeniyle etkileşimler çok yoğun olduğu için hemen herkes bundan etkilendi, hep beraber yavaşlıyoruz. Yavaşlarken krizden çıkışta özellikle maliye politikası fazlasıyla açıldığı için, kamu borcu problemini de beraberinde getiriyoruz. Bizde de bir miktar açılma oldu ama o kadar çok değil. ABD ve özellikle Avrupa'da kamu borcu açığı ortaya çıktı. Tartışma şu: Ciddi bir borç dinamiği oluşmuşken, kamu açığı varken, borçlar hızla artarken kamu alanını biraz daraltmak lazım. Normal koşullarda sıkı bir maliye politikası bu işi yapar ama koşullar normal değil, durgunluk var. Dolayısıyla "mali disiplini yeniden tesis edelim, frene basalım" diyenler var. Tersine "şimdi frene basacak bir durum yok, resesyona gidiyoruz gaza basalım" diyen bir tez var. Bunlar aynen bizde de var. Biz benzer bir durumdan 2001'de geçtik, maliyede ciddi bir düzeltme yaptık. Krizin başladığı 2008-2009'a kadar da mali disiplini yani kamu dengesini koruduk. Bu sayede borç dinamiğini fevkalade düşürdük, borç oranını aşağı çektik. Bizde oradan kalma bir risk algısı var. 2000 öncesine ait felaket bir kamu maliyesi sabıka kaydına sahibiz. O bir korku. 2002'den sonra mali disiplini sağlayan Ali Babacan ve kadrosu, hâlâ aynı kadro. Hem kendi eserlerini feda etmek hem de şöhretlerini kaybetmek istemiyorlar.

Kriz döneminde Türkiye mali politikalar açısından çok fazla takdir edildi...

İş, şaka yollu Yunanistan'a gitsek maliye dersi versek noktasına kadar geldi. Egolar fazla şişti. Gaza basalım dediğinizde ondan vazgeçiyorsunuz... Gaz/fren hikâyesinin geri planı ve şu anki durumu bu. Babacan, bu tartışmanın fren tarafında duracağını sinyallerini veriyordu. OVP nerede duracak diye merak ediyordum. OVP, çok net fren tarafında duruyor. Sert bir fren değil ama gevşeme durumu da pek yok. 2015'e kadar öngördüğü büyüme hızı da düşük. 2013 için yüzde 4, ondan sonrası 5 ve üzeri olarak gidiyor. Türkiye'nin potansiyeline ve problemine göre düşük. Türkiye ekonomisinin problemi nedir diye sorarsanız bu, geleneksel olarak kamu borcu açığından ziyade enflasyon/işsizlik ikilemi arasında konuşulan bir şey. Fren yaptığınızda bir miktar işsizliği arttırıp enflasyonu kontrol altında tutarsınız, gaza bastığınızda da işsizliği azaltırsınız ama fiyatlar bir miktar kıpırdar.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Fetih, işgal, dekadans

Pelin Cengiz 04.11.2012

Osmanlı İmparatorluğu, 1453'te Konstantinopolis'i fethettiğinde dekadans altındaki bu Bizans başkentini düştüğü yerden kaldırmak üzere kolları sıvamıştı. Fatih Sultan Mehmet ve ondan sonra gelen padişahlar

döneminde İstanbul, büyük bir imar çalışmasıyla muhteşem bir şehir hâline getirilmişti. Cumhuriyet döneminden sonra ise İstanbul, birkaç istisnanın dışında yeni bir dekadans ile karşı karşıya kaldı. Bu dekadans, binaların kötü durumda olmasıyla ilgili değil, inşa edilen yeni ucubelerle gerçekleşen bir dekadans olarak tanımlanabilir.

Bugün, etrafınızı biraz alıcı gözle incelerseniz, kentin, doğadan ve insandan hınç alırcasına çirkin bloklar gibi üst üste yığınlar hâlinde şekillenmiş inşaat girdabına nasıl girdiğini görebilirsiniz. **Bu kenti sistematik çirkinleştirme operasyonu Kanal İstanbul, üçüncü köprü, Taksim Kışlası ve dalış tünelleri, üçüncü havalimanı, Haliç Köprüsü gibi iktidar sahiplerinin akıldan izandan mimari yeterliliklerden ve halkın desteğinden yoksun projeleriyle de adeta “taçlandırılmak” isteniyor.** İstanbul’un tarihsel simgelerinin yerine yeni ucubeler kondurulmaya çalışılarak, kentin binlerce yıllık ikonlarının yerine postmodern simgeler yerleştirilmeye çalışılıyor.

İktidarın, kalkınma adına sürdürdüğü müdanasız yayılmacı ve talancı zihniyet hızla iş dünyasının belli kesimlerinde de kendini gösteriyor. **Türkiye, tasarruf eden değil, tüketen ve tükettikçe var olacağını sandığı statünün ya da kimliğin arayışındaki bir toplum. Dolayısıyla, toplumun tüketim iştahını en iyi şekilde keşfetmiş olanlar, size, bize yeni yaşamlar, yeni statüler, yeni vaatler sunuyor.** Başrolünde oynadığı reklam filmiyle meydan okuyor, tarihsel mitlere öykünüp inşaat projesini savaşmış da kazanmış edasıyla bizler, “fetih” olarak algılayalım istiyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Katar camilerinde ekoloji vaazı

Pelin Cengiz 07.11.2012

Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Taraflar Konferansı bu defa Katar’ın başkenti **Doha**’da 26 Kasım- 7 Aralık 2012 tarihleri arasında yapılacak. Her yıl kasım aralık aylarında düzenlenen konferansta, iklim politikaları ve dünya ekonomisinin geleceği 195 ülkeden resmî müzakere heyetleri ve sivil toplum kuruluşlarının katılımıyla ele alınıyor. Kyoto Protokolü ikinci yükümlülük dönemine girerken, geçen yıl Durban’da gerçekleştirilen müzakerelerde alınan bir kararla 2015’te tüm ülkelerin ortak ama aynı zamanda farklılaştırılmış sorumluluklar çerçevesinde taraf olacağı ve 2020’den itibaren yürürlüğe konacağı yeni bir iklim anlaşmasının tamamlanması hedefleniyor. Bu doğrultuda, müzakereler ve ülke pozisyonları yeniden şekillenirken, burada yapılacak müzakereler büyük önem taşıyor. Geçen yıl çetin müzakereler sonucu kabul edilen Durban Platformu gündemine göre çalışmalar, hem 2015’te oluşturulması hedeflenen yeni rejime ilişkin tüm hususların belirlenmesi hem de 2020’ye kadar ve daha sonrası için sera gazı azaltım gayretlerinin arttırılmasına yönelik çalışmaların yapılması şeklinde iki kanaldan yürütülecek.

Şu zamana kadar yapılan tartışmalara bakılacak olursa, zirveyle ilgili epey karamsar bir tablo mevcut. Yapılan son üç iklim zirvesinden elde edilen sonuçlara göz atınca zaten karamsarlığın nedeni de ortaya çıkıyor. Çünkü karar vericiler ekonomi ve ekoloji arasında nasıl bir denge kuracaklarını bilemediklerinden Rio’da acil önlemlerin alınmasından uzak, hayal kırıklığı yaratan epey zayıf bir metin üzerinde mutabık kaldılar ve topu Doha toplantısına attılar. Sera gazı emisyonlarının azaltılmasıyla ilgili hâlâ ciddi adımlar atılmış değil. Bir yanda sera gazı salımlarıyla ilgili bağlayıcı kararlar almayı reddeden gelişmiş ülkeler, bir yanda ise kalkınması gerektiği iddiasıyla hedef koymak istemeyen gelişmekte olan ülkeler var.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

En zayıf halka siyasi istikrar

Pelin Cengiz 08.11.2012

 En zayıf halka siyasi istikrar **PROF. DR. AHMET İNSEL**

Galatasaray Üniversitesi İktisat Fakültesi öğretim üyesi Ahmet İnsel, kamuoyunda daha çok siyasi gözlem ve analizleriyle tanınmasına rağmen esasen iktisatçı. Paris Pantheon-Sorbonne Üniversitesi'nde de ders veren İnsel, bu üniversitenin rektör yardımcılığı görevinde bulundu. Fransızca ve Türkçe'de birçok iktisadi ve siyasi kitabı ile makalesi bulunan Ahmet İnsel, İletişim Yayınları yöneticisi ve Birikim dergisi editörlerinden.

Ahmet İnsel ile Türkiye ekonomisinin yapısal zaafalarını konuştuk. İnsel, ülke ekonomisinin en başta gelen yapısal sorunlarını üretimin yapısı, düşük tasarruf/yüksek tüketim sarmalı ve eğitimin niteliksizliği olarak görürken, çalışma yaşındaki nüfus içerisindeki kadınların emek piyasasına dâhil olmamasının ciddi bir kısıt olduğunu dile getiriyor. Kadının çalışması halinde aile kurumuna zarar geleceği fikrine sahip muhafazakârların bu noktada ikilem yaşadığına işaret eden İnsel'e göre, ekonominin önünde en ciddî kırılmalık siyasi istikrarsızlık. Siyasetin toplumsal sorunları çözebilme kapasitesinin zayıf olduğuna işaret eden İnsel, 10 yıllık iktidarı boyunca AKP hükümetlerinin sosyal devlet olma konusunda da yetersiz kaldığını ve bunun AKP'nin düşünce dünyasının sonucu olduğunu dile getiriyor. Sosyal hakların yetersizliğini, sendikasılaştırma uygulamalarını ve aile politikalarının eksikliklerini eleştiren İnsel, siyasi ve toplumsal sorunları çözememenin, uzun vadede en zayıf halka olarak ortaya çıktığını düşünüyor

2001 krizinin ardından sıkı maliye politikası uygulandı, makroekonomik dengeler sağlandı, kalkınma hamlesi başladı. Uluslararası ortamı iyi kullanan Türkiye büyüme trendine girerken, dünyadaki kriz ortamından istifade ederek sıcak para çekti. Bu hafta başı itibariyle yatırım yapılabilir ülke haline bile geldi. Bu tablonun gözle görülmeyen zaafaları nelerdir?

Zaafaları görebilmek için tablonun olumlu cephesini özetlemek lazım. 2001'de ekonomide ve toplumsal yaşamda büyük güven bunalımı vardı. Türkiye açısından 90'lar gri yıllardı. AKP bunu öngördü mü yoksa iktidara geldikten sonra mı fark etti bilemeyiz ama iktidara geldikten sonraki politikalarında ağırlıklı unsur istikrar ve güvenin yeniden tesisiydi. AKP'nin iktisat programı liberal bir piyasa ekonomisi hedefidir. Bunu sosyal demokrat, sosyalist, sol açıdan değerlendirsek başka bir şey ama kendi içinde tutarlı. Şu hatırlatmayı yapayım: Abdullah Gül, başkanlığı Tayyip Erdoğan'a devrettiğinde, Erdoğan, Gül Hükümeti'nin programının çok benzer bir versiyonunu benimsedi. Ancak Erdoğan'ın programında Gül'ün programında olmayan bir şey vardı. Bir yıl sonra bunun üzeri çizildi, bir daha da ağıza alınmadı. O da AKP'nin piyasa toplumunu kurmak istediği iddiasıydı. Açıkça programda yer alan bu ifade neoliberal politikanın bel kemiğidir. Piyasa toplumu, klasik piyasanın var olduğu alanların daha ötesinde toplumun tüm alanlarına piyasa mekanizmalarının hâkim olması demek. AKP, muhafazakâr bir parti olduğu için, Türkiye'de liberalizm bir küfür olarak algılandığı için bu piyasa toplumu hedefi de konuşulmaz oldu.

Neden üzeri çizilmiş olabilir?

Büyük ihtimalle toplumda bunun hoş görülmeceği için. Açıkça söylenmesinin AKP açısından çok fazla liberal geleceği ve çok eleştirileceği için. Türkiye'deki mütedeyyin kesim açısından piyasa toplumu tabiri çok sıcak bir tabir değil. ABD toplumu kadar piyasanın fetişleştirildiği bir kültürde değiliz.

AKP'nin iktisat politikaları kendi içinde tutarlı ilerledi diyebilir miyiz?

Bu çerçeveden bakınca tutarlı. Hedef toplumda güvenin tesisiydi ama esas amaç piyasa aktörlerinde güvenin tesisiydi. Bu hem yatırım hem de dış kaynaklara daha kolay ulaşmak demek. Güven tesisini inşa ederken şanslarının yaver gittiği birkaç konjonktür de vardı. Birincisi istikrarlı hükümet. Bu da bir düşüş durumuydu unutmamak lazım. Yüzde 34 oyla Meclis'te üçte iki çoğunluk alabilmek kolay değil. MHP ve DYP'nin yüzde 10'un altında kalması sayesinde bir düşüş. AKP, bunun getirdiği imkânları doğru kullandı. Uluslararası konjonktürde de genişleme dönemi vardı. Krize kadar uluslararası piyasa hızla genişliyordu, likidite bolluğu vardı. Bolluk Türkiye'nin yüksek faizle ama istikrarlı ve güvenli bir ekonomi imajını pekiştirerek güçlü dış sermaye çekmesini sağladı. AB ile olan balayı dönemi en yüksek kısa vadeli dış sermaye yatırımlarını getirdi. Sadece finans piyasalarına değil, üretime de sermaye getirdi. Disiplinli bir bütçe politikası muhafazakâr bir hükümet için olmazsa olmazdır. AKP'nin kısa vadeyi kurtarma endişesinin olmaması, uzun soluklu hedeflerini daha rahat gerçekleştirme imkânı getirdi. Bu tablo da, birkaç zayıf halkanın etkisinin görülmemesini sağladı.

Ekonomideki olumlu havanın özetinin ardından gelelim zayıf halkalara...

İlki yapısal bir sorun olarak üretimin kompozisyonu ile ilgili.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bu değişim sizin mirasınız olsun

Pelin Cengiz 11.11.2012

ABD'de seçmen, dört yıl daha başkanlık koltuğunda oturma vizesini **Barack Obama**'ya ikinci kez verdi. Şüphesiz önünde siyasette ve ekonomide epey zorlu ve acil çözümler bekleyen bir gündem var. **ABD'de Demokratların zaferi, başta ekonomi olmak üzere çevre ve eşitlikçi politikalar açısından da son derece önemli.** Seçim kampanyası esnasında çevre ve iklim değişikliği meselesine, neredeyse dile getirmemeye özellikle dikkat gösterdiği izlenimi veren Obama, bu tavriyla çevrecilerin ve kamuoyunun epey öfkesini kazandı. **Obama ile Mitt Romney arasında çevreciler açısından her şeye rağmen Obama'nın tercih edildiği su götürmez bir gerçek.** Kaldı ki Romney, iklim değişikliğiyle ilgili en büyük şüphelilerden biri. Romney'nin planlarında ne enerji tasarrufu ve verimliliği, ne iklim değişikliği ne de küresel ısınma vardı.

Obama, seçim zaferinin ardından yaptığı konuşmada, **"ısınan dünyanın yıkıcı gücü"** ifadesini kullanarak, aylardır bu konuda sürdürdüğü sessizliğini de bozmuş oldu.

Obama'nın iklim değişikliğinden böyle söz etmesi, geleceğe dair küçük de olsa bir umut ışığı yaktı. Tahmin ediyorum burada, iklim değişikliğinin yıpratıcı etkilerine yapılan atıf kadar, gelecek kuşaklara şimdikinden daha

iyi bir dünya bırakamayacak olmanın mahcubiyeti de vardı: “**Çocuklarımızın borç içinde, eşitsizlikle zayıflayan, ısınan bir gezegenin tehdidinde bir ülkede büyümesini istemiyoruz...**”

Belli ki, iklim değişikliğinin yarattığı geri dönülmez hasarlardan bahsetmek, ekonomik kriz döneminde ve seçime gidilen bir ortamda iyi bir argüman değil. Seçimin galibi belli olur olmaz edilen bu sözler de, ABD’nin ve belki de dünyanın bu alanda farklı bir siyaset izleyeceğinin işareti olarak algılanabilir.

Bu iyimserlik havası içinde unutulmaması gerekenler acı gerçekler de var.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Robin Hood geri döndü

Pelin Cengiz 14.11.2012

Hani şu 13. yüzyılın meşhur isyankâr kahramanı, krala meydan okuyan, yozlaşmaya karşı çıkan, yoksulların hakkını varsıllara karşı savunan, “zenginden alıp fakire veren” adam, **Robin Hood** var ya, işte o geri döndü. Küresel kriz bize modern zamanların Robin Hoodlarının da olabileceğini gösterirken, aynı zamanda yüzyıllar öncesinin yöntemlerinin hâlâ geçerli olabileceğine de işaret ediyor. ABD Başkanı Barack Obama siyasilere iş dünyasına kadar pek çok kesimden kişiyle mali uçuruma çözüm bulmak ve zenginlere yeni ek vergi getirmek için bu hafta görüşmeler yapadursun, sistem kendi içinde müthiş yaratıcı yöntemler geliştirmeye ve bunu etkin şekilde kullanmaya başlıyor.

Kim bu modern zamanların Robin Hoodları diye merak edecek olursanız söyleyelim, onlara aslında gayet aşinasınız. Geçen yıl sonbahar aylarında ilk kez ABD’de seslerini duyuran, ondan sonraki süreçte dalga dalga dünyanın farklı noktalarına yayılan ve **Occupy Wall Street** eylemleriyle adlarından sık sık söz ettiren, “**Biz çoğunluğuz, yüzde 99’uz**” diyenler...

Daha eşitlikçi daha yaşanabilir bir dünya özlemiyle yola çıkan, lidersiz, kararlı, gözü pek, küresel adalet ve vicdan peşindeki **bu insanların hareketinin başlangıcı bir web sitesiydi** aslında. Mesajlarını, duyurularını oradan yaydılar, örgütlenmelerini bu site üzerinden gerçekleştirdiler. Geçen bir yıllık sürede, mevcut gidişata “dur” demenin dışında Occupy Wall Street hareketinin, kapitalizmin en sağlam kalelerinden biri olan **ABD’deki yeni icraatı, borç satın almak, insanları tefecilerin elinden kurtarmak ve daha sonra satın aldıkları o borcu tamamen silmek.**

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ülke olarak bıçak sırtında değiliz

Pelin Cengiz 15.11.2012

 Ülke olarak bıçak sırtında değiliz **DOÇ. DR. DENİZ GÖKÇE** Bahçeşehir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi’nde 2007’den bu yana öğretim görevlisi olarak görev yapan Deniz Gökçe, hem

Türkiye ekonomisi hem de uluslararası finans ve ekonomi alanlarında yazılar yazıyor, konferanslar veriyor. Uzun yıllar ekonomi programı Eko Diyalog'un yapımcılığını ve sunuculuğunu üstlenen aynı zamanda spor yazarı ve yorumcusu olarak tanınan Gökçe, akademisyenliğinin yanı sıra halen Akşam gazetesinde köşe yazarlığı yapıyor.

Türkiye'nin iktisat alanında en renkli simalarından biri olan ekonomi analizleri kadar spor yorumculuğu ile de beğeni toplayan Deniz Gökçe ile, bu hafta Türkiye ekonomisinin genel resmine baktık. Türkiye'nin en önemli kırılganlığı ve en ciddi sorunu olarak cari denge açığını gösteren Gökçe'ye göre, Türkiye, yüzde 10 gibi, yüzde 8.5 gibi büyüme rakamlarını "iç talebi ve krediyi azdırarak" elde etti. Türkiye, ekonomisi itibarıyla kendisine benzeyen ülkeler arasında en az tasarruf edenlerden biri. Gökçe, Türkiye için bu anlamda "küçük Amerika" benzetmesini kullanıyor. Gökçe, Türkiye'nin bugüne kadar dış denge açığını yaşanan krizlerle düzelttiğini ancak, bu kez açığın ekonomi yönetiminin aldığı önlemlerle düzeltildiğini, bunun ardından da rating iyileşmesinin geldiğini ifade ediyor. Gökçe'ye göre, Türkiye ekonomisi şimdiye kadar bıçak sırtında oturuyordu ama ekonomi yönetiminin aldığı doğru kararlarla ülke ekonomisi artık bıçak sırtında değil. En büyük şansı, Merkez Bankası kadrolarının öteden beri güçlü olması olarak gösteren Gökçe, Başbakan Yardımcısı Ali Babacan'ın yerine düşündüğü favori adayının ise Hazine Müsteşarı İbrahim Halil Çanakcı olduğunu söylüyor...

Türkiye'de ekonomide hem iç hem dış dinamiklerin etkisiyle kırılganlık yaşanan bir dönemdeyiz. Yılbaşında konan büyüme, enflasyon, işsizlik rakamları hedeflerini yılsonunda yakalayamayacağız gibi görünüyor. Ancak, buna rağmen geçen hafta Fitch'ten not artışı geldi. Bu genel çerçevede içinde ekonominin genel durumu hakkında ne düşünüyorsunuz?

Türkiye 1994 ve 2001'de kendi çıkarttığı krizleri yaşadı. Tabii ben ekonomi gözlüğü ile bakıyorum siyaset ayrı... 1994'te ve 2001'de dünyada hiçbir yerde kriz yoktu. Biz bu açıdan şanslıydık. Dolayısıyla Türkiye'ye yardım etmek ucuz ve kolaydı. 2011 krizi, 1994'e göre çok daha ağır bir krizdi. 1994'te üç tane banka battı, 2011'de 30 banka battı, banka sistemi yarıya indi. 2011 krizinde Türkiye için önemli iki tane hamle oldu. Birincisi, ABD ve Avrupa, "Türkiye'nin kurtarılması lazım" dedi ve bunun sonucu olarak Amerikalılar Avrupa'ya "Türkiye'yi AB'ye almak üzere girişim yapın, adaylığını kuvvetlendirin" şeklinde baskı yaptı. Bu tabii moral düzeltici birşeydi. Bir de "IMF'ye 40 milyar dolar ver" emrini verdiler. Çünkü, biz 1994'te IMF ve Dünya Bankası'nı küstürmüştük. 2001 krizinde bir de Kemal Derviş geldi. Sonuçta ortaya tutarlı bir paket çıkartıldı ve banka sistemini kurtardık. IMF'den gelen paranın 20 milyar doları kamu, 20 milyar doları da özel bankalara harcanan paranın deliğini kapattı. O parayı 10 yılda geri ödedik. Şu anda IMF'ye 1 milyar dolar civarında borcumuz kaldı. Peki bu nasıl oldu? Türkiye vatandaşları Gelir Vergisi ile Kurumlar Vergisi ödemeyi sevmez. Taksi şoföründen doktoruna, öğretim görevlisinden tüccarına kimse vergi vermeyi sevmez. En adil vergi toplama yöntemi KDV ve ÖTV ile olandır, herkesten aynı oranda alınır çünkü. Dolayısıyla büyük bir KDV reformu yapıldı. Yediğiniz yemekten aldığınız tüpgaza kadar vergi toplandı ve müthiş bir vergi hasılatı oldu. Bütçe açığı oranı GSMH'nın yüzde 12'sinden yüzde 1.5 civarına düştü. Derviş'le başlayan ve tek partiyle devam eden süreçte kamuda borçluluk oranı da yüzde 80'den yüzde 40'ın altına indi.

Ekonomi o süreçten bu yana iyi yönetiliyor yani?

Biz tabii koalisyon yönetmekte çok beceriksiz olduğumuz için tek parti hükümeti müthiş bir "blessing" yarattı, bütçeyi, borcu vs. toparladılar. IMF parasıyla banka sistemini tamir ettik, KDV ile de bütçe ve borcu düşürdük. Geldik 2008 krizine... Orada banka batmadı. Kamu maliyesinde de sorun yok. Bunların dışında Türkiye'nin bir tek noktası kaldı, o da dış denge sorunu, yani cari denge dediğimiz. Türkiye'nin normalde ortalama büyümesi yüzde 5'tir. Cari dengenin de yüzde 5 açık vermesini kaldıracaktır. Cari denge açığının çok yüksek olmaması

lazım yani. Bunu şöyle hesaplayabiliriz. Türkiye'nin toplam GSMH'sı kabaca 800 milyar dolar. Bunun yüzde 10'u kadar bir cari denge açığına geldik 2010-2011'de. Çünkü 2010'da normalin iki misli şeklinde yüzde 10 büyüdük, 2011'de de yüzde 8.5 büyüdük. Bu, ayda 10 bin liralık gelirle 30 bin liralık hayat yaşıyorum ve 20 bin lirayı da tefeciden alıyorum gibi birşey. Yani dış tasarruf. Bu, tabi ki sürdürülemez bir şey.

Dünyadaki likidite bolluğunu Türkiye iyi kullandı diyebilir miyiz?

Likidite olmasaydı da vereceklerdi. Türkiye'deki faiz herkesten yüksek. Kendi ülkesinde yarım, 1, 1.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Hasankeyf de yakında Miniatürk'te!

Pelin Cengiz 18.11.2012

Geçen hafta **Atlas Dergisi** ve **Doğa Derneği** işbirliği ile **Pera Müzesi**'nde "**Hasankeyf İçin Buluşma**" etkinliğine katıldım. Etkinlik, Muğla Üniversitesi öğretim üyelerinden Doç. Dr. **Adnan Çevik**'in, "**Hasankeyf: Medeniyetlerin Buluştuğu Başkent**" adlı raporunun içeriğini paylaşması ile ilgiliydi. Onyıllardır yapımı gündemde olan **Ilisu Barajı** projesi nedeniyle yok edilme tehlikesiyle yüz yüze olan **Hasankeyf** ve civar bölgesi hakkında Çevik'in anlattıklarını dinledikçe, hem insanlığın nasıl bir dünya mirasını kendi elleriyle yok ettiğini, hem de Hasankeyf ile ilgili bildiklerimizin aslında ne kadar sınırlı kaldığını bir kez daha gördüm. Rapora göre, Anadolu'daki ilk Türk-İslam başkentlerinden ve İslamiyet'in Anadolu'da kök saldığı bir bölgeye yapılacak barajla, **Artuklu ve Eyyübi dönemlerinden kalan camiler, külliye ve Hasankeyf Köprüsü yok olacak**. 10 bin yıllık insanlık mirası, hepi topu 50 yıl ömrü olacak bir baraj inşaatı için göz göre göre yok edilecek.

Doğa Derneği Hasankeyf Kampanya Koordinatörü **Dicle Tuba Kılıç**, Hasankeyf'in her gün yeni bir özelliğinin, yeni bir değerinin keşfedildiğini söyleyerek, şu önemli bilgileri veriyor: "UNESCO'nun 10 dünya mirası kriterinden dokuzunu birden karşılayan dünyadaki tek alan olan Hasankeyf'te yapılan kazılarla bölgenin sadece yüzde 1'inin gün yüzüne çıkarıldığı düşünüldüğünde, Hasankeyf'in büyüklüğü ve önemi daha net anlaşıyor. Hasankeyf'ten halen dünyanın ve bizlerin öğreneceği bu kadar çok şey varken, yok edilmesine göz yumulmasını anlamak mümkün değil."

Bize göre de mümkün değil ama birilerine göre gayet mümkün.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Reform fırsatlarını kaçırdık

Pelin Cengiz 22.11.2012

 Reform fırsatlarını kaçırdık **UĞUR GÜRSES** Merkez Bankası'nda ve bankacılık alanında çalışan **Uğur Gürses**, daha sonra kariyerine medya alanında devam etti. Gürses, finans, bankacılık, merkez bankaları ve makroekonomi alanlarında yazdığı yazılarla ve yaptığı yorumlarla tanınıyor. Gürses, uzun yıllardır

Radikal gazetesinde ekonomi ve finans konularında köşe yazıları yazıyor, aynı zamanda Skyturk360 televizyonunda bir süreden beri yorumcu olarak yer alıyor.

İçinde bulunduğumuz kasım ayı itibariyle AKP iktidarları döneminde 10 yılı geride bıraktık. İktidarın bu 10 yılda ekonomik alanda yaptıkları kadar, çeşitli vesilelerle yapamadıkları da sık sık tartışılıyor. İktidar her fırsatta yaptıklarını anlatsa da, yapamadıklarını, yazar ve ekonomistler çeşitli platformlarda ele alıyor. Yılın sonuna yaklaşırken, Türkiye’de ekonomi yönetiminin 2012 başında koyduğu hedeflerden giderek uzaklaştığı, her ne kadar iş dünyası örgütleri tarafından çok fazla dile getirilmese de, herkesin artık mâlûmu. Bu hafta kamuoyunun yakından tanıdığı Uğur Gürses ile iktidarın ekonomi politikalarında eksik kaldığı noktaları konuştuk. Gürses’e göre, 2008’de krizin patlak verdiği dönemden önce, ekonomide işler iyi giderken, Türkiye’nin ekonomide reformları gerçekleştirmesi gerekiyordu. “Reform, bir şekilde acıtır. Bunları iyi zamanlarda yapıp çok fazla etkisinin olmamasını sağlayabilirdik” diyen Gürses, 10 yıllık bir iktidarın 20 yıllık bir perspektifle adım atmadığını, atılan adımların bir gelecek tasarımıyla ele alınmadığına dikkat çekiyor ve ekliyor: Şimdi o fırsat kaçtı, artık zor bir döneme girildi...

2012’yi bitirmek üzereyken, ekonomide nasıl bir tablo görüyorsunuz? Ekonomi yönetimi gerçekleştirmesi gereken uygulamaları sizce yerine getirdi mi?

Türkiye’de Ekim 2010’dan itibaren yeni bir para politikası uygulanmaya başlandı. Buna deneysel bir politika dediler, bir miks, bir karışım. Geçen yıl bu zamanlar döviz kurunun ve faizlerin çok yukarı gittiği, döviz kuru artışını nasıl durdururuz dendiği bir dönemdeydik. Bu dönemki tahminlerle bu tablo çok uyumlu değildi. Yüksek büyüme ve enflasyonla ile cari açığı aşağı çekiyoruz tablosu vardı. Bunun böyle olmayacağı çok açıktı. Ekim 2010’dan bu yana uygulanan politikaların yanlış olduğunu düşünüyorum. İkinci olarak uluslararası konjonktürü okumakta hem hükümetin hem Merkez Bankası’nın hata yaptığını düşünüyorum. Bunun en güzel göstergesi Merkez Bankası’nın 5 ağustosta faizi yarım puan aşağı indirme kararıdır. Gerekçesi şuydu: Bize bol bol para gelecek. Hâlbuki, böyle bir tablo ortaya çıkmadı. Merkez bankaları o dönem bol para veriyordu ama o paralar yine merkez bankalarında tutuluyordu. Bunu doğru okuyamayarak Merkez Bankası faiz indirdi. O süreçten sonraki hatalardan biri de Merkez Bankası’nın kur üzerine konuşması. Merkez Bankası Başkanı’nın şu kur doğru şu kur yanlış demesidir.

Politik mi davrandı böyle konuşarak?

Kafalarında ne vardı bilmiyorum ama bir Merkez Bankası’nın aynı anda çok hedefi gözetmesi hata bence. Enflasyonla mücadele deniyordu ama aynı zamanda finansal istikrarın korunması da deniyordu. Ama izlenen politikalar buna uygun olmadı. Geçen yıl bu zamanlar içine düştüğümüz o finansal çalkantıyı nasıl kontrol altına alırsak düşüncesiyle hareket ediyorduk. Nitekim, hedefler tutmadı. Ülkeye giren para miktarı azaldı, faizler hızlı bir şekilde yukarı gitti. Bu da ekonomik büyümeyi yavaşlattı. Mâlûm, Türkiye’de ekonomik büyümenin ana yakıtı dış kaynak. Dış kaynak aldığımız ölçüde büyüyebiliyoruz. Böyle bir çalkalanmanın ardından faizler artınca, bu ekonomiyi yavaşlatıcı bir etki yaptı. Döviz kuru artışından dolayı maliyetler yükseldi, enflasyon arttı. Enflasyon hedefi yüzde 5’ken, yüzde 11’lere kadar çıkan bir enflasyonla karşı karşıya kaldık. Sadece TÜFE bazında değil, buna ÜFE bazında da bakmak lazım. Bazı sektörler, ciddi darbe aldı, maliyetleri yüzde 40 arttı. Geldiğimiz noktada, yılı yüzde 3 büyümeyle bitirirsek büyük kazanç sayıyoruz.

Cari açık doğal olarak düştü çünkü, bir ekonomi bu kadar hızlı yavaşlıyorsa cari açık düşer. Enflasyon hiç istemediğimiz bir yerde, yüzde 7-7.5 bandında. Hâlbuki yılı yüzde 5’te bitirmek hedefindeydik. Burada şöyle bir şey var. Hükümet, bunu zaman zaman farklı göstermeye çalışıyor. Aldığımız önlemlerle ekonomi yavaşlıyor

deniyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yanı başımızda bir başarı öyküsü

Pelin Cengiz 25.11.2012

Yanı başımızda bir başarı öyküsü **ERBİL-** Hafta başında tam üç yıllık bir aradan sonra Erbil'e yolum düştüğünde, Bağdat'taki merkezî hükümete bağlı orduyla Irak'ın kuzeyindeki Kürdistan Bölgesel Yönetimi Başkanı Mesut Barzani'ye bağlı peşmergeler arasında çatışma yaşanıyordu. Kentte ne çatışmaya dair en ufak bir telaş vardı, ne de kent halkında en ufak bir güvenlik endişesi. Kentin ileri gelenleri, **Erbil'in dünyanın en güvenli kentlerinden biri** olduğunu sık sık söylemekte. Yatırımcıların da yakın vadede bölge için bir güvenlik riski beklentisi yok. Geçen üç yılda tüm Irak, Körfez ülkeleri ve Ortadoğu'ya hitap eden özelliği artmış, pek çok alışveriş merkezi, konut projeleri, oteller, iş merkezleri yapılmış, yapılmaya da devam ediyor. Divan Oteli'nin asansöründeki jet tanıtımı da, kentin sokaklarındaki iPhone-5 reklamları da, havalimanındaki konut projelerinin ilanları da hep bu birkaç yıllık değişimin göstergelerinden... Hafta sonları Kürdistan dışında kalan güney kentlerinde yaşayanlar otobüslerle Erbil'e alışverişe ve eğlenceye geliyormuş. **Erbil, Türk markaları için de önemli bir gelişme alanı. Potansiyeli gören yatırımcılar banka şubeleri açıyor, mağaza kuruyor, hastane ve okul yatırımları yapıyor, işbirliği olanaklarını araştırıyor.** Buradaki potansiyeli gören sadece Türkiyeli yatırımcılar değil tabii. Petrolün ve yeni bulunan doğalgaz yataklarının cazibesıyla ExxonMobil, Chevron gibi ABD'li enerji şirketleri de yatırım olanaklarını araştırmaya başlamış. Marriot ve Hilton Otel gruplarının inşaatları var. Bunlara Hyatt, Sheraton da eklenecek, hâlihazırda Erbil'de Rotana ve Divan otelleri mevcut. ABD'liler için "güvenli ve istikrar garantisi olmayan yere gelmezler" deniyor, gidişata bakılınca haklılar.

Kürdistan Bölgesel Yönetimi sınırları içindeki günlük ham petrol üretimi 150-200 bin varil. Birkaç yıl içinde 250 bine çıkması planlanıyor. Türkiyeli şirketler Genel Enerji ve Pet-Oil buradalar, kamu kurumu TPAO ise hâlâ bölgede hiçbir varlık gösterebilmiş değil. Irak petrollerinin gelirinin yüzde 17'sini Kürdistan Bölgesel Yönetimi alıyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İklim değişiyor, Türkiye değişmiyor

Pelin Cengiz 28.11.2012

Türkiye'deki sivil toplum kuruluşlarının iklim değişikliği konusunda ortak kaygı ve çözüm önerilerini birlikte dile getirmek üzere kurdukları **İklim Ağı**, pazartesi günü Katar'ın başkenti Doha'da başlayan **BM İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi 18. Taraflar Konferansı** vesilesiyle Türkiye'nin iklim karnesini de bir raporla ortaya koydu. Kırıklarla dolu bir karneye benzeyen raporun, **"İklim değişiyor, Türkiye değişmiyor. Türkiye çözüme gerçekten ortak olsun!"** şeklindeki başlığı aslında her şeyi anlatıyor.

Rapor, Türkiye'nin sera gazı salımlarındaki artışı ve buna sebep olan yatırımlarla iklim değişikliğine uyum politikalarındaki eksikleri ele alırken, hükümetin uluslararası müzakerelerdeki tutumuna da ayna tutuyor. **Kendisini pek çok konuda bölgesel güç olarak konumlandırmaya hevesli hükümet, iklim değişikliği konusunda alması gerektiği sorumluluktan bihaber.** Oysa konumuyla pekâlâ bulunduğu coğrafyada iklim değişikliğiyle mücadelede önemli bir rol oynayabilir.

İklim için geri dönülemez kritik eşikleri aşmak üzereyiz. **Türkiye, uluslararası anlaşmalara geç taraf olan, sera gazı azaltım hedefi belirlemeyerek küresel iklim sistemini koruma konusunda en ufak şekilde üzerine düşeni yapmayan başına buyruk bir ülke görüntüsü sergilemeyi sürdürüyor.** En kötüsü de dünyayı kirletirken "nasıl olsa ileride çaresi bulunur" zihniyeti. Zarar hem kalıcı hem de etkisini şimdiden gösteriyor. Rapordan birkaç önemli tesbitin altını çizmek isterim:

- Türkiye, 2010'da sera gazı salımlarını 1990'a göre yüzde 115 arttırdı.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Cari açığın anahtarı hukuk devletinde

Pelin Cengiz 29.11.2012

 Cari açığın anahtarı hukuk devletinde **PROF. DR. ESER KARAKAŞ** Bahçeşehir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde öğretim üyesi olan Karakaş, 1993-1999 yılları arasında İstanbul Üniversitesi'nde bölüm başkan yardımcılığı ve anabilim dalı başkanlığı yaptı. 1999-2003 yılları arasında ise Bahçeşehir Üniversitesi İşletme Fakültesi Dekanlığı görevini üstlenen Karakaş, Fransa'da L'Université Robert Schuman'da da dersler verdi. Karakaş, halen Star gazetesinde köşe yazıları kaleme alıyor.

Türkiye ekonomisinin yapısal sorunlarının ve önemli zaaflarının başında büyüme ve cari açık ikilemi geliyor. Pek çok uluslararası kuruluşun da dikkat çektiği kilit nokta bu ikilinin iyi yönetilmesiyle ilgili. Ekonominin bu temel meselesini, bu hafta Prof. Dr. Eser Karakaş ile ele aldık. Büyümeyi her zaman iktisadi analizin temeline koyduğunu dile getiren Karakaş'a göre, Türkiye gelecek 20-25 yılda cari açık vermeden yüksek büyüyemeyecek. Karakaş, Türkiye'nin ana denklemini de, yüksek büyüme, yüksek cari açık ve yüksek cari açığın nitelikli finansmanı olarak açıklıyor. Tabii, bunun yanında doğrudan yabancı sermaye girişi cari açığın finansmanı için hayati önemde. Türkiye'nin büyümesinin ve daha fazla dış kaynak çekebilmesinin "hukuk devleti" olmaktan geçtiğine dikkat çeken Karakaş, bunu en önemli "iktisadi girdi" olarak tanımlıyor. Doğru ve dünyada kabul görmüş hukukî pratikle Türkiye'nin ciddi miktarda yabancı sermaye çekebileceğini söyleyen Karakaş, Türkiye'nin kaynak çekemediği ölçüde küçüleceğini ve ancak finanse edebileceği cari açık kadar büyüyeceğini ifade ediyor...

Türkiye'de Kemal Derviş dönemiyle birlikte ekonomide normalleşme sürecine girildi, bu başarıyla devam ettirildi. Ancak, siyasal iktidarların yapabilecekken yeterli yol alamadığı alanlar oldu, başarılı olduğu alanları insani kalkınmaya yansıtamadı. Bunun ana sebepleri sizce nelerdir?

Türkiye gelir dağılımını düzeltmek, kentleşmek, kişi başına geliri yükseltmek, insanlara iş yaratmak gibi yüksek büyümeye mahkûm bir ekonomi. Fransa, Almanya gibi ekonomilerin yüzde 6-7 büyümesi şart değil ama Türkiye'nin en az yüzde 5'in üzerinde büyümesi şart. Takıntılı bir iktisatçı olarak büyümeyi her zaman iktisadi analizin merkezine koyarım. Bir iktisat politikası başarılı mı başarısız mı derken önce büyümeye bakarım. Büyüme gerekli koşuldur, büyüme yoksa fazla konuşacak bir şey yoktur. Siyasi iktidarlar ülkeyi büyümeye götürürken, yüksek büyüme yüksek cari açık üretiyor. Yüzde 5-6 büyüme, 60-70 milyar dolar cari açık demek. Büyümeyi çok düşürdüğünüzde de cari açık sıfırlanıyor. Cari açıkla enerji ithalatı adeta at başı gidiyor. Sanayinin kullandığı girdi de ithalata endeksli. Türkiye'de büyüme dış kaynak sorunu yaratıyor. Cari açık demek, Türkiye'de üretilen tasarrufun tüketim ve yatırımı karşılamaması demek. Cari açığı çözemeyince, krize dönüşüyor. Bu temel yapıda hâlâ bir değişiklik yok. Hatta daha da vurgulu hale geldi. 2009'da küresel krize endeksli büyük küçülme dışında AKP döneminin sağladığı yüksek büyümenin 10 yıllık kalıcılık yakalamış olması, yüksek büyümenin üretmeye devam ettiği cari açığın daha sağlıklı finansmanı nedeniyle sürdürülebilir hale geldi. Yabancı sermayeyi teşvik kanunu 1954'te çıktı. 1954-2004 arası Türkiye 18 milyar dolar yabancı sermaye çekerken, 2006'da 22.5 milyar dolar çekti. Bunlar büyümeyi sürdürülebilir kılıyor, bu iyi bir şey. Cari açığa bazı iktisatçıların kafayı takmış olmasını anlamam mümkün değil. Türkiye'de petrol, doğalgaz yok, 45-50 milyar dolarlık enerji ithal ediyoruz. Sanayinin yapısını da bugünden yarına hemen değiştirmek mümkün değil. İthal ikameci modele de herhalde kimse dönmeyi düşünmüyordur. Dolayısıyla bu yapısal bir sorun.

Bu sarmalın içinden de Türkiye kolay kolay çıkamayacak yani...

Buna sarmal olarak bakmıyorum. Türkiye'nin ana denklemi, yüksek büyüme, yüksek cari açık ve yüksek cari açığın nitelikli finansmanı. Buna sarmal diyebilirsiniz ama sarmal olumsuz bir şey çağrıştırıyor. Durum bana bu kadar olumsuz gelmiyor, bu sağlandığı ölçüde fakirlik, işsizlik, bölgeler arası eşitsizlik gibi sorunlar da uzun vadede çözülebilir. Büyüme olmazsa hiçbir şeyi çöremezsiniz, bu Allah'ın emri. Büyüme de cari açık üretecek o da Allah'ın emri. Cari açığı bir şekilde finanse edeceksiniz. Bunu gelecek 25 yıl için söylüyorum: Hem ekonomiyi sürdürülebilir şekilde her yıl yüzde 7 büyüteceğim, hem cari açık vermeyeceğim. Böyle bir şey söz konusu değil. Buna sarmal demememin temel sebeplerinden biri de, büyümeye mahkûm siyasal iktidarları demokratikleşmeye zorlaması. Dış kaynak girişi Türkiye'nin demokratikleşmesine bağlı. İktidarlar bir şekilde hukuk devletine sırtını döndükçe, dışarıdan kaynak girişinde sıkıntı olacak, bu sıkıntı olduğu sürece büyüme aşağı inecek. Türkiye, gelecek 20 yılda cari açık vermeden yüksek büyüemeyecek. Bunu terlemeye benzetiyorum. Terlemek kendi başına iyi bir şey değil, ama spor yaparken terlemek sağlıklıdır. Durup dururken terliyorsan o hastalık işaretidir.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Farklı bir gayrimenkul hikâyesi

Pelin Cengiz 02.12.2012

İstanbul'un haksız, hukuksuz ve istişaresiz şekilde maruz kaldığı kent talanını, muktedirin kenti ve kentliyi kendi meşrebine göre değiştirme/dönüştürme inadını, inşaat ve proje terörünü sık sık bu köşede dile getirmişliğim vardır ancak bugün bahsetmek istediğim başka türlü bir yoksunlaştırma. **Hrant Dink Vakfı**, yorulmadan, sıkılmadan, iğneyle kuyu kazarcasına titizlikle **İstanbul'daki Ermeni vakıflarının devlet uygulamaları nedeniyle yaşadığı mülkiyet sorunlarını** ele alan bir kitap ortaya koydu. Kitap, **2012 Beyannamesi: İstanbul Ermeni Vakıflarının El Konan Mülkleri** adıyla yayımlandı. Ermeni vakıflarının maruz kaldığı muameleyi hem

hukuki hem de tarihsel boyutuyla ele alan kitapta, **el konan taşınmazların kapsamlı bir envanteri** çıkarılmış, istatistiksel analizlerle desteklenmiş.

İstanbul'daki 53 Ermeni vakfı, zaman içinde toplam 1328 adet taşınmaz edinmiş. Bunlardan 580 taşınmaz mülkiyet sorunu yaşamazken, **661 adet taşınmaza ise değişik sebeplerle el konmuş.** 1328 taşınmazdan **87 tanesinin akıbeti ise tesbit edilememiş.** El konan 661 taşınmazın sadece **143 tanesi son 10 yılda yapılan yasal değişikliklerle vakfına iade edilmiş.** Bu rakam da 1328 adet vakıf taşınmazının yüzde 10,77'sini oluşturuyor.

Tabii, çalışma kuru istatistiksel bilgiyle sınırlı kalan bir çalışma değil. **Meselenin, "maddiyat" kısmı bir yana, maneviyata da dokunan bir yanı var.** Ermeni vakıflarının uğradığı haksızlıkları, insani ve sosyal boyutlarıyla da ortaya koyarak, size bize herkese, onlarca yıllık hak gaspının resmini sunuyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kredi notuna çevre faktörü

Pelin Cengiz 05.12.2012

Katar'ın başkenti Doha'da devam eden **Birleşmiş Milletler 18. İklim Değişikliği Zirvesi** kapsamında, 58 ülkenin değerlendirildiği **İklim Değişikliği Performans Endeksi** açıklandı. **Germanwatch** ile **CAN Europe**'un (**İklim Eylem Ağı Avrupa**) birlikte hazırladığı endeks, toplam seragazı salımından ülkelerin farklı ulusal politikalarına kadar çeşitli kısıtlara göre hazırlanıyor. **Karbon salımlarının yüzde 90'ından sorumlu ülkelerin** bulunduğu bu listede, tahmin edeceğimiz üzere **Türkiye** de kendinden beklenen performansı göstererek **en kötüler** kısmında yer aldı. Geçen yıl **58.** sırada yer alan Türkiye, bu yıl **57.** sıraya yükselse de, iklim müzakerelerini baltalayan **Kanada**, petrol ve doğalgaz zengini **Kazakistan**, **İran** ve **Suudi Arabistan** ile birlikte **son beşliye** girme "başarısını" gösterdi. Sıralamada, iklim değişikliği için gerekli adım atan ülke olmadığı için ilk üç sıra boş bırakılırken, seragazı salımlarında ve politikalarda gösterdiği ilerleme nedeniyle **Danimarka 4., İsveç 5.,** krize rağmen iklim politikalarını sürdüren **Portekiz** ise **6.** sıraya çıktı. İklim karnesindeki kırıklarla kötü bir örnek olarak gösterilen Türkiye, kömür ve fosil yakıt merkezli ekonomisini sürdürebilmek için seragazı salım azaltım hedefi belirtmediği gibi bu alandaki yatırım politikalarında da en ufak bir değişikliğe gitmiyor.

Bu tabloya bakıp "eh böyle gelmiş, böyle gider" demek hâliyle mümkün.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Siyasette otoriterlikle büyüme olmaz

Pelin Cengiz 06.12.2012

 DOÇ. DR. ÜMİT İZMEN Uzun yıllar TÜSİAD'da ekonomist, ekonomik araştırmalar bölüm sorumlusu, genel sekreter yardımcısı ve başekonomist olarak çalışan

Ümit İzmen, ardından Bilgi ve Boğaziçi üniversitelerinde çeşitli dersler verdi, İstanbul Aydın Üniversitesi'nde öğretim üyesi olarak görev yaptı. Büyüme, bölgesel kalkınma, uluslararası iktisat ve sanayi politikası gibi alanlara yoğunlaşan İzmen, halen Özyeğin Üniversitesi'nde ve İstanbul Kültür Üniversitesi'nde ders veriyor. Akademik çalışmalarının yanı sıra Radikal gazetesinde de yazılar yazıyor.

Türkiye'de ekonomiyi tek başına ele almak, ekonomiyi konuşurken onu kuşatan siyaseti devredışı bırakmak mümkün değil. Bu hafta bu denli iç içe geçmiş ekonomi ile siyaseti Doç. Dr. Ümit İzmen ile konuştuk. İzmen, Türkiye'nin finansal sorunlarla başetmek için ciddi bir ekspertiz geliştirdiğini ancak, aynı çevikliği yapısal sorunların çözümü için gösteremediğini, bundan sonraki enerjisini bunlara ayırması gerektiğini dile getiriyor. Ancak, seçim öncesi süreçte ekonomi bürokrasisinin çok bilinçli, tutarlı ve uzun vadeli bir politika izleyeceğinden umudu olmayan İzmen'e göre, Türkiye ekonomide gelecek dönemde "günü kurtaracak" politikalar izleyecek. Öte yandan, Türkiye'nin ekonomide liberal, siyasette otoriter uygulamalarını uzun vadede çok fazla sürdürülebilir bulmayan İzmen, değişen ve dönüşen AB'nin bu anlamda çok fazla dışlanmaması gerektiğini belirtiyor. İzmen, ekonomide önüne büyük hedefler koyan bir ülkenin, bu hedefleri yeni anayasasını yapmadan, Kürt meselesini çözmeden ve demokratikleşmeyi halletmeden gerçekleştirmesini de sürdürülebilir bulmuyor...

Bu yıl cari açık, büyüme, enflasyon tartışmalarıyla geçti. Büyümenin düşüşüne paralel olarak cari açığa da düşüş görüldü. Çeşitli sebeplerle 2012 başında konan rakamsal hedeflerden yıl sonuna doğru uzaklaşıldı. Geçen ay gelen not artışıyla birlikte ekonomide iyimserlik havası esti. Ancak yapısal birtakım sorunlar çözülebilmemiş değil. 2013'te ekonomide neler beklemeliyiz?

İyi ve kötü aslında bir şekilde hemhal oluyor. Bunun sebeplerinden biri verilerin bir bölümünün geçmişe, bir bölümünün geleceğe ait olması. Biz selektif bir şekilde hepsini biraraya getirip sanki hepsi bugünün fotoğrafını veriyormuş gibi kullanıyoruz. Yükselen büyümeyle düşen işsizliği, cari açığı, enflasyonu ve faizleri, hepsi şu anda bu durumun bileşenleri gibi görüyoruz. Aynen geçmişten böyle geldiler ve geleceğe de böyle gidecekler gibi algılıyoruz. Halbuki bunların bir kısmı aşağı yönlüken bir bölümü yukarı yönlü gidiyor. Şu anda tesadüfen dengedeler ve 2013'e doğru giderken bu denge tekrar ayrışmaya başlayacak. Nasıl ayrışacak? Esas olarak cari açık bu seviyede durmayacak çünkü cari açığı büyümenin gerilemesinden kaynaklandı. Büyüme düştü, iç talep fena halde kısıldı, iç taleple beraber çok enteresan şekilde yatırım talebi düştü. Türkiye'de böyle bir vahim yatırım talebi düşüşü ancak kriz dönemlerinde olur. Ortada kriz, negatif büyüme yok. Yatırımlarda muazzam bir frene basma durumu var. Cari açığın sürükleyicilerinden bir tanesi bu ithalat talebi. Bu yüzden açığa bir toparlanma gördük. Bundan sonra eğer büyüme tekrar bir parça da olsa toparlanacaksa, cari açığın tekrar hafif yükselmeye başladığını göreceğiz. Not artışında çok muazzam bir şey görmüyorum. Çünkü, bir kuruluşun not artışı. Oradaki kararda dörde beş gibi zaten çok kritik bir noktada çıktı. Tek başına çok fazla bir şey ifade etmiyor.

İçerdeki yatırım talebinin düşüşünü neye bağlamak lazım, frene basmanın tetikleyicisi ne olmuş olabilir?

Büyüme rakamları ikinci çeyrek açısından ilginçti. AKP'nin siyasi temelleri iki tane önemli kolon üzerinde yükseliyor. Biri Anadolu'da yeni yükselen sermaye kesimi. Klasik sermaye kesiminden farklı sektörlerde ve illerde odaklanan, gelişmiş ülkelere değil de civar ülkelere, Afrika'ya, Ortadoğu'ya ihracat yapan farklı bir girişimci sınıf. İkinci dayanağı ise orta sınıf. Bu yılki büyüme rakamlarını talep yönünden incelersek, her iki dayanağın da temkinli olduğunu görüyoruz. Orta sınıfta tüketim talebinde bir baskılanma var. Bunu kredi kartı

harcamaları, tüketici güven endeksi gibi bir dizi tüketim göstergesinden anlıyoruz. Diğer taraftan girişimci sınıfın da yatırım talebini geri çekmesinden anlıyoruz. Türkiye’de ekonomi tek başına ekonomi değil siyasetle çok içiçe geçmiş bir ekonomi. Her ikisi de birbirini fazlasıyla etkiliyor.

Küresel krizden etkilendik, onunla birlikte üretimde çok ciddi bir düşüş oldu ardından 2010-2011’de muazzam bir çıkış oldu. Bu hızlı çıkışla birlikte kredi hacmi yüzde 40’ları buldu. Tek başına bu rakam bile kredilerin çok büyük bölümünün kötü alanlara yatırıldığına işaret ediyor. Çünkü, ekonomi çok yüksek büyüyordu, yüzde 10 büyüyen bir ekonomide yüzde 40 kredi genişlemesi çok orantısız. Gelecekte bir felaketin habercisi. Tüm krizlere baktığımızda hepsinin arkasında, krizin bir adım öncesinde kontrolsüz şekilde artan kredi genişlemesi görüyoruz. Merkez Bankası da bu acayip kredi genişlemesini gördüğü için bunu geri çekecek birtakım politikaları devreye soktu. Bence de bu politikaları devreye sokması doğrudu, yerindeydi. Bu sayede kredi genişlemesi tekrar yüzde 15’ler seviyesine indi.

Genel olarak Merkez Bankası’nın aldığı kararlar doğrudu ve günü doğru okudular diyebilir miyiz?

Evet. Ben şuna inanıyorum: Türkiye, finansal sorunlarla başetmek için ciddi ekspertiz geliştirdi. 1990’lardaki kriz koşulları ekonomi ve Merkez Bankası bürokrasisinde böyle bir kapasite yarattı. Krizlerle mücadele etmek, krizleri yönetmek konusunda bir ekspertizimiz var. Ne akademide ne iş dünyasında ne bürokraside ne de siyasetçilerde finansal sorunların ötesinde yapısal sorunlarla uğraşmak konusunda eş bir kapasite olduğunu düşünmüyorum. Kriz yönetimine o kadar odaklanmışız ki, normal bir ekonomiyi yönetmek, yapısal sorunlara ağırlık vermek, katma değeri yükseltmek, istihdamı arttırmak, gelir dağılımını iyileştirmek, yoksullukla mücadele etmek için ne gibi politikalar izleriz diye enerjimiz kalmamış. Finansal sorunları yönetmeye göre buralarda cılız kalmışız. İhtiyacımız olan bu alanlarda ilerleme yoksa finansal istikrarda bir noktaya geldik. Türkiye, bundan sonra enerjisini yapısal meselelere ayırmalı.

Yapısal sorunlara bunca zamandır eğilememiş, zaman ayıramamış olmasını nasıl açıklayabiliriz?

2001 sonrası dönemi ikiye ayırıyorum. 2001’den 2007’ye kadar olan dönem ve 2007’den sonraki dönem. İkisi birbirinden çok farklı. 2001-2007 dönemi, büyüme hızı, istikrarın sağlanması ve gelir dağılımının düzelmesi açısından başarılıydı. 2007’den sonraya baktığımızda evet, küresel krizin bir etkisi var. Bu dönemde büyüme son derece düşük, herhangi bir yapısal reform alanında, yoksulluğun ve gelir dağılımının düzeltilmesi yönünde herhangi bir iyileşme yok. Kriz diğer alanlarda bir şey yapmamanın mazereti değil. Hiç değilse biraz daha çaba harcanabilirdi, harcanamadı. Harcanamamış olması 2007’den sonra devam eden siyasi dalgalanmalarla da çok ilgili. Bu tür reformların kısa vadede siyasi iktidara hiçbir getirisi yok, hatta götürüsü olabilir. Uzunca bir süre geçmesi gerekiyor ki, onun meyvelerini toplayabilecek zamanı olabilsin. Şu anda onları yapmasını hiç beklemiyorum, seçimlere gidiyoruz. Bir anlamda tren kaçtı. 2007’den bu yana olan dönemde, siyasi meselelerin içine boğulmuş oldukları için, çok fazla şapkayı öne koyup “biz nereden geldik nereye gidiyoruz ne yapmamız gerekiyor” diye düşünecek mecali de bulamadılar. Burada şunu sormak gerekiyor. Bu kadar siyasi meselenin içinde bu çapta boğulmak gerekiyor muydu? Yaratılan sorunlarla uğraşmaktan başka şeyle ilgilenmeye takatinin kalmaması noktasına geldik.

Seçimlerle birlikte üç dönemdir ekonomi yönetiminde yer alanlar bir dönem daha seçilemeyecekleri için kabinede yer alamayacak. Bu bir başka belirsizliğe işaret ediyor olabilir mi?

Ekonomi bürokrasisi aslında hiçbir bürokrasi, seçimlerden önce eski cevvalliğinde çalışmaz. Önümüzdeki dönemde çok bilinçli, tutarlı, uzun vadeli bir politika izleneceğinden umudum yok. Onun yerine izlenecek politika, tulumbacı tavrı olacak. Bir yerde bir kıvılcım çıkınca gidelim orayı söndürelim, günü kurtaralım

şeklinde. Cari açık yükseldiyse, onun üzerine gidelim, onu bastırırken enflasyon yükseldi, gidelim enflasyona bakalım. Gelecek dönemde ekonomi politikasında bir ona bir ona atlayarak günün kurtarılacağı bir dönem olacak. Ne çok kötü, ne de iyi diyebileceğimiz neredeyse konuşmaya bile değmeyecek bir performansa gideceğiz gibi duruyor.

Demek ki, 2013'te Türkiye yerinde sayan bir ekonomi olarak karşımıza çıkacak gibi görünüyor...

Seçim sonuçlarıyla ekonomik performans arasında yakın bir korelasyon var. Ekonomik performans siyasi performansı etkiliyor. Ekonomik performansı da Türk insanı az sayıda gösterge üzerinden yaşıyor. Bunlardan bir tanesi kur. Her ne kadar ihracatçı TL değer kazandığında şikayetçi olsa da sokaktaki insan için TL'nin hızla değer kaybetmiyor olması ekonomiye güvenin önemli belirleyicilerinden biri. Ekonomik hafıza diye birşey var ve o çok güçlü. TL ne zaman hızla değer kaybediyorsa o zaman insanların morali bozuluyor, piyasanın keyfi kaçıyor. TL çok değer kazandığında ise çok ciddi bir cari açığa yol açıyor. Cari açık sokaktaki vatandaş için belirleyici unsur değil. O ekonomi yönetiminin yönetmesi gereken ileriye doğru bir risk. TL'nin değer kazanıyor olmasının siyasete tahvil edilebilecek bir sonucu var. Bu aynı zamanda enflasyonun da kontrol altına alınıyor olması demek. Satın alma gücü açısından, o da çok önemli bir gösterge. İşsizlik şimdiki oranlarda seyredecektir, çok aşağı ya da yukarı yönlü bir hareket beklemiyorum. Toplumun genelinde, bunların idare edilebiliyor olması önemli olacak. Türkiye'de hâlâ sosyal transformasyon çok canlı. Muazzam bir sınıf atlama çabası var. Sadece çabayla kalmıyor realize de oluyor. Bu devinim sürece, seçimlerin ekonomik analizine baktığımızda, bunlar önemli olacak.

Uluslararası kurumlar Türkiye'nin de içinde yer aldığı pek çok ülkenin büyüme oranlarını aşağı yönlü revize etti. Büyüme 2013'te de sınırlı kalacak gibi görünüyor diyebilir miyiz?

Dünyanın bir oyuncusuyuz ve dünyada ne oluyorsa etkileniyoruz. Genel büyüme hızındaki düşüş dünyada çok çarpıcı. Gelişmiş ülkelerin yanı sıra Hindistan'ın Çin'in de büyüme rakamları düşüyor. Türkiye'deki düşüş trendini de bunlardan bağımsız ve ayrıksı düşünmemek gerekli. Maalesef, dünyadaki bu yavaş büyüme 2013'te ve korkarım orta vadede de devam edecek. Tahminler, 2018'e kadar 2000'li yılların canlılığının olmayacağını gösteriyor. Bunlar Türkiye'nin büyüme şansını ve potansiyelini sınırlayacak. Hükümetin alacağı her türlü önleme rağmen, büyüme hızının yüzde 4-5'leri aşan rakamlara ulaşması kolay değil.

Avrupa ve ABD'deki kriz finansal piyasalarda kuralların yeniden yazılması tartışmalarını beraberinde getirdi. Buna yönelik bazı girişimler de var. Gelecek dönemde karşımıza nasıl bir dünya ekonomisi çıkacak?

Avrupa ve ABD'nin durgunlukta olduğu bir ortamda gelişmekte olan ülkeler de zayıflıyor. Bu krizin diğer krizlerden farkını görebilmek için, 1929 kriziyle kıyaslamayı hep akılda tutmanın yararlı olduğunu düşünüyorum. Finansal krizin ve üretim kaybının derinliği anlamında değil, uzun vadede bunun yaratacağı değişimler, dönüşümler anlamında...

1929 krizi tüm ekonomi paradigmasını değiştirdi. Çok fazla felaket tellallığı yapmak istemiyorum ama sonraki Avrupa'yı biliyoruz. Ülkeleri kendi içlerine kapatan, dünyayla ilişkilerini kesen, korumacılığı hortlatan ve bütün bunların sonunda faşizmin yükselmesine yol açan süreç, krize karşı önlem alma güdüsüdür. Bugün başka bir ölçekte olmakla beraber, benzeri şeyleri yaşıyoruz. Tüm dünyada ciddi bir korumacılık yükselmesi var. Avronun mimarisinde ciddi bir sakatlık var ve bu sakatlıkla devam edemeyeceği ortada. Bu sakatlık ya giderilecek ya da siyasi olarak çok daha bütünleşik bir Avrupa Birleşik Devletleri göreceğiz. Bizim AB'ye karşı bir anlamda pejoratif olan politikalarımızı da, "zaten onlar da batıyor" şeklinde götürmemiz mümkün değil. Ya da Avro

Bölgesi bundan daha farklı bir şeye dönüşecek. İki vitesli Avrupa tartışmalarını hatırlarsak, Avro Bölgesi'nde bir ayrışma, farklılaşma olacak. Avronun geleceğiyle ilgili tereddütler giderilmiş değil, dünya ekonomisine yönelik büyük belirsizlikler var. 2000'lerde dört nala koşarak giden neoliberal paradigmanın böyle devam etmeyeceği aşikar. Finansal piyasaların biraz daha fazla kontrol edilmesi ihtiyacı var. Çok etkin piyasa hipotezinin çökmüş olması sebebiyle, dünyadaki geçerli ekonomi paradigması anlayışının farklılaşacağını düşünmek gerekiyor. Bu büyük resmin içinde aslında enflasyonu, cari açığı kontrol edelim tartışmaları bir miktar minüskül kalıyor. Daha derine inen daha temel meselelere bakan bir bakış açısına ihtiyaç var.

Avrupa'da ekonomik ve finansal alandaki değişiklikler bundan sonra yapılacak siyaseti de değiştirecek. Demek ki Türkiye'nin de bunları görüyor ve hazırlık içinde olması gerekiyor...

Ekonomide bu kadar liberalizme inanıp, iş siyasete gelince bu kadar otoriter olmak Türkiye'de en temel garabetlerden biri. İkiisi arasındaki çelişki ayan beyan ortada. Birtakım incir çekirdeğini doldurmayacak meselelerle boğuşarak geri kalan zamanda bir şey yapmıyoruz. Ne anayasada ne Kürt meselesinde ilerleme yok. Türkiye Kürt meselesini çözmeden ne demokratikleşebilir, ne doğru bir anayasa yapabilir, ne de geleceğini, ekonomisini yeni döneme ayak uydurabilir hale getirebilir. Burada dördüncü ayak olarak AB'yi de işin içine katmak lazım. Ekonomi politikasında son derece liberal olup, siyasette otoriter bir rejimle dünyada büyüyenleri gördük. Bunların dışında bir tek AB'ye üye olan devletler var, hızla büyüeyebilen, demokrasisini güçlendiren ve bu sayede az gelişmiş ülke statüsünden gelişmiş ülke statüsüne geçebilen... Dünyadaki 10 büyük ekonomiden biri olmayı tartışırken, siyaseti, demokratikleşmeyi tartışmamak olacak iş değil. O tartışmanın bir tarafını eksik bırakıyor. İşin geldiği nokta artık öyle bir nokta ki, bunun böyle devam etmesi imkansız.

Yol yakinken bunları çözmek aklın getirdiği birşey. Aksi halde çok övünülen ekonomik performansa siyaset köstek olacak. Kürt meselesini çözemediğimiz, yeni bir anayasa yapamadığımız sürece ekonomik performansın da bu şekilde sürmesini beklemek mümkün değil. Hızla artan bir siyasi risk var ve ekonomik performansın gelişmiş ülkeler dahil belirleyicisi siyasi risk.

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Şimdi değilse ne zaman, biz değilsek kim

Pelin Cengiz 09.12.2012

Liderler, iklim değişikliğini durdurma konusunda neredeyse hiçbir şey yapmama konusunda bir nevi anlaşmaya vardıklarından bu yana, aslında iklim zirvelerinden umudu kesenlerdenim. Şirketler dünyayı arsızca kirletmeye devam ederken ve bunu çeşitli bahanelerle gerçekleştirirken, hükümetlerin yaptığı müzakerelerden bir sonuç çıkmayacağı gayet açık ve net. Yine de iklim değişikliği konusunda dünyanın nasıl yerinde saydığını görmek açısından birkaç noktaya değinmek istiyorum. **BM Çerçeve Sözleşmesi** kapsamında gerçekleşen **18. Taraflar Konferansı**, iklim değişikliği açısından en önemli toplantılar olarak kabul ediliyor. Genel olarak, temel anlaşmazlık gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler arasındaki görüş ayrılıklarından kaynaklanıyor. **Gelişmekte**

olan ülkeler emisyon azaltımı başta olmak üzere iklim değişikliğiyle mücadelede gelişmiş ülkelere finansman desteği istiyor. Buna karşılık ABD, Kanada, Japonya gibi gelişmiş ülkeler, iklim değişikliği ile mücadele kapsamında denetlenebilir taahhütler üstlenmeleri için geliştirmekte olan ülkelere baskı yapıyor. Bu yılki zirvenin petrol zengini dünyada kişi başına en yüksek karbon salımına sahip Katar'ın başkenti Doha'da yapılması zaten çelişkinin daniskasıydı. Doha'da alınan ilk karar gelecek yıl zirvenin Polonya'da yapılması oldu. Enerjide yüzde 90'ın üzerinde kömüre bağımlı, yeni termik santraller kuran ve AB içinde seragazılarının azaltılmasına yönelik kararlara en çok direnen Polonya'nın, uluslararası iklim müzakerelerinin bir yıl daha ileriye atılmasına sebep olması kaçınılmaz görünüyor. Bir sonraki zirvenin ev sahipliğini yapacak Fransa'nın da, nükleer lobinin mabedi olduğunu düşünürsek, **iklim konuşmak için tehlikeli sulardayız** diyebiliriz.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kaldığımız yerden kirletmeye devam

Pelin Cengiz 12.12.2012

Doha'da gerçekleştirilen **Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi 18. Taraflar Konferansı**'nda yapılan uzun müzakereler sonucu, **iklim değişikliği konusunda mücadele edenleri memnun etmeyen bir kararlar paketi** ortaya çıktı. BM Çevre Programı tarafından açıklanan **Emisyon Açığı Raporu**'na göre, devletlerin mevcut emisyon azaltım taahhütleri **yüzyıl sonuna kadar ortalama sıcaklıkların üç ila beş derece artması** anlamına geliyor. Bu yıl sonunda yükümlülük süresi sona erecek olan Kyoto Protokolü'nün yerine sıfırdan ve yeni taahhütler getiren bir anlaşma ortaya konmadığı için, **protokolün ikinci dönemi sekiz yıl daha uzatıldı**. Uluslararası iklim değişikliği konusunda üzerinde bugüne kadar uzlaşmış tek resmî mekanizma olan **Kyoto Protokolü**, 2020 yılına kadar devam edecek. Fosil yakıt üreticisi devletler, küresel bir anlaşma ve beraberinde küresel bir seragazı azaltımıyla ilgili adımları engellerken, Afrika ülkeleriyle risk altındaki ada devletlerinin çabası yeni hedeflere yetmedi. Avrupa Birliği ise 2020'ye kadar karbon azaltımında yeni hedefler eklemeyi kabul etti. **Japonya, Kanada, Rusya ve Yeni Zelanda ikinci yükümlülük döneminde yer almayacaklarını** açıklarken, AB'ye üye 27 ülke, **Avustralya ve İsviçre** 2020'ye yönelik seragazı azaltım hedefleri ortaya koydu. Kyoto Protokolü'nün ikinci yükümlülük döneminde yer alacağını belirten ülkeler ise küresel seragazı salımlarının sadece yüzde 15'ini temsil ediyor.

Doha'daki konferansları başından sonuna kadar izleyen TEMA Vakfı Genel Müdürü **Serdar Sarıgül** ile Çevre Politikaları Koordinatörü ve İklim Projeleri Sorumlusu **Gökşen Şahin** de, uzun dönemli adil ve bağlayıcı bir anlaşmanın bu politikalarla gerçekleşmesinin çok zor olduğuna dikkat çekiyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Hızlı büyüme geri gelmeyebilir

Pelin Cengiz 13.12.2012

Ekonomist ve akademisyenliğinin yanı sıra iş yaşamında da önemli görevlerde bulunan Asaf Savaş Akat, çeşitli şirketlerin yönetim kurulu üyeliklerini üstlendi. Aynı zamanda TÜSİAD üyesi de olan Akat, farklı üniversitelerde dersler verdi, çeşitli görevlerde bulundu. 1990'larda Cem Boyner'in öncülüğündeki Yeni Demokrasi Hareketi'nin kurucuları arasında yer aldı. Uzun yıllar Deniz Gökçe, Mahfi Eğilmez, Ege Cansen ve Taner Berksoy ile birlikte Ekodiyalog programını gerçekleştirdi. Daha önce rektörlüğünü üstlendiği Bilgi Üniversitesi'nin halen öğretim üyeleri arasında yer alan Akat, Vatan gazetesinde köşe yazıları yazıyor.

Küresel krizden bu yana Türkiye'nin geçirdiği süreci ve ekonomi yönetiminin aldığı kararları, bu hafta Asaf Savaş Akat ile konuştuk. Krizden büyüme açısından en kötü etkilenen ülkelerden biri olan Türkiye'nin, çıkışta en iyi performanslardan birini gösterdiğini söyleyen Akat'a göre, ekonomiye ilişkin "bilmece" de burada başlıyor. Türkiye'nin krizde ilk kez modern anlamda konjonktür politikası uyguladığını belirten Akat, kimi yerlerde doğru adımlar atılırken, kimi yerlerde hatalar yapıldığına işaret ediyor. Türkiye'de ekonomik büyümenin resmî senaryodaki gibi geri dönmemesi halinde, hem siyasi hem de teknik politika yapımcıların önünde ciddi açmazlar oluşacağına dikkat çeken Akat, büyümenin tekrar yükselmeme ihtimalini, resmî senaryoya kıyasla daha yüksek ihtimal olarak görüyor. Akat'a göre, ekonominin arzulanan canlanmayı göstermemesi, hem enflasyonun hem de büyüme hızının hiç alışıkan olmayan düzeylere inmesi demek. Bunun keskin bir kriz olmadığını, yine yumuşak iniş senaryosu içinde yer aldığını ama yumuşak inişin "tatsız" bir versiyonu olduğuna işaret ediyor...

2009'da krizin en sıcak dönemlerinin ardından 2010'da ve 2011'de ekonomi yönetimi bir dizi kararlar aldı. Daha sonrasında ekonomide alınan bu kararların yansımalarını gördük. Genel olarak Türkiye'nin krizde gösterdiği performansı nasıl değerlendiriyorsunuz?

Birinci gözlemim şu, Türkiye küresel krizde çok ağır bir resesyona girdi. Mali çalkantı anlamında bir teğet geçme gerçekten söz konusu oldu. Mali istikrar cephesinde işler iyi giderken, talep ve üretimde gerçekten büyük bir çökme oldu. İkincisi, bununla çelişen bir gözlem. Küresel krizden büyüme açısından en kötü etkilenen ülkelerden biri, çıkışta en parlak performanslardan birini gösterdi. Bunu, bir bilmece olarak söylüyorum. Burada bir tutarsızlık olduğu ortada. Eğer Türkiye ekonomisinin temeli kötü olduğu için 2009'da büyümesi krizden en çok etkilenen ülkelerden biri olduysa, sonra nasıl büyümede rekor kırdı? Kriz sonrası rekor kırarak kadar ekonomisi sağlamsa, krizde neden bu kadar ağır bir resesyon yaşadı? Türkiye'nin hoş taraflarından biri, böyle bilmecelelere açık olmasıdır. Krizde Türkiye, ekonomisinde birden fazla ilk yaşandı. Mali istikrarın olması ve ekonominin küçülmesi, bunlar daha önce başımıza gelmezdi. Türkiye'de ekonominin küçüldüğü dönemler, çok ciddi mali istikrarsızlığın da olduğu dönemlerdi. Ekonomi küçülüyorsa kurda, faizde sorun vardır, zamlar birbiri ardına gelir vs. Bildiğimiz bir manzara. İkincisi, daralma mali çalkantıyla beraber geldiği için ve mali istikrarsızlığın bir yerde sonucu olduğu için, Türkiye, ekonomi daraldığında genişletici maliye ve para politikaları uygulayamazdı, hatta tam tersi, ekonomi daralırken bütçeyi ve para politikasını sıkı tutmak zorunda kalırdı. 2009'da ilk kez konjonktür politikası uyguladı, yani ekonomi ve talep çökünce, maliye politikası gevşetildi, Avrupa'nın ve ABD'nin resesyonlarda yaptığı gibi bütçe açığı arttırıldı. Faizler, gecikmeyle de olsa düştü. Türkiye, krizden çıkışta ilk kez aktif makro konjonktür politikaları uyguladı, büyümenin gücünü de kısmen bunlar temin etti. Fakat, gevşeyen para ve maliye politikası ile gelen toparlanmayla beraber, çok akut şekilde yeniden dış açık gündeme geldi. Dış açık patlamasındaki nedenleri iyi görmek lazım. Türkiye ekonomisi hızlı toparlanmasının getirdiği ithalat sayesinde patladı fakat dünyada resesyonun devam etmesiyle, ihracatın da artmaması nedeniyle patladı. O asimetrik durum nedeniyle de dış açık patladı. Bunun böyle

sürmeyeceğini görmek için kör olmak gerekiyordu. Sürdürülür büyüme ekonominin herhangi bir yerinde makro dengesizlik yaratmayan büyüme. Böyle bir dengesizlik yaratması halinde o dengesizlik daha sonra büyümeyi sürdürmeyi imkânsız hale getiriyor. Hatta mali istikrarsızlık getiriyor, o da uzun süren bir makro dengesizliğin faturasını ödeme sürecini tetikliyor. O anlamda bir ilk daha oldu. Nasıl 2009'da yavaşlamaya karşı bir politika tepkisi verilebilirdiyse, 2011 başında da hızlı büyümenin aldığı biçimin yarattığı makro dengesizliğe karşı o dengesizliği engelleyici bir politika tepkisi verildi. Özellikle dış dengede bir sorun olduğu zaman siyasi iktidarlar bu sorunu çözmeye değil, gidebildiği kadar götürmeye çalışır. 2011'de ekonomi politikası, krizdeki gevşemenin telafisi şeklinde oldu. Maliye politikasında yapacak fazla bir şey yoktu, hızlı büyüme bütçe açığını hızla düşürmüştü.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yolların yeni efendileri

Pelin Cengiz 19.12.2012

İktidarın, bu ülke üzerinde satamayacağı bir şey hemen hemen yok gibi. Kanunları by-pass eden yöntemlerle nehirleri, dereleri, kıyı şeritlerini, verimli toprakları, ormanları envaiçesit enerji şirketine, holdinge pazarlarken, bir yandan da özelleştirme eliyle kalkınma/ kalkındırma faaliyetini sürdürüyor. Türkiye'de, **pazartesi günü son yılların en büyük özelleştirme ihalelerinden biri gerçekleşti**. Bunu, iktidarın giderek artan yoğunlukta çoğu zaman hak hukuk da tanımadan devam ettirdiği kalkınma hamlelerinin bir halkası olarak nitelendirebiliriz. Son dakika bir aksilik çıkmazsa, **yedi büyük otoyol, iki çevre yolu ve iki Boğaz köprüsünü kapsayan paket, 5,7 milyar dolara** Özelleştirme Yüksek Kurulu ve Danıştay'ın onayıyla **25 yıllığına Koç Holding- UEM Group Berhad- Gözde Girişim Sermayesi Girişim Grubu'na devredilecek**. Bu girişim grubu, aynı zamanda kamuoyunun büyük tepkisini çeken, Başbakan'ın da vakti zamanında karşı olduğu **üçüncü köprünün de üstlenicisi olacak**. İhale, hem kapsadığı varlıklar açısından hem de ihaleyi alan grubun yapısı açısından ilginçlikler barındırıyor.

28 Şubat sürecine desteği bilinen **Koç Holding** ile o yıllarda askerî birimlere ürünlerinin girişi yasaklanan **Ülker**'in bağlı bulunduğu **Yıldız Holding** çatısı altındaki **Gözde Girişim Sermayesi**'nin ortaklığı, ihaleyi ilginç kılan unsurların başında geliyor.

Dolayısıyla, **bunu Türkiye Cumhuriyeti tarihinde merkezde yer alan sermaye ile uzun zamanlar yeşil sermaye olarak nitelendirilen sermaye arasındaki ilişkide yeni bir dönem olarak nitelendirebiliriz**.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Satranç değil bilardo zamanı

Pelin Cengiz 21.12.2012

 Satranç değil bilardo zamanı **RİFAT HİSARCIKLIOĞLU**

12 yıldan bu yana TOBB (Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği) Başkanı olarak görev yapan işadamaı Rifat Hisarcıkloğlu, aynı zamanda EUROCHAMBRES (Avrupa Odalar Birliği) Başkan Yardımcılığı, ICCIA (İslam Ticaret, Sanayi ve Tarım Odası) Başkan Yardımcılığı, ICC (Milletlerarası Ticaret Odası) Yönetim Kurulu Üyeliği gibi uluslararası arenada faaliyet gösteren pek çok kuruluştta yer alıyor. Hisarcıkloğlu, Türkiye'nin dış ekonomik ilişkilerinin geliştirilmesine yönelik çalışmalara katkıda bulunmak üzere hizmet veren DEİK'in (Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu) Başkanlığını ve TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi'nin Mütevelli Heyeti Başkanlığı görevlerini de yürütüyor.

Türkiye ekonomisine yön veren iş dünyasının istihdama, yatırıma ve üretime en büyük katkısı sağlayanların şemsiye kuruluştı olarak nitelendirilen TOBB (Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği) Türkiye'nin ekonomi alanında en önemli kuruluştalarının başında geliyor. Bu hafta, 2012'yi bitirmemize çok az bir zaman kala TOBB Başkanı Rifat Hisarcıkloğlu ile, hem 2012 gerçekleştirmelerini hem de 2013 yılına ilişkin öngörülerini ele aldık. Hisarcıkloğlu, 2013'te iş dünyasından herkesin iyi bir "bیلardo oyuncusu" olması gerektiğini söylüyor. Hisarcıkloğlu, krizin ardından geline ortamda, kişilerin sadece kendi hamlelerine değil, başkalarının da her hamlesi sonucu ortaya çıkacak yeni duruma odaklanması gerektiğine dikkat çekiyor. "Artık refleksler her zamankinden hızlı olmalı" diyen Hisarcıkloğlu, iş dünyasına bakış açılarını yerelle sınırlı tutmayıp, 360 dereceye yaymaları gerektiği tavsiyesinde bulunuyor. Hisarcıkloğlu, çevredeki kimi ülkeler siyasi, kimilerinin de ekonomik krizlerle boğuşurken, Türkiye'nin bu süreci çok iyi değerlendirmesi ve atması gereken adımları hızla atması gerektiğini vurguluyor...

Dünya ekonomisi açısından 2012 yılı da krizin konuşulduğı bir yıl olarak geçti. Dünya ekonomisine ilişkin beklentiniz ne yönde?

2008 küresel krizinin başlangıcından bugüne dört yıl geçti. ABD'deki mali piyasalarda başlayan, önce Avrupa'ya sonrasında da tüm dünyaya yayılan krizin etkileri ülkeler bazında farklı boyutlarda devam ediyor. ABD, 1929 büyük buhranından aldığı derslerin de etkisiyle daha hızlı ve etkili adımlar atarak kriz ortamından büyük ölçüde sıyrıldı. Avrupa, dağınık politik yapısı ve ülkelerin farklı öncelikleri yüzünden aynı hızla adımlar atamadı ve hâlâ krizin getirdiği iktisadi durgunluktan kurtulmaya çalışıyor.

Gelişmekte olan ülkelerin çoğu, özellikle doğu Asya kriz öncesi kadar yüksek olmasa da, büyüme süreçlerini devam ettiriyorlar. Dünyayı krize sürekleyen mali piyasalardaki yapısal sorunlar hâlâ devam ediyor. Batılı ülkelerde bunları düzeltmeye yönelik bir politik irade gözüküyor. Nedenler aynı kaldıkça sonuç da aynı kalıyor. Dolayısıyla kısa vadede küresel ekonominin eski hızına ulaşması mümkün gözüküyor.

Türkiye ekonomisini değerlendirmek gerekirse genel olarak nasıl bir tablo görüyorsunuz?

Türkiye, 2009 yılında küresel krizden etkilenen ülkelerden biri oldu. Ancak sonrasında hızlı bir toparlanma gösterdi. Son iki yılda en hızlı büyüyen ekonomiler arasında girdi. Ekonomideki bu toparlanma özel sektörün dinamizmi ve iç piyasanın canlandırılması sayesinde başarılı. Bu sayede özel tüketim, yatırım, ihracat ve istihdam hacmi kriz öncesi seviyelerin üzerine çıktı. İç tüketime dayalı büyüme 2009-2011 arasında hızlı toparlanmayı sağlarken, bir diğer yapısal sorunun büyümesine yol açtı; cari açık. Etkin bir sanayi politikası ve buna bağlı enerji politikasının hayata geçirilememesi, ekonominin ve sanayinin ithal ara malına ve enerji kaynaklarını bağımlılığını rekor seviyelere çıkardı. Yıllık bazda döviz açığı 2011 yılında 80 milyar dolara ulaştı. Döviz açığının yarattığı kırılganlığın sürdürülemeyecek boyuta ulaştığının görülmesiyle 2011 yılı ortasından itibaren büyümenin kompozisyonunu değiştirecek adımlar atılmaya başlandı. Büyümede iç talebin yerini dış

talep aldı. İlk defa cari açık bir kriz sonrası değil, uygulanan ekonomi politikası ile düşürülebildi. Bu durum büyümenin cari açık yaratma potansiyelini azaltırken, büyümenin düzeyini de düşürdü. Büyümenin düşmesi kamu bütçesinde ve iç piyasada sıkıntılara neden oldu.

Son dönemde iç ticarete daralma dikkat çekiyor...

Doğru. Cari açıkla mücadele için iç talebin kısılması, yurtiçi tüketimin ve buna bağlı olarak ticaret hacimlerinin gerilmesine yol açtı. TEPAV tarafından 32 şehirdeki 500 perakendeciden elde edilen ve aylık bazda derlenen rakamlar, perakende sektöründe 2011 yılının ikinci yarısından itibaren ciroların düşmeye başladığını ve ticaretteki yavaşlamanın 2012 yılında da devam ettiğini gösteriyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kömür karanlığı

Pelin Cengiz 23.12.2012

Stockholm'de 1972'de gerçekleştirilen ve uluslararası alanda, çevre hakkının dile getirildiği ilk toplantı olan **BM Çevre ve İnsan Konferansı**, çevre sorunlarına yönelik politika arayışlar açısından bir milat olarak kabul edilir. Çevre hakkı açısından, **"İnsan, onurlu ve iyi bir yaşam sürmeye olanak veren nitelikli bir çevrede, özgürlük, eşitlik ve yeterli yaşam koşulları temel hakkına sahiptir"** ilkesinin yer aldığı bildirinin kabul edilmesi nedeniyle de ayrı bir öneme sahiptir. Çevre hakkına yönelik bu tanımın ilk kullanımının üzerinden 40 yıl geçmesine rağmen, çevrenin korunması şöyle dursun, özellikle **enerji üretimi kaynaklı çevre kirliliği giderek artan bir hızla ilerliyor**. Çevre ve doğa korumadan öte, bir insan hakları mücadelesine dönüşüyor. Bu ilkeyi tekrar hatırlatan, **Uluslararası Enerji Ajansı'nın (IEA)**, geçen hafta **kömür piyasasıyla ilgili açıkladığı rapor** oldu. **IEA, beş yıl sonra kömürün, dünyada en büyük enerji kaynağı olma konumunu petrolün elinden alacağını ve yüksek derecede kirliliğe yol açan bu enerji kaynağının kullanımının önüne geçmenin tek yolunun daha düşük doğalgaz fiyatları olduğunu açıkladı**. Dünyanın, en ucuz ve en kirli fosil yakıtıyla bir başka fosil yakıt arasında kalırken, yenilenebilir enerjinin adının bile geçmemesinden hiç bahsetmeyeceğim.

Her ne kadar **Türkiye**, artık bitirmek üzere olduğumuz **2012** yılını **kömür yılı** ilan etmiş de olsa, artan çevre bilinciyle dünya genelinde trendin kömürün artık terk edilmek üzere olduğu sanmamız büyük bir yanılgıymış.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Nükleerde fasit döngü

Pelin Cengiz 26.12.2012

İnsanoğlunun yaşadıklarından ders almak yerine kendisini felakete sürükleyen araçları kullanmakta ısrar etmesine yönelik çok çarpıcı bir örnek yaşanıyor son günlerde. Japonya'da Mart 2011'de meydana gelen deprem ve sonrasındaki tsunamiden etkilenen **Fukushima** nükleer santralinde yaşanan radyasyon sızıntısının

yarattığı drama yaklaşık iki yıldır şahit oluyoruz. Uzmanlar, pek çok defa **Fukushima**'daki radyasyon sızıntısı ve kirliliğin **Çernobil**'de yaşananla eşdeğer olduğunu vurgulamıştı.

İki hafta önce Japon Çevre Bakanlığı yayımladığı bir raporda, 2011'deki kaza sonucu Fukushima bölgesindeki evlerin yüzde 80'inden fazlasının radyoaktif kirlenmeye maruz kaldığı ve bunun çok sınırlı bir kısmının temizlendiği gibi önemli bir bilgiye yer verdi. Tabii, felaketle ilgili esas çarpıcı rapor temmuz ayında kazayı soruşturmakla görevli komisyondan gelmişti. Komisyon raporunda, **Fukushima'da yaşanan kazanın, hükümetle santralin işletmecisi olan TEPCO** (Tokyo Electric Power) **firması arasında varolan ihtilaflar sonucu gerçekleştiğini** ortaya koymuş, krizi **"insan eliyle yaratılmış bir felaket"** olarak nitelendirmişti. TEPCO ise, kaza sonrası hazırladığı ilk raporda, sadece deprem ve tsunaminin beklentilerin ötesinde bir şiddette olduğundan ve bu tür felaketlerin boyutunun kestirilemeyeceğinden söz etmekle yetinmişti. Felaketin ardından ülkede toplumsal anlamda da nükleere karşı ciddi bir muhalefet oluştu. Ülke çapında **"nükleer istemiyoruz"** eylemleri yapıldı. Ülkedeki, toplam 50 reaktörden 48'i reaktör güvenlik kontrolleri nedeniyle kapatılmıştı.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kıyameti beklerken...

Pelin Cengiz 30.12.2012

Maya medeniyetine atfedilen öngörüler uyarınca kayıp gezegen **Marduk** bu yıl Dünya'ya yaklaşacak ve dünyanın sonunu getirecekti. Bir anlamda insanlık için büyük bir kıyamet yaşanacak, dünya yok olup gidecekti. İnsanlığı toptan yokoluşa götürecek böyle bir felaket yaşanmadı. Zaten bunu tekzip edecek Maya da yok artık. Üstelik İspanyol istilacılar Mayaların ansiklopedisi olan kodeksleri yakıp yok etmemiş miydi? Mayaları bırakıp günümüze bakınca yaşam biçimleri, tüketim açlığı, enerji ve kentleşme politikaları ile doğanın bir meta olarak her gün biraz daha yok edilmesi insanlığı adım adım Marduk eliyle değil kendi eliyle başka türlü bir kıyamete yaklaşıyor. Dünya kıyameti beklerken, gezegen başka yok oluşlara şahitlik ediyordu.

Dünya, 2011'de Japonya'daki nükleer felaketin ardından 2012'ye nükleerden vazgeçme taahhütleriyle girdi. Japonya, nükleersiz bir geleceğe yönelik bir adım attı. Yılın sonunda ülkeden iktidar değişikliğiyle nükleere geri döneceği sinyali geldi.

Çanakkale Bayramiç Muratlar Köyü'nde Truva Altın Madencilik'in yapacağı ÇED toplantısı **Muratlar, Söğütalan, Halilağa, Evciler, Etili** köylülerinin birleşerek **"toplantı yapılmasını istemiyoruz"** demeleriyle yapılamadı.

Şubatta Kuzey Kutbu'nda petrol aramak üzere Yeni Zelanda'dan yola çıkan Shell'e ait petrol arama gemisi Greenpeace aktivistlerince bloke edildi. Eylemciler gemide **"Shell'i Durdurun", "Kuzey Kutbu'nu Koruyun"** pankartları açtı.

Erzurum'un **Tortum** ilçesine bağlı **Bağbaşı Beldesi**'nde HES eylemlerine katıldığı için önce konuşma yasağı getirilen **Leyla Yalçınkaya** için üç ayrı suçtan dokuz yıla kadar hapis istendi.

Mersin Akkuyu'da nükleer santralle ilgili yapılacak ÇED toplantısı nükleer karşıtları tarafından engellendi.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Öz hakiki ilerleme raporu

Pelin Cengiz 02.01.2013

Bir dönem şehirlerarası otobüs firmaları aralarındaki rekabetten mi yoksa taklitçilikten mi bilinmez ama her hâlûkârda inandırıcı olmak için markalarının önüne **“öz”, “hakiki”, “gerçek”** gibi sıfatlar eklerdi. Bu standart altı, son derece kalitesiz şirketler, kelle koltukta yolcu taşır, sık sık ölümcül kazalara neden olur ama başkalarının ismini taklit etmekten de geri durmazdı. Katılım sürecinde olduğu AB’nin özgürlük, demokrasi, insan hakları, hukuk, yargı gibi temel alanlardaki eleştirilerine giderek daha fazla tahammülsüzlük gösteren **Türkiye, AB İlerleme Raporu’na karşı kendi raporunu ortaya koyunca**, bu otobüs firmalarının hâletiruhiyesi aklıma geldi. Türkiye’ye yönelik endişelere ayna tutan raporu, **“AB’nin taraflı raporuna karşılık tarafsız rapor”** diye veren medyanın hâli de, en az Türkiye’nin oturup kendi raporunu kendi yazması hâli kadar gülünç...

Türkiye her ne kadar, “bu sadece tepki değil, reform kararlılığının paylaşılması” dese de, AB Bakanı **Egemen Bağış**, aslında esas niyeti şu sözleriyle belli etmiş: *“Ülkemizin reform kararlılığını sorgulayanlara bu rapor her cümlesiyle, her sayfasıyla anlamlı bir cevaptır. Bu rapor Türkiye’nin Avrupa perspektifinin de AB reform sürecindeki kararlılığının da mührüdür. Rapor, hem AB değerlerini, hem de üyelik sürecimizi istismar eden çarpık zihniyetlere de Türkiye’nin meydan okumasıdır. Avrupa’da Türkiye’nin reform hızının yavaşladığı, AB perspektifinin kaybolduğu yolunda eleştirileri olanların da başlarını iki ellerinin arasına alarak bir kez daha düşünmeleri gerekir.”*

Bu köşede sık sık ele alındığı üzere, Ankara’nın ilerleme raporunda özellikle çevre başlığı altında yer verilen gelişmelere dikkat ettim. En son yayımlanan ilerleme raporunda en önemli değişikliklerden biri, bu faslın adıyla ilgiliydi.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Esas çevre duyarsızlığı büyümenin önünde engel

Pelin Cengiz 13.01.2013

İklim değişikliği her ne kadar kendisini giderek sıklaştıran ve şiddetlenen doğal afetlerle ve iklim olaylarıyla hatırlatsa da, can ve mal kayıplarıyla birlikte küresel tedarik zincirini olumsuz etkilemesiyle de **ekonominin önünde engel** teşkil ediyor. İşin bu boyutu da ister istemez krizin ardından toparlanmaya çalışan küresel ekonominin baş etmesi gereken sorunlar yumağının içinde önemli bir yer tutuyor. İklim değişikliğine bağlı küresel sıcaklıkların artmasıyla birlikte kuraklık, afetler ve aşırı iklim olayları görülüyor. İklim düzeninin bozulması sebebiyle tarım ürünlerindeki üretim azalıyor, dünyada gıda fiyatlarında artışlar nedeniyle gıdaya erişimde sorunlar yaşanmasıyla kıtlıklar, açlıklar çoğalıyor. İspanya merkezli insani yardım ve iklim değişikliğinin etkileri konularında çalışmalar yapan uluslararası sivil toplum kuruluşu **DARA**, geçtiğimiz aylarda,

tüm bu gelişmelerin 2030'da dünyayı nasıl etkileyeceğine ilişkin bir rapor ortaya koymuştu. Rapora göre, **2030'a kadar iklim değişikliğine bağlı felaketler sebebiyle 100 milyon kişi hayatını kaybedecek**. Fosil yakıt tüketimi bütün dünyada mevcut seviyesinde devam ederse, iklim değişikliğinin sonucu olan hava kirliliği, kuraklık, açlık ve hastalıklar nedeniyle insan ölümleri her yıl bir milyon kişi artacak. **Eğer gelişmekte olan ülkeler, fosil yakıtlara olan bağımlılıklarını azaltacak hamleler yapmazlarsa, 2030'a gelindiğinde ekonomilerinde ve yaşam kalitelerinde büyük gerilimler yaşayacak**. Raporla, iklim değişikliğinin dünya ekonomisinde hâlihazırda yılda 1,6 küçülmeye neden olduğu ve bunun rakamlarla karşılığının 1,2 trilyon dolara ulaştığı vurgulanıyor ki, iklim değişikliği meselesinin vahametini hâlâ anlamayanlar için "işin bir de bu boyutu var" diyor adeta.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İzmir'in çamuruna çözüm

Pelin Cengiz 16.01.2013

Geçen hafta Danıştay 14. Dairesi, **Ilısu Baraj Projesi**'nin ÇED'den muaf tutularak inşa edilmesine karşı dava açan **TMMOB Mimarlar ve Peyzaj Mimarları Odaları**'nı haklı bularak yürütmeyi durdurma kararı verdi. Ilısu Barajı, 1993'te yürürlüğe giren ÇED yönetmeliğinden önce yatırım programına alındığı gerekçesiyle ÇED'den muaf tutularak inşa edilmeye başlanmıştı. 2011'de **Çevre Mühendisleri Odası**'nın **ÇED Yönetmeliği**'nin muafiyetleri düzenleyen geçici 3. maddesi ile ilgili itirazı Danıştay tarafından kabul edilmişti. Ülkede üzerine baraj kondurulmayan son doğal nehir olan **Dicle** ile 12 bin yıllık tarihe sahip **Hasankeyf**'i tehdit eden projenin iptal edilmesi yönünde kamuoyunda farkındalık yaratmak konusunda **Doğa Derneği**'nin çok büyük emeği var. Türkiye'de doğal yaşam alanlarının saldırıya ve talana maruz kaldığı yerler giderek artıyor. Bunlardan biri de **Ramsar Alanı** statüsüyle Türkiye'nin uluslararası öneme sahip sulak alanlarından biri olan **Gediz Deltası**. Burası, **Çiğli Atıksu Arıtma Tesisi** nedeniyle yok olma tehlikesiyle karşı karşıya. Gediz Deltası, **İzmir Körfezi**'nin batısında **Gediz Nehri**'nin denizle buluştuğu noktada oluşmuş geniş bir sulak alan sistemi. **Güney Gediz Deltası**'nın en önemli özelliklerinden biri de çok yüksek sayıda flamingoya ve çeşitli kuş türlerine ev sahipliği yapması.

1971'de birçok ülke tarafından imzalanan uluslararası **Ramsar Sözleşmesi**, sulak alanların korunması yönünde atılmış çok önemli bir adım. Tüm sulak alanların korunmasına birincil öncelik sağlanması, sulak alan ekosistemlerindeki biyolojik çeşitliliğin sürdürülmesi yönünde gerekli önlemlerin alınması bu görüşmeler sonucunda karara bağlandı.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Genel izleyici olma, ses çıkar

Pelin Cengiz 20.01.2013

Nükleer enerji bir ülkede siyasi bir tercih konusu değildir, olamaz da. Ancak, Türkiye'de **nükleer santral** ile ilgili sürece genel olarak baktığımızda, meselenin ülkenin enerji açığına yönelik bir yatırım arayışından çok

siyasi bir tavır hâline geldiğini görüyoruz. Nükleer santral, ısrarlı şekilde enerji arzında çeşitlilik yaratmak gibi bir gerekçeye dayandırılrsa da pekâlâ, AKP hükümetinin kullandığı bir siyasi simge hâlini çoktan aldı bile. Japonya’da meydana gelen Fukushima kazası sonrası, nükleer santral sahibi ülkelerde nükleere karşı oluşan toplumsal direncin, siyasetçileri bu alanda adım atmaya ittiği doğrudur ancak, burada alınan kararların nükleerden çıkışa yönelik olduğunu hatırlamak önemli. Bizde de iktidarın tahakkümcü politikalarına malzeme olarak kullanılıyor.

Nükleer enerjinin, elektrik enerjisi açığını kapatmak için olmazsa olmaz olarak sunulduğu, en son teknolojiye sahip olacağının dillendirildiği, hükümet eliyle **Akkuyu**’ya yapılacak santralin her derde devaymış gibi piarının yapıldığı günlerden geçiyoruz. İşte tam da bu noktada eğer nükleer enerji konusunda hâlâ aklınızda sorular varsa ve tereddüt içindeyseniz, size çok yeni bir oluşumdan bahsetmek isterim. Artık nükleer enerji konusunda gelişmeleri takip edebileceğiniz Türkçe olarak yayınlanan **www.nukleersiz.org** sitesi var.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ekonomiye ekolojik yaklaşım arayışı

Pelin Cengiz 23.01.2013

Dünyanın önde gelen karar vericileri, kanaat önderleri, iş dünyası ve siyasetçiler, giderek daha fazla iklim değişikliğinin yarattığı olumsuz etkilerden bahsediyor, iklim değişikliğiyle mücadele için bugünden, acil olarak gerekenlerin yapılmaması hâlinde küresel ekonominin ihtiyacı olan büyümenin sekteye uğrayacağından söz ediyor. Liderlerin, küresel ısınma ve onun getirdiği felaketlerden dem vurmaı bazen iyi mi kötü bilemiyorum. Zira, durumun vahametinden şikâyet edenler de onlar, zirvelerde biraraya gelip kararlı, kalıcı, net yaptırımlar ortaya koyamayanlar da onlar...

Bu yıl, **Davos**’ta **World Economic Forum (WEF - Dünya Ekonomik Forumu)** toplantılarında biraraya gelecek olan siyaset ve iş dünyası temsilcilerinin ana gündem maddelerinden birini **iklim değişikliği ve çevre felaketlerinin risklerini azaltma** oluşturuyor. Bu kadar çok karar vericinin yer aldığı bir forumda çevre duyarlılığının gündeme alınmış olmasına her şeye rağmen umutlanmaktan yanayım.

Davos zirvesi öncesi verdiği bir röportajda BM Genel Sekreteri **Ban Ki-mun**, 2013’te iklim değişikliği konusunda yeni bir anlaşmaya varılması gerektiğinden üstüne basa basa bahsetmiş. **“İklim değişikliği, beklenenden çok, çok daha hızlı meydana geliyor. İklim ve ekosistemler büyüyen bir zorlanmanın ağırlığı altında”** diyen Ban Ki-mun’un BM üyesi ülkelerin, iklim değişikliğiyle ilgili yasal olarak bağlayıcı küresel bir anlaşmayı kabul etmesi için **“kaynaklarını ve siyasi iradesini”** seferber ederek, elinden gelenin en iyisini yapacağını söylemesi önemli.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ekonominin kaderi iklimden geçiyor

Pelin Cengiz 27.01.2013

Dünyanın, risk yönetiminde ortaya neden bu kadar kötü sonuçlar çıkardığını anlamak çok zor. Bazı hataların maliyeti yönetilebilirken, kimileriyle baş etme konusunda kendimizi kandırmaktan öteye gidemiyoruz. Bunların başında da devletlerin **iklim değişikliği** konusundaki ayak sürüyen çabaları geliyor. Ancak, hemen herkesin üzerinde hemfikir olacağı bir kesinlik var ki, o da kimsenin elinde sihirli bir değneğin olmadığı... Dolayısıyla, özellikle siyasiler ve karar vericiler hâlâ istenen düzeyde olmasa da ellerini taşın altına koyma zorunluluğunun farkına varmış durumda. Son zamanlarda uluslararası platformlarda biraraya gelen iş dünyasının ve siyasetin temsilcileri, bu alanda ne gibi önlemler alınabileceğine yönelik eskiye oranla biraz daha fazla kafa yoruyor. Liderler, iklim değişikliğiyle ilgili giderek üzerlerinde daha fazla baskı hissediyor bu kesin... Bunun en son örneğini **Davos'ta** gerçekleştirilen **Dünya Ekonomik Forumu** sırasında gördük.

Yaklaşık 30 civarında oturumda **iklim değişikliği, gıda güvenliği, doğal kaynakların yönetimi** gibi konular ele alındı ki, bu da Davos'taki tüm oturumların yüzde 15'ine denk geliyormuş. Oturumlar, iklim değişikliğinin ve çevre felaketlerinin yarattığı risklerin azaltılması etrafında şekillendi. Davos'ta mali uçurumların, avro krizinin konuşulduğu oturumların ortasında yeşil ekonominin canlandırılmasındaki zorlukların ve artan aşırı iklim olaylarının yarattığı dev zararların ele alınması anlamlıydı.

Özellikle **Swiss Re, Zurich Financial, Marsh & McLennan** gibi sigorta şirketlerinin ortaya koyduğu durum ve verdikleri örnekler, iklim değişikliğinin yarattığı vahametini farklı bir boyutunu gözler önüne serdi.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

AB'yi unutmak

Pelin Cengiz 30.01.2013

Türkiye'nin AB vizyonundaki kırılma yeni değil, bu filmi birkaç yıldır izliyoruz. Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne tam üyelik hedefiyle ilgili son durumu görmek için geçen yıl ekim ayında açıklanan **Avrupa Komisyonu'nun Türkiye İlerleme Raporu**'na bakmak yeterli. Her ne kadar kabullenmesi zor olsa da, hatta iktidar partisine mensup milletvekilleri televizyonlarda yırtıp yerlere de atsa, rapor, üyesi olmak istediğiniz birliğin bir kurumundan geliyorsa biraz durup akliselimle bakmakta fayda olsa gerek.

Başbakan **Erdoğan**'ın, **"Putin'e bizi Şanghay Beşlisi'ne alın, AB'yi unutalım dedim"** sözleri de esas hedeften ne kadar uzaklaştığını göstermesi açısından önemliydi.

Şanghay Beşlisi olarak anılan en son **Özbekistan**'ın katılımıyla **Şanghay Altılısı** hâline gelen **Şanghay İşbirliği Teşkilatı (Shanghai Cooperation Organization)** daha çok **Rusya**'nın yöreğinde gelişen bir örgüt. Erdoğan tarafından Şanghay Beşlisi ile diyalog kurulması daha önce de gündeme getirilmiş ancak üzerinde fazla durulmamıştı. Türkiye, Haziran 2012'de SCO tarafından **"diyalog ortağı"** bir ülke olarak deklare edildiğinde de, konu pek fazla tartışılmadı. Ancak, şimdi tekrarlanınca meselenin "şaka" olmadığını anladık.

Aynı konuşmada Erdoğan'ın, **"Şanghay Beşlisi daha iyi, çok daha güçlü. Ortak değerlerimiz Şanghay Beşlisi'nde"** demesinden, niyetinin ipuçlarını da görmek mümkün. Aslında, Erdoğan, Türkiye'nin neden Şanghay Beşlisi'nde yer almak istediğini samimi bir şekilde izah ederse, Türkiye'nin geleceği için hedeflediği konumu da ortaya koymuş olur.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kömürün dumanında boğulmak

Pelin Cengiz 03.02.2013

Geçen yılın sonlarına doğru **Uluslararası Enerji Ajansı'nın (IEA)**, kömür piyasasıyla ilgili açıkladığı rapor, Çin ve Hindistan başta olmak üzere gelişmekte olan ülkelerin elektrik enerjisi ihtiyaçlarını karşılamak için kömür tüketimlerini arttıracasına dikkat çekiyordu. IEA'nın rakamlarına göre, **Çin'in her yıl yüzde 3,7 oranında kömür üretimini arttıracacağı tahmin ediliyor**. Rapor, aynı zamanda 2017'ye gelindiğinde Çin'in, dünyadaki kömür tüketiminin yarısını gerçekleştireceği gibi korkunç bir tahmin sunarken **Hindistan'ın kömür tüketiminde ABD'yi geride bırakıp, dünyanın en büyük ikinci kömür ithalatçısı olacağını** ortaya koyuyor. Yine buna benzer bir açıklama bu kez, **ABD Enerji Enformasyon İdaresi'nden (EIA)** geldi. *Time* dergisi, kurumun açıklamalarını **"dünyadaki en korkunç çevre gerçeği"** şeklinde verdi. **Felaketin merkezinde yine Çin var**. 2011'de Çin, dünyanın geri kalan bütün ülkelerinin toplamı kadar kömür yaktı. Çin'in artan kömür tüketiminin, Pekin'de bu ay rekor seviyelere ulaşan hava kirliliği ile kendini gösterdiği belirtiliyor. Geçen hafta Pekin ve çevresinde hava kirliliği son 50 yılın en yüksek seviyesine çıktı. Pekin'de havadaki metrekaareye düşen zararlı partikül oranı Dünya Sağlık Örgütü'nün kabul edilebilir saydığı oranın 36 kat üzerinde seyrediyor. Başkentteki araç sayısı da beş milyonu aşınca felaket katmerlendi. Bu sadece Çin için değil, dünyanın geri kalanı açısından da son derece önemli bir tehlike arz ediyor. EIA'nın rakamlarına göre, hâlihazırda **küresel seragazi emisyonlarının oluşmasına yüzde 20 oranında kömür sebep oluyor**. Üstelik, kömür, insan eliyle yaratılmış iklim değişikliğinin en büyük sebebi olarak kabul ediliyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

İklimden bize ne!

Pelin Cengiz 06.02.2013

Türkiye, geçen hafta iklim değişikliğiyle mücadelede takındığı vurdumduymaz tavra uygun olarak ve kendi adına da epey büyük bir adım atarak, **Çevre ve Şehircilik Bakanlığı İklim Değişikliği Dairesi Başkanlığı'nın kapısına kilidi vurdu**. Seragazi salımlarının azaltılması, iklim değişikliğiyle mücadele politikalarının oluşturulması, sanayi ve enerji sektörleriyle bu mücadele kapsamında işbirliği yollarının aranması için dairenin bakanlık seviyesine çıkarılması gerekirken, **İklim Değişikliği Dairesi Başkanlığı**, bundan böyle geçmişte de olduğu gibi **Hava Yönetimi Dairesi Başkanlığı altında bir şube olarak yer alacak**. Ani bir kararla kapatılan İklim Değişikliği Daire Başkanlığı, Temmuz 2010 tarihinde o zamanki adıyla Çevre ve Orman Bakanlığı bünyesinde faaliyetlerine başlamıştı. Kurulduğu dönemde, İklim Değişikliği Dairesi Başkanlığı'nın, iklim değişikliğine ve ozon tabakasının incelmesine neden olan maddelerin kontrolü, geri kazanılması ve bertarafına ilişkin olarak ulusal ve uluslararası gelişmeleri izleyip değerlendirmesi, konuyla ilgili politika ve strateji belirleyerek, uygulamaya yönelik çalışmalar yapması hedefleniyordu. Faaliyette olduğu kısa dönemde İklim Değişikliği Dairesi, Türkiye'nin İklim Değişikliğine Uyum Projesi ve Uyum Stratejisi, İklim Değişikliği Ulusal Eylem Planı, Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi Toplantıları koordinatörlüğü gibi bazı faaliyetler gerçekleştirdi.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yakuzalar ve sivil itaatsizler

Pelin Cengiz 10.02.2013

Bugüne kadar bu köşede iklim değişikliğinden, doğa ve çevre bilincinden, küresel ısınma mücadelesine yönelik farklı örneklerden, çeşitli kuruluşların ve bilimcilerin ortaya koyduğu raporlardan söz etme fırsatı buldum. Ancak, bu kez işin farklı boyutlarına değinmek istiyorum. Aşağı yukarı bir haftadır dünya medyasında bir haber ve onun peşi sıra ortaya çıkan gelişmeler yer alıyor. Türk medyasında henüz izine rastlamadım. Malum, ikinci yılı bir ay sonra dolacak Japonya'daki deprem ve tsunaminin neden olduğu nükleer felaketle ilgili pek çok şey yazıldı çizildi, üzerine uzun uzun konuşuldu, dünyanın pek çok yerinde nükleer karşıtı protestolar gerçekleştirildi, dersler çıkarıldı, hatta belki kimi hükümetlerin nükleer sevdasına bakacak olursak ders çıkarılmadı da... Fakat, Fukushima felaketinden sonra nükleer enerji hem Türkiye'de hem uluslararası kamuoyunda epeyce tartışıldı, bu kesin.

Çevre felaketinden mafyaya rant kapısı

İşin ilginç tarafı, nükleer felaket sonrası ortaya çıkan durumun mafyaya nasıl rant kapısı açtığı. Malum, Fukushima'da bölgenin temizliği, toprak tabakasının tamamen kazınması, konutların maruz kaldığı radyoaktif maddelerden arındırılması, insan sağlığına ve doğaya yönelik risklerin tamamen bertaraf edilmesi aslında işin en zor tarafı. **Fukushima'nın, bir anlamda bu yeniden inşasına meşhur eli kolu epeyce uzun Japon mafyası Yakuza da dâhil olmuş.** *Le Monde*'da yer alan habere göre, **Yakuza, nükleer tehlikenin yüksek olduğu Fukushima'ya evsiz, işsiz hatta akli dengesi yerinde olmayan kişileri gönderiyormuş.**

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Fotoğrafların anlattıkları

Pelin Cengiz 13.02.2013

Sanayileşme, iktisadi kalkınma, özellikle toplumların giderek artan enerji ihtiyacı ve doğal kaynakların arsızca kullanımıyla başlayan süreçte, insanlık tarafından gerçekleştirilen suiistimaller, dünyaya doğal felaketlerin verdiğinden çok daha büyük zararlar vermiş durumda. Özellikle gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler arasındaki küresel rekabet, çevreye verilen zararın giderek artmasına yol açan sebeplerin başında geliyor. Bugün, tüm dünyada insan eliyle yaratılan zararlara bağlı olarak meydana gelen çevre felaketleri, doğanın dengesini geri dönülmez şekilde çoktan bozdu bile. Bu yaşananlar ister istemez fotoğraf sanatçılarına da geniş bir çalışma alanı sunuyor. Günümüzün toplumsal ve çevresel sorunlarıyla ilgili küresel bir bilinç yaratmayı kendine görev edinen **Prix Pictet**'in bu yılki finalistlerinin çalışmalarını bu sebeple çok önemsedim. Yarışmada finale kalan 12 sanatçının çalışmaları **İstanbul Modern**'de sergileniyor. Sergi nisan sonuna kadar açık kalacak.

Bu yıl dördüncü yılı olan ve daha önce **Su, Toprak** ve **Büyüme** başlıklarında gerçekleştirilen **Prix Pictet** yarışmasının son teması “**Güç**” olarak belirlenmiş. Sergi, insan ve doğa arasındaki hayatta kalma mücadelesini, insanlığın sebep olduğu hasarlar karşısındaki çaresizliğini, toplumsal güç çatışmalarını tüm çarpıcı gerçekliğiyle gözler önüne seriyor.

Fotoğraf yarışmasına katılan ve işleri sergilenmeye hak kazanan 12 finalistin arasından birinci seçilen fotoğrafçı ise Fransız **Luc Delahaye**.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bir ileri bir geri çevre mücadelesi

Pelin Cengiz 17.02.2013

Uzun zamandır iktidarın ve sermayenin doğayı talan etme tahakkümü karşısında tabandan yükselen bir hareketle doğa adına çabalayanların hukuki alandaki mücadele azmine tanıklık ediyoruz. Sayıları giderek artan memnuniyet verici hukuki kazanımlar da sağlanıyor. Öte yandan, elde edilen tüm hukuki kazançların arkasından birtakım yasa ve yönetmelikler değiştirilerek, hukukun arkasından dolanarak, bu kazanımların yok sayılmak istenmesi, insana “**biz bu film daha önce seyretmiştik**” dedirtiyor.

Sadece bu yıl kazanılmış önemli hukuk zaferleri mevcut. **Dicle Vadisi**’ni ve onun içinde yer alan **Hasankeyf**’i yok edecek **Ilisu baraj projesinin ÇED raporu olmadan yapılamayacağını belirten Danıştay, baraj projesi için yürütmeyi durdurma kararı verdi**. Türkiye’nin en büyük barajlarından biri olacak proje ÇED sürecinden muaf tutulmuş, yeryüzünde benzeri olmayan Hasankeyf’i sonsuza dek yok edeceği gözönünde bulundurulmadan hayata geçirilmeye çalışılmıştı. Yıllardır süren mücadele, bu hukuki kararla farklı bir sürece girdi.

Ardından, **Antalya Alakır Vadisi**’nde **Dedegöl Enerji tarafından yapımına başlanan HES hakkında yürütmeyi durdurma kararı geldi**. Karara rağmen HES’in barajı su toplamaya ve enerji üretmeye devam ediyordu. **Alakır Nehri Kardeşliği change.org** üzerinden başlattığı imza kampanyasıyla yürütmeyi durdurma kararının uygulanması için Antalya Valisi’ne seslendi. Toplanan 2000 imzanın sonunda Vali **Ahmet Altıparmak** HES’i yerinde inceleyerek Dedegöl Enerji’ye yürütmeyi durdurma kararının bir an önce uygulanması talimatını verdi.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ya çevreyi koruyacak, ya Kanada’yı küstürecek

Pelin Cengiz 20.02.2013

Tabandan gelen **çevreci hareketler** artık siyasetçilerin büyük yatırım kararları alması esnasında **kritik bir rol oynuyor**. Yakın zamana kadar hatta kimilerine göre hâlâ öyle romantik, dünyayı değiştireceğini sanarak asla

ulaşılamayacak hayaller peşinde koşan insanlar güruhu olarak görülen çevre aktivistleri artık seslerini daha güçlü şekilde duyurabiliyor, siyaset yapma biçimlerini etkiliyor, kimi kararların alınmasında belirleyici oluyor. Bunun da temelinde çevre duyarlılığına dikkat çekmek isteyen grupların dertlerini anlatma noktasında yöntem ve taktiksel olarak geçirdikleri değişikliklerin etkili olduğunu söyleyebiliriz. Dolayısıyla çevreciler, muhataplarını direkt olarak hedef alan nokta atışlı stratejiler benimsediklerinden bu yana vermek istedikleri mesajlara daha hızlı geri dönüş alabiliyor. Buna örnek olarak pazar günü **Washington DC**'de gerçekleştirilen **Forward On Climate (İklim İçin İleri)** eylemini gösterebiliriz.

ABD tarihinin en büyük çevre eylemi

350.org, Sierra Club, Hip Hop Caucus gibi kuruluşlar başta olmak üzere pek çok sivil toplum oluşumunun destek verdiği **eylem, özetle, Kuzey Amerika'yı boydan boya kat ederek Kanada'nın Alberta eyaletindeki katran kumullarından elde edilecek petrolün Meksika Körfezi'ne taşınmasının planlandığı Keystone XL adlı petrol boru hattına karşı gerçekleştirildi.**

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Almanya yaptı, biz de yapalım

Pelin Cengiz 24.02.2013

Almanya yaptı, biz de yapalım **BERLİN-** İktidarın önce **Mersin Akkuyu**'da ardından Türkiye'nin başka yerlerinde yapmayı planladığı **nükleer santrallerin** kuruluşundan, işletilmesinden, atıkların nasıl depolanacağından ve toplumsal boyutlarının gelecekte bize neler göstereceğinden tamamen habersiz olduğumuz bir dönemde bir grup gazeteci **Almanya'daki enerji dönüşümüyle** ilgili süreci yerinde inceleme fırsatı bulduk. Beş gün boyunca elde ettiğimiz dönüşüm tecrübesine dair bilgileri gelecek günlerde daha detaylı paylaşacağım.

Almanya 2022'ye kadar nükleer enerjiyi tamamen terk edecek

Heinrich Böll Stiftung Derneği'nin düzenlediği organizasyonda gerek siyasiler ve bakanlıklarla, gerek sivil toplum kuruluşlarıyla ve gerekse de enerji dönüşümünün içinde yer alan başaktörlerle biraraya gelme fırsatı bulduk. Dinlediklerimiz, öğrendiklerimiz bu alana ilgi duyan gazeteciler olarak bizim açımızdan bir nevi eğitim niteliği de taşıyordu. Almanca **"Energiewende"** olarak adlandırılan **dönüşüm, özetle elektrik ihtiyacının karşılanmasında nükleer enerjinin terk edilerek yenilenebilir enerjilere geçişi, enerji verimliliğini ve enerji tasarrufunu kapsıyor.** Almanya'nın bu köklü dönüşüm süreci, tahmin edilebileceği gibi birtakım zorlukları da barındırıyor, dönüşümle ilgili pek çok tartışma yapılmış, hâlâ da bu tartışmalar sürüyor. Nükleer santrallerin kullanım süresini 10 yıl daha uzatmayı planlarken **Almanya**, Mart 2011'de Japonya'da meydana gelen Fukushima nükleer santralindeki kaza sonrası ciddi bir toplumsal baskının ardından **2022'ye kadar nükleer enerjiyi tamamen terk etme kararı aldı.** Bu topyekûn değişim Almanya'nın federal hükümetinde yer alan nükleer yanlısı kimi siyasileri de dize getirmiş, parlamentoda hayır oyu veren hatta nükleerden çıkış

kararını "ekonomik bir zırvalık" olarak nitelendiren milletvekilleri bile toplumsal baskıya saygı duyduklarını söylüyor. **Almanya'da hedef 2022'de elektrik üretiminde yenilenebilir enerjilerin payının yüzde 25'e ve 2050'de de yüzde 80-85'lere çıkarılması.** Hatta bu işe kafa yoran kuruluşların bazıları bu hedefi daha da ileri götürerek, Almanya'da yenilenebilir enerjilerin payının yüzde 100'e ulaştırmanın mümkün olduğunu kaydediyor ve bu gerçekleşirse Almanya'nın bu alanda çok büyük bir liderlik göstereceğini aynı zamanda büyük bir başarı hikâyesi yazacağını düşünüyor. Tabii, **bu büyük dönüşümle birlikte Almanya'nın enerjide önemli bir bağımsızlık elde ederek, hem petrol ve doğalgaza olan bağımlılıktan hem de önemli bir ithalat kaleminden kurtulacağı belirtiliyor.** Özellikle rüzgâr ve güneş enerjisinden elde edilen enerji fazlasının ihraç edilmesi de bu dönüşümün ülkeye kazandırdığı bir diğer avantaj olarak öne çıkıyor. Bu arada yenilenebilir enerjiler alanında yüzde 51 ile önemli bir payın şirketlere değil de bireylere ait olması da dikkat çekici. İnsanlar, kendi çatılarında güneş panelleri kurup kendi elektriğini üretilip fazlasını da devlete satıp para kazanabiliyor.

Kapsamlı ve son derece bağlayıcı hedeflere sahip bir yenilenebilir enerji yasası olmasına rağmen, bu dönüşümün savunucuları yasanın yenilenmesi gerektiği görüşünde. **Yeşiller Partisi** milletvekilleri Almanya Başbakanı **Angela Merkel**'in liderliğindeki koalisyonun **yenilenebilir enerjileri cazip kılmak için hiçbir şey yapmadığını, teşviklerde yeterince ilerleme sunmadığını** söylüyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Traktörler her X günü trenin önünde

Pelin Cengiz 25.02.2013

 BERLİN- Dün ilk bölümünü yayımladığımız ve Almanya'nın fosil enerjiden yenilenebilir enerjiye geçiş serüvenine tanıklık ettiğimiz gezinin ikinci bölümünde **nükleer enerji karştı halk hareketlerinden** bahsetmek istiyorum. Nükleer enerji santrallerinin yarattığı atıkların bulunduğu depo ziyaretlerinin ardından **hem nükleer santrallere karşı olan hem de nükleer atıkların depolandığı tesislerin kasabalarında yer almasını istemeyen çiftçileri** ziyaret ettik. **Gorleben'a** yaptığımız gezi Alman hükümetinin 22 Şubat 1977'de bu kasabaya nihai nükleer atık tesisi kurulması kararının alındığı tarihlere denk düşmesi açısından da anlamlıydı. 1977'den bu yana durmadan, pes etmeden mücadele eden bölgedeki çiftçiler, o zamanın şartlarında alınan bu kararın, bilimsel değil tamamen siyasi olduğunu belirterek **sürece dair herhangi bir ÇED raporu olmadığına** dikkat çekiyor. Eski planın uygulanmaması ve yepyeni bir sürecin başlatılması konusunda çiftçilerin açtığı davalar sürüyor.

36 yıllık çevre mücadelesi

Çiftçiler Derneği Başkanı **Monica Tietke**, **henüz yer üstünde mi yoksa yerin altında mı bu atıkların saklanması gerektiği yönünde bile bir kesinlik olmadığını** söylüyor. Kocası **Echard Tietke**'nin ailesi 449 yıldır burada tarım yapıyor ve aile olarak organik tarım işletmesine sahipler. Onlar gibi Gorleben'da 400 tarım işletmesi var.

Tietke, **nehire üç kilometre uzaklıktaki ara ve nihai atık depolarının bilimsel araştırmalar yapılmadan**

seçildiğini, buradan sızacak radyasyonun tarıma ve insan sağlığına nasıl zarar vereceğinin garantisi olmadığını, bundan büyük endişe ve öfke duyduklarını vurguluyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Siyasetin yeni belirleyicisi enerji

Pelin Cengiz 26.02.2013

 Siyasetin yeni belirleyicisi enerji Türkiye, kömür başta olmak üzere fosil yakıtları ve nükleer santrallere yatırımı baş tacı ederken, Almanya bu geleneksel enerji üretim modellerini terk etmenin çabası içinde. Nükleer ve kömürden vazgeçme noktasında Almanya'nın daha yapması gerekenler var ancak yine de dönüşümle ilgili epey yol alındığını söyleyebiliriz. Kısaca, **Almanya, konvansiyonel enerjileri terk ederek, elektrik ihtiyacının 2020'ye kadar yüzde 35'ini ve 2050'ye kadar da yüzde 100'ünü yenilenebilir enerjilerden sağlamayı hedefliyor**. Burada iki önemli argüman var, birincisi nükleerden çıkış, ikincisi iklimi korumak...

Almanya'daki bu enerji dönüşümünün siyasi kanadında ise işler nasıl ilerliyor, bugün buna değineceğim. Her şeyden önce **Almanya, dünyadaki iklim değişikliğini büyük oranda insanın yarattığının farkında**.

Yenilenebilir enerjilere geçişte itici gücü siyasiler ya da şirketler değil tamamen yurttaşlar oluşturuyor.

Enerjiyi bugünkü gibi kullanmaya ve üretmeye devam ettiğimiz hâlde, gezegende neler olacak, neler olumsuz yönde değişecek, buna epeyce kafa yorulduğunu söylemek mümkün.

Tabii, buna bağlı olarak, bu değişim sürecinde insanların katılımı, yenilenebilir enerjinin teşviki, modern enerji üretim modellerinin benimsenmesi, herkes için sürdürülebilir enerji temini, iklim dostu tarım yöntemleri, karbon salımını azaltacak politikalar ve global bir yönetim şart.

Almanya'da yaptıkları çalışmaları ve ortaya koydukları raporları bize anlatan sivil toplum kuruluşları, enerji teminini yeni bir temel üzerine oturturken, bu dönüşüm için öncülere ihtiyaç olduğunu söylüyor. Devletin yasal olarak bu dönüşümü güvence altına alması ve atılımları desteklemesinin önemine vurgu yapılıyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Başbakan ile neden çatışalım ki...

Pelin Cengiz 27.02.2013

 Başbakan ile neden çatışalım ki... Son döneminde iş dünyasını temsil eden bir sivil toplum kuruluşundan çok hükümete eleştiri okları yönelten bir muhalefet partisi gibi çalışan **TÜSİAD**'da (Türk Sanayici ve İşadamları Derneği) **Muharrem Yılmaz**'ın başkanlığı ile yeni bir dönem başladı.

Yılmaz, dün yeni **TÜSİAD yönetiminin 2013-2014 yılı çalışma programı** tanıtım toplantısında gündeme dair konularda görüşlerini paylaştı, soruları cevapladı. Tabii zihinlerde **en çok merak edilen sorulardan biri de, TÜSİAD'ın son dönemde özellikle Başbakan Erdoğan ile kimi zaman sertleşen polemik tonunun devam**

edip etmeyeceğiydi. Gerçi, koltuğa henüz oturmuş bir başkanın gelecekteki tavrıyla ilgili spekülasyon yapmak doğru olmasa da, Yılmaz'ın dünkü açıklamaları yeni dönemde nasıl bir TUSİAD göreceğimizin sinyalini verdi denebilir.

Çatışma algısı değişmeli

Geçmiş dönemlerde TUSİAD ile hükümet arasında yaşanan fikir ayrılıklarının ve karşılıklı açıklamaların hatırlatılması üzerine Yılmaz, şu açıklamayı yaptı: *"Polemiğe biz niye girelim ki? Biz işimizi yapalım. Memleketin problemlerinin çözümüne bir katkıda bulunabileceksek, katkıda bulunalım. Ama tabii ki, temel değerlerimiz, referanslarımız var, bu çerçevede. **Hükümetle bir çatışma içerisinde olmak, böyle bir algıyı değiştirmemiz gerektiğini düşünüyorum. Ülkenin ihtiyacı olan çatışma algısı değil. Her alanda barış, uzlaşma, işbirliği ve bu işbirliğinin yaratacağı toplumsal refahın gerçekleştirilmesi gerekir.** Beklentimiz bu. Biz, iş dünyası olarak bu refahın oluşturulmasında elimizden gelen katkıyı vermeye çalışıyoruz. Ama bunun sağlam zeminlere oturmasını beklemek de hem hakkımız, hem görevimiz. Onun için tabii ki memleketin siyasal, sosyal meselesiyle de, demokrasisiyle de, demokrasinin kalitesiyle de ilgilenmek zorundayız."*

Yılmaz, **yeni anayasa ve Kürt meselesinde çözüm süreciyle birlikte Türkiye'nin demokratikleşme sürecinin en önemli aşamalarından birine girdiğine** işaret ederek, *"Üzerinde faaliyet gösterdiğimiz zeminin güçlü olmasını sağlamak üzere bu sürece katkı vermek arzusundayız. Bunu bir görev ve sorumluluk olarak görüyoruz. Güçlü olmasını istediğimiz bu zemin demokrasi zeminidir ve yeni anayasa, bu zeminin güçlendirilmesi için çok önemli bir fırsat sunuyor"* diyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Pasifik Adaları'nda tatil hayal olmasın

Pelin Cengiz 03.03.2013

Kon-Tiki filmini izleyenler hemen hatırlayacaktır. Norveçli kâşif ve biliminsanı **Thor Heyerdahl** ve beş arkadaşı 1947'de Peru'dan yola çıkıp salla yaptıkları yolculukla, eski çağlarda Amerika'da yaşayan insanların, 8000 kilometreyi aşkın bir yolculukla üstelik okyanusu salla geçerek Pasifik Okyanusu'ndaki **Polinezya Adaları**'nda koloniler kurmuş olabileceği düşüncesini kanıtlamak istemişti. Ekibin yola çıktığı sal adını **İnkalar**'ın güneş tanrısı **Kon-Tiki**'den alıyordu. Bu yüzmeyi bile bilmeyen adamın akla hayale sığmayan ama aynı zamanda hayranlık uyandıran macerası, dünya tarihinin en önemli olaylarından biri olarak nitelendiriliyor. *Kon-Tiki*, tezini kanıtlamak için her şeyi göze alan Heyerdahl'ın hikâyesiydi, filmi bana hatırlatan ise onun varmak için mücadele ettiği yerdeki insanların direnişi...

Direniş, aynı zamanda küresel ısınmanın başka bir boyutunu da gözler önüne seriyor. Dün, **Pasifik Adaları Savaşçıları Eylem Günü**'ydü. **Küresel ısınmanın sebep olduğu iklim değişikliği ve buzulların eriyerek, deniz seviyesini yükseltmesi Pasifik Okyanusu'ndaki herkesin tatilini geçirmek için can attığı cennet adaları sular altında bırakacak.** Burada yer alan kimi ada ülkelerinin 10 yıl sonra tamamen sular altında kalacağı belirtiliyor, batma riski en yüksek olan adalardaki nüfus oradan toplu göç etme tehlikesiyle karşı karşıya. Buradaki insanların kimi şimdiden Yeni Zelanda, Avustralya gibi ülkelere göç ediyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bu kanuna itiraz var

Pelin Cengiz 06.03.2013

Bir ülkenin enerji, iklim ve doğa koruma politikalarına bakmak isterseniz, o ülkenin yasalarına bakmanız yeterlidir, yasalarla açılan yollardan ülkenin gideceği yer de bellidir. Şimdi bahsedeceğim yasaya da, normal şartlar altında, normal ülkelerde hâliyle destek verilir. Ancak bizdeki gibi uygulamaya konmak istenen yasa, mevcut durumu daha kötüye götürecekse, doğayı tüketilen bir meta hâline getirecekse topyekûn isyan sebebidir olsa olsa...

Her ne kadar kanunun adı **Tabiatı ve Biyolojik Çeşitliliği Koruma Kanunu** olarak geçse de, adındaki koruma sözüne sakın aldanmayın. Kanun gerek hazırlanma aşamasında toplumsal mutabakattan yoksun olmasıyla gerekse de getirdiği düzenlemelerle eleştiri konusu. Doğayı korumaktan çok doğayı sınırsız şekilde kullanıma, yağma ve talana imkân veren bu yasayla, çevre varlıkları üzerindeki her türlü koruma kararı kaldırılabilir, koruma alanlarının sınırları değiştirilebilecek, kısmen veya tamamen farklı bir statüye geçirilebilecek.

Her türlü çevre talanına karşı bir nebze de olsa koruma sağlayan **SİT alanı statüsü tarih olacak**. Türkiye’de yüzde 76’sı doğal SİT alanı olarak tanımlanmış 1624 koruma alanı var ki, bu da Türkiye’nin yüzölçümünün topu topu yüzde 4’üne denk geliyor. Bu alanda dünya ortalaması ise yüzde 13. Üstelik Türkiye, taraf olduğu bazı uluslararası sözleşmelere göre bu yüzde 4’ü, koruma altına alacağı yeni alanlarla arttırmak zorunda. Bu yasanın SİT alanlarını arttırmaya imkân vermesi şöyle dursun, **tüm doğal varlıkları şirketlere peşkeş çekeceğini** görmemek için kör olmak lazım.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Türkiye Fukushima olmasın

Pelin Cengiz 10.03.2013

Türkiye Fukushima olmasın Dünyadaki dengesiz gelir dağılımı, adaletsiz paylaşım, insan onuruna yakışmayan yaşam şartları son dört beş yıldır yaşanan küresel krizle birlikte çok daha keskinleşti ve görünür hâle geldi. Buna krizi yönetme becerisi zayıf iktidarlar, arsız yatırımcılar ve doyumsuz piyasalar da eklenince, dünya kriz sarmalından çıkma basiretini bir türlü gösteremedi. Gelişen ve gelişmekte olan toplumların dizginlenemeyen tüketme talebi de ister istemez enerjiye olan ihtiyacı arttırdı. Bugün dünyada enerji hâlâ en yaygın şekilde petrol, kömür, doğalgaz gibi fosil yakıtlardan ve nükleer santrallerden sağlanıyor. Ancak, bu noktada kamuoylarında bir sorgulama başladı.

Pazartesi günü dünyanın gördüğü en büyük nükleer felaketlerden biri olan Fukushima’nın yıldönümü.

Japonya’da iki yıl önce 11 mart günü meydana gelen deprem ve tsunami sonrası Fukushima’daki nükleer santrallerin zarar görmesiyle, telafisi mümkün olmayan, insanlık tarihinin en büyük nükleer felaketlerinden biri yaşandı. Nükleer santralde peş peşe patlamalar oldu, soğutma sisteminin arızalanmasıyla reaktörlerin soğutulması günlerce sürdü, soğutma çalışmaları için kullanılan binlerce ton su denize döküldü, önemli miktarda radyoaktif madde toprağa, havaya, suya karıştı. Radyoaktif maddelerin yayıldığı alanda yaşayan 100 bin civarında insan ki, onlara artık **nuclear refugees (nükleer mülteci)** deniyor , evlerinden, yaşadıkları yerden oldu. Bölgedeki evlerin yüzde 80’inden fazlası radyoaktif kirlenmeye maruz kaldı. Binlerce insan hâlâ geçici evlerde oturuyor, evlerine ne zaman dönecekleri ise meçhul.

Fukushima, kayıtlara Çernobil’den sonra dünyanın yaşadığı ikinci nükleer santral faciası olarak geçti. Güvenliğin en ileri seviyede olduğu Japonya’da kontrol edilemeyen bu nükleer kaza, tüm dünyayı nükleer enerji konusunda bir kez daha düşünmeye yöneltti. Başta Avrupa’da olmak üzere nükleer enerjiden çıkışla ilgili ciddi kararlar alınmaya başlandı.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Chávez’i nasıl bilirdiniz

Pelin Cengiz 13.03.2013

Venezuela lideri **Hugo Chávez**’in ölümü sadece ülkesinde değil tüm dünyada büyük bir yankı uyandırdı. Hakkında pek çok şey söylendi, pek çok şey yazıldı çizildi. Siyasi duruşundan, söylemlerinden ya da antiemperyalizm anlayışından söz edecek değilim. Diktatör müydü yoksa devrimci miydi tartışmasına hele hiç girmem. Her hâliyle nev’i şahsına münhasır, dünya siyasetinin ikonlaşmış isimlerinden biri olarak tarihteki yerini çoktan almış biri. Tüm insanlık hâllerıyla bu dünyadan bir Chávez geçti.

Halkına ve iktidara gelecek olan yeni siyasetçilere bıraktığı ekonomik mirasın eleştirilecek pek çok yanı var. Küresel sermayeli şirketlerce işletilen madenlerin, petrol şirketlerinin devletleştirilmesinin ülkeye gelen yabancı sermayeyi kuşa çevirdiğinden mi bahsetsek ya da topraklar verimli şekilde kullanılamadığı için ülke ekonomisinin gıda için ithalata muhtaç oluşundan mı, neresinden tutsanız elinizde kalır. Siz onu nasıl hatırlayacaksınız bilmem ama ben onu **dünyanın dev GDO şirketlerine rest çeken bir lider** olarak hatırlayacağım. Belki de Chávez’in en az bilinen yönlerinden birisi bu...

Yıllardan 2004, nisan mayıs ayları. Chávez, Venezuela topraklarında genetiği değiştirilmiş tohumla tarım yapılmasının yasakladığını duyurur. İşin perde arkası ise enteresandır. Dünyaca ünlü küresel çiftçi örgütü **La Via Campesina (Çiftçinin Yolu)**, o dönem Chávez hükümetinin dünyanın en büyük GDO’lu tohum üreticisi şirketlerinden **Monsanto** ile bir anlaşma imzaladığını öğrenir.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Avrupa’nın çamaşırhanesi

Pelin Cengiz 17.03.2013

AB liderler zirvesinin ardından biraraya gelen Avrupalı maliye bakanları, mali anlamda ciddi bir krizde olan Güney Kıbrıs için epey tartışmalı bir kurtarma planı üzerinde anlaşma sağladı. Alınan karar, son dönemin en ilginç ve en çarpıcı gelişmesi. Bunun ekonomik sonuçları olduğu kadar doğaldır ki, ülkedeki çiçeği burnunda yeni iktidar için siyasi sonuçları da olacak. Güney Kıbrıs, belini doğrultabilmek için GSYH'sının tamamına denk gelen yani 17,5 milyar avroluk bir kaynağa ihtiyaç duyuyor. **Avrupalı bakanlar**, 10 saatten fazla süren toplantı sonucunda, IMF'nin de katkısıyla **10 milyar avroluk bir kredi paketi hazırladı, kalan 7,5 milyar avroluk bölümün de Güney Kıbrıs bankalarında mevduatı olanlardan tahsil edilmesine karar verdi**. Bu, şu demek: **Borç krizinin bedelini Güney Kıbrıs bankalarına tasarruflarını teslim eden mevduat sahipleri ödeyecek. Rum bankalarında mevduatı olan herkese vergi kesilecek.**

100 bin avronun altında mevduatı olanlara yüzde 6,75 ve 100 bir avronun üzerinde mevduatı bulunanlara yüzde 9,9 kesinti hemen uygulanacak. Mevduat sahiplerinin bankalara koşup paralarını bir anda çekmesinin önüne geçmek için bankacılık sistemi salı gününe kadar kapatıldı. Hatta, cumartesi günü kararın öğrenilmesinin ardından Güney Kıbrıs'taki tüm ATM'ler devre dışı kaldı, nakit çekimine kapatıldı.

Krizdeki Yunanistan'ı kurtarmak için yıllardır yoğun emek, para ve zaman harcayan, kurtarma paketleri hazırlayan, kurtarma için farklı yöntemler geliştiren Avrupa'nın bu konuda gösterdiği sabır da Oscar'lık bir performanstır.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Rakamsız bir Kıbrıs yazısı

Pelin Cengiz 20.03.2013

Geçen cumadan bu yana AB'nin mali kriz içindeki küçük üyelerinden **Güney Kıbrıs** için oluşturulan kurtarma planı, herkesin uykularını kaçırıyor. Meseleyi kısaca özetleyecek olursak; **Güney Kıbrıs, Sovyetler'in çökmesi sonrasında Rusya'nın kara para aklama cenneti hâline geldi**. Ekonominin çarkını büyük oranda Ruslar çevirmeye devam ederken, ülkedeki bankaların pek çoğu Avrupa'daki ve özellikle Yunanistan'daki krizden, paralarını oraya yatırdıkları için etkilendi, ülkede ciddi bir mali kriz oluştu. Hükümet, önce Rusya'nın, ardından AB'nin kapısını çalmak zorunda kalınca olanlar oldu. Avrupa, **"AB, Rusya'nın bankalardaki kirli parasını kurtarıyor"** denmesin diye mevduatlardan bir kerelik vergi kesintisi kartını masaya sürüverdi.

Şimdi, Güney Kıbrıs'ın Avro Bölgesi'nden ayrılacak ilk ülke olabileceğinden tutun da, bu ülkede yaşanan sürecin çevre ülkelerin bankacılık sektörüne büyük hasar vereceğine, krizdeki diğer ülkelere mevduat kaçışını tetikleyeceğine kadar pek çok iddia, tahmin ve senaryo konuşuluyor.

Tabii, bu arada, AB'nin bu kararı alırken, Güney Kıbrıs'ın bir diğer kreditörü Rusya'yı işin içine hiç dâhil etmemiş olması ve mevduat kesintisi kararını daha önce söz verdikleri hâlde müzakere etmeden almış olmaları Avrupa'nın bir nevi Rus ruleti oynadığının işareti gibi göründü.

Muhakkak ki, Avrupa'nın içinde bulunduğu borç krizinde her zorda olana aynısı uygulanabilecek tek bir krizden çıkış reçetesi yok.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Küçülmek güzeldir

Pelin Cengiz 24.03.2013

Son birkaç yıldır hemen hemen her gün küresel krizin bir parçası olarak takip ettiğimiz gelişmeler, bize tekrar tekrar geleneksel ekonomik ve finansal modellerde artık reforma gidilmesi gerektiğine işaret ediyor. Büyüme, kalkınma ve tüketim odaklı ekonomik sistem ile arsızca daha çok paradan para kazanmaya kilitlenmiş finansal piyasalar, gözü dönmüş kapitalizm, dört beş yılda içinde bulunulan krizle birlikte daha çok sorgulanır oldu, bu bir gerçek. Ancak, ortaya köklü bir değişimin, reformun ve tabii en önemlisi sürdürülebilir olarak çevreyi, doğayı ve yeşil ekonomileri merkeze alan yeni bir modelleme inşasının çok uzağındayız.

Çünkü, kimse köhnemiş eski sistemin getirilerini kaybetmek istemiyor, yeniliğin, tüketim talebinin azalmasının, daha çok konut ve otomobil satamayacak olmanın, ranta dayalı işlerin konforundan bir nebze olsa vazgeçmeyi göze alamıyor.

Allahtan dünyadaki çarkın daha farklı döndürülebileceğine yönelik kafa yoranlar var da, biraz nefes alabiliyoruz. Dünyada küçülme gerçekleşmeden yaşanan ekonomik ve finansal krizlerin önüne geçilemeyeceğini savunan bir akım bu. Bu alanda hayli tanınmış olan, aykırı fikirlere sahip Fransız bilimsani **Serge Latouche, décroissance (degrowth, küçülme)** olarak tanımlanan bu akımın en önemli savunucularından biridir ve **Farewell to Growth** (Büyümeye Elveda) adlı kitabında neden küçülme fikrinin önemli olduğunu anlatır.

Özetle, "sınırları olan bir dünyada, sınırsız tüketime inananlar ya çılgındır ya da ekonomisttir" der. Bu ideolojinin altını biraz doldurmak gerekirse, şu genellemeyi yapmak yanlış olmayacaktır.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Barış suya da erişsin

Pelin Cengiz 27.03.2013

Türkiye'nin, belki de kuruluşundan bu yana hiç yaşamadığı kadar önemli bir barış süreci içine girmiş bulunuyoruz. Tarafların kararlılığı ve gelişmelere yaklaşımı umut vaat ediyor ancak yol uzun, süreç karmaşık, durum azami hassasiyet ve özen gerektiriyor. Barış iklimi sadece Türkiye için değil içinde bulunduğu coğrafya ve özellikle Ortadoğu için de önem arz ediyor. Sürecin doğru işlemesi hâlinde siyaseten taşlar yerine oturtulurken, bölgedeki ekonomik ve sosyal yapıda da önemli değişiklikler olacağı ve içinde bulunulan coğrafyayı da etkileyeceği muhakkak. En azından bütün Ortadoğu uzmanları, Türkiye'nin barışının bölgeye olacak etkisini tartmaya çalışıyor.

Biz yeni döneme eski bir pencereden, **bölgenin su dengelerinden** bakalım. Yakın zamanda NASA'nın bölgedeki su kaynaklarının doğru kullanılmaması sonucu ortaya çıkan sıkıntılardan bahsedilen bir araştırması yeni tehlikelere dikkat çekiyordu. Bu araştırma, **Ortadoğu'da bundan sonra petrol yerine su savaşları**

yaşanacağı tezini doğrular gibi... NASA'nın gerçekleştirdiği araştırma **Ortadoğu'da tatlı su kaybının alarm verici düzeyde olduğunu** ortaya koydu. Araştırmada tesbit edilen en önemli bulgulardan biri, Türkiye, Suriye, Irak ve İran'da Dicle ve Fırat nehirleri havzası boyunca yer alan bölgelerdeki tatlı su rezervlerinin, toplam tatlı su depolarının 144 kilometreküpünü kaybetmiş olması. 2003 yılından başlayarak yedi yıl boyunca çift uydudan elde edilen verileri inceleyen NASA'ya göre, Ortadoğu'daki kötü yönetim, yeraltı suyuna artan talep ve 2007 yılındaki kuraklığın etkileri nedeniyle neredeyse Lut Gölü büyüklüğünde tatlı su kaybedildi.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yaradılanı sevmek, yaradandan ötürü

Pelin Cengiz 31.03.2013

 Yaradılanı sevmek, yaradandan ötürü İnsanlığa bahşedilmiş dünyanın doğal kaynakları hoyratça kullanılıp yok edilirken ve doğanın dengesi her geçen gün yine dünyanın aleyhine bozuluyorken, dinî liderlerin bu gidişata yönelik ne söylediklerinin çok önemli olduğunu düşünüyorum. Bilim insanları, sivil toplum kuruluşları, aktivistler dünyadaki bu kötü gidişata dur denerek, gezegenin korunmasına, doğaya ve kaynaklara daha saygılı olunması gerektiğine, israftan kaçınarak, tasarrufa yönelmeye dikkat çekmeye çalışıyor. **İnsan eliyle yaratılmış felaketlerin kurbanı doğayla birlikte yine insan olurken, ormanlar, denizler, bitkiler, diğer canlılar olmadan insan yalnız başına yaşabilir mi?** Vaazlarda bahsedilen öteki dünya kadar bu dünyanın kıymetini bilmek, kanaatkâr olabilmek de ister Hristiyan, Müslüman ister Musevi ya da Budist, imanlılar için değerli değil mi? Çevre koruma ve iklim değişikliği konularında çalışma yapanların ve destekçilerinin sayısı giderek çoğalırken, din adamlarının söyleyeceği bir şey yok mu? Hepimiz, gezegenin korunmasından sorumlu değil miyiz? Muhakkak öyleyiz ve muhakkak söyleyecekleri çok şey var...

Katoliklerin yeni ruhani lideri için yapılan ayinde **Papa Francesco'nun** sözlerini okuyunca, aklıma bunlar geldi. Papa Francesco'nun, o konuşmasında çevrenin korunmasına ihtiyaç olduğuna özellikle dikkat çekerek, **“yok oluşun alâmetlerine”** değinmesi önemli. Papa Francesco'nun, Katolik dünyasına yönelik ilk mesajındaki şu ifadeler de öyle: **“Sosyal, mali ve siyasi alanda sorumluluk gerektiren önemli görevlerde bulunan herkesten, iyi niyetli tüm kadın ve erkeklerden şunu istiyorum: Doğanın özünde bulunan dünyanın yaradılışının, tanrının tablosunun, insanların ve çevrenin koruyucusu olalım. Yıkımın ve ölümün işaretlerinin bizim dünya yolumuza eşlik etmesine izin vermeyelim.”**

Katolik Kilisesi ile Ortodoks Kilisesi'nin bin yıla yakın bir zaman önce ayrılmasından bu yana Vatikan'da düzenlenen resmî papalık ayinine ilk kez katılan **Ekümenik Patrik Bartholomeos** ise çevre duyarlılığı ve doğaya saygı konusunda önemli açıklamaları olan bir dinî lider.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kriz, tarafları çözüme mecbur bırakabilir

Pelin Cengiz 03.04.2013

KIBRIS- AB ve IMF ile sonuçları son derece sancılı olacak bir anlaşmaya imza atan Güney Kıbrıs'ta son birkaç haftadır olup bitenler hemen herkesin malumu. Güney Kıbrıs, ekonomik sorunların baskısı altında adeta eziliyor. Kabul ettiği taahhütlerle birlikte ülke, çok sıkı bir denetim altına girecek. Kaynağı belli olmayan şaibeli sermayeye kucak açarak paradan para kazanma devrine son verecek Güney Kıbrıs için, daha fazla üretip daha az tüketmesi gereken bir döneme girdiğini kabul etmek zor olsa da başka çare gözükmüyor ufukta.

Kıbrıs Cumhuriyeti hükümetinin, ekonomisini ayağa kaldırabilmesi için Ada'nın kuzeyi ve Türkiye ile ilişkilerini normalleştirmeye ihtiyaç duyup duyamayacağı tartışmaları da, giderek daha fazla dillendirilen konuların başında geliyor. Kimilerine göre, Kıbrıs sorununun çözümü, Ada'nın her iki tarafındaki devletlerin ekonomilerinin canlanması için en faydalı ve belki de en akılcı çözüm olarak öne çıkıyor.

Mesela, Güney'in karasularındaki doğalgaz rezervlerinin Türkiye üzerinden Avrupa'ya sevkiyatı pekâlâ mümkün olabilir. Hatta civardaki tek potansiyel ciddi alıcı Türkiye. Ada'daki sorunların çözülmesiyle orta vadede büyük paralar akıtılan askerî harcamalar azaltılabilir. İlişkilerin normalleşmesiyle yabancı yatırımcının ilgisi buraya çekilebilir, yatırım ortamının düzelmesiyle ticaretin önü açılabilir.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Az gelişmişler ama duyarsız değiller

Pelin Cengiz 07.04.2013

Dünyayı giderek daha fazla kirleten ve daha fazla yaşanmaz bir hâle getiren seragazı emisyonlarıyla ilgili gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler azaltım hedefi vermekten imtina ederken, az gelişmişler bu konuda önemli bir çıkış yaptı. 49 ülkeden oluşan **LCD (Least Developed Countries- En Az Gelişmiş Ülkeler Grubu)** iklim değişikliğine karşı öncelikli hedeflerini **"düşük karbon emisyonlu ekonomiler yaratmak"** şeklinde belirleyerek, bundan sonra izleyecekleri stratejiye dair önemli bir hedef ve kararlılık ortaya koydular. Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler, iklim değişikliği konusunda son derece isteksiz yaklaşım sergileyerek ayak direrken, LCD, bu inisiyatifle birlikte önemli bir hamle gerçekleştirmiş oldu.

Dünya nüfusunun yüzde 12'sini oluşturan 49 ülkeli LCD grubunun önde gelen iklim başmüzakerecilerinden **Quamrul Chowdury**, yaptığı açıklamada, şunları söylüyor: *"LCD grubunun iklim müzakereleri başkanı **Prakash Mathema**'nın yeni sloganı, **'Bizi takip edin'** şeklinde. Bundan sonra iklim değişikliğiyle mücadelede çok proaktif bir grup olacağız. LDC grubu, diğerlerinin harekete geçmesini daha fazla beklemeyecek. En az gelişmişler olarak, küresel seragazı emisyonların azaltılması için yardımcı olmaya bile hazırız; hiçbirimiz atmosferdeki seragazıların sebebi olmasa da.."*

Chowdury'nin tüm ülkelerin hukuksal olarak bağlayıcı karbon salım azaltım hedefleri koyması gerektiği önerisi de gayet önemli, her ne kadar bu bağlayıcı kararlara gelişmiş ekonomiler kulaklarını tıkamış olsa da... Chowdury'nin, birkaç ülke dışında sanayileşmiş ülkelerin seragazı emisyonlarını azaltmadıkları için uyum maliyetlerinin de giderek arttığı şeklindeki eleştirisi de oldukça yerinde.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Merhumu nasıl bilirdiniz

Pelin Cengiz 10.04.2013

Dünya siyaset sahnesine ve ülkesine damga vurmuş İngiltere eski Başbakanı, Muhafazakâr Parti eski lideri Barones **Margaret Thatcher**, günahıyla sevabıyla bu dünyadan göçüp gidenler kervanına katıldı. Başbakan olduğu süre içinde uyguladığı politikalar sebebiyle bir yandan büyük destek görürken, diğer yanda ciddi bir muhalefetle karşı karşıya kaldı. Kimse icraatlarına duyarsız kalmadı. Hayata geçirdiği politikalarla her zaman kutuplaşmalara yol açan bir isim olan Thatcher, siyaset yaptığı dönemin hâkim neoliberal iklimi nedeniyle, siyasi yelpazenin farklı yönlerinden tepkilerle karşılaştı.

Genel siyasi çizgisi liberal muhafazakâr olan Thatcher'ın, vefatının ardından Britanya'nın sol kanadını temsil eden medyada ağır eleştirel yazılar yazılırken, sağ ve muhafazakâr medya kendisinden sitayişle bahsediyor. Hatta, İngiltere'nin dört bir yanında sokaklarda Thatcher karşıtları, Demir Lady'nin ölümünü kutlamak için gösteriler bile düzenledi.

1980'lerde Batılı ülkelerde devletin neredeyse ekonomiden çekilmesi, özelleştirmeye ağırlık verilmesi, serbest piyasa ekonomisinin sonuna kadar ve her şeye rağmen desteklenmesi ve işçi haklarının güdükleştirilmesi ile kendisini gösteren neoliberal politikaların Britanya'daki temsilcisi olan Thatcher'ın ne ilginçtir ki, ilk bakanlık görevlerinden biri Çevre Bakanlığı olmuştu.

Eğitimini kimya üzerine yapan Thatcher, 1980'lerin sonunda, çevre sorunlarıyla ilgilenmeye başladı.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Hangi yenilenebilir enerji

Pelin Cengiz 14.04.2013

 Hangi yenilenebilir enerji Bu aralar, Enerji Bakanı **Taner Yıldız**'ın sık sık kullandığı bir argüman var. Bunun gerçeği pek yansıtmadığını söylemek sanırım çok yanlış olmaz. Yıldız, en son cuma günü konuşmasında, *"Türkiye'de yenilenebilir enerji kaynaklarının oranı, iftihar ederek söylüyorum ki, AB üyesi ülkelerin ortalamalarının iki katıdır. Yani yüzde 25-26 civarında. Şu anda her ürettiğimiz enerjinin dörtte biri yenilenebilir enerji kaynaklarından kaynaklanıyor. Bunu 2023'e kadar en az yüzde 30'lara çıkartmayı, her ürettiğimiz enerjinin üçte birinde yenilenebilir enerji kaynaklarından faydalanmayı düşünüyoruz. Bu da doğru bir strateji, doğru bir politika"* açıklamasında bulundu.

TÜİK'in yeni açıkladığı **1990-2011 Seragazi Emisyon Envanteri** verilerine göre, Türkiye'de toplam seragazi emisyonu, 2011'de 422,4 milyon ton karbondioksit eşdeğerine yükselmiş. Karbondioksit eşdeğeri olarak 2011 toplam seragazi emisyonu 1990 yılına göre yüzde 124 artmış. **Karbondioksit eşdeğeri olarak 2011 seragazi emisyonlarında en büyük artışı yüzde 71 ile enerji kaynaklı.**

Madem, yenilenebilir enerjiye yatırımlarda yükseliş ve bu enerji türlerinden elde edilen elektrik miktarında artış var, **bu kadar karbon salımını kim yapıyor** diye sormak lazım. Bugün, fosil yakıtlara ciddi bir alternatif olarak gösterilen yenilenebilir enerji konusunda ciddi çalışmalar yapan uzmanlar, ekonomilerin büyüebilmesi için

fosil yakıtlara dayalı ekonomilerden, düşük karbon ekonomisine geçmenin süratle gerçekleştirilmesi gerektiğini ısrarla söylüyor.

Bu noktada yine soralım, Kasım 2002’den bu yana tek parti olarak iktidarda olan AKP, geçen 11 yılda yenilenebilir enerji üretiminde, karbon salımı azaltımında, enerjide ve özellikle fosil yakıtlarda dışa bağımlılığın düşürülmesi konusunda hangi hedefleri ortaya koymuş ve hangilerini gerçekleştirmiş? Yine haklı olarak, şu soru akla düşüyor: **Türkiye’nin rüzgâr, güneş, jeotermal gibi yenilenebilir enerji potansiyeli ne kadar, Türkiye bunun ne kadarını kullanıyor?** Nükleer enerji kullanımında dünyanın kaleleri konumundaki Avrupa’nın en az güneşli ülkesi Almanya, güneş enerjisinden elde ettiği elektrik üretiminde rekorlar kırarken, Japonya Fukushima sonrası güneş enerjisinde liderliğe yaklaşıırken, Türkiye’de güneşin kurulu güç kapasitesi ne kadar diye sorgulamak gerekmez mi? **Toplam 1527 projeye Su Kullanım Hakkı Anlaşması yapılmayan akarsuyun kalmadığı Türkiye’de, inşaat ve işletme süreciyle ekosisteme kalıcı zararlar veren HES’lerin bu anlamda yenilenebilir enerji sınıfında değerlendirilmesi ne kadar hakkaniyetli?** Yenilenebilir enerjideki hedef, kurulacak nükleer santrallerle çelişiyor mu?

Dolayısıyla, bir ülkenin yenilenebilir enerjide belli bir oranı tutturmuş olması tek başına fazla bir şey ifade etmiyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

BIST ile Nasdaq flörtü New York’ta başladı

Pelin Cengiz 17.04.2013

 BIST ile Nasdaq flörtü New York’ta başladı **NEW YORK-** Türkiye, ABD ile ekonomik ilişkilerin geliştirilmesi konusunda bu yıl tam anlamıyla atağa geçti. İki ülke arasında yoğun bir trafik yaşanıyor bu aralar, temaslar sıklaştırılmış. Türkiye ile ABD arasındaki ticari ve ekonomik ilişkilerin geliştirilmesine katkı sağlamak amacıyla Başbakan Yardımcısı **Ali Babacan**’ın şahitliğinde 14 Aralık 2012’de iki ülke arasında bir mutabakat zaptı imzalanmış, ABD’nin değişik eyaletlerinde Türkiye ile ilgili yatırım haftası etkinlikleri düzenlenmesi kararı alınmıştı. Bu doğrultuda dört ay sonra bu konuda ilk adım atılarak, Babacan’ın, TOBB ve ABD Ticaret Odası’nın katılımıyla New York, Atlanta ve Washington’dan oluşan yatırım haftası etkinliklerinin ilki gerçekleştirildi.

“Sizin sırrınız nedir”

Etkinliklerin ilk gününde önce G20 ve BM’nin New York’ta yapılan ikili ilişkilerin geliştirilmesine yönelik toplantıya katılan Babacan, ardından Nasdaq Borsası’nın Times Square’deki merkezinde kapanış gongunu çaldı. İlk gün AIG Sigorta’nın organize ettiği ve reel sektör temsilcilerinin katıldığı toplantıda soru cevap bölümünde İran ve Suriye’deki durumların sorulduğunu ifade eden **Babacan**, “Ekonomiyle alakalı intiba çok olumlu, ‘sizde herşey çok iyi’ diyorlar ancak bölgeyi anlamaya çalışıyorlar. ‘Avrupa’da sorun var sizde yok bunun sırrı ne diye’ soruyorlar” dedi.

Nasdaq Borsası CEO’su **Robert Greifeld** ile biraraya geldiklerini kaydeden Babacan, görüşmeyle ilgili şu bilgileri aktardı: “Borsa İstanbul ile Nasdaq ne yapabilir, bunu konuşuyoruz. Teknolojide bir numaralar. Dünya onların altyapısını kullanıyor. Biz de neler yapabiliriz diye bakıyoruz. İki taraf da iyi niyetli. Stratejik bir ortaklık

kurmak üzerinde çalışıyoruz. Hisse almak da alternatiflerden biri. Bizim için şu önemli. Bulunduğumuz coğrafyada İstanbul tek olacak diyoruz.”

Nasdaq’tan hisse alıp almamayı düşünüp düşünmediklerinin sorulması üzerine Babacan, “Neden olmasın ama karşılığında ne alacağımızı konuşmamız gerekiyor, hisse mi alacağız, ne alacağız? Ama stratejik ortaklık daha sık olur diye düşünüyorum.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Varlık Barışı dış borcu azaltır

Pelin Cengiz 20.04.2013

 Varlık Barışı dış borcu azaltır **NEW YORK-** Türkiye’deki yatırım ortamıyla ilgili bilgi vermek üzere New York, Atlanta ve Washington olmak üzere üç günde üç kenti ziyaret eden Başbakan Yardımcısı Ali Babacan, yatırımcılara Türkiye’yi anlattı. ABD’li yatırımcıların elinde 3 trilyon dolar olduğunu ve bu dönemdeki önceliklerinin ABD dışındaki ülkelere yatırım yapmak olduğunu belirten Babacan, yatırımcılarla yoğun bir görüşme trafiği gerçekleştirdi, basın mensuplarıyla da iki kez biraraya gelerek hem temaslar, hem de dünya ve Türkiye ekonomisi hakkında sohbet etti. Basınla ilk buluşmasında yeni bir Varlık Barışı’nın yolda olduğunu söyleyen Babacan, ikinci buluşmada Varlık Barışı’na ihtiyaç duymalarının nedeninin, Türkiye’nin dış borçluluğunu azaltmak olduğunu söyledi.

Detaylar üzerinde çalışıldığını belirten Babacan, “Buna Başbakan, Maliye Bakanı ve ben karar verdik. Dış borcumuz fazla görünüyor. Bir kere daha Varlık Barışı yapmanın iyi olacağını düşündük. Şirketler offshoredan kredi kullanıyordu. Bunun sebebi vergiydi, bunları düzenledik. Türk bankalarının offshorelarından kredi kullanmalarına gerek kalmadı. Vatandaşlarımızın yurtdışında ciddi miktarda serveti var. Buna rağmen Türk şirketleri yurtdışında borçlu görünüyor. Bu aslında kendi parası. Kendi parasını kredi olarak kullanıyor. Şirketler dışarıdan o kadar ciddi kredi çekiyor ki, bilançosuna baktığınızda böyle bir krediye nasıl kullanıyor anlamak mümkün değil. Özüne indiğinizde demek ki kendi varlığı var ki bunu teminat olarak gösteriyor. Ondan da kredi kullanıyor. Bu nedenle borçluluğu çok görünüyor. Aslında özel sektörün dış borcu daha az. Bunlar çok ufak tefek işler değil. Yapmaya değer işler. Varlık Barışı, Türkiye’nin dış borçluluğunu azaltacak” dedi. Türkiye’deki güven ortamı güçlenirken, şirketlerin kendi paralarını tuttukları ülkelerde genel güven ortamı bozuldukça bu birikimlerin Türkiye’ye yöneleceğini belirten Babacan, “Türkiye’de istikrar güçleniyor. Bu kapıları dönem dönem açarak insanlara sebep veriyoruz. Hadi gel diyoruz” dedi. Babacan, “negatif faiz ortamında bu para niye gelsin” sorusuna ise, “Faiz için değil, yatırım için gelir. Borsa İstanbul var, onun için gelir” cevabı verdi.

Dış borç kadar rezerv tutuluyor

Parasal genişlemeleri yakından izlemek gerektiğini belirten Babacan, “Merkez Bankası’nın faiz koridoru politikası bu dönemler için önemli. Alt üst bantlar likiditenin ölçüsüz olduğu dönemlerde hızlı girip çıkacak finansmanın önünde en önemli yavaşlatıcı faktör. TL gelişmekte olan ülkelerin paralarına göre en istikrarlı para birimi ise faiz koridoru sayesinde. Artık klasik faiz politikasına geri dönüş yok. Çünkü klasik bir dönemde değiliz. Olağanüstü bir dönemde yaşadığımız için para politikaları da sıradışı olmalı. Gelecek bir yılda vadesi

dolacak dış borç nedir diye bakıyoruz. O rakam kadar Merkez Bankası'nın rezervi olsun istiyoruz. Şu anda dengeli. 110 milyar borç var" dedi.

Babacan ile ABD'deki görüşmeden önce Merkez Bankası, politika faizini tarihi dip seviyesine çekerek, yüzde 5'e düşürdüğünü açıkladı. Babacan, polemiğe girmekten uzak bir tavırla "Hayırlı olsun" diyerek, "Merkez Bankası tüm verileri inceliyor, kendisi de enflasyon verisi topluyor. Bütün bunlardan sonra kararını açıklıyor" dedi.

KREDİ FAİZİ ÇALIŞMASI

Merkez Bankası'nın bağımsızlığı ile aldığı kararlar hakkında yorum yapmadığını belirten Babacan, "Fazla bir şey söylemeyi doğru görmüyorum. Çünkü onların alanı. Ama şöyle baktığımızda önemli konu iç tüketim. Ölçülü gitmesini sağlayacak bir para politikası önemli. Diğer yandan üretim, yatırım ve ihracat için kredi maliyetlerinin düşük olması gerektiğini düşünüyorum. Büyüme nereden gelecek? Vatandaş bankadan kredi çekip onu harcıyor ve öyle büyüyorsa cari açığımız artıyor. Yatırımda ise onun önü sonuna kadar açık. Kredi faizleri konusunda ise bazı aksiyonlar olabilir demiştik. Bu konuda BDDK ile Merkez Bankası çalışıyor. İlave makro ihtiyati tedbirlerle ne olabilir diye bakıyorlar. Bunun olması için ilk yarının bitmesini beklemeyiz. Daha yakın olabilir. İlk yarıdan önce burada bir adım atabiliriz" dedi.

Çözüm sürecine kamuoyu desteği yüksek

İki yerel, iki genel seçim ve iki referandum gördüklerini belirten Babacan, 2014'teki yerel seçimle cumhurbaşkanlığı seçiminde kesinlikle popülist politika uygulamayacaklarını söyledi. Önceki seçimlerin hiçbirinde yanlış içinde olmadıklarını ileri süren Babacan, "Kısa dönemde ekonomiyi canlandıracak, bazı kesimleri memnun edecek politikalar, dönüp de topluma zarar verecekse, o tür yanlış içinde olmadık. Gelecek üç seçim döneminde de çizgimiz neyse aynen koruyacağız. Fırsatçı yaklaşımlara da halk prim vermez. 10 yıldır yapmadığımız şeyi şimdi niye yapalım? Ekonomik istikrara zarar verici adımı atarsak, seçimde işimize yarayacak iş yapmamış oluruz. Böyle bir yanlışla girecek ortam da yok. Bütün kamuoyu yoklamaları bugün seçim olsa şimdiye kadarki en yüksek oyu alacağımızı gösteriyor" dedi. "Bu kamuoyu yoklamalarına İmralı süreci de dahil mi" sorusuna ise Babacan, şöyle yanıt verdi: "Biz ona İmralı demiyoruz, barış süreci de demiyoruz, çözüm süreci diyoruz. Çözüm süreci konusunda kamuoyu desteği gerçekten çok iyi. Birkaç yerden sağlam kamuoyu yoklamaları yaptırıyoruz. Bugüne kadar aldığımız en yüksek oy yüzde 49.8. Yoklamalarda şimdi bir seçim olsa, bu oyun da üstünde bir oy gözüktüyor."

ABD'DEN NOTLAR

» TOBB PROJELERİ ÖRNEK OLDU

Babacan ile biraraya geldiğimiz TOBB Washington temsilciliğinde TOBB Washington temsilcileri ve TOBB Başkanı Rifat Hisarcıkılıoğlu da bazı paylaşımlarda bulundu. TOBB'un gümrüklerdeki modernizasyon ile kadın girişimcilere yönelik çalışmalarının BM tarafından diğer ülkeler sunulmak üzere örnek projeler olarak gösterildiğini belirten Hisarcıkılıoğlu, meslek edindiren UMEM 2010 projesinin de ilgi çektiğini kaydetti. Türkiye'nin en hızlı büyüyen 25 şirketini Harvard'a getirip, yatırım yapmak isteyen ABD'lilere tanıttıklarını

belirten Hisarcıkloğlu, “Şimdi en hızlı büyüyen 100 şirketi seçeceğiz. ABD’liler son üç yılda hızlı büyüyen şirketlerle ilgileniyor. Tabii dünyanın en büyük ekonomisi olunca herkes şirketlerine ortak olmanız için sizin kapınızı çalıyor. Diğer ülkeler de bu yönde sunumlar yapıyor” dedi.

» İHRACATA CAN ERİĞİ DOPİNGİ

ABD temasları sırasında Atlanta’nın bağlı olduğu Georgia Eyaleti’nin Valisi Nathan Deal ile de görüşme yapılması üzerine Hisarcıkloğlu, Deal ile ilgili şu anısını aktardı: “Deal Ankara’ya geldiğinde, ‘Sizde bir meyve var çok beğendim. Bu meyveyi ABD’ye satsanız, ihracatınız önemli ölçüde artar, çok para kazanırsınız’ dedi. Meyvenin ismini sordum ‘bilmiyorum’ dedi. Tarifinden can eriğini anlattığını anladım, arkadaşlardan can eriği getirmesini istedim. Getirdiler, ‘işte bu’ dedi.” Bu temaslarında Deal ile görüşme olduğu için sürpriz yapmak amacıyla can eriği getirdiklerini belirten Hisarcıkloğlu, “Bozulmasın diye buzun içine koyduk. Georgia’da açtık ki, erikler mosmor olmuş. Tabii vermedik. Coca-Cola CEO’su Muhtar Kent’e söyledim, bir Türkiye temasının sonrası Kent’le erikleri göndereceğim” dedi.

» ATO SEÇİMİ BASKIN ÇIKTI

ABD Dışişleri Bakanı John Kerry’nin 4 mayısta yapılacak öğle yemeği organizasyonu için kendisini davet ettiğini belirten Hisarcıkloğlu, “Ancak 5 mayısta Ankara Ticaret Odası’nda seçim olduğu için davete katılamayacağım” dedi.

»TÜRK ÇALIŞANLAR DERNEK KURDU

Bu arada, Dünya Bankası ile IMF’ye sık sık geldiklerini belirten Babacan, burada çalışan Türkiyelilerle her zaman karşılaştıklarını ancak kaç Türk’ün çalıştığını daha önce bilmediklerini söyledi. İki kurumda çalışanları biraraya getirmeye karar verdiklerini kaydeden Babacan, “Biz toplamaya karar verdiğimiz zaman 60-70 kişi geldi. Çoğunun birbirinden haberi yoktu. Onlara ‘Siz burada çalışıyorsunuz, bileğinizin hakkıyla bu işleri yapmanız güzel. Ama atamalarda destek gerekiyor. Bu durumlarda haberimiz olsun” dedik. Ertesi yıl dernek kurdular. Şimdi Dünya Bankası ve IMF Çalışanları Derneği var” dedi.

» G20’DE BAŞKANLIK DÖNEMİ

Türk heyet ayrılırken Babacan, G20 toplantıları içine Washington’da kaldı. Babacan, “Aralık 2014’te dönem başkanı olacağız. Bu yıl kasım ya da aralıkta troyka olacak. Burada önceki dönem başkan olan Rusya ile şimdiki başkan Avustralya ve gelecek yıl başkan olacak Türkiye bulunacak. Bu yıl troykaya gireceğiz, 2014’te başkan olacağız. 2016 başkanlığı için ise Çin ve Japonya aday. G20 bizim için çok önemli. G20 sonuç bildirgesi Dünya Bankası ve IMF sonuç bildirgesine direkt giriyor” dedi.

ABD ile ilişkilerde yeni gündem

Pelin Cengiz 21.04.2013

 ABD ile ilişkilerde yeni gündem Türkiye, ABD ile ticari ve ekonomik ilişkileri geliştirmek için atağa geçmiş durumda. ABD, başta Başbakan Yardımcısı **Ali Babacan** ve Ekonomi Bakanı **Zafer Çağlayan** olmak üzere ekonomi kurmaylarının gündeminde önemli bir yer tutuyor. Bu vesileyle geçen hafta Babacan'ın New York, Atlanta ve Washington'da gerçekleştirdiği temaslara bir bölümüne tanıklık ettik. Babacan, ağırlıklı olarak yatırımcılardan ve iş dünyasından oluşan heyetlerle biraraya gelerek, Türkiye'nin mevcut yatırım ortamının durumunu anlattı. Ekim ayında bu ziyaretlerin kapsamının genişletilip, beş günde beş şehre gitmek şeklinde yapılması planlanıyor.

Babacan'a Atlanta'daki Emory Üniversitesi'nde yaptığı konuşmanın ardından en fazla sorulan sorular da Türkiye'nin AB üyeliğine ilişkindi. Babacan, burada, Türkiye'nin AB'ye üyelik konusu sorulduğunda, kendinden gayet emin şekilde, **"Şimdi asıl soru, AB ne zaman hazır olacak. Türkiye artık birçok Avrupa ülkesince her geçen gün daha fazla büyüyen bir değer olarak görülüyor. Türkiye çok büyük bir ülke ve üye olduğu gün AB içinde oy gücü en yüksek olan üç ülkeden biri olacak. Bu bazı ülkeleri tedirgin ediyor. AB çok büyük stratejik hedefimiz. Bunda da ısrarlıyız"** cevabı verdi.

Tabii, Babacan'ın ziyaretinin Başbakan Erdoğan'ın mayıs ayının ortalarında yapacağı ABD ziyareti öncesinde gerçekleşiyor olmasının da çeşitli anlamları var. Dış politikada Suriye, Irak, İran, İsrail ve Kıbrıs'ın gündeme geleceğine şüphe yok. Diğer yanda ise ABD'nin AB ile imzalayacağı serbest ticaret anlaşması ve nükleer enerji en kritik konular arasında olacak.

ABD ile ikili ticari ilişkilerde Türkiye'nin aleyhine olan bir dengesizlik göze çarpıyor. Geçen yıl Türkiye ABD'ye 5,6 milyar dolar ihracat yaparken, ABD Türkiye'ye 14,1 milyar dolar ihracat gerçekleştirmiş. Hiç şüphe yok ki, iki ülke arasındaki ticari ilişkiler ABD ile Avrupa Birliği arasında imzalanacak serbest ticaret anlaşması ile esas darbeyi alacak. Bu iki dev pazarın son dört beş yıldır dünyayı esir alan küresel krizin de etkisiyle birbirlerine açılıyor olmasının, dünyadaki ticaret dengelerine yeni bir boyut kazandıracağı kesin. Gerçi bunun hemen gerçekleşemeyeceği en az üç yıl süreceği söyleniyor. Hatta kimilerine göre bu süreç altı yedi yılı bile alabilirmiş. Ancak şimdiden Türkiye kolları sıvamış, yoğun lobi faaliyetler mevcut. TÜSİAD başta olmak üzere ABD'de temsilciliği bulunan pek çok kuruluşun öncelikli gündem maddesi bu. Türkiye'nin bu girişime ortak olmak için şimdiden adım atıyor olması çok önemli. Zira günü geldiğinde iş isten geçmiş olabilir. AB ile Gümrük Birliği anlaşması olan Türkiye'nin AB'ye sattığı ürünler üçüncü ülkelere gümrük vergisi ödemeden giremezken, AB'nin serbest ticaret anlaşması bulunan diğer ülkelerin ürünleri Türkiye'ye vergi ödemeden girebiliyor. Bu da Türkiye için büyük bir dezavantaj. Ancak, Türkiye bu kez meseleyi erken kavramış ve proaktif bir tavra girmiş durumda. Umalım ki bu süreç Türkiye'nin lehine işlesin.

Ground Zero'da Kürt açılımını konuştuk

ABD seyahatinin New York ayağında 11 Eylül 2001 saldırılarında binlerce insanın hayatını kaybettiği ikiz kulelerin bulunduğu **Ground Zero**'ya gitme fırsatımız oldu. Artık oraya Ground Zero denmeyecek zira yeni **Dünya Ticaret Merkezi** binasının inşaatı tüm ihtişamıyla sürüyor. Bina bu kez 104 katlı olacakmış, aynı zamanda radyo ve TV vericisi olarak da işlev görecekmış. 11 Eylül saldırılarının yıktığı ikiz kulelerin yerine inşa

edilen bina tamamlandığında 1776 feet ya da 541 metre boyu ile ABD'nin yine en yüksek binası olacak. Saldırıların üzerinden 12 yıl geçti ve yerine yenisi yapılan bitmek üzere. Bittiğinde maliyetinin 15 milyar dolar olacağı söyleniyor. Gezimiz sırasında eski ve yeni Dünya Ticaret Merkezi binalarıyla ilgili bilgilerin yer aldığı kitapçıkları satmaya çalışan Türkiyeli gençlerle tanıştık, Ground Zero'da barış sürecini konuştuk. Kitapçıkların geliri 11 Eylül saldırılarında hayatını kaybedenlerin ailelerinin kurduğu bir vakfa gidiyormuş. Kimisi Urfa'dan kimisi Malatya'dan kimisi Şırnak'tan öğrenci olarak kalkıp gelmiş. Daha başvurmamışlar hepsi vicdani retçi. **"Türkiye'deki barış süreci başarıya ulaşırsa döner misiniz"** diye sorunca **"Gelmeyiz"** diyorlar. Ama **"Kim bu süreci başarıyla tamamlarsa o kazanır"** diyorlar. Esas olarak Türkiye'nin Kürdistan ile olan ilişkilerini bundan sonra nasıl yöneteceğinin önemli olduğunu da vurguluyorlar.

Silahsızlanmaya çağrı panoları her yerde

ABD seyahatinin en fazla aklımda kalan yanlarından biri de özellikle New York'un dev reklam panolarında yer alan silahsızlanmaya çağrı yapan bir nevi kamu spotlarıydı. Obama yönetimi silahsızlanmaya karşı oluşturulacak yasa için kamuoyu yaratmaya ve bu ciddi meseleye dikkat çekmeye çalışıyor. Tam ben bunları düşünürken Boston patlamaları haberinin gündeme düşmesi de işin vahametini gösteren önemli bir gelişme oldu. Okul katliamlarının ardından bu konu ülkede epey gündemde. Ancak süreç pek kolay işleyecek gibi değil. ABD'liler için silah sahibi olmak doğal bir hak. Kentin pek çok yerinde görülen **"İllegal silahları ihbar edin ödül kazanın, üstelik adınız gizli kalacak"** panoları ise Obama iktidarının bu işe daha çok asılacağını gösteriyor.

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Duyun-u Umumiye'den insan manzaraları

Pelin Cengiz 24.04.2013

ATİNA- **"O ödediğinizin dörtte biri IMF'nin kasasına gidiyor"** diyor garson adisyon fişini verirken... Nitekim **Duyun-u Umumiye** yani **Troyka**, Komşu'da ekmek, yemek ya da içki farketmez, yüzde 23 KDV'yi dayatmış. İlginçtir, gelen mönüde **"eğer restoran sahibi fiş getirmezse ödemedi kalkabilirsiniz"** ibaresinin yer almasını da şart koşmuş Maliye Bakanlığı. Mali memorandumla yaşayan Yunanistan'da restoran hikâyeleri böyle ama iş elbette restoranda bitmiyor. Uzosuna düşün Yunan halkı, turistlerin vermek zorunda olduğu hesabı vermeyince içkisini evinde içmiş artık. Alternatif üretme gereği iş, kaçak alkol üretimine kadar gitmese de ticari hayatın tadı tuzu pek kalmamış Komşu'da.

Bu aralar yasalaşması beklenen ve Troyka ile üzerinde anlaşmaya varılan 18 maddelik memorandumda, lokanta, restoran gibi gıda sektörü için geçerli olan KDV oranının düşürülmesinin haziran ayında gözden geçirilmesi maddesi de yer alıyor. Ülkenin en büyük gelir kalemini oluşturan turizmde sezon açılmak üzere. O gün geldiğinde durum ne olur şimdiden kestirmek zor.

Sokaklarda yatıp kalkan ya da dilenen insan hemen hemen yok gibi. Kriz toplumda dayanışma ruhunu güçlendirmiş, daha güçlü kalabilmiş olan zayıf olana sahip çıkıyor. Örneğin, **bir buçuk saatlik metro bileti**

alan Atinalı bileti metrodan çıkarken, girenlerin ve bilet almak üzere olanların eline tutuşturuyor. En büyük avantajlardan biri bu. Ülkede önemli bir iktidara sahip olan, elinde tuttuğu dev mal varlığıyla ve zaman zaman yolsuzluklarıyla gündeme gelen Kilise de krizde önemli bir rol üstlenmiş. **Kilise, günde 250 bin kişiye sadece Atina'da bedava yemek çıkarıyor.**

Hayat devam ediyor ancak o hayatın hangi standartta sürdüğü de önemli. Mesela, **krizden önce 3600 avro maaş aldığını söyleyen bir üniversite profesörünün maaşı krizle birlikte kırpıla kırpıla 1900 avroya kadar inmiş.** Onlar durumlarına yine şükrediyor zira **kamuda çalışanların bir kısmı işsiz kaldı,** Troyka'nın gözü hâlâ kamuda çalışan memur sayısında. Nasıl yapsak da daha da indirsek peşinde. Geçmişin yanlış istihdam politikaları bugün peşlerini bırakmıyor doğal olarak. Troyka'nın serbest bırakacağı her kredi dilimi öncesi yapılan gözden geçirmelerdeki en çetin pazarlıklar kamuda çalışan sayısının azaltılması konusunda gerçekleşiyor.

Yaklaşık 10 milyon civarında nüfusa sahip ülkede 1,5 milyon işsiz var, genç yaştaki işsizler arasında bu oran yüzde 60 ile rekor seviyelere ulaştı. Özel şirketler yeterli sermayeye ulaşamadıkları için atılım yapamıyorlar, gelişemedikleri için de yeni iş imkânları yaratamıyorlar. Bu sebeple, **Yunanistan'dan diğer Avrupa ülkelerine ciddi oranda beyin göçü var.** Anlatılanlara göre, iyi eğitilmiş gençler ülkede durmuyor, fırsatını bulan kapağı Avrupa'da iyi şartlarda çalışabileceği ülkelere atıyor.

Kiminle konuşsam **bu yaşadıklarının en büyük müsebbibinin 2004'te ülkede yapılan Olimpiyat Oyunları olduğunu** söylüyor. Tahmin edilenden 10 kat daha fazla para harcanan ve pek çok yolsuzluğun dönmesine yol açan Olimpiyatlar işin görünen yüzü gibi aslında. Diğer yanda, **esas sorunun bugüne kadar yapılan büyük miktardaki savunma harcamalarının olduğu** belirtiliyor.

Olimpiyatlardaki yolsuzlukların savunma sanayii alımlarında yapılan yolsuzlukların yanında devede kulak kaldığını söyleyenler de çoğunlukta. **1996'da Türkiye ile yaşanan Kardak krizinin Yunanistan'ın silah alımlarını ve yolsuzluklar patlattığı anlatılıyor.** Ülkenin eski Savunma Bakanı **Akis Tsohatzopoulos,** görev yaptığı 1997-2002 döneminde savunma harcamalarından milyonlarca avro rüşvet aldığı ve offshore şirketler üzerinden nakit ve taşınmazları zimmetine geçirdiği suçlamasıyla pazartesi günü ilk kez yargı önüne çıkarıldı.

Güneş enerjili havalimanı

Öte yandan, ülkede iyi şeyler de olmuyor değil. Tarihî ve doğal zenginliklerine verdiği önemle her zaman takdir ettiğim Yunanistan'da krize rağmen yapımı tamamlanan ve dünyanın sayılı müzelerinden biri olmaya aday **Akropolis Müzesi** gerçekten etkileyici. Akropolis başta olmak üzere Atina'nın tarihî mekânlarının bir kısmında hummalı restorasyon çalışmaları devam ediyor. Bunların bir kısmının finansmanı Avrupa Birliği fonlarından sağlansa da, restorasyon ve koruma işinin ülkenin önceliklerinden biri olması önemli.

Önemsediğim bir diğer konu ise, **gerçek bir güneş ülkesi Yunanistan'ın** bunu ne kadar iyi kullanabildiğiyle ilgili bir örnek. **Atina Havalimanı'nın elektrik enerjisi Eylül 2011'den bu yana havalimanına kurulu güneş enerjisi panelleriyle sağlanıyor.** Havaalanı yönetimi, hem çevreye duyarlı hem de dünyanın baş belası karbon emisyonlarının azaltılması konusunda önemli bir vizyona sahip. Krizde nispeten diğer yenilenebilir enerjiler içinde daha pahalı olan güneşe yatırım yapan Yunanistan, bizim gibi bir güneş ülkesine bu alanda örnek olabilir. Böyle bir tercih için ekonomik kriz içinde olmaya da gerek yok üstelik...

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

SYRİZA'nın iktidar mücadelesi

Pelin Cengiz 28.04.2013

Yunanistan'da VPRC araştırma şirketi tarafından yapılan en taze seçim anketine göre, ülkedeki ana muhalefet partisi **SYRİZA**, iktidardaki **ND** partisinin 2,5 puan önüne geçerek, yüzde 29,5'lik oy oranı ile ilk sıraya oturdu. Aynı ankette "**Başbakanlığa en uygun lider kim**" sorusuna ise ankete katılanların yüzde 60'tan fazlası "**Hiç kimse**" yanıtı vermiş. Parlamentoda bulunan partilerin liderlerinden ND lideri **Antonis Samaras** yüzde 16,6 ile ilk sırada gelirken, SYRİZA lideri **Aleksis Tsipras** yüzde 9,1 ile ikinci sırada yer aldı.

Yunanca **Synaspismos Rizospastikis Aristeras (Radikal Sol İttifakı)** kelimelerinin biraraya gelmesinden oluşan ve bünyesinde pek çok küçük partiyi barındıran SYRİZA, Yunanistan'da beş yıldır devam eden ekonomik krizin en önemli siyasi sonuçlarından biri olarak ortaya çıktı. SYRİZA, geleneksel partilerin aldığı kemer sıkma önlemlerinden ve ekonomik krizin kısır döngüsünden bunalan Yunan halkı için farklı bir umut oldu. IMF ve AB tarafından dayatılan kemer sıkma paketlerine yönelik en etkili ve sert politikaları gerçekleştiren SYRİZA, kısa sürede hayranlık uyandıran müthiş bir yükseliş gösterdi. SYRİZA, 17 Haziran 2012 günü yapılan seçimlerde ND partisinin hemen gerisinde yüzde 26 oy oranıyla ikinci parti olarak, 71 milletvekili çıkardı.

İsyankâr açıklamalarıyla bilinen partinin genç lideri Tsipras'ın, AB liderlerine yönelik "**Bankaları değil, Yunan halkını kurtarın**" çıkışı hâlâ zihinlerde.

Başında "**protesto partisi**" olarak tanınan, toplumsal öfkeden, çaresizlikten ve çıkış arayışından yararlanan, sonrasında siyaset üreten bir partiye dönüşen SYRİZA, şimdi çok farklı ve bir o kadar da ilginç bir noktada.

Nedir o diyecek olursanız, bunun cevabını Atina'da biraraya geldiğimiz 33 yıl **PASOK**'lu olduktan sonra tercihi değiştiren SYRİZA Milletvekili **Dimitris Tsoukalas** anlatıyor: "**SYRİZA, birçok partiden ve sol gruplardan oluşuyor. Bunların bir kısmı geçmişte PASOK'u destekleyen gruplardı. Ancak, neoliberalleşen PASOK'a tahammül edemeyenler bir şemsiye partinin altında biraraya geldi. 14 temmuzda SYRİZA, ilk parti kurultayını yapacak. İsmi SYRİZA olarak kalacak ve diğer partiler tasfiye edilerek SYRİZA adı altında tek bir parti olacak. Halkın katılımına açık bir kurultay olacak.**"

Tsoukalas'a, "**Peki Tsipras Başkan olarak kalacak mı**" diye soruyorum, "**Evet yeni bir parti yönetimi oluşturulacak ve başında Tsipras olacak**" diyor.

Ülkede fakirlik son yıllarda hızla artarken, işsiz sayısı da aynı hızla yükseliyor. 10 milyon nüfuslu ülkede 1,5 milyon işsiz var, genç işsizliğin oranı yüzde 60'lara dayanmış durumda. Çalışmaya Avrupa'nın çeşitli ülkelerine giden gençler olduğu gibi Türkiye'ye gelenler de var.

Geliyoruz, SYRİZA'nın seçmene vereceği vaatlere... Yunanistan'ın krizden kurtulması için öncelikle alınması gereken kararlar olduğunu söyleyen Tsoukalas, en önemli önerilerinin memorandumdan kurtulmakla ilgili olduğunu belirtiyor. "**Herkes bu borçları ödeyemeyeceğimizi biliyor, hükümet de, Almanya da... Tüm maaşları sıfırlasak, tüm kamu varlığını satsak bile bu borç ödenemez**" diyen Tsoukalas, borçların bir

kısının silinmesi gerektiğini söylüyor. Memorandum yerine ülkenin ekonomik, toplumsal ve çevresel gelişimini sağlayacak bir ulusal planla değiştirilmesini önereceklerini, aynı zamanda ülkenin kredi borçları için gerçek ve zorlu pazarlıklar yapacaklarını ifade ediyor. Mali istikrarın sağlanması, işsizlikle mücadele için bir eylem planı oluşturulması yine hedefler arasında. Kaynakları gelişmeye ve kalkınmaya ayırmak istediklerini ifade eden Tsoukalas, bankacılık sisteminin yeniden şirketlere destek vermek üzere yapılandırılmasının ve kalkınmaya ayrılacak fonların üretime yönelmesi gerektiğinin önemine değiniyor.

Bir dönem Avro'dan çıkma konusunda radikal açıklamaların yapıldığı partinin bu konudaki görüşünü sorduğumda Tsoukalas, **"SYRİZA'nın görüşü Avro içinde kalmak. Mücadeleyi Avro içinde vereceğiz. Ancak, bunun için halkın cebinde de biraz avro olmalı. Meteliksiz bir halkta drahmi ya da avronun bir önemi yok"** cevabı veriyor.

Parti olarak Almanya, Fransa ve İspanya'daki sol partilerden büyük destek aldıklarını belirten Tsoukalas'a göre, SYRİZA bir sonraki seçimde tartışmasız tek parti olarak iktidara gelecek. Son anketlerde SYRİZA ile ND'nin başa baş gittiğini söyleyen Tsoukalas, şöyle devam ediyor: **"Seçimlerde biz birinci olacağız. Yüzde 33-34 ile tek parti olacağımıza inanıyorum. Şu anki koalisyon hükümeti kurulurken, biz bu oluşumda yer almadık. Doğru bir seçim yaptığımıza inanıyoruz. Bu iktidarın halkın çıkarlarıyla ilgisi yok, tamamen neoliberal politikalar uyguluyorlar. PASOK ve ND'nin birlikte hükümet olacağına beş yıl önce kimse inanmazdı."**

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kim tutar seni seragazi

Pelin Cengiz 01.05.2013

Kâh kentsel dönüşüm projeleriyle, kâh deprem riskini azaltma kisvesi altında tüm Türkiye'yi yekpare bir beton yığını ve alışveriş merkezi hâline getirme odaklı zihni sinir projeleri iktidarın ana ekonomik faaliyet alanı. Türkiye, karbon emisyonlarını azaltma, doğal kaynakları koruma, çevreye duyarlı bir üretim, kalkınma ve büyüme modeli oluşturma gibi "süfli" işlerle uğraşmadığı için konu halkımızın ilgi alanına pek girmiyor.

Biz umursamasak da, yapılan son ölçümlere göre, **dünyamızda sanayileşme ve kentleşme kaynaklı karbon salınımı, sanayi devriminden bu yana en yüksek değere ulaşmış durumda.** İnsanlık, sanayi devriminde en büyük rolü oynayan buhar makinesinin icadından bu yana atmosfere saldıgı karbondioksit ve diğer zararlı gazlar nedeniyle iklim değişikliğinin de yolunu açmış oldu. Buna ulaşım araçlarının gelişimiyle fosil yakıt temelli enerji üretim modellerinin yaygınlaşması da eklenince, karbon emisyonu miktarının artışında büyük bir hız yaşandı. Sanayi devriminin hemen öncesinde, atmosferdeki karbondioksit gazı miktarının 280 ppm civarında olduğu belirtiliyor. 200 yıllık bir süreçte bu miktar yeni bir rekor kırarak, 400 ppm'e merdiven dayamış durumda.

Biliminsanları ve iklim uzmanları atmosferdeki 1 milyon birimde 350 birimlik karbondioksit miktarının (350 parts per million) güvenli ve sağlıklı bir çevre açısından üst sınır olduğunda hemfikir. Bu açıdan bakacak olursak, karbon emisyonlarının miktarı konusunda gezegen, kritik eşiği çoktan aşmış bile.

Guardian'da yer alan bir makale zaten durumu tüm gerçekliğiyle ortaya koyuyor. Ciddi bir artış gösteren atmosferdeki karbondioksit yoğunluğu ilk kez 400 ppm sınırına geldi dayandı.

Hawaii'deki **Earth Systems Research** laboratuvarı, bu yılın mayıs ayının ortalarından önce değerin 400 ppm'e yaklaşmasını beklemiyordu fakat, geçen hafta Hawaii'deki **Mauna Loa** gözlemevinde yapılan ölçümler, durumun vahametini ortaya koydu. Mauna Loa gözlem istasyonu, 1958'den bu yana atmosferdeki karbondioksit seviyesini ölçerek, iklim değişikliğinin en temel sebeplerinden biri olan seragazlarının miktarı hakkında önemli bir veri kaynağı olarak referans alınıyor. **Dünyanın en güncel atmosferik karbondioksit bilgilerinin ölçüldüğü bu merkeze göre, karbondioksit yoğunluğu şu anda 399.72 ppm seviyesinde.** Geçen yıl Kuzey Kutbu'nda yer alan bazı gözlem istasyonlarında yapılan ölçümlerde, karbon konsantrasyonlarının 400 ppm'i geçtiği de uluslararası medyada yer almıştı.

Mauna Loa'daki gözlem istasyonunun yöneticisi **Scripps Okyanus Bilimi Enstitüsü**'nden jeolog **Ralph Keeling**, *"Doğru olmamasını dilerdim ancak dünya 400 ppm barajını delip geçecek. Bu hızla devam edersek birkaç 10 yıl içinde 450 ppm'e ulaşacağız"* derken, şöyle devam ediyor: *"Mauna Loa'daki seviyeler her yıl bir testere biçimli grafik oluşturacak şekilde artış ve azalışlar gösterir, ancak her yıl bir önceki yıldan yükseğe çıkar. Testerenin keskin ucu genellikle mayıs ayına denk gelir. Eğer karbondioksit seviyeleri 400 ppm barajını bu mayısta aşmasa bile, gelecek yıl kesinlikle aşacak."*

Çok önceleri çalınması gereken alarm zillerinin bu kez çok daha gürültü çıkaracak şekilde çalınması artık elzem. 400 ppm konuyla ilgili hemen hemen tüm uzmanlar tarafından önemli bir kilometre taşı ve psikolojik eşik olarak görülüyor. Artışın en önemli sebebi olarak bağımlı olunan fosil yakıt tüketimi görülürken, **400 ppm seviyesinin hükümetler için son bir uyarı olarak algılanması gerektiği uzmanların ortak görüşü.** Bunun yanında fosil yakıttan hızla uzaklaşılarak, temiz ve yenilenebilir enerjilerin desteklenmesi gerektiğiyle ilgili uyarıların tekrar edildiğini zaten söylemeye gerek yok.

Seragazi emisyonlarını yüzde 124 arttıran Türkiye'nin bu konuları ne zaman gündemine alacağı ise şimdilik belirsizliğini koruyor. Türkiye, bu taze rekoruyla iklim değişikliği ile mücadele etmek şöyle dursun, enerji politikalarıyla iklim değişikliğine neden olan alışkanlıklarından vazgeçmiyor. Türkiye'nin seragazi envanterini değerlendiren **İklim Ağı**'nın şu açıklaması önemli: "Kyoto Protokolü'ne Ek-1 üyesi olarak taraf olan Türkiye, gelişmekte olan ülke olmasından kaynaklanan özel statüsünü mazeret göstererek seragazi emisyonlarına yönelik herhangi bir azaltım hedefi belirlemedi. Ek-1 statüsündeki diğer ülkeler 2012'ye kadar seragazi salımlarını 1990 seviyesinin en az yüzde 5 altına çekme hedeflerini uygularken, 2011 itibariyle Türkiye'nin seragazi emisyonları 1990 seviyesine göre yüzde 124 arttı. Türkiye'nin yüksek potansiyele sahip olduğu yenilenebilir enerji kaynaklarına yapılacak yatırımların hızla artırılması gerekirken, iklim değişikliğine, hava kirliliği ve sağlık sorunlarına sebep olan kömür kaynaklarına ve iklim değişikliğine uyumu imkânsız hâle getiren İstanbul'a üçüncü köprü ve üçüncü havaalanı gibi projelere yatırım yapılması gelecek için endişe verici." Sadece geleceği değil bugünü de ipotek altına aldığımızı bilelim.

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Nükleer çöplüğe koşar adım

Pelin Cengiz 08.05.2013

Bu köşede sık sık nükleer ve fosil yakıtlarla elde edilen enerjilerin yarattığı geri dönülmez zararlardan ve dünyayı nasıl yaşanmaz hâle getirdiğinden, bunlara alternatif yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımının ne kadar önemli olduğundan bahsediyorum. Sivil toplumun, uzmanların, bu alanda yazan çizen, kafa yoran, fikir paylaşan yerli yabancı insanların söyledikleri daima bir kalemde silinip bir köşeye atıldığından ve hatta hiç dikkate alınmadığından aynı konular etrafında dolanıp duruyoruz. Son günlerde ülke gündeminde sıkça yer aldığı için tekrar döndük nükleer santraller meselesine geldik. Özellikle kamuoyunda tartışmalı konularda tepki görünce geri çekilip, fırsatını bulduğunda meseleyi daha sağlam bir hamleyle tekrar piyasaya süren bir iktidara sahip olduğumuzdan artık taktiklere alışkınız. Üstelik, halkın yüzde 84'ünün karşı olmasına rağmen, kamuoyunu hiçe sayan, eleştiriye tahammülsüz, ısrarlı bir inat ve tahakkümle de karşı karşıyayız.

Mersin Akkuyu'da Ruslar tarafından yapılması planlanan ilk santralin ardından ikinci santral için imzalar geçen hafta Japonya-Fransa ortaklığında atılırken, üçüncü bir santral için de iştahla kolların sıvandığına şahidiz. Burada ufak bir hatırlatma yapma gereği duyuyorum. Zira, **Mersin'e nükleer santral yapma hazırlığındaki Rus devletine ait atom enerjisi kuruluşu Rosatom'un alt şirketlerinden Zio-Podolsk, geçen yıldan bu yana kendi ülkesi Rusya'da nükleer reaktörlerde kullanılan parçaları düşük kalitede imal ettiği ve yolsuzluk yaptığı iddiasıyla soruşturmaya tabi tutuluyor.** Şirketin yöneticileri düşük kalitedeki hammaddeyi ucuz fiyattan satın alarak aradaki farkı kendi hesaplarına geçirmekle suçlanıyor. İşin en kötü tarafı, hangi nükleer santrallerde bu hammaddelerden imal edilmiş parçaların kullanıldığı henüz netleşmiş değil.

Fukushima kazası sonrası yoğunlaşan bölge halkının protestoları nedeniyle bir ara durdurulmak zorunda kalan Hindistan'daki **Kudankulam** nükleer santralının Rosatom tarafından yapıldığı biliniyor. Hindistan'ın Atom Enerjisi Düzenleme Kurumu'nun eski Başkanı **Gopalakrishnan**, iddiaların çok ciddi olduğunu, durumu araştırmak üzere **IAEA**'dan (Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı) bir heyetin gelerek inceleme yapması gerektiğini söylüyor. Bu arada, **Zio-Podolsk**, Rusya'nın nükleer santrallerde kullandığı buhar jeneratörlerinin tek üreticisi konumunda. Yani, Akkuyu'daki nükleer santrali teslim ettiğimiz şirket böylesine şaibeli bir durumda. Yarın öbür gün bu kalitesiz malzemelerin Türkiye'ye gelmeyeceğinin hükümet garantisini almış mı, hiç sanmam.

WikiLeaks belgelerinde de, ABD'nin Moskova Büyükelçisi **John Beyrle**, **Rosatom'un finansman ve teknik altyapıda sıkıntı yaşadığından, aldığı projeleri gerçekleştiremeyeceğinden bahsediyordu.** En son Bulgaristan'da Belene'de bir nükleer santral kurmak isteyen Rosatom'a buradan da bir kırmızı kart çıkmıştı. Rusya'nın, uzun yıllar çabalamasına rağmen özellikle Batılı ülkelere nükleer santral ihraç edememesini akılda tutmak ve sorgulamak lazım.

Gelelim, Fransızlarla henüz yer lisansı bile olmayan Sinop'a nükleer santral yapacak olan Japonya'ya. Son 6,5 yılda yedi kez iktidarın el değiştirdiği ülkede geçen aralıkta Başbakanlık koltuğuna oturan **Shinzo Abe**'nin ilk icraatlarından biri Fukushima felaketi sonrası kapatılan nükleer santrallerin tekrar açılması gerektiğini söylemesi oldu. Abe'nin Liberal Demokrat Partisi'nin, parti programında da santrallerin güvenli onayı almasının ardından yeniden açılması mevcuttu. Bu durum, Fukushima travmasını üzerinden atamayan ülkedeki nükleer aleyhtarlarıyla, nükleerin vazgeçilmez olduğunu savunanlar arasındaki gerilimi tırmandırıyor. Japonya'nın nükleere bakışıyla ilgili anlatacak çok şey var ancak burada en kritik nokta, Japonya'nın güneş enerjisinde geldiği durum. **Bloomberg New Energy Finance**'in tahminlerine göre, bu yıl Japonya'da gerçekleşecek ticari ve büyük ölçekli güneş enerjisi kurulumlarının toplam kurulu gücü 6,1 ila 9,4 GW arasında olacak. **Dünyanın en büyük güneş enerjisi pazarlarından biri olmaya hazırlanan Japonya, dışarıya nükleeri satarken, içeride ise güneşe yatırım yapıyor.**

Bu arada, **Sinop'a kurulması planlanan Atmea-1 reaktörünün de şu âna kadar dünyada hiçbir ülkeden onay almadığını hatırlatalım.** Türkiye, yine Akkuyu'da olduğu gibi hiçbir ülkede onay almamış yüksek riskli bir teknolojiye kapılarını sonuna kadar açmış durumda. Japon **Mitsubishi** ile aynı konsorsiyumda yer alan ve Afrika'nın uranyum kaynaklarını sömüren Fransız **Areva**'nın marifetleri ise ayrı bir yazının konusu olsun...

Yakında, iktidar "her ile bir nükleer santral" gibi yeni bir çılgın projeyle kitlelerin karşısına çıkarsa şaşmayalım. Bu hızla gidersek, Türkiye'nin sınır kapılarına birer, "Nükleer Çöplüğe Hoşgeldiniz" panoları hazırlamaya da şimdiden başlasalar iyi olur.

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Muhafazakârlık mı dediniz

Pelin Cengiz 12.05.2013

Türkiye'de son birkaç haftadır doğal dengeler açısından kelimenin tam anlamıyla kara günler yaşanıyor. Rant kapısı olarak gördüğü her alanı "**değerlendirmekten**" geri durmayan hükümet, dünyada işsiz güçsüz kalmış nükleer şirketlerinin bir numaralı gözdesi. Hem **Mersin Akkuyu**'da hem de **Sinop**'ta yapılması planlanan santrallerin üstlenicisi şirketlerin kirli çamaşırlarına salı günkü yazımda değinmiştim. Santrallerin yaratacağı doğa katliamına ve potansiyel tehlikelere, **üçüncü köprü** ile birkaç ayda bir ısıtılıp ısıtılıp önümüze konan **Kanal İstanbul** namı diğer "**çılgın proje**" eşlik ediyor. Yerli otomobil, yerli uçak filan derken, iktidarın bu haftaki kalkınma gündeminin yeni oyuncağı ise **yerli nükleer santral**.

Hükümetin inşaat odaklı kalkınma modelinin ajandasına **üçüncü nükleer santralin** yerli olabileceği sakızı eklendi. Kaba inşaatı yapabileceğimizden şüphe yok. Kaldı ki o bile belli bir teknik gerektiriyordur. Nükleer teknoloji ise ayrı konu. Başbakan, mühendisleri yetiştirmeye başladığımızı müjdeledi ya gerisi kolay.

İki yıldan önce üçüncü nükleer santralin yapılacağı bölgeyle ilgili spekülasyon olmayacağı söylene de, şimdiden **İğneada**'nın yanısıra **Akçakoca**'nın ismi kulislere konuşulmaya başlanmış bile. Hem **kentsel dönüşüm**le hem **üçüncü köprü** ve **üçüncü havalimanı**yla ve de **Kanal İstanbul** ile entegre olması açısından aslında İstanbul'un göbeği en iyi adres olur ama kendileri daha iyi bilirler tabii. Ayrıca, hükümet ve yandaşları, "**ne yani nükleer santralde kaza olabilir diye nükleer santral mi yapmayacağız, marjinaler istemiyor diye ülke geri mi kalsın**" diyebilir, kendi açılarından haklılardır da... Ancak, Türkiye şimdilerde resmî ideolojinin prangasını kırıyor, memlekette barış rüzgârları esiyor, tarihiyle yüzleşiyor ve Kürt realitesini tanıyor diye, iktidarın, gelişmiş ülkelerde tozlu raflarda duran ekonomik kalkınma modeli eleştiriden azade değil.

Defalarca yazdık ama yine tekrarlayalım. **Nükleer ne ucuz, ne temiz ne de sürdürülebilir bir enerji türüdür.** Kuracağınız santrallerde tahmini 25-30 yıl boyunca sürdürülebilir şekilde elektrik enerjisi sağladığınızı farz etsek bile, dünyadaki **Fukushima** sonrası nükleer karşıtlığını alaya almanıza, bazı şirketlere avantajlar sağlamanıza, dünyada hiç denenmemiş reaktörleri ülkeye inşa etmenize, nükleer atıkları ne yapacağınıza, bunun maliyetini nasıl karşılayacağınıza, sökümü nasıl gerçekleştirileceğinize yönelik, kimse "**hayırdır ne bu gözü kapalı nükleercilik**" demesin mi? Enerjide dışa bağımlılığı azaltıp maliyetleri aşağı çekmekten bahsedene kimse bunun ulusal çıkarlarla bağlantısı nerede diye sormasın mı? Nükleer kazaların canlı

sağlığına ve çevreye yönelik olumsuz etkileri sonucu milyonlarca canlının ve geniş coğrafyaların etkileniyor oluşunun uçak kazalarıyla kıyaslanmasına kimse ses çıkarmasın mı?

Bu soruları çoğaltmak pekâlâ mümkün. Ancak, **genel itibariyle nükleer santral yapma kararı ekonomik değil tamamen siyasi bir karardır**. Fukushima sonrası gelen ulusüstü toplumsal baskıya pek çok devletin nasıl gözünü kapamayıp/ kapayamayıp nükleer santrallerini devreden çıkarma hedefleri koymak zorunda kalması siyasi bir kararsa, bunları yeniden devreye almak ya da yenilerini kurmak istemek de yine siyasi kararlardır. Hemen hemen tüm nükleer şirketlerin devletlere ait şirketler olması ve bu şirketlerin kâr garantisi olmadan bir projeye adım atmıyor oluşu da zaten, nükleerde alınan kararların politik oluşunun başka bir göstergesi olarak karşımıza çıkıyor.

Nükleer santral demek sadece teknolojiye, know-how'a sahip olmak demek değil, en başta sorumluluk almak ve o sorumluluğun bilincinde olmak demek, nükleer santral için gerekli yan sanayileri oluşturmak, devletteki gibi kadrolaşmadan vasıflı işgücü çalıştırmak, gelecek nesillerin yaşamına ipotek koymamak demek. İktidar olarak bu ağır sorumluluğu almaya hazır mısınız? Sadece demeçlerde irade beyanından bahsetmek bunun için yeterli değil...

Bugün Türkiye'nin pek çok kentinde giderek artan talandan, doğa tahribatından bahsediyorsak, bunda iktidarın payının büyük olduğunu söylemek abartı değil. Muhafazakâr iktidar, hiçbir şeyi muhafaza etmeyen neoliberal kalkınmacı ekonomik gelişme modeline saplantılı şekilde bağlı. Bu saplantı da karşımıza kimi zaman kentsel dönüşüm kimi zaman yoktan var edilecek nükleer santral, HES ve termik santral kimi zamansa alışveriş merkezleri, konut projeleri gibi dev inşaat projeleri olarak çıkıyor.

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

2012: 32,4 milyon iklim mülteci!

Pelin Cengiz 15.05.2013

Canlılar yaşadıkları yeri hiçbir zaman keyiften terk etmez. İllaki yerini yurdunu terkeden canlıyı buna zorlayan bir melanet vardır. Başta kuşkusuz açlık, kıtlık, siyasi sorunlar, iç çatışmalar, savaşlar... Çeşitli sebeplerle daha güvenli bir yaşam için pek çok şeyi göze alarak bulundukları bölgelerden sınırları aşmak zorunda kalan milyonlarca insanın hayatlarına pek çok kez tanıklık ettik, etmeye de devam ediyoruz. Ancak, günümüzde artık mülteci kavramı sadece bu saydığımız sebeplerle yerinden yurdundan olmuş olanlar için kullanılmıyor. **Küresel iklim değişikliği, mülteci kavramının tanımının genişlemesine neden olan en büyük etkenlerin başında geliyor**. Doğal afetler deyip geçtiğimiz fakat iklim değişikliği sonucu daha da ekstrem hâle gelen doğa olaylarının yarattığı felaketlerle yaşadıkları yerleri bir daha dönmek üzere terk etmek zorunda kalanların sayısı hakkında bir tahmininiz yoksa, taze yayımlanmış bir rapor size bir fikir verebilir.

Bağımsız bir sivil toplum kuruluşu olan **Norwegian Refugee Council**'in (**Norveç Mülteci Konseyi**) Internal Displacement Monitoring Centre **Uluslararası Göç Hareketleri İzleme Merkezi**'nin pazartesi günü açıklanan raporuna göre, sadece geçen yıl 32,4 milyon kişi yaşadığı yeri terk etmek zorunda kaldı ki, bunun yüzde 98'i tamamen iklim değişikliğinin yarattığı seller, su taşkınları, fırtınalar, depremler nedeniyle oldu. 2008-2012 arasında toplam mülteci konumuna düşen insan sayısı ise 143,9 milyon kişi.

Küresel ısınmaya sebep olan gelişmiş ülkelerin meydana getirdiği tahribattan en çok zarar görenler, Asya ve Afrika ülkeleri oluyor. Ancak, son yıllarda kalkınmış ülkelere iklim değişikliği sebebiyle mülteci konumuna geçen insan sayısında da artış var. Mesela, yer değiştirdiği ortaya konan 32,4 milyon kişinin 1,3 milyonu zengin ülkelere mensup kişiler ve bu ülkelere ABD de dâhil. **2012’de en fazla yer değiştirmenin yaşandığı** ilk 10 ülke sırasıyla **Hindistan, Nijerya, Çin, Filipinler, Pakistan, ABD, Bangladeş, Nijer, Çad ve Küba** olarak açıklanmış. ABD’nin altıncı sırada olması dikkat çekici. ABD’de, geçen yıl orman yangınları ve Sandy kasırgası nedeniyle 775 bin kişi yerinden olurken, bu rakam son beş yılda bir milyon civarında. **Son beş yılın iklim mültecisi rekoru ise 49,7 milyon kişinin yerinden olduğu Çin’de.** Çin’in en çok kalkınan ve en çok kirlenenlerin başında geliyor oluşunun da bunda etkisi büyük. Ülkenin bu pervasız dünyayı kirlenme durumu, bu rakamlarla birlikte giderek daha gözle görülür elle tutulur bir hâle gelmiş.

Rapora göre, geçen yılki bu yer değiştirme hareketinin sadece yüzde 41’ini ise **Hindistan ve Nijerya’da** yaşanan sel felaketleri oluşturuyor. Hindistan’da muson taşkınları nedeniyle 6,9 milyon kişi, Nijerya’da ise 6,1 kişi yerinden olmuş. Afrika’da geçen beş yılda en yüksek yer değiştirme rakamı 2012’de yaşanarak, 8,2 milyon ile zirve yapmış. Bu arada, yine iklim değişikliği sebebiyle artan felaketler nedeniyle mülteci konumuna düşen insanların yüzde 98’inin gelişmekte olan ülkelere mensup oldukları notuna da dikkat çekmekte fayda var.

Dünyanın ilk iklim mültecileri, buzulların eriyerek, deniz seviyesinin yükselmesi sebebiyle kıyı kesimleri sular altında kaldığı için **Yeni Zelanda ve Avustralya’ya** göç eden **Tuvalu** halkıydı. İşin ilginç yanı, iklim değişikliğinin meydana getirdiği olumsuzluklar artık yoksul ya da fakir gözetmemesi. Rapor, yukarıda saydığım ilk 10’da yer alan, dünyayı daha az kirlenme ve tedbir alma konusunda en ufak bir adım atmaya yanaşmayan ülkelerin bunların başında Çin, Hindistan gibi gelişmekte olan ülkelerin yanı sıra ABD gibi gelişmiş ülkeler geliyor meseleyi tekrar düşünmesi için ciddi bir veri. Uluslararası kuruluşların yaptığı çalışmalar, çevre kirliliği, çölleşme, su taşkınları, erozyon, toprak kaymaları gibi sebeplerle evlerini terk etmek zorunda kalan iklim mültecilerinin sayısı önümüzdeki yıllarda daha da artacağını gösteriyor. Son günlerde bu artışa sebep olabilecek önemli açıklamalardan birini Birleşmiş Milletler’in meteoroloji konusundaki uzman kuruluşu **World Meteorological Organization** yaptı. WMO’ya göre, 2012’de Kuzey Kutbu bölgesindeki buzullardaki erime, rekor seviyeye ulaştı. Kutuplardaki buzulların erimesinde görülen hızlanma, bilimsel iklim modellerinin öngördüğünden çok daha fazla. Biliminsanları, 2007 yılında yaptıkları tahminlerde, 2010 yılında bile Kuzey Kutbu’ndaki buzulların bir kısmının yazın varolacağını düşünüyordu. Ancak erime hızı, 2015 yılında kutup bölgesinde yaz aylarında buzul kalmayacağını gösteriyor. Bu hem küresel ısınmanın daha da artacağını hem de buzulların erimesiyle yeni felaketlerin meydana geleceğini ortaya koyarken, ufuktaki yeni nüfus hareketlerinin de habercisi. Kalkınma insan içindi hani?

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kalkınma için hayat tarzımızı değiştiriyorlar

Pelin Cengiz 19.05.2013

Geçen yüzyıl boyunca dünyadaki büyük nehirlerin yarısından fazlasının üzerine 50 binden fazla baraj inşa edildi. Bunun sonucu olarak doğal ve kültürel mirasa geri dönülmez zararlar verildi, milyonlarca insan bu barajlar nedeniyle evlerinden oldu, yaşadıkları yerleri terk etmek zorunda kaldı. Tatlısu ekosistemlerinde

yaşayan canlı nüfuslarının yüzde 50'si yok edildi. Geri kalanların da üçte birinden fazlası yok olma tehdidiyle karşı karşıya.

Özellikle gelişmekte olan ülkelerde, bunların başını da Türkiye'nin çektiğini rahatlıkla söyleyebiliriz devasa büyüklükte barajların temiz ya da yenilenebilir enerji olarak yutturulmaya çalışılması faaliyeti devam ediyor. Bunun sonucu olarak da, dünyanın önde gelen nehir havzaları yeni bir baraj döşeme operasyonu tehdidi altında. Bu ister **Brezilya'da Belo Monte Barajı** olsun ya da **Hasankeyf'te Ilısu Barajı...** Ülkeler, yönetimler ya da kıtalar farklı olsa da, kalkınma adına yapılmak istenenler ve zihniyet aynı. Ancak baraj dayatması karşısında mücadele edenlerin güçlerini birleştirmiş olması bence işin en heyecan verici tarafı.

Dünyanın son özgür akan nehirlerini, derelerini korumak için biraraya gelenler dün İstanbul'da **Dünya Nehirler Konferansı**'nda buluştu. Büyük barajların yapımının durdurulması için dünya kamuoyunda farkındalık yaratmayı ve bu oluşan kamuoyunu harekete geçirmeyi hedefleyen uluslararası **DAMOCRACY Hareketi**'ni oluşturan ve aralarında **Doğa Derneği**'nin de bulunduğu 15 sivil toplum kuruluşundan temsilciler önemli bir toplantı gerçekleştirdi.

Brezilya hükümeti, **Amazon Nehri**'nin ana kollarından biri olan **Şingu Nehri** üzerinde dünyanın en büyük üçüncü hidroelektrik barajını inşa ediyor. Şingu Nehri havzası, 40 etnik gruptan oluşan 25 bin yerliyi barındırıyor. Bu havza aynı zamanda Brezilya'da kültür ve biyoçeşitliliğin yaşayan sembolü olarak kabul ediliyor.

Amazon havzasında 668 kilometrekarelik bir alanı sular altında bırakacak, birçok canlı türünün yok olmasına yol açacak ve 40 bin insanı evlerinden edecek **Belo Monte Barajı**'nın yapımına karşı mücadele veren **Kayapo Kabilesi** Şefi **Megaron Txuccarramae** ve gençlik hareketi lideri kızı **Mayalu**'nun söyledikleri çok çarpıcıydı. Türkiye'ye Ilısu Barajı karşıtlarına destek vermek için gelen Megaron ve Mayalu, suyun kendileri için kutsal olduğunu söylüyor. Mayalu, Belo Monte barajına karşıtlıklarını bitirmek için kendilerine para teklif edildiğini ancak bunu kabul etmediklerini belirterek, şunları söylüyor: **"Doğa satın aldığınız ve hayran kaldığınız her şeyden çok daha önemli. Hepimiz aynı dünyadayız ve hepimiz aynı havayı soluyoruz. Doğayı katlederek elde edilen bir zenginlik istemiyoruz."**

Kayapo Şefi Megaron ise, hükümetin kendi yaşam biçimlerini yok etmeye çalıştığını ve buna da **"kalkınma"** dediklerini aktarıyor.

UNESCO'nun 10 Dünya Miras Alanı kriterinden dokuzunu karşılayan Hasankeyf'i sular altında bırakacak Ilısu Barajı'nın yaratacağı tahribat sonucu meydana gelecekler Belo Monte'de olacaklardan farksız. Kültürel miras yok olacak, bölgede yaşayan 35 bin kişi evlerini terk etmek zorunda kalacak. Bu arada, iki projenin arkasında da Avusturyalı Andritz Hydro şirketinin bulunması da bir diğer ortak yön olarak karşımız çıkıyor.

Belo Monte Barajı'nın ÇED (Çevresel Etki Değerlendirmesi) sürecinin son derece yetersiz olduğu dikkat çekici bir konu. Ilısu Barajı ile ilgili de, Danıştay Ocak 2013'te ÇED sürecinin eksik olması nedeniyle barajın yapımının durdurulmasına karar verdi. Ancak, pek çok proje gibi Ilısu Barajı, yeni birtakım yasal düzenlemelerle hükümet tarafından ÇED'den muaf hâle getirilmek isteniyor.

ÇED'de el çabukluğu marifetleri

Burada yeri gelmişken ÇED muafiyetiyle ilgili hükümetin yeni oyunundan bahsetmekte fayda var. Bakanlar Kurulu'nca hazırlanıp Meclis'e sunulan Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'na gizlenen bir maddeyle Danıştay'ca defalarca iptal edilen **ÇED muafiyeti yasallaştırılmaya çalışılıyor**. Kanun tasarısının ilk sekiz maddesi TBMM Genel Kurulu'nda 15 mayısta kabul edildi. ÇED muafiyeti 11. maddede ve tasarının ikinci bölümü pazartesi günü öğleden sonra görüşülecek. Çeşitli yatırımların ÇED'den muaf hâle getirilmemesi için sivil toplum kuruluşları bunları pek çok kez yargıya taşıdı, Danıştay iptal kararı verdi. Buna rağmen her seferinde yargı kararları etkisiz hâle getirildi. 5 nisan'da ÇED Yönetmeliği'nin geçici 3. maddesi değişikliği yayımlandı. Yargı kararının arkasından dolanan bu yönetmelik değişikliğinin de iptal edileceği bilindiğinden bu kez hukuksuzluk yasallaştırılmaya çalışılıyor.

Tasarının 11. maddesi ile Çevre Kanunu'na "23 Haziran 1997 tarihinden önce yatırım programına alınmış olup, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla planlama aşaması geçmiş olan veya ihalesi yapılmış olan veya üretim veya işletmeye başlamış olan projeler ile bunların gerçekleştirilmesi için zorunlu olan yapı ve tesisler ÇED kapsamı dışındadır" şeklinde geçici madde eklenmesi öneriliyor. Böylece, **İstanbul'a 3. köprü, 3. havaalanı, Gebze-İzmir otoyolu, Ilısu Barajı, nükleer santraller** gibi çevresel olumsuz etkileri yüksek dev projeler **ÇED kapsamı dışında kalacak**. **Yeşiller ve Sol Gelecek Partisi** Eş Sözcüleri **Sevil Turan** ve **Arif Ali Cangı**, Meclis'te grubu bulunan partilere ve hükümete çağrıda bulunarak, "Doğanın korunması ve çevre kirlenmesinin önlenmesinde ciddi denetimsizlikler yaratacak yasa tasarısının yasalaşmasına engel olun, tasarıyı geri çekin. Hükümete çağrıda bulunuyoruz: ÇED'den muafiyet sağlama yönündeki beyhude çabalarınızdan vazgeçin" açıklaması yaptı.

Böyle bir kararın ne sosyal güvenlikle ne demokrasiyle ne de başka bir şeyle alakasının olmadığı yeterince açık olsa gerek...

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Çılgın proje Avrupalı Yeşiller'in markajında

Pelin Cengiz 22.05.2013

Bir seçim propagandası sırasında ortaya atılan ve "**çılgın proje**" olarak tanıtılan **Kanal İstanbul** ile ilgili tartışmalar alevlendi. Hâlâ ne kadarının fikir aşamasından uygulanabilirlik aşamasına geçtiğinden bihaber olduğumuz Kanal İstanbul, köşe bucak ÇED (Çevresel Etki Değerleme) sürecinden kaçırıldığından bu süreci herhalde hiç bilemeyeceğiz de. Genel hatlarıyla "**neydi bu Kanal İstanbul**" diye özetleyecek olursak, **Karadeniz'i Marmara Denizi'ne bağlayacak 45-50 kilometrelik yapay bir su kanalı**, bir "**zihnisinir**" projesi aslında.

Büyük projeler için hayati önemdeki ÇED raporlaması, hükümet tarafından kalkınma hamleleri için ayak bağı görüldüğünden sürekli muafiyete tabi tutulmak isteniyor. ÇED'in genel olarak temel mantığı riskleri değerlendirmek. Potansiyel tehlikeleri ortaya konmadan, bu tehlikelerin yaratacağı tahribatın nasıl giderileceği belirlenmeden proje için kolları sıvamak ise esasen başlı başına çılgınlık. Zira, bölgeyi tehdit eden tek proje Kanal İstanbul ile sınırlı değil, **3. köprü** ve **3. havalimanı** da var. **Topyekûn İstanbul'un kuzey ormanlarını yani akciğerlerini yok edecek olan projeler dizisi, bunun yanı sıra çeşitli canlıların göç yollarını etkileyecek, biyoçeşitliliği tahrip edecek.**

Bu yılın başlarında projenin geri çekilmesi için **Prof. Dr. Cemal Saydam** tarafından **change.org**'da başlatılan imza kampanyasında yer alan **Kanal İstanbul** ile ilgili şu bilgileri hatırlatmakta fayda var: *"İkinci bir İstanbul Boğazı yaratıp etrafını ticaret merkezleri ve beton sitelerle doldurulmak için tasarlanmış bir nevi İstanbul'un idam fermanı. Doğaya ait olmayan bu yapay kanal, sadece yakın çevresini değil Çanakkale'den Karadeniz'e hem Türkiye'yi hem de Doğu Avrupa'yı olumsuz etkileyecek. Projenin hayata geçmesi ile Karadeniz'in soğuk ve tatlı olan suyu ile Akdeniz'den Marmara'ya, oradan da Karadeniz'e varan sıcak ve tuzlu su arasındaki denge ters düz olacak. Projede kanal derinliği 25 metre olarak planlanıyor. Bu, beslendiği nehir ve yağmur suları dışında kaynağı olmayan ve doğal bir tatlı su gölü olan Karadeniz'e yeni bir musluk açacak ve Karadeniz'in devamlı Marmara'ya tatlı su iletilmesini sağlayacak hatta denizi buna zorlayacak. Fakat kanalın derinliği yetersiz olduğu ve Karadeniz Akdeniz'den yaklaşık 30 santimetre yüksek olduğu için Akdeniz ve Marmara'dan gelen sıcak ve tuzlu su Karadeniz'e geçemeyecek."*

Genel hatlarıyla bunlar bölgedeki ekolojik dengeye ve çevreye edeceği etkilerle ilgili boyutu. Gelelim diğer boyutlarına... Görünürde projenin sahibi Türkiye, ancak Karadeniz Türkiye'nin babasının malı değil. Projeden tüm Karadeniz'e kıyısı olan ülkeler etkilenecek. Türkiye dışında, Bulgaristan, Romanya, Ukrayna, Rusya ve Gürcistan'ın da Karadeniz'e kıyısı var. Karadeniz'e kıyısı olmasa da proje Yunanistan'ı da ilgilendiriyor. Zira Kanal, Marmara üzerinden Ege'yi de etkileyecek. İkisi Karadeniz'e kıyısı olan ülke olmak üzere bu saydığımız ülkelerin üçü Avrupa Birliği üyesi. **Yani, siz ne kadar ÇED muafiyeti getirmek için yırtınsanız da, işin şu anda iktidarın görmemekte ısrar ettiği bir uluslararası boyutu var. Bırakın sadece Türkiye'de ÇED muafiyeti getirmeyi Kanal İstanbul için esaslı bir uluslararası, sınır aşırı ÇED hazırlığı yapılması gerekiyor.**

Şeffaflıktan uzak yöntemlerle kafayı kuma gömerek iş yapma modelleri artık eskidi. Bilginin anlık paylaşıldığı bir dönemde gizli kapaklı iş yürütmek zor. Avrupa Parlamentosu'ndaki **Yeşiller Grubu**, meseleyle ilgili olarak Türkiye'deki muhataplarıyla sürekli bilgi alışverişinde bulunuyor, yürütülecek kampanyalara şimdiden tam destek vermeyi taahhüt etmişler. **Avrupa Yeşil Vakfı (Green European Foundation)** ile Yunanistan ve Bulgaristan Yeşilleri de konunun yakından takipçisi durumunda. Avrupalı Yeşiller konuyla ilgili birkaç gün önce yaptıkları açıklamada, şu ifadelerle yer verdi: *"Kanal İstanbul her iki denizin doğal dengesi de dâhil olmak üzere tüm ekosistemi ciddi derecede etkileme riski taşıyor. Kanal İstanbul'un sadece Türkiye'yi değil, Karadeniz'e kıyısı olan tüm ülkeleri ve Yunanistan'ı etkileyecek sonuçları olacaktır. Bu proje ile Türk hükümeti Boğaz'daki kaza riskini ve çevresel kirlenmeyi engellemeyi hedeflediğin iddia ediyorsa da, bunu bu kanalla yapmak dar görüşlülüktür ve had safhada sorumsuzcadır. Zira, proje her türlü ÇED değerlendirmesinden muaf tutulmuştur."*

Tüm bu olup bitenlerden anlaşılacağı üzere bölge ülkelerin gözü kulağı bundan böyle hükümetin çığlıklarının üzerinde olacak.

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Alkol yasağı: İktidar sarhoşluğu

Pelin Cengiz 26.05.2013

Kabul edelim, son zamanlarda bireysel hak ve özgürlüklerin genişletilmesini konuşmak yerine gitgide daha fazla yasaklardan, toplumu **“hizaya getirme”** uygulamalarından ve özel hayata müdahalelerden bahsediyoruz. Geçen hafta hiçbir ekonomik etki hesabı yapılmadan TBMM’de alınan kararla gece 22:00’den sabah 06:00’ya kadar perakende içki satışı yasaklandı. TBMM Genel Kurulu’nda kabul edilen yasaya göre ayrıca, alkollü içkilerin reklamı ve tüketicilere yönelik tanıtımı yapılamayacak. Bu ürünlerin kullanılmasını ve satışını özendiren veya teşvik eden kampanya, promosyon ve etkinlik düzenlenemeyecek. Alkollü içkileri üreten, ithal eden ve pazarlayanlar, hiçbir etkinliğe ürünlerinin marka, amblem ya da işaretlerini kullanarak destek olamayacak. Yasanın kabul edilmesinin ardından **2011 yılında 2,1 milyar dolar ödeyerek Mey İçki’yi satın alan dünyanın en büyük alkollü içki şirketi Diageo, hayal kırıklığına uğradığını belirten epey manidar bir açıklama yaptı.** Şirket değerlendirmesinde, adil, dengeli ve sorumlu bir düzenleme çağrısı yaparak, Türk hükümeti ile temasa geçtiklerini, **“yabancı yatırımı teşvik eden bir ülke olduğu için Mey İçki’yi satın aldıklarını”** vurguladı. Bu açıklama bile yasanın ekonomik olarak olumsuz sonuçlarının neler olacağının analiz edilmediğini ortaya koyuyor.

Üzerinde aşırı ağır vergi yükü olan alkol ve sigara ürünlerindeki vergi kalemini de es geçmemek gerek. İşin realitesini en iyi bilenlerden Maliye Bakanı **Mehmet Şimşek’in** açıklaması da çarpıcı: **“Son yapılan düzenleme alkol tüketimini etkilerse vergilerde tabii ki bir erozyon sözkonusu olabilir. Burada önemli olan alkolün tanıtımının, reklamının sınırlandırılması. Dolayısıyla bir etki analizi şu anda sözkonusu değildir. Ancak tüketime yansır, o zaman bir vergi yansıması olur. Zaten bizim alkollü ürünlerden aldığımız ÖTV toplamı yaklaşık 4,6 milyar lira. KDV ve Kurumlar Vergisi gibi birtakım hususları da dikkate alırsanız, belki bu rakam sekiz milyar lira civarındadır.”**

Yasaklama haberinin ardından Başbakan **Erdoğan’ın** partisinin genişletilmiş il başkanları toplantısında söylediği, **“Biz gece gündüz kafa kıyak dolaşan bir nesil istemiyoruz”** sözü ise güne damgasını vurdu. **“Bu tür düzenlemeler dünyanın her yerinde var. Bir ülke gençliğini kötü alışkanlıklardan korumalı”** şeklinde devam ederek, ayakları hiç yere basmayan gerekçesini de pekiştirdi. Burada şu soruyu sormanın gayet haklı olacağı kanaatindeyim: **Madem gençlerin sağlığına ve kötü alışkanlıklar edinmesine bu kadar hassas olan sizler değil miydiniz silah ruhsatı alma yaşını 18’e indiren?** Sivil silahlar bu ara yine Türkiye’nin gündeminde. **Silah Kanunu Tasarısı’na** ilişkin olarak oluşturulan İçişleri Komisyonu bünyesindeki Alt Komisyon, yaşı 23’e yükseltmiş. Ancak, yeni yasa tasarısı silah affı da içeriyor. Kanun teklifiyle silah ruhsatını yenileme süresini geçirenlere **“kıyaklar”** var. Satışı yasak ya da izne bağlı olan silahları bir yıl içinde teslim edenlere soruşturma açılmayacak. Bu arada, tasarıya yapılan bir eklemeyle, birçok eylemde kullanılan pompalı tüfekleri de kapsayan av silahları için ruhsat alma yaşı 21’den 18’e indirildi. **Umut Vakfı’nın rakamlarına göre, ülkede sadece 2,5 milyonu ruhsatlı olmak üzere 10 milyon bireysel silah mevcut.** Sahi, barış sürecindeydik değil mi?

Alkol satışının sınırlanmasıyla ilgili meseleye geri dönecek olursak, bu tür uygulamaların AKP’nin kendi muhafazakâr tabanındaki imaj tazeleme, **“bizler ve onlar”** ayrıştırmalarıyla muhalifleri ötekileştirme ve kendinden olmayanları ayyaşlar takımı olarak işaret etme alışkanlığı da bu işlerin cabası. Zira, **kişi başına alkol tüketimi yıllık 1,5 litre olan Türkiye’yi alkolizmin pençesine düşmüş gibi göstermenin de hiçbir hakkaniyetli yanı olmasa gerek.** Yasalaşan tasarının sahibi olan AKP’li vekil doktor. Bunları bilmemesi mümkün mü?

OECD, Eurostat ve Dünya Sağlık Örgütü’nün 2010 rakamlarına göre, **30 Avrupa ülkesi içinde en düşük alkol tüketimi Türkiye’de.** AB ortalaması 10,8 litre iken, kişi başı yıllık alkollü içki tüketimi **İsveç’te 6,9, İtalya’da 8,1, Almanya’da 9,9, İngiltere’de 10,8 ve Fransa’da 12,6** litre olarak belirtilmiş. **“Kafası en kıyak”** Avrupa ülkesi ise yıllık kişi başı **15,5** litre alkol tüketimi ile **Lüksemburg.** Bu tabloya bakınca, yapılan gereksiz caydırıcılık ideolojiktir, aksine ikna edemezsiniz. Gelişmiş ülkelerle yapılan karşılaştırmalara gelince, bunlar yasaklarla değil

özgürlüklerle anlam kazanır. Eğitim, iş güvenliği, kadın hakları gibi konularda kulak arkası edilen gelişmişlik göstergelerinde yapılacak kıyaslamaların bir anlamı olur.

Son olarak, alkolün 1979'taki İslami devrim sonrası tamamen yasaklandığı İran ile ilgili birkaç çarpıcı rakam vermek istiyorum. Geçen yıl, *BBC*'de "**Iran's hidden alcoholism problem**" başlığıyla yayınlanan makalede, İran'da 200 bin alkolik olduğu, 2011-2012'de 829 sürücünün alkolle bağlantılı olarak yasaklı hâle geldiği, içki kaçakçılığının yüzde 80'inin ülkenin batı sınırından yani Türkiye'den yapıldığı, sadece toplam kaçağın yüzde 20'sine el konabildiği ve ülkeye yılda 730 milyon dolarlık 60 ila 80 milyon litre kaçak içki girdiği anlatılıyor.

Yasaklara karşı çareler üretmek mümkün, bir tek iktidar ve güç sarhoşluğunun çaresi yok.

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ağacı kes, betonu koru

Pelin Cengiz 29.05.2013

Yıllardan 2008, günlerden bir ağustos günüydü. Memleketi Rize'de konuşma yapan **Başbakan Erdoğan**, çevrecilerin boş vakitlerini değerlendirmek için bu işi yaptıklarını savunarak, "**Ben çevrecinin daniskasım. Asıl çevreci benim**" demişti. Geçen beş yılda kamuoyunun tepkisini hiçe sayan termik santrallerle, HES'lerle, nükleer projeleriyle, SİT alanlarının imara açılmasıyla, dev projelere ÇED muafiyeti getirilmesiyle daniskayı gördük. Kentsel dönüşüm, kalkınma ya da büyüme ne dersiniz deyin, çevrenin, doğanın, yeşilin talanının tarihe geçecek örneklerini gösteren hem de en katmerlisini...

Son zamanlarda geceyarısı operasyonlarıyla kamuoyunda tartışması süren yasaları el çabukluğu marifetiyle geçirmeyi zafer addeden iktidar, yine geceyarısı faaliyeteydi ama bu kez mekânı **Taksim Gezi Parkı**'ydı. Yine bir geceyarısı dozerlerle, iş makineleriyle girilen **parkın Divan Otel'i'ne bakan kısmında ağaç kesimine girişildi.**

İktidarın, tüm Türkiye'nin tapusunu kentsel dönüşüm adı altında emrine sunduğu TOKİ ile kol kola vererek çıktığı yolda, Taksim epeyden beri bir inatlaşma alanı. **Taksim Meydanı**'na cami yapıldı yapılmazdı tartışması sürerken birden eskilerde burada bir kışla olduğunu hatırladılar. Hatırlamakla kalsalar iyiydi, bir de bu kışlayı alışveriş merkezi ve rezidans olarak hizmet verecek şekilde yeniden inşa etmeye kalktılar. Bu yılın başlarında Koruma Bölge Kurulu, Taksim'in tek yeşil alanının üzerine böylesine büyük bir yapının inşasına izin vermeyen bir karar açıkladı. "**Çevrecinin daniskası**" Başbakan da çıkıp, "**Topçu Kışlası'nı yapacağız. Üst Kurul reddetmiş, biz de reddi reddedeceğiz**" diyerek, hem inadını bir kez daha sergiledi, hem de illegalitenin startını vermiş oldu. Özetle, yağmanın kılıfı da bulunacak, kamusal bir yeşil alan yok **edilerek "kamu yararına"** kullanıma açılmış olacaktı.

İktidarın bu aralar pek bir dilinden düşürmediği "**kamu yararı**" nedir, ne anlamamız gerek bu kamu yararı tanımından? Yeşil alanlar mı daha çok kamu yararına yoksa ruhsuz kapitalizmin mabetleri alışveriş merkezleri mi, görgüsüz, israfkâr, kitsch konutlar mı ya da neye hizmet ettiği belirsiz yapılar mı? Kamu yararının dengesini kim bulacak? Sizin aklınızdaki kişi başına düşen kamu yararı ne kadar? Çok önemli bir gelişmişlik kriteri olarak

kiři başına dūřen yeşil alan miktarına bakmak yeterli. **Türkiye’de kiři başına dūřmesi gereken yeşil alan miktarı, 1999 depreminden sonra revize edilerek 10 metrekareye çıkartılmış.** Dünya Sağlık Örgütü’nün rakamlarına göre, bir kentte kiři başına dūřen yeşil alan en az dokuz metrekare olmalı. Hatta en uygunu, 10-15 metrekare olması gerektiği belirtiliyor. **Geliřmiř ölkelerdeki kiři başına dūřen yeşil alan ortalama 20 metrekare civarında** seyrediyor. Dünyanın en büyük metropollerinden **Paris’te kiři başına dūřen yeşil alan 28 metrekare, New York’ta 23 metrekare, Londra’da 20 metrekare** olarak kaydediliyor. Avrupa’nın kimi kentlerinde bu rakam 30-40 metrekarelere çıkabiliyor. Bu rakamlara sadece kamusal alan olarak kullanılan, kamunun kullanabildiği park ve bahçeler dâhil ediliyor. Bařka bir kritere göre ise, bir kentte yaşayanlar en fazla 15 dakikalık mesafe içinde bir yeşil alana ulaşabilmeli. Tabii, tüm bunlara trafiğe kapalı alan miktarını da eklemek gerekiyor. Bu oran ne kadar yüksekse, önemli bir gelişmişlik kriterine sahipsiz demektir.

İstanbul ise bu açılardan bakıldığında tam bir çöl. Çünkü, **kiři başına dūřen yeşil alan iki-üç metrekare**, üstelik kimi semtlerde bu oran bir metrekareyi bile bulmuyor. İstanbul’da son yüzyılda halkın ihtiyacını karşılayacak nitelikte bir park yapılmamış, yapılanlar sadece mahalle aralarında kimi yapılardan kalan boş parsellerin değerlendirilmesiyle oluşturulmuş genellikle de işlevsiz alanlar olarak karşımıza çıkıyor. Mevcut yeşil alanlar çoğaltılacağına her fırsatta yağmaya açılıp yok edilirken, **İstanbul Aęaç ve Peyzaj A.ř.** yıllık 450 milyon TL’lik dev bütçesiyle müsrifliğin zirvesinde işler yaparak, şehrin en görünür yerlerine renkli çiçek cilası çekiyor, bunu da **“yeşillendirme faaliyeti”** diye satıyor.

Yeşil alanda sınıfta kalan iktidar en büyük kamu yararını alışveriş merkezi inşasında görüyor olacak ki, **Türkiye’de şu anda 265 olan AVM sayısı 2014’te 347’ye çıkacakmış.** İstanbul’da 244 bin 202 metrekare AVM alanı bulunurken, **Türkiye’de üç yıl içinde yeni yapılacak AVM’lerle birlikte kiralanabilir alan miktarı 10,9 milyon metrekareye ulaşacakmış.** Milyonlarca metrekare AVM alanı mı yoksa kentlerin nefes alacağı yeşil alanlar mı? Hangisi kamu yararına daha çok uygun siz karar verin...

Ancak, demokratikleşemeyen, şeffaf ve hesap verebilir yapılara ulaşamayan, kamuoyunun taleplerine kulak vermeyen ölkelerde haksızlıklar, hak ihlalleri, çevre sorunları gündemi oluşturur, yasalar **“ben yaptım oldu”** zihniyetindeki iktidarlarca eğilip bükölür, toplumu hizaya getirme amaçlı kullanılır. Bir zaman sonra halkla arasında aynı coğrafyada doğmuş olmaktan gayri ortak bir yönü kalmadığını gören iktidarların kaderi de, siyaset sahnesinden hızla eksilip yok olmaktan öte değil.

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ağaçların ardındaki ‘beton’ siyaseti

Pelin Cengiz 05.06.2013

Bilenler bilir, gerek gazeteci olarak gerekse barışçıl şekilde doęa koruma mücadelesi veren sivil toplum kuruluşları gönüllüsü olarak epey zamandır çevre hassasiyetine dikkat çekmeye çalışıyorum. Yazdıklarımın öznesi büyük çoğunlukla doęa mücadelesi, iklim değişikliği, küresel ısınma, enerji alanındaki gelişmeler, çevreyle ilgili hak ihlalleri gibi konular oldu. Bu girizgâhı, son sekiz günde yaşadıklarımız sonucu, bu yazıdaki öznelerden birinin de kendim olması gerekliliğini doğurduğu için yapıyorum. Yazıya, řu şerhi dūřerek devam

etmek isterim: Benim açımdan **bu direniş, doğa için başladı, dalga dalga büyüdü, bundan sonra da birincil anlamıyla bir doğa mücadelesi olarak devam edecek**. Ancak, şu gerçekleri görmezden gelemeyiz.

Çoğu zaman üzerinde durulmayan, başka sıcak siyasi ve sosyal gündemler altında ezilen, sadece belli bir grup insanın dikkatine mazhar olabilen meseleler, bir anda tüm Türkiye'nin gündemine oturuverdi. Gezi Parkı'ndaki direnişin başından beri katılımcısı ve izleyicisi olarak, **Türkiye'de son birkaç yılda siyaseten yapılan sert çıkışların, yaşam biçimlerine müdahalelerin, azarların, verilen gözdağının, aşağılamanın, toplumu hizaya sokmaya girişmenin toplumda yarattığı gerilimin bir ağaçta simgeleşerek patladığını, dalga dalga büyüdüğünü, bugünkü noktaya geldiğini** gördüm. Bunun yepyeni, hiç bilmediğimiz, geleneksel siyaset yapma biçimlerine başkaldıran, tam olarak tanımlayamadığımız, **siyasetin içinden ama hiçbir akımın sivrilmediği bir dayanışma hareketine dönüştüğünü** gözlemledim. Bunu, korku eşliğini çoktan aşmış kitlelerin polisin biber gazıyla, tazyikli suyla, copla gösterdiği akıl almaz şiddete rağmen sürdürdüğünü de eklemek gerek.

İktidarın güç sarhoşluğunun bulaşıcı etkisine maruz kalmış muktedir muhibi kesimlerin görmediği, görmek istemediği burada **büyük bir örgütsüzlüğün, lidersizliğin olmasıdır, "apolitik" denen gençliğin, ev kadınlarının, emeklilerin direnişe katılımıdır, heterojenliğidir**. Bunu sadece AKP karşıtlığı/ düşmanlığı üzerinden okumak, günlerdir orada direnen insanların amacını seçimle başa gelmiş iktidarı devirmeye çalışmak olarak değerlendirmek de meselenin bu çevreler tarafından doğru algılanamadığının önemli bir göstergesi. **Başbakan Erdoğan'ın seçilmişliğine değil siyaset yapma tarzına muhalefetin de, müsaade edin demokrasiyle yönetilen bir ülkede yeri olsun**. Bu harekete duyarsız kalan, bu yeniliği kavrayamayan, siyaseti politika zemininden değil de, seçmen tabanına yekpare bir yapı muamelesi çekerek yapmaya kalkan, toplumun kalan yarısını yok sayan tüm siyasi hareketler zamanla eriyip gitmeye mahkûm olur.

Referanduma zahmet etmeyin

Bu arada, dün **Bülent Arınç** tarafından Gezi Parkı konusunda **referandum** yapılabileceği ile ilgili bir teklif ortaya atıldı. **Referandumda halka "Yapacağımız Topçu Kışlası otel mi olsun yoksa AVM mi olsun" diye mi soracaksınız**, merak ediyorum. Referandumla vakit kaybetmeye ve bunun için masraf etmeye gerek yok. Temel olarak, **"burası bir parktır ve park olarak kalacaktır", demeniz yeterli, referanduma zahmet etmeyin**.

Avrupa Parlamentosu devrede

Gezi Parkı meselesi Avrupa Parlamentosu'nun da gündeminde. AB-Türkiye Karma Parlamento Komisyonu Eş-Başkanı **Hélène Flautre**, gelecek hafta konuyu Avrupa Parlamentosu'na taşıyacak. Türkiye'den de bir ekip söz almak üzere orada olacak. 19 haziranda ise Avrupa Parlamentosu'nun grup temsilcileri konuyla ilgili sivil toplum temsilcileriyle İstanbul'da biraraya gelecek. Bu arada, AKP'ye yakın lobi şirketleri de boş durmamış. Şu sıralarda ABD başta olmak üzere dış dünyada hükümetin Gezi Parkı'yla ilgili 23 maddelik bir propaganda notu dolaşüyor. Bilgi notundaki maddelerin hemen hepsi olup bitenlerle ilgili iddialara karşı müdafaa sergilerken, sanki suçmuş gibi protestolarda yer alan siyasi grupların isimleri sayılıyor, olayların yayınlanmamasıyla ilgili hükümetin basına herhangi bir baskı uygulamadığından bahsediliyor.

Dünya Çevre Günü

Birkaç söz de, “**dertleri ağaç olsa ben de onlara katılırdım**” diyenlere gelsin: Bütün dünya bugün **5 Haziran Dünya Çevre Günü**’nü kutlarken, biz utanç hanemize bir çentik daha atacaktık ki, son dakika gelişmesi bu utancın şimdilik ertelendiği yönünde. Bu kez, öyle Gezi Parkı’ndaki gibi üç beş ağaç da değil, onbinlercesini kesmeye hazırlık yapılıyor. Ormanların, SİT alanlarının, topyekün doğanın talanına yol açacak olan Tabiatı ve Biyoçeşitliliği Koruma Kanunu, tam da Dünya Çevre Günü’nde görüşülmek üzere TBMM gündemine gelecekti. Şimdilik sadece ötelenmiş durumda. Geçen haftalarda gerçekleştirilen ÇED’sizleştirme operasyonundan sonra doğal alanları imara açma iştahındaki iktidarın “Biz iktidarımız döneminde şu kadar ağaç diktik” söyleminin nasıl eğreti ve sakil durduğunu birisi çıkıp kendilerine anlatsın. Beton siyasetinize ağaçları alet etmeyin.

Dünya Çevre Günü’nü layıkıyla kutlayabileceğimiz günler dileğiyle...

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Çevresel mücadele şimdi başlıyor

Pelin Cengiz 09.06.2013

Son iki haftadır ülke tarihinin en geniş katılımı sivil itaatsizlik direnişini yaşıyoruz. **Gezi Parkı, Taksim Meydanı, Taşkışla, Sıraselviler** ve **Gümüşsuyu**’na kadar uzanan alanda paranın geçmediği, takasın, yardımlaşmanın ve dayanışmanın esas olduğu bir nevi “**komün**” hayatı var. **Gezi Parkı** etrafındaki pek çok ana caddede bir haftadır sağlamlaşan barikatlar, her gün yüzbinlerce insanı ağırlayan Taksim’in bu vesileyle yayalaşmasını da sağladı. 28 Mayıs 2013 günü hakikaten bir avuç insan tarafından başlatılan Gezi Parkı direnişi polisin karşısında düşman varmışçasına sert müdahalesiyle kısa sürede dalga dalga tüm Türkiye’ye yayılarak milyonları etkisi altına alan bir politik uyanışa evrildi. Kendini herhangi bir siyasi partiye ya da oluşuma ait hissetmeyen park ahalisinin yanı sıra Taksim Meydanı’na doğru taşan kitlenin muhalif siyasi kimlik çeşitliliği ise hayal edilebilenin ötesinde. AKM binasının dış cephesine ve Taksim Meydanı’nın girişine asılan pankartlar bunun en büyük göstergesi.

Gezi Parkı merkezli olarak başlayan bu yeniliği ve muhalifliği anlayabilmek için yeni bir zihni yaklaşım gerekiyor. Bunu zamanın ruhunu anlayamayan, geleneksel, içi boşalmış, modası geçmiş fikriyatla ya da ideolojilerle açıklamaya çalışmaktan vazgeçmek öncelikli prensip olmalı. Burada, bu fiili eylemliliği bitirmek için “**haydi artık herkes evine**” demek yerine somut ve öncelikli taleplerin etrafında müzakere sürecinin başlatılması esas alınmalı. Geçen hafta Bilgi Üniversitesi tarafından yapılan Gezi Parkı ile ilgili kamuoyu yoklamasında, katılımcıların yüzde 53,7’si daha önce hiçbir kitlesel eyleme katılmadığını, yüzde 70’i kendini hiçbir siyasi partiye yakın hissetmediğini söylerken, yüzde 92,4’ü de Başbakan Erdoğan’ın otoriter tavrının protestolara katılmasında etkili olduğunu belirtiyordu. Bir kere sokağa çıktıktan sonra bu kitlelerin tekrar eve girebilmesini sağlamak için müzakere masalarında çok iyi argümanlarınızın olması gerekiyor.

Bu aşamada, artık Gezi Parkı ve çevresine yapılmak istenen yeni betonlaşma hamlesine karşı oluşan direniş, Türkiye’nin son 10 küsur yıllık had safhada kalkınmacı neoliberal talan ekonomisi karşısında gerçekleştirilmiş en büyük eylem olarak sembolleşmiş durumda. Kentlerin dokularıyla oynayan, doğaya, tarihe geri dönülmez tahribat veren, tüm Türkiye’yi dev bir şantiyeye dönüştüren tek adam keyfiliğindeki projelerinin Gezi Parkı ile sınırlı olmadığını hepimiz gayet iyi biliyoruz. Bunun gibi başta İstanbul’da olmak üzere Türkiye’de hemen bir çırpıda sayabileceğimiz onlarcası var. TBMM’de bir gece operasyonu ile ÇED’sizleştirilen (Çevresel Etki Değerlendirme) **Kanal İstanbul, üçüncü köprü, üçüncü havalimanı, nükleer santraller** gibi dev projelerin

yanında **Emek Sineması, İnönü Stadı, Hayrettin İskelesi, AKM, Tarlabası**'nı sayarken, devlet tarafından korunması gerekirken sermayeye peşkeş çekmeye hazırlanılan doğal varlıkları, SİT alanlarını unutmamak gerek. Tüm bunların temelinde ortak bir kabulle herhangi bir sebeple ekosistem içinde önemli bir doğal varlık olarak müştereken korunması gereken alanların devlet eliyle **"özel mülk"** hâline getirilmesi yukarıda bahsettiğim aynı keyfiyetin uzantısı olarak karşımıza çıkıyor.

Türkiye, doğal varlıkları talan ederek, inşaat ve betonlaşma üzerine kurulu yeni bir kalkınmacı ekonomik modele kilitlenmiş durumda. Bu ekonomik modelin tercih edilmesinin bilinçliliğinin yanı sıra cari açık, sanayinin üretim yapısından kaynaklanan sorunlar, ihracat/ithalat dengesi ya da küresel krizin etkileri gibi pek çok nedeni var. Buna bir de ÇED süreçlerinden muaf tutulan, hukuku hiçe sayan, denetimden, şeffaflıktan ve müzakereden uzak tek adam iktidarının **"çalgın projecilik"** ısrarı eklenince, makulü konuşmak zorlaşıyor. Demokrasilerde, bu derece güç temerküzü, bu kadar denetimsizlik ve hukuksuzluk, en iyi niyetli yönetimler iktidarda olsa bile tehlikelidir.

Bu noktada, **Politik Ekoloji** çalışma grubu tarafından tüm Türkiye'deki çevre ihtilafları biraraya getirilerek, bir **"Çevre Direniş Atlası"** oluşturuldu. Bir Türkiye haritası üzerinde çevre ihtilaflarının kategorilere ayrıldığı listede, şu anda tesbit edilen 88 çevre sorunu mevcut. Çalışmanın zamanlaması, Gezi Parkı direnişinin yalnız olmadığını, Türkiye'de daha pek çok çevre ve doğa sorunu olduğunu göstermesi açısından da çok iyi. Gezi Parkı, temelinde bir ekoloji mücadelesi olarak başladı, flama, bayrak, slogan heyecanı bittikten sonra yine bir doğa koruma hareketi olarak devam etmesini isteyenler azımsanmayacak sayıda. Türkiye'de çevre direnişi için bu bir milat olarak kabul edilebilir. Gezi Parkı direnişinin bu yüzünü hiç önemsemeyip, orada beğenmediğiniz siyasi gruplar da var diye burun kıvrınlardanansanız, madalyonun bir de bu yüzüne bakmanızı tavsiye ederim.

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Otoban kenarı çevreciliği

Pelin Cengiz 12.06.2013

Gezi Parkı direnişinin başlamasından bu yana iktidar mensuplarının sık sık başvurduğu bir rakam oyunu var. Çevreye duyarsızlıkla itham edilmelerine epey içerlemiş olsa gerek ki muktedirler, iktidara geldikleri Kasım 2002 tarihinin hemen ardından milat olarak aldıkları **2003 itibarıyla 10 yıllık süreçte 2,8 milyar adet fidan diktiklerini söylüyorlar**. Başbakan Erdoğan başta olmak üzere bu abartılı rakamı dillendiren koroya vakit kaybetmeden kabinedeki bakanlar da dâhil oldu. Başbakan Erdoğan'ın söylediği her söz her durumda doğru kabul edildiğinden ve herhangi bir sorgulamaya tabi tutulmadığından kabinedekiler bu ezberi tekrar etmekle kaldı. **10 yılda bu kadar ağaç hangi planlama, hangi lojistik, hangi insan kaynağı ile kaç günde gerçekleştirilir bunu soran, sorgulayan olmayınca, kötü bir halkı yanıltma senaryosu daha sergilenmiş oldu**. 10 yıllık iktidarlara boyunca yaptıklarını rakamlarla anlatmayı seven bir hükümetin, ağaç meselesine ilişkin **"gerçekleri"** bugüne kadar kendilerine saklayıp, Gezi Parkı direnişi başlayınca açıklama ihtiyacı duyması da ayrıca ilginç.

En çevreci iktidar sizsiniz, Başbakan kendi tabiriyle madem **"çevrecinin daniskası"**, doğayı da en çok siz seviyorsunuz, en çok ağacı da hazır siz dikmişsiniz, **biraz da kestiklerinizden ve kesmeye**

hazırladıklarınızdan bahsedelim mi? Milyarlarca ağaç dikmiş olmanız, size yapmak istediğiniz uyduruk Topçu Kışlası için Gezi Parkı'ndaki ağaçları kesme hakkı vermiyor. **HES'ler, maden ocakları, turizm tesisleri, fabrikalar için ağaçlar kesilirken buna göz yuman da siz değil miydiniz?** "Orman vasfını yitirmiş arazi" diye nitelendirdiğiniz ve **2B yasasına dâhil ettiğiniz araziler kendi kendine mi orman vasfını yitirmiş?** Şimdilik TBMM'de görüşülmesi ertelenen Tabiatı ve Biyoçeşitliliği Koruma Yasası ile **ormanları, kıyıları, SİT alanlarını satarak özel mülk hâline getirilmesine, imara açılmasına hazırlanan hangi iktidar?** Yeni orman işgallerine yol açacak üçüncü köprü, üçüncü havalimanı, Kanal İstanbul gibi ÇED'den (Çevresel Etki Değerlendirme) muaf tutulmuş **dev projelerle gözünü kırpmadan yüzbinlerce ağacın kesilmesine karar verenler kim?**

Hükümetin anlamadığı ya da anlamak istemediği şey şöyle özetlenebilir: **Kesilen bir ağacın karşılığı rastgele dikilmiş bir ağaç olmuyor. Ağacı kestiğiniz zaman orada bir dengeyi bozuyorsunuz, ekosistemi yok ediyorsunuz, o alanı kentsel dönüşüm mutasyonuna maruz bırakıyorsunuz demektir.** Dolayısıyla otoyol kenarlarına, refüjlere diktiğiniz ağaçlar orada bir ekosistem yaratmaz, burada bir yaşam alanı oluşturmaz, bu yapılanı olsa olsa sadece **"peyzaj düzenlemesi"** denir. **İstanbul'un merkezindeki bir parkın ağaçlarını kesip, başka kentlere ağaç dikmekle "ağaçlandırma" çalışması yapmış olmuyorsunuz.** Üstelik, otoyol kenarına diktiğiniz ağaçların, kentte yaşayanların günlük yaşamlarında ihtiyaç duyduğu yeşil alan gereksinimi karşılamaya yönelik olması da beklenemez.

İşte tam bu tür yanılgılar sebebiyle **Gezi Parkı'na yapılacak proje her ne olursa olsun,** zaten onlar da ne yapacağını bilmiyor **parkın, park kimliğini kaybedeceği gerçeği görülmek istenmiyor.** Bu noktada şunu sormak isterim: **Madem ağaca, doğaya bu kadar düşkünsünüz, neden İstanbul dünyanın en havası kirli şehirlerinden biri, neden yeterince ormanı, parkı, yeşil alanı yok, neden kıyılardan denize giremiyoruz?** Dev bir şantiyeye dönen İstanbul'u neden daha da göç almasına sebep olacak projeler yığını hâline getiriyorsunuz? Kentin silüetini ve dokusunu bozan projelerle İstanbul'u yeterince çirkinleştirdiğiniz yetmedi mi?

Sonuç olarak, söylenen sözlerin gerçeği yansıtmadığı çok açık. Bu sözlerin üzerinde durmamalı, dalga geçip gitmeli mi yoksa onlar adına utanmalı mı bilmiyorum. Bütün o **"asıl biz çevreciyiz"** temalı konuşmalar, okulların çevre kolundan hallice biz **"çok ağaç diktik"** çıkışları, aslında olup bitenler karşısındaki acziyetin resmi gibi. **Çevrecilik, otoban kenarlarına, AVM bahçelerine sadece tek tek ağaç dikmekten ibaret bir şey değildir, çevrecilik sahip olduğunuz doğal varlıkları korumakla, zarar görmelerine neden olacak sebepleri bertaraf etmekle başlar.** Nedense biz sizin diktiğinizi iddia ettiğiniz ağaçlara değil de, Türkiye'nin dört bir yanına dikilen biçimsiz toplu konutlara, gökdelenlere, alışveriş merkezlerine tanıklık ediyoruz. Zaten **biz size ağaç dikmeyin de demiyoruz, dikin ama siyasetinize gündem yaratmak için değil hobi olarak dikin.**

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Size Aarhus'tan bahseden oldu mu

Pelin Cengiz 16.06.2013

Gezi Parkı direnişiiyle ilgili olarak geçen hafta itibariyle iktidar kanadından daha yüksek sesle dillendirilen ve kamuoyunda tartışmaya açılan referandum/plebisit meselesi, kimilerine göre hükümete geri adım attıran demokratik bir kazanım. Gezi Parkı ve onun gibi dayatılmış pek çok projeye sadece yapılmak istenen **“inşaat projeleri”** olarak bakarsanız, referandum seçeneğinin iyi bir seçenek olduğı kolaycılığına kapılmaktan öteye gidemezsiniz. İlkel olarak çevre tahribatı yaratan dev projelere, nükleere, termik santrallere, HES'lere, ÇED muafiyetine karşı çıkan kimi kesimlerin, referandum teklifine, **“Gezi Parkı, park olarak kalmalıdır”** demek yerine koşar adım **“hodri meydan”** demesini de yadırgayanlardanım.

Türkiye'nin hâlihazırda hukuki zemininin elverişsiz olduğunu bir kenara koyarsak, iktidar mensuplarının ifadelerinden anladığımız kadarıyla, Gezi Parkı ile ilgili önce hukuki süreç beklenecek, mahkemenin kararının ardından plebisite başvurulacak. Hukuki sürecin sonucunun bekleneğinin bahşedilmesinin bize demokratlık gibi sunulduğı bir dönemde, referandumun, taktiksel olarak gündeme getirildiğini düşündürüyor.

Referandum veya plebisit tartışması bir yana, benim açımdan bugünlerin en meşru sorusu, **“Türkiye neden Aarhus Sözleşmesi'ne taraf değil”** sorusudur. Aarhus Sözleşmesi nedir diyecek olursanız, şöyle özetlemek mümkün: 25 Haziran 1998 tarihinde Danimarka'nın Aarhus kentinde Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonu tarafından imzaya açılan ve 30 Ekim 2001 tarihinde yürürlüğe giren Aarhus Sözleşmesi (Uzun adıyla Çevresel Konularda Bilgiye Erişim, Çevresel Karar Verme Sürecine Halkın Katılımı ve Yargıya Başvuru Sözleşmesi) ele aldığı konular bakımından uluslararası çevre hukukunun gelişiminde yeni bir dönemi temsil ediyor. Aarhus Sözleşmesi, herkesin sağlıklı ve refah içinde bir çevre ortamında yaşama hakkını korumak amacıyla, çevresel konularda halkın bilgilendirilmesi, karar mekanizmalarına halkın katılımını ve yargıya başvurulabilmesi ile ilgili konuları içeriyor. Çevresel bilgilere erişim hakkı, çevresel kararların alınma sürecine katılım hakkı ve çevre ile ilgili konularda yargıya ve idari birimlere başvuru hakkı, çevresel sorunlara halkın katılımının sağlanmasına yönelik en önemli araçlar olarak sayılıyor.

İşte, Aarhus Sözleşmesi tüm bu konulara yönelik düzenlemeler getirmesi açısından çok önemli. Sözleşmeye çoğı Avrupa ülkesi olmak üzere 40'ın üzerinde ülke imza atmış. Tahmin edeceğiniz üzere, dört bir yanında çevre ihlallerinin sürdüğü, mahkemelere taşınmış yüzlerce davanın bulunduğu Türkiye'nin bu sözleşmeye dahil olmak gibi ne bir niyeti ne de girişimi var. Aarhus Sözleşmesi, her şeyden önce, yapılması planlanan herhangi bir projeye ilgili pek çok konuda bilgi edinmeyi kolaylaştırıyor. Eğer, projeye halkın büyük bir bölümü karşı çıkarsa ya da projenin çevre tahribatı yaratacağına ilişkin endişeler varsa, projenin hayata geçirilmesi de zora giriyor. Aynı zamanda sözleşme yerel halk oylamalarının da önünü açıyor. Bu, hem halkın katılımının sağlanması hem de halkın ne dediğinin ciddiye alınması açısından dikkat çekici bir husus. Türkiye, Aarhus'a imza atmış olsaydı, yerel bazda halk sandığa giderek, projeler için oyunu atar, istenmeyen yatırımlar da böylece çöpe atılırdı. Ancak, yöre halklarının ne düşündüğünün bir önemi olmadığını madenlerden, HES'lerden, nükleer ve termik santrallerden gayet iyi biliyoruz.

Bu noktada sorulması ve sorgulanması gereken nokta şudur: Türkiye'de, ihtilafli projelerle ilgili çözüm konusunda etkin rol oynayabilecek, halkın taleplerini hukuk desteğı ile güçlendirecek Aarhus Sözleşmesi gibi bir mekanizma neden yok? Bugün Türkiye'de referanduma muhatap olacak tek mesele Gezi Parkı ile ilgili değil, enerji ve kalkınma projeleri başta olmak üzere halkın muhalefetine rağmen yapılmak istenen pek çok proje mevcut. Fakat, bu tür bağlayıcılık getirecek anlaşmalar, inşaat odaklı kalkınma yatırımları için tehdit olarak kabul edildiğinden doğanın kalkınmaya feda edilmesine göz yumuluyor.

Demokrasi adına kalıcı çözümler peşindeyse, önce Aarhus Sözleşmesi'nin imzalanmasını talep etmek, ardından ÇED (Çevre Etki Değerlendirme) süreçlerinin doğru şekilde işletilmesini sağlamak gerekiyor. Halkın katılımını sağlayan ve demokratik açılımlar sunan Aarhus Sözleşmesi'ni imza atarsınız, sonra Gezi Parkı ile ilgili

referandumu konuşuruz. Bu tür uluslararası sözleşmelere imza attığınızda, hem her taşın altında dış mihrak aramaktan kurtulur, hem de sorumlu olduğunuz halka karşı samimiyetinizi gösterirsiniz. Fena mı?

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Avrupa ile kritik inatlaşma

Pelin Cengiz 19.06.2013

Gezi Parkı direnişiyile birlikte yaşananlar, halkın talepleri karşısında medyanın aldığı pozisyonu, polisin orantısız şiddetini, iktidarın gücünün nasıl kullanılabildiğini ve yandaşlığın dayanılmaz cazibesinin ne boyutlara ulaşabildiğini göstermesi açısından gerçek bir turnusol kâğıdı. Dört ölümün, binlerce yaralının ve şiddet gören vatandaşın, telef olan hayvanların karşısında iktidar seviciliğın vicdanların sesini nasıl susturduğunu, ar damarını nasıl çatlattığını gözümüze sokan bir test. Yabancı medyaya ders veren, bankalara ayar çeken, uluslararası kuruluşları yok sayan zihniyet, bundan sonraki süreci nasıl toparlayacak? Bu "toparlama" sürecinin en zor kısmının Avrupa Birliği ile gelecekteki ilişkiler bağlamında olacağı bir gerçek.

AKP'nin 10 küsur yıllık iktidarı boyunca AB ile ilişkiler nasıl seyretti diye bakacak olursak, karşımıza şöyle bir manzara çıkıyor: AKP, iktidarının başından beri AB ve genelinde Batı ile iyi geçindi. Önceki koalisyon hükümetinin AB ile başlattığı üyelğe hazırlık çalışmalarını aksatmadı, aksine daha iyisini yapmak için kolları sıvadı. Muhalefetin de desteğini alarak Meclis'ten art arda geçirdiği beş Uyum Paketi sayesinde üyelik müzakerelerinin 2005'te başlamasına önayak oldu. Diğer Avrupalı kurum Avrupa Konseyi, Türkiye'nin katettiği yolu göz önünde bulundurarak, 1995'te ülkenin insan hakları açısından en karanlık dönemlerinden birinde başlattığı izleme mekanizmasını 2004'te sona erdirdi. 2010'da bir AKP milletvekili **Mevlut Çavuşoğlu**, kurumun tarihinde ilk kez **Parlamenteler Asamblesi Başkanı** oldu. O yıllar ki daha yedi sekiz yıl öncesinden bahsediyoruz, Cumhuriyet tarihinde demokratik alanın olabildiğince genişlediği ve toplumun görülmemiş bir özgüvenin tadını çıkardığı yıllardı. AKP bunu, IMF esinli makroekonomik dengelerden taviz vermeyerek ve AB üyeliği rüzgârını arkasına alarak başardı.

AB ilişkisi 2005'ten itibaren, Kıbrıs açmazı, Sarkozy gibi Avrupalı kimi liderlerin katkısı ve hükümetin gönülsüzlüğü sonucunda tavsamaya başladı. 18 müzakere faslının açılması askıya alındı. Buna koşut olarak Avrupa Konseyi bünyesindeki Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne başvurular hızla artmaya başladı. Ancak, her şeye rağmen, soğuyan ilişkiler hükümeti AB hedefinden döndürmedi, aksine ayrı bir AB Bakanlığı kuruldu, AB ile müzakere eden ülkeye sunulan tüm olanaklar olabildiğince değerlendirildi. Mükemmel olmasa da uyum çalışmaları sürdü.

Tekrar bugüne gelecek olursak, Gezi Parkı direnişinin başladığı ilk günden bu yana geride bıraktığımız bir aya yakın süreçte, başta Başbakan Erdoğan olmak üzere hükümet yetkilileri, Avrupa kurumlarını hedef alan çok sert açıklamalarda bulundu. Eskiden Erdoğan'a hayranlığını belirtmiş olan, daha şubat ayında Kürt meselesini çözerse Nobel'e aday olabileceğini söylemiş olan Avrupa Konseyi Genel Sekreteri **Thorbjorn Jagland**, bugün hükümete toplantı özgürlüğünü hatırlatıyor. AB Bakanı da Türkiye'nin bu konuda diğer Avrupa ülkelerinden daha özgür olduğunu söyleme cüretini gösteriyor.

Gezi konusunda Avrupa Parlamentosu, geçen hafta özel bir oturum gerçekleştirmiş, Türkiye'deki insan hakları ihlalleri, polisin aşırı güç kullanımı ele alınmış ve ardından bir karar tasarısı oylanmıştı. Buradan, Türkiye'ye ve hükümetine yönelik ağır eleştiriler gelirken, oturumdaki tepkiler, Erdoğan'ın Avrupa nezdinde imajının ne kadar sarsılmış olduğunu ortaya koydu. Avrupa'dan verdiği tek referans biber gazı kullanımıyla ilgili olan Erdoğan, **"Avrupa Parlamentosu'nun hakkımızda alacağı kararı tanımıyorum"** diyerek, ilişkiler iyice gerginleştirmesi, ikili temasları da etkiledi.

AP Dış İlişkiler Komisyonu üyelerinden bir grup parlamenter 19-20 haziranda yapacakları Türkiye ziyaretini iptal etti. Bu iptalin ardından yerine sadece Alman iktidar partisi CDU'nun AP'de önde gelen temsilcisi **Elmar Brok** ve Hristiyan demokrat İspanyol **José Ignacio Salafranca**'nın **Egemen Bağış** ile görüşeceği açıklandı, fakat bu da iptal oldu. TBMM İnsan Hakları İnceleme Komisyonu da, Avrupa Parlamentosu İnsan Hakları Alt Komisyonu'nda yapılması öngörülen toplantıya katılmadı. Dün AP Dış İlişkiler Komisyonu toplantısına katılması beklenen Adalet Bakanı **Sadullah Ergin** de, geçen haftaki karara tepki olarak Brüksel'e gitmedi.

Ankara ve Brüksel arasındaki gerginlik 27-28 haziranda yapılacak AB-Türkiye Karma Parlamento Komisyonu toplantısını tehlikeye sokuyor. Ama en vahimi 26 haziranda üç yıl sonra ilk defa bir faslın ki Kürt meselesi açısından çok önemli olan Bölgesel Politika faslı müzakereye açılması tehlikeye girmiş bulunuyor.

Bu gelişmeler hayra alamet değil. Yabancı yatırımcının diken üstünde olduğu, mali piyasaların son derece gergin olduğu bir ortamda faslın açılmaması olumsuz siyasi sonuçlar kadar olumsuz ekonomik sonuçlar da doğurabilir. AB'den kopmakta olan bir Türkiye bırakın yüzde 76 mertebesindeki AB menşeli yatırım sermayesini sıcak parayı dahi çekmekte zorlanmaya başlayabilir. Efelenmenin aşılması gereken bir sınırı var.

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sivil itaatsizlik: Vicdanın siyaseti

Pelin Cengiz 23.06.2013

Amerikalı düşünür ve erken bir çevreci olan **Henry David Thoreau**, 1849'da **Civil Disobedience (Sivil İtaatsizlik)** adlı makalesini yazdığı anda, ortaya attığı kavramla geleceğin en önemli siyasi eylemlerine ilham vereceğini öngörmüş müydü bilinmez ancak, ortaya koyduğu fikrin siyasi tarihte bıraktığı iz tartışma götürmez. Thoreau'ya göre, **devlet bir makineye benzer ve bu makine zamanla çok fazla adaletsizlik oluşturabilir. Makine, çok fazla adaletsizlik ürettiğinde vatandaş, makineye müdahale etmek ya da makineyi durdurmak için bir direnç oluşturur. Bu da vatandaşın sivil olmasının gereği olarak, şiddetsiz şekilde gerçekleştirilir. Sivil itaatsizlik, temel olarak şiddeti dışlayan, haksız bir uygulamaya karşı tüm yasal yollar denendikten sonra başvurulacak bir yöntem olarak benimseniyor. Yine, kavramın en önemli unsurları arasında eylemin kamuya açık şekilde hareket etmesi, kişisel çıkar arayışının ötesinde herkesin adaletsizlik karşısında çözüm arayışına katılması, dolayısıyla sivil itaatsizliğin kitlesel olması yer alıyor.**

Gezi Parkı'ndaki pasif direnişin polisin biber gazıyla, tazyikli suyla sürdürdüğü şiddetle kırılmasının ardından, direniş, yenilgi şöyle dursun farklı boyutlarla sürdürüldü. **"Duran Adam"** gibi herkesin kısa sürede benimsediği bir sembol ortaya çıktı. Sessiz ve hareketsiz durarak Türkiye'deki gösterilerin yeni sembolü hâline gelen Duran

Adam'ın ardından, bu tür yaratıcı eylemlerin devamının geleceği muhakkak. İstanbul'un geriye kalan parklarında gerçekleştirilen birbirini tanıma, dinleme, anlamaya dayalı forum etkinliklerinin de önemini vurgulamak gerek. Maruz kaldıkları saldırıları da.

Günümüzde genel olarak, **anti-otoriter, anti-ırkçı, ekoloji tabanlı oluşumların ya da etnik kimlik, din veya LGBT referanslı grupların oluşturduğu pasif direniş ve sivil itaatsizlik eylemleri, yeni toplumsal hareketlerin de ortak paydasını oluşturuyor**. Aynı zamanda, eylem ve ifade biçimleriyle de **geleneksel işçi ve sınıf mücadelesinden de ayrışıyor**. Küresel krizin derinleşmesiyle birlikte geçtiğimiz yıllarda Avrupa'da ve ABD'de dalga dalga yayılan **Occupy, Indignados** gibi sivil itaatsizlik eylemleri, **genç, lidersiz ve örgütsüz** olmalarıyla dikkat çekmişti. Bu tür sivil itaatsizlik eylemleriyle ilgili bilgilendirme yapan, haber veren, ülkeler arasında network kuran Avrupa'da ve ABD'de yüzlerce internet sitesi mevcut.

ABD'deki **ırkçılık karşıtı hareketin** en önemli aracının da, **ekolojik, çevreci mücadelenin** yolunun da yine **sivil itaatsizlik** eylemlerinden geçtiğini görüyoruz. Dünyaya şöyle bir baktığımızda, aslında **en farklı sivil itaatsizlik eylemlerinin doğaya müdahale içeren girişimlere yönelik olarak Hindistan'da yapıldığı** ortaya çıkıyor. Sivil itaatsizliğin dünyada duyulması ve yaygınlaşmasında başrolde olan **Mahatma Gandhi'nin** 1930'da 60 bin Hintli ile yaptığı **Tuz Yürüyüşü**, bu eylemlerin en önemlileri arasında sayılıyor. ABD'de 1955'te belediyenin otobüslere koyduğu **ırklara göre oturma düzeninin çiğnenmesi**, hafızalara en fazla yer etmiş sivil itaatsizlik eylemlerinin başında geliyor. Yine, 1967'de Vietnam Savaşı'nı protesto etmek için **askerlik dairesinin önündeki oturma eylemi** de yine bunlardan biri.

Almanya'da özellikle sivil itaatsizlik eylemleri, **nükleer santrallere karşı** yapılıyor. Geçmiş yıllarda **santral kurulacak alanların işgali, çalışmaların oturma, yol kapatma gibi pasif direniş yöntemleriyle engellenmesi, elektrik faturalarının nükleer enerjiden gelen kısmının ödenmemesine** yönelik çağrılar bunlardan sadece birkaçı. Yine nükleer santral karşıtlığı temelinde, Almanya'dakine benzer eylemler Fransa'da da gerçekleştirilmiş. Avrupa'da özellikle **silahlanmaya yönelik sivil itaatsizlik protestoları** en fazla karşılaşılan örnekler arasında. Avusturya'da yapılan bir eylem Gezi Parkı direnişi ile epey benzerlik gösteriyor: Eylemciler, **liman inşası için kesilecek ağaçlara sarılmış**. Dünyadaki çevre felaketlerine, doğa tahribatına dikkat çekmek için en yaratıcı ve olay yaratan eylemlere imza atanlardan biri de şüphesiz **Greenpeace**.

Türkiye'de de hafızalara kazınmış sivil itaatsizlik eylemleri arasında herhalde en çarpıcı olanları **vicdani retçilerin askerlik yapmayı reddetmesi**, cezaevlerinde uygulanan **açlık grevleri**, gözaltında kaybedilenleri unutturmamak için yıllardır her cumartesi Taksim'de bulușan **Cumartesi Anneleri**, Bergama'daki siyanürle altın arama faaliyetine yönelik bölge halkının mücadelesi olsa gerek. Türkiye'deki Gezi Parkı direnişinin de dünyadaki sivil itaatsizlik protestolarıyla örtüşen pek çok benzerliğinin olduğu herkesin kabul ettiği bir gerçek. Bu değişim, bu yenilik, siyaseti ister istemez zorluyor, siyasetin bin yıllık ezberleri de bu farklı siyaseti, lidersizliğini, örgütsüzlüğünü anlamaya yetmiyor.

Yazıyı, Thoreau'nun sivil itaatsizliğinin birinci temel ilkesiyle bitireyim: **"Bir insanın ülkesinin yasasından daha yüce bir yasa vardır, o da vicdan yasasıdır."**

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Çözüme yatırım için buradayız

CİZRE- Türkiye’de uzun yıllar yaşanan şiddet sarmalının çözümüne, toplumsal barış ve huzur ortamının yeniden tesisine yönelik önemli adımlar atılıyor, şiddet ortamına bir daha geri dönmek üzere yoğun çaba sarf ediliyor. İşin siyasi tarafında henüz yolun başındayız, yapacak çok iş var. Bu siyasi gelişmelere paralel olarak ekonomi tarafında yapılması gerekenler de bir o kadar önemli ve öncelikli. Bu sorumluluktan hareketle **TÜSİAD** ve **TÜRKONFED**, çözüm sürecinin iktisadi ayağının güçlendirilmesi ve sahiplenilmesi amacıyla çatışma ortamından her bakımdan ağır zarar görmüş bölgeyi temsilen **Cizre’de, Doğu ve Güneydoğu Ekonomi ve Kalkınma Zirvesi** gerçekleştirdi.

Zirvede, çözüm yolunda ilerledikçe özel sektörün üzerine düşen görevi yerine getireceği vurgulandı. Ancak, iş sadece ekonomik kalkınma ile ya da yatırım kararlılığı ile bitmiyor. İş dünyasının zirvede özellikle üzerinde durduğu konu ise şu: **Demokratikleşmenin temel taşlarından sayabileceğimiz yeni anayasa, siyasi partiler kanunu gibi alanlarda somut adımlar atılmadığı sürece kalıcı ekonomik kalkınma zor.** TÜSİAD Başkanı **Muharrem Yılmaz**’ın, “Kalkınmada süreklilik doğru ekonomi politikalarının yanısıra demokratik çerçeveyi genişletmeye bağlıdır. İfade özgürlüğü, basın özgürlüğü, yargı bağımsızlığı gibi konularda da ilerleme sağlamak zorundayız. Artık demokratik standartlarımızın daha yükseğe taşınması ve demokrasi bilincimizin derinleşmesi ihtiyacı ile karşı karşıyayız.

Aslında Gezi Parkı ile başlayarak gelişen katılımcı demokrasi talepleri çözüm sürecinin öngördüğü temel hak ve özgürlüklerle aynı başlık altında değerlendirilebilir. Bu çerçevede, Kürt meselesinin çözülmesi de demokrasi anlayışımızın çok daha özgürlükçü, katılımcı, bireysel haklara ve kimliklere saygılı bir derinlik kazanmasıyla mümkün olacaktır. Akan kanın durması büyük bir fırsat kapısı açmıştır. Bunu mutlaka değerlendirmek zorundayız” açıklaması bu açıdan önemliydi.

Yılmaz’ın bu aralar ilişkilerde soğuma yaşadığımız AB vurgusu da yine yaşanan gerilime yönelik anlamlı bir mesaj verir nitelikteydi: *“Önümüzde daha kat edilecek hayli mesafe var. Bu mesafeyi kat etmek için nirengi noktamızın ne olduğunu asla unutmamalıyız. Piyasa ekonomisi, hukuk devleti, giderek katılımcılığı öne çıkaran bir demokrasi anlayışı. Kısacası Kopenhag kriterleri ve AB çerçevesi. Ancak o çerçevede sorunların üstesinden sağlıklı bir şekilde gelebiliriz.”*

Bu arada, **TÜSİAD** yaptığı bir çalışmayla Güneydoğu Bölgesi’nin en az gelişmiş 14 ilini kapsayan kalkınma perspektifinin, çözüm sürecinin başarıya ulaşmasına paralel olarak nasıl gelişeceğini çeşitli senaryolarla ortaya koymuş. Eğer 30 yıl boyunca bölgede çatışma olmasaydı, bu 14 ilin Türkiye ekonomisine katkısı ne olacaktı? Bu illerin büyümesi yüzde 5,5 civarında olacak, kişi başına gelir Türkiye genelinin yüzde 39’una denk gelecekti. Çözüm süreciyle birlikte 2023’e kadar Türkiye ortalama yüzde 6,2 büyürken, bölge yıllık yüzde 11,5 büyüyecek. Yatırım talebinin tetiklenmesiyle Türkiye yüzde 6,8, bölge ise yüzde 15,1 büyümeye kaydedecek. Özetle, çözüm sürecinin büyümeye etkisi yüzde 0,7 ile yüzde 1,5 arasında olacak.

TÜSİAD Genel Sekreteri **Zafer Ali Yavan**’ın verdiği bilgiye göre, son 11 ayda altıncı bölgede yatırım için 500 teşvik belgesi başvurusu yapılmış. Bu başvuruların yatırım miktarı 7,1 milyar lira düzeyinde ve gerçekleşmesi hâlinde 23 bin kişiye istihdam sağlayacak.

Zirvede, Cizreli olan ve memleketine bir yatırım yapmaya hazırlanan TÜSİAD Yönetim Kurulu Üyesi **Tarkan Kadooğlu**, 30 civarında TÜSİAD ve TÜRKONFED üyesine söz verdi. **Güler Sabancı**’dan **Mustafa Koç**’a, **Ümit Boyner**’den **Hamdi Akın**’a, **Memduh Boydak**’tan **Nihat Özdemir**’e pek çok iş dünyası temsilcisi bölgeye

ilişkin yatırım planlarından ve önerilerinden bahsetti. Bu anlamda **Hamdi Akın**'ın yaklaşımı oldukça yapıcı. Akın, bölgenin hangi sektörlerde ne tür yatırımlara ihtiyacı olduğunu bölge iş dünyasının en iyi şekilde bildiğini, dolayısıyla bölge insanının gelip kendilerine projelerini anlatmasının daha verimli olacağını ifade etti. Sütaş olarak Bingöl'e yatırım hazırlığında olan **Muharrem Yılmaz** da, Bölge Yatırım Danışma Konseyi kuracaklarını ve buranın yatırımcı danışma ofisi gibi çalışacağını belirtti.

Zirveden henüz çok fazla sayıda ve somut yatırım niyeti çıkmadı, süreç biraz da birbirini tanıma, anlama süreci. Ancak, **Nuh'un Gemisi**'nin karaya oturduğu **Cudi Dağı**'nın eteklerinde önemli bir kapının aralandığı gerçek.

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Endonezya ve Türkiye'den politikacı manzaraları

Pelin Cengiz 30.06.2013

Geçen hafta bir grup gazeteci, Greenpeace Uluslararası Genel Direktörü **Kumi Naidoo** ile biraraya geldik. Naidoo, gerçek bir doğa ve insan hakları savunucusu. Gerek samimiyeti, gerekse çevre ve iklim eksenli konulara hâkimiyetiyle ilgi uyandırıcı biri. 15 yaşından beri Güney Afrika'daki ırk ayrımına dayalı devlet sistemi apartheid rejimine karşı ciddi mücadele vermiş bir aktivist. Sivil itaatsizlik ve ırkçılık karşıtı kitlesel eylemler düzenlediği için sayısız defa tutuklanmış, sonunda sürgüne gönderilmiş. 1990'da **Nelson Mandela**'nın serbest bırakılmasının ardından Güney Afrika'nın demokratikleşme hareketinde aktif rol almış. Naidoo, Türkiye'nin iklim değişikliğindeki durumunu ve Gezi Parkı direnişi sürecini yakından takip ediyor.

Türkiye'nin karbon emisyonlarını artıran ve iklim değişikliğini körükleyen kömür, petrol, gaz gibi fosil yakıtlara yönelik yatırımlarını "**son derece rahatsız edici**" olarak niteleyen Naidoo'nun, kömürle ilgili planlanan yatırımları hayata geçirmesi hâlinde Türkiye'nin, dünyada kömüre bağımlı dördüncü ülke olacağını söylemesi çarpıcıydı. Türkiye, 2010'da 1990 yılına göre seragazi emisyonlarını yüzde 115 artırarak, zaten sabıkalı sicilene bir rekor daha eklemişti. Naidoo'ya göre, Türkiye'nin, ekonomisini bu kadar kömüre bağımlı hâle getiriyor oluşu ekonomi için çok olumsuz. Greenpeace'in yakında açıklanacak bir araştırmasına göre, Türkiye'de termik santraller sebebiyle hayatını kaybedenlerin sayısı trafikte ölenlerden daha fazla.

Türkiye'de polisin şiddetiyle karşı karşıya kalan başka çevre mücadeleleri de olduğunu söyleyen Naidoo'ya göre, Gezi Parkı'ndaki gibi çevre ve demokrasinin bu kadar iç içe geçtiği başka bir durum olmadı. Türkiye'de insanların hayatlarının kontrolünün kendi elinde olmasını istediğini, çevreye duyarlılıkla başlayıp temel hak ve özgürlüklerin savunulması şeklinde genişleyen eylemlerin sadece elitlerin ya da entelektüellerin başkaldırısı olarak düşünülmemesi gerektiğini belirten Naidoo'nun, şu tesbitleri ilginç: "**Erdoğan, Suriye meselesinde Esad'ın halkı anlayamadığından bahsediyordu. Halka şiddet uygulandığı günlerde Erdoğan, sesini yükseltmişti. Filistin meselesinde, İsrail Gazze'deki gemiye saldırdığında sesini yükseltmişti. Bu tavırlarını desteklemiştim. Bugün, polis şiddetinden bahsetme şekline bakacak olursak, ikiyüzlülük yapıyor. Yerel ve global bağlamdaki bu kazanımları ve barışçıl lider olarak kurduğu imajı kaybettiğini düşünüyorum.**"

Bu ziyareti sırasında hükümetten kimseyle randevu talep edip etmediğini sorduğumuzda ise Naidoo'nun yanıtı şöyle oldu: "**Demokratik haklarını arayan insanların öldürüldüğü, yaralandığı, gözaltına alındığı bir**

ortamda onlara saygısızlık olacağını düşündüğümüz için hükümetle görüşmekten vazgeçtik. Görüşsek bile ne konuşacağız ki bu insanlarla? Çevre politikalarımızı anlatacak bir ortam yok."

İki hafta önce Cakarta'ya yaptığı ziyareti anlatan Naidoo, dünyanın en büyük Müslüman nüfusa sahip ülkesi Endonezya'nın Devlet Başkanı ile iki saat biraraya gelmiş. Başkan, bu ziyareti kabinesinin üçte biriyle gerçekleştirmiş. Hem global olarak hem de Endonezya'da yaptıkları çevre korumacılığı için kendilerine teşekkür etmiş ve **"Lütfen yanlış bir şey yaptığımızda bizi eleştirin. Biz aynı gemide giden yolcularız"** demiş.

Naidoo'nun şu çarpıcı sözü de bugünün siyasetçilerine aslında önemli bir mesaj: **"Fosil yakıtlara bir cent yatırımda bulunan her lider, gezegenin sonunu hazırlıyor, çocukları ölüme götürüyor."**

Obama'nın ekoloji ile imtihanı

İşte tam bu noktada, ABD Başkanı **Barack Obama**'nın geçen hafta açıkladığı iklim değişikliği ve karbon emisyonlarıyla mücadeleye ilişkin eylem planından bahsetmek gerek. Obama, ikinci kez başkanlık yarışına çıkarken, seçim vaatleri arasında iklim değişikliği ile mücadeleyi ön sıralara koymuştu. Beyaz Saray'daki ikinci dönemine başlarken yaptığı konuşmada da, yine bu alanda mücadele edileceğine ilişkin vurgu vardı. Seragazi emisyonlarının azaltılması, kamuda yenilenebilir enerji kaynaklarının etkin kullanımı, elektrik santrallerindeki karbon emisyonlarının düşürülmesi gibi çok temel hedeflerin bulunduğu iklim değişikliğine savaş açan planın detaylarına daha sonraki bir yazıda değineceğim.

Burada kritik konu, ülkenin en çok tartışılan projesi **Keystone XL** ile ilgili Obama'nın göstereceği tavır. Kanada'dan Teksas'a boru hattıyla katran kumulundan elde edilen zift petrolünün taşınması projesiyle ilgili alınacak karar bu işin yumuşak karnı. Obama'nın iklim değişikliğiyle ilgili asıl sınavı da bundan sonra başlayacak. Zira, Obama'nın Beyaz Saray önünde ülkenin en büyük çevre mitingi yapılırken, petrol lobisiyle golf oynaması haberleri hâlâ zihinlerde taze.

Tabii, ortaya bir yol haritası konmuş olması sebebiyle bu kararlılığın, başka liderler tarafından da örnek alınmasını umut etmekten başka yapacak bir şey yok. Kimseyi umutsuzluğa sürüklemek istemem ama, Kumi Naidoo'nun bize söylediği gibi maalesef, **"tüm dünya b..a batmış durumda"** ve en büyük tehlike iklim değişikliği...

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ekonominin yüzde 40'ına sahip ordunun darbesi

Pelin Cengiz 07.07.2013

İki yıldan fazla bir zaman önce Mısır'ın başkenti Kahire'nin en meşhur yerlerinden **Tahrir Meydanı**'nda günlerce süren direniş, **Hüsnü Mübarek**'in 30 yıllık hükümdarlığının devrilmesiyle son bulmuştu. Bu devrim, yeni bir siyasi başlangıcın da özünü oluşturması bakımından önemliydi. Halk, uzun yıllar sonra ilk kez demokratik rejimle tanışırken, **İhvan-ı Müslimin**'in kurduğu partiyi seçimle işbaşına getirdi. Kısa bir süre içinde

seçimle gelen Muhammed Mursi devlet başkanlığı koltuğuna otururken, yeni bir anayasa inşa etme çalışmaları da hız kazandı. Ancak, Tahrir Meydanı'nda Mübarek'i devirmek üzere birarada olan grupların bir kısmı, muhalefettekiler ve İhvan'ın yönetiminden tatmin olmayanlar, bu kez seçimle iktidara gelmiş olan Mursi'nin birinci yılında yine sokaklardaydı. İki yıl önce nasıl Mübarek'i devirmek üzere sokaklara dökülenlerin arkasında ordu "**payanda**" oldu ise, bu kez Mursi'ye karşı gerçekleştirilen isyanda, yine durumdan vazife çıkardı. Ama bu defa yardımcı oyunculuktan başrole soyundu.

Mısır siyasetini bilenler, bu hareketlenen sokaklar karşısında ordunun sessiz sedasız izlemeye kalmayı tercih etmeyeceğini söylerler. Mısır sokaklarının iki yıldan fazla bir zamandır verdiği mücadele darbeye bambaşka bir mecraya girdi. Seçimle başa gelmiş sivil iktidar geçen bir yılda orduyla ilişkisini kesmedi, kesemedi. Tam bu noktada, askerin ekonomik gücünü pas geçerek, Mısır'da olup bitenleri tam anlamıyla anlaşılır kılabilmek ve doğru analiz edebilmek mümkün değil. Ordunun akla gelebilecek her türlü üretim alanında varlığından söz ederken, bu devasa ekonomik statü avantajının, siyasi yapıda da orduyu en etkin şekilde söz sahibi kıldığını görmezden gelemeyiz.

Yapısal olarak, ordu ve sanayi ilişkisinin girift şekilde iç içe geçtiği **Mısır'da, ordunun sahip olduğu onlarca şirket ve fabrikayla ekonominin yüzde 40'ını elinde tuttuğu** belirtiliyor. Tabii, bu devasa ekonomik gücün şeffaflıktan ve hesap verebilir olmaktan da fersah fersah uzak olduğunu belirtmek lazım. Yüzbinlerce genç subay emekli edilerek, bu şirketlere yönetici olarak yerleştirilmiş. Ordunun şirketlerinin kazancı, "**devlet sırrı**" olduğu gerekçesiyle açıklanmıyor ve tabii bütçeleri de...

Bu kadar büyük bir ekonomik gücü elinde tutan ordunun, siyaset alanında da epey ayrıcalıklı bir konuma sahip olduğunu tahmin etmek zor değil. İhvan-ı Müslimin, bu yapısal bozukluğu gidermek, ordunun sahip olduğu ayrıcalıklı konumunu değiştirmek, ekonomideki rolünü küçültmek gibi değişime yönelmek yerine, geleneksel siyasi ezberlere yenik düştü.

Temel ekonomik konulara, artan işsizliğe ve yoksulluğa çare aramak yerine, halkı kutuplaştıran, kendi din anlayışını dayatan, hakları sınırlandıran, askerle flörtten çekinmeyen bir tavır benimsedi. Ordunun ayrıcalıklarını daraltmak bir yana, Mursi liderliğinde hazırlanan anayasa, orduya sivilleri askerî mahkemelerde yargılama yetkisi gibi maddeler de içeren epey geniş yetkiler getirmekteydi. Özetle, geçen bir yılda ne İhvan-ı Müslimin, ordunun siyasette ve ekonomideki ayrıcalıklı durumunu değiştirmeye çalıştı, ne de ordu İhvan ile zıtlıktı. Ancak, sokak tekrar hareketlenince, ordu, ekonomideki ve dolayısıyla siyasetteki bu son derece belirleyici durumunu hükümete karşı bir koz olarak kullandı mı? Sorulması gereken sorulardan biri bu.

Ordunun, halk devriminden rol çalmasının arkasında, siyaset ve ekonomideki bu ayrıcalıklı konumu kaybetmemek adına halktan yana durarak, hareketi sahiplenmek niyetinin olması muhtemel. Yine, her ne kadar yılan hikâyesine dönse de IMF'den alınacak 4,8 milyar dolarlık kredi, bu kredinin Batılı yatırımcıları ülkeye çekeceği beklentisi, beş milyar dolar yardımda bulunmasının karşılığında Süveyş Kanalı'na göz diktiği iddia edilen Katar ile olan yakın ilişkiler, ordunun darbe aceleciliğinde, kendi mevcudiyeti için tehlike gördüğü gelişmeler olarak sıralanabilir.

Mısır'da bahar, uyanış ya da devrim, özgürlük, hak ve adalet arayan bu hareketi nasıl tanımlarsanız tanımlayın, bunun baskıcı ve otoriter devlet geleneğinden demokratik bir rejime evrilmesi ancak şeffaflık ve hesap verilebilirlikle mümkün. O da şimdilik epey uzakta görünüyor.

Kalkınmanın öldüren cazibesi

Pelin Cengiz 10.07.2013

Bu ülkede neredeyse savaşlarda verilen insan kayıplarıyla yarışacak nitelikte iş kazalarında insanlar ölüyor. İşkolunun gerektirdiği güvenlik önlemleri alınmadığı için maden göçüklerinde, naylon çadırlarda çıkan yangınlarda, AVM inşaatlarında, tersanelerde, fabrikalarda, metan gazı zehirlenmeleriyle insanlar hayatını kaybediyor. **Türkiye, en fazla işçi ölümlerinin yaşandığı ülke olarak Avrupa'da liderliği elinde tutuyor, dünyada ise iş cinayetlerinde üçüncü ülke durumunda.** Türkiye'nin önünde Rusya ve Hindistan var. Türkiye'de ölümlü kaza sıklığı, 15 AB ülkesinin ortalamasından yedi kat daha yüksek.

Son 10 yılda AKP iktidarı dönemindeki iş cinayetlerinde 11 bin kişi ölmüş. Yılda ortalama 250 bin civarında iş kazası meydana gelirken, çok sayıda insanın farklı meslek hastalıkları yüzünden sağlığını kaybettiği raporlarla ortaya konmuş durumda. Üstelik, ölümlü iş kazalarına yönelik rakamlar sadece resmî verileri yansıtıyor. Sigortasız, kayıtdışı, taşeron firmalarda çalıştırılanlar arasında yaşanan ölümleri ekleyince bu rakamlar aslında bilinenden çok daha fazla.

Türkiye'de en fazla işçi ölümü ve iş kazalarının üçte biri, inşaat sektöründe meydana geliyor. Tüm iş kazalarının yüzde 1,6'sı ölümle sonuçlanırken, inşaat sektöründeki iş kazalarının yüzde 4,7'si ölümle sonuçlanıyor. **İnşaat sektörünü taşımacılık, madencilik ve metal sektörleri takip ediyor.** Çalışanların iş güvenliğini denetleyecek mekanizmalar yetersiz, uzmanlaşmış meslek hastanelerinin sayısı yok denecek kadar az.

İşte bu noktada biraz durup düşünmek, bunun altındaki kalkınma ve büyüme fetişizmini sorgulamak gerekiyor. Bu bedeli ne için ödüyoruz, bu insanların ölmesine neden göz yumuyoruz? Kışlalarla, camilerle, konut ve alışveriş merkezi projeleriyle, dağa taş TOKİ dikmekle, doğal ve tarihî SİT alanlarını yapılaşmaya açmakla, velhasıl kelim inşaat işiyle o kadar meşgul hâldeyiz ki... Kalkınırken yaşanan "**yol kazaları**" olarak görülen iş cinayetleri, hem iktidar hem de iş dünyası açısından sanki birer teferruattan ibaret.

Hatta, iş kazalarının giderek artan bir ivmeye sahip olmasının altındaki kurlsız, güvencesiz, sendikasız ve kayıtdışı çalışma biçimlerinin son 10 yılda artmış olması da gözardı edilen önemli bir gerçek. Bu saydığımız gerekçelerle, **iş güvenliği kurallarının hiçe sayıldığı, emek sömürsünün, taşeronlaşmanın ve kayıtdışılığın cazip hâle getirildiği sistemin bedelini, işçiler canlarıyla ödüyor.** Gerçi, biz bu duyarsızlığa, bu vurdumduymazlığa, göz göre göre ölümü kadere kismete bağlayan siyasetçiye, ranta dayalı kalkınma hamlelerinden gözü dönmüşlere çevre mücadelelerinden aşınayız.

Hükümetin bu alandaki yasal hamlelerinin yetersizliği, kapsamlı bir iş güvenliği stratejisi ortaya koyamaması, kalkınırken elini kolunu bağlayacak yasalarla vakit kaybetmek istememesi neredeyse "**doğal**". Ancak, iş sağlığı ve güvenliği konusunda iktidar kadar rant lobisinin üzerinde de vebal olduğu muhakkak. Türkiye'nin dört bir yanı, hukuka ve halka rağmen yapılan, inşaatı bittikten sonra iptal edilen, doğada ve tarihî alanlarda yarattıkları tahribatlar nedeniyle vicdanları yaralayan yüzlerce projeye dolu. **Gezi Parkı**, bu açıdan o vicdanları yaralayan tüm projelerin simgeleştirdiği yegâne mekân olarak kalacak. Sadece İstanbul özelinde bir çırpıda sayabileceğimiz

Haliç, Salıpazarı, Belgrad Ormanı, Emek Sineması, Beşiktaş İskelesi, Haydarpaşa, Yedikule Bostanları rant lobisinin iktidarla birlikte eşgüdümlü kabaran iştahının kurbanları oluyor. Bugün artık Türkiye’de gerek meydana gelen iş cinayetleri açısından, gerekse hukuk tanımazlık ve talan açısından çirkinliğin tarifini yeniden yaptırtacak kalkınma projeleri, giderek daha fazla şaibeli hâle geliyor. Mottoları da muhtemelen, **“Kalkınmaya, büyümeye canları feda”** şeklinde ifade bulabilir...

Bu kadar güçlü bir kalkınma fetişizminin gerçek bir adalet duygusuyla ve temel insan haklarıyla bağdaşması mümkün değil. Bunun bir bedeli var. O bedel de canla ödeniyor.

Ölüm ve ana motoru inşaat olan rant ekonomisi üzerine kurulu bir model, bu hâliyle ne kadar sürdürülebilir olabilir? Rakamlarla konuşmayı seven, ekonomik göstergelerin her fırsatta ne kadar iyi gittiğinden dem vuran muktedirin, beton özlemi, İstanbul’un en görünen yerinde **“tarihi”** bir araç olarak kullanarak otoriterliğini simgeleştirme arzusu artık taş a çarptı. **İşçilerin, çalışanların omuzlarında yükselen, ranta ve talana dayalı anlı şanlı kalkınma saltanatınız, Gezi Parkı direnişi ile derin bir darbe aldı. Bu vicdanları yaralayan hataların telafisini de muhtemelen, Gezi Parkı’nda direnen yeni nesil gerçekleştirecek.**

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yanlışlar köprüsü

Pelin Cengiz 14.07.2013

Türkiye’de ÇED (Çevresel Etki Değerlendirme) raporlarından muaf tutulan her proje için üçüncü köprü ekseninde yaşanan yanlış güzergâh tartışmasının bir benzeri bir gün yapılacak, bundan kaçış yok. Çeşitli itirazlara rağmen, inşaatı ve güzergâh yolları için yüzbinlerce ağaç kesilerek, ekosistemde geri dönülmez hasarlar yaratılan üçüncü köprü’nün inşaatında ÇED’sizleştirmenin yanısıra demokratik ve katılımcı süreçlerin hiçbirinin işletilmediği de sır değil. Zaten, çevresel etkileri son derece geniş bir projenin ÇED kapsamından çıkarılmış olmasının ekolojik açıdan yeterince tehdit içerdiği yetmiyormuş gibi şimdi köprü’nün yerinin yanlışlığıyla ilgili pek çok soru işareti ortaya dökülüyor.

Bir helikopter turunda Başbakan Erdoğan’ın beğenip fermanını verdiği Garipçe-Beykoz üçüncü köprü hattıyla ilgili, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, bir gecede çıkarılan kanunlarla elde ettiği yetkiler doğrultusunda 1/100.000 ölçekli İstanbul Çevre Düzeni Planı’nı tadil etmiş ve plan notuna üçüncü köprü ile ilgili karar eklenmişti. Ardından alt ölçekte köprü’nün bağlantı ve yan yolları için 15 ilçenin planlarında tadilatlar yapılmıştı.

Projenin yol güzergâhlarında da pek çok kez değişikliğe gidilmişti. Ulaştırma Bakanı Binali Yıldırım’ın açıklamasına bakacak olursak, güzergâhta bazı yerlerde mecburi sapmalar olduğunu, çünkü kuş yollarına ya da kaynak sularına rastlandığı için planda değişikliklere gidildiğini söylüyor.

Bu kadar büyük bir projede güzergâh değişikliği proje yapım aşamasındayken ortaya çıkmaz, kalkınma projelerinde ayak bağı addedilen ÇED süreci tam da bunun için gereklidir. ÇED süreci işletilmiş olsaydı, yönetim hem bu değişiklikleri yapmak zorunda kalmaz, hem de kamuoyunun büyük tepkisini çeken yanlış ağaç katliamına imza atmamış olurdu. Biz işin ekolojik vahameti üzerine konuşurken, güzergâh boyunca çok

ciddi kamulaştırma alanı bulunduğu, yüksek miktarda kamulaştırma bedeli ödememek için bu değişikliklerin yapıldığına dair iddialar ortada dolaşüyor. Eğer, söylendiği gibi perde arkasında **"köprü yollarını tapulu araziler yerine devlete ait orman alanlarından geçirerek kamulaştırma bedelini en aza indirmek ve böylece hak sahiplerine milyonlarca dolarlık kamulaştırma bedeli ödemekten kurtulmak"** gibi bir niyet varsa bunun vebalinden kurtulmak zor.

Mesele, aslında dönüp dolaşıp yine bir kentin genleriyle oynayarak, sistematik bir **gentrification** (**mutenalaştırma**) istilasına izin vererek, yeni inşaat ve rant alanları açma ihtirası noktasına gelip düğümliyor. Kaldı ki, bu dönüştürme operasyonu da tamamen plansız, programsız, kervan yolda düzülür mantığı ile ilerliyor. Bu düzensizlik, bu hukuksuzluk ve başıbozukluk hem iktidarın hem de iktidar çeperinde saf tutmuş sermayenin işine geliyor.

Yapım süreci olduğu kadar 29 mayısta yapılan temel atma töreninde açıklanan adı bile sorunlu olan üçüncü köprünün ihalesini **İçtaş-Astaldi Ortak Girişim Grubu** almıştı. Grup, projedeki teknik konularla ilgili Güney Kore'nin en büyük inşaatçılarından **Hyundai Engineering & Construction** ve **SK Engineering & Construction** şirketleriyle anlaştı. Şirketlerin sitelerine şöyle bir göz attığınızda son yıllarda epey moda olduğu üzere çevreye yönelik sosyal sorumluluk projeleri dikkat çekiyor. Mesela, SK'nın yönetim politikalarından biri olan çevresel sorumluluk başlığı altında tüm iş süreçlerinde çevreye duyarlılığın öneminden bahsediliyor. **"Designing the Environment"** başlıklı yıllık raporlar yayımlanan SK, **"Think Green Build Green" (Yeşil Düşün, Yeşil İnşa Et)** modelini benimsemiş. İki şirketin de sitesi dünyayı kucaklayan, yeşile övgüler yağdıran cümlelerden geçilmiyor. İhalenin Güney Koreli çevreye bu kadar duyarlı ortakları, ağaç katliamından haberdar mı yoksa onlar da bizdeki gibi görüntüde mi çevreci?

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Biraz ağaç biraz deniz kaç para

Pelin Cengiz 17.07.2013

Türkiye gibi gelişmekte olan ve az gelişmiş ülkelerde yaygın bir kanaate göre, su, hava, toprak ve ormanlar gibi doğal varlıklar tartışmasız olarak insanlığın kullanımına sunulmuştur ve tamamen bedavadır. Neoliberal anlayışın tamamen hâkim olduğu günümüz ekonomi düzeninde doğanın metalaştırılması gayet normal karşılanan bir durum. Doğadan bir emtia gibi faydalanmanın altındaki temel argümanlar, halka hizmet götürmek ve doğal değerleri ticarileştirerek kazanç sağlamak. Kullanma ile koruma kavramlarını yan yana getirdiğinizde kullanmanın üstün gelmesinin nedeni hep bu. İnsanlık, kendi ürettiği mal ve hizmetlere değer biçerken, doğayı da bu yaygın anlayış sebebiyle ekonomik sisteme alet etmekten geri durmuyor.

Doğaya ve tüm ekosisteme yönelik saldırıların tüm dünyada artmasıyla birlikte konuya tamamen başka açıdan bakan teoriler, son yıllarda giderek daha çok tartışılmaya başlamış durumda. Parasal açıdan, örneğin ormanı ya da toprağı korumanın değerini belirlemeye çalışan, dünyanın çeşitli yerlerinde doğanın değerini ölçmek için farklı yöntemler uygulayan bilimsel çalışmalar mevcut. Toprak sahiplerine ağaç kesmek yerine ormanı korumalarına karşılık ödenek verilmesinden tutun da insanların ekosistemde meydana getirdiği telafi edilemez zararların bedelinin ortaya konmasına kadar pek çok yöntem var.

Bu görüş, temel olarak ekosisteme bir değer biçip, onu topyekûn korumanın, onu tahrip ederek kazanç sağlamaktan daha avantajlı bir yöntem olduğu savunan “**ekolojik ekonomi**” olarak adlandırılıyor. “**Doğa, ekonomik büyüme için olmazsa olmazdır. Doğa olmadan, ekonomik faaliyetlerin sürekliliği ve başarısı mümkün değildir**” şeklinde de özetlenebilir. **Tony Juniper, George Monbiot** gibi önemli doğa savunucularının da desteklediği bu yaklaşıma göre, ekosistem olarak adlandırdığımız “**doğal sermayenin**” ekonomik bir değeri olmalı. Ancak, doğal varlıklar ve canlı türleri arasındaki karmaşık ilişkiler sebebiyle bu rakamı ortaya koymak çok zor hatta neredeyse imkânsız. Ancak, burada gözden kaçırılmaması gereken önemli bir boyut var ki, o da gelişmelerin giderek daha fazla insanda farkındalık yaratıyor olması. Aslında, ekonominin ve ekolojinin birbiriyle barışık olduğu yeni bir anlayışa öncülük edecek siyasi hareketlerin de bu farkındalığın tetikleyicisi olacağı bir gerçek.

Bir gölün, bir ormanın ya da bir nehrin maddi değerinin ölçülmesini destekleyenler kadar bu fikre şiddetle karşı çıkanlar da var. Ancak, bu konuda harekete geçerek kendi doğal kaynaklarına ekonomik değer biçen ülkeler bile oldu. İki yıl önce İngiltere’de 700 bilim insanının katkısıyla hazırlanan **Ulusal Ekosistem Değerlendirmesi**, insanın doğayla olan ilişkisine parasal anlamda bir değer biçiyor. Bu, ülkenin doğal zenginliklerini, topluma ve ekonomik refaha sunduğu katkılar açısından analiz eden ilk rapor. Son 60 yılı inceleyen rapor, bu değerlerin ekonomi için ne anlama geldiğine dair analizlere yer verirken, ekosistemin topluma sunduğu yararların tam olarak anlaşılması gerektiğine dikkat çekmesi açısından önemli. Raporun, İngiltere’nin gelecekteki politikalarını belirlemekte önemli bir kaynak olacağına kesin gözüyle bakılıyor.

Tüm dünyada bugün alınan yatırım kararları ve gerçekleştirilen uygulamalar, hem ekosistemlerin devamlılığı hem de toplumların refahı açısından önemli. Bunun için en doğru yöntemlerin seçilmesi gerekli. Bugüne kadar geçirdiğimiz süreç, doğru ekonomik büyüme ve refahın ekosistemi korumaktan geçtiğini, çevre ve kalkınma politikaları konusunda katılımcı bir yaklaşım benimsemek gerektiğini ortaya koydu. Bu da, toplumsal, ekonomik ve çevresel olgular arasındaki karmaşık ilişkilerin yeni bir zihniyetle kurgulanması ihtiyacını doğuruyor. Ancak, her şeyden önemlisi doğal varlıkların sonsuz olmadığı ve bu varlıkların ekonomik değerleriyle ilgili tartışmanın da ikincil olduğu gerçeğini unutmamak lazım.

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Adalete ve Saygıya Çağrı

Pelin Cengiz 21.07.2013

Gezi Parkı protestolarında yaşananları özetlerken, sık sık **Malcolm X**’in, “**Ben doğrudan yanayım, kimin söylediği fark etmez. Ben adaletten yanayım, kimin lehine veya aleyhine olduğu fark etmez...**” şeklindeki sözlerinin alıntılanması dikkat çekiciydi.

Mayıs ayının sonlarından bu yana Türkiye’ye dalga dalga yayılan yeni bir siyaset talebi, farklı kesimlerin birarada daha demokratik, özgür ve adaletli bir toplum olma arayışı, azan polis şiddetini yücelten çıkışlar, gözaltılar ve sürece destek verenlerin darbecilikle suçlanmasıyla karşılık buldu.

Korumasız insanların kafalarına polis tarafından nişan alınarak gaz fişegi ve plastik mermi atılarak yaralanması, sakat kalanlar, ölenler bir an olsun iktidar sahiplerinin vicdanını sızlatmadı. Tüm olup bitenler, sandık

demokrasisine indirgenerek, birtakım “**dış mihrakların**” desteğini alarak, seçilmiş bir iktidarı devirmeye yönelik eylemler olarak nitelendi. Yaşananlara bakınca, aslında gelecek adaletin kimin lehine ya da aleyhine olduğu kadar kimden geleceği de önem kazanıyor.

Gezi ruhu özünde otoriterleşmeye başkaldıran, polis şiddetine, keyfi uygulamalara, tek kişinin aldığı kararlara dur diyen, demokrasinin sandıktan ibaret olmadığını düşünen, farklılıklara saygı duyan, hiyerarşiden uzak lidersiz ve örgütsüz olmasıyla heyecan vericiydi. Küçük bir grupla başladı ancak ardından kitleselleşen her eylemde olduğu gibi Gezi Parkı direnişinde de ulusalcılar, provokatörler, darbeye göz kırpan siyasi gruplar sürece dâhil oldu, bu doğru. Ancak, sadece sürece dâhil olmuş bu grupları ön planda tutup bunun üzerinden siyaset geliştirmek, Gezi Parkı ruhunun sosyolojik açıdan bize anlattıklarını görmezden gelerek, bu hareketin siyasette değişim talebini elinin tersiyle bir kenara itmek eskinin alışkanlıklarını devam ettirmekten öte bir tavır değil.

Bugün Gezi ruhunun kapsayıcılığına, çoğulculuğuna, hassasiyetlerine karşılık gelecek yeni bir siyaset arayışı var.

İşte bu noktada, **Yeşiller ve Sol Gelecek Partisi** öncülüğünde, Gezi’nin temsil ettiği demokrasi zemininde buluşmak üzere ve Gezi bileşenlerinin de katılımıyla “**Adalet ve Saygıya Çağrı**” manifestosunu 10 gün önce **change.org** üzerinden imzaya açıldı.

Yeşiller ve Sol Gelecek Partisi üyelerinin de aralarında bulunduğu 103 akademisyen, yazar ve aktivist, Türkiye’de Gezi Parkı olaylarıyla birlikte şiddet ve korku iklimi yaratıldığını dile getirerek, demokrasinin inşası için yol haritası niteliğinde bir metin hazırladı. Gezi’nin gerçek ruhunu oluşturanların hiyerarşik bir düzen kurmadan biraraya gelerek, asgari müştereklerini ve demokratik taleplerini ortaya koyabilecekleri bir manifesto denebilir. Manifesto metninin herkesin kendi baktığı yerden eleştirilebileceği ya da itiraz edebileceği bazı yönlerinin olduğu muhakkak, ancak, Gezi sonrası süreçte toplumsal barış ve demokrasi için bir yerden başlamak gerek.

Manifesto, özetle ülke gündemindeki en sıcak meselelerle ilgili bir çözüm önerileri paketi sunuyor. Yerel yönetimlerin önünü açacak anayasal garantiler, seçim barajının düşürülmesi, anadilde eğitim hakkının tanınması, Terörle Mücadele Kanunu’nun kaldırılması, Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Yasası’yla demokratik protesto hakkının kullanılmasının güvence altına alınması, başörtüsünün kamusal alanda özgürlüğünün sağlanması, cemevlerinin ibadethane olarak kabul edilmesi, ırkçı ve ayrımcı dilin nefret suçu kapsamına alınması, LGBT’lerin eşitlik ve onur taleplerine kulak verilmesi, doğayı tahrip eden kalkınma anlayışının gözden geçirilerek çevre ve kent düzenlemesini içeren konuların toplumla paylaşılması yönünde adım atılması...

Metinde yer alan, “**Bu somut adımlar, Türkiye’nin içinde bulunduğu gergin durumdan ancak diyalog ve müzakere yoluyla çıkabileceğini düşünen bizlerin bütün yurttaşlara ve siyasal aktörlere bir vicdan ve adalet çağrısı olarak algılanmalıdır**” cümlesinin de gerçek anlamda yerini bulması şu günlerde hayli önemli. Ne de olsa adalet ve vicdan bir gün herkese lazım olabilir.

Madem **Malcolm X**’in sözüyle başladım, yine ona ait biz sözü Gezi’ye ithaf ederek bitireyim: “**Şimşekleri, üzerine en çok oyunları bozanlar çeker.**”

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

500 büyüğün anlattıkları

Pelin Cengiz 24.07.2013

Dünya ekonomisinde görece iyileşmeye rağmen riskler devam ederken, Türkiye ekonomisi de belli bir olgunluğa erişse de, gerek dış gerekse iç dinamiklerin etkisiyle yapısal sorunlarını çözmede pek başarılı olamıyor. Fed'in parasal genişleme politikasını bırakacağını açıklamasından bu yana piyasalar buna göre pozisyon alırken, Türkiye ekonomisinde faiz, enflasyon ve cari açığa yükseliş, büyümede daralma trendine girildi; Gezi eylemleriyle yaşanan gelişmeler ve gelecek döneme ilişkin yüklü seçim takviminin tırmandırdığı siyasi tansiyon daha hissedilir oldu.

Son günlerde bu gelişmeler takip edilirken, **İstanbul Sanayi Odası**'nın yeni başkanı **Erdal Bahçivan**, İSO'nun 45 yıldır hazırlanan "**Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu**" raporunu açıkladı. Listede ilk 10'daki şirketler değişmezken ilk üçün müdavimleri de aynı kaldı. İpi önceki yıllarda olduğu gibi yine **TÜPRAŞ** göğüslerken, **Ford Otomotiv** ikinci, **OYAK-Renault** üçüncü oldu. İlk 10 sanayi kuruluşu arasında beş **Koç Grubu** şirketi dikkat çekerken, bu yıl ilk 10'a tek bir kamu kuruluşunun girmesi listedeki kamu şirketinin ağırlığının azaldığına işaret etti. Son yıllarda ihracat ve büyümede ön plana çıkan demir-çelik, otomotiv ve petrokimya şirketleri ilk 10'daki yerini korudu. İlk 10'da sektörel açıdan farklılık gösteren tek şirket beyaz eşyayı temsilen **Arçelik** oldu.

Türkiye sanayiinin son 30 yıllık gelişimine bakıldığında ise 30 yıl önce ekonominin bel kemiğini oluşturan kimi sektörlerin payı gerilerken, kimi sektörler sanayinin lokomotifi hâline gelmiş. En fazla istihdam sağlayan sektör ise yüzde 21,7'lik payla gıda, içki ve tütün sanayii olarak öne çıktı. 1982'de gıda, içki ve tütün sanayiinin ağırlığı yüzde 16,4'müş. Demek ki, hükümet en fazla istihdam ve üretim sağlayan bu alanlardaki vergi politikalarında daha hassas olmalı.

Listedeki şirketlerin borçluluğu ise epey yüksek. Borç/öz kaynak oranı özel sektörde yüzde 134'lerde. Bu oranın bu kadar yüksek olması, kaynak yapısı açısından büyük bir risk. Bu oranın yükselmesi kur ve faizlerin artması hâlinde kârlılığı olumsuz etkiliyor. Yine 500 büyüğün kısa vadeli borçlarının oranı ise yüzde 65. Türkiye sanayiindeki genel tablo ile ilgili Bahçivan'ın şu sözlerinin de önemli olduğunu düşünüyorum: "*Sanayi kesiminin korunmasının önemli bir faktörü de finansal istikrardır. Finansal istikrarın bozulması hâlinde sanayi kesimi 2012'de olduğu gibi 2013'te de esas faaliyetleri bazında yeterli ölçüde genişleyemeyecektir. Yılın geri kalanında döviz kurları ve faizlerin sanayiciler için makul olacak dengelerde oluşmasına çaba gösterilmelidir.*"

Sanayici, özetle kur ve faizde yaşanacak olumsuz bir gelişmenin reel sektör açısından büyük risk olduğunu söylüyor. Yine bu noktada Bahçivan'ın "*Merkez Bankası bağımsız bırakılmalı, yedi ay içinde Türkiye seçime gidecek. Bir seçim ekonomisine doğru gidiyoruz. Bu sürecin çok dikkatli sürdürülmesi gerekir. Dünya ekonomisi açısından birçok belirsizliğin olduğu bir ortamdayız. Bu kadar olumsuzluğun olduğu bir dönemde herkesi, gerginleşmeden daha sakin bir şekilde bu süreci götürmeye davet ediyoruz*" sözlerine iktidarın ve toplumun tüm kesimlerinin kulak vermesinde fayda var.

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Nükleer lobiciler atakta

Pelin Cengiz 11.08.2013

Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerdeki, büyük proje gerçekleştirme çılgınlığına çevre, kent ve insan yaşamı eksenli baktığımızda, dünyadaki pek çok kentin artık insan karşıtı yerler hâline geldiğini görüyoruz. Kent yerleşimlerinin dokularıyla oynanması, ekolojik dengenin bozulması, rant için doğanın talanına göz yumulması

gibi pek çok sebeple dev altyapı projeleri ile nükleer, HES ve kömür gibi kirli enerji projelerine yeni bir çevreci akımla artık “**anti-human projects**” yani **insan karşıtı projeler** deniyor. Bu tanımlı layıkıyla hak eden ülkelerin başında Türkiye ipi göğüsleyen durumunda. Bu tanım kapsamında ele alınacak pek çok proje ile beraberinde hukuk ihlali ve çevre talanından bahsetmek mümkün, ancak şu günlerde farklı vesilelerle gündemde olan nükleerle ilgili birkaç noktaya dikkat çekmek istiyorum.

Fukushima’da 2,5 yıl önce meydana gelen nükleer santral kazası, artık devletlerin nükleer santral politikalarını yeniden gözden geçirmeleri noktasında önemli bir milat olarak kabul edilmişti. Pek çok ülke yeni nükleer santral planlarından vazgeçip, mevcutları da kapatma yönüne giderken, kimileri de Almanya örneğinde olduğu gibi hem nükleerden çıkış hem de yenilenebilir enerjilere dönüş stratejileri benimseyerek bunları uygulamaya koydu. Dünyadaki en güvenli santrallere sahip olduğu düşünülen Japonya’da Fukushima’daki kazayla ilgili skandallar zinciri hâlâ süredursun, nükleer santrallerin sorgulandığı dönemlerde Türkiye’nin Akkuyu ve Sinop için harekete geçmesi hâlâ sorgulanıyor.

Fukushima kazasının ardından Avrupa ve Japonya başta olmak üzere dünyanın pek çok yerinde nükleer santrallere karşı yüzlerce protesto gerçekleştirildi, yenilenebilir enerjilere geçiş stratejilerinin hem daha az maliyetli hem doğa dostu olduğuna dair raporlar yayımlandı, bugüne kadar kirli enerjilere destek vermiş Dünya Bankası, Avrupa Yatırım Bankası ve IMF gibi kuruluşlar bile kirli enerjilere yatırımın ekonomik büyüme ve sürdürülebilir kalkınmaya zarar verdiğini ortaya koyan çalışmalar yaptı.

Ancak, nükleer tehlikenin korkunçluğundan hâlâ ders alamamış ülkelerin planları, bu enerji türünden insanlık varoldukça vazgeçilmeyeceğinin göstergesi. Geçen ay açıklanan **World Nuclear Industry Status Report’a** göre, 29 ülke ilk kez nükleer enerji programı geliştirme konusunda çalışma yürütüyor. Bunların arasında Türkiye, BAE, Ürdün, Belarus, Bangladeş, Vietnam, Polonya ve Litvanya var. Haziran 2013 itibarıyla dünyada 427 nükleer santral faaliyetten, 66 yeni santralin inşası sürüyor. ABD 2017 sonuna kadar üç yeni santrali faaliyete geçirecek, 33 nükleer santrale sahip Rusya’da bu sayı 2020’de 42’ye çıkacak. Hindistan’ın yedi, Güney Kore’nin beş ve Fransa’nın bir yeni santral planı var. 18 nükleer santrale sahip Çin, inşaatı süren 28 yeni santralle bu alanda liderliği elinde tutuyor. Raporda, nükleer santrallerin geleceğine ilişkin pek çok ayrıntıya yer verilirken, bu enerji türünün giderek daha ucuz ve güvenilir bir hâle getirilmesine ilişkin uygulamalardan bahsediliyor. Rapor, bu hâliyle nükleer santrallerin giderek devreden çıkarılarak vazgeçilecek bir enerji türü olacağına ilişkin ümitleri de yok ediyor.

Yine **Financial Times**’ta yer alan bir makalede, nükleer lobilerin devlet desteği için nasıl AB kapısını aşındırdığı anlatılıyordu. AB de, nükleer enerji sübvansiyonlarını üye ülkeler için daha kolay hâle getirme konusunda bir plan hazırlamış. Planın eylülde Almanya’da yapılacak seçimlerin ardından tartışmaya açılması bekleniyor. Bu lobilere teslim olmuş ülkelerde risklerin şeffaf olmayan şekilde ele alındığı, nükleer kazaların gizlendiği artık bir sır değil. Fukushima’dan hâlâ radyoaktif su sızarken, kaza sonrası bekleyişte olan nükleer lobiler tekrar güç kazanarak devletleri etkilemek üzere koridorlarda çoktan atağa geçti. Türkiye gibi sağlam zemine oturmuş enerji politikası olmayan ülkeler de ağa ilk takılanlar oluyor. Bu lobilerin ana prensibi, hükümet temsilcilerini yakın markaja alarak, tehlikeleri olduğundan daha küçük göstererek, nükleer enerjinin temiz ve ucuz olduğunu söylemekten geçiyor. Bir yerlerden tanıdık geldi mi?

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Değişen iklimi kim düzeltecek

Pelin Cengiz 14.08.2013

İklim değişikliği ve etkileri üzerine çalışmalar yapan uluslararası bağımsız sivil toplum kuruluşu **DARA**'nın geçen yılın sonlarında yayımladığı bir rapor, aslında küresel ekonominin iklim değişikliği nedeniyle nasıl kırılgan bir hâl aldığını ortaya koyuyordu. Rapora göre, **iklim değişikliği dünya ekonomisinde şu anda yılda yüzde 1,6 küçülmeye neden oluyor, bunun rakamlarla karşılığı ise 1,2 trilyon dolar**. Önlem alınmaması hâlinde, dünya ekonomisindeki küçülme 2030'da iki katına çıkarak yüzde 3,2'ye yükselecek. Diğer yandan ise **iklim değişikliği her yıl 400 bin kişinin ölümüne neden oluyor**.

İklim değişikliğindeki gelişmeler dünyanın pek çok yerinde etkilerini farklı şekillerde gösterse de, en büyük zararı her zaman iklim değişikliğine en az sebep olmuş üçüncü dünya ülkeleri görecek. Bunu gelecekte zengin ve fakir ülkeler arasındaki uçurumun giderek artması, fakir ülkelerin daha da fakirleşmesi takip edecek.

Geçen yıl Dünya Bankası'nın başkanlık koltuğuna oturur oturmaz iklim değişikliği ile mücadele konusunda daha sert önlemler alınmasını isteyen ve zaman içinde bu alandaki durumu ortaya koyan çalışmalar yaptıran **Jim Yong Kim, "Çok az zamanımız kaldı. İklim değişikliği ile mücadelemizi sertleştirmezsek, yoksulluğu hiçbir zaman ortadan kaldıramayız"** demişti. Yine geçen yıl kurum tarafından hazırlanan bir raporda, küresel ısınmanın etkilerini tüm ülkelerin hissedeceği, ancak kıtlık, kuraklık, deniz seviyesinde yükselme ve kasırgalardan dünyanın en yoksul ülkelerinin en çok etkileneceği belirtilmişti. Temel olarak, Dünya Bankası iklim değişikliğini durdurmak ve temiz enerjilere geçilmesini sağlamak için yeni politikalar üretilmesi gerektiği üzerinde duruyor.

Bu doğrultuda Dünya Bankası geçen ay, kömürle çalışan enerji projeleri için borç verme politikasını değiştirerek, kömürden başka bir çözümü olmayan ülkelere maddi destek vermeyi sınırlandırdı. Banka, açıklamasında, **"gelir seviyesinin düşük olduğu bölgelerde yeni kömür santralleri yatırımları için ancak yatırımın yapılacağı bölgede uygulanabilir başka bir seçenek olmadığı nadir durumlarda finansman desteği sağlayacağı"** şerhini de düştü. Bu durum, kimi iklim değişikliği ile mücadele veren kesimler tarafından mesafeli bir tutumla karşılandı.

Dünya Bankası'nın Sürdürülebilir Kalkınma Başkan Yardımcısı **Rachel Kyte**, bu hafta **National Journal**'e verdiği bir röportajda, bugün yoksul ülkelerde yaşayan 1,2 milyar insanın enerjiye erişemediğini, gelişme için bu insanların enerjiye erişiminin sağlanmasının önemli olduğunu ve bunun farklı enerji türlerinin karmasıyla gerçekleştirilebileceğini belirtmiş.

Gerçekten Dünya Bankası iklim değişikliğinin durdurulması ya da azaltılması konusunda etkin olabilir mi? İklim değişikliğini azaltmak ve ekonomik krizden çıkabilmek için verilecek yeni kredilerin şimdiye kadar olduğu gibi yanlış kalkınma projelerinde kullanılmayacağı nasıl garanti edilecek? Bunlar meselenin can alıcı noktaları.

Dünya Bankası iklim değişikliği ile mücadelede finansal bir lider olmak istiyor ancak, küresel boyutta iklimin korunması için Banka'nın doğru adres olup olmadığı şüphesi epeyce yaygın. Banka hâlâ gelişmekte olan ülkelerde fosil yakıta dayalı enerji stratejilerini destekliyor ve çözümün değil, sorunun bir parçası olmaya devam ediyor.

Dünya Bankası'nın temelde az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelere fosil enerjilerden temiz enerjilere geçişi desteklemeye yoğunlaşması en doğru politika olacak.

Bu destekler, iklim değişikliğine en az etkisi olan ülkeleri yeniden borlandırmak yerine yoksulluğın önlenmesi ve ekolojik sistemin korunması gibi öncelikler taşımalı. Bu meseledeki gerçek finansal önderlik de buradan ilerleyecek.

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ekolojik Ayak İzi'niz kaç numara

Pelin Cengiz 18.08.2013

Sürdürülebilirlik konusunda bilimsel çalışmalar gerçekleştiren **Global Footprint Network (Küresel Ayak İzi Ağı)** tarafından ortaya konan son verilere göre, 20 ağustosta insanlığın **Ekolojik Ayak İzi**, gezegenin kapasitesini aşmış olacak. **Dünya Limit Aşım Günü**, insanlığın talebinin doğanın bir yıl içinde sunduğu miktarın üzerine çıktığı gün olarak her yıl **GFN** tarafından açıklanıyor. GFN verilerine göre, Dünya Limit Aşım Günü, 2011'den bu yana her yıl  gün ne kayıyor. Son GFN verilerine göre, gezegenin 12 ayda ürettiği doğal kaynakları, dünya nüfusu sekiz ayda tüketiyor. **İnsanlığın Ekolojik Ayak İzi**, gitgide gezegenin aleyhine bir şekilde büyümesini sürdürüyor.

Bundan ne anlamak lazım, ve tabii **Ekolojik Ayak İzi** ne anlama geliyor? **Dünyanın sürdürülebilir bir şekilde sağlayabildiği doğal kaynak miktarıyla dünya nüfusunun tükettiği miktar arasındaki açık**, insan yaşamını biçimlendiren en önemli etkenlerin başında geliyor. Ekolojik Ayak İzi, tüketilen doğal kaynakların yeniden üretimi, oluşan atıkların geri kazanımı için ne kadar kara ve su sahasına ihtiyaç duyulduğunu gösteren bilimsel bir l. **Bu l sayesinde, doğal kaynaklar ve ekosistem üzerinde insanların tüketimi sonucu oluşan etki ortaya konuyor.** Bu l, bir başka deyişle, bize doğal kaynakların tüketim hızıyla dünyanın kendi kendini yenileme kapasitesini karşılaştırarak, varolan tüketimin sürdürülebilir olup olmadığını gösteriyor. Ayak İzi'nin içinde, solunum için gerekli olan hava, temiz su, gıda, ısınma/soğutma, ihtiyaç duyulan enerji, tüketilen ağaç ürünleri, yaşam alanlarının yaratılması için tüketilen kaynaklar ve tüketim sonucu ortaya çıkan seragazları, katı atıklar gibi atıklar yer alıyor.

Herkesin Ayak İzi eşit değil elbette. Bireylerin Ekolojik Ayak İzi olduğu gibi ülkelerin de Ayak İzleri var. Dünyada ilk kez biliminsanları, **William Rees** ve **Mathis Wackernagel** tarafından daha sonra 2002'de **WWF**'in (**Dünya Doğayı Koruma Vakfı**) yaptığı hesaplamalarla birçok ülkenin Ekolojik Ayak İzi hesaplandı. **Kişi başına düşen Ekolojik Ayak İzi sıralamasına göre, Türkiye 154 lke arasında 63'nc sırada.** Sıralamada ilk 10 lke, **BAE, Katar, Danimarka, Belçika, ABD, Estonya, Kanada, Avustralya, Kuveyt** ve **İrlanda**. Az gelişmiş tabir edilen ülkelerin Ayak İzi ne kadar küçükse, doğal olarak kalkınmış ve kalkınmakta olan ülkelerin Ayak İzi o denli büyük. Örneğin, bir ABD'linin Ayak İzi 43 Afrikalınıninkine eşit. Dünyada herkes ABD ya da Birleşik Arap Emirlikleri'ndeki ortalama bir kişinin tüketim alışkanlıklarına sahip olsaydı, ihtiyaçları karşılamak için beş gezegene ihtiyacımız olacaktı. Dünyada herkes bir Avrupalı kadar tketse , Türkiye'de yaşayan biri kadar tketse bize iki gezegen gerekecekti. **WWF'in Türkiye'nin Ekolojik Ayak İzi'ne dair raporuna göre, Türkiye'de en yüksek gelir grubunun Ekolojik Ayak İzi, en düşük gelir grubundan üç kat fazla.** Allahtan dünyada herkesin Ayak İzi bu kadar büyük değil ama bu kadar büyük Ayak İzlerinin bedelini farklı biçimlerde tüm dünya ödüyor.

İnsanlığın bir an önce doğal kaynak kapasitesinin sınırları içinde yaşamının yollarını bulması ve bunu sürdürülebilir yaşam için hızla uygulamaya koyması, kalkınma anlayışını değiştirmesi ve doğal kaynakları tüketme/yönetme biçimini farklılaştırması gerekiyor. Çünkü, gidecek başka gezegen yok.

Bu arada, eğer siz de kendi Ekolojik Ayak İzi'nizin durumunu görmek ve nasıl azaltacağınızı öğrenmek isterseniz, **WWF** tarafından hazırlanan **ekolojikayakizim.org**'a girerek beş dakikanızı ayırmanız yeterli.

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İklim, ikdam, inkâr

Pelin Cengiz 21.08.2013

ABD Başkanı **Barack Obama**, ocak ayında ikinci kez Başkan seçilmesinin ardından yaptığı ilk konuşmada, ikinci başkanlık döneminde iklim değişikliğiyle mücadele için harekete geçmeyi taahhüt etmişti. Nitekim, iklim değişikliğiyle mücadele konusunda birtakım öneriler getiren Obama, hazıranda yaptığı bir konuşmada da, **"İklim değişikliği gerçekliğini reddedenlere karşı sabrım yok"** demişti. Bu noktada, hem Obama'nın sözlerini destekleyen hem de tersi şekilde fosil yakıt kullanan enerji endüstrisinin finanse ettiği iklim değişikliği inkârcılarının boş durmadığını ortaya koyan bazı gelişmelerden bahsetmek istiyorum.

İlki, bir kısmı geçen ocak ayında basına sızan, şimdi daha kapsamlı bir bölümü yayımlanan ancak tam metni eylülde yayımlanması planlanan **IPCC'nin Fifth Assessment Report** adlı raporu. Açılımı **Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli** olan **IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change)** Birleşmiş Milletler himayesinde iklim değişikliği konusunda ülkeler arası bir fikir birliği oluşturmak amacıyla oluşturulmuş. Temel hedefi, bu panel aracılığıyla ülkeler arasında küresel ısınma ve iklim değişikliği konularında hükümetler arasında uyum sağlanması olarak özetlenebilir. IPCC, bugüne kadar dört kez *Assessment Report* yayımladı, ancak bu raporlarda hükümetlerin tam bir anlaşma gösteremediği görüldü. Raporun önemi, BM yönetiminde kurulan IPCC'nin, ülkeler arasında bilimsel verilere dayanarak, politik bir kanaate önderlik etmesinden kaynaklanıyor.

Dördüncüsü 2007'de yayımlanan raporun beşincisi, ABD'de özellikle Cumhuriyetçilere yakınlığıyla bilinen enerji şirketlerinin ve lobi gruplarının desteğiyle bilinçli iklim değişikliği inkârcılığı yapanları üzecek nitelikte. Uzmanlar, raporda, ağırlıklı olarak fosil yakıtların kullanımının artmasına bağlı olarak iklim değişikliğinin yüzde 95 oranında insan eliyle yaratılmış olduğuna dikkat çekiyor. Biliminsanları, iklim değişikliğinin sera gazı emisyonlarından kaynaklandığına yüzde 95 oranında emin, IPCC'nin 2007'de son yayımlanan raporunda, bu rakam yüzde 90'dı, 2001'de yüzde 66 olan bu oran 1950'lerde ise yüzde 50 civarındaydı.

Raporun bu kesinlikte kaleme alınmış olması önemli. Rapor, aynı zamanda sera gazı emisyonlarının azaltılması konusunda acil önlemler alınmasını özellikle vurguluyor. Emisyonların alınan önlemlerle azaltılması hâlinde sıcak artışının makul seviyelerde tutulabileceği belirtilirken, önlem alınmaması hâlinde sıcaklık artışının kontrol edilemez seviyelere geleceği kaydediliyor. Örneğin, 2100'de sıcaklık artışının 2.6 ila 4.8 derece arasında olacağı tahminine yer verilmiş. Raporda, daha önce yer almayan buz tabakaları ve deniz seviyesindeki artıştan, aynı şekilde küresel ısınmaya bağlı olarak kuraklığın pek çok bölgede yoğunlaştığından bahsediliyor. Özetle, rapor bize açık seçik yeni bilimsel bulguların konuyla ilgili şüphelere son vermek gerektiğini gösteriyor.

IPCC'nin ilk toplantısının yapıldığı 1989'dan sonra biraraya gelen ABD'deki iklim değişikliği inkarcıları, çok sayıda web sitesi, kişi ve kuruluşa büyük paralara akıtarak, dezenformasyon yoluyla kamuoyunda şüphe yaratma peşinde. Temel amaç, fosil yakıtların kullanımının azaltılmasının önüne geçmek ve tabii kârlarını koruyabilmek. Bunlar bazen bir petrol bazen de bir tütün şirketi olarak karşımıza çıkıyordu ancak son zamanlarda bu desteklerin adı gizli tutulan zengin finansörlerce verildiği söyleniyor. Kâr amacı gütmeyen bu grupların iklim değişikliği inkârcılığı için saçtığı para 400 milyon doları bulmuş. Cehaletten para kazananların metotları ise bir başka yazının konusu olsun.

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Suriye iç savaşının diğer yüzü: Mülteciler

Pelin Cengiz 25.08.2013

Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (MYK) ile **UNICEF**, Suriye'deki çatışmalardan kaçmak zorunda kalan çocukların sayısının bir milyona ulaştığını açıklayarak, bu yüzyılda yaşanan en büyük utanç tablolarından birini yüzümüze çarpıverdi. Suriyeli çocukların hemen hepsi ülkelerinde **Beşar Esad**'a sadık güçlerle muhalif gruplar arasındaki kanlı çarpışmalardan kaçmış ailelerin bireyleri. Bir milyon mülteci çocuk sadece kuru bir rakamdan ibaret değil elbette, aynı zamanda evlerinden, kimi zaman ailelerinden, okullarından koparılmış, pek çok korkuyla ve hayatta kalma mücadelesiyle yüz yüze gelmiş bir milyon çocuk demek. Bir milyon mülteci çocuğun 740 bini 11 yaşın altında.

Bu çocukların bir bölümünün Suriye sınırlarını yanlarında herhangi bir refakatçi olmadan geçtiğini de düşününce, çocukların ne tür tehlikelerin eşiğinden geçtiğini tahmin etmek zor değil. Her iki kuruluşa göre, çocuklar, Suriye'deki iç savaş nedeniyle mülteci durumuna düşen insan sayısının yarısını oluşturuyor. Açıklanan bu rakam yeterince vahim, ancak burada bitmiyor dahası var.

MYK verilerine göre, iki milyon Suriyeli mültecinin 701 bini Lübnan'daki kamplarda hayatını sürdürmeye çalışıyor. **Ürdün'deki Zaatarı kampı ise, Kenya-Somali sınırında bulunan Dadaab mülteci kampından sonra dünyadaki en büyük ikinci mülteci kampı mertebesine ulaşmış.** Zaatarı'de 518 bin Suriyeli mülteci barınıyor. Zaatarı, şu anda Ürdün'ün nüfus bakımından dördüncü büyük kenti hâline gelmiş. Geçen temmuzda sadece 100 ailenin bulunduğu kamp aslında geçici olarak kurulmuş, ancak, şimdilerde günde 2000 yeni kişi giriş yapıyor.

30 bin çadır ve farklı ihtiyaçlar için kurulmuş binalardan oluşan, her gün 500 bin ekmek ve 4,2 milyon litre su dağıtılan kampı çekip çevirmenin günlük maliyeti 500 bin dolar. Kamptaki mültecilerin yüzde 55'i 18 yaş, yüzde 21'i beş yaş altında ve her gün kampta 13 yeni çocuk doğuyor. Kamptakilerin ihtiyaçları için sağlık hizmetleri veren üç hastane, okul, çocuklar için futbol ve oyun sahaları kurulmuş. Bu arada, kamptaki mültecilerin kendi girişimciliklerini sergiledikleri ve bu ürünleri satışa sundukları 3000 mağaza var, mağazalar kampın ana caddesi üzerinde, caddenin ismi ise epey manidar: **Champs Elysées.**

MYK verilerine göre, Türkiye'de 441 bin, Irak'ta 155 bin ve Mısır'da ise 110 bin Suriyeli mülteci olduğu varsayılıyor. **Internally Displaced Persons (IDPs)** yani ülkesinde yerinden edilmiş ya da kendi ülkesinde

mülteci durumuna düşmüş toplam Suriyeli sayısı ise 4,25 milyon olarak veriliyor. Bu da aşağı yukarı her dört Suriyeliden birinin evini terk etmek zorunda kaldığı anlamına geliyor.

BM kuruluşlarının uyarıları, Suriye'deki çatışma ortamına yönelik siyasi bir çözüm bulunması için yoğun bir çaba gösterilerek, çatışmanın taraflarının sivilleri hedef almaya ve çocukları asker olarak kullanmaya son vermesi gerektiği yönünde. Çocukların ve ailelerinin ülkeden güvenli şekilde çıkışının ve sınırı güvenli şekilde geçebilmeleri için sınırların açık tutulmasının önemine dikkat çekiliyor. Ancak, şimdiye dek Suriye'deki taraflardan bunlara hassasiyet gösterildiğine dair bir emare yok. Bu da mülteci konumundaki insanların durumunu giderek daha belirsizleştiriyor. Her ne kadar bahsi geçen kampların pek çoğu geçici olarak planlanmış olsa da, Birleşmiş Milletler ve çeşitli yardım örgütleri, **Suriyeli mültecilerin durumunun 1948 sonrasında Filistinlilerin ilticalarında olduğu gibi, kalıcı bir nüfus hareketine dönüşme ihtimalinin yüksek olduğu** görüşünde. Bu, mültecilere kucak açan bütün civar ülkelere ve tabii Türkiye'ye çok önemli bir mesaj.

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kimileri 'sıcak' sever

Pelin Cengiz 28.08.2013

Küresel ısınmanın olumsuz etkilerini giderek tüm ülkelerin hissedeceği, öte yandan kıtlık ve kuraklığın yanı sıra, deniz seviyesinde yükselme, seller, kasırgalar, orman yangınları gibi aşırı iklim olayları sonucu yaşanan felaketlerden dünyanın en yoksul kesimlerinin daha fazla zarar göreceği artık tartışmasız herkesin malumu. Küresel ısınmanın baş sorumlusu seragazi emisyonlarının azaltılması için pek çok kuruluşun bilimsel çalışması mevcut, hükümetlerden de bu alanda ortak bir tavır almaları bekleniyor. Ancak, gelişmiş ve gelişmekte olan ekonomiler kalkınma, büyüme ya da artan enerji ihtiyacı gibi çeşitli bahanelerle seragazi emisyonlarını düşürmeye yönelik radikal önlemler alınmasına yanaşmıyor.

Bu kısır döngü devam ederken, iklim değişikliği dünya ticaretini de farklı açılardan etkiliyor. Mesela, geçen ay, küresel ısınma nedeniyle **Kuzey Kutbu** bölgesindeki buzullarda görülen erimenin, bölgedeki ticari gemi trafiğinin rekor oranda yükselmesine neden olduğu açıklanmıştı. Kuzey Kutbu Denizi, buzlarla kaplı olması nedeniyle gemilerin geçişi için uygun bir rota değildi, fakat artık küresel ısınmanın da etkisiyle eriyen buzullar, bu bölgenin popüleritesini epey arttırmış durumda. *Financial Times*'ta yayımlanan bir makalede, 2030'da Asya ve Avrupa arasındaki ticaretin dörtte birinin bu hat üzerinden yapılacağını tahmin edildiği belirtilmişti.

Özellikle, Çin'in bu denizlerde seyahat edebilecek gemiler inşa ederek, normalde Süveyş Kanalı'nı kullanarak ulaştığı Avrupa'ya artık Kuzey'den gitmeyi planladığı kaydediliyor. Nitekim yol daha kısa! Çin devletine ait **COSCO Group'un (China Ocean Shipping Company)** 8 Ağustos'ta Çin'in kuzeydoğusundaki Dalian'dan ayrılan gemisinin **Bering Boğazı**'ndan geçerek 11 Eylül'de Hollanda'nın Rotterdam şehrine varması planlanıyor. Süveyş Kanalı ve Akdeniz üzerinden 48 günde tamamlanan yolculuk böylece 35 günde tamamlanmış olacak.

Yine bu yolu canlı bir ticaret güzergâhı hâline getirmek isteyenlerden biri de Rusya. Rusya'nın kontrolündeki **NSR (The North Sea Region)** yönetimi, bu yaz 393 gemiye Sibiry'a'nın kuzeyini kullanarak geçme izni

verildiğini açıkladı. Geçen yıl bu suları kullanan gemi sayısı 46 iken 2010'da bu sayı sadece dörtmü. Bu rota genelde temmuzda açılıp kasımın sonunda suların buzullaşması ile kapanıyor.

Yine *WSJ*'de yayımlanan bir makalede, nakliyat sektörüyle ilgili verileri derleyen **Lloyd's List** şirketinin, 2021'de Kuzey Kutbu aracılığı ile 15 milyon ton yük taşınacağı tahmininde bulunduğu yazılmıştı. Yine de bu rakamın şu an 17 bin geminin 900 milyon ton yük taşıdığı Süveyş Kanalı'ndaki hacmin yanında çok ufak kaldığı ifade ediliyor.

Bu gelişme iklim değişikliğinin "**faydalı bir yanı**" olarak değerlendirilse de, bu bakış açısı dünyanın içinde bulunduğu tehdidin doğru algılanamadığını göstermesi açısından önemli. Hâl böyle olunca, dünyayı en fazla kirletenlerin bırakın küresel ısınmadan şikâyet etmesini ya da önlem almasını memnuniyetlerini gizlemeyecek kadar fütursuz olduğuna şahitlik ediyoruz. Buzulların erimesinden yeni bir ticari avantaj elde etme niyetindeki ülkelerin dünyayı en çok kirletenler olması da şaşırtıcı değil. Dünyaya en fazla seragazı salan ülkelerin başında Çin geliyor, Rusya ise dördüncü.

Bu gelişmeler artık "**küresel ısınmanın önüne nasıl geçeriz**" sorusunun anlamını yitirmiş olabileceğine işaret ediyor. Zira, küresel ısınmanın memnun ettiği ülkeler ve firmalar varken, en fakirlerin ve küresel ısınmadan en az sorumlu olanların en fazla etkilenecekler sınıfında olması işleri güçleştiriyor. Bundan sonra belki de sormamız gereken soruyu, "**küresel ısınmadan fayda sağlayacak kesimlerle nasıl mücadele ederiz**" şeklinde güncellememiz daha gerçekçi olacak. Ancak, bu melanetten kimseye hayır gelmez.

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Griye direnen merdivenler

Pelin Cengiz 01.09.2013

Parkları, merdivenleri, sokak lambaları, kapıları, pencereleri, duvarları, binaları, göğü delen gökdelenleri ile giderek daha fazla kimliksizleştirilen ve grileştirilen İstanbul'a birkaç renk dokunuşu, yine resmiyet temsilcilerinin ezberini yerle bir ediverdi. **Gezi Parkı** direnişi sonrasında bir türlü "**fabrika ayarlarına**" dönemeyen iktidar ve yandaşlarının, **Duran Adam** eylemlerinde de bir daha kendilerine gelememek suretiyle yine böyle ezberi bozulmuştu. Meydanlarda piyano çalmasıyla tanınan **Alman müzisyenin** Taksim Meydanı'nda piyano çalmasına tahammül gösteremeyip piyanosunu depoya kilitlemek de yine ezberlerin yerle bir olduğu hadiselerden...

Cihangir'den **Fındıklı**'ya inen **merdivenlerin**, mahallelinin dört günlük bir emekle **rengârenk** boyayarak görenlerin yüzünü gülümsetmesi, kendi gri dünyalarına ve koyu renk takım elbiselerine sıkı sıkıya sarılmışları rahatsız etti. Bir gece operasyonu ile mahalleli en derin uykusundayken sinsice merdivenleri eski **griliğine** döndürüverdiler. Sabah olup merdivenlerin boyandığını insanlar fark edince de, önce yaptıklarının arkasında duramayıp "**haberimiz yok**" bahanesine sığınırken, bu bahane öğlene doğru "**şikâyet geldi**", tepkiler çoğalınca akşama ise "**mahalleli ile plebisit yapabiliriz**" tavrına dönüştü. Suçluluk duygusunun telaşıyla plebisiti bekleyemeden bir gece operasyonu ile "**merdiven boyanacaksa onu da biz biliriz**" özgüveniyle eski civiltısından eser olmayan yorgun ve solgun renklere teslim oldu merdivenler.

Gezi sürecinde de kentin pek çok yerindeki duvarlara yapılan yazılamalar ve **grafitiler** de bu ruhsuz gri boyadan nasibi almıştı.

Sonrası malum, Duran Adam eylemlerinde olduğu gibi **Türkiye geneline yayılan bir merdiven boyama aktivitesi başladı**. Tüm bunların en önemli özelliği, doğaçlama olması ve kendiliğinden gelişmesi, öznesinin kim olduğunun öneminin olmaması ve belki de tüm bu sebeplerle iktidar tarafından baş edilememesi, hizaya sokulamaması. Eylemleri gerçekleştirenlerin hiçbir organizasyona ihtiyaç duymadan inisiyatif alarak bunları devam ettirmesi de yine **tektipleşmeye bir başkaldırı** olarak ortaya çıkıyor.

Tabii, gökkuşağı formundaki merdivenlerin LGBT bireylerin uluslararası alanda kabul edilmiş gökkuşağı renklerine sahip bayraklarına yapılmış olası bir gönderme ihtimalinin de bu grileştirme operasyonunda etkisi var mı o meçhul. Bu durum, bana aslında kent kimliğindeki mevcut çelişkileri de hatırlattı. Yıllar önce caz festivali için İstanbul'a gelen müzisyen **Rufus Wainwright**, renklendirilmiş Boğaz köprülerinin yanardönerli ışıklandırmasıyla ilgili, **"Boğaz Köprü'nüz ne kadar da gay"** demişti de günlerce konuşulmuştu.

Kent kimliğinin oluşmasında **street art** yani **sokak sanatının** da önemli bir yeri var. **New York, Paris, Londra, Berlin, Tokyo** gibi dünyanın önde gelen metropollerinde hiç de gözardı edilmeyecek bir sokak sanatı icrası mevcut. Küresel krizin en yakıcı etkilerine maruz kalan **Atina** sokakları, krizde en yaratıcı, en sert muhalefet eden grafiti ve yazılamaların merkezi oldu. Kimse de onları silmeyi ya da üstünden boyayla geçmeyi düşünmedi.

Muhtemelen sokak sanatının en bilinen eserlerinden biri, **Arturo Di Modica**'nın 1989'da New York Stock Exchange'in tam karşısına izin almadan diktiği **"Charging Bull"** adlı bronz heykel. Borsanın o yıllarda dibe vurması üzerine finans piyasalarına moral vermek isteyen Modica, yatırımcı jargonundaki boğa (yükseliş) ve ayı (düşüş) kavramlarını temel alarak **boğa heykeli** yaratmış ve bir gece kimseden izin almadan borsanın önüne heykeli kondurmuştu. Bu heykel New York'un Özgürlük Heykeli'nden sonraki ikinci önemli simgesi olarak kabul ediliyor. Bizde olsa şimdi kimbilir hangi depoda kilitliydi bu heykel...

Siyasette merdivenler çıkıldıkça ikbal sarhoşluğu artar, ancak o merdivenlerin inişinin de olduğunu hep akılda tutmakta fayda var. **Siz bir yerdeki merdiveni griye boyarsınız sonra tüm ülkedeki merdivenler renklenir**. Unutmayın herkesin dünyası sizinki gibi gri değil.

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Çevreci şirket olma vizyonu

Pelin Cengiz 08.09.2013

BERLİN- World Economic Forum tarafından geçen hafta açıklanan **Küresel Rekabet Gücü** raporuna göre, **Türkiye**, 148 ülkenin yer aldığı küresel rekabet liginde **44'üncü** sırada. **İlk 10'da İsviçre, Singapur, Finlandiya, Almanya, ABD, Japonya** gibi ülkeler var. Raporun hesaplama tabloları aslında bir anlamda ülkelerin ekonomik yapılarının röntgenini çekiyor. Kurumsal yapılanma, inovasyon, Ar-Ge, verimlilik, işgücü piyasası gibi pek çok parametrenin ele alındığı raporda, Türkiye'nin performansında önceki yıllara göre pek bir değişim yok. Uluslararası alanda rekabetçiliğin küresel krizle birlikte giderek daha kritik bir noktaya geldiği şu dönemde, sanayi şirketlerinin rakiplerinden nasıl bir adım öne geçeceği kilit mesele.

Türkiye rekabetçilik liginde ülke olarak istenen performansta değil ancak rekabetçiliğini her geçen gün geliştiren ve bu emeğin karşılığını da uluslararası pazarlarda alabilen Türkiyeli şirketler de var. Almanya’da gerçekleştirilen Avrupa’nın en büyük tüketici elektroniği ve ev aletleri fuarlarından biri olan **IFA’ya Beko ve Grundig** markalarıyla katılan **Arçelik** bunların başında geliyor. Arçelik, bir yandan Avrupa’da marka satın alma stratejisiyle büyürken, bir yandan da enerji verimliliği ve karbon emisyonlarının azaltılması konusunda ciddi çalışmalar yapıyor.

Aslında IMF, Dünya Bankası, Avrupa Yatırım ve Kalkınma Bankası gibi kuruluşların da son zamanlarda sık sık dile getirdiği üzere hem ülkeler hem de kuruluşlar için en sağlıklı büyüme modeli küresel ısınmaya neden olan karbon emisyonlarının azaltılarak, enerji tasarrufunun sağlandığı model. Kaynakların bu kadar kötü kullanıldığı dünyada artık karbon emisyonlarını azaltan, çevreye duyarlı teknolojilerle üretim yapan, enerji verimliliğini ön plana alan şirketler hem daha başarılı olacak hem de rekabette önemli bir avantaj elde edecek. Çevreci şirketlerin her alanda tercih sebebi olması da bunu güçlendiriyor. Aslında bu şirketler için bu vizyonu kurgulamak ve hayata geçirmek çok zor değil, kararlı bir planlama ile her şey mümkün.

Arçelik Genel Müdürü **Levent Çalıkoğlu**’nun verdiği bilgilere göre, enerji tüketiminin yüzde 25’i evlerde gerçekleşiyor ve bu tüketimin yüzde 55’i de beyaz eşya ve ev aletleriyle yapılıyor. Çalıkoğlu, şirket olarak en büyük hedeflerinin enerji ve su seviyesinde tasarruf eden ürünleri daha fazla üreterek, en yüksek seviyede bu tür ürünlere sahip olmak olduğunu söylüyor. Levent Bey, konuşmasında ilginç bir uygulamalarından da bahsetti. Arçelik grubundaki fabrikalar, bu alanda bağımsız kuruluşlar tarafından denetleniyormuş. İlk kez üç yıl önce uluslararası bir kuruluşa denetlettirdiklerinde altın derecesi almışlar. Şimdi fabrikaları en üst seviye olan platin seviyesindeymiş. Çalıkoğlu, **“Sürekli daha verimli ve tasarruflu nasıl çalışırız diye kendimize hedefler koymaya devam ediyoruz”** diyor.

Arçelik, aynı zamanda Türkiye’de sektöründe ilk olan bir projeyle yüksek enerji verimli buzdolapları için 10 yıl boyunca sağlanacak karbon azaltımıyla karbon finansmanı geliri elde edecek.

Bu arada, Arçelik’in dünya patent liginin ilk 500’ünde yer aldığından da bahsetmek gerek. Şirketlerin yenilikçi vizyonu ve Ar-Ge’ye yaptığı yatırımın meyveleri de böyle oluşuyor. Stratejilerinin inovasyona dayalı olduğunu söyleyen Çakıroğlu, **“Daha önce benzeri olmayan ürünler geliştiriyoruz”** diyor.

Bu köşede özellikle yer verdiğim karbon emisyonları kaynaklı küresel ısınma konusunda şirketlerin giderek daha bilinç sahibi olması, kendilerine hedefler koyması ve şirket konumlandırmalarını çevrecilik üzerinden kurgulamaları sevindirici. Bu uygulamaların Türkiye’deki diğer şirketlere de örnek olması önemli. Çünkü, şirketlerin kendi sektörlerinde öncü olabilmesinin ve rekabette fark yarabilmesinin yegâne yolu çevreci stratejilerden geçiyor.

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Rüya bitti, gerçekleri görelim

Pelin Cengiz 11.09.2013

Kamuoyunda geniş kitleleri ilgilendiren hemen her mevzunun önce iktidar tarafından siyasi bir şov malzemesi yapılabilirliğinin test edildiğine, daha sonra ülkeyi gererek kutuplaştırdığına şahit oluyoruz. Bu kural ister istemez 2020 Olimpiyat Oyunları adaylığı konusunda da değişmedi, oylamanın Japonya’nın galibiyetiyle sonuçlanmasının ardından fatura Gezi direnişine kesilmek suretiyle, organizasyonun alınmasını çeşitli

gerekçelerle istemeyen kesimler vatan haini ilan edildi. Siyaset insanı olma üslubuna ve terbiyesine yakışmayan açıklamalar yapıldı, giderek içselleştirilen **"biz ve onlar"** ayrışmasına bir çentik daha atıldı. Arjantin'den zaferle dönülmüş olsaydı, Olimpiyat Oyunları hem AKP nezdinde hem de hükümet tarafında önümüzdeki yedi yıl boyunca siyasi bir malzeme hâline getirilecekti, bunu hepimiz biliyoruz. Olimpiyat Oyunları için harcanması planlanan yaklaşık 20 milyar doların finansmanı için yeni vergiler gelecek, İstanbul odaklı rant ve talan projelerine **"ama Olimpiyat için yapıyoruz"** kılıfı hep hazırda güvenli bir bahane olacaktı, bölgesel eşitsizlikler İstanbul lehine daha da büyüyecekti. Olmadı...

Şimdi Olimpiyat Oyunları'nın alınamadığına sevinenler de üzülenler de **"Her işte bir hayır vardır"** diyerek, bu kararın siyasi olduğu kadar hazırlık süreçlerinin de gözönünde tutularak alındığını unutmamalı. Türkiye'nin tanıtımına, turizmüne önemli katkılar sağlayacaktı belki ama ekonominin kırılganlığının test edildiği bugünlerde böylesi büyük bir organizasyonu üstlenmenin ekonomiye faturası ne olacaktı, bunu kestirmek zor. Ancak, bu organizasyonu bugüne kadar üstlenmiş ülkelerin ekonomilerinde ne tür bir etki yaratmış, bunlara bakarak bir tahmin yürütmek olası.

Şu asla unutmamamız gereken bir gerçek ki, bugüne kadar Olimpiyat Oyunları'na ev sahipliği yapmış ülkelerde hiçbir zaman evdeki hesap çarşıya uymadı, tahmini bütçelerin hep üzerinde paralar harcandı, üstelik elde edilen avantaj da katlanılan bu mali külfetin çok altında kaldı. Bu arada, kimi ülkelerde Olimpiyat hazırlıklarının pek çok yolsuzluğa, usulsüzlüğe yol açtığını da bilmeyen yok. **Yunanistan** bunun en ciddi örneklerindendir ki, ülkede yıllardır süren ekonomik krizin Olimpiyat organizasyonu ile yaratılan bütçe açığına dayandığı sır değil. 2004 Atina Olimpiyatları için başta 4,5 milyar euro olarak düşünülen maliyet, 10 milyar euroya dayanmıştı.

Olimpiyat Oyunları'nı gerçekleştirme rüyası şimdilik bitti, artık ekonomik kırılganlığının arttığı bu dönemde yerel seçimler de giderek yaklaşıyorken , genel ekonomik yapının hassasiyetlerine dikkatleri çevirmenin zamanı. **The Economist** dergisi, son sayısında **The Capital- free Index** başlığıyla yayımladığı listede, Türkiye'yi cari işlemler açığı, kısa vadeli dış borcu ve hızlı kredi büyümesi gibi faktörler nedeniyle **en kırılgan gelişmekte olan ekonomiler** listesinin ilk sırasına oturttu. Sermaye girişlerinin aniden durması hâlinde hangi yükselen piyasaların daha riskli olacağını ortaya koyan bu endekse göre, Türkiye ekonomisi için kırmızı alarm verilmiş bile.

Eylül başında açıklanan **OECD'nin Interim Economic Assessment** raporunda da, Türkiye, **kırılgan ülkeler** arasında başlarda yer alıyor. OECD, özetle mayıs- ağustos döneminde hızlı sermaye çıkışı yaşayan, yerel para birimleri hızla değersizleşen, cari açığı büyüyen ve bunu sıcak parayla finanse eden ülkeler arasına Türkiye'yi de koymuştu. Bu tablonun kötüleşme riski ortada, faturanın ağırlaşmaması için atılacak adımlar netleştirilmeli. Şimdi, bu Olimpiyat meselesini rafa kaldırıp daha acil ve güncel konulara odaklanma gerekliliği var, Türkiye için rüyadan uyanma vakti.

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Doğal kaynakları tüketene kredi yok

Pelin Cengiz 15.09.2013

Geçen hafta dünyanın önde gelen bankaları, son derece kritik bir deklarasyona imza attı. Birleşmiş Milletler bünyesinde düzenlenen **Sürdürülebilir Kalkınma Konferansı**’nda yer alan ve Dünya Bankası’nın da dâhil olduğu 43 finans kuruluşu **Doğal Sermaye Deklarasyonu**’nu (**Natural Capital Declaration**) imzaladı. Metin ilk kez Rio de Janeiro’da 21 yıl önce BM Sürdürülebilir Kalkınma Konferansı’nda gündeme gelmişti.

Bugün pek çok firma, doğal kaynakların hızla tükenmesi pahasına projelerini sürdürüyor. Yaptıkları tahribat küresel ısınmanın ve karbon emisyonu artışının nedenlerinden biri. **UniCredit, BBVA, Standard Chartered ve Rabobank** gibi büyük bankalar, bundan böyle doğayı aşırı tahrip eden faaliyetleri olan firmaların kredi taleplerini geri çevirmeye hazırlanıyor.

“Doğal kaynakları israf eden şirketlerin projelerine kredi verilmezse ne olur” düşüncesinden yola çıkarak hazırlanan deklarasyon, finansal hizmet ve servislerin oluşturulmasında **“doğal sermaye”**nin dikkate alınması için önemli bir bağlayıcılık getiriyor. Aslında bu deklarasyonun hedefinde nihai olarak hükümetler ve yasa yapıcılar var. Yeşil ekonomiye geçişte hükümetlere önemli rol düştüğüne atıf yapan deklarasyon, doğal sermayenin korunmasında bankalardan yatırımcılara bütün finans sektörünün etkin olabileceğinden hareketle bu alanda kamusal düzenleme talep ediyor.

Çevre koruma konusunda hem özel sektörün hem de hükümetlerin sorumluluğu giderek artıyor, ancak bugüne kadar doğal kaynakların israf edilmemesi için yapıcı kararlar alınması yönünde liderlik yapacak bir ülke de ortaya çıkmadı. Bu sebeple özel sektöre daha fazla iş düşüyor, özellikle de bankalara. Doğayı talan eden enerji, ulaşım ya da barınma projelerinin kaderi aslında bundan sonra bu bankaların sayısının artmasına bağlı olacak. Bu durum, hükümetleri de radikal kararlar almaya zorlar mı, bunu gelecekte göreceğiz.

Bu deklarasyon ister istemez Türkiye’yi dev bir şantiyeye çeviren projeleri akla getiriyor. İrili ufaklı projelerin yanı sıra ciddi doğa tahribatına yol açacak üçüncü köprü, üçüncü havalimanı, Kanal İstanbul gibi çılgınlıkta sınır tanımayan projelerin nasıl finanse edileceği artık tartışma konusu. Hasankeyf’teki Ilisu Barajı finansmanında Alman ve Avusturyalı bankaların çevresel duyarlılık nedeniyle çekilmelerinden başka bilinen **“iyi örnek”** yok. Oysa üçüncü köprü için korkunç bir ağaç katliamı gerçekleşti. Üçüncü havalimanı için ayrılan 9200 hektarın 7800’ü ormanlık alan. **Ancak şimdilik banka ve finansman cenahında “çevresel duyarlılık” diye bir şey işitmedik. Bugün itibariyle finansman sıkıntısı Türkiye’nin ekonomik ve siyasi kırılganlığı ile ilgili. Gerek iç gerekse dış kredi kaynakları Türkiye’deki projelere eskisi gibi para vermeye artık pek yanaşmıyor.** Yıllar önce **Bülent Ecevit**, Akkuyu nükleer santral projesinin **“yeterli kaynağın olmaması”** nedeniyle ileri bir tarihe iptal edildiğini açıklamıştı. Bugün de projeler çevre duyarlılığından değil ama kaynak bulunamamasından dolayı iptal edilebilir. Bunların içinde nasıl finanse edileceği en belirsiz proje üçüncü havalimanı. Bu belirsizlikten ötürü projenin rafa kaldırılıp Atatürk Havalimanı’na iki ek pist yapılması yönündeki planın yeniden canlandırılması konuşuluyor.

Her işte bir hayır var derler ya.

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İstanbul’un hiçleştirilme hikâyesi

Pelin Cengiz 18.09.2013

Galata Özel Rum İlköğretim Okulu, tam da okulların yeni eğitim öğretim yılına başladığı bir zamanda kapılarını açtı ancak bir farkla. Eğitim için değil ama sanat için hizmet veriyor şimdi. Okul, bu yıl 13'üncüsü gerçekleşen ve **Lale Müldür**'ün aynı adlı kitabına gönderme yaparak, "**Anne Ben Barbar mıyım**" başlığını taşıyan **İstanbul Bienali**'nin artık önemli mekânlarından biri hâline geldi. Bir zamanlar Rum çocuklarının merdivenlerinde koşturduğu, sınıflarında öğrenim gördüğü okul, şimdilerde bienal kapsamında eğitim sistemini eleştiren hatta belki dalga geçen, ağırlıklı olarak performans, video ve grafik işlere evsahipliği yapıyor.

Çinli sanatçı **Wang Qingsong**'un katlar arasındaki merdiven boşluklarında özellikle yabancı dil öğrenme sürecinin yoruculuğunu gözler önüne seren "**Beni Takip Et**" isimli fotoğraf çalışmaları yer alıyor. Yine iki Arjantinli sanatçı **Martin Cordiano** ve **Tomás Espina**'nın "**Nüfuz Alanı**" (**Dominio**) çalışması hayli ilginç. Her şeyin normal olduğunu sandığınız odada bulunan tüm nesneler kırık ve yapıştırılmış. O kırıklara pek çok anlam yüklendiği muhakkak.

Okulun en üst katı ise eksikleri olmakla birlikte bugüne kadar İstanbul için kentsel dönüşüm adı altında yapılan ya da gerçekleştirilmek istenen projeleri farklı ilişkiler ağlarıyla anlatan **Mülksüzleştirme** çalışmasına ayrılmış. "**Kentsel dönüşümün sermaye-iktidar ilişkileri üzerine kolektif veri derleme, haritalama ve yayınlama çalışması**" olarak tanıtılan bu çalışma, "**kentsel dönüşüm**" projelerini gerçekleştiren şirketlerin diğer yatırımlarını, yöneticilerini, şirketlerin devletle ve birbirleriyle olan ilişki ağını ve özellikle azınlıkların mülksüzleştirilme süreçleri sonucunda kaybedilen değerleri haritalarla gözler önüne seriyor. Mesela, kamusal mülklerin yeniden inşa edilmesi ya da işletmesi üzerinden hangi sermaye gruplarına aktarıldığı, 3. havalimanı, 3. köprü ve Ilısu Barajı gibi mega projelerin yarattığı ekolojik, ekonomik ve sosyal yıkımın hangi medya organları aracılığıyla sansürlenerek toplumsal hafızadan silinmeye çalışıldığı gibi tespitleri ortaya koyuyor.

Haritalamalardan görünen tüm netliğiyle süreklileştirilmiş, yoksulları yerinden eden, "**temizlemeye**" tabi tutulan, mutenalaştıran, yandaş sermayenin rant alanını genişleten doğa tahribatı ve talanıyla betona dönüştürülen kentsel dönüşüm adı altında bir mülksüzleştirme operasyonu. İnşaat ve rant lobisinin tomografisi. Buna muktedirin elinde "**İstanbul'un hiçleştirilme hikâyesi**" de diyebiliriz. Bu proje AKP iktidarının ideolojik mülksüzleştirme operasyonuna çomak sokması açısından da önemli.

Yine teras katında **Sulukule Platformu**'nun, İstanbul'da kentsel dönüşüm atağının ilk uygulama sahası olarak kabul edilen Sulukule'de yaşanan süreci anlattığı çalışması görülmeye değer. Sulukule için bu zamana kadar verilen ve hâlâ devam eden, içinde pek çok dram barındıran mücadele, bir zaman çizelgesi şeklinde kronolojik olarak, video, fotoğraf ve bilgi notlarıyla anlatılmış.

Bienalin en üst katındaki bu çalışmaları gördükten sonra herkesin kendine sorması gereken soru belki de şu olmalı: **Gerçekten barbar mıyız?**

pelincengiz@gmail.com

</p></p></div>

İstanbul ve Diyarbakırlı işadamlarından ortak isyan

Pelin Cengiz 22.09.2013

DİYARBAKIR- Türkiye’de uzun yıllar yaşanan çatışma sürecinin çözümüne, toplumsal barış ve huzur ortamının yeniden tesisine yönelik iş dünyası son aylarda önemli adımlar atıyor, şiddet ortamına bir daha geri dönmek üzere yoğun çaba var. Bu doğrultuda, **İstanbul Sanayi Odası**, Güneydoğu’daki iş dünyası temsilcileri ile temaslarda bulunmak üzere **Diyarbakır, Mardin** ve **Batman**’a bir seyahat gerçekleştirdi. Üç ay önce yapılan oda seçimlerinde İstanbul Sanayi Odası Başkanı olan **Erdal Bahçivan**, göreve gelir gelmez kolları sıvadı, beraberindeki heyetle ortak yatırım fırsatlarını inceledi, bölge iş dünyası ile görüşmeler yaptı.

Bir yılını dolduran teşvik sistemi içindeki sosyoekonomik açıdan en geri kalmış altıncı bölgeye iş dünyasının ilgisi büyük. Türkiye’nin 2023 vizyonu doğrultusunda 10 yıl sonra iki trilyon dolar milli gelir, 500 milyar dolar ihracat hedefine ulaşabilmesi için, bölgesel eşitsizliklere maruz kalmış bölgelerin gelişmesi kritik önemde. Ancak, **hem İstanbul iş dünyasının hem de bölge işadamlarının bazı şikâyetleri var.**

Demokratikleşme sürecinin herkese çok şey kazandırdığını, hiçbir şey kaybettirmediğini söyleyen Bahçivan, çözüm sürecinin bölgenin ekonomik kalkınmasına sunduğu katkının bankalar tarafından yeterince desteklenmediğine dikkat çekti. Bu süreçte bankaların bakış açılarını değiştirmesi gerektiğini ifade eden **Bahçivan**, **“Türkiye’nin en önemli sorunlarından birisini çözmeye çalışırken, bankaların daha fazla toplumsal duyarlılık ve sorumluluk sergilemeleri gerek. Finansa erişim, bu bölgede de en büyük sıkıntılardan biri. İpoteklerin yüksek teminata bağlanması, çekler ve sigortacılık konusunda bölgede büyük sıkıntıların yaşanıyor. Ülke genelinde olduğu gibi bu bölgede de bankalar, vakit kaybetmeksizin üretim ve yatırımı destekleyen bir anlayışa yönelmeli”** diyor.

Son oda seçimlerinde BDP ve DTK’nın desteklediği **Demokratik İşverenler Grubu** adıyla **“Mavi Liste”**den seçilerek **Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası** Başkanı olan **Ahmet Sayar** da, aynı konudaki olumsuzluklardan bahsediyor. Demokratikleşme süreciyle, 30 yıllık çatışma ortamında bölgede görmedikleri ilgiyi son bir yılda gördüklerini dile getiren **Sayar**, durumu şöyle özetledi: **“Bankalar ipotek için gösterilen arsa veya daire için düşük fiyat veriyor. Bölgedeki bankaların şubeleri karlılıkta ön sıralarda. Kredi vermekte zorluk çıkarıyorlar, verince de yüksek faiz uyguluyor. Buna yönelik bir çalışma başlattık, bankalarla görüştük, üyelerle bankaları biraraya getireceğiz.”**

ROJAVA İLE TİCARİ DİYALOG BAŞLIYOR

Diyarbakır’daki Organize Sanayi Bölgesi’ni genişlettiklerini ifade eden **Sayar**, **“Yeni teşvik sistemiyle Diyarbakır’a 102 firma başvuru yaptı, yakında arazi tahsisleri yapılacak. Son teşvik kapsamında altıncı bölge yüzde 12 pay aldı, birinci bölgenin aldığı pay yüzde 37. Çekilmenin durmasından çok hükümetin açıklayacağı paket çok önemli. Bu paket sorunları kökten çözmez ama katkısı çok büyük olur”** diyor.

Irak ve Suriye Kürdistanı’na yönelik ticaret kanallarının açılması yönünde çalışma yürüttüklerini söyleyen Sayar, özellikle **Rojava**’daki ticaret ve sanayi odaları ile ilişki kurduklarını, yakında ziyaret gerçekleştireceklerini belirtti. Sayar, Rojava ile ticarete Şenyurt kapısının açılmasının önemli olduğunu vurguladı.

Çözüm için gösterilen iradenin kararlılıkla sürdürülmesi, iş dünyasının başlattığı diyalog ve işbirliğinin başarıya ulaşmasında kritik önem taşıyor.

Hasankeyf'e son bir bakış

Pelin Cengiz 25.09.2013

MARDİN- UNESCO Dünya Kültür Mirası kriterlerinin 10'undan dokuzuna sahip dünyadaki tek yer olan **Hasankeyf** ve **Dicle Vadisi**'nin korunmasının önündeki en büyük engel olan **Ilisu Baraj Projesi**'yle ilgili hükümetin çalışmaları tam gaz sürüyor. Haftasonu İstanbul Sanayi Odası'nın Diyarbakır, Mardin ve Batman'a gerçekleştirdiği yatırım ve işbirliği olanaklarını yerinde incelemek için yaptığı temaslar esnasında **Hasankeyf'e** de gitme fırsatı bulduk. Bu bölgenin sadece turizm potansiyeli bile değerlendirilse ve sağlam bir hizmet sektörü oluşturulabilse, çok büyük bir kalkınma gerçekleşeceği gayet net görülüyor.

Ancak, şimdilerde **sular altında kalacak olan Hasankeyf ve bölgesi, nasıl tedavi olacağını bilmeyen ve ölümü bekleyen bir hasta gibi**. Aslında çaresi belli, baraj projesinden hızla vazgeçip, buradaki ihmal edilmiş tarihî ve kültürel mirası güçlendirerek, bölgeyi yerli ve yabancı turist için bir çekim merkezi hâline getirmek gerek. Baraj inşaatından geri dönülmesi için hâlâ umut var dense de, gelişmeler pek umut bırakmıyor insanda. Bu da ister istemez, **"Bu hâliyle belki de Hasankeyf'e son kez bakıyorum"** diye düşündürdü. Pazartesi günü dört bakanın katılımıyla gerçekleşen Hasankeyf'te atılan dört köprü ve 40 kilometrelik viyadük yolunun temeli de, bu duyguyu güçlendiriyor.

Bu noktaya nasıl gelindiğini hatırlamak için son durumu kısaca özetleyelim. Ilisu Barajı, 1993'te yürürlüğe giren ÇED yönetmeliğinden önce yatırım programına alındığı gerekçesiyle ÇED'den muaf tutularak inşa edilmeye başlanmıştı. 2011'de ÇED muafiyetlerini düzenleyen geçici 3. Madde'yle ilgili itiraz da Danıştay tarafından kabul edilmişti. Danıştay 14. Dairesi, Ilisu Barajı Projesi'nin ÇED'den muaf tutularak inşa edilmesine karşı dava açan TMMOB Mimarlar ve Peyzaj Mimarları Odaları'nı haklı bularak Ocak 2012'de yürütmeyi durdurma kararı verdi. Bu karar bir gün bile uygulanmadığı gibi, hükümet Nisan 2012'de barajın bu karara göre inşa edilemeyeceğini anlayınca, Ilisu Barajı Projesi'ni tekrar ÇED muafiyeti kapsamına aldı. Projenin inşaatı için gerekli tüm altyapı ve üstyapı inşaatları da ÇED'den muaf tutuldu. Bu karara da itiraz edildi, hukuki süreç devam ediyor ancak barajın inşaatı da bir yandan sürüyor.

Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanı **Binali Yıldırım**, *"İstanbul birinci Boğaz köprüsünden daha uzununu Hasankeyf'e yapıyoruz"* diye kıvançla anlatırken, Orman ve Su İşleri Bakanı **Veysel Eroğlu**, 12 bin yıllık tarihî mirası sular altında bırakıyor olduklarından hiç bahsetmeden **"örnek bir Hasankeyf"** oluşturacaklarını söylemiş. Hatta 40 bin badem, 15 bin Siirt fıstığı ağacı diktiklerinden de övgüyle bahsetmiş.

Hasankeyf'in sular altında kalmasıyla neler kaybedileceğinden bahseden kimse yok. Buradaki kimi eserlerin taşınmasından söz ediliyor, ancak hangi eserlerin hangi yöntemle nereye taşınacağı ile ilgili henüz ne bir rapor ne de bilimsel bir hazırlık çalışması var. Her karış toprağa inşaat arazisi gözlüğüyle bakmanın yarattığı körlük bu olsa gerek.

Gelecek yıl tamamlanması öngörülen barajın yıllık olarak ülke ekonomisine 400 milyon dolar katkı sağlaması bekleniyor. Ancak, bu rakamın hangi projeksiyonla ortaya konduğu belli değil. Üstelik Dicle Nehri ile ilgili yapılmış debi hesapları en az 20-30 yıl önceye dayanıyor, DSİ'nin yaptığı hesaplamaların yüzde 70'ine ancak ulaşılacağı, bölgedeki kuraklık nedeniyle debinin düşmesiyle eski hesaplardaki verimin alınmasının zor

olduğu belirtiliyor. Her şey bir yana, Hasankeyf ve etrafındaki SİT alanının doğru bir planlama ile turizm potansiyelinin çok büyük olduğu ortada. Bu potansiyelin çevre illerdeki tarih ve kültür mirasıyla birleştiğinde ortaya koyacağı sinerji, ortalama ömrü 50 yıl olan bir barajdan çok daha fazlasını bölgeye kazandırır.

Gelişmeler, Hasankeyf'in aleyhinde işliyor. Hasankeyf'i son kez görmüş olabilirim ancak ısrarla bana **"Hasankeyf için hâlâ umut var"** diyen sese kulak vermeyi tercih ediyorum.

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

El birliğiyle yaktık dünyayı

Pelin Cengiz 29.09.2013

Açıklanan her rapor küresel ısınma kaynaklı olarak gezegenin geleceğine ilişkin daha vahim bir tablo ortaya koyuyor. IPCC'nin (**Intergovernmental Panel on Climate Change– Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli**) bazı bölüm taslakları yıl içinde medyaya sızan 5. Değerlendirme Raporu açıklandı. Cuma günü açıklanan bölüm de aslında sadece, hükümetler için özet olarak adlandırılan bölüm, tamamı önümüzdeki günlerde yayımlanacak. Küresel iklim değişikliğinin bilimsel temellerinin ve iklim değişikliğine neden olan etkenlerin değerlendirildiği rapor, aslında bize bildiklerimizden farklı bir şey söylemiyor, sadece gerçeğin çok daha vahim olduğu sonucuna varıyor.

Rapor pek çok şey söylüyor ancak, hafızalarda tutmamız gereken en önemli verinin şu olduğunu düşünüyorum: **1951-2010 arasındaki küresel ısınmadaki artış yüzde 95-100 oranında insan kaynaklı etkilerden kaynaklandı.** IPCC, özetle diyor ki, **son 60 yılda gerçekleşen küresel ısınmanın tamamından insan sorumlu.** Bu raporun en önemli mesajlarından biri şüphesiz, iklim değişikliğinin insan kaynaklı olmadığı yönündeki iddialara yanıt veriyor oluşu. Raporda başka neler var diyecek olursanız, dünyayı nasıl el birliğiyle yaktığımızın resmini rakamlarla aktarayım.

» **0.9 derece:** 1901-2012 döneminde küresel olarak ortalama yüzey (kara ve okyanus) sıcaklığındaki artış.

» **3.7 derece:** seragazı emisyonlarının şimdiki seviyelerde kalması hâlinde 2081-2100 arasında meydana gelecek sıcaklık artışı tahmini.

» **19 santimetre:** 1901-2010 arasında dünyadaki okyanusların seviyesindeki yükselme miktarı.

» **Yüzde 30:** atmosfere salınan insan kaynaklı seragazılarının okyanuslar tarafından emilme oranı.

» **Yüzde 40:** 1750-2011 arasında atmosferdeki karbondioksit yoğunluğunun artış miktarı.

» **63 santimetre:** seragazı emisyonlarının şimdiki seviyelerde kalması hâlinde 2081-2100 arasındaki tahmini yükselme seviyesi.

» **Yüzde 90:** 1971-2010 döneminde iklim sistemi içinde okyanuslarda biriken enerji miktarı.

» **800.000 yıllık** dönemde iklim değişikliğine sebep olan seragazlarının atmosferdeki seviyesi, bugün itibariyle hiç olmadığı kadar yüksek bir seviyede.

» **30.000.000.000 ton:** Güney Kutbu'ndaki buz tabakasından 1992-2001 arasında yılda ortalama eriyen buz miktarı.

» **34.000.000.000 ton:** Grönland'daki buz tabakasından 1992-2011 arasında yılda ortalama eriyen buz miktarı.

» **147.000.000.000 ton:** Güney Kutbu'ndaki buz tabakasından 2002-2011 arasında yılda ortalama eriyen buz miktarı.

» **215.000.000.000 ton:** Grönland'daki buz tabakasından 2002-2011 arasında yılda ortalama eriyen buz miktarı.

» **275.000.000.000 ton:** tüm dünyadaki buzullardan 1993-2009 arasında yılda eriyen buz miktarı.

» **1.339.000.000.000 ton:** fosil yakıtlar ve çimento üretimi kaynaklı olarak 1750-2011 arasında atmosfere salınan karbondioksit miktarı.

» **2.000.000.000.000 ton:** fosil yakıtlar, çimento üretimi, ormanları tahrip etme ve arazi boşaltma kaynaklı olarak 1750-2011 arasında atmosfere salınan karbondioksit miktarı.

Türkiye'nin de dâhil olduğu IPCC'ye üye tüm ülkelerin üzerinde anlaştığı rapor, küresel iklim değişikliğindeki durumun olağandışı olduğunu, bir an önce harekete geçilmesi gerektiğinin altını tekrar tekrar çiziyor. Raporun, diğer bölümleri açıklandıkça değineceğiz ancak bu kapsamlı çalışmanın istatistiklerini de es geçmemek gerek. Sadece 36 sayfa raporun nasıl okunması gerektiğini anlatan bir özet var, 209 lider uzman eşliğinde 800'den fazla bilim insanı ve 1089 gönüllünün katkıda bulunduğu 2000 sayfalık raporda, 1250 adet grafik, tablo vs. kullanıldı, 9200 bilimsel yayına atıf gerçekleştirildi, 55.000'e yakın yorum yapıldı. Raporun tamamı 1.400.000 kelimeyle yazıldı, dünyadaki iklim sistemini bilgisayar ortamında modellemek için 2.000.000 gigabayttan fazla data kullanıldı.

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İklim değişikliği kader değil

Geçen hafta Birleşmiş Milletler **IPCC'nin (Intergovernmental Panel on Climate Change- Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli)** iklim bilimi üzerine çalışan biliminsanlarının son altı yıllık çalışmalarını ortaya koyduğu 5. Değerlendirme Raporu'nun bir bölümü yayımlandı. Bilimsel bir envanter niteliğindeki raporda, iklim değişikliğine dair yer alan çarpıcı rakamlara pazar günkü yazıda yer vermiştim. Şimdi, bu raporu nasıl "**okumak**" gerektiğinden ve hükümetlerin acil eylem planları oluşturmalarının zorunluluğundan bahsetmek istiyorum.

Raporun önemi, IPCC'nin bilimsel verilere dayanarak, devletlerüstü politik bir kanaate önderlik etmesinden kaynaklanıyor. Raporun önümüze koyduğu en büyük gerçek, artık tartışma götürmez bir biçimde, küresel ısınmanın insana ait faaliyetlerden kaynaklandığı. Ve dolayısıyla iklim değişikliğinin dünyanın yaşamsal döngüsünün bir sonucu olarak ortaya çıktığı inkârcılığının sonu.

Rapordaki bulgular net: Sıcak hava dalgalarının hem sayısı hem şiddeti artacak. Buzulların erimesi devam edecek, bu da denizlerin seviyesini yükseltecek, okyanuslardaki asitlenme artacak. Ormanların azalmasıyla araziler giderek verimsizleşecek. Binlerce canlı hayatını kaybedecek. İklimle bağlı olarak yaşanan afetlerin şiddeti artacak, iklim değişikliğine sebep olan insan faaliyetlerinden en az sorumlu olanlar, bu felaketlerden en fazla etkilenecek kesim olacak. Hızı giderek artan bir tempoda kıyamete yaklaşıyoruz.

Başta hükümetler olmak üzere sorumlu tüm taraflar iklim değişikliğiyle ilgili yükümlülüklerini ötelirken, yaklaşan kıyametin giderek kontrolden çıkma noktasına yaklaştığını, beraberinde insan türü de dâhil canlılar için ciddi yaşamsal sorunlarla birlikte gıda, barınma sorunları getirdiğini de bilmeliyiz. Seragazılarını bu şekilde salmaya devam ettikçe, bu gezegende yaşamanın giderek zorlaşacağını bilincinde olmalıyız.

Geçen yıl Katar'da gerçekleştirilen **BM İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi 18. Taraflar Konferansı'nda (COP18)** görüşmeler uzlaşmanın sağlanması için bir gün uzatılmıştı. Uzlaşma arayışı, yeni bir anlaşma için değil, 2012'nin sonunda süresi dolan ve uluslararası iklim değişikliği rejimini düzenleyen mevcut tek resmî mekanizma olan **Kyoto Protokolü'nün** geçerliliğinin 2020'ye kadar uzatılması içindi!

19. Taraflar Konferansı bu yıl Polonya'da. Uzmanlara göre, iklim değişikliğinin kısmen de olsa kontrol altına alınabilmesi için sıcaklık artışının iki derece ile sınırlandırılması gerekli. Uluslararası iklim müzakerelerinde iki derece şartı temel alınıyor ancak, IPCC raporunun bulguları 2100 yılına kadar sıcaklığın 4,8 derece artacağını gösteriyor.

Gezegenin daha fazla ısınmasının önüne geçebilmek için çok az vaktimiz var. Pazartesi günü "Türkiye'nin ustası, yeşilin hastası" Başbakan Erdoğan tarafından açıklanan demokratikleşme paketinde ekolojiye en ufak bir atfın yapılmadığı, doğa tahribatının doruğa ulaştığı Türkiye gibi dünyadaki en duyarsız ülkeler, bu ısınmadan en fazla etkilenecek ülkeler. İklim değişikliği kader değil, seragazı emisyonlarının en büyük sebebi olan fosil yakıtlara dayalı enerji politikalarından vazgeçerek, yenilenebilir enerjileri tercih etmek, kaynakları doğru kullanmak, tüketimi azaltmak tek yol. Artık sorumlulukları ötelemeden, kaderciliği bir yana bırakarak, hükümetlerin uzlaşma sağlaması yönünde baskı yapma zamanı.

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Dört ülke, bir zirve'nin hikâyesi

Pelin Cengiz 06.10.2013

İĞDIR- Kısmet bu ya, **Ararat Dağı**'nın ihtişamına iki yıl önce ilk kez **Ermenistan** tarafından tanıklık ettim. Geçen hafta ise **Ağrı**'dan Ararat'ı izleme fırsatı buldum. Ermenistan'da derler ki: **"Ermeniler için Ararat bir dağdan çok daha fazlasıdır, hayatlarının bir parçasıdır. Bir halk düşünün ki, her sabah kalkar kalkmaz özlemle ilk baktıkları yer bu dağdır."**

Peki, ya bizler için ne ifade ediyor Ararat ve bu sınır komşuluğu? Garanti Anadolu Sohbetleri'nin 88. buluşmasının gerçekleştiği Iğdır'dan Ağrı'ya uzanan yoldan gelip geçerken, Ararat'a bakarken bunları düşündüm.

Son genel seçimlerde AKP'nin milletvekili çıkaramadığı birkaç ilden biri olan ve Türkiye'nin üç ülkeyle sınırı bulunan tek kenti Iğdır, Ermenistan, Azerbaycan ve İran ile sınır kapılarına sahip. Ancak, bu avantaj ticarete, ekonomiye, turizme, sosyal ilişkilere, birbirini tanımaya ne kadar evrilebiliyor? Iğdır'dan 20 dakika mesafedeki Ermenistan'a açılan **Alican Kapısı**, diplomatik ilişki olmadığı için kapalı. İran'a açılan **Gürbulak Kapısı** da farklı nedenlerle açık değil. Sadece Nahçıvan'la **Dilucu Kapısı** açık. Dolayısıyla bu sınır kapılarının potansiyeli Iğdır'da hemen hiç kullanılmıyor. Oysa, **Ararat Dağı**, **İshak Paşa Sarayı** ve **Ahmed-e Xani Türbesi**, sadece bölge turizmi için yeter de artar bile.

Öte yandan, Iğdır'da kullanılmayan tarımsal alanların yüzde 25'e ulaştığı, bu toprakların da çoraklaşma ve tuzlanmadan olumsuz etkilendiği belirtiliyor. Aslında, tarım arazilerine gösterilen bu hoyratlık, Türkiye'de doğaya topyekûn saldırının da bir uzantısı. Geçmişte kolay kazanç kapısı olarak görülen mazot ticaretine yönelme de tarıma vurulan darbenin nedenlerinden biri. Oysa **Iğdır Ovası ve çevresi, tam bir mikroklima alanı, bu da bölgedeki çetin kara iklimine sahip diğer illerin aksine verimli topraklarda tarım yapmanıza imkân veriyor. 69 bin 491 hektar tarım arazisi var.**

İlde ayrıca hayvancılığın gelişmesine yönelik de pek çok fırsat var ancak bunlar hiç değerlendirilmiyor. Kentteki hemen herkes, tarımda ve hayvancılıkta durumun içler acısı olduğundan söz ediyor. Tarım bu kentte nasıl yeniden canlanacak, esas mesele burada düğümleniyor.

2002'den bu yana 63 ilde 87 toplantı gerçekleştiren **Garanti Anadolu Sohbetleri**, ziyaret ettiği kentteki her türlü potansiyeli mercek altına alıyor. Prof. Dr. **Asaf Savaş Akat**'ın sınır kentlerinin fırsatlarına ve çıkmazlarına yönelik yaptığı sunuma göre, Türkiye'nin en az gelişmiş iki bölgesinden biri olan Ağrı, Kars, Ardahan, Iğdır'da kişi başına milli gelir 6000 dolar, yani ülke ortalamasının yarısı kadar. Türkiye ortalamasının yüzde 26,4 olduğu sanayinin ekonomideki payı burada yüzde 12,6, işsizlik yüzde 20,3 ile yine Türkiye ortalamasının üzerinde. Çalışan nüfusun ortalama eğitim yılı 5,9.

Sınır komşularıyla yapılan ticaretin önemini ve pazarın nasıl büyüdüğünü şu rakamlar ortaya koyuyor. **2003-2011 arasında Türkiye'nin ticareti Irak ile 11 kat, Gürcistan'la yedi kat ve Suriye ile dört kat artmış. Sınır ticareti canlanınca, yeni sektörler gelişiyor, yeni şirketler kuruluyor, istihdama olumlu etki ediyor.** Mesela, Türkiye'nin Ermenistan'a ortalama yıllık 300 milyon dolar ihracatı var ancak Iğdır üzerinden değil de aracı ülkelerle yapıldığı için bir faydası yok.

Bir iktisatçı gözüyle **Akat**, **"Burası Türkiye'nin bittiği yer değil aslında başladığı yer olması lazım. Artık**

günümüzde dünyanın yeni ekonomik merkezleri doğuda ” dedi. Bu doğru tespiti bir ilave yapalım: **İğdır Türkiye’nin bittiği değil başladığı yer olmalı çünkü, Türkiye’de her gün güneş ilk burada doğuyor.**

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Demokrasiyi petrolü mü alırsınız kömürlü mü

Pelin Cengiz 09.10.2013

IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change - Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli)

kapsamında biraraya gelen bilim insanlarının uzun bir çalışma sürecinin ardından ortaya koyduğu **5.**

Değerlendirme Raporu’nun bulgularını geçen iki yazıda dile getirmiştım. Bu raporlar, IPCC’yi oluşturan hükümet temsilcilerinin ve bilim insanlarının mutabakatıyla yayınlanıyor. Rapor, altı yıllık bir çalışmanın ürünü, yüzlerce bilim insanının emeği var. Şu âna kadar açıklanan bölümü, hükümetlere sunulan özet niteliğinde. Tamamının 2014 başında yayınlanması beklenen raporun özeti, **iklim değişikliğine bağlı olarak giderek artan bir hızla yaklaşan dramatik gelişmelere karşı alınması gereken önlemlerle ilgili bir yol göstericiliği** niteliğinde. Hükümetlerin tasarlaması gereken politikaları oluşturması için bir rehber gibi.

Bu yazıda, Türkiye’nin de tarafı olduğu raporun Türkiye özelinde neler anlattığından bahsetmek istiyorum. IPCC toplantılarına Türkiye adına katılan iklimbilimci Prof. Dr. **Murat Türkeş**, İstanbul Politikalar Merkezi’nde raporun içeriğiyle ilgili bir sunum yaptı. Türkeş, IPCC toplantılarında mesajın hükümetler açısından en anlaşılır şekilde yazılması için çalışıldığından bahsetti. Gerek Türkeş’in gerekse toplantıda bilgi veren Prof. Dr. **Ömer Lütfi Şen**’in aktardıkları Türkiye için karamsar bir tablo çiziyor.

Türkiye ve bölgesinde yüzey ve troposfer hava sıcaklıklarındaki artışla yağışlardaki (yağışlı gün sayısı, yağış toplamı ve kar yağışı vs.) azalma ve kuraklaşma eğilimleri sürüyor. Bu eğilimler eski ve yeni karbon emisyonu senaryolarına göre, sürmeye devam edecek. Türkiye’nin büyük bölümü gelecek on yıllarda ısınacak, ekstrem iklim olayları kuvvetlenecek, yaz sıcaklığı kışa göre daha çok artacak. Doğu ve Güneydoğu Anadolu’da sıcaklık artışı daha fazla olacak. Yükselen sıcaklarla orman yangınları artacak.

Üçte ikisinde Akdeniz ikliminin hâkim olduğu Türkiye’de yağışlar 10 yılda yüzde 25 azalmış. Su kaynakları olumsuz etkilenecek. Fırat ve Dicle’de su azalacak. HES’ler bu durumdan olumsuz etkilenecek. Su stresi olan ülke kategorisinden su kıtlığı olan ülkeler sınıfına düşeceğiz. Türkiye, 1960’lı, 1970’li yıllara göre 2000’lerde 1,5 derece ısınmış. Dağ buzulları eriyor, kar ilkbaharda erken erimeye başlıyor, karla beslenen nehirler erken yükseliyor. Bunların sonucu olarak doğal afetler fazlalaşacak.

Mevcut ekonomik yapıyı, enerjide fosil yakıtları ve yüksek dışa bağımlılığı, tüketim alışkanlıklarını değiştirip ekoloji temelli hedefler koyacağına Türkiye ne yapıyor dersiniz? Şubatta İklim Değişikliği Daire Başkanlığı’nı Hava Yönetimi Dairesi Başkanlığı altında bir şube hâline getiren Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, bu kez de İklim Değişikliği Koordinasyon Kurulu’nu Hava Emisyonları Koordinasyon Kurulu ile birleştirdi. IPCC raporunu okuyan hükümet yetkilisi var mı bilmiyoruz. Türkiye ile ilgili kritik tespitlerin yer aldığı IPCC raporunun açıklanmasının hemen ardından alınan bu kararla, bir kez daha görüyoruz ki, AKP **“ileri demokrasisinde”** doğanın yeri yok.

Tespitler, hızlı ve agresif kalkınma anlayışının ekoloji ve demokrasi açısından iflas ettiğinin göstergesi. Bir devletin en temel görevi vatandaşlarının sağlığını ve yaşam hakkını korumaktır. Bunun zedelendiği her yerde ekoloji, demokrasi ve insan hakları mücadelesi artık birarada ilerleyecek. Bu iktidarın petrol boru hatlarının, termik ve nükleer santrallerin, mega inşaat projelerinin eşitlik, özgürlük, katılımcılık sağlamayacağını, yaşam alanlarının yaşanmaz hâle gelmesinin ise demokrasiyi işlemez hâle getireceğini görmesini beklemek de herhâlde yıllarımızı alacak.

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yerel temsilde kadının yokluğu

Pelin Cengiz 13.10.2013

Mevcut iktidarın ve temsil ettiği zihniyetin kadın bedeni üzerinde hem söz hem de karar verici bir pozisyon sağlama gayretine, üstelik bunu da hoyrat bir siyaset dili üzerinden yapmasına epeydir aşinasıyız. Başta Başbakan Erdoğan olmak üzere AKP temsilcilerinin ve milletvekillerinin cinsiyetçi, ayrımcı üslubunun bilançosunu çıkarmaya kalksak sayfalar yetmez. Siyaset sahnesindeki kadınların azlığı, siyasetin içinde olanların da baskın erkek dili tarafından kuşatılmış olması, gündelik hayatın içinde kadını ikincileştirici zihniyetin yansıması.

Önümüzde önemli bir yerel seçim süreci var, adaylar şekillenmeye başlıyor. Siyasette kadın temsiline kimin ne kadar önem verdiğini yakında göreceğiz. Kadının siyasete katılımında Türkiye ölçeğinde verebilecek en iyi örnek şüphesiz yüzde 40 kadın kotası uygulayan BDP. Parti içindeki kadın aday tartışmasını da “**kriz**” niteliğinin aksine faydalı bir tartışma olarak görüyorum. Demokratikleşme paketinde allanıp pullanarak sunulan **eşbaşkanlık** modelini de **BDP**’nin yıllardır pratikte uyguladığını düşünecek olursak, Kürtler’in ortalama Türkiye siyasetinden ileride olduğunu söyleyebiliriz. Üstelik, pakette kastedilen eşbaşkanlık modelinin de siyasette en azından AKP’de kadına pozitif ayrımcılık getirmeyeceği besbelli. Bu noktada, Türkiye’nin en genç ve gelecek vaat eden partisi **Yeşiller ve Sol Gelecek** partisinde de yüzde 50 kadın kotası ve **eşsözcülük** modelinin uygulandığını belirtelim.

2009’da yapılan son yerel seçimlere baktığımızda da, yerel yönetimler açısından kadının durumunun ne kadar kötü olduğunu görüyoruz. 2009’da seçilen belediye başkanlarından sadece yüzde 0,9’u, belediye meclis üyelerinin yüzde 4,2’si ve il genel meclis üyelerinin ise yüzde 3,3’ü kadın. Bu verilerle yerel yönetimlerde kadının temsili yüzde 1,2’yi ancak buluyor. Mesela, İstanbul’un bugüne kadarki 3500 il, ilçe ve belde belediye başkanından sadece dördü kadınmış. Kadınların kurumsal olarak politika alanındaki yerinin sağlamlaşması ve sadece vitrin oluşturmak için değil, gerçek temsiliyet noktasında temellenmesi için sağlam, cesur, kendine güvenen adaylar lazım.

TORNAYA GİRMEK İÇİN DİRENDİM

Kendisini sivil toplum alanından tanıdığımız CHP Parti Meclisi Üyesi ve eski Başkan Yardımcısı **Gülseren Onanç**, bu seçimlerden CHP’nin kolay kazanabileceği bir ilçeden değil de, AKP’nin yönettiği **Beyoğlu’ndan aday adayı**. Geçen hafta Beyoğlu’ndaki ofisinde bir grup gazeteci hayat hikâyesini dinledik. Öğrencilik yıllarında bir süre İstanbul Belediyesi’nde çalışmış. Eczacıbaşı’ndaki iş deneyimlerinin ardından girişimciliğe adım atarak

kendi işini kurmuş. Siyasetin nasıl işlediğini ise KAGİDER (Kadın Girişimciler Derneği) başkanlığı sırasında görmüş: **"10 yıl AKP hükümeti ve zihniyetiyle mücadele ettik. Üç yıl önce siyasete girdiğimde soranlara politikayı değiştirmek için girdim diyordum ama bunun ne kadar zor olduğunu gördüm."**

Ankara siyasetinin çok farklı olduğunu ve o tornaya girmemek için çok mücadele ettiğini söyleyen Onanç, süreç içinde milletvekili olarak çok da faydalı olamayacağını, genelden yerele inmenin daha önemli olduğunu fark etmiş. **"CHP'nin yenilikçi, değişimci kanadı olmayı sürdüreceğim. Sosyal demokrat ve insan odaklı bir belediyeçilik sergilemek istiyorum"** diyen Onanç, katılımcılığı benimsediğini, seçilmesi hâlinde projeleri Beyoğlu ile birlikte oluşturmak istediğini anlatıyor. 20 yıldır AKP tarafından yönetilen ve sürekli mağdurların yaratıldığı bir ilçeye farklılık getirmek isteyen Onanç'ın kararlı bir duruşu var.

Bu yerel seçimlerin diğerlerinden farklı olarak, adayların deneyimleri ve duruşlarıyla partilerinin önüne geçebileceklerini söylemek abartı olmayacak. Bu yerelleşme açısından olumlu bir gelişme.

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İnsanlığın gıda paradoksu

Pelin Cengiz 16.10.2013

Birleşmiş Milletler'in uzman kuruluşlarından biri olan **Gıda ve Tarım Örgütü FAO'nun (Food And Agriculture Organization)** kuruluş yıldönümü olan 16 Ekim, her yıl **Dünya Gıda Günü** olarak kutlanıyor. Bu yılki tema, **"Gıda Güvencesi ve Beslenme için Sürdürülebilir Gıda Sistemleri"** olarak ilan edildi. FAO'nun bu kapsamda yayınladığı verilere göre, dünya ekosisteminin yüzde 60'ı gıda üretimi için verimsizleşmiş ya da sürdürülebilirliğini kaybetmiş durumda. Dünyada tarım arazilerinin, tarım dışı amaçlarla kullanıma açılmasının gıda güvenliği ve sağlıklı gıda açısından büyük tehdit oluşturduğu malum. Küresel iklim değişikliğinin giderek daha fazla kontrol edilemez hâle gelmesi, buna bağlı olarak doğal afetlerin daha aşırı şekilde felaketlere yol açması, küçük çiftçilerin açgözlü büyük üreticilere bağımlı kılınması ve insanların bir türlü vazgeçmek istemediği tüketim alışkanlıkları da buna eklenince gıdaya erişim daha zorlaşıyor.

İklim değişikliğinin yıkıcı etkileri gelecek nesillerde çok daha fazla hissedilecek, özellikle de gıdaya erişim konusunda. Dolayısıyla, gıdaya erişim tam da günümüzün meselesi. Küresel ölçekte yaklaşık bir milyar insan açlık çekiyor, beş yaşın altındaki her dört çocuktan biri ki, bu da 165 milyon çocuk demek, yetersiz beslenme sebebiyle fiziksel ve zihinsel gelişimini tamamlayamıyor. İki milyar dünyalı, insan vücudunun ihtiyaç duyduğu vitamin ve mineralleri alamazken, 466 milyon kişi aşırı gıda tüketimi ve obezite kaynaklı sağlık sorunları riski taşıyor. Yetersiz beslenmenin küresel ekonomiye maliyeti, verimlilik kaybı ve doğrudan sağlık giderleri olmak üzere yılda 3,5 trilyon dolar olarak ifade edilirken, bu oran kişi başı 500 dolara denk geliyor.

Tüm dünyada yoksulluk ve eşitsizlikle mücadele eden **Oxfam International**'ın **"Growing Disruption: Climate change, food, and the fight against hunger"** raporuna göre, her sekiz kişiden biri yatağa aç giriyor. 2050'de açlık riskiyle karşı karşıya olan insan sayısı yüzde 10-20 daha fazla olacak. Araştırmalara göre, son 30 yılda iklim değişikliğinin etkileri olmasaydı, buğday ve mısır fiyatları yüzde 3,8 ila yüzde 5,5 daha ucuz olacaktı. Beklentiler 2030'da tahıl ürünleri fiyatlarının şimdikininki iki katından fazla artacağını ortaya koyuyor. Bu arada, gelişmekte olan ülkelerin gelişmiş ülkelere oranla gıda güvenliği konusunda çok daha kırılgan olduğunu da hatırlatmakta

fayda var.

FAO'ya göre, ekosistemin sürdürülebilirliği için tarım alanındaki tüm faaliyetlerde her damla suyun ve her karış toprağın verimli olarak kullanılması büyük önem taşıyor. Bunlara ek olarak, yanlış uygulamaların, iklim değişikliği ile birlikte, tarım alanlarının ve temiz suların yetersizleşmesine, toprağın verimsizleşmesine, biyolojik çeşitliliğin azalmasına, orman ve deniz kaynaklarının tükenmesine yol açtığı vurgulanıyor.

IPCC'nin raporunda da, insan kaynaklı tüm seragazi emisyonlarının yüzde 14,5'inden endüstriyel hayvancılık sektörünün sorumlu olduğu tespiti yer almıştı. Bir milyar civarında insan yeterli gıda bulamazken, dünyadaki tahılların yüzde 60'ı çiftlik hayvanlarını beslemek için kullanılıyor. Hayvansal gıda üretimi için 11 kat daha fazla tarım arazisine ihtiyaç duyuluyor. Bir kilogram biftek üretebilmek için yedi kilogram tahıl tüketiliyor. Dünyada yapılan toplam tahıl ticaretinin yüzde 50'si hayvan besini ya da biyolojik yakıtlar için gerçekleştiriliyor.

Düşünün ki, her yıl üretilen 756 milyon ton tahıl ve mısırla, 220 milyon ton soya 1,5 milyardan fazla insana yeterli besin sağlayabilecekken, daha az sayıda insanın tüketmesi için yetiştirilen hayvanlara yem olarak kullanılıyor. Aslında iklim değişikliğinin etkilerini azaltacak, tarım arazilerinin verimli kullanımını sağlayacak, çölleşme, kuraklık, sel felaketleriyle mücadele edebilecek uzun vadeli stratejiler ortaya konulurken, gıda üretmek için hayvan yetiştirilmesinin belli bir seviyede tutulmasıyla gezegende açlık ve yetersiz beslenme sorunu çeken pek çok insan yeterli besin bulabilir.

Zengin dünya başta hayvansal gıdalar olmak bu tüketim modelinden vazgeçmediği sürece fakir ülkelerin açlık sorunu asla bitmeyecek. Bu döngü devam ettiği sürece çok daha fazla insan açlık tehlikesiyle karşı karşıya kalacak. Bir yanda obezite ve israf diğer yanda ise açlık ve yoksulluk insanlığın dönüp dolaşıp geldiği yer, böyle bakınca epey acıklı görünüyor.

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Çevre faslında yine sınıfta kaldık

Pelin Cengiz 20.10.2013

Türkiye'nin özgürlük, demokrasi, insan hakları, doğa hakları, yargı ve daha pek çok konudaki karnesi olma özelliği taşıyan **AB İlerleme Raporu**, bu yıl geçmiş yıllara göre daha az gündemde yer aldı. Ama raporun Türkiye'nin fiili olarak müzakere ettiği 12 fasıl arasında yer alan bir bölümü var ki, o neredeyse medyaya hiç yansımada. Türkiye'nin AB katılım müzakereleri kapsamında 21 Aralık 2009'da müzakere etmeye başladığı **Çevre ve İklim Değişikliği** faslını kast ediyorum.

Başlığın müzakereye açıldığı dönemde, Dışişleri Bakanı **Ahmet Davutoğlu**, "insani boyutu çok yüksek olan **çevre faslının açılmasının Türkiye'nin kendi insanının statüsünü yükseltme isteğinin teyidi**" olduğu yönünde bir açıklama yapmıştı. Bu açıklamanın üzerinden dört yıl geçmesine rağmen, mevzuat uyumunun ne kadar sınırlı kaldığına ve AB'nin hedeflerinden ne kadar uzaklaşıldığına tanıklık ediyoruz. Bu açıklamalar epey geride kaldı, şimdilerde kendini "**yeşilin hastası**" olarak tanımlayıp milyonlarca ağaç kesen bir iktidar var karşımızda.

27. fasıl olan, geçen yılki İlerleme Raporu'nda ismi "**Çevre ve İklim Değişikliği**" olarak değiştirilen bu başlıkta yer alan değerlendirmelerin ilk sırasında **mega projelere getirilen ÇED (Çevresel Etki Değerlendirme) muafiyeti eleştirisi** yer aldı. İnşaatı devam eden **üçüncü köprü**, İstanbul'a yapılacak olan **üçüncü havalimanı**, Karadeniz'de Sinop'a ve Akdeniz'de Akkuyu'ya kurulması planlanan **nükleer santrallerin** ve kimi **HES'lerin** ÇED süreci dışında bırakılması eleştirildi. Ayrıca, müzakere sürecinde AB mevzuatına uygun hâle getirilmesi gereken ve ÇED'e daha geniş bir çerçeve getiren **Stratejik Çevresel Değerlendirme (SEA - Strategic Environmental Assessments Directive)** ile ilgili çalışmaların da henüz başlamadığına dikkat çekildi. 2004'ten bu yana AB'de SÇD uygulaması zorunlu, Türkiye'de bırakın uygulamasını neredeyse adını bilen yok. **Türkiye'nin ÇED süreçlerini AB'ye uyumlu hâle getirmek yerine tersine işlettiği bu noktada yine tescillenmiş durumda.**

Bu başlıkta eleştiri alan bir diğer konu da, Türkiye'de ekoloji mücadelesi verenlerin yasalaşmaması için yoğun muhalefet gösterdiği **Tabiatı ve Biyolojik Çeşitliliği Koruma Kanunu Tasarısı** oldu. Taslak hâlindeki yasanın AB standartlarına uygun olmadığı eleştirisine yer verildi. Gerekli yönetmeliklerle desteklenmediği takdirde, doğal SİT alanlarını koruyan yasanın ortadan kalkacağı ve böylece hukuki bir boşluk yaratılacağı vurgusu yapıldı.

Yine, AB sınırları içinde belirlenmiş doğal çevre koruma ağı **Natura 2000**'de yer alması gereken SİT alanlarının hâlâ belirlenmediğinden bahsedilirken, ayrıca Türkiye'nin **İklim Değişikliği Eylem Planı**'nın, karbon emisyonları azaltım hedefinden yoksun olduğu kaydedildi. Raporda, iklim değişikliğiyle mücadeleye ayak uydurma konusunda her seviyede farkındalık yaratma stratejisine ihtiyaç olduğu belirtildi. Türkiye'nin en büyük karbon emisyonu yaratan ülkelerden biri olduğu hatırlatılırken, **Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi UNFCCC**'ye (**United Nations Framework Convention on Climate Change**) yeni ulusal seragazi azaltım hedefi bildirimi yapılmadığı ifade edildi.

Bu başlık altında, bir diğer eleştiri, geçen yılki raporda da bahsedildiği gibi yine Çevre ve Orman Bakanlığı yapısında 2011'de gidilen değişikliklere yönelik olarak yapıldı. Yeni kurulan Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'ndaki reorganizasyonun, Türkiye'nin güçlü bir çevre ve iklim değişikliği politikası oluşturması kapsamında, idari kapasitesini ciddi şekilde zayıflattığı vurgusuna yer verildi. Çok yüksek seviyede bakanlıklarda memur değişiminin bilgi ve uzmanlık kaybına neden olduğu kaydedildi. Geçen yılki raporda da, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın çevre ve kalkınma arasında bir denge bulamadığından bahsedilmiş, özellikle büyük altyapı projelerinin uygulanması sırasında çevresel unsurlara yeterli önem verilmediğine dikkat çekilmişti.

İlgili paragrafın sonuç bölümünde, **çevre ve iklim değişikliği faslında gösterilen uyumun yetersiz olduğu** vurgulandı. Şaşırdınız mı?

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Çevre faslında kaldığımız yerden

Pelin Cengiz 23.10.2013

Türkiye'nin AB ile yaşadığı bitmez tükenmez serüvenin bu yılki fotoğrafının detaylarına geçen hafta vâkıf olduk. Geçen yazıda raporda birçok başlığa göre daha fazla yer ayrılan "**Çevre ve İklim Değişikliği**" başlığı altındaki icraata ilişkin Komisyon'un getirdiği eleştirilerin ancak bir kısmını ele almıştım. Bu başlık altında

bulunan veya çevreyi dolaylı olarak ilgilendiren diğer fasıllardaki tespitlere yer kalmamıştı. Bu vesileyle kaldığımız yerden devam edelim.

İlgili başlık altında, AB mevzuatının tam tersine ÇED kapsamı dışında tutulan mega projelerin çığ gibi arttığı eleştirisi getirilmiş, Stratejik ÇED sürecine ilişkin hiçbir çalışma yapılmadığı kaydedilmişti. **ÇED meselesi, iktidar kanadında arsız bir rant hevesiyle, plansız programsız projeler için ayak bağı olarak görülüyor, oysa ÇED süreçleri ileride karşılaşılabilecek sorunlara karşı bir önlemler manzumesidir.** Üstelik, Çevre Mühendisleri Odası'nın da rapora ilişkin açıklamasında belirttiği gibi, tüm ÇED raporları Çevre ve Şehircilik Bakanı **Erdoğan Bayraktar** tarafından imzalanıyor. ÇED raporu yazılsa bile ne kadar objektif olabileceğinin yorumunu size bırakıyorum. Kaldı ki ÇED'lerin çoğu göstermelik, dikkate alınan bir avuç ÇED'in projeleri değiştirdiği veya engellediği vaki değil.

Gelelim fasıldaki diğer kritik noktalara: *"Türkiye'nin, atık yönetimi planlarının hazırlanması ve uygulanmasına ilişkin AB Atık Çerçeve Direktifi gerekliliklerini hala yerine getirmesi gerekmektedir.*

Su sektörünün, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'ndan Orman ve Su İşleri Bakanlığı'na aktarılmasının ardından, sorumlulukların net bir şekilde paylaşılmamış olması nedeniyle kurumsal koordinasyon konusunda sorunlar yaşanmıştır.

Doğa koruması ile ilgili çerçeve mevzuatı ve ulusal biyoçeşitlilik stratejisi ve eylem planı henüz kabul edilmemiştir. Tabiatı ve Biyolojik Çeşitliliği Koruma Kanunu Tasarısı AB müktesebatı ile uyumlu değildir.

İklim değişikliği alanında, AB müktesebatına uyum konusunda ilerleme kaydedilmemiştir.

Mevcut korunan alanların ve potansiyel Natura 2000 alanlarının sürdürülebilirliğine özel önem verilmesi gerekmektedir. ÇED'e ilişkin mevzuatta yapılan değişiklikler endişeye yol açmaktadır. Hem yurtiçinde hem de uluslararası düzeyde daha iddialı ve koordineli bir iklim ve çevre politikalarının oluşturulmasına ve uygulanmasına hâlâ ihtiyaç bulunmaktadır.

Türkiye, AB'ye aday ve potansiyel aday ülkelerle sivil koruma alanında işbirliğine yönelik IPA programına katılım düzeyini düşürmüştür. Türkiye henüz AB Sivil Koruma Mekanizmasının üyesi değildir. Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkındaki yeni Kanun, kentsel dönüşüm yoluyla kentsel alanlardaki yaşam kalitesinin artırılmasını ve afet riski altındaki alanlarda veya riskli yapıların bulunduğu yerlerde güvenli ve sağlıklı yaşam çevrelerinin oluşturulmasını hedeflemektedir."

15. fasılda **"Enerji"** başlığı altında nükleer güvenlik ve radyasyondan korunma konusunda da, *"2005'te Avrupa Topluluğu Acil Radyolojik Bilgilerin Değişimi Anlaşması (ECURIE) hakkında TAEK tarafından imzalanan anlaşma henüz onaylanmamıştır. Mevcut yönetmeliklerin AB müktesebatıyla uyumlu olduğunun doğrulanması gerekmektedir. Çerçeve bir nükleer kanununun kabul edilmesi konusunda ilerleme kaydedilmemiştir"* denmiş.

İlgili bakanlıktan inşaat mühendisliği kökenli bir müsteşar yardımcısı sosyal medyada çevre faslıyla ilgili son yazımla ilgili tuhaf ithamlarda bulundu. Komisyon'un çevre politikası ve iklim değişikliği konularında getirdiği eleştiriler bilinmeyen şeyler değil. Komisyon'un bu eksikliklerden haberdar olması da doğal. Mesele Bakanlığın işini iyi ya da kötü yapması bile değil. Öyle bir hissiyat varsa Bakanlık **"kendi, öz"** ilerleme raporunu yazar ve rahat eder.

Temel mesele, AKP ile kalkınan Türkiye'nin çevreye, ekolojiye gösterecek saygısının olmaması. Bu bürokrati çok aşan bir gerçektir ve bedelini herkes ödeyecektir.

pelincengiz@gmail.com

</p></p></div>

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Beyaz fillerimiz, çılgın projelerimiz

Pelin Cengiz 27.10.2013

Asya'da Siyam Kralı tarafından **beyaz filler**, kutsal sayıldığından ve bulunduğu haneye zenginlik, güç getireceğine inanıldığından günlük işlerde kullanılmaz ancak, bu fillerin bakımı için gereken her türlü masraf da göze alınır. Kralın beyaz fil hediye ettiği sevdikleri, beyaz fili besleyebilecek maddi desteği alırken, beyaz fil hediye edilen seilmeyenler ise bu masrafın altından kalkamayarak çökmüş. Kralın kutsal hediyesine bakamayanlar toplum gözünde itibarsızlaşmış. **Beyaz fil metaforu, bakımı masraflı, kullanışsız hediyeleri tanımlamak için kullanılıyor.** Son yıllarda pek çok kentte büyük bir ihtiyaca cevap verecekmiş gibi sunulan, işletme ve yatırım maliyetleri yüksek olduğu için yarardan çok zarar getiren, ekolojiyi tahrip eden, tepeden empoze edilen **mega projeler**, "**beyaz fil**" olarak nitelendiriliyor.

Bu haftasonu Türkiye ve Avrupa'daki çeşitli ülkelerde mega projelere karşı verilen mücadelelere ilişkin önemli bir konferans yapıldı. Türkiye'de bir ilk olan **Çılgın Projeler Konferansı, Yeşil Düşünce Derneği, Yunanistan Yeşil Enstitü ile Yeşiller ve Sol Gelecek Partisi'nin** girişimiyle düzenlendi. Temel insan haklarıyla, demokrasi ve adalet duygusuyla bağdaşmayan projelere yönelik yapılan konferans, sivil toplum ve siyasetin işbirliği açısından da önemli. Konferans, bu tür projelere karşı dünya çapında giderek artan oranda toplumsal hareketlerin olduğunu, aynı zamanda bu oluşumlar arasında kurulacak işbirliğinin yaratacağı sinerjinin de ne kadar dikkate değer olduğunu gösterdi. Bunun yanında çevre direnişi sadece Türkiye'de değil, benzer şekilde polis şiddetine maruz kalarak İtalya'da, Romanya'da da sürüyor.

İtalya Hızlı Tren Karşıtı Hareket üyesi (NO TAV) **Paolo Prieri'nin** sunumu, özellikle çılgın projelerin topluma nasıl dayatıldığına ve bu projelere karşı nasıl durmak gerektiğine dair önemli ipuçları taşıyordu. 2011'de oluşturulan **NO TAV Forumu**, İtalya'nın en güçlü direniş hareketlerinden biri. Susa Vadisi'ne yapılacak ve 26,1 milyar euro maliyetiyle **dünyanın en pahalı hızlı treni olacak projeye karşı çıkan** oluşum, Avrupa'da pek çok ülkeden destek görüyor.

Prieri, mega projelerin dayatılma unsurları olarak şunları sıraladı: Halkın gerçek ihtiyaçlarına cevap vermekten uzak projeler tepeden inmece şekilde kabul ettirilir. Hayali maliyet/yarar analizleriyle sahte bir istihdam efsanesinin arkasına saklanılır. Bu tür projelere karşı çıkmak, kriminal bir suç olarak adlandırılır. Mafya yöntemlerini andıran politik oluşumlar ve çevresindeki kâr odakları proje süreçlerini kapalı kapılar ardında yürütür. Bu projeler, ilerleme, modernleşme gibi retoriklere dayandırılır.

Prieri, karşı duruşları sırasında halkın katılımı olmadan yapılan projelerin ciddi bir demokrasi problemi ortaya çıkardığını ele alarak işe başladıklarını söyledi. Bu projelere karşı olmakla demokrasi mücadelesinin güçleneceğini belirten Prieri, AB ülkelerinin taraf olduğu ve vatandaşın en erken aşamada sürece dâhil edilmesi prensibine dayanan **Aarhus Anlaşması**'na Türkiye'nin en kısa sürede taraf olması gerektiğini de vurguladı. **Romanya**'da maden projelerine karşı mücadeleyi anlatan **Association ARIN**'den **Codruta Nedelcu** da, **Bergama**'da 20 yıl süren altın madenciliğine karşı direnişin bir benzerinin **Rosia Montana**'da yaşandığını belirtti. **Bankwatch**'tan **Daniel Popov**'dan da **Bulgaristan**'daki **Belene Nükleer Santrali**'nin yapımının nasıl engellendiğine dair süreci dinledik. Bu iki proje üstlenici firmalar boyutuyla bizi de ilgilendiriyor. Romanya'da çevre faciasına neden olan **Eurogold**, **Bergama**'da boy göstermişti. Yine **Belene**'de iptal edilen nükleer santrali yapacak olan da **Akkuyu**'ya nükleer santral yapmak isteyen **Rosatom**'dan başkası değil.

Beyaz fillerimiz, çılgın projelerimiz, hikâyelerimiz, başaktörlerimiz ne de çok benziyor birbirine...

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Lüzumsuz mega projelere karşı güç birliği

Pelin Cengiz 30.10.2013

Geçen yazımda, haftasonu İstanbul'da **Yeşil Düşünce Derneği**, **Yunanistan Yeşil Enstitü** ile **Yeşiller ve Sol Gelecek Partisi**'nin ortaklaşa gerçekleştirdiği **Çılgın Projeler Konferansı**'nın uluslararası boyutuyla ilgili birkaç anekdot paylaşmıştım. Konferansta konuşulan ana temalar üzerinden yine önemli olduğunu düşündüğüm bazı bilgiler vermek istiyorum. Konferansın ana teması, Türkiye'de ve Avrupa'da halkın karar alma süreçlerine dâhil edilmediği, çevre etki analizlerinin yapılmadığı, dolayısıyla orta vadede yaratacağı sosyal, kültürel, ekonomik ve ekolojik olumsuzlukların hesaplanmadığı tepeden empoze edilmiş mega projeler ve bunlarla mücadele yöntemleriydi. **Türkiye**, **Bulgaristan**, **İtalya**, **Romanya** ve **Yunanistan**'dan lüzumsuz projelerle mücadele örneklerinin yanında pek çok yeni tartışma yapıldı, bilgi paylaşımı oldu.

Konferansın başlığı "**Çılgın Projeler**"di ancak gerek konuşmacılar gerek katılımcılar, "**çılgınlığın**" bir yanıyla sempatik ya da farklı işlere işaret ettiğini, aslında olumsuzluk içermediğini aktardı ki, bu çok haksız değil. Zira, Avrupa'da bu tür projeler için, "**Unnecessary imposed mega projects**" yani "**Empoze edilmiş lüzumsuz dev projeler**" tanımı kullanılıyor. Dolayısıyla, bu projeleri eleştirirken jargona dair olarak belki de bu nitelendirmeyi yapmak meramı anlatmak noktasında daha etkili olabilir. Algıyı değiştirmekle başlayabiliriz.

Tabii, iktidar mensupları ve onların etrafında odaklanmış rant çemberlerini oluşturan kitlenin iştahlandığı bu projelerden sadece Türkiye'de yok. Özellikle Avrupa'da **Fransa**, **İtalya**, **Almanya**, **İngiltere**, **Romanya** ve **İspanya** gibi ülkelerde planlanan bu şuursuz projelere yönelik itiraz oluşumları giderek artarken, bu oluşumlar güçlerini birleştirmek için de biraraya geliyor. Bu hareketlerin temel prensibi, inşa edilecek tamamen işlevsiz ve gereksiz projelerin tek amacının çeşitli çıkar gruplarına gelir kapısı yaratmak olduğunu anlatmak.

Empoze edilen lüzumsuz mega projelere karşı geçen temmuzda üçüncü kez toplanan **Avrupa Forumu**, bir sonraki toplantısını Mayıs 2014'te **Romanya**'da altın madeni ihtilafı yaşanan **Rosia Montana**'da yapmayı planlıyor. Ancak, Romanya'da bu konferansı gerçekleştirmek üzere gereken finansmanın bulunmasında zorluk

yaşandığı ve **Türkiye**'de yapılabileceği konuşuluyor. Yani, haftasonu yapılan konferans Türkiye'de bir ilk ancak burada kalmayıp devamı gelecek gibi görünüyor.

Bu konuda bir diğer önemli görülen mesele ise şeffaflık ilkesinin çiğneniyor oluşu. Yine gereksiz mega projelerin nasıl finanse edildiğinin şeffaf şekilde ortaya konması yönünde çalışmalar yapan **Bankwatch Ağı** da, dev projeler, onların alternatifleri ve saha araştırmaları olmak üzere üç ayaklı bir sistemle hareket ediyor. Bankwatch, projeleri sadece eleştirmenin yeterli olmadığını, bunların yerine ne istendiğini de anlatmak gerektiğini vurguluyor. Bankwatch, genel olarak bu projeleri "**kötü projeler**" olarak tanımlamayı tercih ediyor, çünkü kötü projelerin ekolojiyi tahrip etmesinin yanı sıra megalomaniyi besleyen bir yanı da var.

Bu noktada, **Avrupa Vatandaş Girişimi**'nden (*European Citizens Initiative*) bahsetmek istiyorum. Avrupa'nın ilk yurttaş girişimi olan ECI kapsamında başlatılan "**suyun ticarileştirilmesi ve özelleştirilmesine karşı**" girişimin ilk etabı başarıyla sonuçlanmıştı. **Lizbon Antlaşması**'nın öngördüğü ECI ile vatandaş olarak AB'de bir şeyleri değiştirmek için asgari yedi AB üyesinde en az bir milyon imza toplamak gerekiyor. **Avrupa Kamu Sendikaları Federasyonu**'nun desteklediği, bir milyon 850 bin imzanın toplandığı kampanyanın imza dökümleri 10 Aralık İnsan Hakları Günü'nde açıklanacak. Bu, hem ulusötesi olması hem de fonlama konusunda şeffaflığın sorgulanması açısından Avrupa'nın elinde önemli bir araç.

Katılımcı demokrasiyi sağlamak, mega projelere karşı farkındalığı artırmak ve adaletsizliklere karşı çıkmak için toplumların elinde yeterince mekanizma var, yeter ki birlikte kullanmak isteyelim...

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

100 yıllık suskunluğu bozmak

Pelin Cengiz 03.11.2013

Bu haftasonu, İstanbul'da son zamanlarda giderek daha az tekrar ettiğimiz ancak, bu kez şüphesiz "**Türkiye'de iyi işler de oluyor**" dediğimiz türden bir konferansa evsahipliği yapıldı. **Hrant Dink Vakfı**'nın **Boğaziçi Üniversitesi Tarih Bölümü** ortaklığı ve **HAYDER Malatyalı Hayırsever Ermeniler Kültür ve Dayanışma Derneği** işbirliğiyle düzenlediği uluslararası **Müslümanlaş(tırıl)mış Ermeniler Konferansı**, bir ilk mahiyetinde olması açısından son derece önemli. **Rakel Dink**'in konferansın açılış konuşmasında da dediği gibi üç günlük bu konferans, "**bir tabunun üzerindeki ölüm sessizliğini**" bozmak üzere sözleşen akademisyenleri, uzmanları, sivil toplumcuları, toplumun farklı kesimlerinden insanları biraraya getirdi.

Müslümanlaşmış, aslında daha doğrusu Müslümanlaştırılmış Ermeniler sorunu çok katmanlı ve karmaşık bir duruma işaret ediyor. **Müslümanlaş(tırıl)mış Ermeniler derken, o parantezin içine neler giriyor, o parantezin içine dair neyi ne kadar biliyoruz, o parantezi nasıl anlamalı ve tanımlamalıyız**, aslında konferansın ana konusu bu. Aslında, artık Ermeni soykırımının, yaşanan zulmün, acıların, Anadolu'yu Ermenisizleştirme operasyonunun yüzümüze vuran temel gerçekliğinin bir adım önüne geçerek, Ermeni meselesine dair bize yeni bir kategori anlatması şeklinde de özetlenebilir. 1915-1916 yılları arasında Müslümanlaşmış ve zorla Müslümanlaştırılmış Ermeniler neler yaşadılar? Bir daha asla gerçek isimleriyle seslenilmeyen bu insanlar yaşadıklarıyla nasıl başa çıktılar? Yaşanan bu deneyimler daha sonraki kuşaklara nasıl

yansıdı? Bu deneyimlerin ne kadarı hatırlanıyor ve günümüzde anlatılıyor? Müslümanlaş(tırıl)mış Ermenilerin torunları, kendi kimlik ve aidiyetlerini nasıl şekillendiriyor?

Bu paylaşım, bu 100 yıllık suskunluğu kırmak, soykırımın bu çok az bilinen boyutuna dair yeni bir farkındalığın da önemli bir adımı olacak. Aynı zamanda, millet, etnisite ve din boyutuyla pek çok kimlik kategorisine dair bilinenleri ya da ezberleri yeniden tartıştıracak bir konu. Bu noktada, yazın hayatındaki kitapların, akademik çalışmaların önünde olduğunu da söylemek gerek. Şu anda Türkçe olarak, bu konuda 18 anı ya da araştırma kitabı mevcut. **Fethiye Çetin**'in, "**Anneannem**" ve **Çetin** ile **Ayşe Gül Altınay**'ın birlikte hazırladığı "**Torunlar**" kitabı on yıllarca kilit altında tutulmuş sorunun bir şekilde konuşulmasını sağlaması açısından birer köşe taşı niteliğinde. Anadolu'nun her köşesinden yüzlerce insan hikâyesini biraraya getiren **Kılıç Artıkları (Les Restes De L'Épée)** adlı kitap daha yeni Türkçeye çevrildi. Arjantinli gazeteci **Avedis Hadjian**'ın da, gerçek kimliklerini gizleyerek yaşayan insanların hikâyelerinden derlediği **Türkiye'nin Gizli Ermenileri** kitabı da yakında çıkacak.

Bir de meselenin kadın hâllerine dair bir boyutu var. O yıllarda kaç kadın, erkek ve çocuk Müslümanlaştırıldı, bilmiyoruz, 200 bin gibi bir tahminî rakam var. Ancak, Müslümanlaştırılmış Ermeni aynı zamanda bir kadınlık hâline de işaret ediyor. **Nebahat Akkoç**, **Fethiye Çetin** ve **Sibel Asna**'nın açılış sohbetindeki paylaşımlarında da konuşulduğu üzere, anneannelere dair hikâyelerin fazlalılığı ve benzerlikleri de bunun bir göstergesi.

Hrant Dink, "**1915'i ölenler üzerinden değil, kalanlar üzerinden konuşalım**" derdi. Türkiye'de 1915'i farklı hassasiyetlerle ele alabilmek için gizli olmaktan çıkacak Ermenilerin büyük payı olacak. Hazır, barışa, demokratikleşmeye bu kadar vurgu yaptığımız günlerdeyiz, geçmiş yaraları iyileştirmek için çaba gösterelim, hastalıklardan kurtulalım, iyileşmeye kalanlarla konuşmakla başlayabiliriz...

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kömürün dumanında boğulurken

Pelin Cengiz 06.11.2013

Aylar önce **Time** dergisinden yayımlanan bir makalede, kömürden insan türünün geleceğinin önündeki en büyük düşman olarak bahsedilmesine dünyada en fazla kulak tıkayanların başında Çin ve Türkiye vardı. **Mâlum, 2012 yılı Türkiye'de kömür yılı ilan edilmişti.** Türkiye'nin enerjisi yüzde 31 kömür, yüzde 32 doğalgaz, yüzde 27 petrol, yüzde 4 büyük çaplı HES'lerden üretiliyor. Tüm fosil yakıtlar arasında en fazla karbon emisyonuna neden olan kömür, aynı zamanda iklim değişikliğinin en önemli nedenlerinden biri. Kömür, iklim değişikliği ve insan sağlığı üzerinde yarattığı zararların yanı sıra üretim yapılan bölgelerin yaşanmaz hâle gelmesine bağlı olarak zorunlu göçlere, kültürel ve doğal zenginliklerin kaybına ve insan hakları ihlallerine sebep oluyor.

Aliağa Yarımadası'nda kalan son ormanlık alanda **Azerbaycan** devlet petrol şirketi **SOCAR** ile Türkiye'den **TURCAS**, ikinci rafineri ile bir kömürlü termik santral yapma peşinde. **Aliağa'daki projeye karşı Ege Çevre ve Kültür Platformu'nun Change.org'da başlattığı kampanya, Avrupa İmar ve Yatırım Bankası, Dünya**

Bankası bünyesindeki IFC yani Uluslararası Finans Kuruluşu, UniCredit, Akbank, Garanti Bankası, İş Bankası, Denizbank ve Finansbank'a, "Aliağa Yarımadası'nda yeni rafineri ve termik santral yatırımlarını finanse etmeyin" çağrısı yapıyor. Muazzam çevre kirliliğine neden olacak proje, yenilenebilir enerji üretilmesi planlanan yere yapılmak isteniyor. Kısa süre önce **manset.at** sitesinin özel haberinde, *"SOCAR'ın beş milyar dolara mal olacak proje için 3,5 milyar dolara yakın finansman kullanmak istediği, ancak iki yıldır finansman sözleşmesini imzalamadığı, bankalarla pazarlıkların sürdüğü ve sahada jeotermal lisansı bulunduğu için finansman görüşmelerini baltaladığı gerekçesiyle Buhar Enerji ile SOCAR'ın davalık olduğu"* anlatılıyordu.

İmza kampanyasına tam imza atmak üzereyken, **uluslararası finans kuruluşlarının verdiği kredilerin çevresel, sosyal ve ekonomik etkilerini araştıran Bankwatch'un Karadeniz'de yapılmak istenen termik santralleri izlemeye almasının ardından yazdığı raporun** detayları gözüme ilişti. Türkiye'nin kömür sevdasının Karadeniz'de oluşturduğu tehdidi konu alan Bankwatch'un, Greenpeace Ortadoğu Ofisi'nin desteğiyle hazırladığı raporda, ulusal planda 50 ilâ 86 ve bölgesel planda Batı Karadeniz'de **70 kilometrelik bir hatta** inşa onayı bekleyen 13 santralin stratejik çevre etki değerlendirmesinden yoksun olduğu vurgusu yapılıyor. Enerji projelerinin finansmanı konusunda da önemli tespitler var.

Türkiye finans sektörünün yerel kömür projelerine öncelik verdiği belirtilirken, **"Dünya Bankası, Avrupa Yatırım Bankası ile Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası gibi uluslararası finans kuruluşları, özellikle ülkenin enerji piyasasının liberalleşmesiyle Türkiye'nin enerji planlarını destekliyor"** deniyor. Bu bankaların Türkiye'de çalıştığı bankalar arasında **Akbank, Denizbank, Finansbank, Garanti Bankası, İş Bankası, Vakıfbank ve Yapı Kredi** var. Aynı bankaların termik santral planlarının da arkasında olduğu kaydedilirken, şeffaflığa vurgu yapan şu ifadeler dikkat çekici: **"Avrupa Yatırım Bankası ile Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası'nın Türk finans sektörüne yaptığı yatırımların en çok kimin fayda sağladığına karar vermek kolay iş değil. Kalkınma bankalarının iş yaptığı hiçbir ülkede bu bilgi kamuoyuyla paylaşılmıyor."**

Özetle, **kömür kararı çoktan kapımızda ve ciğerlerimizde.**

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kadın! Doğur, çalış, güven!

Pelin Cengiz 10.11.2013

Etrafımızı çepeçevre saran duvarlar örüyorlar, kadınları bu duvarların içine hapsetmeye çalışıyorlar. Kimi kadın Nusaybin'de yükselen utanç duvarına karşı mücadele verirken, kimileri evlerin içini dikizlemeyi kendine iş edinmiş iktidara karşı seslerini yükseltiyor. Bir hafta Meclis'teki başörtüsü özgürlüğüyle ülkede kadın üzerinden yürütülen siyasi iktidar savaşında yeni bir eşiğin atlandığına sevinirken, sonraki hafta en temel özgürlüklere kasaba muhafazakârlığıyla müdahaleyi kendinde hak gören zihniyetle başka bir yere savruluyoruz. **Kadınların etrafına örülmek istenen duvarlardan bir diğeri ise çalışma hayatına yönelik yeni yasa.**

Hükümet tarafından **"kadınlara müjde"** şeklinde duyurulan, ancak kısa zaman içinde pek çok tartışmaya neden olan kadın istihdamı paketinin bu ay içinde yasalaşması bekleniyor. AK Parti'nin kadını sadece aile içinde konumlandıran, çocuk doğurmakla görevlendiren, kadın bedeni üzerinde giderek daha fazla tahakküm kuran politikaları, kadınların güvencesiz çalıştırılmalarını yasalaştıracak olan bu paketle daha da sağlamlaşacak.

World Economic Forum'un kadın erkek eşitsizliğini ortaya koyan **2013 Global Cinsiyet Uçurumu Raporu**'na göre, Türkiye 136 ülke arasında 120. sırada. İş yaşamında fırsat eşitliği alanında 127., işgücüne katılım alanında 123., eğitimde 104. ve siyasi katılımı ise 103. durumda. Çalışma hayatı özelindeki verilere göre, kadınlarda işsizlik oranı yüzde 11, yarım gün çalışma oranı yüzde 24, tarım dışı istihdamda kadın işgücü oranı yüzde 23, işletmelerde liderlik konumuna yükselebilen kadın oranı ise sadece yüzde 4.

Üzerinde bir yıldır çalışılan ve kadın örgütlerinin görüşleri alınmadan, üstelik uzun yıllardır dile getirilen taleplere gözönüne alınmadan hazırlanan kadın istihdam paketinin, kadının çalışma hayatındaki durumunu iyileştirmesi şöyle dursun, toplumdaki cinsiyet eşitsizliğine dayalı sorunları daha da derinleştireceği belirtiliyor.

Pakete yönelik en büyük eleştiri, **doğum izninin 16 haftadan 18 haftaya çıkartılarak, bebekli kadınlara yarı zamanlı çalışma izni verilmesi**. Ayrıca, doğum iznine giden kadın çalışanın yerine özel istihdam büroları kanalıyla geçici personel alınması öngörülüyor. **Doğum yapan kadının yerine geçici çalışan almanın hem istihdam piyasasında sıkıntı yaratacağı hem de işverenlerin kadın istihdamına olumsuz bakmasına neden olacağı ve kadın yerine erkek çalışan tercihinə yöneleceğı en çok üzerinde durulan konu**.

Esnekleşme ve güvencesizliği kural hâline getiren, kadınları çok çocuk doğurmaya teşvik eden bu pakete yönelik KEİG (**Kadın Emeğı ve İstihdamı Girişimi**) Platformu'nun çok ciddi itirazları var. KEİG, istihdamda cinsiyet eşitliğinin önündeki en önemli engellerden biri olarak, hane içi bakım yüküne dikkat çekerek, böyle ciddi bir meselede sosyal politika üretilmeyerek, kadınlar üzerindeki **"çok çocuk doğur ve bakımını tek başına üstlen"** baskısının bu paketle meşrulaştırıldığını belirtiyor. Paketin, ucuz emek gücü olarak yarı zamanlı, düşük statülü, güvencesiz ve düşük ücretli işlerde çalışmasını teşvik ettiği de yine eleştiriler arasında.

Kadın emeğı, neoliberal politikaların bir sonucu olarak tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de iş dünyası tarafından esnek, güvencesiz ve örgütsüz olarak talep edilen bir emek hâline geldi, **bugüne kadar yasal olmadan kullanılmasına göz yumulan bu kadın emeğini sömürü biçimleri şimdi yasalaştırılarak, yaygınlaştırılmaya çalışılıyor**. Emek sömürsünü yasalaştırmasının yanı sıra, paketin özellikle kreş sorununa çözüm getirmeyen, sosyal yardımların nasıl düzenleneceğinden bahsetmeyen bir yanı var.

Kadınların, cephesi genişleyen duvarlara karşı mücadelesi, giderek daha kritik bir noktada artık.

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kömürcü Polonya'da iklim zirvesi!

Pelin Cengiz 13.11.2013

Birleşmiş Milletler 19. İklim Zirvesi (COP-19) Polonya'nın başkenti Varşova'da başladı. Eylülde açıklanan IPCC (**Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli**) raporu, iklim değişikliği gerçeğini ve insan kaynaklı olduğunu kesin verilerle ortaya koymuştu. Geçen yıl iklim pazarlıklarına dünyada kişi başına karbon emisyonlarının en yüksek olduğu ülkelerden biri olan Katar'ın başkenti Doha evsahipliğı yapmış, **"petrol zengini ülkede iklim değişikliği mi konuşulur"** eleştirileri epey yüksek sesle dillendirilmişti.

Bu yılki evsahibi de pek aşağı kalmıyor. Polonya, bir kömür ülkesi. Elektrik ihtiyacının yüzde 90'ını kömürlü termik santrallerden sağlıyor. Karbon emisyonlarını azaltmak için ömrünü dolduran enerji santrallerini kapatıp yeni teknolojiler kullanan kömür santralleri kurmak ve kayagazından faydalanmak niyetinde.

İş bununla da sınırlı değil. Zirveyi izleyen arkadaşım **Gökşen Şahin**'in aktardıkları hayli ilginç. Tam bir güler misiniz ağlar mısınız hikâyesi: "56 gün önce Kuzey Buz Denizi'ndeki petrol aramalarına karşı barışçıl gösteri yapan 30 Greenpeace aktivisti '**korsanlık**' suçlamasıyla tutuklandı. Bu duruma Hollanda dışındaki hiçbir ülkenin uluslararası çaba göstermemesi iklim değişikliği konusunu uluslararası platformda başka bir yere oturttu. İklim müzakerelerinin enerjisinin yüzde 97'si fosil yakıtlardan gelen bir ülkede, hem de iklim değişikliği için gösteri yapan Polonya vatandaşlarının tutuklanmasına ses çıkartmayan bir ortamda yapılması, süreci takip eden uluslararası sivil toplum kuruluşlarının tepkisine neden oluyor. Polonya'nın eleştirilmesinin tek sebebi, tutuklular için harekete geçmemesi değil. Polonya Enerji Bakanlığı, iki hafta süren müzakerelerin tam ortasına denk gelen günlerde dünyadaki en büyük kömür firmalarının sponsorluğunda '**Kömür & İklim Zirvesi**' düzenliyor. Daha toplantılar başlamadan, BM sekreteryasına, '**hem iklim değişikliğiyle mücadele etmek için fosil yakıtlardan vazgeçmemiz gerektiğini hem de kömür sektörünün geleceğini nasıl aynı anda konuşacağız**' diye büyük tepkiler geldi. Üstelik bu tepkiler yalnızca sivil toplum kuruluşlarından değil, iklim değişikliği için adım atılmasını isteyen çeşitli ülke delegasyonlarından da geldi."

Diğer yandan, ne enteresandır ki, geçen yılki iklim zirvesinin hemen öncesinde yine Filipinler'de bir iklim felaketi yaşanmış, yaşanan tayfun sonucu binlerce kişi boğularak hayatını kaybetmişti. Bu yılki zirve öncesi yine Filipinler'de meydana gelen tayfun felaketi, zirvenin açılışına damgasını vurdu. Filipinlilerin kendi aralarında **Yolanda** adını verdikleri bu tayfunun şimdiye kadar denizden başlayıp karasal alanı etkisi altına almış en şiddetli tayfun olduğu belirtiliyor. Zirveyi takip eden **Ümit Şahin**'in aktardığına göre, zirvedeki Filipinler delegesi **Yob Sano**, iklim değişikliğinin hemen Varşova'da durdurulması gerektiğini söyleyerek, toplantıdan anlamlı bir sonuç çıkana kadar açlık grevine başlamış.

2020'de yürürlüğe girmesi hedeflenen **İklim Antlaşması**, konferansın odak noktası. Katar'daki iklim zirvesinde ne olmuştu, Varşova'dan ne bekliyoruz hatırlayalım. Katar'da katılımcı ülkelerin iklim değişikliğiyle mücadelede uzlaşma sağlayamaması nedeniyle, zirve uzatılmış, sonucunda da 2015'e kadar tüm ülkeleri kapsayacak evrensel iklim değişikliği anlaşması için daha fazla çaba gösterilerek, anlaşmanın 2020'de yürürlüğe girmesi kararı alınmıştı. Niyet, 2015'te Paris'te yapılacak zirvede taraflara imza attırmak. Dolayısıyla, Varşova'daki konferans, 2015'e kadar yürütülecek müzakerelerin yol haritasının çizilecek olması açısından son derece kritik. Beklentiler ise çok yüksek değil, iklim değişikliğinin ciddiyetine zerre varamamış evsahibine bakınca, beklentiyi yüksek tutmak epey zor görünüyor...

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Dünyanın üç büyük sorunu: Enerji, su, gıda

Pelin Cengiz 17.11.2013

ANTALYA- Nüfus artış hızı, küresel iklim değişikliği ile beraberinde tarımsal alanlarda meydana gelen sorunlar, gıda fiyatlarında dalgalanmalar ve nihayetinde günümüzün tüketim alışkanlıkları, dünyanın gıda güvenliğinin önündeki en büyük tehditler olarak sıralanıyor. Küresel ölçekte yaklaşık **bir milyar insan açlıkla mücadele**

ederken, 1,5 milyar insan dengesiz beslenme sonucu aşırı kilolu ve 500 milyon insan da obezite problemi yaşıyor. Bu arada, **1,3 milyar ton gıda ise her yıl çöpe atılıyor.** Kimileri yokluktan mustaripken kimileri ise tokluktan mustarip...

Tahminler 2050'de dünya nüfusunun dokuz milyara çıkacağı yönünde. Bu nüfusun gıda ihtiyacını karşılamak için gıda üretiminin yüzde 70 artması gerekli. Dünyada hâlen sekiz kişiden birinin kronik olarak yetersiz beslendiği gözönüne alınacak olursa, daha kat edilecek çok uzun bir yol var. Bu da **gıda güvenliği, giderek daha kritik bir mesele hâline gelecek** demek. Daha fazla gıda üretebilmek için daha fazla enerji gerekli, daha fazla fosil yakıtlara dayalı enerji üretimi de yine dönüp dolaşıp iklim değişikliğinin önüne geçememek, karbon emisyonları azaltım hedeflerini uygulayamamak, dünyayı daha da yaşanmaz bir hâle getirmek demek. Bu kadar insanı doyuramadığınız takdirde de, gıdanın yokluğu kargaşa demek, savaş demek, ölüm demek.

Dünyanın gelecekteki üç mücadele alanı enerji, su ve gıdaya erişim etrafında şekillenecek. Suyun yüzde 75'i gıda amaçlı tarımsal faaliyet için kullanıldığından aslında başlık sayısı da ikiye iniyor diyebiliriz. Geçen hafta **TGDF (Türkiye Gıda ve İçecek Sanayii Dernekleri Federasyonu)** tarafından Antalya'da "**Yüzüncü yıla 10 kala**" başlığıyla düzenlenen **Gıda Kongresi**'nin oturumlarında da ağırlıklı olarak bu başlıklar üzerinde duruldu. Türkiye özelindeki mevcut durumu gelecek yazıda ele alacağım.

Gıda güvenliğinde global yaklaşımlarla, gıda ve sürdürülebilirlik başlığı altında yapılan oturumlarda dikkat çekildiği üzere, **açlığı azaltırken tüketimi de en etkin şekilde gerçekleştirmek, gıda kaybını en aza indirmek zorundayız.** Mesela, tarlada, işlenme aşamasında ya da tedarik zincirinde gelişmekte olan ülkelerde gıda kayıpları 680 milyar doları bulurken, bu gelişmiş ülkelerde 310 milyar dolar civarında. **Sürdürülebilirlikle verimi aynı anda sağlayacak, kayıpları en aza indirecek üretim modellerine geçilmeli.** Son 125 yılda dünyada bir trilyon varil petrol tüketilmiş, tüketim trendlerinin bu şekilde devam etmesi hâlinde dünya gelecek 30 yılda 125 yılda tükettiği bir trilyon varil petrolü tüketecek. **FAO'ya (BM Gıda ve Tarım Örgütü)** göre, **kullanılabilir tarım arazileri azalıyor, sürekli tarım yapılan araziler ise tuzlanıyor.** Hızlı şehirleşme, doğal kaynaklar üzerindeki baskı gibi sebeplerle gıda fiyatlarında iniş çıkışlar yaşanıyor.

Bu da beraberinde dünyadaki tarımsal arazilerin uluslararası şirketler tarafından kontrol edilmesi gerçeğiyle bizi yüzleştiriyor. **203 milyon hektar tarım alanı uluslararası şirketler tarafından ya satın alınmış ya da kiralanmış durumda.** Bu tarımsal alanların yüzde 70'i 11 ülkede bulunuyor, bu 11 ülkenin yedisi Afrika kıtasında. Ne büyük çelişki ki, kiralanın ya da satın alınan bu arazilerin en büyük bölümü dünyanın en fazla açlık çeken bölgelerinde. **En büyük talep gören yerlerden biri Etiyopya toprakları. Tarım yapabilecek arazi olmasına rağmen insanlar açlık çekiyor, araziler yabancı yatırımcılarca işletilerek endüstriyel tarım için kullanılıyor.** Uzmanlar, bu durumu "**tarım emperyalizmi**" olarak nitelendiriliyor.

Gıdaya erişimin herkes için hak olduğunu hatırlamak için, bu paradoksa, bu derin ikileme, bu vicdanları yaralayan çelişkiye dur demek için bugün harekete geçilmeyecekse, doğru gün ne zaman?

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yerele rağmen nükleer dayatma

Pelin Cengiz 20.11.2013

MERSİN- Haftasonu, bu yıl dördüncüsü yapılan ve her yönüyle bir kent/kır festivali hâline gelen **Mersin'deki Narenciye Festivali'**ne katıldım. Türkiye'nin bir milyar dolarlık narenciye ihracatının 330 milyon dolarlık kısmını gerçekleştiren Mersin yöresi, hem üretimde hem de ihracatta bir numara. Türkiye'nin meyve ihracatının yüzde 70'ini narenciye ürünleri oluşturuyor. **Dünyada üretilen 132 milyon ton narenciye üretiminin 3,6 milyon tonluk kısmı Türkiye'de yapılıyor.** Ülke bu alanda Çin, Brezilya, ABD, Hindistan, Meksika ve İspanya'dan sonra altıncı sırada.

Dünyadaki eğilim daha çok narenciye ürünlerinin meyve suyu hâline getirilerek ihracı şeklinde. Brezilya ürettiği 20 milyon ton narenciye'nin yüzde 90'ını meyve suyu olarak, Arjantin ise ürettiği limonun yüzde 65'ini limon suyu olarak ihraç ediyor. Mersin Ticaret Borsası Başkanı **Abdullah Özdemir**'in verdiği bilgiye göre, Mersin'deki ürünün yapısı sıkmalığa uygun değil, sıkmalık portakal, greyfurt ve limonun öne çıkması lazım. Narenciye ile uğraşan 650 firma, onbinlerce üretici, mevsimlik ve daimi işçinin bu sektörden geçimini sağladığı düşünüldüğünde endüstriyel üretime geçiş narenciye sektörü açısından kritik görünüyor.

YERELİN GÜCÜ MERKEZE KARŞI

Narenciye sektörü kendi yolunda ilerliyor, yerel seçimler de yaklaşıyorken gelelim diğer meselelere... Mersin'in Yenişehir (CHP), Mezitli (CHP), Toroslar (MHP) ve Akdeniz (BDP) olmak üzere dört büyük ilçe belediyesi mevcut. Hâlihazırdaki başkanların hepsi gelecek seçimlere hazırlanıyor. Mersin Büyükşehir Belediye Başkanlığını 15 yıldır sürdüren **Macit Özcan** da, bu seçimlerde yine CHP'den aday. **Belediye yönetimlerindeki partilerin ideolojik farlılıklarına rağmen belediyeler arasında uyumlu bir çalışma var.** Özcan, *"Bu kadar mozaik olan bir vilayetiz. Bizim belediye meclisinde kavga gürültü olmaz"* diyor. AKP için genel görüş ise *"Aklından bile geçirmesin, AKP burada üçüncü parti"* şeklinde.

Gerçek anlamda yerel yönetimin gücünü burada görebiliyorsunuz ve merkezin yereli nasıl görmezden geldiğini de... Narenciye Festivali için belediyeler finansman sağlamış, kendi yağlarıyla kavrulmayı tercih etmişler, Ankara'dan bir kuruş bile alınmamış. Diğer yandan, merkezden dayatılan kentin 1/100 binlik planıyla mücadele ediyorlar. Bir yanda kenti turizme kazandırma çalışmaları sürerken, bir yanda nükleer meselesi var. 30 Mart 2014'te bu planları yapma hakkı büyükşehir belediyelerine geçecek olmasına rağmen, **Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nca dayatılan "Mersin'in 1/100 binlik Çevre Düzenleme Planı"na tüm yerel yöneticiler karşı.**

Planda başta nükleer santral olmak üzere, 12 adet termik santral, HES ve sülfürik asit üniteleri işaretlenmiş. Herkes bunun kentin geleceğini yok etmek demek olduğunu söylüyor. Plan, daha önce Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nca üç kez yapılmış olmasına karşın yürütmeyi durdurma kararıyla mahkeme tarafından iptal edilmiş. Üç kere yargıdan dönen planı dördüncü kez dayatmaya çalışmanın adı, yerele tepeden rant ekonomisi baskısı yapmaktan başka bir şey olmasa gerek. **Üstelik, tüm partilerin üye verdiği Mersin İl Genel Meclisi, "Mersin'e nükleer santral yapmayın" kararı almış.** Düşünün ki, halk istemiyor, İl Genel Meclisi istemiyor, yerel yöneticiler istemiyor, bu kadar itiraza karşı *"Bu dayatma niye"* sorusu akıllarda asılı kalıyor.

Öte yandan, ÇED süreci tamamlanmadan nükleer santral sahasında Rosatom'un inşaat çalışmalarına başladığı ve bugüne kadar 220 bin ağaç kestiği belirtiliyor. **Mersin Valiliği'nden aldıkları taş ocağı izniyle usulsüz şekilde hafriyat çalışması yapıldığı, taş ocağı bahanesiyle denizi doldurdukları, onlarca kamyonun alana giriş çıkış yaptığı kaydediliyor.**

Akkuyu’da olduğu gibi artık Türkiye’de nizamî iş yapmak istisna hâline geldi, bunun en bariz olduğu ilişki de yerelle merkez arasındaki ilişki. Yerel seçimlerin bu kanunsuzlukları sandığa taşınmasına şaşımamak lazım.

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Varşova’da iklim fiyaskosu

Pelin Cengiz 24.11.2013

Son yıllarda bu kadar ciddiyetten uzak, böylesine çıkmaza sürüklenen ve hatta hükümetlerin iklim mücadelesi verenlerle neredeyse alay ettiği bir iklim zirvesi daha yaşanmamıştı. Bilindiği gibi, bu yıl **Birleşmiş Milletler 19. İklim Zirvesi** (COP-19) **Polonya**’da gerçekleştirildi. Geçen yıl Katar’da yapılan zirvede, beklentiler ve atılması gereken somut adımlarla ilgili aksiyon planı bu yılki zirveye bırakılmıştı. Ana gündem, 2015’te Paris’te yapılacak zirvede kabul edilmesi ve en geç 2020’de hükümetlere yeni yükümlölükler getirerek yürürlüğe girmesi hedeflenen yeni bir iklim anlaşmasının çerçevesini oluşturmaktı. Bırakın bağlayıcı kararlar almaya yaklaşmayı, Varşova’daki iklim zirvesi tam anlamıyla fiyaskolar resmigeçidine döndü.

Polonya, tam bir kömür ülkesi. Elektrik üretiminin yüzde 90’ından fazlası kömürlü termik santrallerle elde ediliyor. Ülkede hatırı sayılır bir kömür endüstrisi lobisi var ki, her yere damgasını vurabiliyor, hükümetlerin karar alma mekanizmalarında etkin rol alabiliyor. Zira, iklim zirvesinin bu şirketlerin sponsorluğunda yapılmasının ve iklim görüşmelerinin tam ortasına gelecek şekilde Polonya Hükümeti’nin “**Kömür ve İklim Zirvesi**” düzenlemesinin başka türlü bir izahı olamaz. **UNFCCC**’nin (**The United Nations Framework Convention on Climate Change**) Genel Sekreteri **Christiana Figueres**’in de, burada açılış konuşması yapması bir diğ er fiyasko olarak hafızalara kazındı. Her ne kadar Figueres, konuşmasında kömürün iklim değ işikliğ inin baş sorumlularından biri olduğu gerekçesiyle enerji kullanım biçimlerinin değ işmesinin zorunlu olduğ unu, verimsiz santrallerin kapatılıp, mevcut rezervlerin de çıkarılmaması gerektiğ ini söylese de eleştiriler muhtelif. Çünkü, bunları söylemek için kömür endüstrisinin “**temiz kömür**” temalı kömürü aklama toplantısını meşrulaştırmasına gerek yoktu, kaldı ki söyledikleri dünyayı kirletenlerce gayet iyi bilinen gerçekler...

Polonya cephesinden gelen tuhaflıklar bununla da sınırlı kalmadı. Bakanlar Kurulu’nda revizyona giden Başbakan **Donald Tusk**, COP-19’un başkanlığ ını yürüten Çevre Bakanı **Marcin Korolec**’i de görevden aldı. Ha sanmayın ki, Korolec yeterince çevreci bulunmadığ ı için görevden alındı. Kömür endüstrisine gerekli desteğ i vermediğ i ve kaya gazına daha fazla ilgi gösterdiğ i için Korolec’in görevden alındığ ı söyleniyor.

Polonya’daki iklim zirvesine dair fiyaskolar böyle, “**Polonya’yı anladık Türkiye bu alanda nerede**” dersiniz, iş o noktada değ işiyor. **Climate Action Network** tarafından iklim müzakerelerinin gerektirdiğ i şekilde davranmayan ülkelere verdiğ i “**Günün Fosili**” ödöl ünü Durban ve Doha’dan sonra üçüncü kez Varşova’da alan, **İklim Değ işikliğ i Performans Endeksi**’nde en kötüler arasında yer alan bir **Türkiye**’den bahsediyoruz. Üstelik iklim görüşmelerine diğ er ülkeler ağırlıklı olarak Çevre Bakanı seviyesinde katılım sağ larken Türkiye’nin müsteş ar yardımcısı gibi son derece düşük statüde bir bürokrat göndermesi de iklim meselesine yönelik epey önemli bir mesaj niteliğ inde. **Ümit Şahin**’in zirveyi yerinde izleyip aktardığ ı gözlemlere göre zirveye tek alay eden biz değ iliz aslında: “*Müsteş ar yardımcısı gibi yardımcı bürokratlar tarafından temsil edilen başka bazı ülkeler arasında Afganistan, Liberya, Mauritius, Libya var. Avustralya’nın bu yıl Çevre Bakanı tarafından değ il de*

bir büyükelçi tarafından temsil edilmesi büyük bir skandal olarak kabul edilmişti. Hatta Avustralya Çevre Bakanı Greg Hunt, karbon vergisini kaldırmak için gerekli yasa çalışmaları nedeniyle çok meşgul olduğunu ve bu yüzden zirveye katılamadığını açıklayarak hepimizle adeta alay ediyordu."

2014'te COP-20 Peru'da yapılacak, BM Genel Sekreteri **Ban Ki-Mun** öncesinde dünya liderlerini toplayarak özel bir zirve yapması ve burada özellikle G20 aahhütlerini açıklamalarını istemesi gündemde. 2015'te G20 başkanlığını devralacak Türkiye'nin bu platformlarda nasıl öneriler getireceğini ilgiyle izleyeceğim.

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İklim dostu belediyeciliğe var mısınız

Pelin Cengiz 27.11.2013

Varşova'daki iklim zirvesi yine gelişmiş ülkelerle gelişmekte olan ülkelerin anlaşmazlıklarına sahne olurken, az gelişmişlerle sivil toplum kuruluşlarının da hayal kırıklığıyla evlerine dönmesiyle sonlandı. Kritik konular yine ileri tarihlere ötelendi. **İklim zirvelerindeki müzakerelerde gelişmişleri, gelişmekte olanları ve az gelişmişleri farklı gruplar temsil ediyor.** Bu grupların bir kısmında iklim değişikliğinden birinci derece sorumlu olanlar yer alırken, bir kısmı iklim değişikliğine en az etkisi olan ancak bu değişimden en fazla etkilenen ülkelerden oluşuyor.

Türkiye ise herhangi bir gruba dâhil olmayarak, kendine yasal bağlayıcılığı olan bir karbon emisyonu azaltım hedefi koymadığı gibi karbon emisyonlarında rekor üstüne rekor kırarak, ciddi bir iklim politikası kurgulamayarak, iklim meselesinde **"sorumsuzlar" arasında**. Taraf olduğu **BM İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi** ve **Kyoto Protokolü**'ne rağmen sorumluluk almıyor. Enerji, ulaşım, inşaat gibi sektörlerde iklim dostu uzun vadeli hedefler koymayan, kalkınma politikalarını çevresel etki analizlerini yapmadan hayata geçiren, doğal kaynakları rantın emrine sunan, plansız yatırımlarla insan hayatını tehlikeye atan, aynı zamanda yerel yönetimler için de karbon emisyonu azaltım hedefleri koymayan bir ülke Türkiye.

Hafta sonu **Sivil İklim Zirvesi**'nde biraraya gelen **sivil toplum kuruluşları**, kendisine ulusal ve yerel iklim hedefleri koymayı başaramayan **Türkiye için bir bildirge hazırladı**. Bildirgedeki en can alıcı nokta, **iklim değişikliğiyle mücadelede yerel yönetimlerin de harekete geçmesi gerektiği** vurgusu. HES, termik, nükleer gibi enerji projeleri başta olmak üzere madencilik ve diğer kirli sanayi yatırımlarına karşı yerel mücadelelerin ne kadar güçlendiğine, sayıları az da olsa kimi bölgelerde belediyelerin bu mücadelelere destek verdiğine şahit oluyoruz.

İklim meselesinde yerel yönetimlerin ne kadar yaşamsal olduğunu vurgulayan bildirgedeki hedefler özetle şöyle:

- Türkiye'nin seragazı emisyonları 1990'dan 2011'e kadar yüzde 124 arttı. Seller, su baskınları, sıcak hava dalgaları, kuraklık gibi aşırı hava olaylarının şiddetinin ve sıklığının artmasıyla iklim değişikliğinin etkileri Türkiye'de daha çok hissediliyor. Bu tehlikeli gidişe artık dur demeli.

- Türkiye seragazı emisyonlarını, 2011'e göre 2020'ye kadar en az yüzde 15 azaltmalı. Bu hedefe yeni HES, termik, nükleer santral kurmadan ve enerji verimliliği sağlanarak erişilebilir.
- Bu hedefe ulaşmak için, yerel yönetimler de hemen eyleme geçmeli. Belediyeler seragazı envanterlerini çıkarmalı ve ulusal hedefe paralel olarak 2020'ye kadar yüzde 15 emisyon azaltım hedefi koymalı.
- Çözüm, ulusal ve yerel ölçekte fosil yakıt kullanımının azaltılması, kayıpların önlenmesi ve yenilenebilir enerjinin artırılmasından geçiyor. Ulaşımda ve konutlarda "**karbon nötr**" uygulamaların, geri dönüşüm, azaltım ve yeniden kullanım politikalarının hızla hayata geçirilmesiyle bu başarılabilir.
- Yüksek maliyetli ve iklim düşmanı olan mevcut uygulamalara dur demek için belediyelerin bu sürece hemen dâhil olması şart. Bu nedenle, yerel seçimlerin öncelikli gündeminin "**iklim dostu belediyecilik**" olmasını önemsiyor ve politik iradeyi bu yönde beyanat vermeye çağırıyoruz.
- Tüm siyasi partilerin belediye başkanı adaylarından yüzde 15 seragazı emisyon azaltım hedefinin seçim beyannamelerinde yer almasını talep ediyoruz. Bu süreçte ulusal ve yerel uygulamaları yakından takip edeceğiz, sadece çözümden yana olanlarla adım atacağımızı politikacılara duyuruyoruz.

Seçmen olarak yaşadığımız yerdeki yerel yönetimleri "**iklim ve ekoloji için ne yapıyor**" diye sorgulamaya başladığımızda, somut taleplerimizin yerel siyasi aktörler üzerinde etkisini artırmak ve bu talepleri siyaset dünyasına kalıcı hâle getirmek mümkün olacak. **Yaşadığımız yerlerin kaderini değiştirmek elimizde...**

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bariş için Hasankeyf'i kurtaralım

Pelin Cengiz 01.12.2013

BATMAN- Türkiye'nin 30 yılı aşkın içinde bulunduğu şiddet sarmalından çıkma iradesi, beraberinde yaklaşık bir yıldır süren çatışmasızlık hâli geleceğe dair umutları yükseltiyor. Demokratikleşme sürecinde yolun başındayız, gidilecek yol zorlu, çetin şartlar içeriyor. Bariş için koşulsuz destek vermek, seçim süreçlerinde oy hesabına göre pozisyonlanmaya kurban edilemeyecek kadar hayati öneme sahip. Bariş ve demokrasinin, temel hak ve özgürlüklerin çoğulcu, eşitlikçi, tüm ötekileştirmeleri ortadan kaldıran, herkesi her kesimi kapsayan şekilde yeniden inşası sırasında gözardı edemeyeceğimiz en büyük unsur da ekonomik refah olarak karşımıza çıkıyor.

Bu noktada hem **TÜSİAD**'ın hem de **TÜRKONFED**'in elini taşın altına cesaretle koyduğuna şahitlik ettiğimiz dönemlerdeyiz. Çözüm sürecine destek yönünde bu kuruluşlar ilk adımı altı ay önce attı. TÜSİAD tarafından kurulan ve ilk toplantısı haziran ayında Cizre'de yapılan **Doğu ve Güneydoğu Yatırımcı Danışma Konseyi**'nin ikinci buluşma adresi **Batman** oldu. Cizre'deki toplantıda, "**Çözüm için buradayız**" diyen TÜSİAD Başkanı **Muharrem Yılmaz**, bu mesajını Batman'da da tekrarlayarak, "**Bugün artık zaman kaynaklarımızı, enerjimizi daha yoğun olarak, Türkiye'nin her bölgesi ile kalkınmasına odaklama zamanıdır**" mesajını güçlendirdi. Yılmaz'ın, bölge işadamlarına yönelik olarak, "**Çözüme en büyük yatırım bizim birlikteliğimiz. Biz dayanışmayı sürdürdükçe çözümden vazgeçilemeyeceğini de herkes görür**" demesini de dikkate değer buldum.

Patronların bu kararlılığı önemsenmeli. Ülkenin doğusu ile batısı arasında sinerji yaratmanın tam zamanı. TÜSİAD'ın altı ay gibi kısa bir sürede bölgeye ikinci kez ziyaret gerçekleştirmesi, bölgeye yapılacak yatırımların sürdürülebilirliği açısından önemli bir gösterge. Toplantılar bundan sonra devam edecek, hatta bölgedeki yatırım ortamının sürekli izleneceği bir mekanizma oluşturulacak. Ancak, bu noktada **"Güneydoğu geçmişte ihmal edildi, yatırım gitmedi, o yüzden kalkınamadı, geri kaldı, yatırım yaparsak her şey yoluna girer"** kolaycılığına düşmemek lazım. Evet, ekonomik refah, barış ve demokrasinin olmazsa olmazlarından ancak tek başına yeterli olmadığı gibi, toplumsal, sosyal diğer taleplere cevap vermeyip, eksikleri gidermediğiniz sürece anlamlı da olmayacak.

Şimdilerde ülkenin doğusu ve batısındaki iş insanları işbirliği olanaklarını görüşmek üzere biraraya geliyor, bu tamamıyla birbirini tanıma, anlama ve keşfetme süreci. Bunun ilerleyen evrelerinde bölgeye büyük katkı sağlayacak ortaklıkların, yatırımların haberlerini alacağımıza inanıyorum. Batıdaki büyük holdinglerin patronlarının, büyük şirketlerin CEO'larının bölgeye gelmesi, iyiniyet mesajları vermesi önemli, ancak bundan sonraki toplantılarda bölge işadamlarının, girişimcilerinin sesine daha çok kulak verilmesi gerektiğini düşünüyorum. Bölgeyi tanıyan, sektörel bazda ne tür yatırımların yapılabileceğini, istihdamın nasıl artırılabilirliğini en iyi bilen onlar. **Bölge iş insanlarının biraraya gelerek, il ve sektör bazında öneri getirmesi, yatırım planlayan batıdaki işadamlarının da işini kolaylaştırabilir.**

Bu noktada, **Batman** özelinde ekonomik refahın nasıl yaratılabileceğine yönelik önemli bir konuya değinmek istiyorum. Bilindiği gibi, **UNESCO Dünya Kültür Mirası** kriterlerinin 10'undan dokuzuna sahip dünyadaki tek yer olan **Hasankeyf** ve **Dicle Vadisi**'nin korunmasının önündeki en büyük engel olan **Ilisu Baraj Projesi**'yle ilgili hükümetin çalışmaları sürüyor. Hasankeyf, Batman'ın en büyük kültürel, tarihsel değeri olduğu kadar ekonomik de değeri. Ne zaman yapıldığı meçhul projeksiyonlara göre, bu barajın ülke ekonomisine katkısı 400 milyon dolar olacak. Hasankeyf ve etrafındaki SİT alanının doğru bir planlama ile ortaya çıkarılacak turizm potansiyeli ise tahmin edilemeyecek boyutlarda. Bu potansiyelin çevre illerdeki tarih ve kültür mirasıyla birleştiğinde ortaya koyacağı sinerji, ömrü en fazla 50 yıl olan bir barajdan çok daha fazlasını bölgeye kazandıracak. Konuştuğum Batmanlı işadamlarının bu konuda durumu tam da **"bir dokun bin ah işit"** şeklinde: **"Hasankeyf'in kıymetini bilmez miyiz, söylüyoruz, bağıırıyoruz ama sesimiz Ankara'dan duyulmuyor."**

Barış aynı zamanda bölgenin sesine kulak vermekten, taleplere değer vermekten de geçiyor.

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Doğaya fırlatılan bumerang

Pelin Cengiz 04.12.2013

Tarihler Nisan 2011'i gösterdiğinde bir seçim kampanyası yöntemi olarak Başbakan Erdoğan tarafından **"çılgın proje"** şeklinde lanse edilen **Kanal İstanbul**, yine bir seçim dönemine girdiğimiz şu günlerde ısıtılıp tekrar önümüze kondu. İktidarın, hiç öyle sinsice tavırlarla değil gayet cesurca, göstere göstere epeydir padişah yetkileriyle donanmış TOKİ eliyle yürüttüğü kentsel dönüşüm alanını genişletmek suretiyle, İstanbul'un **kuzey ormanlarına** gözünü diktiği herkesin malumu.

Hafta başında öğrendik ki, **Kanal İstanbul**'un güzergâhı ve güzergâhta yapılacak yeni yerleşim birimlerinin netleşmesinden sonra, **üçüncü havalimanı aksındaki beş köye, kamulaştırma tebligatları gitmiş**. Habere göre, ÇED raporunun hazırlanmasından sonra harekete geçen **Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile Enerji Bakanlığı**, havaalanı bölgesindeki yedi şirkete ait maden sahalarına verilen ruhsatların iptali için de **şirketlere buraları boşaltması yönünde yazı göndermiş**.

Delik deşik edilerek en son ekim ayındaki değişikliklerle giderek işlevsizleştirilen ÇED Yönetmeliği'ne tabi projelerle ilgili **ÇED kararları, tamamen Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın insafına bırakılmış durumda**. Bakanlığın sitesinde yer alan listede "**ÇED olumlu**" raporu verilen proje sayısına bakınca, meseleye sadece formalite icabı yaklaşıldığını anlamak zor değil. Kanal İstanbul'un hazırlandığı iddia edilen ÇED raporuna dair herhangi bir bilgiye ise ulaşamadım.

Karadeniz'e kıyısı olan ülkeleri de yakından ilgilendirdiğinden **Kanal İstanbul için** bırakın böyle uyduruk ÇED düzenlemeyi, **uluslararası bir ÇED hazırlanması gerekiyor**. Bu projeye çevre ülkelerden olumlu bir yaklaşım geleceğini ise hiç sanmıyorum. Raporda belirtildiğini varsaydığımız, **projenin çevreye yönelik olumsuz etkileri neler olacak, bu etkilerin en aza indirilmesi için neler planlanıyor** gibi çoğaltılabilecek pek çok sorunun cevabı kamuoyuyla paylaşılacak mı, o da ayrı bir muamma. **Kanal müthiş bir nüfus baskısına neden olacak, bunun nasıl yönetileceğine dair en ufak bir bilgi yok**. Bu projeye nüfusu 15 milyona dayanmış İstanbul'a başlayacak yeni göç dalgasının ardından, memleketin geri kalanında kim yaşayacak, kim çalışacak bu da cevaplanması gereken bir soru olarak karşımızda.

Genel hatlarıyla Kanal İstanbul, Karadeniz'i Marmara Denizi'ne bağlayacak yapay bir su kanalı. Aslında hedeflenen Boğaz'dan geçen petrol tankerlerini buraya yönlendirmek, Kuzey Marmara Otoyolu ve üçüncü köprüyle de yük taşımacılığını buraya kaydırmak. Tabii işin en iştah kabartan kısmı yeni açılacak rant alanında "**kentler inşa etmek**" niyetinde şekilleniyor. Bu açıdan bakınca, bazı gayrimenkul şirketlerinin konutlarını "**Kanal İstanbul manzaralı**" sloganıyla pazarladığına şaşmamak gerek.

Bu kanal her ne olursa olsun ekolojiyi değiştirecek, bundan kaçış yok. Kanal İstanbul'un neden yapılmaması gerektiğini her platformda detaylarıyla ortaya koyan ve bu projeye Karadeniz'in boşalıp kuruyacağına dikkat çeken Prof. Dr. **Cemal Saydam, hükümetin konuyla ilgili toplantılara bir tane bile oşinograf çağırmadığını ama Katar'da deniz üzerine palmiye şeklinde proje inşa eden mimarın davet edildiğini söylemişti**.

Doğru dürüst ÇED yok, bilimsel çalışma, bilim insanına danışmak yok, sahip olduğumuz ekosistemin ve denizlerin özelliklerini öğrenmek ve ona proje geliştirme basireti yok ama **hızla kamulaştırma var, insanları yerinden yurdundan etmek var, ormanları, yaşam alanlarını rantın hizmetine sunmak var**.

Doğanın insanlığa verdiği en büyük derslerden biri, Sovyetler Birliği döneminde ÇED sürecine tabi tutulmadan yapılan sulama projesiyle ırmakların yönü değiştirildiği için Aral Gölü'nün kurumuş olmasıdır. Dünyanın dördüncü büyük gölünün yerinde şu anda devasa bir kum çölü var. Şimdi **Türkiye, nehirlerini HES'lerle yok ettiği Karadeniz'i kurutacak bir projeye giriyor**. Unutulmaması gereken şu, **doğanın dengesiyle oynamak bumerang gibidir, mutlaka geri gelir sizi vurur**.

pelincengiz@gmail.com

Cennet vatandan cinnet manzaralar

Pelin Cengiz 08.12.2013

İlkokulda hayat bilgisi dersinde Türkiye'nin önemli bir buğday ambarı olduğunu, tarımda kendi kendine yetebildiğini, topraktan bereket fışkırdığını öğreniyorduk. Sonra büyümüştük artık, bırakın tarımda kendi kendine yeten bir ülke olmadığımızı öğrenmeyi en temel gıda maddelerini ithal ettiğimizi, açgözlü bir hırsla doğanın canına nasıl okuduğumuzu, verimli topraklara nasıl konut, alışveriş merkezi, sanayi tesisi, kirli enerji santralleri kurduğumuzu, yanlış sulama ve tarım politikaları ile toprakları nasıl yok ettiğimizi, tarlada ter dökenin emeğini nasıl yok saydığımızı, toprağı, suyu, havayı nasıl zehirlediğimizi de öğrenmiş olduk. Gerçek kitaplarda yazıldığı gibi değildi, kandırılmıştık, kirlenmiştik...

Türkiye'nin Afşin Elbistan'dan sonraki en büyük linyit kömürü sahası olarak ifade edilen **Konya Karapınar**'daki linyit rezervinin çıkarılması ve termik santral yapılması hâlinde meydana gelecek etkilerin ele alındığı rapor, **TEMA Vakfı** tarafından açıklandı. Farklı alanlarda uzman bilim insanlarının hazırladığı rapor, bu rezervin çıkarılarak termik santralde işlenmesi hâlinde ortaya çıkacak zincirleme felaketleri tüm açıklığıyla anlatıyor.

Tespit edilen 1,832 milyar tonluk linyit rezervinin hepsinin çıkartılması için kazılacak toprağın hafriyatı 11,5 milyar metreküp gibi hacme ve 22 milyar ton ağırlığa denk gelecek. Tarıma elverişli araziler kazılıp kömürlü, kükürtlü, asidik, ağır metalli bir hâlde kazı alanlarına ve dekapaj yığma sahalarına yeniden doldurulduğunda bölgenin tarım arazileri büyük zarar görecek. Açığa çıkacak hafriyatın binde birinin bile tozlaşp havaya kalkması, 30 yılda 22 milyon ton, yılda 700 bin ton tozun yaşam alanlarına ve tarım arazilerine uçuşması demek.

Kömürün verimli şekilde çıkartılması için 300 metre derinlikte kazı yapılması, yani kazının yeraltı suyu düzeyinin altında gerçekleşmesi gerekli. Bunun için yeraltı suyunun pompalarla boşaltılması gerekiyor ki, bu da tüm Konya Havzası'nın suyunu çekmek demek. Üstelik bunca zahmeti son derece kalitesiz, nem oranı yüzde 47'yi bulan bir kömürden elektrik üretmek için çekeceksiniz. Yapılacak termik santrallerin su ihtiyacı iki milyar tondan fazla. Buna karşılık Konya Havzası'nda 1,5 milyar tondan fazla su yok. Santralde kullanılacak soğutma suyu için yeraltı sularının kullanılması da başka sorunları beraberinde getirecek.

Konya Kapalı Havzası, **WWF**'e göre dünyada ekolojik açıdan en önemli 200 alandan biri. Bölgedeki ekosistemin kırılganlığı nedeniyle burada açılacak bir kömür madeni ve kömürlü termik santral, bölgedeki tarımın ve ekosistemin çöküşünün de önünü açacak. Bölgenin kalkınması için termik santrale değil kapsamlı tarım uygulamalarına ihtiyaç var.

TÜİK verilerine göre, 2007'de çayır ve mera alanları hariç 248,8 milyon dekar toplam tarım arazisi, 2012'de 237,9 milyon dekara düşmüş. Tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin ekili olduğu alan miktarı, 2007'de 169,5 milyon dekarken 2012'de bu rakam 154,6 milyon dekara inmiş. 2000-2012 arasında 25 milyon dekardan fazla tarım arazisinin üretim dışı kaldı. Kaybedilen tarım arazisi oranı Türkiye'deki 10 ilin yüzölçümüne denk.

Tarım arazisi artık kıymetli, zengin ülkeler fakirlerin arazilerini alıyor. Türkiye, tahıl üretimi için önemli bir bölge olması nedeniyle "**tahıl ambarı**" olarak nitelenen bölgeye termik santral kurmakta bir sakınca görmezken, Sudan'da toprak gasp ederek beş milyon dekar arazi kiralyor. Türkiye, **Ortadoğu, Balkanlar** ve **Kafkasya**'da yer alan 41 ülke içinde en fazla tarım alanına sahip üçüncü ülke olmasına rağmen, en fazla tarım ürünü ithal eden beşinci ülke. **Yunanistan** ve **ABD**'den **pamuk**, **Rusya**'dan **buğday**, **Fransa**'dan **arpa**, **Mısır**'dan **pirinç**, **Ukrayna**'dan **mısır**, **Sri Lanka**'dan **çay**, **İtalya**'dan **bakla**, **Çin**'den **sarımsak**, **Panama**'dan **muz**, **Meksika**'dan **nohut**, **Kanada**'dan **mercimek** alıyor.

Cennet vatandan cinnet manzaralarında son durum budur...

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

GDO savaşlarında Monsanto hep başrolde

Pelin Cengiz 11.12.2013

Ekosistemi en fazla tehdit ve tahrip eden unsurların başında fosil yakıtlara ilaveten sınır tanımayan sanayileşmeyle kentleşmenin yanı sıra yanlış tarım politikaları ve buna bağlı gelişen endüstriyel tarım ve tohum tekelleri geliyor. Tarımın üzerine kâbus gibi çöken bu tekellerin ve GDO'lu tarım ürünleri sanayiinin en büyüklerinden biri olan Monsanto, dünyada GDO'lu tohum pazarının yüzde 90'ını kontrol ediyor. 1901'den beri "marifetlerine" sürekli yenisini ekleyen Monsanto ve benzeri şirketlerin yarattığı GDO'lu gıdalar için, Frankenstein ile food sözcüklerinden türetilmiş "frankenfood" tanımı kullanılıyor. Dünyanın pek çok yerinde, tarlalarını, sofralarını bu şirketlerin GDO'lu tohum ve gıdalarına teslim etmek istemeyen halkların mücadelesinin tanığıyız.

Monsanto'nun ilk üretimi, 1903'te Coca-Cola için ürettiği yapay tatlandırıcı sakarinle başlamış. Sağlığa zararlı olduğu için yaygınlaştırmamayan aspartamin mucidi de Monsanto. Sonraki yıllarda kanserojen etkilere sebep olan pek çok ürün üretmiş, 1940'larda radyoaktif plütonyum saflaştırma ve nükleer silah yapım projesinde yer alarak, dünyada üretilen ve kullanılan atom bombası yapımına katkı sağlamış. Ürettiği pek çok tarım ilacı, insan ve hayvan sağlığına zarar verdiği için yasaklanmış. Vietnam savaşında ormanların yok edilmesi için ABD ordusunca kullanılan "meşhur" Agent Orange adlı zehrin dünyadaki iki üreticisinden biri. 1970'lerde ürettiği RoundUp adlı toprağı, suyu, havayı zehirleyen tarım ilacının insan ve hayvanlarda kanser başta olmak üzere, kısırlık ve ölümlü erken doğumlara neden olduğu saptandı. 1996'ya gelindiğinde Monsanto, tarımsal biyoteknoloji ile yarattığı GDO'lu soya ve pamuğu dünyaya tanıttı, onları mısır ve kanola takip etti.

Şirket elini neye atsa ya ürünün dengesiyle ya da doğanın dengesiyle oynuyor. GMO Awareness adlı örgüt Monsanto'dan neden nefret etmemiz gerektiğine dair 13 maddelik bir açıklama yapmıştı, yukarıda bir kısmını sıralamaya çalıştım. Şimdi bunları niye anlattım? Monsanto'nun kirli endüstrisini dayatmak için lobiler eliyle hükümetler üzerinde kurduğu baskı bununla sınırlı değil, bu baskı artık bilim dünyasına da sirayet etti.

Fransa'da Caen Üniversitesi'nden biyolog Gilles-Eric Seralini ve ekibi, iki yıllık bir çalışmanın ardından RoundUp ilacına toleransı artırılmış NK603 tipi mısırla beslenen farelerin, normal beslenen farelerden daha erken öldüğünü açıkladı. Genetiği değiştirilmiş mısırla beslenen farelerin çoğunun kansere yakalandığı, bu tür mısırlarla beslenen dişi farelerin yüzde 93'ünde meme tümörleri belirlendiğini, erkek farelerin çoğunun ise böbrek ve karaciğer sorunları nedeniyle öldüğü ortaya kondu. Food and Chemical Toxicology dergisi, Monsanto'nun baskıları ile bir yıl önce yayımladığı Seralini'nin araştırmasını yayından kaldırdığı gibi Monsanto yetkilisini baş editör olarak işe aldı. Şirket, 1990'larda ürünlerinin zararlarıyla ilgili belgesel çeken iki ABD'li muhabiri işinden etmişti. Bu vesileyle Türkiye'de 19 GDO'lu hayvan yemi ithalatına izin verildiğini, altısının bu araştırmaya konu olan NK603 türevi olduğunu hatırlatmak isterim.

Monsanto'nun diğer vukuatı farklı bir konuda. Pasifik Okyanusu'na kıyısı olan 12 ülkeyi kapsayan Trans-Pasifik Ortaklığı, dünya GSYH'sının yüzde 40'ını oluşturacak blok kurmak için taslak bir metin hazırlamıştı. Detaylarının Chevron, Monsanto, Wal-Mart gibi şirketlerle paylaşıldığını ortaya çıkaran WikiLeaks'in sızdırdığı taslağa göre, bu ortaklık şirketlere büyük güç verecek, şirketler kendi çıkarlarını değil de vatandaşı koruyan yasaları kabul ettiği için hükümetlere istedikleri mahkemede dava açabilecek. Şu aralar, Monsanto'nun bu devletlerle yaptığı gizli/kirli pazarlıklara dur demek için avaaz.org 'da başlatılan "Monsanto şampanyayı patlatmadan..." imza kampanyasına verilen 800 bin imzanın bir gecede "uçmasının" baş şüphelisini de tahmin etmişsinizdir.

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ölüm üzerinden yükselen kalkınma

Pelin Cengiz 15.12.2013

OECD'nin Daha İyi Yaşam İnisiyatifi tarafından hazırlanan ve 34 OECD ülkesini kapsayan bu yılki Yaşam Kalitesi Endeksi'nde Türkiye son sırada yer almıştı. Bu endeks, insanlara diğer ülkelerin birçok konuda (toplum, eğitim, çevre, sivil katılım, sağlık, gelir, iş, yaşam memnuniyeti, güvenlik, iş/hayat dengesi) nasıl bir yol izlediğini göstermeyi sağlayan bir araç olarak nitelendirilebilir. Endeksin oluşmasının temelinde yer alan 11 kriterin tamamı dikkate alındığında Avustralya ilk sıraya otururken, Türkiye Brezilya, Şili ve Meksika'nın ardından neden ve nasıl sonuncu olmuş derseniz, kriterlerden birkaçına şöyle bir göz atalım.

Sağlık, eğitim, yaşam kalitesi gibi önemli kriterlerin yanında çalışma hayatına ilişkin rakamların çarpıcılığı emek sınıfına verilen değerin de göstergesi. Mesela, OECD ülkelerinde yıllık ortalama çalışma süresi 1776 saatken, Türkiye'de bu ortalama 1877 saat. Bu, Türkiye'de çalışan kesim, OECD ortalamasından 101 saat fazla çalışıyor demek. Türkiye'de çalışanların yüzde 46'sı haftada 50 saat ve üzerinde çalışırken, bu oran OECD'de sadece yüzde 9 olarak belirtilmiş. 34 ülkede nüfusun yüzde 9'u 50 saatten fazla çalışırken Türkiye'nin yüzde 46'sı bu rakamı yakalamış durumda. Türkiye'de 15-64 yaş arası kesimin yüzde 48'i ücretli bir işte çalışırken, OECD ortalaması yüzde 66. OECD ülkelerinin yıllık kullanılabilir hanehalkı geliri ortalama 23 bin 47 dolar iken, Türkiye'deki rakam 14 bin dolar düzeyinde.

Bu kötü çalışma hayatı şartlarının, son 11 yıllık AKP iktidarının ana eksenini inşaat olan, işçi sınıfının emeğini gasp ederken, iş güvenliği standartlarını da gözardı eden kalkınma hamlesinin, her fırsatta övünç kaynağı hâline getirilen dünyanın 17. büyük ekonomisi olmanın en yakıcı yönü ise her ay ortalama 100 kişinin altına düşmeyen iş cinayetleri. Bu rakamın daha da can yakıcı tarafı, iş cinayetlerinde her ay en az beş altı ölümün 17 yaş altındaki çocuk işçi olması. Türkiye, tahmin edileceği üzere Avrupa'da iş cinayetlerinde birinci, dünya ortalamasında ise üçüncü sırada.

Savaşlarda verilen insan kayıplarıyla yarışacak nitelikte iş kazalarında insanlar ölüyor bu ülkede. Güvenlik önlemleri alınmadığı için maden göçüklerinde, naylon çadırlarda çıkan yangınlarda, inşaatlarda, tersanelerde,

fabrikalarda, metan gazı zehirlenmeleriyle insanlar hayatını kaybediyor.

İstanbul İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi'nin 10 Aralık'ta açıkladığı son rakamlara göre, kasımda 130 işçi, iş cinayetlerinde hayatını kaybetti. Türkiye artık sadece kendi vatandaşını değil, göçmen işçileri de öldürüyor. Kasım ayı ölümlerine dört Suriyeli ve bir Çinli göçmen işçi ölümü de dâhil. Şu âna kadar aylık bazda açıklanan rakamlar içinde en yüksek rakam, 148 iş cinayetiyle ağustos ayında kaydedilmiş. Aralık ayı rakamı hariç kasım sonu itibariyle 2013'ün işçi ölümü bilançosu 1147.

Bu rakamların alt sektörlerine baktığımızda inşaat sektörü hemen öne çıkıyor. Bunu görmek için sadece son iki ayın rakamlarına bakmak bile yeterli. Ekimdeki toplam 109 ölümün 26'sı, kasımdaki 130 ölümün ise 31'i inşaat sektörü kaynaklı. 2012 rakamlarına göre, en fazla işçi ölümü ve iş kazalarının üçte biri inşaat sektöründe meydana geliyor. Türkiye'de tüm iş kazalarının yüzde 1,6'sı ölümle sonuçlanırken, inşaat sektöründeki kazaların yüzde 4,7'si ölümle sonuçlanıyor. İnşaatı, taşımacılık, madencilik ve metal sektörü takip ediyor.

Tabii, tüm bu tablo içinde gerekli yaptırım ve denetimleri yerine getirmeyen iktidar kadar, işveren kesimini de eleştirmek gerekli. Tüm bu ölümlerin vebali, iktidar kadar maliyeti en aza indirmek için sağlıksız, güvensiz, güvencesiz ve insan onuruna aykırı şartlarda işçi çalıştıran işveren kesiminin de üzerinde. Bu noktada, OECD'nin çalışma hayatıyla ilgili bir başka raporuna göre, Türkiye'deki en büyük sendikasılaştırma operasyonunun AKP iktidarı döneminde yaşandığından da bahsetmek gerek. OECD raporlarına göre, Türkiye'deki işçilerin sadece yüzde 5'i sendikalı.

Bu çarpık tablo, 2003'te sadece dört dolar milyarderi olan Türkiye'nin AKP iktidarı döneminde dolar milyarderi sayısını 44 çıkarmasına da bir boyutuyla ayna tutuyor. Dolar milyarderleri gurur kaynağı olurken, Türkiye işçi ölümlerinde rekor üstüne rekor kırıyor.

Bunlar sadece birer rakamdan, sadece istatistikten ibaret değil, her biri içimizden, bizden biri. İşçi sınıfının çalışma şartları her geçen gün ağırlaşıyor, güvencesiz çalışma, taşeronlaşma hız tanımıyor, esnek çalışma ve sendikasılaşmayla çalışan kesimin emeği giderek değersizleştiriliyor. İş güvenliği kurallarının hiçe sayıldığı, emek sömürsünün, taşeronlaşmanın ve kayıtdışılığın cazip hâle getirildiği sistemin bedelini, işçiler canıyla, kaniyle ödüyor. Bu vahşi çalışma hayatı düzeni yüzünden her ay işçi ölümlerini sayıyoruz, böyle giderse de saymaya devam edeceğiz.

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kuş cennetini baraja feda etmeyin

Çin’de 1950’lerin sonunda Mao Zedong, tarımsal ürünlere zarar verdiği gerekçesiyle bazı hayvan türlerinin soyunun tüketilmesi için bir kampanya başlattı. Nasıl trajik sonuçlarının olacağını asla hesap edemediği kampanyanın en büyük hedefi serçelerdi. Ülkede “Büyük Serçe Kampanyası” olarak bilinen, serçeleri avlamak ve öldürmek üzere özel yöntemler kullanılan bir furya sonucu, serçelerin yediği böcek ve çekirgelerin sayısı giderek arttı, bu durum tarımsal ürünlere serçelerden daha fazla zarar verdi, üzerine kötü hava şartlarıyla gelen kuraklık da eklenince ülke tarımı dibe vurdu, büyük bir kıtlık başgösterdi, milyonlarca insan hayatını kaybetti. İnsan eliyle doğanın dengesiyle oynamanın getirdiği en acı, en çarpıcı örneklerden biridir Çin’deki serçe katliamı.

Bugün size hayatını kuşlara ve tabiata adanmış bir adamın hikâyesinden bahsedeceğim. Utah Üniversitesi’nde akademisyen, ornitolog, doğa koruma bilimci ve ekolog Çağan Şekercioğlu, sekiz yıldır Aras Nehri Kuş Cenneti ve sulak alanında bilimsel çalışmalar yapıyor. Burası Türkiye’nin Samsun Kızılırmak’tan sonraki ikinci büyük kuş inceleme noktası. Şekercioğlu, buranın bozkırın ortasında bir vaha olduğunu ve kuşları mıknatıs gibi buraya çektiğini söylüyor. Şu âna kadar 252 ayrı tür listelemişler, araştırmalar halen sürüyor. Şekercioğlu, potansiyel tür sayısının 300’ü bulabileceği görüşünde.

Net bir rakam söylemek zor olsa da, bu alana yılda yüzbinlerce kuş konup kalkıyor. Bugüne kadar 50 binden fazla kuşa halka takmışlar, nüfus sayımı gibi kuşları izleme imkânına sahipler. Üç kıtadan kuşların buraya geldiğini belgelemişler, Türkiye’de halka takılan kuşları Zambiya’da inceleme yapan Hollandalılar bulmuş mesela. Güney Afrika’dan 8000 kilometreden bu sulak alana gelen kuşları tespit etmişler. Türkiye envanterine daha önce girmemiş şakrak kuşu, kırmızı gözlü atmaca gibi türler ilk kez kayda alınmış. Burada sadece kuşlar yok aslında, bölgenin endemik bitki ve soyu tehlikede olan sürüngen türleri barındıran bir özelliği de var.

Buraya kadar her şey güzel. Gelelim Türkiye’de her sulak alanın kaderinin sonunda varacağı yere. Aras Nehri’yle Iğdır Ovası’nın bir bölümünü, verimli tarım arazilerini, Iğdır-Kars otoyolunun 22 bir bölümü kapsayan 33 kilometrekarelik bir alanı sular altında bırakacak iki HES projesi planlanıyor. Baraj yapılırsa bu kuşların çoğu yok olacak. Şekercioğlu, 10 kilometrekarelik bir alanı kurtarmanın peşinde, projenin biraz daha farklı bir yere yapılması önerisine olumlu yaklaşmamış, DSİ yetkilileriyle orta bir yol bulmak mümkün olmamış. Şekercioğlu, projenin ÇED önizleme raporunun ise özensiz ve yanlışlarla dolu olduğunu söylüyor.

Bu arada, HES ihalesini alan Bemak Elektrik, barajın kâr marjının yüzde 2,5 olduğu gerekçesiyle ihaleyi almaktan vazgeçmiş. HES’lerin yapılacağı alan aynı zamanda deprem bölgesi. Ayrıca, bu tür durgun suyla dolu baraj göllerinin şark çıbanı ve sıtma gibi hastalıkları yaratan sineklerin üremesi için en ideal ortam olduğunu belirtiyor Şekercioğlu.

Geçen günlerde Cumhurbaşkanı Abdullah Gül tarafından kabul edilen Şekercioğlu, bir saat boyunca meselenin önemini anlatmış, Aras’ı kurtarmak için toplanan 13 bin imza kendisine sunulmuş. Doğa meraklılarının ve ekoturistlerin takip ettiği Audubon Magazine, eylülde kapsamlı bir haber çalışması yapmış. Aras Kuş Cenneti konusunda Ramsar Genel Sekreterliği, hükümete yakında bir mektup gönderecek. Şekercioğlu, durumu Dünya Doğa Koruma Birliği, Bird Life International, BM Çevre Programı gibi kurumların temsilcilerine anlatarak, konuyu giderek daha fazla uluslararası alana taşımaya çalışıyor.

National Geographic’in kuruluşunun 125. yılı sebebiyle dünyada sadece 22 kişiye verilen Risk Alanlar Ödülü’ne layık görülen Şekercioğlu, “Türkiye’de en büyük risk doğa bilimci olmak” diyor, haksız mı sizce?

Çılgın projeler askıya alınsın

Pelin Cengiz 22.12.2013

Uluslararası Şeffaflık Örgütü'nce açıklanan ve 177 ülkede kamu sektörü merceğe altına alınarak hazırlanan **2013 Yolsuzluk Algısı Endeksi**'nde Türkiye 53'üncü sıradaydı. Endeks, ülkelerin kamu sektörünün yolsuzlukla iç içe olduğu algısını ölçen bir sıralama. **Dünya Ekonomik Forumu**, **Dünya Bankası** gibi kuruluşların iş dünyası ve uzmanlar düzeyinde yaptığı anketlerden elde edilen yolsuzluk, rüşvet ve devlet ilişkileri verilerinden oluşturulan bileşik bir endeks olma özelliğine de sahip. Türkiye, yolsuzlukla mücadelede herhangi bir ilerleme kaydetmediği gibi **OECD Rüşvetle Mücadele Sözleşmesi İlerleme Raporu**'nda, sözleşmeyi çok az uyguladığı ya da hiç uygulamadığı belirtilen ülkeler grubunda.

Uluslararası Şeffaflık Örgütü Başkanı **Huguette Labelle**, "**Mevcut yasal boşluklar ve hükümetlerin gerekli siyasi iradeyi göstermemeleri, hem ülkelerin kendi içinde hem de ülke sınırlarını aşan yolsuzluk olaylarının artmasına yol açıyor. Yolsuzluk yapanların cezasız kalmasına son vermek için çabaların yoğunlaştırılması çağrısı yapıyoruz**" demişti. Türkiye'de daha önce eşi benzeri görülmemiş üç ayrı yolsuzluk ve rüşvet operasyonu, bu açıklamanın önemini bir kez daha göstermiş oldu.

Bakan çocukları, kamu bankası genel müdürü, belediye başkanı, çeşitli bürokrat ve inşaat sektörünün önde gelen birkaç ismi etrafındaki iddialar, 11 yıllık AKP iktidarı icraatlarının bir kez daha kapsamlı ve çok farklı boyutlarıyla sorgulanmasının önünü açtı. Bahsi geçen isimlere yönelik, bizi aslında hiç şaşırtmayan rüşvet vererek, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın yetkilerini kullanarak imar usulsüzlükleri, yerel yönetimlerin imara açmadığı arazilerin rüşvetle bakanlık üzerinden illegal olarak imara açılması, Fatih Belediyesi'nin SİT alanındaki arazilerin bakanlığın gücünü kullanarak illegal olarak imar ve inşaaata açılması, Marmaray projesine ciddi zarar vereceği hâlde rüşvet karşılığında bazı arsalar imar ve inşaat izni vermek gibi suçlamalar mevcut.

Suçlamalar şaşırtıcı değil çünkü, merkezinde AKP iktidarının, çeperinde giderek semiren TOKİ/ müteahhit işadamları/ bürokratların yer aldığı çevrelerin Türkiye'yi nasıl bir rant ve talan ülkesine çevirdiğinin tanığıyız. Koruma kurullarını, hukuku yok sayan, işine gelmeyen yasaları gece operasyonu ile değiştiren, denetleme mekanizmasını tırpanlayan, Kamu İhale Kanunu'nu delik deşik eden, koruma alanlarını yağmaya açanların tanığıyız. **Kentsel Dönüşüm** adı altında yoksulu merkezlerden sürerek insan haklarını ihlal ederken, kendi yeni elitini merkeze taşıyanların tanığıyız. **Çılgın** diye takdim edilen gereksiz rant projelerinin, köprü, otoyol gibi altyapı işlerinin, plansız enerji yatırımlarının nasıl ÇED sürecinden köşe bucak kaçırıldığının, bilimsel raporların, yargı kararlarının nasıl görmezden gelindiğinin tanığıyız. Doğal varlıkların, tarihî, kültürel mirasın yok edilmesine karşı duranların düşman olarak görülmesinin muhatabıyız.

Kentleri dönüştüren aktörlerin suçlamalara konu olanlarla çakışması tesadüf değil. Demek ki, ülke olarak ciddi bir yüzleşmeden ve ortalığa saçılmış olan pisliğin temizlenmesi sürecinden geçmeliyiz. Dürüst siyaset ve kamu yönetiminde daha şeffaf, daha hesap verebilir bir işleyiş için mücadele etmeliyiz. Bunun için atılması gereken çok adım var.

Yolsuzluk ve rüşvet operasyonu sonuçlanana kadar, yaratacağı doğa katliamından tutun da finansmanının nasıl sağlanacağıyla ilgili pek çok sorun barındıran **çılgın projeleri askıya almakla** işe başlayabiliriz. Operasyon, vicdanlarda herhangi bir leke bırakmayacak şekilde tamamlana kadar havaalanı, köprü, otoyol projeleri, büyük çaplı enerji projeleri dondurulsun. Kabinesinin bakanları zan altındaki bir iktidarın, böyle bir süreçte bu projeleri gerçekleştirebilecek yetkinliği ve meşruluğu yoktur.

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İktidarın can simidi: Dış mihrak

Pelin Cengiz 25.12.2013

Mayıs sonunda Fed Başkanı **Ben Bernanke**, krizde piyasaları rahatlatmak için yapılan parasal genişlemeyi, temel verilerin olumlu gelmeye başlamasıyla birlikte kademeli olarak azaltacaklarını duyurmuştu. Akabinde, piyasada bol ve ucuz olan paranın azalacağı endişesiyle gelişmekte olan ülkelerin piyasalarında satışlar olurken, kurlarda da sert hareketler yaşanmıştı. Piyasa oyuncuları, riskli gördükleri tüm varlıklardan ya çıkmaya ya da bu varlıklarda pozisyon azaltmaya başlamıştı. Aslında Bernanke'nin bu açıklaması, tahvil alım programının azaltılmasıyla piyasalarda olabilecekleri gösterecek mini bir test niteliği taşıyordu.

Bizlerse o günlerde fitili Gezi Parkı'nda çadır yakarak ateşlenen ve tüm Türkiye'ye yayılan Gezi direnişine tanıklık ediyorduk. FED'in açıklamasıyla Türkiye'ye park eden sıcak para yavaş yavaş demir alıp döviz kurları tarihî zirveleri görürken, iktidar ve yandaşları **faiz lobisi, dış mihraklar, uluslararası komplocular** şarkılarını takılmış plak gibi tekrar ediyordu. Sıcak para girişine bağımlı Türkiye ekonomisinin yapısal sorunlarına çare niteliği taşıyan, politik, hukuksal ve sosyal kırılmalıkları ortadan kaldıracak reformlar görmezden geliniyordu.

Türkiye, uzun süredir kısa vadeli yabancı sermaye girişleriyle fonlanan bir ekonomik büyüme yaşıyordu. Bunun kaynağı da Fed'in parasal genişleme politikası ve düşük faizlerdi. Özel sektör, düşük faizle borçlanarak yeni yatırıma girişti. Ekonomi büyürken, dış borç stoku arttı, cari açık yükseldi. Parasal genişlemeye son verilmesiyle sıcak paranın yön değiştireceği, bunun da Türkiye gibi ülkeleri etkileyeceği bilinen bir gerçektir. Gezi'yi hedef gösteren içi boş faiz lobisi bahanesine kargalar bile gülüyordu.

Nitekim, eylülde **Economist** dergisi, sermaye girişlerinin aniden durması hâlinde hangi yükselen piyasaların daha risk altında olacağını ölçen bir endeks yayımlamış, "**en kırılman gelişmekte olan ekonomiler**" listesinde **Türkiye, ilk sırada** yer almıştı.

Aynı dönemde **Morgan Stanley** stratejisti **James Lord** tarafından küresel piyasa jargonuna yeni bir tanım hediye edildi: **Kırılman Beşler**. Beşliye dâhil ülkeler arasında **Brezilya, Hindistan, Endonezya, Güney Afrika** ve **Türkiye** yer alırken, beşlinin kırılmanlığının sebepleri olarak **işgücü maliyetlerinin artması, daha az yatırım çekmesi** ve **büyümelerinin yavaşlaması sonucu ödemeler dengesinin olumsuz etkileneceği** gösterildi. Türkiye'nin dış borç stoku giderek büyüyor. Brüt dış borç stoku, ikinci çeyrek sonu itibarıyla 367,3 milyar dolar, özel sektör borçlarının toplam dış borç stoku içindeki payı 252,3 milyar dolar. Kırılman Beşli içindeki en yüksek borç oranına sahip ülke Türkiye.

Şimdi yeni bir süreçteyiz. Rüşvet ve yolsuzluk operasyonunun startının verildiği günün hemen ertesinde 18 Aralık'ta Bernanke, nakit bolluğunun sona erdiğinin habercisi olan 85 milyar dolarlık tahvil alım programını

2014 itibariyle 10 milyar dolar azaltacakları kararını açıkladı. Bu, yeni bir gelişmekte olan ekonomilerden sıcak para çıkış dalgası gelecek demek ki, geçmiş tecrübeler bunun bir günde gerçekleşmesi de, etkisinin o ülkelerin ekonomilerinde kritik olduğunu gösteriyor. Şimdi zaten mayıstan bu yana sıcak para çıkışının olduğu Türkiye’de yeni bir dalga yaşanıyor. Siyasette açığa çıkan yeni riskler ve yatırımcı endişesi kaynak girişini bıçak gibi kesecek.

“IMF’ye borcumuz bitti, hatta borç verir duruma geldik” laflarını ısıtıp ısıtıp önümüze koyanlar buna da bir kılıf bulacak. İktidar, muhtemelen ekonomide yaşanacak yeni bir istikrarsızlığın faturasını kesecek dış mihraklar arayacak. Bakanların adının karıştığı yolsuzluk iddialarını iktidarına ve ülkenin **“ekonomik istikrarına”** darbe girişimi olarak niteleyecek. Yalnız artık mihrak konusunda yeni isimler bekliyoruz. Diğerlerini ezberledik!

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Siyasi risk zorlukları katmerleyecek

Pelin Cengiz 29.12.2013

Türkiye’yi sarsan yolsuzluk ve rüşvet soruşturmasının ardından, yargı ile yürütme arasında yaşanan kriz, bize, ülkede pek çok kurumun nasıl kirlendiğine dair önemli ipuçları verdi. Cereyan eden sert kavganın dışında, ekseninde iktidar mensuplarının ve onların yakın ilişkilerinin oluşturduğu kesime yönelik çeşitli suçlamalar da yine siyasetteki çürümenin önemli bir göstergesi. Bu içten içe çürüme ve bozulma hâli, iktidarın 11 yılda büyük iddiayla inşa ettiği ekonomik başarıların nasıl kırılgan olduğunu da gösteriyor.

Yaşanan siyasi krizin, ülkenin uluslararası mali piyasalardaki durumunu giderek daha hassas bir konuma getirdiği malum. Türkiye’de ise iç piyasayı siyasi belirsizlik ve artan cari açık endişesiyle hareket eden yatırımcılar şekillendiriyor. Merkez Bankası verilerine göre, yabancıların devlet iç borçlanma senedi stoku geçen hafta 532 milyon dolarlık satışla 53,8 milyar dolara geriledi, bu rakam mayısta 72 milyar dolardı. 11 yıl Türkiye’nin ekonomik olarak büyümesine yardımcı olan yatırımcılar, geri çekilme sürecine yavaş da olsa girdi. Yavaş, çünkü Noel tatili sebebiyle yabancı yatırımcıların pozisyon azaltma ya da boşaltma hamleleri henüz gerçekleşmedi, tam anlamıyla 6 Ocak haftası ve sonrası belirleyici olacak.

Krizler yönetilebilir, eğer elinizde sağlam argümanlarınız varsa... Türkiye’nin elinde bu anlamda neler var diye bakacak olursak, yıllardır sürdürülen mali disiplin ve makroekonomik hedeflemelerde bozulmalar önemli. 11 yıllık AKP Türkiye’si, uzun vadeli reformları sürekli erteleyen, yüzde 5 ortalamasının altında büyüyen, düşük oranda yatırım yapabilen, gelişmekte olan ülkeler arasında ulusal tasarruf oranı en düşük ve dışa bağımlılığı giderek artan bir profil çiziyor.

Fed’in tahvil alım programını azaltacağını açıklamasının ardından, Türkiye için 2014 itibariyle küresel likidite imkânlarının daralacağı kesinlik kazandı. Merkez Bankası’nın döviz satışlarının, kurlardaki yukarı gidişin önünü kalıcı olarak kesip kesemeyeceğini, cephanesinin ne kadar yeteceğini gelecek günlerde göreceğiz. Döviz kurları yukarı yönlü olmaya devam ederken, faizlerin kalıcı olarak iki basamaklı hâle gelmesi de 2014’ün önemli riskleri arasında olacak.

Tasarruf oranlarındaki düşüklük ve cari açık Türkiye’nin büyük dertleri. Katma değeri zayıf üretim, sınırsız iç tüketime bağlı büyüme enflasyonu körüklüyor. Politik risklerin artması, zaten istenenin altında seyreden büyümenin daha düşük ivmeyle seyrini sürdüreceği izlenimini kuvvetlendiriyor.

IMF'nin 4. Madde konsültasyon raporunda, Türkiye'ye yüksek enflasyon ve düşük tasarruf konusunda uyarı yapılırken, Merkez Bankası'nın para politikasının sadeleştirilmesi gerektiği ifade edildi. Ekonominin ani bir yavaşlama ya da sermaye girişlerinde duraklamaya karşı kırılgan olduğu, barındırdığı dengesizlikler düzeltilmediği takdirde bunun sistemik sıkıntı yaratabileceği belirtildi.

Dünyanın en büyük tahvil yatırım fonu **PIMCO** CEO'su **Muhammed El-Erian**'ın, "*Erdoğan'ın, yalnızca Türk piyasalarını sarsmakla kalmayacak karmaşık ve belirsiz bir siyasi geçişten kaçınabilmesi için hızla yerel siyasete yeniden yön vermesi gerekiyor. Bunu, dış müdahale ve yargının önyargılı olduğu konularında daha az şikâyet edip yolsuzluğun kökünü kazımak için daha fazla adım atarak yapabilir*" açıklaması önemli. **Bloomberg**'deki "**Türkiye'de yabancı yatırımcının kâbus senaryosu gerçek oluyor: Hem siyasi istikrarsızlık hem cari açık yükselişi**" yorumu da dikkat çekici. Sonuçta Başbakan ve çevresi, her gün yeni bir sürümünü ortaya attıkları "**lobiler, mihraklar**" bahanesini bir kenara bırakıp, gelecek dönemde ekonomide olabileceklere dair erken uyarı ve erken tedbir mekanizması oluşturmali. Ülkenin içinden geçmekte olduğu sürecin yumuşak karnı ekonomi. O açıdan, **Babacan/ Şimşek** ikilisinin bugünlerdeki sessizliğini anlamak çok zor değil.

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İçinden ekoloji geçen yeni yıl yazısı

Pelin Cengiz 01.01.2014

Lev Tolstoy, "Herkes dünyayı nasıl değiştireceğini düşünüyor ama kendini değiştirmeyi düşünmüyor"

derken, sanayi devrimi ve sonrasında yaşanan gelişmelerin dünya üzerindeki tahribatının faturasını yine en ağır şekilde insanın ödeyeceğini düşünmüş müydü acaba? Gezegen üzerinde sanayileşmek, kalkınmak, daha çok üretmek ve dolayısıyla daha çok tüketmek adına insanlığın gerçekleştirdiği çevresel felaketler, bizi giderek hiç deneyimlemediğimiz bir kaosa doğru sürüklüyor.

Bu açıdan bakıldığında 2013 gezegeni kirlettiğimiz, buzulları erittiğimiz, kömürün dumanında boğulduğumuz, şiddeti giderek artan afetlere ve dünyayı en az kirleten yoksulların felaketlerden en çok zarar görenler olduğuna şahitlik ettiğimiz, karbon emisyonlarını şaha kaldırıp gezegeni ısıttıkça ısıttığımız, ormansızlaşmaya devam edip nehirleri kuruttuğumuz, nükleerin insanlığı nasıl bir kıyamete sürüklediğini anlata anlata bitiremediğimiz, uluslararası zirvelerde iklim adına bir arpa boyu yol gidemediğimiz, özetle dünyayı giderek kel, çorak bozkırlara çevirme azmimizi dizginleyemediğimiz bir yıl olarak kayıtlara geçti.

Ekoloji ve ekonomiyi birlikte ilgilendiren neler oldu diye baktığımızda, yine iklim değişikliğini en çok konuştuğumuz bir yıl oldu 2013. **Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change)** bu yıl açıkladığı son raporunda, ağırlıklı olarak fosil yakıtların kullanımının artmasına bağlı olarak iklim değişikliğinin yüzde 95 oranında insan eliyle yaratılmış olduğunu ortaya koydu. Ancak, küresel sıcaklık artışının 2 derecenin altında kalacak şekilde seragazi emisyonlarını azaltma konusunda ülkelerin taahhütleri yine cılız kaldı, fosil yakıtlara bağımlılıktan vazgeçen olmadı.

İçeride neler oldu diye kısaca göz atacak olursak, karbon emisyonu artışında rekorların kırıldığı, çılgınlığı kendinden menkul projelerin ÇED raporlarından kaçırıldığı, koruma altındaki alanların talanın hizmetine sunulduğu, plansız programsız denetimsiz inşaat, altyapı ve enerji projelerine girildiği, kentsel dönüşüm adı altında şehirlerin iktidarın işine geldiği gibi yeniden dizayn edildiği, doğa savunucuları her türlü hakarete

maruz kalırken, binlerce ağaç kesenlerin pişkince çevrecinin daniskası olduğunu söylemesine hayret edildiği, otoban kenarlarına fidan, kaldırımlara çiçek dikilmesinin yine çevrecilik sanıldığı bir yıl oldu.

Türkiye’de, 2013’te çevre mücadelesi verenler için sayıları henüz az da olsa **olumlu gelişmeler de oldu**, zehir saçan, doğayı tahrip eden, termik santrallere, madenlere, HES’lere mahkemeler tarafından “**dur**” dendi. Doğa savunucularının en büyük kazanımı ise Gezi Parkı direnişiyle hayat buldu, o süreçte milyonların isyanıyla doğa ve insan arasındaki ilişki yeniden gündemin ilk sırasına oturdu.

Türkiye’nin her bir köşesinde süregelen yereldeki ekoloji mücadeleleri daha fazla görünürlük kazandı. Yaşadıklarımız, hızlı ve agresif kalkınma anlayışına karşı verilen ekoloji mücadelesinin aynı zamanda bir demokrasi mücadelesi niteliği taşıdığını, devletlerin en temel görevinin vatandaşlarının sağlığını ve yaşam hakkını korumak olduğunu bizlere bir kez daha hatırlattı.

İnsanın kendi kıyametini kendi eliyle hazırlıyor olması ne hazin. Para kazanma hırsı, yaşamın ve insanlığın ortak çıkarlarının önüne konduğu sürece, giderek kötüleşen bir ekoloji kırımını izlemeye devam edeceğiz.

Bu kez farklı bir şey deneyelim, dünyayı değil, zihniyetimizi değiştirelim, doğa ile olan ilişkimizi 2014’te yeniden gözden geçirelim. Doğayla sağduyu asla çelişmez. Dileyelim, 2014 dünyayı daha az tahrip ettiğimiz daha çok koruduğumuz bir yıl olsun.

Bu yılın ilk yazısını 2013’te yaşamını kaybeden **Nelson Mandela**’nın bir sözüyle bitirelim: “**Müzakereler sırasında öğrendiğim şeylerden biri, kendimi değiştirmezsem başkalarını değiştiremeyeceğimdi.**”

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Başka İstanbul yok

Pelin Cengiz 05.01.2014

Türkiye’nin gelmiş geçmiş en büyük rüşvet ve yolsuzluk operasyonu ile birlikte başta İstanbul eksenli olarak pek çok **inşaat projesinin** de tartışmaya açılmış olması tesadüf değil. Ekonomik, siyasi ve toplumsal tartışmalarımızın odağında inşaat var. İstanbul’un çeperini ve nüfusunu giderek genişleten konut, alışveriş ve iş merkezi projeleri aslında kamusal alanların iktidarla ahbap çavuş ilişkileri içindeki müteahhitler eliyle nasıl dönüştürüldüğünü gösteriyor bize. Kentsel dönüşüm adı altında İstanbul’u dev bir şantiyeye çeviren bu yatırımların yanı sıra kamusal alanlara en büyük neşter, **Kanal İstanbul, üçüncü köprü, üçüncü havalimanı** gibi altyapı projeleriyle vuruluyor.

Bütünlük, üslup, estetik kaygılarının, tabiatı korumanın, işlevsel altyapının, bireylerin kentte rahat hareket edebilme hakkının zerre düşünülmediği insan karşıtı bir kent dokusuna teslimiz. Mekânlar, mahalleler hiç istemediğimiz şekillerde dönüşüyor, değişime tabi tutuluyor, insanlar kentlerde giderek boğuluyor, kısıtlanıyor, kentlerde öncelik insanlara değil araçlara veriliyor. Yaşadığımız kentlere giderek yabancılaşıyoruz, bize geçmişî hatırlatacak bir sinema salonu, pasaj ya da pastane kalmadı, kentsel hatıralar bir bir siliniyor.

Ekonomist **Mustafa Sönmez**’in yaptığı hesaplama göre, Türkiye’de son 10 yılda 600 milyar dolarlık inşaat yatırımı yapılmış, bu rakamın 200 milyar doları kamu eliyle gerçekleştirilmiş. Böyle bakınca **inşaat güya Türkiye’nin en iyi bildiği iş ama en çirkin, en kişiliksiz kentler de bu ülkede**. Bunları planlayan, direkt

olarak merkezde karar alan ve bu kararı yerel yönetime dikte ettiren bir iktidarla, yaşam alanlarını dönüştüren bir müteahhit güruhu var. Bakanlar Kurulu'nun 2013'ün ilk altı ayında aldığı kararların yüzde 60'ının imara ilişkin olması bunun çarpıcı bir özetidir.

Türkiye'nin herhangi bir yerindeki arazi için Ankara'da karar alınıyor, oraya ne yapılacağına merkez karar veriyor. Kimi yerlerdeki arazilere dair kararların direkt Başbakan Erdoğan tarafından alındığına Gezi Parkı sürecinde şahit olduk. İktidarla iş tutan müteahhitler belediyelerin imkânlarını zorluyor, bunu delemeyi aşamada işini **"merkezden"** halletmeye çalışıyor. 17 Aralık operasyonu sonrası ortaya saçılan ifşaatlar bunun sağlamasıdır. Müteahhidin bu gücü alabildiği **"yasal"** desteği görebilmek için de **TOKİ**'nin padişah yetkilerine, **Çevre ve Şehircilik Bakanlığı**'nın icraatlarına, merkezileşmenin tahakkümüne bakabiliriz. Kanunsuzluğa, hukuksuzluğa ve denetimsizliğe adeta müptela olunan bir 11 yıl...

Hâl böyleyken, farklı bilgi ve tecrübe alanlarından gelen bazı İstanbullular günlerce kafa yorarak, tartışarak, herkesi, her kesimi kapsayan ve dolayısıyla her İstanbullunun altına imza atabileceği **"nasıl bir İstanbul"** talebini anlatan bir sözleşme ortaya koydular. **İstanbul Sözleşmesi** 2014'ün ilk günü **change.org**'dan **"İstanbul Hepimizin"** başlığıyla imzaya açıldı. Yeni bir yönetim anlayışı, değişen İstanbul'daki hakların yeniden tanımlanması, geçmişle bağların yeniden kurgulanması ve geleceği birlikte düşünmek konulu dört başlıkta detaylandırılan sözleşme, özetle şunu diyor: **"Bu sözleşmeyi imzalayanlar olarak İstanbul'un gelişimi, yönetimi ve geleceği ile ilgili kararlar konusunda söz ve sorumluluk sahibi olmak istiyoruz. Kentimize sahip çıkıyoruz ve İstanbul'u yönetmeye aday olanlardan da İstanbul'a sahip çıkmalarını talep ediyoruz."**

Bu sözleşme aslında tüm kentlerin başkan adayları ve bütün kentliler için temel bir metin olma niteliği taşıyor. Hem kentlilerin hem de yerel seçimlerde kenti yönetmeye aday olayların bu sözleşme etrafına toplanacak olması önemli bir mesajdır. Yerel seçimler öncesi her şeyin konuşulup yerelliğinin adının anılmadığı bir süreçte bu sözleşme yerelleşmenin önemini hatırlatmak açısından önemli bir araçtır.

Eskiler nezaketten uzaklaşanlara **"Başka İstanbul yok"** uyarısı yapardı, yukarıda bahsi geçenleri şimdi **"Başka İstanbul yok"** diye sarsmanın tam sırasıdır.

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İnşaat Hafazanallah

Pelin Cengiz 08.01.2014

Birikim dergisinin birkaç yıl önce iktidarın inşaat fetişizmini anlattığı hafızalardan silinmeyen **"İnşaat ya Resulullah"** başlıklı sayısını bilirsiniz, şimdi inşaatta geldiğimiz noktayı olsa olsa **"İnşaat Hafazanallah"** özetler.

Geçen ay ekonomist **Nouriel Roubini**, **Guardian**'da kaleme aldığı makalede, küresel çapta yeni bir konut piyasası krizinin yaklaşmakta olduğu uyarısı yapmış, Türkiye özelinde ise büyük şehirlerde **konut balonu** riski bulunduğunu belirterek, Türkiye'nin yüksek enflasyon riski taşıdığına dikkat çekmişti. Roubini, aralarında Türkiye'nin de bulunduğu 18 ülkeyi konut piyasalarında aşırı ısınma olan ülkeler olarak saymış, özellikle gelişmekte olan ülkelerdeki konut balonunun kur manipülasyonu, yüksek enflasyon ve hızlı şehirleşme sebebiyle oluştuğunu belirtmişti.

Son yıllarda sadece İstanbul, Ankara, Bursa, Kocaeli gibi büyük kentler değil, ülkenin neredeyse her karış toprağı yeni inşaat için imara açılıyor. Kent merkezlerinde konut ve iş merkezi gibi projeler almış başını gidiyor. AKP'nin merkezi ve yerel idareleri, yandaş müteahhit takımı ile birlikte her türlü altyapı yatırımı ve **"rantsal dönüşümde"** ön saftalar. Artık neredeyse tüm kamu arazilerinin tapusunu ele geçirip fay hatlarına, dere yataklarına konut yapan TOKİ'nin bu dönüşümdeki payı da kayda değer.

Bu dizginlenemeyen inşaat iştahını görmek için belediyeler tarafından verilen **yapı ruhsatı** ve **yapı kullanma izin belgesi** rakamlarına bakmak yeterli. TÜİK verilerine göre, 2013'ün ilk dokuz ayında verilen 120 milyon metrekarelik yapı ruhsatının yüzde 60'a yakını konutlar oluşturuyor. Yine aynı dönemde verilen yapı kullanma izin belgelerinin yüzde 62'si de yine konut odaklı. Dağa taş konut yapılırken, en az gözönünde bulundurulan kriterlerden bir tanesi, **"Türkiye'de konut stoku ne kadar"** sorusuna verilecek cevaptır.

2012 sonunda GYODER (Gayrimenkul Yatırım Ortaklıkları Derneğı) **sektörün elinde 800 bin ila bir milyon arasında satılamamış konut stoku bulunduğunu açıklamıştı**. 2013'e ilişkin beklentiler de bu yönde. Özellikle İstanbul'daki lüks gayrimenkul stokunun hemen eritemeyeceğı konuşuluyor. Gerçi, konut stoku konusunda Türkiye'de güvenilir rakam yok, sadece tahmin var. Satışların beklendiğı gibi gitmemesi, süregelen projelerin tamamlanmasıyla yeni konut arzının gerçekleşmesi, sektörün ciddi oranda stok maliyeti üstlenmesine yol açıyor.

Devlet, kamu imkânlarını ağırlıklı olarak sonuçta ölü yatırım olan inşaat alanına kaydırmışsa, uzun vadeli üretimi, katma değeri ve istihdamı kim hangi parayla yaratacak? Esas ilke, yapısal reformlarla güçlendirilmiş, ülkenin kaynaklarının en verimli şekilde kullanıldığı dinamik modellerin yaratılması değil midir? Uzun vadeli yatırımları çekecek planlamaya ne zaman sıra gelecek?

Fed'in tahvil alım programını azaltma kararıyla birlikte dış şoklara karşı kırılganlığı artan bir Türkiye'de döviz cinsi ticari kredilerdeki artış hızı dolardaki yükselişle birlikte, hem inşaatçının hem döviz cinsinden borçlanan ev sahibinin önünde en büyük risk.

Bunun yanında BDDK'nın kredi kartlarıyla ilgili yaptığı son yönetmelik değişikliğine göre, konut kredileri satın alınan konutun yüzde 75'ini geçemeyecek. Yani, banka kredisiyle konut almak isteyenler alacağı konutun en az yüzde 25'ini daha önce biriktirmiş olmalı. Bankadan konut kredisi alırken, başka bir gayrimenkulün teminat olarak gösterilmesi hâlinde de teminat olarak gösterilen gayrimenkulün yüzde 75'i kadar kredi verilecek. Tüketimi azaltmak için alınan bu karar, konut alma davranışını etkileyecek, mevcut konut stoklarının artma ihtimali yükselecek. Öte yandan, faiz oranlarındaki yükseliş de yine önce tüketici talebini etkileyecek arkasından inşaat sektörünü vuracak.

Böyle bakınca, Türkiye, lokomotif inşaat sektörü olan bir ekonomik modelin ne kadar sürdürülebilir olduğu gerçeğıyle bir kez daha yüzleşecek gibi görünüyor.

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kıbrıs için Rum, Türk, Yunan işbirliği

Türkiye ile AB arasındaki üyelik müzakereleri 40 aylık duraklamanın ardından geçen kasımda **Bölgesel Politika** faslının açılmasıyla yeniden ivme kazandı. Bu fasıl, Türkiye'yi AB'de görmeye zerre tahammülü olmayan Fransa'nın eski Cumhurbaşkanı **Nicolas Sarkozy** tarafından getirilen siyasi blokaja takılan beş fasıldan biriydi. **François Hollande**'in göreve gelmesiyle bu fasla yönelik blokaj kaldırıldı. 22 yıl sonra ilk kez bir Fransa cumhurbaşkanı Türkiye'ye ziyaret gerçekleştirecek, Hollande'dan 27 Ocak'taki ziyarette diğer başlıklardaki blokajları da kaldıracağı sözü vermesi bekleniyor.

Her ne kadar uzun soluklu bir süreci içerse de, AB ile vize muafiyeti karşılığı Geri Kabul Anlaşması'nın imzalanması, Hollande'ın ziyaretinin hemen öncesinde 21 Ocak'ta Başbakan Erdoğan'ın Brüksel'e gidecek olması, ilişkileri yeniden hızlandırma açısından olumlu gelişmelerdi. Ancak, 17 Aralık ve sonrasında devam eden yolsuzluk soruşturmasının bağımsız şekilde yürütülmesinin engellenmesi, Yargı ile Emniyet'teki geniş çaplı görevden alma ve sürgünler, HSYK tasarısı, kuvvetler ayrılığı ilkesinin açık ihlali, temel hak ve özgürlüklere yönelik kısıtlamalar, Türkiye ile AB arasındaki ilişkileri 2014'te epey zorlu bir hâle sokacak gibi görünüyor.

AB ve Türkiye ilişkilerinde Kıbrıs meselesi çok önemli bir engel oluşturuyor. AB ile Türkiye arasındaki ilişkilerin yeniden hız kazanması Kıbrıs'la ilgili atılacak adımlara bağlı. Yunanistan'ın AB Dönem Başkanlığı'nı üstlendiği sırada Kıbrıs'a ilişkin daha aktif bir süreç yaşanabilir. Bu dönemde çözüm yolunda yapılacakların tümünü siyasetçilerden beklememek, inisiyatif almak gerekiyor. Siyasetteki olası ilerlemeye destek amacıyla ilk adım nitekim geçen hafta iş dünyasından geldi. Türkiye'nin baş döndüren gündeminden bir gün uzaklaşıp, yarım asırlık Kıbrıs meselesinin çözümüne yönelik girişimler için Lefkoşa'daki temasları izledik.

TÜSİAD, Yunanistan Girişimcileri Federasyonu SEV, KKTC'den Kıbrıs Türk İşadamları Derneği İŞAD, ve Kıbrıs Cumhuriyeti'nden Kıbrıs İşverenleri ve Sanayicileri Federasyonu OEB temsilcileri, Ada'daki Yeşil Hat'ta biraraya gelerek, ortak bir bildiri imzaladı. Bu imzanın BM Genel Sekreteri **Ban Ki-Moon**'un Kıbrıs Özel Temsilcisi **Alexander Downer**'in yakında Ada'da yapacağı temaslar öncesi atılması son derece önemli.

Aslında kalıcı bir barış sağlandığında tamamen kazan/kazan ilkesinin işleyeceği bir yapıdan söz ediyoruz. Ortada AB'ye üye olmak isteyen bir Türkiye, izolasyonlar altında ezilen bir KKTC, krizden en üst seviyede zarar görmüş bir Yunanistan ve Güney Kıbrıs var. Yılın ilk ziyaretini Kıbrıs'a yaptıklarını ifade eden TÜSİAD Başkanı **Muharrem Yılmaz**, iş dünyası örgütleri arasındaki mutabakatın siyasetin önünü açmasını istediklerini, Kıbrıs'ta kalıcı bir çözüm için çok iyi bir ortam bulunduğunu, çözümün tüm taraflara refah şansı verdiğini söylerken, **"Doğu Akdeniz'deki enerji kaynaklarını birlikte kullanmak için barış fırsatını kaçırmayalım. Paylaşmayı becerirsek, refahı büyütürüz"** diyor.

AB konusunda mazeret çıkarmadan ilerleme niyetinde olduklarını kaydeden Yılmaz, bundan sonra Yunanistan'a bir ziyaret yapacaklarını, siyasetçilerle ve iş dünyasıyla biraraya geleceklerini ifade ederek, oradaki muadil kuruluş SEV'i de Türkiye'ye davet ettiklerini söyledi.

Türkiye'de hükümet, enerjisini samimiyet ve kararlılıkla yıllardır sürüncemede kalmış sorunlarını çözmeye harcadığında, hem kendini hem de bölgesini ihya edebileceğini hâlâ görebilmiş değil. Onun yerine kire, pasa, bataklığa giderek daha fazla saplanan, çürümüşlüğe esir olan bir görüntü sergiliyor. İmzaların atıldığı, Türk tarafının **Yeşil Hat**, BM'nin **Buffer Zone- Ara Bölge**, Rumların ise **Nekri Zone** yani **Ölü Bölge** diye adlandırdığı, savaşın izlerini taşıyan, insanı hüznle kaplayan harap binaların bulunduğu alana dileyelim sadece barışın gölgesi düşsün. Mesele, sadece siyasetçilere bırakılmayacak kadar ciddiyet gerektiriyor.

Her yer susuz, her yer kurak

Pelin Cengiz 15.01.2014

Türkiye gündeminde 17 Aralık tarihi itibariyle daha önce benzerine rastlanmamış bir siyasi kuraklık hâkim olurken, bizi zorlu bir geleceğin beklediği iklim değişikliğine bağlı kuraklıktan söz etmek istiyorum. Şu sıralar gündemin ilk sıralarında yer almasa da, Türkiye, hem içme suyu havzalarındaki su miktarının giderek azalmasıyla, hem de tarımsal kuraklığın bütün Anadolu'yu esir almasıyla yakında iklim değişikliği gerçeğiyle epey acı şekilde yüzleşecek.

Geçen yılın sonlarına doğru açıklanan **IPCC (Intergovernmental Panel on Climate**

Change- Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli) raporundaki şüphesiz en temel, en çarpıcı veri, gezegenin ısınmakta olduğu gerçeğinin kesinliği ve bu ısınmanın da çok yüksek oranda ana sebebinin insan kaynaklı olduğuydu. Rapor, ayrıca, iklim değişikliği hakkındaki temel bulguların daha önce hiç olmadığı kadar sağlam bilimsel zemine oturduğunun altını çiziyor ve küresel ölçekte artan kaygıların haklılığını gösteriyordu.

Rapordaki Türkiye ve bölgesine ilişkin değerlendirmelere baktığımızda, gayet iç karartıcı tespitlere ulaşıyoruz. Türkiye ve bölgesinde yüzey ve troposfer hava sıcaklıklarındaki artışla beraber, yağışlarda (yağışlı gün sayısı, yağış toplamı ve kar yağışı) azalma ve kuraklaşma eğilimleri mevcut. Bu eğilimler, eski ve yeni karbon emisyonu senaryolarına göre devam edecek. Türkiye'nin büyük bölümü gelecek on yıllarda ısınacak, ekstrem iklim olayları kuvvetlenecek, yaz sıcaklığı kışa göre daha çok artacak. Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da sıcaklık artışı daha fazla olacak.

Üçte ikisinde Akdeniz ikliminin hâkim olduğu Türkiye'de yağışlar 10 yılda yüzde 25 azaldı. Su kaynakları olumsuz etkilenecek, Fırat ve Dicle'de su azalacak. HES'ler de bu durumdan nasibini alacak. Su stresi olan ülke kategorisinden su kıtlığı olan ülkeler sınıfına düşeceğiz. Yağış azlığından tarımda sıkıntı yaşanacak. Türkiye, 1960'lı, 1970'li yıllara göre 2000'lerde 1,5 derece ısınmış. Dağ buzulları eriyor, kar ilkbaharda erken erimeye başlıyor, karla beslenen nehirler erken yükseliyor. Bunların sonucu olarak doğal afetler fazlalaşacak.

Bugün tehlike çanları çaldırtan sıkıntıları aslında Türkiye bir süreden beri yaşıyor, ancak bu sıkıntılara karşı acil tedbirler almak gerektiğini anlatanlara kulak asan yok. Rapordaki tespitlere ek olarak, Türkiye'de su havzalarının yapılaşmaya açılması, nehirlere plansız ve programsız HES kurulması sebebiyle, yağış istenen miktarda olsa bile kuraklık yaşanacak.

Tarlalar, suya hasret kalacak. Kuraklık hâli ister istemez, tarımsal üretimi vuracak. Uzmanlar şimdiden uyarılarını yapmaya başladı. Tarımsal kuraklığın bütün Anadolu'yu etkisi altına almasıyla meyve sebze, tahıl, buğday, pamuk gibi çeşitli ürünlerin rekoltesinde yüzde 30'lara varan azalmalar olacağı tahmin ediliyor. Bu da fiyat artışlarını kaçınılmaz hâle getirecek. Hâlihazırda kur artışlarıyla sıkıntı yaşayan ekonomiye kuraklığın üretimden enflasyona epey olumsuz etkisi olacak.

Tarımın yanı sıra kuraklığın bir diğer boyutu da karışımıza içme suyu sıkıntısı olarak çıkacak. Barajlardaki doluluk oranının yüzde 35'ler seviyesinde olması yaz aylarında daha ciddi sıkıntıların yaşanacağını habercisi. Uzmanlara göre, eğer mayısta barajlardaki doluluk oranı yüzde 60'larda değilse, bu yaz kavrulduk demektir.

Türkiye dört beş aydır düzenli yağış almıyor, sadece noktasal şiddetli yağış yağması da kâr etmiyor. Çünkü, aşırı ve şiddetli yağış iklim değişikliğinin bir göstergesi olduğu için kuraklık habercisi demek. Bölgesel olarak

yağışların aralık, ocak ve şubat aylarında düzenli olması gerek ki, barajlar istenen seviyede doluluğa ulaşsın. Ancak göstergeler, suya erişim açısından 2014'ün zor geçeceğini açık işareti.

Bu durumda, yerel yönetimler, merkezin işaretini beklemeden, işi ele almalı "**önümüz seçim**" bahanesine sığınmadan şimdiden kısıntıya gitmeli, hem bireyleri hem de sanayiye tasarrufa çağırmalı.

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Hepimiz Gamonalıyız, direnvakeparki

Pelin Cengiz 19.01.2014

İstanbul, Tiflis, Hamburg ve Burgos... Türkiye, Gürcistan, Almanya ve İspanya'daki bu kentleri bu aralar ortaklaştıran birtakım gelişmeler var. Her biri birer beton sevdalısi iktidara karşı verilen kent mücadelesi. Bu ortaklaşmanın temelini genel anlamda kentsel dönüşüm, ortak yaşam alanlarının el değiştirmesi, soylulaştırılması ya da mekânsal değişime tabi tutulması oluşturuyor. Yönetim erkini elinde tutanların bu hamleleri de ister istemez, yerele rağmen gerçekleştirilmek istendiği için, ciddi bir direnişle karşı karşıya kalıyor.

İstanbul'da **Gezi Parkı**'ndaki ağaçları kesip yapılaşmaya açacak arsızlara direnenlerin, **Tiflis**'te **Vake Parkı**'na lüks otel yaptırmak istemeyenlerin, **Hamburg**'da kentin simgelerinden biri olan kültür merkezi **Rote Flora**'yı teslim etmeyenlerin, **Burgos**'ta daha çok işçi sınıfının yaşadığı **Gamonal Mahallesi**'ndeki **Vitoria Caddesi**'ni genişletme çalışmalarına karşı çıkanların temelde talep ettiği şeyler çok benzer. Birincisi, merkezî iktidarın ya da yerel yöneticilerin kentleri, mekânları dönüştüren dayatmacı, otoriter siyasetine dur demek, diğeri ise herhangi bir konuda alınacak kararlarda toplumsal kabulün dikkate alınması olarak öne çıkıyor.

Toplumların talepleri giderek değişiyor, toplumsal hareketler içerik değiştiriyor. Çoğu zaman üzerinde durulmayan, çok mikro düzeyde kaldığı düşünülen, başka sıcak siyasi ve sosyal gündemler altında ezilen, sadece belli bir grup insanın dikkat ekseninde kalmaya mahkûm olan meseleler, bir anda uluslararası toplumun gündemine taşınabiliyor. Merkezinde ağırlıklı olarak kent, kimlik ve ekoloji sorunlarının yer aldığı, geleneksel siyaset yapma biçimlerine başkaldıran, hızla uluslararası destek bularak bir dayanışma hareketine dönüşen bu mücadeleler, siyasi arenada varlık gösterenlere artık yeni bir siyaset yapma zamanı geldiğini, buna ayak uyduramayanların zamanla toplumların taleplerine cevap veremeyen köhnemiş yapılara dönüşeceğini gösteriyor.

Buraya kadarı aslında bu dört kentte ortaya çıkan direnişin ortaklaştığı noktalar. Ayrışan nokta ise siyaset kanadının verdiği tepkilerde gizli. Gezi Parkı direnişinin çıkış noktası, ülkede son yıllarda siyaseten yapılan sert çıkışların, yaşam biçimlerine müdahalelerin, azarların, verilen gözdağlarının, aşağılamanın, toplumu hizaya sokmaya girişimlerinin toplumda yarattığı gerilimin bir ağaçta simgeleşmesiydi. Bu harekete Başbakan Erdoğan'ın çektiği kılıç epey sert oldu, şürekâsıyla birlikte direnişi iktidarına yönelik bir darbe girişimi olarak niteledi, direnişin arkasında envaiçeşit lobi ve dış mihrak olduğu inancı sergilendi. Diğer direnişlerin yaşandığı ülkelerde ise liderlerin böylesine açıktan, net bir pozisyon alması ise şu aşamada sözkonusu değil. Doğal olarak, bu mücadelelerin arkasında dış güçler var diyen de çıkmadı.

Türkiye özelinden devam edecek olursak, önemli bir toplumsal muhalefet olmasına rağmen, ÇED süreçlerine ilişkin muğlâklıklar devam ederken, üstelik 17 Aralık yolsuzluk ve rüşvet operasyonunun merkezinde yer alan iktidar/sermaye ilişkileri ortaya saçılmışken, AKP iktidarı üçüncü havalimanı projesi için acele kamulaştırma

kararı çıkardı. Aynı durum kısa süre önce Kanal İstanbul için de başlatılmıştı. Hatırlanacak olursa, 17 Aralık'ta başlayan yolsuzluk operasyonu ile üçüncü havalimanı ihalesini kazanan sermaye gruplarının sahiplerinin mallarına tedbir kararı kondu, ardından hâkim, savcı ve polislerin yerlerinin değiştirilmesi ile tedbir kararları kaldırıldı. Erdoğan, ısrarla operasyonun bu mega projeleri engellemeye yönelik bir operasyon olduğunu, arkasında da dış güçler olduğunu söylüyor.

Karşımızda, Gezi direnişinden gerekli mesajı alamamış, gerekli dersi çıkaramamış bir iktidar ve onun giderek siyaseten yorulmuş, ikna edicilikten uzak, aynı yanlış tavrarda ısrar eden lideri var. Bu kadar yolsuzluk ve rüşvet iddialarının merkezinde yer alan bir iktidarın kendini temize çıkarmak yerine iddiaların merkezindeki bu rant projelerini sürdürmekteki inatçı ciddi bir meşruiyet sorunu oluşturuyor.

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bir metrekarede sanat

Pelin Cengiz 22.01.2014

Eğer siz de ülkenin ahlaken kokuşmuşluğunu, çürümüşlüğüne önümüze seren, enerjimizi tüketen, sığ siyasi gündeminden yorulduysanız, size bir sergi önerim var. Türkiye'nin kültür-sanat hayatında önemli bir kilometre taşı olma niteliği taşıyan **İstanbul Modern**, kuruluşunun 10'uncu yıldönümü vesilesiyle **Komşular- Türkiye ve Çevresinden Güncel Alıntılar** başlıklı bir sergi gerçekleştirdi. Sergi, Türkiye'nin de içinde bulunduğu Kafkaslar, Ortadoğu ve Balkanlar'a kadar uzanan geniş coğrafyadaki güncel sanat çalışmalarından örnekler sunuyor. Sergide 17 ülkeden 35 sanatçının yapıtları yer alırken, bölgedeki ülkelerin ortaklıkları ana unsur olarak gözetilmiş. Sergi öncesi danışmanlarla birlikte geniş bir araştırma çalışması yapılmış.

Serginin detaylarını ve müzenin 10 yıllık yolculuğunu dinlemek üzere İstanbul Modern'de buluştüğümüz İstanbul Modern Yönetim Kurulu Başkanı **Oya Eczacıbaşı**, 10 yıl önce Türkiye'ye çağdaş müzeciliği getirmek üzere yola çıktıklarını, 10 yılda 100 sergi açtıklarını belirtti. Müzenin koleksiyonları, Berlin, Rotterdam, Şanghay, Paris, Bahreyn gibi kentlerde de sergilenmiş. 10 yılda müzeyi beş milyon kişi ziyaret etmiş, ziyaretçilerin yüzde 40'ı yabancı. Yabancı ziyaretçiler içinde en büyük ilgi Almanlar, ABD'liler ve Fransızlardan gelmiş. Yerli ziyaretçilerin yüzde 25'i ise öğrencilerden oluşuyor. 10 yılda 500 bin gence eğitim verilmiş.

Gelelim **Komşular** sergisinin detaylarına... Küratörlüğünü İstanbul Modern'den **Çelenk Bafra** ve **Paolo Colombo**'nun gerçekleştirdiği serginin danışmanlığını bölge sanatının önemli uzmanlarından **Negar Azimi**, **Zdenka Badovinac** ve **Magda Guruli** üstlenmiş. Temel olarak serginin odaklandığı ve çerçevesini oluşturan iki konu var: **Hikâye anlatımı** ve **yolculuk**. Sanatçılar, kültür ve medeniyetin en önemli unsurlarından biri olan hikâye anlatımı, anlatıcılık üzerine çeşitlendirmeler sunuyor. Sanatçıların, göçebe ve gezginliğin kültürle yansıması üzerinden yaptırdığı "**yolculuk**" ilginç detaylar barındırıyor. **Komşular**, ağırlıklı olarak bölgenin toplumsal yaşamında karşımıza çıkan gösteri, tiyatro, seyahat ve kutlamalar gibi köklü âdetlerin görsel sanatlara nasıl sızdığına, tüm bunların da günümüz sanatçıları nasıl etkilediğine yoğunlaşıyor.

Bu noktada, **Çelenk Bafra**'nın anlatımlarıyla gezdiğimiz **Komşular** sergisinde yer alan birkaç çalışmadan söz etmek istiyorum. Bunlardan ilki, Ermenistan'da bir grup sanatçı, şair, mimar, gazeteci gibi farklı disiplinlerden gelen profesyonellerce kurulmuş **Deneyisel Güncel Sanat Merkezi**'nin **One Square Meter (Bir Metrekare)** adlı tiyatro performansı. 2006'dan beri devam eden tiyatro, bir metrekaare sahnede yapılabilecek

sınırsız şekildeki performans üzerine kurulu. Burada 45 dakikayı geçmeden gerçekleştirilen performanslar, insan bedenini merkez alıyor, sanat için bir metrekare alanın yeterli olduğunun altını çizirken, aynı zamanda büyük prodüksiyonlarla ortaya konan işlere de dokunduruyor. Bu sahne, aynı zamanda sergideki "**Komşular**"ın buluşma noktası.

Bir diğer çalışma, **Slavs and Tatars** sanatçı kolektifinin **Komşular** için İstanbul'da yaptığı araştırmanın sonucunda sergiye özel olarak önerdiği bir proje. Dilbilimi üzerine çalışan **Slavs and Tatars, Burun Bükücü** adlı yerleştirmesinde, sergide hem bir oturma alanı yaratmış hem de Slavları, Kafkasyalıları, Orta Asyalıları ortaklaştıran ve genizden söylenen Kaf sesinin stiline gönderme yapmış.

İlgimi çeken işlerden biri de sanatı ve bilimi biraraya getirme fikrinden ortaya çıkan **postgravity art** yani yerçekimsiz ortamda sanat çalışması. 20 Nisan 1995'te Ljubljana'da sıfır yer çekimi koşullarında gerçekleştirilen ilk biyomekatronik tiyatro **NOORDUNG**, 14 aktörden oluşan ekibiyle dünyada postgravity art'ı keşfeden ilk üretim topluluğu. Topluluk, her 10 yılda bir yerçekimsiz ortamda tiyatro performansı gerçekleştiriyor.

Serginin sürprizi ise **Turhan Selçuk**'un meşhur çizgi roman karakteri **Abdülcanbaz**'ın hayal ülkesi **Foncistan'a Seyahat** macerasını anlatan çizimler...

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bırakalım biraz da kirletenler konuşsun

Pelin Cengiz 26.01.2014

İklim değişikliği nihayetinde küresel gündemin en önemli konularından biri hâline geldi, konu giderek daha fazla platformda ele alınıyor, tartışılıyor, çözüm önerileri üzerinde daha fazla kafa yoruluyor. Burada temelde iki hedef var, birincisi iklim değişikliğinin en aza indirilmesi, ikincisi ise iklim değişikliğine uyumun en yüksek seviyede gerçekleştirilmesi. Uyum ve azaltım zaten birlikte düşünülmesi ve eşzamanlı yürütülmesi gereken uzun bir yol haritasının hayata geçirilmesiyle mümkün.

Ancak, konuşuluyor da ne oluyor diye soracak olursanız, görüntü havanda su dövmek gibi görünebilir. Zira, alınan yol henüz bir arpa boyunu geçmiyor. Gerek gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin ulusal çıkarlarını her şeyin önünde tutması, gerekse küresel vizyonun bugüne kadarki eksikliği sebebiyle **iklim değişikliği meselesinde fazla ilerleme kaydedilemedi**. Mevcut durum bu ama değişmeyen bir gerçeklik varsa, o da iklim değişikliği ile mücadele etmek gerektiğinin zorunluluğu ve bu zorunluluğun aciliyeti.

Öte yandan, dünya genelinde sivil toplumun, iklim değişikliğinin bu platformlarda konuşuluyor olmasını fırsat bilerek, baskı mekanizmalarını güçlendirme ve etkili hâle getirmesi elzem bir mesele olarak önümüzde duruyor. Sivil toplumun sesinin daha güçlü çıkmasına ihtiyaç var.

Davos'taki Dünya Ekonomik Forumu'nun bu yılki gündeminde, iklim değişikliği ve beraberinde meydana gelen krizler daha çok yer aldı. Zirvede 35 ayrı oturumda, **iklim değişikliği, yeşil ekonomi** ve dünyanın önündeki en büyük sorunlar arasında bulunan **gıda ve su krizleri** konuşuldu. Dünya Ekonomik Forumu'nun Top 10 Global Risk 2014 sıralamasında, üçüncü sırada su krizi, beşinci sırada iklim değişikliği, altıncı sırada ekstrem hava olayları, sekizinci sırada ise gıda krizi yer alıyor.

Kapitalizmin “**azılı**” temsilcilerinin bu konuları gündemine almış olmasını büyük bir sahtekârlık olarak niteleyenler de var. Davos gibi platformlarda biraraya gelenler, mevcut küresel piyasa ekonomisi mekanizmasını sürdürülebilir kılmak için, ekolojik sistemin sınırlarını zorluyor, büyüme politikalarıyla tüm dünyanın doğal varlıklarını birer meta hâline getirmeye çalışıyor. Krizi çözmek için uğraşiyor görüntüsü altında niyet aslında iklim değişikliği ile mücadele yöntemlerinden nemalanmak.

Bunun takipçisi yine sivil toplum olacak, kurulacak takip ve hesap sorma mekanizmasını iyi işletmek görevi burada sivil toplumun asli görevi.

2007’de **Nelson Mandela**’nın kurduğu, başkanlığını BM eski Genel Sekreteri **Kofi Annan**’ın yürüttüğü aralarında **Jimmy Carter**, **Desmond Tutu**, **Martti Ahtisaari** gibi isimlerin yer aldığı **The Elders**, bir anlamda “**dünyanın ihtiyar heyeti**” enerjisini epeydir, iklim değişikliğine ayırıyor. **Washington Post**’a bir makale yazan Annan, günümüzün en büyük mücadele konularının başında iklim değişikliğinin geldiğini vurguladı. Annan, iklim değişikliğinin yakında milyarlarca insanı etkisi altına alacağını belirterek, gıda, su, sağlık ve barınma konularına acil çözümler üretilmesi gerektiğini dile getirdi.

İklim değişikliğine adaptasyonda lider konumda bulunan ancak bugüne kadarki karnesi kırıklarla dolu olan AB de geçen hafta hedeflerde güncellemeye gitti. Hedefler güçlü ancak gerçekleştirmeler o oranda güçlü değil. AB bu konuda çok eleştiri almıştı. Avrupa Komisyonu’nun geçen hafta açıkladığı iklim paketinde, seragazi emisyonlarının 2030’a kadar yüzde 40 azaltılması için bağlayıcılığı olan bir hedef öngörülüyor. Üye ülkelerin, enerjilerinin en az yüzde 27’sini yenilenebilir kaynaklardan elde etmesi isteniyor. Martta liderler zirvesinde ele alındıktan sonra Avrupa Parlamentosu’nda onaya sunulacak paket, şu anda geçerli olan 2020 hedeflerinin yerini alacak. Hedefler yine iddialı.

Bütün bu tartışmaların odağında ciddi bir karbon vergisi, karbon emisyon ticaret sistemi yani başka bir deyişle kirletme hakkı meselesi var ki, bu başka bir yazının konusu olsun.

İnkâr politikaları sorunu çözmeye yardımcı olmuyor, elimizdeki en can yakıcı gerçeklik dünyanın kirletilme kapasitesinin çoktan aşılmış olması. Bunu artık kirletenlerin tartışıyor olmasına temkinli yaklaşp takipçi olmak en doğru yaklaşım olsa gerek.

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sorun ekonomik, çözüm siyasi

Pelin Cengiz 29.01.2014

Türkiye ekonomisinin yazdan bu yana geçirdiği sürece kısaca bir göz atalım. Mayıs sonunda Fed, küresel kriz sırasında piyasaları rahatlatmak için yapılan parasal genişlemeyi, temel verilerin olumlu gelmeye başlamasıyla birlikte kademeli olarak azaltacağını açıkladı. Bu gelişmenin ardından piyasada bol ve ucuz olan parasal likiditenin azalacağı endişesiyle gelişmekte olan ülkelerin piyasalarında satışlar olurken, kurlarda sert hareketler yaşandı. Piyasa oyuncuları, riskli gördükleri ülkelerdeki varlıklarda pozisyon azaltmaya başladı. Fed’in krizde pompaladığı 2,2 trilyon dolarlık fon, park ettiği yerlerden harekete geçti.

Bizim karşımızda ise Gezi direnişiyle ezberi bozulduğu için küresel ekonomideki değişimin kodlarını doğru okuyamayan, direnişi iktidarına yönelik darbe girişimi olarak gören ve direnişi başlatanları faiz lobisi olarak nitelendiren bir hükümet vardı. Fed'in açıklamasının ardından Türkiye'yi "**güvenli liman**" olarak gören sıcak para yavaş yavaş demir alırken, gelecek aylarda yaşanacak sıkıntılara karşı alınması gereken önlemler kulak arkası ediliyordu. Gelişmeler, küresel ekonomide parasal bolluğun bitişini, yeni ve sıkıntılı bir dönemin başlayacağını işaret ediyordu. Türkiye'de iktidar ise Don Kişotvari şekilde yel değirmenlerine karşı kılıç sallıyordu.

O günlerde, **Economist** dergisi, sermaye girişlerinin aniden durması hâlinde hangi yükselen piyasaların daha risk altında olacağını ölçen bir endeks yayımlamış, "**en kırılgan gelişmekte olan ekonomiler**" listesinde Türkiye, ilk sırada yer almıştı. Ardından, daha sık ve yüksek sesle "**Kırılgan Beşli**" içinde yer aldığımızı duyar olduk. Cari açığı en yüksek ve dış borçlarını mevcut rezervleriyle karşılayabilme güçleri açısından en kırılganın **Türkiye** olduğu listede **Brezilya, Hindistan, Endonezya, Güney Afrika** var. Liste kısa süre önce **Macaristan, Polonya** ve **Şili**'nin de eklenmesiyle artık "**Kırılgan Sekizli**" olarak anılıyor. Dış dünyadaki algı açısından en kritik açıklama, dünyada önemli yatırım kuruluşları tarafından analizleri takip edilen Eurasia Group CEO'su **Ian Bremmer**'dan geldi: "**Türkiye, artık yükselen piyasa değil, çünkü gelişmiyor. Türkiye, yatırımcılar için belirsiz bir ortama dönüştü.**"

Fed, tahvil azaltım sinyalini mayısta verdi, aralıkta uygulama planını açıkladı. Türkiye, paranın akacağı 10 güvenli adresten biriyken, niye böyle oldu? Bütün gelişen piyasalar karıştı, peki Türkiye neden hepsinden farklı negatif ayrıştı? Fed'in kararıyla uzun süredir kısa vadeli yabancı sermaye girişleriyle fonlanan bir ekonomik büyüme modeliyle, gelen likiditenin yatırıma değil, tüketime ve inşaatla aktarılacak heba edilmesi kırılganlığı artırmıştı. Evet, Türkiye'ye yönelik bu algıyı Fed kararına bağlamak bir yere kadar doğruydu. Ancak, Fed'in etkisi 17 Aralık yolsuzluk ve rüşvet operasyonunun ardından Emniyet'te, Yargı'da ve siyasette yaşanan gerginliğin olduğu bir ortamda son derece sınırlıdır. 17 Aralık'tan sonra meydana gelen dalgalanma 1994 ve 2001 krizlerinden farklı, o sebeple geleneksel para politikası yöntemleriyle, Merkez Bankası'nın çabalarıyla sorunun çözümü zor.

Merkez Bankası eliyle faiz de artırabilirsiniz, döviz de satabilirsiniz, ancak bunun psikolojik etkisi çok sınırlı kalacaktır, çünkü bu, sonuçları ekonomik kriz hâline gelmek üzere olan temelde bir politik sorundur. İnkâr edilemez şekilde hukuk ve yargı işlemez hâle getirildi. Ekonomi yönetimi, acilen yabancı yatırımcıyı ikna etmek, Türkiye'yi 2023'te 10 büyük ekonomi arasına taşıyacak iş dünyasını "**vatan haini**" diye parmakla işaret etmekten vazgeçmek, dış piyasaları inandırmak zorunda. Kim hangi hukuka, hangi istikrara güvenerek parasını Türkiye'ye getirecek?

Ne faiz verirsiniz verin, hukukun temel alınmadığı ülkede hiç bir mekanizma doğru işlemez. Politik krizlerde ekonomik enstrümanlar çalışmaz. Dolayısıyla, çözüm siyasetten gelmelidir.

pelincengiz@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)